ཀུན་བཏུས་པོད་ཨ།

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྒྲུབ་ཆ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཤུས།

དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

ཤོག་ཁེ་ཨང་ 195 དེབ་ཨང་ ScB000002

2014

འཕྲིན་སས་སྒེལ་སྒྲིག་སྒོར། ས་ཁ་ཏྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མཁའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

05/09/2015

༦།། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་ དང་ལྡན་བྱེད་ཀྱན་བཏུས།

པོད་གཉིས་པ།

སྒང་ཚ།

གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

ལྷན་ཁོར་ཡོངས་པ་ལྷུབས་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲིན་ལམ་སྟོན་འོག་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་

ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།

2014

© Gaden Phodrang Trust

(Office of His Holiness the Dalai Lama)

All rights reserved

Compiled, edited and published under the

auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་གཉིས་པ།

ཕྱི་བོ་ ༢༠༡༩ དཔར་ཞིང་དང་པོར་དེབ་གྲངས། ༦༠༠༠

ཕྱི་བོ་ ༢༠༡༩ དཔར་ཞིང་གཉིས་པར་དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠༠

དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ནས་བར་དུ་བསྒྲུན།

Series title: nang pa'i tshan rig dang lta grub kun btus, Vol. 1

Volume title: tshan rig gam gzhi dngos po'i rnam gzhag, Part 2

Compiled and edited by the Kuntue Committee

Classical Indian Thought – Buddhist Sciences – Buddhist Philosophy –

Buddhist Psychology – Buddhist Epistemology – Nature of Consciousness –Mind

Body Relationship – Abhidharma – Mental Factors – Meditation Practices –

Mental Transformation – Subtle Body and Subtle Mind – Nature of the PersonThe

Buddha – Nagarjuna – Aryadeva – Maitreya – Asanga – Vasubhandu –

Bhavya – Chandrakirti – Dignaga – Dharmakirti – Shantideva – Yashomitra –

Dharmottara – Shantarakshita – Kamalashila

ISBN 978-93-83091-25-6

Printed in Delhi

2014

གསལ་བཤད།

།༦༣། །རྒྱ་ཆེའི་གླིང་པ་པོ་རྣམ་པའི་སྣན་ལམ་དུ་ཞུ་རྒྱུར། སྤྱི་ཏོར་ཨགོང་ས་ཨསྒྲས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཐུགས་རེ་ཆེན་པོས་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཕེབས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡ་གྲྭ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་གཉིས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་རྒྱལ་ས་ཕྱི་ལིར་བར་བསྐྱུན་གྱིས་རྒྱ་ཆེའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་གཟིགས་ལམ་དུ་འགྲེམས་སྟེལ་ཞུས་ཟིན་པ་ལགས་མོད། དེ་བཞིན་ཉིད་ལངས་གྲོང་ཡིག་རིགས་དུ་མའི་ཐོག་པར་སྐྱུར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་ཕྱོགས་ཡས་མས་དུ་མར་བཀྲམ་ཡོད་ཅིང་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གླིང་ནས་པར་སྐྱུན་གྱི་སྤྱོར་དངོས་མཐུག་གསུམ་ལེགས་པར་མ་གྲུབ་གོང་དུ་ལམ་དུ་འཁྱར་འདུག་པའི་དེབ་དེ་དང། དཔར་སློག་བརྒྱབ་པའི་དེབ་དེ་དག་གི་དབྱར་ཨགོང་ས་ཨསྒྲས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྟལ་པའི་ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚུལ་དང། དེང་གི་དུས་སུ་དེབ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྒྲིག་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་སྟོན་གླེང་བཀའ་རྩོམ་གནད་འགག་ཤེན་ཆེ་བ་དེ་འང་བཀོད་མི་འདུག་པ་ནི། ཆོས་པ་གཅིག་ཏུ་ན་དགོས་དབང་ལྟ་བུའང་ཡིན་སྲིད་མོད་ཀྱི། བཀའ་རྩོམ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱབ་ལྟོར་དང་བརྟོད་བྱའི་གལ་གནད་ཞིག་གཟུགས་ལ་ཐུགས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ཀྱི་དབྱར་མ་བཀོད་ཚེ་རྒྱ་ཆེའི་གླིང་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཆ་ཚང་སྒོང་མི་ཐུབ་པར་མཐོང་སྟེ། ད་ལམ་གྱས་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ནས་དཔར་ཕེངས་དང་པོའི་དེབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཡིག་རྐོར་རེ་ཐུང་འདུག་པ་རྐོར་བཅོས་དང་འཕྲེལ་ཨགོང་ས་ཨསྒྲས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་རྩོམ་དེ་ཉིད་དེབ་ཀྱི་དབྱར་རང་

འཇགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཐོག དབར་ཕེངས་དང་ཡོའི་ཁོར་བཅོས་རེ་ཞུ་མིག་ལྟན་དུ་བཀོད་དེ་འཕྲལ་དེབ་ཏུ་བསྒྲན་ཅིང། རྒྱ་ཆེའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་ཐུགས་མཁོ་སྐོང་ཐུབ་པའི་རེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐང་ཏེ་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་འགྲེམས་སྟེལ་ཞུས།

འཕྲལ་དེབ་ཁ་འབྲེད་སྐབས་མགྱོགས་ཁྱད་ལ་བསམས་ཏེ་པར་རིས་རྣམས་བཙུག་མེད་ལ། དོན་ཚན་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་གཟིགས་བདེ་འོང་ཆེད་དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཆ་ཚང་བཀོད་ཡོད་ཅིང། དེ་ཡང་དཀར་ཆག་ནང་བཀོད་པའི་ཚན་པ་སོ་སོ་མཇུག་མོས་མནན་ཚེ་དཀྱུས་ཀྱི་ཚན་པ་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་གཟིགས་ཐུབ་པ་དང། དཀྱུས་སུ་བཀོད་པའི་མཆན་རྣམས་ཡང་ཀིའི་ཐོག་མཇུག་མོས་མནན་ཚེ་དེབ་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་བཀོད་པའི་མཆན་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་གཟིགས་ཐུབ་ལ། ཡང་དེབ་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་བཀོད་པའི་མཆན་རྣམས་ཡང་ཀིའི་ཐོག་མཇུག་མོས་མནན་ཚེ་དཀྱུས་མཆན་ཡང་ཀིའི་ཐོག་བསྐྱར་ལོག་བྱེད་ཐུབ།

དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བར་དབར་དགའ་ལྟན་ཞོ་བྱང་ལ་ཡོད་པས་དགའ་ལྟན་ཞོ་བྱང་ཡིག་ཚང་ལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཐོག་བསྐྱར་དབར་བྱེད་རིགས་རྣམས་ལ་དགའ་བསུ་ཞུ། ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡ་གྲྭབ་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཤིང་རྟའི་བཞི་བཅུ་བཅུ་གཅིག་ཚེས་ ༢༢ ཟླ་བོ་ ༢༠༢༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༥ ལ།

དཀར་ཆག

གསལ་བཤད། I

༡ གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྔོན་གྲོང། 1

　　 ། ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཟུང་ཚུལ། 1

　　 ། ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྲེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ། 9

　　 ། ནང་པའི་གཞི་བདོས་པའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག 16

　　 ། ནང་པའི་ལྷ་བྱུག 34

　　 ། ནང་པའི་ཆོས། 38

　　 ། བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་རྗེ་ལྷར་མཛད་པའི་སྐོར། 40

　　 ། བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ། 44

　　 ། ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱུག་ཀུན་བཏུས་ཅོས་སྒྲིག་གི་སྐོར། 52

ཅོས་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། 56

སྐབས་བདུན་པ། ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། 77

　　 ། ཡུལ་ཅན་བློའི་ངོ་བོ་སྟྲི་ར་བཤད་པ། 77

　　 ། ཡུལ་ཅན་བློའི་དབྱེ་ཚུལ་བཤད་པ། 91

༣ དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་བར་བཤད་པ། 93

 ༤ དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་བཤད་པ། 100

 ༥ རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློའི་ཁྱད་བར་བཤད་པ། 110

 ༦ ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་བཤད་པ། 119

 ༧ འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་བར་བཤད་པ། 123

སྒོམས་བརྒྱད་པ། སེམས་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 129

 ༡ སེམས་དང་སེམས་བྱང་གི་ཁྱད་བར་བཤད་པ། 129

 ༢ མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱང་བཅོག་གི་

 རྣམ་གཞག 140

 ༡) ཀུན་འགྲོ་ལྟ། 141

 ༢) ཡུལ་དེས་ལྟ། 147

 ༣) དགེ་བ་བཅུ་གཅིག 159

 ༤) འཕྲོས་དོན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་བཤད་པ། 166

 ཀ) སྒྲུ་བཤད། 166

 བྱམས་བཅོའི་ཕན་ཡོན། 166

 བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་བྱམས་བཅེ་ལ་ཐུག་ཚུལ། 168

 བྱམས་བཅེ་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐོག་ས། 169

 བདེ་ལྡན་གྱི་འབྱུང་རྒྱུ། 172

 ཁ) བྱམས་པ་བཤད་པ། 174

 ག) བཟོད་པ་བཤད་པ། 179

བ) སྟོང་ཕྲ་བཤད་པ། 183

༥) ཙ་ཁོན་དྲུག 187

༦) ཁེ་ཁོན་ཁེ་ཀུ། 199

༧) གཞན་འགྱུར་བཞི། 212

３ མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག 217

１) སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། 218

２) དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ། 219

３) ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག 220

４) མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས། 221

５) ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་བ་བཅུ། 221

６) མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་བརྒྱད། 222

７) སེམས་གཅིག་གི་འགྲོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་བ། 224

４ གཞི་ལྷན་ཚེགས་ལས་བཤད་པའི་ཉེ་ཁོན་ཉེར་བཞི། 225

５ བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང། 226

６ གཞི་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག 227

７ སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་ཟླ་བར་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། 234

５ གཞུང་གཞན་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག.....241

１) མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ནས་གསུང་བ་ལས་ཀྱང་ལ.....241

２) གནས་བརྟན་པའི་ཚོས་མངོན་པ་བསྡུས་པའི་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག 247

༣) སྟོབ་དཔོན་ཟླ་སྒྲགས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་གཞི་ བ་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག 252

๔) ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་པ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ བཞི་བཅུ 255

๕) དབལ་ལྡན་ཟླ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས་བྱུང་བའི་ སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག 256

๔ སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འབྱེན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟོམས་པ 268

སྒོས་དགུ་པ། སེམས་ཐ་རགས་དང་འཚེ་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག 272

๑ ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ལས་སེམས་ཐ་རགས་གསུངས་ཚུལ 272

๒ ལྷག་པ་ཐུན་མོང་ཀྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཐ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 279

๑) ཕྱི་ར་བཤད་པ 280

๒) ལྷང་གསུམ་གྱི་སེམས་མཚོན་བྱེད་ཀུན་རྫོག་བརྒྱད་ཅུ་བཤད་པ 285

๓) ཐ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཐ་འི་རྒྱུང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 291

๔) རྒྱུང་སེམས་ཐེམ་པའི་རིམ་པ་དང་འཚེ་རིམ་བཤད་པ 297

སྒོས་བཅུ་པ། ཐོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ 307

๑ ལྷང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་ཐོ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག 307

๒ དབང་ཤེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་ཁྱོད་པ 310

๓ རྣམ་པ་འཛིན་ཚུལ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་བདེ་མཉམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱོད་པ 318

๔ ཤེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག 319

๕ ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་སྒྲ་རྣམ་ཐོ་རིག་བདུན་གྱི

རྣམ་གཞག 327

༡) ལོག་ལེས། 330

༢) ཐེ་ཚོམ། 332

༣) ཡིད་དཔྱོད། 333

༤) རྟེས་དཔག 336

༥) བཅད་ལེས། 338

༦) མངོན་སུམ་བཤད་པ། 340

༧) སྒྲུབ་ལ་མ་དེས་པ་བཤད་པ། 344

སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ། བློས་ཡུལ་འཛིན་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་བཤད་པ། 346

༡ ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག 346

༢ མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་

རྣམ་གཞག 352

༡) ཟློ་བཤད། 352

༢) ཐལ་འགྱུར་གྱི་གོ་དོན་དང་དབྱེ་བ། 355

༣) ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྤོ་བཏུད། 359

༣ མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཐབས་

སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག 361

＊ སྒྲུབ་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རྣམ་གཞག 368

＊ སྒྲུབ་ངག་གི་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག..... 373

༡) སྒྲོ་བཤད། 373

༢) ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྐོར། 374

༣) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ། 379

ཀ) འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག.....380

ཁ) རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག 384

ག) མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག 386

༡) སྒྲོ་བཤད། 386

༢) མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག 387

༣) སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག 388

རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ། 394

ཀ) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་སྐྱེས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ། 394

ཁ) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བསྟན་བྱའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ། 395

ག) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ། 400

ང) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་ཆོས་བའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ། 401

ཅ) རྒྱས་ཡང་དག་གི་ལྷོ་གཡོ་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། 401

ཀ) སྒྲོ་བཤད། 401

ཁ) འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས། 402

ག) མ་རེས་པའི་གཏན་ཚིགས། 403

ང) མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། 406

གཅ) གཏན་ཚིགས་འགོར་འོ། 408

གཏན་ཚིགས་འགོར་འཚེའི་རྒྱས་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་རེ་ཞུ་མིག 411

སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ། བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་སྐོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། 417

༡ ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་བཤད་པ། 417

༢ སེམས་བློང་རིགས་ཁག་ཅིག་ནང་པན་ཚུན་འགལ་ཟླར་

འགྱུར་བའི་ཚུལ། 427

༣ ཐོས་བསམ་སྐོམ་གསུམ་གྱི་ཕེས་རབ་ཀྱི་འགྲོས། 432

༤ ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དྲན་པ་དང་ཕེས་བཞིན་བསྟེན་པ་

གལ་ཆེ་ཚུལ། 436

༥ ལྷ་སྐོམ་སྦྱོང་གསུམ་གྱི་ཚུལ། 443

༦ གང་ཟག་ལ་སྦྱང་བའི་སྐོན་རིགས་བདུན་དུ་འཇོག་པ། 447

༧ སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། 453

 ༡) ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ། 455

 ༢) ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ། 461

 ༣) ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ། 464

 ༤) ཉེས་པ་ལྟའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ཚུལ། 465

 ༥) འགལ་རྐྱེན་བྱིང་རྩོད་གཉིས་བཤད་པ། 469

 ༦) སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུའི་རྣམ་གཞག 477

 ༧) བསྟོམས་པས་ཞི་གནས་བླུབ་ཚུལ། 483

 ༨ སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ། 489

 ༩ དབྱུད་སྐོམ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ། 493

༩ དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ།.....499

༡ ཞར་བྱུང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ། 517

᱗᱐ ཐོ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ཤེས་བྱེད།.....529

᱗᱑ ཡུལ་འཛིན་པ་ཡོའི་བདག་གམ་གང་ཟག་བཤད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བ། 535

᱔ ལུང་འདེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་། 542

᱗ བཀའ་འགྱུར། 542

᱘ བསྟན་འགྱུར། 544

᱓ གཞུང་གཞན། 550

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..... 552

དཔར་ཕེངས་དང་ཡོའི་ཁོར་བཅོས་རེ་ཞུ་མིག 554

ལས་ཀྱི་ཁ་ཕྱིས་ཆེད་དུ་སྐུལ་བའི་སྔོན་བྱིང།

། ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཟླ་ཐུལ།

ཀཀ། །རོས་རང་ཆུང་དུའི་སྐབས་ནས་ཁེད་ཆས་འཕྲུལ་འཁོར་རིགས་ལ་དགའ་མོས་དང་དོ་སྣང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་གར་དུ་སློབ་ཕྲེས་རྗེས་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་ཚན་རིག་དང་ཆོས་ལུགས་བར་གྱི་རྒྱང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཤེས་རྟོགས་སྟེལ་སྟེ། ཚན་རིག་པ་དང་འཕྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱའི་འདོད་པ་བྱུང་། དོས་ནས་ཚན་རིག་པར་བགྱོ་སྒྲིང་བྱེད་པའི་གདེང་སྒྲོས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གཅོ་གོ་ནི།།

སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །
བསྟེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །
ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །
ཟླང་བར་བྱ་ཡི་གྱས་ཕྱིར་མིན། །

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་གསེར་ལ་བསྟེགས་བཅད་བརྡར་གསུམ་གྱིས་ལྷད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར། བརྗོད་

བྱའི་དོན་དེར་དབྱུད་པ་ཞིག་མོར་བྱས་ནས་གཏེང་འཁེལ་བ་བྱུང་ན་དཀའ་བཟོད་ཡིད་ཆེས་བྱ་རིགས་པ་ལས། དབྱུད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་སྟོན་པས་ཅི་ཞིག་གསུངས་པ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ཡང། ང་རང་ཚོས་ཚོད་ལྟ་དང་རིགས་པའི་དབྱུད་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ལས། བཀའ་ལུང་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཛིན་མི་རིགས་པར་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་པས། རྒྱས་ཆེན་གྱི་བསླབ་བྱ་འདིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་གཅོ་བོར་བསྟན་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་སྒྲོ་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེ་ཐྭ་སོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ཚུལ་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཚ་དོན་དུ་བཟུང་བར་མ་ཟད། ཅི་སྟེ་དངོས་པོའི་སྟོང་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཙམ་ཁྱེད་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྒྲུབ་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མར་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ལའང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་སྔ་ཚོགས་ཤེག་ཡོད་པས་རྟམ་གཞག་གང་ཡང་བྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྒྱགས་སྒོའང་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྒྲ་བའི་གྲལ་དུ་མི་ཚུད་པར་གསུངས།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཚན་རིག་པས་ཀྱང་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲྭབ་དོན་ཐམས་

ཅང་ཚོད་ལྟཱཊ་རྩེས་རིག་གིས་བདེན་དབང་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཞིག་གི་ལུང་ལ་ཁྱེངས་གཏུག་གི་མེད་པས། མངོན་སུམ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟང་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཚོས་རྣལ་ཐོགས་ལ་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚུལ་དེ་ནི། ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཐུན་མོང་དུ་གནས་པར་མཐོང་བས། ངོས་རང་དེང་རབས་ཚན་རིག་པར་འབྲེལ་པ་བྱ་རྒྱུར་སྒོ་བས་པ་ལྟག་ཏུ་འཚེལ།

ཚན་རིག་པས་ཐུ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་དང་། རྒྱང་ཤེལ། ཨང་རྩེས་སོགས་བཀོལ་ནས་རྣལ་ཐོག་དང་ཡངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟོ་དབྱིབས་སོགས་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་ཏེ། དབང་པོའི་སྟོས་གསར་མཐོང་གི་ནུས་ཚད་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་རྟེས་དཔག་གིས་དགྱེད་པས་བདོས་དོན་ཤེས་རྟོགས་གསར་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་ཚན་རིག་གིས་ཚོད་དཔག་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ར་སྟོད་པར་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁ་ལ་གཏུག་དགོས་པས། ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པ་གཉིས་ཀས་དགྱེད་པའི་གཞི་ཙ་ཐུག་ཏུ་ནམ་ཕུར་ལས། དགྱེད་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་ཐད་ཙ་བའི་འགྲོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཅིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ཐུག་པ་ཞེས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུག་པ་ཅམ་མིན་པར་སྟོམ་བྱུང་ཡང་ཐ་བའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་། ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོམ་བྱུང་འདི་ཡང་ཚན་རིག་གི་བརྟག་དཔྱད་དང་མཚུངས་པར་ཐུག་པར་གཏུགས་པའི་ཡུལ་ལ་དགོད་བྱེད་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ཤིག་ལའང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

* གསུམ་པ* ལོར་ངོས་ཡོ་རོབ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱོད་སྐབས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་

མཁས་དབང་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྣ་བ་སྒྲ་ཞུ་ཞབས་ཀན་ཆུ་པོ་ལྷེར་ (Sir Karl Popper) དང། རིམ་གྱིས་ནུབ་འཛར་མན་ལྷོད་འཛིན་གྱི་སྒྲུན་མཆེད་དང་ཁོན་ཏོམ(quantum)དཔོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ལྷན་ནར་ཏེའི་སན་གེརྒ་ (Werner Heisenberg) ཡི་ལས་རོགས་བཅས་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་དཔོས་ཁམས་རིག་པ་བ་བོན་ལྷའི་ཇི་ཀེར་ (Carl von Weizsacker) དང། དཔོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ད་ལྷིད་གོཏམ་ (David Bohm) སོགས་སྣྲན་གྲགས་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་པ་ཚོར་རིམ་གྱིས་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང། ཀློད་ཙའི་རྣམ་གཞག ལྷུ་དཔོས་རིག་པ། དཔོས་ཁམས་རིག་པའམ་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དཔོས་པོར་ཚ་ཤས་བསེལ་ནས་མཐར་ཆུ་ཚད་ཀྱང་མེད་པ། སེམས་ཙམ་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཉེ་པོ་ཡོད་ཅིང། དབུ་མའི་གཞུང་ནས་བཏུགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་ཆེད་པར་བཤད་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ཁག་དེ་དག་དང། རྒྱ་གར་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་སྟེ་དང་བྱ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གོ་བསྟར་ལན་མང་བྱས་པ་ཡིན།

ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ད་ལྟ་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཚན་རིག་གི་གལོལ་ཐབས་མེད་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྱབ་གདལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས། དེང་རབས་ཚན་རིག་ལ་ཤེས་འདོད་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཇ་དྲག་ངང་དང་ལེན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། དེར་མ་ཟད་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ནང་དུ་འང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་སོགས་གླེང་སློང་གི་ཁོར་ཡུག

ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་མངོན་འདོད་བདེ་སྐྱིད་ཡིན་པའི་གནད་དོན་འདི་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཁག་འཛིག་རྟེན་འདིར་འཚོ་བའི་སྐྱེ་འགྲོ་སྲོའི་པན་བདེའི་དགོས་མཁོར་བསྡུར་རྒྱུ་གལ་ཆེར་མཐོང་ནས། ངོས་ནས་ཡོ་མང་ཚན་རིག་གི་མཁས་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྟུར་བྱས་པ་ཡིན། པན་ཚུན་གྲོས་བསྟུར་ལ་བརྟེན་ནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་སེམས་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པའི་དགོས་མཁོ་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྟུན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྟུར་བྱེད་སྐབས། ངོས་ནས་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་འཚང་བཞིན་ཡོད།

དམིགས་ཡུལ་དང་པོ་ནི། ད་བར་རྒྱལ་སྤྱི་ར་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་གི་ཁྱོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་ལོ་རེ་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མོད། ཚན་རིག་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ནས་ཕྱིའི་དངོས་པོར་གཙོ་བོར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་དཔྱད་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལས། དགྱེད་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། ཏན་པ་སྐྱེ་ཚུལ། རང་གི་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཉམས་ཞིག་ཆེར་བྱས་མེད། དེའི་ཕྱིར་ད་ཡོད་ཚན་རིག་གིས་ལེགས་པར་ཉམས་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པའི་གཞི་ནི་ཕྱིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟ་ནའང་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྲོ་ཚོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ནའང། ད་ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱས་མ་འདངས་པའི་ཆ་གང་མང་ཞིག་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་སྟེ་ཚན་གྱི་ནང་དུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ངེས་པར་

ཚུད་དགོས་པར་བརྟེན། ད་ཡོད་ལྷད་ཙའི་རྣམ་གཞག་ནས་སྒོ་ལྡའི་ཤེས་པ་སོགས་ལྷད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགྲེལ་བ་ཁད་ཡོད་ཐོག་ད་དུང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེ་རུ་དང། ཞིབ་ཚགས་སུ་བཏང་སྟེ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བའི་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་འདང་འགས་ཤིག་བྱས་ཏེ་ཤེས་བྱའི་གཞི་རྒྱ་རེ་ཆེར་གཏོང་རྒྱ་དེ་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཡིན།

སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་བར་ཕན་ཚུན་སྨོན་སྦྱོང་བྱེད་འོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། ང་ཚོར་ལུས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྡུག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་སྟབས་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ང་ཚོར་དགོས་རེས་ཡིན། དེས་ན་མིའི་སྲོག་ཚོགས་ནང་བདེ་སྐྱིད་རྗེ་ལྟར་སྐྱེན་ཐབས་ལ་གཞིགས་ནའང་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྟེ་ཚན་གསར་པ་ཞིག་སྤེལ་གཏོང་ཐུབ། དེ་ཡང་ངོས་ཀྱི་བསམ་པར་ཚན་རིག་གིས་དངོས་པོའི་མཐར་ཐུག་གི་རང་བཞིན་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གསར་དུ་རྟེད་པའི་ཤེས་བྱས་འགྲོ་བ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ལ་ཁ་སྦྱོན་བྱས་ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཆ་ཚང་ཞིང་ཐུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དགོས་རྒྱ་དེ་རེད་སྙམ།

དམིགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ནི། ང་ཚོ་མིའི་རིགས་ལ་ལྷད་པའི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་དང་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བས་བསྐྱེད་པའི་དཀའ་ངལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང། མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ནི་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་

བཟོས་པར་བརྟེན། དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱང་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ནུས་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། ད་ལྟའི་མིའི་སྨྲེ་ཚོགས་འདིར་ཤེས་ཡོན་གྱིས་ཆེར་ཕོངས་མེད་ཀྱང་མིས་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སྲུ་མ་ཐུད་གནས་པ་དེས་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་ད་དུང་འདང་རེས་ཤིག་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དཀའ་ངལ་དེ་དག་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་རང་གཅེས་འཛིན་དང། འདོད་ཆགས། སྡང་བ། འདོད་རྣམ། ཕྱོགས་རིས། ཐག་དོག འགྲན་སེམས་སོགས་ཤུགས་ཆེ་དྲགས་པ་དང། ཕྱོགས་གཞན་ནས་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་གཞན་གཅེས་འཛིན་དང། བྱམས་བརྩེ། བཟོད་སེམས། བག་ཡོད། ཤེས་རབ་སོགས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱད་ཁག་གི་ནང་དུ་ཆགས་སྡང་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ལ་རྟེ་ལྟར་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྣམ་གཞག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སེལ་བར་ཞབས་འདེགས་ཤུ་ཐུབ་པར་ཕེ་ཚོམ་མེད།

ཚན་རིག་གི་དགོས་དོན་ནམ་གྲུབ་དོན་གཙོ་བོ་ནི་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་ཕོགས་དང། ཞབས་འདེགས་བསྟུབ་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ནས་མིའི་རིགས་ལ་སྨན་བཅོས་དང། ཁོར་ཡུག་ དབལ་འབྱོར། འཕྲིན་འགྲུལ། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད། འབྲེལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཕན་ཕོགས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་མིའི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་ད་དུང་ཡང་རང་འཇགས་སུ་གནས་ཡོད་དེ། དེས་ན་ཚན་རིག་ཅ་ཅང་དར་རྒྱས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་དུའང་ཀུ་འཕྲོག་དང། གསོད་རྩུ། འཁྱུག་རྩོད་རྣམས་ཇི་ཙམ་བྱུང་མིན་མཐོང་ཚོས་སུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དེ་དང། ལྷག་པར་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱུག་བསྡལ་ཁག་

སྤང་བཞིན་གནས་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སེམས་ནང་འདོད་ཌམ་དང་། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། ཕྲག་དོག་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཚ་རྒྱུན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ཙམ་བྱུང་རུང་མི་ཚེ་སྐྱིད་པོ་ཞིག་ཡོང་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཆོག་ཤེས་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཚ་རྒྱུན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མེད་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པས། མི་ཆེར་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མེན་དེ་གཙོ་བོར་ནང་བསམ་བློའི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད།

ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་མེད་བར་ཚན་རིག་གིས་དཔར་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་སྟབས། མིའི་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་མཐོར་གཏང་རྒྱུ་ནི་མིའི་སྙི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཙ་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེང་རབས་ཚན་རིག་པས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་ཏོག་གཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཐེ་བའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྙི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ན། ཚན་རིག་ལའང་ཡར་སྐྱེད་དང་དགེ་མཚན་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ད་བར་ཚན་རིག་གིས་བླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། ཚན་རིག་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་དམིགས་ནས་བྱུང་ཡོད་སྟངས། མིའི་སྙི་ཚོགས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་དང་ཁ་འབྲལ་མི་ཐུབ།

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲི་དང་། བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་

ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཞེ། ཞེ་ལྟག་སོགས་སེམས་སྨྲོང་བའི་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཐོན་པས། ང་ལྟ་ཡོད་བཞིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ཞེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྟེ་ཚན་ལ་བློ་སྐྱེད་ངེས་པར་འབྱུལ་ཐུབ་པ་དང་། མིའི་རིགས་སྤྱི་ནང་སེམས་ཀྱི་གཏུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞེ་བདེ་སྐྱབ་པར་ཕན་ནུས་ཐོན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་ཞིག་ཡོད་སྟབས། ཆ་རྒྱན་དེས་ད་ཡོད་ཞེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཕུན་སུམ་ཇི་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བའི་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་སྤྱོད་བཟང་གིས་མི་ཕོངས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་དེ་ངའི་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ཡིན།

དེང་སྐབས་ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་ལས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱན་མ་ཐེབས་པའི་མིའི་འཚོ་བའི་ཆ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་མེད་པས། ང་ཚོའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་ཚན་རིག་གིས་གནས་བབ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་ཡིན། ཡིན་ནར་ཚན་རིག་གི་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཚན་རིག་གིས་ང་ཚོའི་དགོས་མཁོ་གང་བསྐྱེས་པ་དེའི་མཐའ་མའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་བཅས་ལ་ང་ཚོས་ཡིད་འཛིག་བྱེད་རིགས། ཡང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་སྟོད་དུ། ཚན་རིག་དང་རྒྱས་ཀྱིས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དད་སེམས་ལ་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་རྒྱུར་ཡོད་ཚས་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཡང་། དུས་རབས་ཉིར་གཅིག་པའི་འགོ་སྟོད་འདིར་ནི་ཞེ་དུལ་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་ལྟག་པར་སེམས་ཁམས་དང་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་དེ་བས་དོ་སྣང་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

། ཆང་པའི་གཞུང་གི་བཙོད་ཐུ་ལ་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

ང་ཚོས་མི་འདི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་རྒྱུན་དུ་མི་གསོད་ཀུ་འཕྲོག མགོ་སྐོར་གཡོ་སྒྲུ་གཞན་ལ་གནོད་འཚེ། ཉམ་ཐག་ལ་མཐོང་ཚུད། སྤྱི་ཕ་ལ་བག་མེད། ཆང་རག་ལ་ངན་གོམས། སྤྱི་དོན་རྒྱབ་སྐྱར། དུག་ཕ་ལ་འཛིན་པ། ཁོགས་མེད་དུ་ལུས་པ། འགོན་འཛིན་དང་ཐག་དོག། འགྲན་སེམས་དང་དངངས་སྐྱག་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ངོས་ཀྱི་བསམ་པར་དེ་ནི་ང་ཚོས་ད་བར་ཀུན་སྤྱོད་དང་བསམ་བློའི་རིན་ཐང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་སྟང་མེད་དུ་ཤོར་བའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་ཀུན་སྤྱོད་ཡར་རྒྱས་དང་དར་སྟེལ་གཏང་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་ལ་དོ་སྟང་བྱེད་དགོས་པར་མཐོང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དངོས་མཐོང་འདིས་ང་ཚོར་ཅི་ཞིག་གིས་འདང་གི་མེད་པ་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་དེང་གི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་འི་གནས་སྟངས་དེ་གས་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་བར་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བས་ཁྱབ་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་དགོས་པར་གསལ་པོར་སྟོན་གྱི་ཡོད།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཀུན་སྤྱོད་དང་བསམ་བློའི་རིན་ཐང་དང་སྟེལ་གཏོང་དགོས་ན་གཞི་ཅི་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་སམ། ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ནི་ལྟ་བྱག་ཡོད་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྟེང་བསླངས་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ནི་ངེས་པར་ཚོས་ལུགས་ཤེག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཚེ། ལྟ་བྱག་ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱད་ཁག་གི་བསླབ་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ནི་ཚོས་དང་མེད་པའི་སྒྲ་བོ་ཚོར་ཁྱབ་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཚོས་དང་མེད་པ་ཚོར་ཚོས་དང་མེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དག་ཀྱང་འཐུས་ཤོར་བར་འགྱུར། བྱམས་བརྩེའི་རིན་ཐང་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་ཏེ་ཙམ་མཁོ་གལ་ཆེ་མིན་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་ཤེས་

རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་། ཐ་ན་དུད་འགྲོ་དག་ཀྱང་བརྩེ་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བས་འཚོ་བཞིན་ཡོད་སྟབས་བྱམས་བརྩེའི་བསམ་བློ་ནི་དེས་པར་ཚོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་གསལ།

དེ་བཞིན་ང་ཚོར་ཐོག་མ་ནས་ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་མེད་ཀྱང་གླུ་གཱའི་སྒྲབས་ནས་གཞན་ལ་བརྩེ་བ་དང་། བྱམས་པ་དང་། ཕན་སེམས་དང་། བཟོད་སྒོམ་སོགས་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱང་རང་ཆས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་མི་ཀུན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བཟང་པོའི་རིགས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་བྱ་སྤྱོད་བཟང་པོ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཅོལ་སྟེ། ངོས་ནས་ཚོས་ལུགས་དང་ལྡན་བྱེད་བྲག་པ་གང་གི་འང་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་མིའི་གཞི་རྩའི་ཀུན་སྤྱོད་བཟང་པོ་དེ་དང་སྟེལ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་མཚན་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་ཚོ་ཞེ་བདེ་ར་འཚོ་གནས་ཐུབ་ཀྱང་། མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་བྱམས་བརྩེ་དང་ཁ་བྲལ་ན་ང་ཚོ་གསོན་པོར་གནས་དཀའ་ཞིང་གནས་ཀྱང་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་ཁེར་རྒྱང་གི་མི་ཚེ་ཞེག་ཏུ་འགྱུར་བར་དེས།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེལ་ཐབས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། ཚོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་སྣ་མང་ལས་བྱུས་པའི་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཚོས་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འཛིན་རྒྱུར་བདེ་པོ་མེད། དེས་ན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱོད་བཟང་ཞིག་སྟེལ་དགོས་ན་དེ་ནི་མིའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་དང་སྟེལ་གཏང་རྒྱུ་ལས་མ་འདས། གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་དེ་དག་ལ་གལ་ཐོག་ང་

ཚོས་མཐོང་ཆུང་བྱས་ཚེ་དེའི་འཇུག་འབྲས་ལ་ང་ཚོས་འགན་ལེན་རྗེ་ལྟར་བྱེད། ངོས་ནས་ཚོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་བཟང་ (secular ethics) ཞེས་པ་ནི། མིའི་རིགས་ལ་ལྟན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་ལྟ་བྱུབ་ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱད་ཁག་གི་འང་བྱམས་བརྩེའི་བསྟན་བྱའི་རྟེང་བཀོད་ཁ་ཏོ་རྣམས་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ཚོས་དང་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐོག་གཉིས་ཀར་གྱས་བརྩི་ཞུ་བའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱན་དུ་གནའ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱང་འཕེན་པར་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ནས་དགག་པ་ཤུགས་ཆེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ལྟ་བྱེད་དེ་འཛིན་མཁན་གྱི་རྒྱང་འཕེན་པར་གྱས་བ་ཀུར་གྱི་ཐ་སྙད་འགོད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྲོལ་དེ་དང་འཇུ་བར་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་རྒྱ་གར་རང་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་གྱུར་རྗེས། རྒྱ་གར་གྱི་ཆོ་ཁྲིམས་ཀྱང་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྲོལ་གཏོད་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཆོ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་གྱས་བཅོ་མེད་པ་ལྟ་བུ་གཏན་མིན་པར་ཚོས་ལུགས་ཚང་མ་མཉམ་གནས་དང་མཉམ་དར་ཡོང་ཕྱིར་ཡིན། ཆོ་ཁྲིམས་དེ་གཏན་འབེབས་ཡོང་བར་སྒྲུལ་འདེབས་བྱེད་མཁན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གླང་ཆེ་གང་ཉིད་ཚོས་པ་གཤའ་མ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་དམེ་མཚོན་དེ་དག་མཐོང་སྟེ། ངོས་རང་ལ་ཚོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་བཟང་དང་སྟེལ་གྱི་བྱ་བ་འདིར་མི་བདེ་བ་གང་ཡང་མ་བྱུང།

སྤྱི་ར་ཡུལ་ལྷང་ས་ས་ར་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་རང་གི་ཚོས་ལུགས་དེ་

རང་ཉིད་ལ་འཚམ་ཤོས་ཡིན་པས་ཆོས་ལུགས་གཞན་དུ་བསྒྲུར་ན་སྐྱེར་རང་ཉིད་ལ་དཀའ་ངལ་འཐུད་ཉེན་ཆེ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆོས་ལུགས་མ་ཐུན་སྒྲིལ་ལའང་གཏོང་གཞིར་འགྱུར་སྲིད་པར་བརྟེན། ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་རྟེས་འཇུག་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པར་བསྒྲུར་སྟམ་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཁྱབ་སྤེལ་གྱི་བསམ་བློ་གཏན་ནས་གཏོང་མི་འོས། དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་རང་རང་གི་གསུང་རབ་ནས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་ཆ་འདས་པར་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལག་ལེན་དུ་བཀལ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་འདས་པར་སྒྲུབ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ངོས་ནས་ཆོས་དང་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ཀྱེན་གཅོ་བོ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་གམ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ནང་གི་གདུང་བ་མེལ་བ་དང་ཞེ་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ལམ་དེ་དག་ཡིན་སྟབས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་བྱུག ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྟེ་ཚན་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས། སྤྱི་ར་བཏང་ཆོས་དང་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་སྒྲུབས་ཡུལ་ལ་དང་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོང་དགོས་པས། ནང་ཆོས་ཀྱང་ནང་པའི་དད་ལྡན་པ་ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ལས་ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་། ཆོས་དང་མེད་པ་ཚོར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་པ་མེད། དེས་ན་ཆོས་དང་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག་ནི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་རན་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་འདིར་མི་འགོར་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཐུའི་ནང་དུང་ཕྱུར་བཅུ་ལྔག་ལ་ཆོས་དང་དམིགས་བསལ་མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ནང་བའི་ལྷ་གྲྭབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལྷ་གྲྭབ་ལྷ་བུར་མཚོན་ན། རྒྱ་བ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འདོད་བའི་ལྷ་གྲྭབ་དང་མི་མཐུན་ཡང། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་བའི་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། གནད་དོན་གང་ཡིན་རྩང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་མང་པོར་ལྷོས་ནས་གྲྭབ་པར་མཐོང་ཚེ་གནད་དོན་དེ་རྒྱུ་གཅིག་དང་རྐྱེན་གཅིག་བུ་ལས་བྱུང་བའི་གུ་དོག་གི་བསམ་བློ་ཁག་བསལ་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྟན། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པའི་ལྷ་གྲྭབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་རྒྱར་བཀོལ་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་ཐོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲྭབ་ཀྱི་གཙོ་གནད་ཁག་ཅིག་རྒྱར་བཀོལ་བ་དེས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྷ་གྲྭབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྟོང་བར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང། གཉིས་ནས་སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལྷ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཤེས་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་གསུངས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་ནའང། བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་པ་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང། བདེན་བཞིའི་བྱ་བ་ལ་བརྟགས་པ་དེས་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། བྱེད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟགས་པ་དེས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གསུངས་པར་ཤེན་ཏུ་གསལ་བས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལྷ་གྲྭབ་དང་བླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཙ་བའི་འགྲོ་ཕྱོགས་ཤིག་

ཡིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྲོ་སྦྱོང་དམ་ཕེག་ཆེན་གྱི་སྲོ་
སྦྱོང་དུ་གྱུགས་པའི་ནང་དུའང་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་
བུ་སྐུ་གཉིས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ནང་
པའི་དམིགས་ཡུལ་མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་དང་ལྷག་པར་སྐུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་
ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དེ་འགྲུབ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན། ང་ཚོར
ང་ལྟ་ནས་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤེས་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་མ་ལྟར་ཅིག་སྟེས་པའི་ཧོད་གསལ་དེ
གཞི་སྟེང་དུ་སྐུ་བཞི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་རང་ཚས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པས། ནང་པའི
གཞུང་དུ་རྣམ་གཞག་ཡོད་ཚད་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་གཏུགས་ནས་བྱས་པར
ཤེས་ཏུ་གསལ་ལོ། །

དཔལ་ན་ལེ་ཆུ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་ཀྱི་ནང་པའི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་སྦྱོན་པའི
གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འཕྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ནའང་། བཀའ་དང་དགོངས་འཕྲེལ་གྱི
བསྟན་བཅོས་པོད་སུམ་བརྒྱ་ཕྲ་ལྷག་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ
ཡོངས་རྫོགས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ
མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་རྣམས
གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། བྱུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྟེ་ལྷ་གྲུབ
དང་། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་དང་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་སྟེ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི
རིམ་པ་གསུམ་དུ་རེས་པས། ངོས་ནས་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ
ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག
བཅས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་བརྟག་གཞིག་བྱས་ན་དེང་གི་དུས་སུ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ

ཡོད་པར་མཐོང་ངོ། །

། ནང་པའི་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྨྲ་ར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྟོག་ཞིབ་པ་དང་པོ་དེའི་དབྱུང་ཐབས་དེ་གའི་ལམ་ནས་དགྱོད་པ་ན་གྲུབ་དོན་གཅིག་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་དོན་རྣམས་དང། དེའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེད་ཆོག་ཅིང། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ཚ་ལག་ཚང་བའི་ལག་ལེན་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཐབས་ཤིག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན། ཚན་རིག་པས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོག་ཚོད་དཔག་དང། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱིས་ཚོད་ལྟ་དང། རང་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་མངོན་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་དེ་གའི་ལམ་ནས་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་གྲགས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང། ཆེད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྟོན་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཅེས་འགོད་པ་ལྟར་རེད། དེ་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཇི་ཙམ་ནས་ཡོད་པར་འཛིག་པའི་ཆ་ཕྱོན་ལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་དང། གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཏོད་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ལ་འབབ་པར་སྟོང། །

ནང་པས་གཞི་བདོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དགྱོད་པ་ན་དགྱོད་པ་པོ་ལ་མ་མཐའ་ཚང་དགོས་པའི་ཆ་ཕྱོན་ནི་རྟོན་པ་བཞི་རེད། དེ་ཡང་དོན་གང་ཞིག་ལ་དགྱོད་པ་ན། དོན་དེ་སྣ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་གྲགས་པ་དང་རྣམ་འགྱུར་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག

གཙོད་མི་རིགས་པར་དེས་གང་བཤད་པ་ལ་གཙོ་བོར་དགྱེད་དགོས་པ་དང་། གང་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཚད་མར་རིགས་མིན་ཚིག་གི་སྟེབ་སྦྱོར་ལེགས་པ་དང་སྒྲ་བ་བདེ་མིན་ཅམ་གྱིས་བཤད་བྱའི་དོན་དེ་འཐད་པར་མ་ངེས་པས་ཚིག་ལས་དོན་ལ་གཙོ་བོར་དགྱེད་དགོས་པ་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཅམ་ལ་ཆ་འཇོག་མི་རིགས་པས་ངེས་དོན་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འཇོན་དགོས་པ་དང་། (ངེས་དོན་ལ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད།) ངེས་པའི་དོན་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་རྒྱོང་བས་མཐོང་བ་ཞིག་ལ་ཆ་འཇོག་དགོས་པ་ལས་ཚོད་དཔག་དང་ཐོས་བྱང་གི་གོ་བ་ཅམ་གྱིས་ཚོམ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞི་པོ་འདི་ནི་དོན་ཅི་ཞིག་ལ་དཔྱད་ནའང་ངེས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དཔྱད་པའི་ཚུལ་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། རིགས་པ་བཞི་འདི་ནི་ནང་པས་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྷ་ཚུལ་རྗེ་ཡིན་མཚོན་བྱེད་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཞེབ་ཏུ་དཔྱད་ན་ནང་པའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་རྫོགས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་ཆོག་ དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་རྙེ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྙོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གསལ་བཤད་བྱེད་པར་མ་ཟད། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་དམ་རྣམ་འགྱུར་ལ་ཐོག་མཐའ་ཞིག་བཤད་ཆོག་ཀྱང་རྙེ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྙོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་རྒྱུ་མེད་དང་ཡང་ན་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་བཀོད་དགོས་པ་དང་། ཆྱོང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཞིག་བཤད་ན་ཆྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་

འདུས་སྦྱོར་གྱི་རིམ་པ་ཞེག་གི་ནང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དགོས་པས་ཐོག་མའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགལ་ཟློས་གཉིས་ཡོང་དགའ་བར་སྣང་ངོ། །

དེས་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཅིང་རྒྱུན་སྟེལ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆྱོང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའང་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དངོས་པོ་སོ་སོས་རང་གི་རྒྱུན་བསྟེད་པ་དེ་ཙམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདིར་ཞེ་བ་ལྟས་དབྱེ་འབྱེད་གསལ་པོ་ཞེག་གནང་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་སྦྱོང་འཇུག་ཏུ། གཞི་ཙཱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་རང་བྱུང་གི་འཚེལ་རིམ་ཞེག་རས་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུའི་བདེ་སྡུག་གི་རྟེན་གཞི་ཞེག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་དགོངས་ཆོས་ཉིད་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བཏགས་བཅམ་ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི་མར་བྱས་ཐོག་གློ་བུར་བའི་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་རྩོལ་ཞེག་དང་འབྲེལ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

ལྷོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རྣམ་འགྱུར་རྟེ་ལྟར་ཐོན་མེན་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྷོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུཙམ་རྒྱུན་ཕྱི་མའི་སྟེང་གི་སྣ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རྒྱུའི་སྟེང་གི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་འཛོམས་ཤེག་ལ་ལྷོས་པ་སྟེ། གོ་བདེ་བའི་དཔེ་མཚོན་ཞུ་ན། སྐྱེས་བཟང་བ་དང་། འབྲས་མ་ཐོས་པ་དང་། དུས་སུ་སྨིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་རྒྱ་ས་བོན་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་རྒྱུན་གྱི་ཁྱད་པར་དོད་དང་། ཆུ་དང་། ལུད་དང་། སྐྱེས་བུའི་བྱེད་རྩོལ་ལ་སོགས་པ་འཕྲལ་རྒྱུན་དུ་མའི་འདུས་སྦྱོར་ལ་ལྷོས་པས་སྟོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མི་ནུས། ལྷོས་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་རྒྱ་

འབྲས་ཀྱི་ལྷོས་བྱུབ་ཅིག་དང་། ཆ་ཅན་ཞིག་གི་ཚུགས་ཀ་མཇོན་པར་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྷོས་ཤིང་བློ་ཏོར་ཆ་ཅན་དུ་ཤར་བཞང་ཆ་ཤས་ལ་ལྷོས་ནས་ཤར་དགོས་པས་ཆ་ཆ་ཅན་གྱི་ལྷོས་བྱུབ་ཅིག་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ནི་ཆོས་གང་འཛིན་ཞིག་ཡིན་ནའང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བློས་བཏགས་ཙམ་དུ་བྱུབ་པས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྷོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་དགོས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བས་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་རེ་རེ་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ས་བོན་དང་རྒྱུན་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་བསྡེབས་པ་ནས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དམིགས་བསལ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན། ཕྱི་ར་ས་ཡིས་འཛིན་པའམ་བཏུན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆུས་སྦྱུད་པར་བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། ཆུང་གིས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འགོད།

འཕད་པའི་རིགས་པ་ནི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདི་ཞིག་ཡིན་ན་མ་འོངས་པར་ཡང་གནས་སྟངས་དེ་འཁྲིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཆགས་འགྱུར་སྟ་ཚོགས་ཡོད་པས་དེས་པར་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུའི་སྟེང་དུ་འང་ཁྱད་པར་སྟ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེས་པ་དང་། རེས་འགར་སྐྱེས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཤ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་ཅུང་ཞིན་པར་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་ཆགས་གཞག་ལ་ཅུང་ཞིན་པར་དབྱེ་ན། ༡ ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་ཆགས་གཞག་དང་། ༢ ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའི་

རྣམ་གཞག ༣ ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༥ ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་སུ་འབྱེད་ནུས་པ་ལྟར། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་སྤྱི་སྒྲོམ་འདི་ལྟར་བཀོད་ཡོད།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཞལ་བྱ་མངལ་བྱེད་ཀྱི་བློས་དོན་དེ་རྟོགས་པ་ན་རྟགས་དང་དག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟེ། ང་ཚོས་རྟགས་དང་ལུང་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཤིག་དང་། མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་ནུས་པའི་ཆོས་ཤིག་དང་། ཕྱོང་བ་དང་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔོག་མི་ནུས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངག་ལས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཆོས་ཤིག་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད།

དཔེར་ན་ང་ཚོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་ནད་རྟགས་མདངས་ཤོར་བ་དང་། དབྱུགས་འཚང་བ་དང་། ལུས་སྐྱངས་པ་སོགས་རིམ་པ་དང་པོའི་ཤེས་བྱ་སྟེ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྐྱངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དེར་ནད་ཡོད་པ་དང་ནད་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུན་གཞན་ཡོད་པར་ཤེས་ནུས་པས་དེ་དག་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་གྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་རིམ་པ་གཉིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་རིམ་པ་གཉིས་པ་འདི་ལ་ང་ཚོ་སྤྱི་བཏང་གི་མི་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཕྱོགས་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟེ་ཚན་ཞིག་དང་གནས་དུས་ཀྱིས་བཞག་པཉྫ་ཡོད། ད་དུང་ཤེས་བྱའི་རིམ་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྱོགས་གྱུར་དེ་ཡིན། དཔེར་ན་ང་རང་ཚོར་རང་གི་སྐྱེས་ཚེས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་པ་མའི་ངག་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་ནུས་པ་ལས་ཐབས་

གཞན་མེད། དེ་བཞིན་ཅ་ཅང་ཐུ་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་། འཇིག་རྟེན་འདིར་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་རྗེ་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱུ་རྒྱུན་སོགས་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་རིམ་པ་འདིའི་ནང་རྒྱབ་རྟེན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་འདྲེན་དགོས། འོན་ཀྱང་འདྲེན་རྒྱུའི་ལུང་དེ་ར་དོན་ཚན་ཁ་ཤས་ཤིག་རེས་པར་ཚང་དགོས། ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གཞོད་པ་དང་། ལུང་ཚོག་ལ་སྦ་ཕྱི་དངོས་ཤུགས་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་བཅས་ཚང་དགོས། ང་ཚོས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་འཆར་ཅན་ལུང་གིས་དགྱོད་ཚུལ་འདི་བཀོལ་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་ནས་གནས་ཚུལ་གা་གེ་མོ་ཞིག་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་པ་དང་། འདས་པའི་བྱང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་བཅད་པ་སོགས་ཚུད་ཡོད། ཐ་ན་ཚན་རིག་པའི་ནང་དུའང་ཞིབ་འཇུག་པ་གཞན་ཚོས་ཚན་རིག་གི་དུས་དེབ་ཁག་ཏུ་བཀོད་པའི་མཇུག་འབྲས་དེ་རང་ཉིད་ནས་ཚོད་ལྟ་མ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག ལུང་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་དཔྱད་པའི་ཚུལ་དེ་སྐབས་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་དེ་ཆ་ཚང་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཏུ་གཏན་འབེབས་བྱེད་མཁན་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་དུས་རབས་ལྔ་པར་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཡིན། ཕྱོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་དང་ལྟག་པར་དུས་རབས་དང་པོ་ཅམ་ནས་མགོན་པོ་

ཟླ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་པའི་དབྱངས་པ་གཅོ་བོར་བཀོལ་ཏེ་དབུ་མའི་ལྟ་བྱུབ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བྱུང་ཡང། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལུགས་སུ་ཆ་ལག་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དམིགས་བསལ་ཅིག་བྱུང་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆེས་གྲགས་ནས་བརྩི་དགོས་པར་སེམས།

སྤྱི་ར་རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཆེས་གྲགས་ཀྱི་ལྷོན་དུ་ཐུ་སྟེགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གཞི་ཚུགས་ཟིན་མོད། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རིགས་པ་དང། གཞན་སེལ་སོགས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་རྒྱ་གཏོང་བར་མཛད། དེ་ཡང་ཕྱོགས་གླང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང། ཁེ་བཟག་པ། གང་མ་ཅན་པ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཞིན་ཏུ་བཀག་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཡུད་ཏྲོ་ཏ་ར་དང། དཔྱོད་པ་བའི་མཁས་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་བརྩད་པ་དང། དེ་དག་གི་འདོད་པ་དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་སྤངས་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ནི། རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བོར་སོན་པར་རྟོགས་ནུས།

ཡང་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པས་ཕྱེ་བ་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་སྟེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང། ༢ གཅོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང། ༣ འགོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་དང། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང། ༥ འདུས་མ་བྱས་པའི་གཞི་དང་ལྔའོ། །གཞན་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང། ཁྱད་པར་དང། དགོས་པ་དང། རིགས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ནས་

གཞལ་བྱའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་བྱེད་ཚུལ་སྒྲ་ཆོགས་ཤེགས་ཡོད།

ཤེས་བྱ་གཞི་ལྟའི་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཅིག ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚགས་ཚུལ། གཟུགས་ཅན་ཙོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག ལྷག་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམ་འདུ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་ནས་ཙོམ་གཞི་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་ནས་གྱུབ་པ་མེད་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཚ་ཙམ་དུ་གྱུབ་པ། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྐབས་འབྱུང་བ་ གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་མཁའ་ཡི་རྡུལ། ཕ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕ་རབ་ཅིག་ལའང་ རང་ངོས་ནས་འཛིན་པའི་གོ་ས་ལ་བཀོལ་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ ལྟོས་ནས་ཁྱད་པར་གནས་ས་ལྟ་བུ་ཡོང་ཚོག་པའི་གཞི་རྩའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། འབྱུང་བའི་སྐབས་ནས་མཁའི་འབྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིད། འབྱུང་བཞིའི་རྫས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བུར་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་གོ་མི་དགོས་པར་ ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་ཡང་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད། ཕ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕ་ རབ་ཀྱང་འབྱུང་གྱུར་ཏུ་གསུངས་པས། རྡུལ་ཕ་རབ་རང་ཉིད་གང་ལས་མཆེད་པའི་ འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས། ང་ཚོའི་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ ས་ཆུ་མེ་རླུང་དག་ལ་འབྱུང་བར་བཏགས་པ་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཏུ་ འཁྱམས་སོ། ।ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལུས་ལ་རགས་པ། ཕ་བ། ཤིན་ཏུ་ཕ་བ་གསུམ་ དང་། ཆུང་ལ་ཆ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་ཆུང་དང་། དེ་བཞིན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཆུང་ ཉམ་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་ཆུ་ལོ་སོགས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་བཤད་

པལང་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པར་ཐོན།

ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱང་ཚུལ་ལ། དགེར་ན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པ་དང། མི་རྒྱུ་པ་དང། ནུས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་ལས། བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྟོན་སོང་ལས་གྱུར་པ་མིན་ཚུལ་སྣྲུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ཚ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཚན་རིག་པའི་ཚ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན། དེ་ལྟ་ནའང་གོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཚད། ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འགོར་བགྲོད། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་བཅས་གནད་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་ལྟ་བུར་རི་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིད། འཛམ་གླིང་ལེན་མོ་དང། ཉི་ཟླ་སོགས་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་ཚུར་བསྐོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ནི། སྟོན་ཀྱི་རྒྱ་གར་ཀྱི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། དེ་དག་ལས་བཙམས་པའི་གནད་རྣམས་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གྱུབ་དོན་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་ཁོ་བོས་སྤར་ཙམ་ནས་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པ་དང། དེ་ནས་གནས་པ་དང། དེ་ནས་འཇིག་པ་དང། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་ཅིང། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་སྣང་གི་རྟུལ་ཕ་རབ་བམ་སྟོང་པའི་རྟུལ་དེ་དག་ལས་སྣར་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསར་པ་ཞིག་འགྱུར་བས་སྟོང་པ་ནས་ཆགས་པ་དང། གནས་པ་དང། འཇིག་པ་དང། སྣར་ཡང་སྟོང་པ་སྟེ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འདིས་མཐའ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་པར་བྱེད།

སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྣང་གི་རྟེན་ཐ་བ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་ནམ་མཁའི་རྟེན་ཞེས་འགོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྒྱུ་རྟེན་ཤིང་ཏ་ལམ་ནུས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་གོང་བུའི་རང་ཚུགས་ཤེག་ཡོད་པར་མི་འདོད། མཁའི་རྟེན་དེ་དག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ཐ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ཐུར་ཡང་དེ་དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་ཐ་བའི་གནས་རིམ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ་ཐུར་ཡང་མཁའི་རྟེན་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་ཐིམ་པས། མཁའི་རྟེན་ཐ་རབ་དེ་ཚོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱད་རིམ་ཏེ་ལ་པོ་འདིའི་རྫ་བའི་རྒྱུ་བུ་གྱུར་ཡོད། མཁའ་རྟེན་ཐ་མོ་དེ་དག་ཇི་ཙམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་རྒྱུ་བུ་འགྱུར་མིན་དུས་འཁོར་གྱི་བཤད་པ་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཞིག་ཡིན་རྩང་མ་གྱུབ་པའི་སྤྱོ་ལ་ཏུ་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫོས་གཞི་ཐམས་ཅད་མཁའ་རྟེན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་མཁའ་རྟེན་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་རྫ་བའི་རྫོས་གཞི་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ས་མས་ཅན་དག་གི་ལས་ཀྱི་ཤུགས་པ་སྨིན་ཏེ་དེར་ལྟུགས་རྫོན་ཐེབས་པ་ནས་ཆུང་གི་རྟེན་རྣམས་འདུ་འགོ་ཚུགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་གྲུབ་པར་འདོད།

ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་བྱུང་རིམ་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་གི་ནང་། འབར་གས་ཆེན་པོ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཟབ་མོ་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་དྲི་བ་གལ་ཆེན་གང་མང་ཞིག་ལྟག་ཡོད་པ་ནི། འབར་གས་ཆེན་མོའི་སྟ་རོལ་ལ་ཅི་ཞིག་ཡོད་

སྲོད་དམ། འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་གང་ནས་བྱུང་བམ། རྒྱ་རྒྱན་གང་ཞིག་གིས་འབར་
གས་ཆེན་མོ་དེ་བསྐྱེད་དམ། རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ང་ཚོའི་སའི་གོ་ལ་འཚེལ་འགྱུར་བྱུང་
ནས་ཚེ་སྲོག་གི་རྒྱ་ཆ་གྱུར་པ་ཡིན་ནམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་དེའི་ནང་དུ་འཚེལ་
འགྱུར་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་འདི་དག་རེད།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ
རིམ་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི
ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པའི་རགས་པའི་ལུས་འདི་ཐུ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་དང
འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དང་། ཐུ་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ནན་རྩྭང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆེས་ཐུ
རིམ་ཞིག་ནས་བྱུབ་ཚུལ་གསུངས་པས་ང་ཚོའི་ལུས་ཕུང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས
ཆེན་པོ་འདི་ཆ་ཐུ་མོའི་ལམ་ནས་མཚོན་ཡོད།

ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ནང་དར་ཕྱིན་གྱིས་འཚེལ་འགྱུར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག
དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་བྱུང་འདེམས་སྒྲུག་གི་ཐོག་ནས་ཚེ་སྲོག་གི་རྣམ་པ་འདྲ་མིན
དང་ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཙོམ་གཞིའི་རྒྱལ་ཐུན
གྱི་འདུ་འཛོམས་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཚེ་སྲོག་བྱུང་བ་དང་། རིགས་རྒྱུད
སྐྱེད་སྒྲོལ་སོགས་ཁྱད་ཚོས་ལྟ་སྲོག་ལྟན་ཞིག་ལ་ཚང་དགོས་པར་བཤད་ཅིང། ཚེ
སྲོག་གི་ཐོག་མར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཐུ་ཐུང་གི་རིགས་པའི་གཞན་ལུགས་སྣ
བས་སྲོག་ལྟན་ཀུན་ཐུ་ཐུང་ལས་བྱུང་བ་དང་། འོ་ན་ཐུ་ཐུང་གི་ཐོག་མ་གང་ཡིན་ཞེས
པའི་ལན་དུ་ཚོད་དཔག་གིས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་བྱུང་རིམ་ཁྲིད་བྱུང་བར་སྨྲའོ། །

འཚེལ་འགྱུར་རིག་པས་ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་རྣམ་

གཞན་ནང། རིགས་རྒྱུན་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཚོ་ཐོག་བྱང་ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ནང་པ་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་སྟེས་དབང་ངམ་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བར་སྣྲ་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་རྩོད་གཞི་ཅན་དུ་མཐོང། ངོས་ནས་སྤར་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་དེང་རབས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་རིག་པས་སེམས་ལྟར་གྱི་དང་ལྟག་པར་མིའི་རྣ་བའི་རང་གཤིས་སུ་ཡོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁས་མི་ལེན་པ་དང། གཞན་ཕན་གྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་དག་གི་འཚེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་ཐྱོང།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ནས་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ནི། གཟུགས་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གཟུགས་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཡོགས་སུ་མེད་པ་དང། འདས་པཉམ་ཞིག་པས་བྱ་བ་ཕྱི་མ་སྟེ་བའི་གོ་འབྱེད་པར་མ་ཟད་བྱ་བ་ཕྱི་མ་དེ་རྟོགས་པར་མངོན་པའི་གྲོགས་སུ་ཞིག་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་འདོད། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ནི་རྟུལ་ཕ་རབ་བློ་འཕེག་བསྡུར་བའི་ཡུན་ལ་བཤད་ཅིང། ས་གོལ་གཅིག་གཉིགས་པའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཏུ་རེ་ལྟ་དང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟར་ཕྱི་བ་བཅས་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ལས། དེའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་དབྱེ་རྩད་བར་མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཕལ་པོ་ཆེ་མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་དྲངས་པར་གསལ་ལ། བསྐལ་པ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནང་ཕན་ཚུན་ལྡོས་པའི་བར་ཁྱད་ཤེན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་ལ་ལྡོས་ནས་མི་འགལ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ།

གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའི་རྣམ་གཞག་གམ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་

རྣམ་གཞག་ནང། ཐོག་ལེ་ངོ་བོ་དང། དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོན་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད་ཅིང། དེ་ཡང་ཐོག་ལེ་དབྱེ་བའི་སྐབས། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་དང། ཡུལ་ཐོང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྟོག་གཞིག་ནུས་མིན་བཅས་ཀྱི་སྣོན་དབང་ཐོན་ཐོད་ཡིད་ཐོག་གཉིས། ཡུལ་ལ་བསྟུ་མི་བསྟུའི་སྣོན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས། འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ཡུལ་ལ་སྒྲ་བརྡ་ཐྲོ་ར་བའི་བྱེད་ལས་ལྟན་མིན་དང། སྒྲ་དོན་གྱི་སྟང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྣོན་ནུས་ཀ་བ་དང་ཏུ་ཀ་མེད་གཉིས། གཙོ་འཛིར་དང་ཡུལ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཀྱི་སྣོན་ནས་མེམས་དང་མེམས་བྱུང་གཉིས། སྟང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས། ཡུལ་ཀྱི་སྣོན་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཀྱི་སྣོན། ལོག་ཤེས། ཟེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད། སྟང་ལ་མ་ངེས་པ། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག བཅད་ཤེས་བཅས་བདུན་དུ་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཤེན་ཏু་རྒྱས་པར་བྱུང།

དེ་བཞིན་སེམས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་དང། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་བྱེད་ལས། ནང་གསེས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ། ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཏེ། མི་ཤེས་པའི་ཟོངས་པ་དང། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་ཟོངས་པ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་ཚུལ་དང། དེ་ལས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་ཚུལ། ཆགས་སྡང་ལས་ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐོག་ལེ་ཤེས་རྣམས་རྗེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང། དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཁོད་པ་དང། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཤོར་

བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སྡུ་མི་རྒྱང་བར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཆུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་རྒྱུགས་པ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་བཟློག་ཕྱོགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་ཀུས་པ་ཟབ་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བཀྲེ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་། སྦྱོར་བས་པ་དང་། དྲན་ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་སྲིང་བྱས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩे་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པའི་ཀུས་པ་གོང་མཐོར་འཚེལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་བརྒྱ་ལྔག་གི་ངོས་འཛིན་དང་། སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟློའི་གནད་ལས་བློ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བློ་གཞན་དེའི་ཀུས་པ་རྗེ་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་པས། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་སའི་གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གི་མི་འགོར་དུང་ལྡུང་བཏུན་ཅུ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

དེ་བཞིན་སེམས་ལྟ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། གཉིད་སད་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་རགས་པ་དང་། དེ་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བ་དང་། དེ་ལས་གཉིད་མཐུག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བར་བཤད་ཅིང་། ཡང་སེམས་ལ། རགས་པ། ལྟ་བ། ཤིན་ཏུ་ལྟ་བ་གསུམ་ལས་དང་པོ། སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་པ། ཙི་ཏྱིན་བྱུག་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་སེམས་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་རྣམས་སོ།།

སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་ལྟ་རགས་ཀྱང་དབྱེ་ཚོག་པ་ནི། སྔོང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སེམས་གཞུག་སེམས་ལ་ལྷོས་ཏེ་རགས་པ་དང་། གཞུག

སེམས་ཆེས་ཤེན་ཏུ་ཐུ་བར་འཛིན་གོ། །ཤེན་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་སེམས་དང་རང་གི་ཁོད་པའི་རྒྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པས། གཉུག་སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཚ་ནས་རྒྱང་དང། ཡུལ་རིག་པའི་ཚ་ནས་ཤེས་པར་གསུངས་སོ། ། །

ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་ཚན་ཁག་གཞན་ཞིག་ནི། ལྷོ་བུར་ཀྱི་ཏི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་གསལ་བ་དང། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱུན་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་རྒྱུན་བརྟན་པ་དང། གོ་མས་ཟིན་འབད་བཙོན་བསྒྲར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དུ་རྒྱང་བ་བཅས་ཡིན་པས། ཐུ་ཞིག་གིས་འདི་དག་ལ་གོ་བ་ཟབ་མོ་ཞིག་མ་ཐེབས་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་གོ་རྟོགས་ཕྱོགས་རེ་བར་འགྱུར་རེས། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང། དབང་ཤེས་རྟོག་བལ་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ། རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་དོན་བརྒྱད་ནས་དོན་རང་མཚན་ལ་འཇུག་ཚུལ། སྒྲ་དོན་ཀྱི་ངོས་འཛིན། ཕྱི་ཕྱོ་དང་ཕྱི་སྒྲ་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ། ཕྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སོགས་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱིས། དེང་རབས་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་ལ་རམ་འདེགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཐོན་པར་རེས།

གསུམ་པ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ། བློ་ལ་དོན་དེ་ཤར་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྐོ་ནས་བཞག་པ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་དང། བློ་ལ་དངོས་པོས་རྣམ་པ་གཏད་

སྤྲོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་གཉིས་ཡོད་པས་སེལ་འཇུག་སྒྲུབ་འཇུག་
གཉིས། རྒྱག་པར་ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཨང་བ་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཚུལ་གཉིས་
ལས་མ་འདས་པས་རྒྱག་པར་དོན་དེ་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་
གཉིས། ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱག་ངོར་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་
བཞག་པའི་ལྷོག་པ་ཐ་དད། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ན་སྣང་ཚུལ་དང་
འཛིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྣང་བའི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྣང་རྣམ་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་དང་།
བློས་ཡུལ་དེས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་པ་ལྟར་ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་
བུ་ཡུལ་དེར་འཇུག་པ་ན་མི་བསླུ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཡུལ་དང་། བློས་སྒྲོ་འདོགས་
གཅོད་གཞི་ཡིན་པས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་དག་ཡོད།

དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པ་ནཱ་ཧ་ཡུལ་གྱི་འདྲ་རྣམ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་
རིག་པ་ལས་རྣམ་པས་བར་མ་ཚོད་པར་རིག་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཐ་དད་དུ་
འཛར་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཡང་རྣམ་བཅས་སུ་རིག་ན་དོན་དངོས་སུ་མི་རིག་པས་
མི་སྣང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བཤད་པ་སོགས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་
རྣམ་མེད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཅས་བྱུང་ཡོད།

བཞི་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་
པ་ནི། བློས་བསླུབ་བྱ་མཐའ་བའི་ཐབས་དང་གསང་བ་ལྷོག་གྱུར་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ལྟེ་མིག་
ལྟ་བུ་ཡིན་པས། གལ་འགངས་ཤེན་ཏུ་ཆེ་ཞིང། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ཟླང་གཞི་ནི་
གོང་དུ་སྨོས་པའི་རིགས་པ་བཞི་དེ་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐབས་བསླུབ་བྱ་
སླུབ་ནུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དེའི་བསླུབ་བྱ་དང་

སྒྲུབ་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་གང་ཡིན་དང་། སྤྱི་ར་འབྲེལ་པ་ལས་འབྲེལ་པ་ཅན་དཔོག་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ནུས་པ་དཔེར་ན། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་དང་། རང་བཞིན་ལས་རང་བཞིན་ཅན་དཔོག་ནུས་ཀྱང་། རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ནུས་པ་ལྟར་ཡིན།

སྤྱི་ར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྒྱས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལས། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱི་ཁོས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་རྒྱས་སྤྱི་ར་འགོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་ལྟར་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་ཚོས་འཕེན་མི་འཕེན་གྱིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲེལ་ཟླ་མ་མཚོད་བ་དང་འགལ་ཟླ་མཚོད་བའི་རྒྱས་ལས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ལའང་ནང་གསེས་གཉིས་སུ་ཕེགས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྤྱི་ར་ཡོད་ཀྱང་ང་ཚོར་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཚོས་ཤེག་གཞི་དེར་མ་མཚོད་བའི་རྒྱས་ཅམ་ལས་མེད་པར་དཔོག་མི་ནུས་ཀྱང་གཞི་དེར་ཚོས་དེ་ཚད་མས་མེད་པར་མཚོད་ན་དེ་གཙོད་མེད་པར་ཐག་གཅོད་རིགས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་དང་། ཡོད་ན་ང་ཚོར་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཚོས་གང་ཞིག་གཞི་དེར་མི་སྣང་བས་མེད་པར་དཔོག་པའི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་སྤྱི་ར་བཅས་གཉིས་ཡོད།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་གཞི་དེ་ལ་ལྷོས་དགོས་པའི་ལྷོས་གཞི་དེ་མེད་ན་དེ་ལ་ལྷོས་པའི་ལྷོས་ཚོས་ཡོད་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན། དགེར་ན། དུ་བའི་

འདྲེལ་ཡུལ་མེ་མེད་པའི་རྒྱགས་ལས་དུ་བ་མེད་པར་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འདྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་ལའང་། ཆོས་དེའི་འདྲེལ་ཡུལ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་གསུམ་མ་དམིགས་པས་ཆོས་དེ་མེད་པར་སྣྲུབ་པ་དང་། ཡང་ཆོས་དེའི་འགལ་རྒྱ་མཐོང་བའི་རྒྱགས་ལས་ཆོས་དེ་ཡིན་པའམ་ཡོད་པར་མི་རིགས་པར་སྣྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། ཆོས་དེ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་སྟོབས་ལྟན་མཐོང་བས་འགོག་པ་ལྟན་ཅེག་མེ་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱགས་དང་། གཉིས་ཡིན་ཀྱི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་པའི་འགལ་རྒྱ་མཐོང་བས་དོན་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ནང་པའི་བདག་མེད་པའི་དོན་སྣྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཉིས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ལྟན་ཅེག་མེ་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལའང་། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་ནང་གསེས་ལའང་གཞོད་བྱེད་རང་ཉིད་དང་དེའི་ཁྱད་པར་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སོགས་དམིགས་པས་གཞོད་བྱ་དང་གཞོད་བྱའི་ཁྱད་པར་དང་གཞོད་བྱའི་འབྲས་བུ་སོགས་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྒྱགས་སྟོང་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་མང་བར་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཡོད།

ཡང་པ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ལ་ནང་འགལ་དང་གཞོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་གཞན་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སུན་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ནི། གཅོ་བོར་པ་རོལ་པོས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་བཟློག་པ་ཤས་ཆེ་ཡང་། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དམ་བཅའ་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་རིགས་མཚུངས་པའི་སྣྲུབ་བྱེད་ཤུགས་ཀྱིས་འཕེན་པའང་ཡོད། མི་འཕེན་པ་ནི་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ན་བསྟན་ཏེ་དམ་བཅའ་

ལྷར་སྣང་དེ་ཐོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྷར་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་གཏན་ཚོགས་རིག་པའི་སྐོར་འདིས་ཡུལ་ལ་དབྱེད་པའི་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ཤེག་མཚོན་ཡོད་ཅིང། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་པའི་སྒོ་འདི་དག་བརྒྱད་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་རིག་ཐུབ་པ་དང། དབྱེད་པའི་སྒོ་འདི་དག་བརྒྱད་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དབྱེད་ན་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་བློའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་ཕྱིན་ཏེ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་ལྷ་ཚུལ་སྟོན་པོ་ཞེག་ཡོང་ཐུབ།

༥ ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ།

ལྷ་གྲུབ་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པའི་གྲུབ་དོན་ནམ་མཐའ་མའི་སྟོམ་ཚོག་ཅིག་ཡིན། ནང་པར་མཚོན་ན་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོར་འདོན་བྱས་པའི་གཞུང་རྩོམ་སྲོལ་ཆེས་སྦ་ཅམ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་ལོའི་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་མི་ལི་ཐ་ཕྱས་ཞུས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང། མཁོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ལས་དགོས་ཏེ། དེ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲུབ་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་དབྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡང། དགེར་ན་དུས་རབས་ལྔ་པར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གེ་འབར་བ་མཛད་པ་དང། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོས་ཚད་ཆེན་མཛད་པ་ལྷ་བུའང་བྱུང་ཡོད། ནང་པའི་རྩ་བའི་ལྷ་གྲུབ་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཕྱུག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང། དེ་ཡང། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་

བདག་མེད་པ། སྒྲ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དང་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན།

མི་རྒྱ་པ་ནི་དངོས་པོའི་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པས། རང་ཉིད་གྱི་བ་ཙམ་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་འདི་ནི་ཞིན་ཏུ་བསམས་ན་འགྱུར་བ་རགས་པ་ང་ཚོས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་དེས་དཔོག་ནུས། འདིར་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བར་གསུངས་པ་ནི། བློ་མ་ཞི་བ་དང་དེ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་དང་ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་ཚུད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྒྲ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་ནི་སྟོན་དཔོན་ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་སེམས་སྟེང་གི་ཏི་མ་ཟད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པས་རྟེས་སུ་དཔགས་ནས་བསྟུན་པས་པས་དད་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་འགྲེལ་བ་ཤད་དགོས་པ་ཞིག་མེད།

བདག་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་གིས་གཙོ་བོར་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་སྤྲོད་ལུགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ནང་པའི་ལྟ་བྱུབ་སྟོ་བ་ཕལ་མོ་ཆེས། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཕུང་པོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་དགོས་ཤག་བྱས་ཏེ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་ལྟ་ཀ་འཇོག་པ་དང་། སེམས་འཇོག་པ་དང་། འཇུག་ཤེས་བྱུག་ཚུའི་ལྟ་བ་ལྟར་མི་བརྟན་པས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བྱས་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ནན་གྱིས་བཅལ་ནས་བདག་གམ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། ལ་ལས་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་པ་ལའང་གཅིད་བྱེད་མཐོང་ཞིང་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཇོག་པ་ལ་ལའང་གཅིད་བྱེད་

མཐོང་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་འང་བརྟོད་དུ་མེད་པའི་བདག་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་ནང་པ་ཀུན་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་བྱུབ་མཐའ་སོ་སོའི་སྒྲུབས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཐུ་རགས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་མོད། འདིར་གཙོ་བོར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་གླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཀླལ་བ་ལ་བརྟེན་ནི། བདག་མེད་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཏེ། ཁྱད་གཞིའི་གནད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་དགག་བྱ་དང་དེ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཚོས་དང་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ནི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དེ་མེད་པར་གྱུར་པ་སྟེ། དགེར་ན་འདོགས་བྱེད་དང་གདགས་བྱ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བྱ་བ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་ཕན་ཚུན་ལྷོས་གྱུར་ཅམ་གྱིས་ད་གཟོད་འཇོག་ཏུས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཅོག་ཅེ་གྱི་བཞི་མ་འདི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཅོག་ཅེ་རང་ངོས་ནས་ཅོག་ཅེ་ཡིན་མིན་གྱི་རང་ཚུགས་ཐུབ་ན། ཇི་ཅམ་ནས་ཅོག་ཅེ་རྡུ་འཇོག་པའི་ས་མཚམས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཅོག་ཅེ་རང་ངོས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ན། དེ་མེད་པས་བློས་བཞག་ཅམ་དུ་འོས་མེད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་མེམས།

དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ལ་སྣང་བས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་སྣང་བས་འཛིན་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཡི་གེ་ཀ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་དེའི་གཟུགས་རིས་དང་། འབྲི་སྟངས་ཐུ་ཚ། བྲི་ཚོགས། འབྲེ་མཁན། ཡི་གེ་བྱེད་པོའི་

འཚར་འགོད་ཀྱི་བསམ་བློ། ཀ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་མཁན། ཡི་གེར་ངོས་འཛིན་བྱེད་
མཁན། ལོངས་སྤྱོད་སའི་ཁོར་ཡུག་སོགས་མེད་པར་ཡི་གེ་དེ་ཡོད་མི་སྲིད་པ་ལྟར་
ཡིན། ཆོས་ཀུན་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་རྩ་བའི་ངོ་བོ་ཡང་
ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས། དེ་ལྟར་དབུ་
མའི་སྨོན་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུས་ཆོས་རྣམས་དབྱུད་མཐར་གང་ཡང་རྟེད་དུ་
མེད་ཀྱང་བློས་བཏགས་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ། དེང་རབས་
དངོས་ཁམས་རིག་པས་རྫུལ་ལ་དབྱུད་པའི་མཐར་རྟེད་དུ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་
ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་སྲིད་ཞུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུ་འང་ཡོད་པར་སྣང་
ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲྭབ་མཐའ་བཞི་ཀས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པར་མཚུངས་མོད་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲྭབ་མཐའ་དབུ་
སེམས་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་
མཚན་གཞི་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ། མདོར་བསྡུས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་གྱི་
རྣམ་གཞག་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཡིན་ཞིང། དབུ་
སེམས་གཉིས་ཀས་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བཤད་
ཡོད། སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པས་
སྟོང་པཉམ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྫུལ་ཙམ་
དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་བཤད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་དཔྱད་ཚོར་སྣང་བཞིན་པ་འདི་
དག་སྟེ། སྟོང་བཅུད་དང་། སྐྱེ་འགག་དང་། འཕེལ་འགྲིབ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་། བདེ་

སྤྲུག་དང་། བཟང་བཏུ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་འདི་དག་ཡིན། ང་ཚོར་སྣང་བཞིན་པའི་མེ་ཏོག་གི་ཕུ་བུམ་ནི་ཀུན་ཕྱོགས་དང་། ཕུ་བུམ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་སྟེང་དུ་འཚོལ་དུ་འགྲོ་ན་རྟེད་དུ་མེད་པས་དོན་ལ་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་། སྣང་དུས་ན་སྟོང་པ་དང་སྟོང་དུས་ན་སྣང་བ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་དབྱ་མ་པས་བཤད་དོ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱས་པས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་བཤད་པ་ནི། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་གཉིས་ཀ་དོར་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་དགོས་པར་བཞེད་དོ། །

༤ ནང་པའི་ཚོས།

སྤྱི་ར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་རྣམས་ནི། དད་པ་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་མོད། ནང་ཚོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྒྲོམ་གཞི་བདེན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་གཞི་འོག་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་ང་ཚོར་རང་ཚས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གཞི་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་པོ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དང་། རྒྱུ་དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་ཟད་རྩང་དུ་གྱུར་པས་བདེན་པ་གསུམ་པ་འགོག་པ་དང་། འགོག་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མེད་པར་ཡོང་མི་སྲིད་པས་དེ་འཕོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐར་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་བདེན་བཞིའི་རྩ་བའི་རྟེན་གཞི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་བབ་དེ་ཀ་ཡིན། སྒོམ་དགོས་ཚོས་ཀྱགས་

ཀྱིས་འགོ་གཅིག་བདེན་ངོ་སྨྲོད་པ་ན་སྦྱིག་བསྡུལ་གྱི་རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་ཟད་རྩང་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སྣྲོན་པ་ལས་མངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་མེད། དེ་ཡང་ལུགས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱིག་ཀུན་གཉིས་དང་། ལུགས་ལྟོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འགོ་ལམ་གཉིས་ལ་ཟབ་བཤད་བྱས་ཡོད། བདེ་སྦྱིག་ཅེས་པ་ཐོང་ཚོར་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ཐོང་ཚོར་དང་ཁ་བྲལ་ནས་བདེ་སྦྱིག་ལ་འགྲེལ་བཤད་མེད་སྟབས། ཐོང་བའི་སྟེང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཞིན་བཀོད་བྱས་ཡོད།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཚོས་ཞེས་པའི་གོ་བ་མཐར་ཐུག་འཐོབ་བྱ་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལམ་དང་དེ་དག་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དག་ལའང་ཚོས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པར་བཞེད་དོ། །

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་གནས་ལུགས་དང་། ལྟ་བྱེད་དང་། ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། སྔ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་བཀོད་པ་རྣམས་གང་ལས་བཏུ་བའི་གཞུང་གི་ཁྱད་པར་ངོས་བཟུང་ན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྲུར་བའི་མདོ་སྡེ་བོད་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཊ་གྲྭས་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབུས་པཊ་གྲྭས་བཅུ་བདུན་སོགས་ཚད་ལྟན་གྱི་མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་ཐུག་དུ་མས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྲུར་བའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་པོ་ནི་རྣམ་འཇིན་བཞི་པའི་ལུང་གི་ཚོས་མངོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་

པའི་བསྟན་བཅོས་དང་ལྡན་ཆར་མེའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་རབ་གྲངས་འགོར་
མང་ཙོས་དང་། འགྱུར་ལེགས་ཙོས། ཆ་ཚང་ཙོས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་གཟུར་གནས་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྨྲ་བཞིན་པ་ལྟར་ལགས། ལེགས་སྨྲར་ཀྱིས་མཚོན་པའི་རྒྱ
གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ཏུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཕལ་མོ་ཆེ་དུས་འགྱུར་དབང
གིས་ཙ་བརྒྱག་ཏུ་སོང་སྟེ་གཞུང་ངོ་མ་ཆེས་ཉུང་ཤས་ལས་མ་ལྷུག་ཅིང། ཕྱ་ལིའི་སྐད
དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་ཕྱེ་སྟོད་གསུམ་གྱི་ནང་དུའང་སྟེ་ཕ་རང་ཉིད་ཀྱི
ཕྱེ་སྟོད་རྒྱང་པ་ལས་གཞན་མི་བཞུགས། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་མི
ཉུང་བ་ཞིག་བསྒྱུར་ཡོད་ཀྱང། སྐད་ཀྱི་རང་གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གྱི་སྒོམ་འགྱུར
ཙམ་ལས། སྒྲ་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ་མེད
པར་དེང་རབས་ཀྱི་དགེ་ཞིང་ཞིས་པ་དག་གིས་བཤད། དེར་བརྟེན་ད་ཆ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག
ནི་སྟོན་མཚོག་རྣམ་འཇིན་བཞི་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པའི་སྟོད་གཅིག་ཟུར་གྱུར་པ་དང།
ཐེག་པ་གསུམ་སྦྱོར་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཚང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི
འཇུག་ངོས་གཉིས་པ་མེད་པ་དེ་ཡིན།

༤ བཀའ་བསྒྱུར་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱད་ཀུན་བཏུས་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ། བོད
ཀྱི་བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་འབྱུང་ཁུངས་རབས་ཙམ་ངོ
སྤྱད་ན་ཕན་དེས་པས། འདིར་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྟོན། ।དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན
སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཞག་བདུན་ཕྱག
བདུན་གྱི་རྗེས། ཡུལ་ལྷ་རྡ་ཏ་སྒྲིར་འགོར་ལྟ་སྟེ་བཟང་པོ་ལ་བརྟེད་བྱ་བདེན་པ་བཞི

ལས་བརྩམས་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་རྡོ་ཅན་དུ་ཡོངས་སུ་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པའི་བར་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་། འཕགས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་དུ་མར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱ་གྲངས་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་དག་ཕྱིས་བཀའ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་བྱུང། དེ་ཡང་སྤྱོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོའི་དབྱར་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་ཕུག་ཏུ་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བཀས་བསྐུལ་ཏེ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཛད་པའི་སྐབས། འོད་སྲུངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། དགྲ་བཅོམ་པ་ཀུན་དགའ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་བཅས་བསྐྱར་བྱོས་ཀྱིས་དབྱར་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་གླེང་གཞི་དང། མཐར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་མཇུག་སྡུད་བཅས་སྐྱར་ཏེ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཛད་པ་ནས་བཟུང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཛིན་བྱ་བའི་དབུ་ཚུགས།

དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་འདས་རྗེས་ཡངས་པ་ཅན་དུ་བཀའ་བསྡུ་གཉིས་པ་མཛད་ཚུལ་བ་ཡོད་སྡེ་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན་ཞིང། འདུལ་བ་ལྷང་དུའང་གསལ། དེ་ནས་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པའམ་དེ་ལས་མང་བ་མཛད་ཚུལ་ལྷང་དུ་མི་གསལ་བར་མ་ཟད། སྡེ་པ་ས་སོ་སོའི་བཞེད་པའང་མི་མཐུན་པ་ཡོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ལྟར་ན། ཚོས་རྒྱལ་ཀ་ནི་ཎ་ཀི་སྐབས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་ནུ་རྒྱན་ནགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གནས་བརྟན་ཅིན་ལོགས་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་དང། སློབ་དཔོན་

དབྱིག་བཤེས་དང་རྡུ་བྱང་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་བརྒྱ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་བཏེ་ཀ་སོགས་ཆིག་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་འདུས་ཏེ་སྟེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་མཐའ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་ངོས་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། སྟེ་པ་ཕན་ཚུན་གྱི་རྩོད་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞེ་བར་བཞེད། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་སྟེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་བརྟན་རྣམས་འདུས་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པཡང་ཡོད། སྒྲུབས་དེར་སྤར་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་སྟེ་སྟོང་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ཅིང། ཟངས་ཀྱི་གླེགས་བུར་བཀོད་པར་གྲགས་པ་དང། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་པོའང་དེ་དུས་བརྩམས་པའམ་ཕྱོགས་བསྟོགས་མཛད་པར་གྲགས། དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་རྣ་རྒྱན་ནགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ད་ལྟ་རང་རེའི་གནས་ཡུལ་ཀླུ་གཎྜའི་རྫོང་ཁོངས་འདིའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་སྲིད་པར་བཞེད་པཡང་ཡོད།

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པ་ལྷར་ན། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༢༧༩ ལ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་ཁྲི་ལོ་བཅུ་བདུན་པའི་སྒྲབས་སྒྲ་ནར་བུའི་གྲོང་དུ་གནས་བརྟན་མོ་ཌྷ་ལ་བུ་སྒར་རྒྱལ་གྱི་གཙོ་སྒྲོང་འོག་གནས་བརྟན་ཆིག་སྟོང་འདུས་ཏེ་ཌ་བ་དགུའི་རིང་སྟེ་སྟོང་གསུམ་པོ་བསྡུས་པར་བཤད་ཅིང། དེ་ཡང་སྣ་ལེའི་སྒོད་བུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྟེ་པ་ཁོ་ནའི་སྟེ་སྟོང་བསྡུས་པ་ལྷ་བུར་གསུངས། གཞན་ཡང་སྣ་ལེའི་སྟེ་སྟོང་གསུམ་དང། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཕྱི་ལོའི་གོང་ཕ་ ༢༥ པར་སོ་ཏལ་ལའི་རྒྱལ་པོ་བཏན་གཎྜ་ཞེ་ཌ་ཡི་སྒྲབས་ཐོག་མར་ཡི་གེར་ཕབ་པར་བཞེད།

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་སྟོང་རྣམས་ནི་གོང་གསལ་བཀའ་བསྟུ་རྣམས་སུ་མ་བསྡུས་པར་འཇམ་དཔལ་དང། ཐུན་རས་གཟིགས། གསང་བའི་བདག

པོ་སོ་གས་ནས་དག་པའི་སྣང་ངོར་གནས་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་བཀའ་བསྡུ་མཛད་པར་
བཞེད་ཅིང་། གསང་སྦྱགས་ཀྱི་བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་རྒྱུད་སྟེ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་སྣ་
ཚོགས་ཡོད། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་ཚོས་འཁོར་ཁོ་ན་ལུང་གི་ཚོས་
འཁོར་དང་། བཀའ་གཞན་དག་དེའི་འཕྲོས་དོན་ནས་རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུར་བཞེད་ཅིང་།
ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱ་རྩོད་ཕུང་པོའི་རིར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་
ཚོས་འཁོར་དང་། ཡང་པ་ཅན་དུ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཚོས་འཁོར་བཅས་
འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅིང་། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བྱང་ས་
བཞི་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རྗེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་མ་བྱོན་བར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ཕུན་མོང་བའི་སྟོང་ཡུལ་དུ་ཕལ་ཆེར་མི་བཞུགས།
དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་སློར་ཡང་ཁྱབ་གདལ་མཛད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། དབུ་མའི་ལྟ་
གྲུབ་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང་། རིགས་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་
བརྩམས་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད།

སྐབས་དེར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཕྱོད་གཞིར་གནས་པ་གླུ་སྒྲུབ་
རང་ཉིད་དང་། རིམ་བཞིན་རྟེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། སྨོན་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་ཅིང་། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་
ལྷའི་གླུ་དུས་སྲུབས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ད་དུང་ཡོད་པར་མངོན།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བྱམས་ཚོས་

སྟེ་ལྟ་གདན་དྲངས་ཤིང། ས་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཏ་ཅང་མང་པོ་བཙུམས་ཏེ་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྒས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད། རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གཤི་སྟེ་སྨོད་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡིན་པར་རྟོད་མེད་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་བྱུང་བའི་རྟེས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱགས་དང་བཅས་པའི་བསྟན་པ་ཏ་ཅང་དང་རྒྱས་སུ་གྱུར། དེ་ཙམ་མ་ཟད་དབུས་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཡུལ་ལུང་དུ་མ་དང། རྒྱ་ནག་སོགས་སུའང་ཐེག་པ་གསུམ་གཤི་བསྟན་པས་ཁྱབ་ཅིང། འབར་མ་དང། ཤ་ཡམ། སི་ཧྭ་ལ་སོགས་ད་ལྟ་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་རྒྱ་ལ་ཁམས་དེ་དག་ཏུའང་བསྟན་པ་སྤ་དང་གྱི་སྒྲུབས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དང་བའི་དན་རྒྱས་དུ་མ་བྱུང་རབས་སུ་གསལ།

༧ བཀའ་བསྟན་བོད་རྒྱང་དུ་བཙྱོར་ཚུལ།

གང་ས་ལྷོངས་ཟུར་རྒྱལ་གོང་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ནི་ས་ཁད་མཐོ་ཞིང། འབྲལ་ལམ་དཀའ་བས་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་དང་འབྲེལ་མེད་གྱང་དུ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་པའི་ནང་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྒྲུབས་གསུང་རབ་ཀྱི་བློགས་བམ་འགྲོར་བ་ནས་བཟུང་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས་པར་བཅོས། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྒྲམ་པོའི་སྒྲུབས་སྟོན་ནས་ས་ངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་ཁྱབ་ཟིན་པའི་རྒྱ་ནག་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་སྟོན་པའི་སྐང་བརྟན་ཁྱད་པར་ཅན་བོད་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ལྷ་ལྷན་སྣྲལ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང། རྒྱས་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་སོགས་བཞེངས་ཤིང། ཕྱག་མཆོད་བྱ་བའི་སྲོལ་དང། ལྷག་པར་ཐུ་མོ་ཞེ་ཡ་ཀུ་སོགས་བོད་ཐུག་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་མ་རྒྱ་གར་

དུ་བརྟངས་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཐུ་མི་སམ་ཐྲོ་ཏས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བཙན་ཕྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་གཞུག་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ནས་དགེ་བློངས་ཏེ་གསར་གཏོད་མཛད་པར་མ་ཟད། སྐད་ཡིག་དེ་ཉིད་ལེགས་སྦྱར་ལྟ་ཡི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པར་འཚེལ་རྒྱས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྒྱམས་སྒྲོན་གཉིས་ཐད་ནས་འཁྱལ་བའི་དྲི་མ་ཐུ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་བསྒྲུར་ཐུབ་པའི་སྐད་ཡིག་གི་སྒྲུ་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྩེ་མོར་སོན་པར་མཛད། ཚུལ་འདི་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་རབས་ནང་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་འགྱུར་བ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན།

བློ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ལྷོངས་ལ་ཚོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ་ཅིང་། དཔལ་ལྡན་གནས་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་སྟོན་མཚོག་རྒྱམ་འཇེན་བཞི་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བགོ་བཤད་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཏུ་གནས་ཐུབ་པ་ནི་ཐུ་མི་ས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བཙན་ཕྱོད་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁྱད་འཕགས་སྲོལ་བཏོད་པ་དང་ལོ་པཉ་རྒྱམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

ཐུ་མི་སམ་ཐྲོ་ཏས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བཙན་ཕྱོད་ཀྱི་རྒྱམ་གཞག་གསར་གཏོད་མཛད་པའི་ཐུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་རྣ་ལྟེད་ཅིག་བསྒྲུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྒྲ་སྒྲུར་མཁན་གཞན་རེ་ཟུང་ཡང་བྱུང་བར་མངོན་ཡང་། འཕར་གཞི་དང་སྒྲིག་འཛུགས་ལྡན་པའི་སྒྲ་སྒྲུར་ཀྱི་ལས་རིམ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཀྱི་རྟེས་སུ་བྱུང་ཞིང་། ཐུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བསྒྲུར་བའི་གསུང་རབ་

ཁམ་ནི་སྟོན་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རེ་གཤན་བཅན་སྒྲུབས་བྱུང་བའི་མདོ་སྡེ་སྒང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་སོགས་དང་། སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་རྒྱལ་པོས་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྒྲུར་བར་གྲགས་ཀྱང་། མདོ་རྒྱུད་དེ་དག་གང་དང་གང་ཡིན་མིན་ད་ཡོད་བཀའ་འགྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱ་དགའ་བར་སྣང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཐུ་བ་ཐུ་མི་རང་ཉིད་དང་། ཆུམ་ཀོ།ཥ། ལྷ་ལུང་རྡོ་རྗེ་དགལ་བཅས་ནས་མདོ་སྡེ་དཀོན་མཚོག་སྦྱིན་དང་། ལངྐ་ར་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་འགྱུར། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཡི་ཁུ་ཤང་དང་མཉམ་དུ་སྨན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཅི་རིགས་རྒྱ་སྐད་ནས་བསྒྲུར་བར་གྲགས།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕག་བརྒྱད་པའི་ནང་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་ལྷེ་གཙུག་བཏན་གྱི་སྐབས་མཆིམས་ཕུ་དང་། བྲག་དམར་མཁྱེན་བཟང་། འཕང་ཐང་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་བཞེངས་ཏེ་བྲན་ཀ་ཆུ་ལ་ཀོ།ཥ་དང་། གཤགས་ཐ་ན་ཀུ་ཆུ་ར་བཅས་ནས་མདོ་ལྟེ་ལས་བརྒྱ་པ་དང་། གསེར་འོད་དམ་པ་སོགས་བསྒྲུར། དེ་ནས་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་ཎ་བཅན་གྱི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་ལེགས་པར་ཚུགས་པ་ལ། བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ནས་འབྲག་ཐུལ་བའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གཤད་ཐང་དགོས་པར་གཟིགས་ཏེ། སྐབས་དེའི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་ཚོད་ལེད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཟ་ཧོར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣ་བའི་སྟེ་པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་གྲྭ་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་པ་ཌིཏ་ཏུ་གཤེགས་པའི་སྣ་བའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། སློབ་དཔོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་

ཆོས་གཉིས་གདན་དྲངས། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཚད་བཟློག་པར་ མཛད་དེ་བསམ་ཡས་དཔལ་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྲུབ་བྱོན་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ ཕྱག་བཏབ།

མཁན་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་ཏུ་བཙན་ལ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་བཏྲན་པོ་ཚུགས་པར་འདོད་ན་རྒྱལ་བའི་གསུང་ རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་དགོས་པ་དང། བོད་རིགས་རང་གི་ནང་ནས་བློ་གསལ་ན་གཞོན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བོད་རང་གི་ཡུལ་ མིའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་ཚུགས་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་ བཞིན། མཁན་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོན་འོག་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ ཐུལ་སྒྱུར་རྒྱ་གར་གྱིང་ཕྱག་བཏབ་སྟེ་རྒྱ་གར་གྱི་བཉེ་ཏ་དང། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྭ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་ མང་པོ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་འཚར་གཞི་ལྟན་པའི་སྨོ་ནས་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་བའི་ འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་ནང་གླང་དར་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ ལ་ཆོས་བའི་བྱ་བ་མ་བཙལས་བར་ཐུལ་སྒྱུར་གྱི་ལས་དོན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་མཛད་འདུག་ གོ།། །

སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་བཉེ་ཏ་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཙོར་ མཛད་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཌ་ཧཱ་ན་དང། ཞི་མ་ལ་མི་ཏ་སོགས་དང། བོད་ཀྱི་ལོ་ ཙྭ་བ་ཐུ་གསལ་སྣང་དང། ཐུ་མོ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་ཀ། ལགས་གྲུའི་དབང་པོ་སྲུང། ཟླ་ དེན་ཆེན་མཚོག ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཚོག་དབྱངས། དེན་ཆེན་ལེགས་བྱུག ཐུ་ཡེ་ ཤེས་དབང་པོ་བཅས་སད་མི་བདུན་དང། གཞན་ཡང་སྐྱ་བ་དཔལ་བརྩེགས། ཅོག་རོ་

ཟླུའི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་བྱུང། དེ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་བསྡུར་བའི་ལས་རིམ་རྒྱུན་རིང་གནང་བའི་ཉམས་ཐོང་ལ་གཞི་བཅོལ། བོད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་ཕྱང་བ་ཞིག་དུས་དང་བསྟུན་ཏེ་ལེགས་བཅོས་དགོས་པ་བཅས་དགག་དགོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་གཟིགས་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྲི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་ཆེན་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང། ས་རེ་ཐ་བོ་ཏི། ཤཱི་ལེ་ཐ་བོ་ཏི། དུ་ན་ཤཱི་ལ། བོ་ཏི་མི་ཏྲ་བཅས་དང། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྡོ་རྗེ་ཀློ་ཏང། ཆོས་ཀུ་ཤཱི་ལ། ཛ་ཡ་རཏྣ་ཏཱ། མཁྱེ་ཤཱི་ཨཱན། རཏྣ་ཐཱ་ཤཱི་ལ་སོགས་ཚོགས་ཏེ་ཚོས་ཚིག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱ་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་རི་ལྟར་སྒྱུར་བའི་ཚུལ་ཚིག་མཇོད་དུ་བཀོད་པ་བྱ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་དང། བྱ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་འབྲེང་པོའམ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་བཅས་མཇད་དེ་སྐད་གསར་བཅད་དང། སྒྲ་སྒྱུར་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ཐབས་ལམ་བཅས་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཇད་པ་ནས་བཟུང། ད་ལྟའི་བར་ལེགས་སྒྱུར་ཀྱིས་མཚོན་རྒྱ་གར་ཀྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ནས་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་ཚུལ་སྒྲོན་དང་བྲལ་ཞིང་གཅིག་ཏུར་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། བྱ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་ཆུང་དུ་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་མཇད་མོད་དེང་སང་དཔེ་རྒྱུན་མི་སྣང།

སྒྲ་སྒྱུར་ཀྱི་སྐོར་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོན་ནི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་སྒྲ་སྒྱུར་ཀྱི་བྱུང་རབས་ནང་གཞན་སུ་ལའང་མཐོང་དཀོན་པའི་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིག་རྩལ་དང། སྒྲ་སྒྱུར་རིག་པར་ཞབས་འདེགས་རྣམས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོས་མ་དགོས།

དེ་ལྟར་སྒྲ་སྒྱུར་ཀྱི་ལས་རིམ་ཡར་རྒྱས་འཕྲོ་བཞིན་པ་དང་བསྡུན། སྐ་བ་དཔལ་བཙུགས་དང། བན་དེ་གྱུའི་དབང་པོ་སོགས་ལོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་སྟོང་འོག་པོ་

བྱང་ལྷན་དཀར་དུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་བསྡུར་ཟིན་པ་རྣམས་དཀར་ཚན་ཏུ་བགོད་པར་དཀར་ཚན་ལྷན་དཀར་མ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། བཀའ་བསྟན་རྒྱར་དུ་མ་ཕྱི་བར་སྟེ་ཚན་ ༢༥ དང་། ཆོས་ཚན་ ༥༢ ཐོ་འགོད་གནད། འདི་ནི་གསུང་རབ་སྟེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་ (Classification) དང་། དཀར་ཚན་ཏུ་བགོད་པའི་ (Cataloguing) ལས་གཞི་ཐོག་མ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་། བོད་མིའི་གནའ་རབས་ཀྱི་རྣམ་དབྱོད་ངོ་མཚར་བའི་མཚོན་རྟགས་ལྟ་བུར་སྣང་།

སྐབས་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་ལོ་ཐུ་བ་སྐ་བ་དཔལ་བཅོགས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེང་པོ་སོགས་ཀྱིས་པོ་བྲང་མཆིམས་ཕུ་ན་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དཀར་ཚན་བགོད་སྒྲིག་མཛད་དེ་དཀར་ཚན་མཆིམས་ཕུ་མ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གསལ་ཡང་། དེང་སྐབས་དགེ་རྒྱུན་མི་རྟེད། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་པོ་བྲང་འཕང་ཐང་ཀ་མེད་ནང་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་དཀར་ཚན་ཕྱོགས་སྒྲིག་མཛད་པ་ད་ལྟ་དཀར་ཚན་བགོད་ཕྱི་ཁ་ཕད་ཐང་མ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང། དཀར་ཚན་འདི་གཉིས་ཀུ་བཀའ་བསྟན་གྱི་མཚན་དང་། བམ་པོ། ཡྱོ་ཀའི་གྲངས་སོགས་འགོད་ཅིང། ཕྱི་ཚན་དབྱེ་ཕྱོགས་ནི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱོད་ནས་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་དགྱེལ་སྟོད་ནས་གླང་དར་གྱིས་བསྟན་ལ་ཆོས་བའི་བྱ་བ་བཅོམས་པ་ནས་བཟུང་བོད་སིལ་བུར་ཐོར་ཅིང། ཐུ་ཐུར་གྱི་ཕྲིག་འཇུགས་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ཐོག། རྒྱ་བལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོར་གྱིས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་སོང་བའི་སྐབས་སུའང་མང་འདས་སོགས་མཐའ་མཚམས་ཁག་ཏུ་ཐུ་ཐུར་གྱི་བྱ་བ་ཉུང་ཤས་ཤུ་མ་ཐུད་དུ་གནས་པར་སྣང་།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་པའི་ནང་ལྷ་ཆེ་མ་ཁུ་དགོན་གྱིས་གོང་ཕྱུག་མང་པོ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་ཚོས་སློབ་ཏུ་བརྩངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། རྗོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ལེགས་སྦྱར་དང་མདོ་སྡེགས་ཡོངས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ་གོང་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ཀྱི་བཏྲ་ཏ་ཀ་ར་ཨཱ་ཙཱརྱ་སོགས་སྦྱན་ཐང་མང་པོ་བསྡུར་ཅིང་། ལྷག་པར་དབལ་མཉམ་མེད་རྗེ་གོ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་ཕེབས་རྗེས་རྒྱན་སྣང་དང་རྟོག་གེ་སྣང་བ་སོགས་གཞུང་མང་པོ་བསྡུར། ལྷག་པར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྩད་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་བཟང་གཞན་ཞིག་ནི་བར་སྐབས་རྒྱལ་བསྟན་ཉམས་རྒྱུད་སོང་རིང་འགྱུར་དག་དང་མ་དག་ཅི་རིགས་བྱུང་ཡོད་པའི་དོགས་གཞིར་བཏེག། སྤར་འགྱུར་ཟིན་པའི་བོད་དཔེ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྡུར་གཞི་རྒྱ་དཔེ་འཚོལ་སྦྱོང་གནད་སྟེ་རྒྱ་དཔེ་མ་རྙེད་པ་རྣམས་ཟུར་དབྱེ་གནང་བར་གྱིས་པོད། ཁོང་གི་སྐུ་དུས་ནས་སྤ་འགྱུར་གསར་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་མཚམས་ཀྱང་བཟུང་།

གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ནང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་ཐུ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟག་ཚང་ལོ་ཐུ་བ་གཞོན་ནུ་བརྩོན་འགྲུས། མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར། ནག་ཚོ་ལོ་ཐུ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་། འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཅས། ལྷ་བླ་མ་ཞི་བ་འོད། ཟློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་སོགས་བཅུ་ཕྲག་དྲུག་སྐོར་བྱུང་རབས་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

ལྷག་པར་རྗོག་ལོ་ཆེན་པོ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་

སྤྱི་དང། བྱེ་བྲག་བྱམས་ཚོས་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་གསར་དུ་བསྒྲུར་བ་དང། སྔར་འགྱུར་ལ་ཞུས་བཅོས་དང། བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་བསྡུས་དོན་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཤུང་ཚུགས་པར་མཛད། དུས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་གྲགས་ཅན་དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་ལུད། བཏྲིཏ་གཡུ་རྒྱར། བཏྲིཏ་སྲོ་ཏི་ཚྭོན་ཀྱིཏ་སོགས་ཡིན་ནོ། །

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་ནས་བཅུ་དགུ་པའི་བར་དཔང་ལོ་བློ་གྲོས་བཏུན་པ་དང། ཤོང་སྟོན་ཇོ་ཤེ་རྒྱལ་མཚན། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སྒྲ་ཚད་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། འགོས་ལོ་གཞོན་ནུ་དཔལ། སྲུག་ཚང་ལོ་ཐུ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ཞ་ལུ་ལོ་ཐུ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ། ཇོ་ནང་པ་ཏྲར་ནྲཥ་སོགས་ཏ་ཅང་མང་པོ་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་སྡུགས་ཀྱི་གཞུང་དང། བཏང་སྲོད། གསོ་བ་རིག་པ། ཚོག་རྒྱན་སོགས་བཀའ་བསྟན་དུ་མ་ཞིག་བསྒྲུར་བར་མཛད་འདུག

དེ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པ་ནས་བཟུང་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པའི་བར་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་བཅུལ་བའི་རིང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐུ་བ་བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་དང། རྒྱུད་སྡེ་བཞིས་བསྡུས་པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་མོ་ཆེ། གཞན་ཡང་སྒྲ་ཚད་བཟོ་གསོ་སོགས་ཐུན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གལ་ཆེ་བ་ཕལ་མོ་ཆེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྲུར་གནང་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི་བོད་མི་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པའི་སྐྱེ་འཕྲོ་ཡོངས་ཀྱིས་

ནམ་ཡང་གཞལ་བར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །

གོང་གསལ་བཀའ་བསྒྲན་དེ་དག་ལས་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ནས་བསྒྱར་བའང་ཆོས་ཚན་རེ་རྒྱང་ཡོད་པར་མངོན་ལ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་མདོ་ཕྱང་འདས་སོགས་མདོ་ཚན་ ༢༩ བསྒྱར་བར་སྣང་ཞིང། བསྒྲན་འགྱུར་དུའང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་བསྒྲན་བཅོས་གྲངས་ ༧༣ ཙམ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་བསྒྱར་བར་གསལ། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་བུ་སྟོན་གྱི་བློ་མ་ལོ་ཐུ་བ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སི་ཏཱ་ལའི་སྨོན་དཔོན་ཞལ་ཕྱི་འདུང་ནས་སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་གླིང་གཞི་དང། མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་ཏ་བ་སོགས་མདོ་ཚན་ ༧༣ ལྷ་ལི་ནས་བསྒྱར་བ་ད་ལྟ་བཀའ་འགྱུར་དུ་བཞུགས་ཤིད། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་མདོ་ད་ལྟ་ལྷ་ལིའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བཞུགས་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་མང་རབས་ཤེག་ཡོད་ཀྱང། ནང་དོན་བརྗོད་བྱ་མི་མཐུན་པ་འདུག་པས་ལྷ་ལི་ནས་བསྒྱར་བ་མིན་པར་མངོན།

དེ་བཞིན་བཅོས་ལྟར་རིགས་རལ་གྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན་ལྟ་མོ་ཏེ་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱིས་ཞུས་པ་དང། ལི་ཡུལ་ལུང་བསྒྲན་སོགས་མདོ་ཚན་ ༧༥ དང། བསྒྲན་འགྱུར་ཁོངས་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དང། ལང་གཤེགས་མདོ་འགྲེལ་བཅས་ལི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ནས་བསྒྱར་བར་གསལ། དེ་དག་ཕུད་པའི་བཀའ་བསྒྲན་གྱི་ཆོས་ཚན་སྟེ་བྱིངས་ཏེ་གཞུང་གྲངས་སྟོམ་ ༥༥ཁ ལལ་ཆེ་བ་ལེགས་སྒྲུར་གྱི་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་ཕད་ཀར་བསྒྱར་ཡོད།

སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་དག་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཚན་གས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། ཡན་ལག་དགུ བསྡུས་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ལྷུང་ཆོས་ཀྱི་ཡིག་ཆོགས་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་ཆ་ཤས་ཙམ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་མཆོན་ནའང་། ཆོས་ཚན་ ༥༠༠ ལྷག་དང་། པོད་གྲངས་ ༣༩༠ བརྒྱལ་བར་བཞུགས་སྟབས། གང་ཟག་གཅིག་གིས་མི་ཚེའི་ནང་ཡོངས་རྫོགས་ཐེངས་གཅིག་བློག་པའང་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་སྐུ་མཐའ་མེད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གལ་ཆེའི་དོན་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡུས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བློ་མོས་དང་འཚམ་པར་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་ཕྱོགས་བཏུས་མཛད་པའི་ཚུལ་ཤིང་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད། དཔལ་མཉམ་མེད་རྗེ་བོ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཆེན་པོ། གཞན་ཡང་ཤིང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་གླིང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་རབ་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། ཚོགས་སུ་བཅད་པ་ཁྱད་དུར་བརྩམས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་བན་ཆེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུར་པ་ལྟར་ལགས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་དེང་གི་དུས་སུའང། སྟོན་མཆོག་རྣམ་འཇིན་བཞི་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནང་པ་ཡིན་མིན་དང། ཆོས་དང་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་འཐལ་དང་ཡུན་གྱི་བན་བདེ་སྐྱེན་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཚུངས་པར་ཆོས་སྒྲིག་ཐུབ་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོར་ཕན་ཐོགས་མེ་ཡོང་ངམ་སྟམ་པའི་རེ་འདུན་དང་ལྡན་པས་བསམ་བཟང་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ལོ་ཤས་སྟོན་འབྲེལ་ཡོད་འགར་གྱིང་སྒྲོང་དང་འགོད་བསྒུལ་བྱས་དོན་ལྟར། འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ནས་བརྗོད་བྱ་སྟེ་ཚན་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ཚན་ཆར་བགོས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་ཀྱི་གཞུང་པོད་དབང་ཆེ་ཞིང་ཁངས་མང་བ་དེ་དག་རྣམས་ལས་འབད་པ་ལྟར་ལེན་གྱིས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་ལྡ་བྱེ་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་བཏུས་ཏེ་ཆོས་སྒྲིག་བྱས་ཤིང། ད་ཆར་དོས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་དང་བསམ་འཚར་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྡ་བྱེ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཟུར་འདོན་གྱིས་ཆོས་སྒྲིག་གི་བྱ་བ་ཙ་བའི་ཆ་ནས་བྱེ་འདུག་པས་ཆོས་སྒྲིག་གི་བྱ་བར་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང། ཆོས་སྒྲིག་སྐབས་རང་རའི་བསླབ་པ་ཏན་གྱས་ཁག་ཅིག་ནས་དགོངས་འཚར་བཏོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། གཞན་ཡང་དགེ་དེབ་འདི་དག་དབྱིན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་སོགས་སྐད་ཡིག་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྐྱར་མཁན་ལོ་ཐུ་བ་དག་ལའང་ཡི་རང་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན།

བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་དེབ་འདི་དག་ཏུ་གཞུང་དེ་དག་ནང་གསལ་བའི་སྐབས་འབྲེལ་གྱི་དོན་གནད་ཐད་ལྟག་ཚད་ནོར་གསུམ་བྱུང་ཡོད་སྲིད་ནའང། མ་མཐར་ཡང་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་དང་། ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་སྐོར་དང་། ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྟེ་ཚན་དང་བཅས་གསུམ་པོ་སོ་སོར་དོན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གསལ་བོར་ཟུར་འདོན་རྩོམ་སྒྲིག་ཐུབ་ཡོད་པས། སློབ་ཕྲིན་སྟོན་འཛིན་བགོས་པ་བྱུང་ནའང་སྟབས་བདེའི་ངང་སྟོན་འཛིན་ཆོག་པ་བྱུང་ཡོད།

མཇུག་དོན་དུ། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་གླེགས་བམ་འདི་དག་གིས་ད་ཡོད་འཇིག་རྟེན་སྲིད་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ཐད་ཁོར་ངང་གསར་གཏོད་ཀྱི་ལེགས་སྐྱེས་ཤིག་འབྱུང་ཐུབ་པ་ངང། སྐྱེ་འགྲོ་མང་པོར་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་སྨོན་ལམ་དང་བཅས། ཤྲཱི་ཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྡེ་བ། ཏཱ་ལའི་ཟླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས། ༢༠༡༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡ ལ།

རྩོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱོན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ། བརྗོད་དོན་ཁག་བཅས་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཞུ་བ་ལ། དེ་ཡང་འཇམ་གླིང་ཞེ་བའི་དེད་དཔོན་བླ་ན་མེད་པ་སྲི་ཏོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་རྒྱབས་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྩོལ་ཕྱི་རིམ་ཝེབས་ལྟར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་དཔལ་ན་ལེ ཐྭའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་རྟེས་འཛིན་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་མཛད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་གི་བརྗོད་བྱ་རྣམས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་བྱོན་དང་། ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་བཅས་སྟེ་ཚན་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། དེ་དག་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྷ་བྱོན་ཀྱི་སྟེ་ཚན་གཉིས་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཆོས་ལུགས་གཞན་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་མེད་པའི་རིགས་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་སྣང་བཙོན་བྱ་འོས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྟེ་ཚན་ཁྱད་ཆོས་འབྱུར་དུ་ཐོན་པ་དུ་མས་ལྡན་ཕྱུག་ཅིང་། ད་ལྟའི་དུས་རབས་འདིའི་ནང་ཏ་ཅང་པན་ཐོགས་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཞིག་

ཡིན་པས་འཇམ་གླིང་སྦྱི་འི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྟེ་ཚན་ནང་འཇུག་ཐབས་དང། དེང་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་དབྱུང་ཞིབ་བྱ་རྒྱུའི་སྟེ་ཚན་ནང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་འང། གནའ་སྲོལ་བཞིན་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོ་ཁག་ཏུ་སློབ་གཉེར་རྒྱུན་རིང་པོར་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྒྲིགས་མེད་པའི་རིགས་ལཉང་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཞི་དང་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཁྱེངས་དང་འབྲེལ་བའི་གོ་བ་རགས་རིམ་སྟེར་ཐུབ་པ་དང། ཚན་རིག་པ་དང་ཉམས་ཞིབ་པའི་ཁྲོད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་མེམས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་སློབ་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱེད་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ལྟེ་མིག་བྱས་ཏེ། གཏེང་ཟབ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་སྒོ་མོ་ཡང་པོར་འབྱེད་ཐུབ་པ་སོགས་མདོར་ན་འཇམ་གླིང་སྦྱི་ལ་པན་ཕོགས་ཡོང་ཐབས་སུ་དམིགས་ཏེ་གོང་གསལ་སྟེ་ཚན་གཉིས་པོ་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས་ཟུར་དུ་བཏོན་ཏེ་བསྟན་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཕྱག་ནས་སྦྱང་བའི་གཞིར་གསར་སྒྲིག་ཞུས།

སྦྱི་ར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སེམས་ཁམས་ཚན་རིག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་སྟེ་དུས་རབས་འདི་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དུས་རབས་ནང་འགྲོ་བ་མི་འདི་རིགས་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་ལྟན་པ་དང། ཕྱི་ནང་གི་དཔལ་ཡོན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་མི་

སྟེའི་སྒྲ་ཚོགས་གསར་པ་ཞིག་འཇུག་སྐྱན་བྱ་རྒྱུ་ཤེན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞེད། དེང་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་བྱང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང། རང་བྱུང་འབྱུང་བའི་གནོད་འཚེ་སོགས་དང། ཁྱད་པར་ཁོར་ཡུག་ཉམས་ཆག་ཤེན་ཏུ་ཆགས་ཆེ་བ། དལལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དོ་མི་མཉམ་པ། ཆོས་ལུགས་པན་ཚུན་གྱི་འཐེན་འཁྲེར་སོགས་མི་ས་བཙོས་པའི་དཀའ་ངལ་མང་དག་ཅིག་གི་འབྱུང་རྒྱུན་ནི་འདོད་ཏམ་དང་འགྲན་སེམས། འགོན་འཛིན་དང་གནོད་སེམས། ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་མདོར་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྡང་ཟོངས་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་བ་བྱས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།

དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་།གོང་ས་།སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་མིའི་སྒྲ་ཚོགས་ནང་ཤེས་ཚད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་གཅིག་ཕུས་མེ་འགྲིག་པར་ནང་བསམ་བློའི་འཁྲེར་སོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱར་དོ་སྟང་བྱེད་དགོས་ཚུལ་དང། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་གི་རྣམ་གཞག་ཤེས་ཕྱུབ་པ་ཞིག་དང། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་ཕྱུབ་པ། བྱ་བ་ཆེ་ཕྱ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མའི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་དགོས་ཚུལ། སེམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ངེས་པར་ཆོས་ལུགས་ཤིག་གི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་མིན་པར། འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་བྱམས་བརྩེས་ལྡན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིད། དེ་ནི་མི་སྣེར་དང། ཁྱིམ་ཚང། སྒྲ་ཚོགས་བཅས་སུ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་ཡང་དག་པ་དང་ཡར་རྒྱས་ལྷན་པ། ཚུལ་དང་མཐུན་པ་བཅས་ཡོང་བ་ཡང་ཀུན་སློང་ལ་ཐུག་ཅིང། མདོར་ན། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་དགེ་གི་སྒྲ་བརྗོད་དང། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར། ཐ་ན་

བྱ་བ་ཆུང་ཙམ་ཡན་ཆད་ཀུན་སློང་གི་སྒོ་ནས་བཟང་བཏབ་ལྟེད་པ་ཡིན་པས། མཐར་གཏུགས་ན་ཚང་མ་ཀུན་སློང་ལ་རག་ལས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་འཕྲོ་ཀུན་གྱི་བདེ་ཐབས་སུ་རིགས་རྒྱས་དང་། ལུ་གྲུབ། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱར་ཏེ་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱ་ནི་ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་དང་། འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་དང་དད་མོས་མེད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲངས་འགོར་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། མི་སྟེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཟའ་བཏུང་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་དང་འབྲ་བར་རེས་བར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཚོ་དགོས་པས། རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་དེར་སྦྱང་སེམས་དང་གནོད་འཚེ་སྦྱངས་ཏེ་སེམས་ཁྲོང་མཉམ་ལེན་གྱིས། བྱམས་པ་དང་བཅོ་བས་འཚོ་བའི་མི་སྟེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བསྐྲུན་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་དུས་ནས་དུས་སུ་གནང་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་འཆད་པ་ན། བཟང་བཏབ་དང་བློང་དོར་གྱི་དབྱེ་བ་མ་ཕྱེ་བར་རང་རང་གི་རང་བཞིན་ནམ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་ཅིང། དེ་ལ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་ཅེས་བྱ་ལ། ནང་པའི་གཞུང་གི་ཆོས་སྐད་ལྷར་ན་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། སྤྱི་ར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པའི་གྲྭབ་དོན་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱེད་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ཆོག་ཀྱང། གཙོ་བོ་ནི་གང་ལ་དབྱོད་པའི་ཡུལ་དང་། དབྱེད་པའི་གྲྭབ་དོན་ཙམ་

ཀྱི་སྟེང་ནས་མི་འཛོག་པར། ཇི་ལྟར་དགྱོད་པའི་ཐབས་ལམ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་འཛོག་དགོས་པར་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་པ་ཕལ་ཆེ་བས་བཀག།

གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྱིག་བསྡལ་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་ལ། སྤྱིག་བསྡལ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་རྒྱུན་མེད་དུ་གྱུར་པའམ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པར་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་སྣ་ཚོགས་པ་ཚོགས་པས་བྱས་པ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུན་དེ་དག་ཀྱང་བསྡུར་དུ་མེད་པའི་གཏན་དུ་བ་ཞིག་མིན་པས་བདེ་སྤྱིག་གཉིས་པོ་དེ་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཚུལ་སོགས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ལྟ་བྱུག་ཀྱི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་བྱུག་ཅིག་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་བྱུག་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་བྱུག་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་བྱུག་ཡང་དག་པ་ཞིག་མིན།

ནང་པའི་ལྟ་བྱུག་ཅེས་པ་ནི་རྩ་བ་བཏེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་བམ་བཏེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལམ་བདེན་དོན་ལ་དགྱོད་པའི་དཔྱད་ཐབས་དང་དེས་རྟེད་པའི་བྱུབ་དོན་ཞིག་ལ་འཛིན་དགོས་ལ། བཏེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་བམ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་དང་བཏེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་གཉིས་ནི་ནང་པའི་ལྟ་བྱུག་གཙོ་བོ་ཡིན། རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་འདིས་མཐའ་གཉིས་སེལ་བར་བྱེད་པར་མ་ཟད། བདེ་སྤྱིག་རྣམས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་བཟང་ངན་ཁོ་ན་ལ་བཏེན་ནས་བྱུང་བ་མིན་

པར་ནང་སེམས་ཀྱི་འཁྲུར་སོ་བཟང་བཅད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སྨྲི་ར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དག་ལས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བའི་གཏུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་གསུངས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། འདིར་བཤད་པའི་གནས་དུ་མ་ཞིག་ཏེང་དུས་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་དང་མ་ཐུན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ནང་པ་སྨྲི་འི་བཞེད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་བས་ཀྱང་མེད་མོད། གཅོ་བོར་ཚན་རིག་པས་ཉམས་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་དང་། བྱེབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་ཁྱད་པར་ཤེས་ཆེད་བཀོད་ཡོད། འདིར་བཤད་པའི་གནད་ཆེ་ཤོས་ནི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང། དེ་ལ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཏུ་འགྲེལ་བཤད་མཛེས་ཕྲེན་པ་གནང་ཡོད། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐོར་ལ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལས་དེང་དུས་ཚན་རིག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

༢གོང་ས་༢སྐྱེས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྒྲིག་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་འདུན་སྤྱ་མོ་ནས་ཡོད་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དྲུག་པའི་ནང་ཁ་སྟེང་གོང་ཐུག་ཁྲིམ་སྟེར་ན་གཞོན་སློབ་ཐུག་རྣམས་གཅོས་དོན་གཞིར་ཅན་གཤུང་ཚོས་གནང་སྐབས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཉམས་ལེན་བཅས་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་ཅིང། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་པོ་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་བཙུགས་ཏེ་རྩོམ་

སྒྲིག་མི་སྣ་དྲག་བསྡུགས་ཀྱིས་ནང་ཚོས་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡན་བྱུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡན་ཀུན་བཏུས་ཞེས་པ་ཞིག་གསར་སྒྲིག་གི་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གཟབ་ནན་ཕེབས་པ་དང་སྐྱགས། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡན་སྐོར་གྱི་བརྗོད་བྱ་དབྱེ་སྟངས་དང་། བརྗོད་བྱའི་ཆུང་གྲངས་བཅས་ལ་ལམ་སྟོན་གནང་བར། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་དང་། ཚོགས་མི་གསུང་སྒྲུར་དགེ་བཤེས་རྡོ་རྗེ་དགྲ་འདུལ། ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ། དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང། ནམ་གྲ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་བཅས་ཀྱིས་བརྗོད་དོན་ས་བཅད་ཀྱི་རགས་ཟིན་ཐོག་མར་བསྒྲིགས་ཏེ་ཁགས་མཚོག་ལ་སྒྲུན་བསྟར་ཞུས་པའི་ཕྱིར་ཕེབས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ངོས་ནས་གཙན་ས་ཁག་ནས་དགེ་བཤེས་བདུན་ཐུ་སྐོར་དྲག་འདེམས་ཀྱིས་ས་བཅད་བགོ་འགྲེམས་གནང་ཞིང། ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་ཁགས་མཚོག་གིས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་རྒྱས་གནང་བའི་དགོངས་དོན་ལྟར་དགེ་བཤེས་རྣམ་པས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གོང་གི་ལུང་ཁུངས་ས་གོན་འཚོལ་སྤྱད་གནང་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ནང་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་དང་དབྱངས་ཞིབ་པ་དགེ་བཤེས་བདུན་ཐུ་སྐོར་བཅས་ཚོས་སྡེ་ཆེན་གོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་སྒྲུངས་པར་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་རྩོམ་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་ས་གོན་གྱི་ཐོག་བཀོད་གཏོང་གནང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ནང་རྩོམ་པ་ལྷུན་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཚོས་སྡེ་ཆེན་གོ་དགའ་ལྷན་ནམ་པར་ཆུ་ལ་བའི་གླིང་དུ་དབྱངས་ཞིབ་པ་དགེ་བཤེས་ནམ་པར་

ཚན་རིག་དང་ལྡན་བྱེད་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་རྡོར་སྦྱིག་གི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་
བའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྩོལ་གནང་ཞིང། ལོ་དེ་གའི་ཕྱི་རྒྱ་ ༥ ནང་གངས་མ་གསུམ་གྱི་
བླ་ཚང་དྲུག་ནས་གུས་པ་རྡོར་སྦྱིག་པ་དྲུག་བདམས་བསྡུགས་ཀྱིས་རྒྱ་རམ་མ་ལའི་སྒྲ
བཅར་རྣམ་རྒྱལ་བླ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་དུ་འཛོམས་ཏེ་རྡོར་སྦྱིག་གི་ལས
རིམ་དབུ་འཛུགས་ཞུས་ཤིད། ༧གོང་མ་༢སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཇལ་བཅར
ཞུས་པར། ཀུན་བཏུས་རྡོར་སྦྱིག་ཞུ་ཕྱོགས་དང། ཚན་རིག་དང་ལྡན་བྱེད
མཚམས། བརྗོད་གཞི་གནད་འགག་ཆེ་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློན
ཟབ་མོ་ཤེས་པའི་དགོངས་དོན་ལྡར་སྤར་ཡོད་རྡོར་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་མ་བོན་ལ
ཞིབ་འཇུག་ཐོག་ད་དུང་ལུང་ཁུངས་གསར་པ་འཚོལ་སྤྱད་དང། འབྲེལ་ཡོད་བཀའ
དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དག་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཁག
གིས་ལྷེ་མིག་བྱས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བཀྲིས་ཤིད། བརྗོད་གཞི་ཁག་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཁ
གསལ་གོ་བདེའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་མོར་བཀྲིས་ཏེ། ཚན་རིག་དང་ལྡན་བྱེད་ཀུན་ལས
བཏུས་པའི་དེབ་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞི་ཐོག་མར་བསྐྱངས། གུས་ཅག་རྡོག་སྦྱིག་པ་དྲུག་ལས
སེར་སྣང་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་ཡེ་ཤེས་དང། སེར་བྱེས་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད
ནམས་གཉིས་དགེ་ལུགས་རྒྱུགས་སྤྲོད་ཆེན་མོའི་ཕྱག་ལས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས
དགོངས་ཞུས་ཀྱིས་རྡོར་སྦྱིག་གི་ཕྱག་ལས་ཐོག་མའི་རྒྱ་བ་གསུམ་ཅམ་ལས་གནང
རྒྱ་མ་བྱུང། ལོ་དེ་གའི་ཕྱི་རྒྱ་ ༡༣ ནང་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར
སྤུངས་པར་གངས་ས་གསུམ་གྱི་དགེ་བཤེས་མཁས་དབང་སྡུམ་ཐུ་ཅམ་དང། རྡོར
སྦྱིག་ལགན་འཛིན་ཆོགས་ཆུང་དང་གུས་ཅག་རྡོར་སྦྱིག་པ་བཅས་ནས་དེབ་འདི་དག

གི་རགས་ཟིན་ཐོག་མའི་བརྗེད་གཞི་ཁག་ལ་བགོ་གྲེང་གནང།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་བ་ ༡ ནང་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་སྦྱངས་པར། སེམས་དང་སྲོག་གི་ཚོགས་པས་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ། ཕྱི་ནོར་ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་དབུ་བཞུགས་ཐོག ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་བར་གྱི་མཁས་པའི་བགྲོ་གྲེང་ཚོགས་ཆེན་ཆུགས་པའི་སྐབས་དང་སྔོས་བསྡུན། ཅོས་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་གཙོ་སྐྱོང་མཛད་དེ་གདན་སའི་གྲྭ་ཚང་དྲུག་ནས་དགྲྭ་ཞིབ་པ་མཁས་དབང་དགེ་བཤེས་གསུམ་རེ་དང། སྐྱའི་གསུང་སྒྲུང་གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྒྲོན་པ། ལྷ་ཆ་མཐོ་སློབ་ཁང་གི་ངེས་སྟོན་པ་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བསམ་གཏན། རྒྱ་མ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷག་རྡོར། ཨ་རི་ཨེ་མོ་རི་མཐོ་སློབ་ཁང་གི་སློབ་དཔོན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང། དགེ་བཤེས་དགྲ་འདུལ་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་ཅིག་དང། གྱས་ཅག་ཅོས་སྒྲིག་པ་བཅས་ནས་ཨགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཛལ་བཅར་ཞུས་ཐོག ལྷག་ཚང་ར་བ་སྟོད་པའི་གྲྭ་ཚང་དུ་ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྒོར་གྱི་རགས་ཟིན་ཐ་མའི་བརྗེད་གཞི་ཁག་ལ་བགོ་གྲེང་ཞིབ་རྒྱས་གནང།

ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ཅོས་སྒྲིག་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་གླང་རི་བ་མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་སྒྲོན་པས་རྩ་བའི་སྒྲོམ་གཞིར་སྐབས་བསྟན་གྱིས་བསྒྲུར་བཅོས་དང། དཀར་ཆག་ལེགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་ལགོང་ས་

མཚོག་ལ་སྦྱན་བསྐུར་ཞུས་པའི་ཕྱིར་ཝེབས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་
རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་སྔ་ཕྱིའི་རགས་ཟིན་རྣམས་མཁས་དབང་མང་དག་ཅིག་ལ་
གཟིགས་ཞིབ་ཏུ་ཕུལ་ཏེ། བཤོ་གླེང་སྔ་ཕྱིར་ཚོགས་པའི་དགོངས་ཚུལ་ཁག་ལ་ཞིབ་
དཔྱད་ཐོག་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་རིན་པོ་
ཆེ་མཚོག་དང། དགེ་བཤེས་ཕྲིན་བསྟན་དཔལ་བཟང་སོགས་ཚོགས་མི་རྣམས་དང།
རྩོམ་སྒྲིག་སློབ་སྟོན་པ་སྐྱེའི་གསུང་སྒྲུར་མཁས་དབང་ཕྲིན་བསྟན་སྒྲོན་པ་ལའང་གོ་
བསྐྱར་ཡང་ཡང་ཞུས་ཏེ་ཞུན་ཐར་བཅད་ཅིང། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ཕྱི་བླ་ ༤ ནང་
སྒྲོ་ཅོར་ལ་གོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ མཁས་དཔང་
ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་དང། རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམ་པ
ཟུང་ཉན་ལ་ཝེབས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་ ཀུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་བཅས་བཞུགས་
སྐར་རྒྱ་ལ་བའི་ཡོ་བྱང་དུ་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་ ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་
གི་རྣམ་གཞག་སྐོར་གྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་ཉིན་ལྟའི་རིང་ཞིབ་ཐ་སྙན་སྒྲོན་དང་འབྲེལ་
བཀོ་གླེང་དཔྱད་བསྡུར་གནང་བར་ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་
ཚན་རིག་གི་སྐོར་རྣམས། ༡ ཝེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང། ༢ ཝེས་བྱེད་ཐོའི་རྣམ་
གཞག ༣ ཐོ་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ ཐོ་ས་ཡུལ་འཛལ་བའི་ཐབས། ༥
ཡུལ་འཛལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེན་པོ་ལྟའི་ནང་དུ་
བསྡུས་ནས་འཆད་པའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེང་དུས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ཐོ་ལ་འཇུག་བའི་བ་སོགས་དགེ་མཚན་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་གྱིས་མཚོན། དོན་ཚན་རེ་
རེའི་ཐོག་ཞིབ་ཅིང་ཐུ་བའི་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཝེབས་པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་

མཐའ་མཇུག་གི་བཟོ་བཅོས་གང་དགོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཤུས་ཤིད། ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་དེ་བ་འདི་གཉིས་གཙོ་བོར་དེང་རབས་ཀྱི་གཞོན་སྐྱེས་དང་ཚན་རིག་པ་དང་ཉམས་ཞིབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཛམ་གླིང་སྐད་ཡིག་དུ་མའི་ཐོག་པར་སྤྱར་ཤུ་གཏན་འཚེལ་ཡོད།

ཡང་ཟླ་བོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་བཞི་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་དང་། དེབ་འདི་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་པར་སྤྱར་བ་གཉིས། གྲས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་བཅས་ཨགོང་ས་ཨ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཇལ་བཅར་སྐབས། རྒྱས་པ་འདི་ནི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་མང་པོ་བསྡུས་ཡོད་ཅིང་སྤྱས་དག་པོ་དང་ཞིབ་ཚགས་པོ་བྱུང་ཡོད། ད་དུང་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བཀའ་བསྟན་ལུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་མེད་ཅིང་ད་ལྟའི་དེབ་འདིའི་ནང་ནས་སྟེང་པོ་བསྡུས་ཏེ་འབྲིང་བ་ཞིག་དང་བསྡུས་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་བྱུང་ན་ལེགས་ཞེས་ཨ་བཀའ་ལུང་གསེར་གྱི་ཅོད་པན་སྟེ་པོར་བཅིངས་པ་བཞིན། ལུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་དོར་བའི་དེབ་བསྡུས་པ་ཞིག་ཀྱང་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུ་བཞིན་པ་ལགས།

ཚན་རིག་དང་ལྡན་བྱུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་གི་སྐོར་དང་ལྡན་བྱུབ་ཀྱི་སྐོར་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཤིད། གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ། རྗོད་བྱེད་སྐབས་བཅུ་གཉིས་དང་བརྗོད་བྱ་ ༧ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག ༣ བློ་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཛིན་པ་པོའི་གང་ཟག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེ་ཁག་ལྟར་བསྡུས་ཡོད། དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་ནི། འགོ་བརྗོད་དུ་ནང་

པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་
དང་། གཞུང་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དང་པོ་སྤྱི་བཤད་ལ། ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་
དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་སྦྱོར་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་
ཚུལ་དང་། དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་དགོངས་པའི་སྐོ།
རིགས་ལམ་སྦྱོང་བའི་ཐབས། སྐབས་གཉིས་པ་ནས་བྱུག་པའི་བར་རྣམས་སུ་
གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གྱི་ཁྱད་
པར། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས། རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། གཅིག
དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཕྱི་དང་བྱེ་བྲག ཤས་ཆོས་དང་ལྷོག་ཆོས། འགལ་བ་དང
འབྲེལ་པ། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ། དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་དུས
གསུམ་འཇོག་པའི་ཚུལ། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བརྟམས་པའི་དབྱུང་བ། མི་རྟག་པ
ཐ་མོ་འཇོག་ཚུལ། གཟུགས་ཅན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་གཞག མངོན་པའི
གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་འཇིག་གི་སྐོར། དུས་འཁོར
ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྒྱ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བཞི་དེ། ཨླུ་ཐུ་ཐ་ཏའི་ཅིས་གཞུང
ཨཐུ་ཐ་ཏེ་ཡམ་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བཞི་དེ། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང
གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག མངོ་སྤྲེ་དང་དུས་འཁོར་སྨན་གཞུང་བཅས་ནས་མངལ་དུ་ལུས
ཀྱི་ཚགས་རིམ་གསུངས་པའི་ཚུལ། སྭགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཙ་ན্ད্ར་ཞིག
ལེའི་རྣམ་གཞག ཞར་བྱུང་སྨན་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཙ་ན্ད্ར་དང་ཀླད་པའི་རྣམ་གཞག
ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་སོགས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་རྒྱས་སུ་

བཀོད་ཡོད།

པོད་གཉིས་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང། དེ་ལའང་ནང་གསེས་ཡུལ་ཅན་བློའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་ཚུལ། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློ་དང། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན། འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་པར། མངོན་པ་གོང་འོག། གཞི་བསྡུ་བ། མདོ་ཏན་པ་ཉེར་བཞག། གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག། སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟོམས་པ། ཐེག་པ་ཆུང་མོང་བའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཕྱ་རགས་དང། སྤྱགས་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཕྱ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཟློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལས་སྟང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་ཟློའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག དབང་ཤེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྐོར། རྣམ་པ་འཛིན་ཚུལ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱིས་མཉམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ། ཤེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་སྒྲུར་ནས་ཟློ་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག ཟློས་ཡུལ་འཛལ་བའི་ཐབས་སུ་རིགས་པ་བཞི་དང། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཤེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཤེལ་བའི་ཐབས་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག ཕྱུབ་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱ་དང་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲོས། ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་བྱན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་

བསྟེན་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ། ཞེ་ལྷག་གཉིས་སོགས་དབྱུད་འཛིག་གི་སྨོན་ཀྱི་སྨོ་ནས་བློ་ལྡོང་བའི་ཐབས། ཡུལ་འཛལ་བ་ཡོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་བཀོད་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་ཎྜིཏ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མ་དང་གཏུགས་ཏེ་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚན་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་ནས་སྐབས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལུང་ལུགས་དགུ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ལྷག་བཏུས་ཡོད།

སྦྱོར་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ལའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མི་སྣང་ནའང། འདིར་ནི་རྒྱ་གོང་གྱི་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཚད་ལྡན་གྱི་ལུགས་སུ་མཛད་པའི་ན་ལེ ཛྷའི་པཎ་བཅུ་བདུན་གྱིས་མཚོན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྨོན་དགོས་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་ལུངས་བཅོལ་ཏེ། དེ་དག་གི་དཀའ་གནས་རྣམས་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་དང་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་ཁག་གི་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདར་ཤ་བཅད་ཐོག།ངག་གི་ཞབས་ཏོག་ཐོ་ཡིག་ཀྱི་ལོག་པ་བསྟུངས་ཏེ། སྐབས་བབ་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་བདེ་བླག་ཏུ་ཕྱོགས་ཆེད་གཞུང་ཚན་པ་སོ་སོའི་ཐད་དང་བརྗོད་དོན་ཆེ་ཁག་གི་དབྱར་མཚམས་སྨོ་ར་དང་ངོ་སྨོད་ཀྱི་བཤད་པ་སོགས་ཀྱང་བཀོད་དེ་གོ་བདེར་བཀྲལ་ཡོད་ཅིང། ལག་ལེན་མཚོག་གི་གསུང་རྟོགས་ཁག་ལས་ཀྱང་གང་འཚམས་རེའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་སྐབས་སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་གི་ངོ་སྨོད་ཀྱི་བཤད་པར་བསྟན་ཡོད། འདིར་བཀོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ཚོག་དུ་མར་ཕྱོགས་སྒྲ་ནང་པའི་བྱུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཁག་དང། ཐུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཁག་ལ་དགག་གཞག་སྐབས་དུ་

མར་འབྱུང་ལ། ཆུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཆུལ་དེ་དག་པལ་ཆེ་བ་སྐབས་དེའི་ཆུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟྲ་བའི་མཁས་པ་དག་གི་འདོད་ཆུལ་ཡིན་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་ཆུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འདོད་པའི་ངེས་པ་མི་སྣང་།

༧ གཞུང་ཁྱངས་འཇིན་སྐབས་རེ་ཟུང་མ་གཏོགས་པལ་ཆེ་བ་སྟེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཞུས་ཡོད་པས། འདིར་རྩོམ་སྒྲིག་པས་མཆན་དུ་བཀོད་པའི་ཡོད་ཀྱི་ཡང་གྲངས་དང་ཤོག་གྲངས་སོགས་ནི་སྟེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཡིན། སྐབས་འགར་ལུང་ཚོག་རྣམས་ལས་ཡིག་ཆོར་ལྟ་བུར་འདུག་པ་རྣམས་སྣར་ཐང་དང་པེ་ཅིང་དཔར་མའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་དང། ཞོལ་བཀའ་འགྱུར་བཅས་ལ་ལན་ཚུན་ཞིབ་བསྡུར་གྱིས་བཟོ་བཅོས་ཞུས་ཡོད།

๨ གཞུང་དངོས་གཞིའི་ཐད་དུ་ལུང་དྲངས་པ་ཁག་གི་ཚོག་མཚམས་གསལ་བོར་དེས་ཆེད། ལུང་ཚོག་ཚོགས་བཅད་རྣམས་ཤོག་ངོས་ཀྱི་དབུས་སུ་བཀོད་ཅིང། ཚོག་ལྡུག་ཡིག་ཐེང་ལྟ་ཡན་བོངས་པ་རྣམས་ལ་ཤོག་ངོས་ཀྱི་གཡོན་དུ་ཚེག་བར་གཞིས་རེའི་མ་མལ་སྟོང་ཆར་བཞག་ཡོད་ལ། ལུང་ཚོག་ཡིག་ཐེང་ལྟར་མ་བོངས་པ་རྣམས་དེང་དུས་ཀྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་འདྲེན་གྱི་རྒྱས་ "....." འདིའི་བར་དུ་བཅུག་ཡོད།

๓ ལུང་ཁྱངས་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སྒང་ལུང་ཚོག་གི་མཇུག་ཏུ་མཆན་རྒྱས་ཡང་གྲངས་བཀོད་དེ། གཤམ་མཆན་དུ་དང་པོར་བཀའ་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། བཀའ། བསྟན་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། བསྟན། ཞེས་དང། དེ་རྗེས་དབུ་མ་དང་སེམས་ཙམ་སོགས་ཚན་པ་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང། དེ་རྗེས་གླེགས་བམ་གྱི་ཀ་རྒྱས་གང་

ཡིན་དང་། དེ་རྣམས་ལེ་ཌཱཀས་རབ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་རིགས་ཡིན་ཚེ་ལེ་ཌ་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་། དེ་མེད་པར་བམ་གྲངས་ཡོད་ཚེ་དེ་ཉིད་དང་། དེ་རྣམས་ཆོགས་བཅད་ཡིན་ཚེ་ཎྜཱོཀའི་གྲངས་དང་། དེ་རྣམས་ཞོག་གྲངས་དང་། དེ་རྣམས་མདུན་གཟིགས་ལ་ནི་ཡིག་དང་། རྒྱབ་གཟིགས་ལ་བ་ཡིག་བཅས་རིམ་བཞིན་བཀོད་ཡོད། ལྷང་ཆོག་སྟ་ཕྱི་གཉིས་གཞུང་གཅིག་པ་ཡིན་ཚེ། ཆོག་ཚོགས་སྣྲུང་ཆེད་གོང་མཚུངས། ཞེས་བཀོད་ཡོད།

๙ དེང་དགེ་མཛོད་ཁང་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསྟན་འགྱུར་དགེ་བསྟུར་མ་བཞུགས་སྣབས། ཏཱོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདིར་ཁྱེད་ས་ཐུང་ས་པའི་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སྣད། བསྟན་འགྱུར་དགེ་བསྟུར་མའི་དེབ་ཨང་དང་ཞོག་གྲངས་བཅས་ཀྱང་བཀོད་ཡོད།

๑๐ དེབ་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་དགྱས་གཅིག་ལ་ལྷང་འཛིན་ཕྱག་དགེའི་མཚན་གཞུང་དང་དེ་དག་མཛད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཅིང་། ཐོག་དགོན་སོ་སོའི་མཚན་གྱི་རྟེས་སུ་ནམ་བྱོན་གྱི་དུས་རབས་གུག་རྒྱགས་ ( ) འདིའི་ནང་བཞུག་ཡོད་ལ། བཀའ་བསྟན་ནང་མི་བཞུགས་ཀྱང་འདིར་ཁྱེད་ས་པ་གཞན་རྣམས་གཞུང་གཞན་ཞེས་མཛད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཡོད།

མཐའ་དོན་དུ། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གཞུང་གི་ཉིང་བཞུད་དུ་གྱུར་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ནི། ཐྲི་ཏོར་ཅོང་ས་ཅ་སྒྲུབས་མཁོན་ཅ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱུན་རྒྱང་རིང་པོའི་རླབས་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་པའི་

ལམ་སྟོན་དང་། ལྷག་པར་ཡང་ཆམཚོན་པོ་མཚོག་ནས་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་པོད་གཉིས་ཀྱི་ཐིན་ཐྲིས་ཆ་ཚང་སྟན་སྒྲོན་ཞུ་བའི་སྐལ་བཟང་སྙལ་ཐོག་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་གང་ཅིའི་ཐད་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་གནད་སྟེན་གནང་ཞིད། དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྔོན་གྲྭང་མཚོན་པོ་གང་གིས་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་དགོས་པའི་ཐོག་མའི་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དགོངས་བཞེས་གང་ཡིན་དང་། ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཐུན་ཚུལ། ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ། བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་རྗེ་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར། བཀའ་བསྟན་གོང་སྐད་དུ་བསྡུར་ཚུལ། དེབ་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་གི་སྐོར་སོགས་དགོངས་ཚུལ་དང་ཐུགས་རེ་ལྟུག་པོར་སྟོན་པའི་ཚེད་རྩོམ་བཅུ་བས་བཀའ་དྲིན་སྙལ་པར་མ་ཟད། ཐོག་མའི་དབུ་འབྱེད་ཀྱང་ལ་དཔེ་ཁུས་ཀྱི་འགོར་ལོའི་དབང་ཆེན་གནང་སྐབས་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲུངས་སྐར་གྱི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱང་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་ཟབ་མོ་གནང་བས་མཚོན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བློ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེར་གནང་བའི་འོག་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ལས་ཆམཚོན་པོ་མཚོག་ནས་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ཚ་ཆེའི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་བསྟན་འགྲོའི་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས་པའང་ཤེས་ཆུས།

ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་དང་པོ་གཉིས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་ སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲོམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་། རྩོམ་འབྲེའི་བྱ་བ་མཇུག་མ་བསྒྲིལ་བར་བགྲོ་གླེང་སྒྲིང་ལ་ཕྱི་ཚང་མའི་གཙོ་སྐྱོང་དང་

མ་ཐུན་འགྱུར། རྡོར་སྦྱིག་པ་རྣམས་ཀྱི་མ་ཐུན་རྒྱུན་གྱིས་མཚོན་གང་ཅིའི་འགྲོ་གྲོན་
གནང་བ་སོགས་ཐུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེ་གནང་ཞིང། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཁས་
དབང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མས་རྡོར་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་ས་བོན་འཚོལ་སྡུད་
དང། སྐབས་དུ་མར་བགྲོ་གྲྭ་དབྱུད་བསྡུར་གནང་བ་དང། མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་
རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་ན་ལེ ཆ་ཤའི་སྐར་རྡེས་རིག་པའི་མཁས་པ་ཙཱ་ཏ་ལི་གཞུང་གི་
ཁུངས་རྣམས་འཚོལ་སྐྱབ་ལམ་སྟོན་གནང་བ། སྐྱེའི་གསུང་སྐྱར་གླང་རི་བ་མཁས་
དབང་ཐུབ་བསྟན་སྨྲིན་པ་མཚོག་གིས་པོད་འདི་དག་གི་དབུར་སངས་རྒྱས་པའི་རིང
ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ཞིབ་རྒྱས་རྡོར་འཛིན་གནང
བ་དང་འབྲེལ་དེང་རབས་ཀྱི་ལུགས་དང་བསྟུན་ཏེ། སྨོན་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱིས
དཀར་ཚན་ལེགས་བཟློགས་དང། སྐབས་སོ་སོའི་དབུ་དང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོན
ཆེ་ཁག་ཁག་ཅིག་གི་དབུར་མཚམས་སྦྱོར་དང་ངོ་སྦྱོད་ཀྱི་བཤད་པ། ཚོགས་དོན་ཁག
ལ་སྐབས་བསྟུན་སྟོན་འཛིན་དང་བསྐྱར་བཅོས། མཐའ་མའི་ཟིན་བྲིས་ལ་ཞུ་དགེ་དང
དེང་རབས་ཀྱི་སྲོལ་དང་བསྟུན་པའི་བར་གཞི་བསྐྱེགས་པ་སོགས་རོགས་དན་རྒྱ་ཆེར
གནང་བ་དང། རྡོར་སྦྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་མེར་སྨད་དགེ
བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་དང། ལྷག་པར་བློ་གྲོང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ
བཟང་སོགས་ནས་ཞུ་དགེ་དང་སྐབས་བསྟུན་སྟོན་འཛིན་གང་དགོས་ཀྱི་དགོངས་འཆར
ལྟྲག་པོར་གནང་བ་དང། རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ནས་ལ་ལོ་ཀོང་ས
མཚོག་གི་གསུང་རྡོར་ཁག་མཁོ་སྦྱོང་དང། བཀྲ་གླིང་སྡ་ཕྱི་འདས་ཟིན་དེ་ན
གཟུགས་དང་མཐའ་མའི་དེ་ན་གཟུགས་བཀོད་སྦྱིག་གིས་མཚོན་རོགས་འདེགས་མི

དམན་པ་གནང་བ། ལྷ་ཆ་མཐོ་སྨོན་གསོ་བ་རིག་པའི་སྨོན་དཔོན་རིག་རྡོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནས་སྨན་གྱི་རྒྱུད་བཞི་དང་སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོར་བྱང་བའི་གླུང་པའི་རྣམ་གཞག་གི་ས་བོན་བྱིས་གནང་བ་དང་དབུས་སྨན་རྩེས་ཁང་ནས་དེར་ཞུ་དགག་གནང་བ། རྒྱལ་ལྷ་དཀར་པོ་བློ་བཟང་ཚེས་དར་ནས་གློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་འཚོལ་བདེའི་སླད་བསྟན་འགྱུར་དགེ་བསྡུར་མའི་ཤོག་གྲངས་བཀོད་པ། ཏ་ས་པོད་ཀྱི་དགེ་མཛོད་ཁང་དང་། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་དགེ་མཛོད། སྒྲུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གླ་ཚང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་དགེ་མཛོད་ཁང། ས་སྐ་མཐོ་སྨོན་ཀྱི་དགེ་མཛོད་བཅས་ནས་ཕྱག་དགེ་གོས་སྐྲབས་འཕྲལ་གཡར་པོ་གནང་བ།

ཁྱད་པར་དུ་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་འཛམ་གླིང་སྐད་ཡིག་གཞན་ཀྱི་ཐོག་པར་སྒྱུར་དང་པར་སྐྱན་ཞུ་རྒྱས་མཚོན་གང་ཅིར་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་དང་། སྒྲུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གླ་ཚང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ལས་ཁུངས་དང་གྱས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོད་ཀག་གོ་སྒྲིག་དང་འཚོ་བའི་མ་ཐུན་རྒྱན་གནང་བ་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམ་པའི་ཐུར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་ཚད་མེད་ཐོབ་པའི་བཀའ་དྲིན་དང་། གྱས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ནས་ལོ་ངོ་གསུམ་གྱི་རིང་བལ་བ་ལྷུར་ལེན་བྱས་པའི་འབྲས་བུར། ད་ལམ་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་པོད་དང་པོ་གཉིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གྱས་ཚོའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བུ་གར་མ་ཤོང་བའི་ཚད་ལྷག་ནོར་འཁྱལ་རྗེ་སྟེད་ཡོད་སྲིད་པར་བརྟེན་མཁས་དབང་རྣམ་པས་ཞིབ་གཟིགས་ཀྱིས་ད་དུང་སྤྱས་ཀ་རྗེ་ལེགས་རྗེ་མཐོར་གཏོང་རྒྱུར་དགོངས་འཚར་ལྷུག་སྟོལ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་ཞིང་། ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགོང་ས་ལྷ་སྒྲུབས་

མགོན་ཆེན་པོའི་རྒྱབས་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་ཚ་ཙམ་སྐོང་ཐུབ་པ་དང་། འཇམ་གྲིང་ཁྱོན་གྱི་ཕྱོགས་དང་རིས་ཟུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་གན་མཛོད་བྱམས་བརྩེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་གཟེ་འོད་འབར་བའི་ཤེས་རིག་གི་ནོར་བུས་རབ་ཏུ་ཕྱུག་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་འདི་འཚེ་མེད་ཞེ་བདེའི་འོད་སྣང་གིས་ཁྱབ་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས། གྱས་པ་རྡོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཌཱ་དབང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་བྱང་ཆེན་སྤྱལ་སྒྲ། འབྲས་སྤུངས་སྨོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཚོག་བཅས་སྤྱི་མཁྱེན་ནས་བོད་རང་བྱུང་ ༡༨ ཤིང་རྟ་ལོའི་ས་གླ་བའི་ཉ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ བླ་ ༦ ཚེས་ ༡༣ ལ།

ཀ། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་བའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་

ཚན་རིག་དང་ལྷན་གྱིས་ཀུན་བཏུས།

པོད་གཉིས་པ།

གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྨོན་ཚ།

སྐབས་བདུན་པ། ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༧ ཡུལ་ཅན་བློའི་ངོ་བོ་སྟོན་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་
དང་། སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཚགས་འཇིག་གི་རིམ་པ་སོགས་བཤད་ཟིན་ནས། ད་
ནི་ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་ར་ཡུལ་ཅན་བློའམ་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི།
དཔེར་ན། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ། སེམས་ཀྱི་དགའ་སྙོང་དང་སྐྱོ་སྙོང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཉེན་ཁ་ལ་སྐྲག་པའི་འཇིགས་སྙོང་དང་། གནོད་བྱེད་ལ་སྡང་བའི་ཁོང་ཁྲོ།
གཉིན་ཉེ་དུ་ལ་འཕྲེང་བའི་ཚགས་སེམས། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་དམིགས་
པའི་སྙིང་རྗེ་སོགས་མྱོང་ཚོར་གྱི་རིགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མདུན་གྱི་མེ་ཏོག་མཇོས་
པོ་སྟ་ཚོགས་ཀྱིས་གང་བའི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་། གཞས་དང་རོལ་མོའི་
སྒྲ་སྙན་པོ་སོགས་ཐོས་པའི་རྣ་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་། ངས་འདི་
བསམས་བྱུང་། འདི་དག་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒར་གྱི་མྱོང་བ་དག་པའི་བློ་དང་། དེ་
ཡིན་ན་དེ་འང་ཡིན་དགོས་སྙམ་དུ་རྒྱུ་མཚན་བསམ་པའི་བློ་སོགས་ནང་གི་མྱོང་བའི་

ཚོས་རྣམས་ཡོད་པས། ཤེས་པའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱོགས་གང་བཟུང་རུང་། སྤྱི་ར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ཞེག་ཡོད་པ་ནི་སྒྲོང་བས་གྲུབ་པས་ངེས་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་མིན། དེ་ལྟ་ནའང་བློ་ཕ་མོའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་རིགས་པས་སྒྲུབ་དགོས་པཉང་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཅིང། དེ་དག་རྒྱུ་རྐྱེན་མང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང་བློ་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བློ་དང་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བློའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པ་སྒྲོང་ཚོར་གྱི་གྲས་དང། དབང་པོའི་ཤེས་པ། ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་བློའམ་ཤེས་པ་ཞེས་རིགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད། འོན་ཤེས་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེད་ཚོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་ར་སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་སེམས་གཅོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། སེམས་དེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་ངོས་གཟུང་དཀའ་བ་དང་། དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་སོགས་བསྟེན་ཏེ་བློ་སྦྱངས་ན་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བར་བ་རྣམས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། ཆེས་སྟ་མོ་ནས་སེམས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་མོ་བྱེད་པའི་སྒོལ་བར་ཡོད་ལ། ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་འོང་བའི་གནད་ཀྱང་དེ་དག་ཡིན། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་ལས།

སྟོག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་ཞིང་། ।དེས་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྤྱི། ।
རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་འདུལ། ।འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། ।[1]

ཞེས་སྒྲོས་བྱའི་འདོད་དོན་དང་འགྲེལ་བའི་བདེ་སྤྲུག་གཉིས་ནི་མཐར་གཏུགས་ན་སེམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་ལྟོས་པ་དང་། སེམས་དུལ་མ་དུལ་གྱི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་སྤྲུག་རྣམས་འབྱུང་བས། སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྟེང་ཡོའང་སེམས་ཡོངས་སུ་འདུལ་བ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས།

ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས་ཀྱང་།
སེམས་དུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། ।
སེམས་དུལ་བ་ཡིས་བདེ་བ་འཇོན། ।[2]

ཞེས་སོགས་སེམས་དུལ་བ་དེ་ལེགས་པའི་མཚོག་དང་། སེམས་དུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

འདི་ལྟར་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ।
སྤྲུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡང་། ।
སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ।
ཡང་དག་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན། ।[3]

1 ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ། ལེའུ་བཅུ་བཞི་པ། ཕྱོགས་ ༥ ལྷང་འདིའི་ཚོག་ཏུང་དང་པོ་ལ། སྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། ।ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོར་ཡང་འབྱུང་། སྡེ་དགེ་ བཀའ་འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཁོག་ ༩༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཁོག ༩༥

2 སྡེ་དགེ་ བཀའ་ མདོ་སྡེ། ས། སོ་གཅིག་པ་སེམས་ཀྱི་ཚོམས། ཕྱོགས།། ཁོག ༢༩ཆ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᵊ། ཁོག ᴶᴶ

3 སྡེ་དགེ་ བསྟན། དབུ་མ། ཀ། ལེའུ་བློ་པ། ཕྱོགས་ ᴶ ཁོག ᴶᴶ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᴶᴶ ཁོག ᴶᵊᴶ

ཅེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །

འོན་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་པ་རྣམས་ཐོགས་བཅས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ལས་ལྡོག་སྟེ། ༡ ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ༢ ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་རྣམས་རང་ལ་འཛིན་ནུས་ཀྱི་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ ཡུལ་རིག་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ ཐོངས་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་སོགས་སུ་འཇོག་པ་ལ་ནི། ལྷོན་གྱི་ནང་བའི་མཁས་པ་པལ་ཆེ་བ་རྣམས་བཞེད་པ་མ་ཐུན་མོ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན། མདོ་ལས་སེམས་དེ་ངོས་གཟུང་དཀའ་བ་དང་། ཐོགས་རིག་ཅན་གྱི་ཚོས་མིན་པས་ཡང་བ་དང་། མཁལ་མེ་བཞིན་དུ་འཕོར་བས་རྣལ་དུ་མི་ལྷོད་པ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་ཆུབས་བཞིན་རྒྱུ་གཡོ་བས་མི་བརྟན་པ་དང་། ནགས་ཀྱི་མེ་བཞིན་དུ་ལུས་ངག་གི་ལྷོད་པ་ཐམས་ཅད་སྲེག་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་དང་། ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱིས་ནང་གི་ཏོའི་འགྲུ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཤུགས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་སོགས་གསུངས་སོ། །

ལྷོ་ར་རིག་པ་ཏོའི་ངོ་བོ་དང་། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་འཇོག་ཅིང་། འདིའི་གསལ་བ་ནི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དང་རིག་པ་ནི་ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་སོ། །དེ་ཡང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལ་ཐོགས་རིག་ཅན་གྱི་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས་འདས་པས་ངོ་བོ་གསལ་བ། མེ་ལོང་དུ་གཟུགས་བརྙན་འཛིན་པ་བཞིན་ཤེས་པ་ལའང་ཡུལ་བཟང་ངན་བདེ་སྡུག་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་ཅི་ཡང་འཛིན་དུ་རུང་བས་བྱེད་ལས་གསལ་བ་དང་། ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཚགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པས་རང་བཞིན་གསལ་བའམ་འོད་གསལ་བ་སྟེ་གོ་དོན་དུ་མ་གསུངས།

ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་སྡེ་དུ་མར་སེམས་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཚགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་གློ་བུར་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དགེར་ན། གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་མདོ་ཙ་ཏু་ཏ་ར་ནི་ཀ་ཡ་ཞེས་པར། “དགེ་སློང་དག་ སེམས་འདི་འོད་གསལ་ལ། གློ་བུར་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པའོ། །དེ་ཐོས་ པ་མེད་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མི་ཤེས། དེའི་ ཕྱིར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་སྨོན་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་ང་ སྨྲའོ། །”[1] ཞེས་སོགས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འཕགས་པ་བཏྲད་སྟོང་པར་ཡང་། “འདི་ལྟར་སེམས་དེ་ནི་སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་ བ་ལགས་སོ། །”[2] ཞེས་དང་། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

> སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། །[3]

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས།

> འདི་ན[4] རིན་ཆེན་མཆོག་གི་གསེར་ཡོད་པ། །
> རྣམ་པར་སྦྱོང་ལ་དེས་ནི་བྱ་བ་ཀྱིས། །
> དེ་བཞིན་ངས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
> ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་རྒྱ་ནོན་མཐོང་། །

1 ཡང་འདི་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ཙམ་ཏྲ་ར་ནི་ཀ་ཡ་སྡེ་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པའི་མདོ། ལེ་ཊ་དང་པོ་གཅིག་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ནང་དུ་ འབྱུང་།

2 སྡེ་དགེ་ བཀའ་ བརྒྱད་སྟོང་པ། ཀ ལེ་ཊ་དང་པོ། ཬོག ३ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ३३ ཬོག ४

3 སྡེ་དགེ་ བཀའ་ མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་དགུ་པ། ཬོག ११४ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ९९ ཬོག ९९²

4 སྡེ་དགེར་འདི་ནི་ཞེས་འབྱུང་ཡང། ཐུར་ཐང་དང་པེ་ཅིན་དཔར་མར་འདི་ན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

དེ་དག་གིས་ནི་གློ་བུར་ཉོན་མོངས་ཞེས། །
རང་བཞིན་སྦྱང་ཕྱིར་ཐབས་ཀྱིས་ཚོས་སྟོན་ཏོ། །[1]

ཞེས་དང་། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྣང་བའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས། "འཇམ་དཔལ་སེམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་གློ་བུར་གྱི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་ཟད་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །བསྟན་བཅོས་ལ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྒྱུད་བླ་མ་ལས།

རིན་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཆུད་གཟུགས་བཞིན། །རྒྱ་ཏུར་བཞིན་ཉོན་མོངས་མེད། །[3]

ཅེས་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་མ་ཞུགས་པ་དང་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་སྤྲིན་མ་ཞུགས་པ་དང་ཆུའི་རང་བཞིན་ལ་རྟོག་པ་མ་ཞུགས་པ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་དྲི་མ་མ་ཞུགས་པར་གསུངས།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། །

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཟ། ཥོག ༢༥༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཥོག ༦༥༠

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀཀ་བམ་པོ་ཀཱཥ་པ། ཥོག ༢༥༠ ཏ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ ཥོག ཀ་༦༢

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཕི། ཐུགས་དང་པོ། ཕྲིན་ ༣༠ ཥོག ༥༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ ཥོག ཁ་༢༥

ཡང་དག་མིན་རྟོག་ལས་བྱུང་འདོད་ཆགས་སོགས། །
གློ་བུར་དྲི་མས་དེ་ཉིན་མོངས་མི་འགྱུར། །[1]

ཞེས་སྟོང་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བས་ནམ་མཁའ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སེམས་བདེན་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་གློ་བུར་བའི་དྲི་མ་འདོད་ཆགས་སོགས་ཉིན་མོངས་ཀྱིས་གཞན་དུ་འགྱུར་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ། གཞུང་འདིར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་སེམས་བདེན་པར་མ་གྱུར་པ་དང། དྲི་མ་གློ་བུར་བའི་དོན་ཡང་དྲི་མ་དེ་དག་སེམས་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་བདེན་པར་མ་གྱུར་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ཤིང། དེ་ཡང་སེམས་སྟེང་གི་དྲི་མ་བདེན་པར་གྱུར་ན་གང་ལའང་ལྷོས་མེད་དུ་གྱུར་དགོས་པས། གཉན་པོ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་དང་འབྲལ་མི་རུང་བ་ཡིན་དགོས་ཀྱང། དེ་དག་བདེན་པར་མ་གྱུར་པས་གཉན་པོ་སྒྲུ་རུང་དང་དྲི་མ་སེམས་དང་འབྲལ་རུང་གི་ཚུལ་དེ་འཐད་པར་བསྟན་ཏོ། །

དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུའང།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འདོད་གསལ་ཏེ། །
དྲི་མ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་བ། །[2]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱན་བསྡལ་སྒྲ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་རྣམས་གཉན་པོ་བསྟེན་ན་འབྲལ་རུང་དང། དྲི་མ་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འདོད་གསལ་བར་སྤང་ལྟང་གསུངས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། པི། སྒྲགས་དང་པོ། ཐུགས་ ᲧᲔ ཤོག ᲧᲨ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲨᲠ ཤོག ᲧᲔᲨ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲགས་པའི་འགྲེལ། ཐུགས་ ᲨᲨᲠ ཤོག ᲨᲨᲤ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲧᲨ ཤོག ᲤᲨᲧ

ཡང་གོ་དོན་གཅིག་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཞེས་པ། མེ་ལོང་དུ་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་བཞིན། ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་དང་། ཡང་རང་རིག་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་གསལ་བའི་གོ་དོན་ལ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་གསལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རང་གི་བདག་ཉིད་གསལ་བ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་རང་གསལ་བ་ལའང་ངོས་འཛིན་པར་མཛད། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དེའི་ཕྱིར་རིག་ཀྱི་བློ་རང་ཉིད། །
གསལ་བའི་ངོ་བོས་རབ་གསལ་ཞིང་། །
གཞན་དེར་ངོ་བོ་འཕོ་བ་ཡིས། །
གསལ་བ་ན་ནི་རབ་གསལ་ཉིད། །[1]

ཅེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་དེ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོས་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་། གཞན་ཏེ་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་གསལ་བའི་ཤེས་པ་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ་དེའི་རྣམ་པ་ཆུར་འཕོ་བ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དེ་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས། ཤེས་པ་དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་དངོས་སུ་འམ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ལ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་བཅས་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་ལྡན་པར་གསུངས་སོ། །སྐབས་འགར་གོང་གི་གསལ་བ་དང་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་

1 གོང་མཚུངས། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༥༤༡ ཤོག ༡༣༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༤

པས་ན་སྟོང་པ་ཞེས་པ་བསྟན་ཏེ། སྟོང་པ་དང་། གསལ་བ་དང་། རིག་པ་ཞེས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་ངོས་འཛིན་པ་ཡང་གཞུང་དག་ལས་འབྱུང།

ཤེས་པ་རྣམས་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དགེ་བར་ནི། དགོན་བཅོགས་ལས། "ཅི་སེམས་འདི་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གམ། སེར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གམ།"[1] ཞེས་སོགས་དང་། སྒམ་ཆུ་རུ་གསུམ་པའི་ལེ ཏུ་ལས། "སེམས་དེ་ཡང་གཟུགས་མེད་པ། བསྟན་དུ་མེད་པ། ཐོགས་པ་མེད་པ། རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ།"[2] ཞེས་སེམས་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་དང་བྲལ་བ། མིག་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ། ཐོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྒྲིར་ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར། ཟློ་སྟེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་བཀྲི་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་པ་སྟེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་ལ་ཟླ་ཞེས་པ་དང་། རིག་པ་སྟེ་སྐད་དོད་སམ་བོད་ཀྱི་ཞེས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཁྱབ་མཉམ་དུ་མཛད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་ཡིད་གང་ཡིན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །"[3] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲིར་སེམས་ཀྱི་ཚིད་ཏུ་དང་། ཡིད་དེ་མཆར་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཟློ་ན་གསུམ་ཡང་ཁྱབ་མཉམ་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་གསུམ་ལ་སྒྲ་བཤད་བྱེད་སྐབས། འདུག་ཤེས་དྲུག་པོ་རྣམས་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཐོ་ང་བདང་གོམས་པ་སོགས་

1 སྡེ་དགེ། བཀའ། དགོན་བཅོགས། ཁ ལེ་ཏུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༩་༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༠ ཤོག ༣༥༡

2 སྡེ་དགེ། བཀའ། མདོ་སྡེ། ཏ། བམ་པོ་བདུད་རྩི། ཤོག ༢༢༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༤་༣ ཤོག ༣༩༥

3 སྡེ་དགེ། བསྟན། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བདང་བོ། ཤོག ༥་༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ཀ་༤ ཤོག ༢་༣ཀ

ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀ་ཆགས་གསོག་པས་ན་སེམས་དང། ཡུལ་རྣོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པས་ཡིད་དང། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ཤེས་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་སྣ་བཤད་སོ་སོ་ནས་ཡོད། ཡང་ན་བཀ་ཆགས་གསོག་པས་ན་སེམས་དང། རྟེན་དུ་གྱུར་པས་ན་ཡིད། བརྟེན་པར་གྱུར་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད། ཡང་ཀུན་གཞི་བཞེད་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་སྐབས་འགར། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་ལས་ཀྱི་ས་བོན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་སེམས་དང། ཕྱིན་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་ངར་འཛིན་པས་ན་ཡིད་དང། འཇུག་ཤེས་རྒྱུ་གཅིས་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པས་ན་རྣམ་ཤེས་ཞེས་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དོན་སོ་སོར་བཤད་པཡིན་ཡོད་དེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

ས་ཡ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །
ངར་ས་ཡ་ཉིད་ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །
གང་གིས་ཡུལ་རྣམས་འཛིན་པ་ནི། །
དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་ཞེས་བྱ། །[1]

ཞེས་དང། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཐེག་བསྟན་ལས་ཀྱང། "ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་དུ་ས་ཡ་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། འདིར་ཚིག་འབྲུ་ཐ་དད་དོ་སྙམ་དུ་ས་ཡ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་དོན་ཐ་དད་པར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་ཡ་ཀྱང

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཏུད་པ། ཤོག ༧༦༢ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༥༠༠

དོན་ཐ་དད་པར་འགྱུར་རོ། །"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་ཏེ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་པ་ཡི་ཆོས། །རྟེ་ལྟར་ཡོད་དེ་འཛིན་པ་དང་། །
ཡོད་པར་ཡི་བདག་ཉིད་དེ། །འདི་ཡིས་སྟེང་པར་བྱེད་པཉིད་ཡིན། །[2]

ཞེས་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་འཛིན་པཉམ་ཡུལ་རིག་པའི་སྐོ་ནས་འཇོག་པར་གསུངས་པས། ཤེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཅོ་བོ་ཡུལ་འཛིན་པཉམ་ཡུལ་རིག་པ་ལ་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།

སྐོན་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྐོ་ནས་བེམ་པོཉམ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་བཟློག་པར་གསུངས་ཏེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས།

རྣམ་ཤེས་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས། །བཟློག་པ་རབ་ཏུསྟེ་བ་སྟེ། །
བེམ་མིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན། །[3]

ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

  དེ་ལ་རེ་ཞིག་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྫོགས་ནི། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དང་མ་ཕྱད་པ། བདག་ཅམ་རིག་པ་ཅམ་ལ་

1 སྐྱེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཅམ། རི། བསམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢/༤ ཤོག ༩༩

2 སྐྱེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་བྱེད་པའི་ལེའུ། ཕྱི་ཀ ༢༠༥ ཤོག ༩༩༥ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ/ ཤོག ༥/༥

3 སྐྱེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཤ། ཕྱི་ཀ ༢/ ཤོག ༥ཁ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ཁ ཤོག ༥/༤

གཞོལ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་པས། བདག་དང་ཐ་དད་པའི་དོན་ཚྭང་བའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་རུང་ངོ། །འདི་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་ཕྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལས་བརྗོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱེད་པ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པས་ཏེ། རིག་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ནི་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ། ། [1]

ཞེས་འབྱུང་།

གཞུང་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལའི་དབྱ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་རང་རིག་པའི་ལས་ནི་ཤེར་ཕྱ་དང་རྩེག་པ་ལ་སོགས་པ་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་དག་ལས་ལོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་གསལ་བ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །" [2] ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིར་ཏྲངས་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལའི་དཀའ་འགྲེལ་བཅས་ཀྱི་ཚིག་རྗེན་ལ། རང་རིག་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བརྒྱད་སྟེ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཚོས་ལས་བརྗོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། འོན་ཀྱང་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ལྟར་ནའང། ཞེ་འཚོའི་རིགས་པ་དེས་ཕྱི་ཕ་ནས་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟོན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་བརླ་དམར་པོ་ལྟ་བུའམ། ཞེ་བ་འཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སར་ཚོག ༦༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཚོག ཅ།༧

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སར་ཚན་ཡོ་ཚོག ཅ།ཅ་ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཚོག །།༠༠ཨ

དགེ་ཕྱི་དོལ་གྱི་ཚོས་ཤེང་རྩ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རིག་པར་བྱེད་པ་ནི། ཚོས་གཞན་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་ལྷོས་དགོས་པས། སྟོང་ཤེས་པས་ཤེས་པ་རིག་ཀུས་ཀྱི། གཟུགས་ཅན་གྱིས་གཟུགས་ཅན་རིག་མི་ཀུས་ལ། དེས་ན་གཟུགས་ཅན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ཚོས་ལ་ནི་ཡུལ་རིག་པའི་ཁྱད་པར་མི་ལྡན་ནོ། །

སྟོང་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཐོགས་བཅས་ཡིན་མིན་དང་། གསལ་རིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ། ཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཚོས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ན། གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ལས་གང་ཞིག་ཙ་བར་འཇོག་དགོས་པ་དང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་འབྲེལ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ། སྟོང་ཤོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨ་བ་རྒྱང་ཕན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཙ་བར་འཇོག་ཅིང་། ནང་ཤེས་པའི་ཚོས་རྣམས་གཟུགས་དང་གཅིག་མ་ཡིན་བྱེམ། མར་མེ་དང་མར་མེའི་འོད་ལྟ་བུལམ། ཚང་དང་ཚང་གི་ནུས་པ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཤོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་སྟེ་ཕྱི་དོན་མི་འདོད་པ་རྣམས་མ་གཏོགས། གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཆ་མཉམ་དུ་ཙ་བའི་ཚོས་སུ་འཇོག་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་ཤེས་པའི་ཕྱར་མཐར་འགྱུར་ལྟ་བུར་སྣྲོན་ཏུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཕྱས་དགེར་ན་འབྱུང་བ་ཐུ་མོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྣྲོན་ཏུ་མེད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །

ཤེས་པ་མིན་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་

ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་ནི་འདས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེས་ན། དབང་ཤེས་ཆུམས་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་དབང་པོའི་ཤེས་པས་བདག་ཉིད་ཤེས་པས་བརྒྱུད་ནས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པར་གྱི་གྲྭབ་མཐའ་གཞིར་བྱས་ནའང། སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་མང་པོ་ཞིག་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང། ཁྱད་པར་གསང་སྦྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས། ཆུང་སེམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པས། ཆེས་ཐུ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མཚོན་ནའང་ཆུང་དང་འབྲལ་མེད་དུ་གནས་པར་བཞེད་པས། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གཏན་དུ་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །

འོ་ན་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་གཟུགས་ཅན་ལས་འདས་པའི་གསལ་རིག་གི་ཚ་ཞིག་ཡིན་མོད། ཤེས་པ་ཆུམས་ཀྱི་རྟེན་དང་གནས་གང་ཞེ་ན། སྟྲི་ར་ཤེས་པ་ནི་གཙོ་བོར་ཆུང་ཁམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལུས་ཀྱི་སྟྲི་གཙུག་ནས་ཤུང་མཐིལ་བར་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྟོང་སྨད་ཀྱི་ཚ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ནས་གནས་ཡོད། བྱ་བྲག་དབང་ཤེས་ལྟའི་ནང་གི་མིག་ཤེས་ནི་མིག་གི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་གནས་པ་དང། དེ་བཞིན་ཆ་བའི་ཤེས་པ་ཆའི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་གནས་པའི་བར་འདུ་ཡང། དབང་ཤེས་དང་པོ་བཞི་ལུས་ཀྱི་ཚ་སོ་སོ་དང་ལྟ་བ་ལུས་ཤེས་ལུས་ཀྱི་ཚ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་ལ། ཡིད་ཤེས་ལ་ཐ་རགས་གཉིས་ལས་རགས་པ་ནི་སྟོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་རགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་ཐ་མོ་ནི་སྟོག་འཛིན་གྱི་

ཆུང་ཐུ་མོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་སྟོང་གང་གིས་གང་ཟག་ཐམས་བྱས་ཟློ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་སོ། །ཚེས་ཤེན་ཏུ་ཐུ་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་སྲོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་སྟོང་གང་གིས་བར་བཤད་པའི་སྟོང་གི་ནི་མི་ལྷ་བུ་ལ་མཚོན་ན་ཀུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཐད་དང་སྣལ་ཚོགས་དང་ཉེ་བ་ན། ཟ་དབུ་མར་རོ་ཏྲང་གི་མདུད་པ་སྟེང་འོག་གཉིས་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་མི་ཤེགས་པའི་ཐིག་ལे་གིས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྲོག་འཛིན་རགས་པ་ནི། གཞི་དུས་ནས་སྣ་བུག་ལ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་ཅིང་སྟོང་གིའི་ཟ་ལས་གཅིར་ལ་གིས་ཀྱང་སྟོང་གིའི་ཙ་མདུད་ཀྱི་ཕྱི་ཏེའི་ནང་ན་གིས་པ་མིན་ལ། ཡན་ལག་གི་ཆུང་ལྟ་སོའི་གིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཤས་ཆེར་སྲོག་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས། འདི་རྣམས་འཚར་བ་དང་ཀུན་པ་གཉིས་ཀ་གཙོ་བོའི་གིས་ནི་སྟོང་གা་ཡིན་ཞེད། སྟོང་གིའི་ཙ་འདབ་བཏུབ་དེ། དབང་ཤེས་ལྟས་གཟུགས་སྣ་སོགས་ཡུལ་ལྟ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཆུ་ལ་སྦྱོང་བསྡུས་སྲོན་མར་གསུངས་པའི་ཆུ་ལ་སོགས་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་དབྱེ་ཚུལ་བཤད་པ།

བློའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བློ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། བློ་རིག་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། བློ་རིག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་རྣམས་སོ། །དང་པོ་བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ༡ མངོན་སུམ། ༢ རྗེས་དཔག ༣ བཙད་ཤེས། ༤ ཡིད་དཔྱོད། ༥ སྒྲུབ་ལ་མ་ཏེས་པ། ༦ ཐེ་ཚོམ། ༧ ལོག་ཤེས་རྣམས་ཏེ་རྒྱས་པར་འགྲེལ་ཏུ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཐད་དུ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་བློ་རིག་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ༡ དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ། ༢ རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ། ༣ མེད་པ་གསལ་སྣང་ཅན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་གང་རས་རི་སེར་པོར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལྟ་བུ། བློ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི་གཙོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ཞིང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སོ། །

བློ་རིག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལ་ནང་གསེས། ༡ དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༢ རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༣ ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༤ འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༥ སེལ་འཇུག་གི་བློ་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་བློ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ༦ སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཅས་གཞུང་ལས་དབྱེ་བའི་སྒོ་བྱུག་ཏུ་གསུངས། དེ་ཡང་བདག་ཏྲེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བཏེན་དགོས་མེ་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་བློ་དང་ཡིད་བློ་གཉིས། སྒྲ་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས། ཡུལ་ལ་བསྟུ་མི་བསྟུའམ་གསར་རྟོགས་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས། སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས། རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་མིན་གྱིས་སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གཉིས། གཙོ་འགོད་རམ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་འཇོག་གོ། །

༣ བདང་ཅིས་དང་ཡིད་ཅིས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས། མིག་ཤེས་དང་། རྣ་བའི་ཤེས་པ། སྣ་ཤེས། ལྕེ་ཤེས། ལུས་ཤེས། ཡིད་ཤེས་བཅས་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལྔ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བདག་རྫུན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ། མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྣ་བའི་ཤེས་པས་སྒྲ། སྣའི་ཤེས་པས་དྲི། ལྕེའི་ཤེས་པས་རོ། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པས་རེག་བྱ་ལ་དམིགས་ཤིང་། ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་པོ་དེས་དམིགས་རྫུན་དང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔས་བདག་རྫུན་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་ལྔ་པོ་དེ་དག་སྐྱེས་པ་ཡིན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་ནི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་མིན་ལ། དེས་ན་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དོ། ། དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྫུ་ཡི་ཕྱིར། ། དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །
དེར་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ། དང་དོན་སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །
དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཚོས་ཅན་ནི། ། དབང་པོ་ལས་རྟོགས་སྲིད་མ་ཡིན། །
རང་རང་རིག་བྱ་ཐ་སྙད་ཀྱིས། ། བསལ་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའི་ཡུལ། །
ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཚགས་ལ་སོགས། ། [1]

1 སྡེ་དགེ བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཐོག་ ༥-༦ཀོག ། ནི། དགེ་བསྟན་མ། དེག ཀ་ ཀོག ३

ཞེས་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་མིན་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་གྱི་སྒོ་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང། དགེར་ན། ཤ་སྟྲ་དེ་ལག་པ་དང་དབྱུ་གུ་སོགས་ལས་བྱུང་ཡང། དེ་དག་གི་སྒྲ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཤ་ཡིན་པས། ཤ་སྟྲ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་དཔེར་ན། མིག་གི་ཤེས་པས་མེ་ཏོག་སྔ་ཚོགས་པའི་ལྟུམ་ར་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། མེ་ཏོག་གི་ལྟུམ་ར་དེའི་ནང་མེ་ཏོག་གི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྔ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང། མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ལ། གལ་ཏེ་མེ་ཏོག་གི་རིགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཟུར་དུ་བཤིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བློས་འཛིན་པའི་ཚེ། དབང་ཤེས་ལས་འདས་ཏེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་སོང་བ་ཡིན། ཡང་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྟོ་ཤེས་ལ་སྣ་སྣྲན་པོ་ཞིག་སྣང་བ། ལྟ་འདོད་དང་ཉན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡུལ་གང་ལ་འཇིས་ཤས་ཆེ་བའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་ཅིང་རེས་ལ། ཡུལ་གཞན་རྣམས་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཡང་མ་རེས་པར་འགྱུར་ཞིང། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་འདོད་དང་ཉན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དེ་དག་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་འདས་མ་འོངས་དང་རྟོག་བཏགས་སོགས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱང། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་འཛིན་མི་བྱེད། མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་ད་ལྟ་བའི་ཡུལ་སྟོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བ། སྟོན་པོ་ལ་ལྟ་འདོད་ཀྱི་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་ཡུལ་དེ་ལ་སེམས་མ་གཏད་ན་མིག་ཤེས་དེས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་

ཡང་མ་རྟོགས་ལ། སེམས་གཏད་ནས་མིག་ཤེས་དེས་འདི་སྟོན་པོའི་སྒྲུབ་པའི་ངེས་ཤེས་འཇིན་ནུས།

ཡང་མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་མཐོང་ཡང་ཡིད་ཡུལ་གཞན་དུ་གཡེངས་པ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་གཟུགས་དང་འཕྲད་སྐབས་ཡུལ་གཟུགས་དེ་རིག་ལ། རིག་པའི་རྟེས་སུ་དེ་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ཤེས་པའི་བློ་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་སུ་འཛིག་དགོས། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མངོན་པའི་མདོའི་དོན་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་ལས། "མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོའི་སྒྲུབ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་པ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ཤེན་ཏུ་ལྷོས་ཤིང་། རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དེས་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་ནས་སྐྱེ་དགོས་ལ། ཡིད་ཤེས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིའི་གཟུང་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་ལྷོས་མི་དགོས། དེའི་ཕྱིར་མེ་ཏོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ནི་གཟུང་དོན་མེ་ཏོག་མེད་ན་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་མེ་ཏོག་འཛིན་པའི་ཡིད་ཤེས་དབྱར་པ་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ནི་གཟུང་དོན་མེ་ཏོག་ཉེ་བར་མེད་ནའང་སྐྱེ་ནུས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་ནི་དེ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། ཡང་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ན་དེའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའི་རྟེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །" ཞེས་དང་། "རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དོན་གྱི་ནུས་པ་ཉེ་བ་ལ་ལྷོས་པ་མེད་པར་རྣམ་པར་རྟོག

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེཥ་དང་པོ། ཨོཾ ༧༥ ཨ། དགེ་བསྟུར་མ། དེ། ཤ² ཨོཾ ༥༠

པའི་བགེ་ཚགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ལས། དབང་པོའི་དོན་མ་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཅན། ཉམས་སུ་ཐོང་བ་འགའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ལྟན་ཅིག་གམ། སོ་སོར་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །"[1] ཞེས་ལུང་དང་པོས་དབང་ཤེས་རྣམས་གཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདྲེས་རྒྱང་དུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། ལུང་གཉིས་པས་ཏོག་པ་རྣམས་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ཉེ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་སྤྱི་མ་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས། དབང་ཤེས་དང་ཏོག་པ་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཤེས་སོ། །

མདོར་ན་ཐོང་ཚོར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རྣམས་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གཅོ་བོ་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། གཅོ་བོ་སེམས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྔ་མ་ལ་དབང་ཤེས་དང་གྱི་མ་ལ་ཡིད་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞེང་། མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་དང་། ཆ་བའི་ཤེས་པས་སྒྲ་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་བློས་འདི་ནི་འདི་བོ། །འདི་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བཟང་ངན་འབྱེད་ལ། མིག་བཐུམས་པའི་དུས་སུ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཀྱང་། ཡིད་བློ་སྐད་དུ་གནས་ཏེ་ཡུལ་ལ་བྱ་བ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་ཨཱ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོའི་ཤེས་པས་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཀྱང་། ཡིད་བློ་ཏོག་པས་ཨཱ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལང་བའི་སྦྱོག་གི་ཚོར་བ་ཐོང་བ་སོགས་བྱ་བ་སྟ་ཚོགས་བྱེད་པས་སྒོ་ལྟའི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་བློ་བཅས་ཤེས་པ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ཐོང་བས་ཀྱང་ལ། དེས་ན་དེར་མེ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཆད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤོག ༡༥᾽ བ། དགེ་བསྟུར་མ། དེ། ཤ᾽ ཤོག ༦᾽᾽

ཏོག་འདུག་སྟམ་པ་དང་། འདི་རྣམས་མེ་ཏོག་གོ་སྟམ་དུ་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པའི་བློ་དང་། མེ་ཏོག་འདི་དག་ཏུ་མ་ཞིམ་མོ་སྟམ་དུ་ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང་། མེ་ཏོག་མཛེས་པོ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་བློ་དང་། ཕྱར་མེ་ཏོག་མཐོང་བ་ཕྱིས་རྟན་པའི་ཤེས་པ་དང་། མིག་བཙུམས་པའི་ཚེ་འང་བློ་ལ་མེ་ཏོག་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཛིགས་སྣང་དང་། བརྙེ་བ་དང་། གཏུང་སེམས་སོགས་སྒོང་ཚོར་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བློ་དང་། གཞན་ཡང་ཞེ་གནས་ལྟག་མཐོང་སོགས་བློའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་གཅོ་པོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་སོ། །

དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་ནས། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཇོག་གོ།

དབང་ཤེས་ལ་དཔྱོད་ན། མིག་གི་ཤེས་པ། ཆ་བའི་ཤེས་པ། སྣའི་ཤེས་པ། ལྕེའི་ཤེས་པ། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་ལྔ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། དཔེར་ན། དཀར་པོ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་ཆ་བའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཆ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེད། དཔེར་ན། ཚུའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་སྣའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་

ཤེས་པ་ལ་སྣང་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེར་ན། ཅོན་དན་གྱི་ཏི་སྨོན་པའི་སྣང་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཏུན་ལྟེའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེར་ན། བུ་རམ་གྱི་ར་ཚྱོང་བའི་ལྟེ་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཏུན་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལུས་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ།ཁ་ དགེར་ན། འཇམ་པའི་རིག་བྱ་ཚྱོང་བའི་ལུས་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

ཐོག་ཀོས་ཡངས་པ། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་གནས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བྱུག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་འབྱུང་བོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པའི་མིག་དང་གཟུགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྟེས་སུ་འཇུག་པ། དུས་མཚུངས་པ། སྤྱོད་ཡུལ་མཚུངས་པ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་འབྱུང་བོ། །[1] ཞེས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་ལང་གཤེགས་བྱང་། དཀོན་བཅོགས། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བྱུག་གི་རྣམ་དབྱེ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་བྱང་བའི་རྟོག་མེད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང། བདོས་པོ་བདེན་པའི་གནས་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༨ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༥ ཤོག ༨༥

ལུགས་དབེ་ར་ན་མི་རྒྱ་པ་སོགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བྱས་པ་ལས་ཡུལ་ལ་གསལ་སྣང་རྫོ་ཚེར་འཛེལ་ཏེ་ནམ་ཞིག་མི་རྒྱ་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དོ། །

སྤྱི་ར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ། ཕྱོན་ཀྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མངོན་ཡོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། མདོ་ལས། "དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །"[1] ཞེས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་པར་མཛད། དེ་ཡང་ནང་པའི་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་"དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས། །བྱང་ཞིང་དེ་དོན་དེ་མ་ཐག །འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱང་ངོ། །མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བར་སྨྲར་རོ། །རང་གི་ཡུལ་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་སྣང་ཅིག་མ་ལ་ཆགས་ཅིག་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་གོ། །"[2] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞེག་ཀྱང་འཇོག་པར་གསལ་བར་གསུངས། དེ་ཡང་ཞེས་ཏུ་དཔྱད་ན། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་

1 མདོ་ལུང་འདི་ཡོངས་སུ་གྲགས་མོད། མདོ་གང་ལས་ཡིན་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་མ་མཐོང་། ལང་གཀཝེགས་འགྲེལ་པ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མིང་དང་དེའི་རྟེན་སུ་གྱུར་བའི་ཡིད་དོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། ཞེས་འབྱུང་། ཕྱི་དགེ་བསྟན། མདོ་ཕྱི། ལེའུ་གཉིས་པའི་བཤད་པ། ཤོག ৪৫ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৮০ ཤོག ৭৫৫

2 ཕྱི་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ৭৫৫ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৫৮ ཤོག ৬২৫

ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། བདག་རྒྱུན་གཉིས་ཀ་བྱེད་པར་བཤད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་འདས་མ་ཐག་པས་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་དེ་སྐྱེ་བའི་ཚོ་འབྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཚ་ནས་བདག་རྒྱུན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་དེས་ཡིད་མངོན་དེ་ཉིད་སྔོང་བ་གསལ་རིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཚ་ནས་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་འཇོག་དགོས་སོ། །

ཁོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་རིག་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེས་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་དེས་བཟུང་ཟིན་གྱི་ཡུལ་ཞིག་འཛིན་ནམ། མ་བཟུང་བ་ཞིག་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་དེ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་མཐོང་བ་མིག་ཡོད་མེད་ལ་མི་ལྟོས་པས་ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཅན། །
ཡིད་ནི་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། །[1]

ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་དེས་ནི་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའམ་ཕྱི་མ་འཛིན་པར་བྱེད་པས། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་ནའང་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །

༥ བདང་ཀེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་བཤད་པ།

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ༢༩༦ ཤོག ༢༢། ཀ། དགེ་བསྟན་མ། དེག ཤ་ ཤོག ༥ཤ། ཤ

དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་བཤད་པ་ནི། ཤེས་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་དང་མི་འདྲ་བར་རྒྱུ་རྒྱུན་ཁྱད་པར་བ་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་རྒྱུ་རྒྱུན་ཁྱད་པར་བ་རྒྱུན་གསུམ་ཡོད་ཅིང། ཡིད་ཤེས་རྣམས་ལ་རྒྱུན་གཉིས་དང་གསུམ་ཅི་རིགས་ཡོད། སྤྱི་ར་རྒྱུས་རང་འབྲས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་རྒྱུ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་ཀུ་སྐྱེད་པར་རྒྱུ་ཆུ་ལུང་ཀྱིས་གོགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུ་དང་རྒྱུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་མིང་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན། རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་རྒྱུ། དམིགས་རྒྱུ། བདག་རྒྱུ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་བཞི་ཡོད། དེ་ཡང་མདོ་ངང་འགྲེལ་ལས། “གང་ནས་གསུངས་ཤེ་ན། མདོ་ལས་རྒྱུ་ཉིད་ནི་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་འི་རྒྱུ་ཉིད་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དང་། དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དང་། བདག་པོའི་རྒྱུ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །”[1] ཞེས་འབྱུང་།

དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཅོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དབང་ཤེས་རང་འདྲའི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཅོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གཉིས་དོན་གཅིག ।དབང་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་ནུས་སུ་གཅོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། མིག་དབང་ལྟ་བུ་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུ་དང་། ཡིད་དབང་ལྟ་བུ་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་བདག་རྒྱུ་འདོག

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མདོ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ཀ ཀ ཀན་ས་གཉིས་པ། ཤོག ৫৫ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১/৫ ཤོག ১৩৫

གོ།། །དབང་ཤེས་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། རྒྱུན་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་གཞི་ནི། དམེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་མཆེད་དང་། བདག་རྒྱུན་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་གཟུགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྤ་མ་ལྟ་བུ་འཇོག །དེ་བཞིན་དུ་ཆ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཡང་། དམིགས་རྒྱུན་ལ་སྣྲ་དང་བདག་རྒྱུན་ལ་ཆ་བའི་དབང་པོ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་སྣ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྤ་མ་འཇོག་པ་ལྟར་སྣ་ཤེས་སོགས་ལྟག་མ་གཞན་ལའང་རྒྱུན་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་མཚུངས། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ནས་གཟུགས་སྣ་སོགས་དམིགས་རྒྱུན་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། ནང་དུ་བདག་རྒྱུན་མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཤེས་པ་སྤ་མ་བཅས་རྒྱུན་གསུམ་པོ་དེ་ཚང་བ་ན་དབང་ཤེས་རྣམས་སྒྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དབལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐེག་པ་ལས།

མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྲ་བ་ལ་ཡང་རིག་པར་བྱ་སྟེ།། འདི་ལྟར་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་ལས་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་མིག་གི་དབང་པོ་ལས་ནི་གཟུགས་འཇོན་དུ་རུང་བ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན། ཡུལ་ལས་ནི་དེ་དང་འདྲ་བའི་ངོ་བོ་ཅན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་སུ་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང། རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་དད་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་དག་ཏུ་འགྱུར་བས། རྒྱུ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཡང་དེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུའི་ནུས་པ་ཐ་

དང་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་སྐད་ཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་རྟེ་ལྟ་བ་བཞིན་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་ནུས་པ་ཚོད་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ནི་ཚོགས་པའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་གནས་པའི་གཞི་དག་ཡིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་དེ་མཐའ་དག་ལས་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། གཟུགས་འཛིན་པར་སོ་སོར་རེས་པ་དང་། ཡུལ་དང་ངོ་བོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་སྟེས་སོ། ། [1] ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་རྫོན་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་ཡང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཡང་དབང་པོ་དོན་ནམ་བློ། །ཡང་ན་ཡིད་བྱེད་སྤྱ་མར་འགྱུར། །
རྒྱུ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས། །འཕྲེལ་པ་ཅན་གཞན་ཡོད་མིན་ཏེ། ། [2]

ཞེས་བདག་རྫོན་དབང་པོ་དང་། དམིགས་རྫོན་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ། དེ་མ་ཐག་རྫོན་ཡིད་བྱེད་སྤྱ་མ་རྣམས་ཚོགས་ནས་འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་རྣམས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྫོན་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ལག་རྗེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡང་། དམིགས་རྫོན་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་ནང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྟན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། བདག་རྫོན་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་དབང་ཤེས་དེ་ཡུལ་འཛིན་ཐུས་ལུ་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྫོན་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་ཤེས་པ་དེ་གསལ་རིག་ཏུ་བོར་སྐྱེས་ལ།

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཥོག ༩༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཥ ཥོག ༡༠༠

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ༥༧། ཥོག ། །༣༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཥ ཥོག །ཡ᾽

དེ་ཡང་དགེ་ར་ན། སྟོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་གཅོ་བོ་དམིགས་རྒྱན་སྟོན་པོས་བྱེད་ཅིང། སྟོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྟོན་པོ་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེས་པ་ནི་གཅོ་བོར་མིག་དབང་གིས་བྱེད་ལ། སྟོ་སྣང་དབང་ཤེས་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ནི་གཅོ་བོར་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་གྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བདག་རྒྱན་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཀྱི་རིགས་འབྱེད་པ་དང། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་ལ་སྒྲ་སོགས་མི་འཛིན་པ་དང་རྣ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་ཐོས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་པའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱན་གྱིས་བྱས་སོ། །

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དང་སྒྲ་འཛིན་ཡིད་མངོན་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་གསུམ་ནི། དབང་མངོན་སྣང་ཅིག་ཐ་མའི་སྟེང་གི་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པའི་ཚ་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་བདག་རྒྱན་དང། ཡང་དེའི་སྟེང་གི་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་པའི་ཚ་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་ཡིན་པས་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་བདག་རྒྱན་དང། དེ་མ་ཐག་རྒྱན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་སོ་སོ་བ་ཡིན། རང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་མངོན་སྣང་ཅིག་ཐ་མའི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འདྲ་སྣང་ཅིག་གཉིས་པ་ནི་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་དམིགས་རྒྱན་དུ་འཇོག་གོ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་བཞིན་བཤད་པ་སྟེ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་འི་ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། བྱ་བྲག་སྒྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་སྒོམ་དགོས་དབྱིག་གཞིན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དམིགས་རྫུན་འཛིག་ཚུལ་ནི། སྟོང་དགོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་དམིགས་བརྡུག་ཏུ།

ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་དེ། ། ངོ་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ।དེའི་རྫུན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ། ।[1]

ཞེས་ནང་གི་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ནང་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་དོན་ཏེ་དམིགས་པའི་རྫུན་ཡིན་ཞིང་། སྟོ་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟོན་པོའི་ངོ་བོར་སོང་བ་དེའི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་ལ་སྟོན་པོར་སྣང་བ་དེ་མིག་ཤེས་དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དེའི་རྫུན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ནི་དམིགས་རྫུན་བཏགས་པ་བ་སྟེ་སྣང་བའི་དམིགས་རྫུན་དུ་བཞག་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་རྫུན་མཚན་ཉིད་པ་སྟོན་པ་ནི། དམིགས་བརྡུག་ལས།

ནུས་པ་འཛིག་ཕྱིར་རིམ་ཀྱིས་ཡིན། ।[2]

---

1 སྒེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅ། ཕྱི་ཀ ༦ ཤོག ༡༧ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥ ཨ།

སྒེ་དགེ་ངང་དེར་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཙུར་གཉིས་དང་རང་འགྲེལ་བ་བྱ་དེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཙོས། གོང་གི་དམིགས་བརྡུག་གི་གཞུང་དོན་བོད་འགྲེལ་འཁོན་ཞིག་ཏུ། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྟོན་པོ་ཤོགས་ནི། དབང་ཤེས་དེ་ངང་དེའི་དོན་ཏེ། དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེའི་རྫུན་ཡང་ཡིན་པས་དམིགས་རྫུན་ཡིན་ནོ། ।(ཏོན་ཞེས་པ་ཕྱི་ར་ཡུལ་དུ་མར་འཇུག་ཀྱང་འདི་ར་སྐབས་ཀྱི་དབང་ལས་དམིགས་རྫུན་ལ་འཇུག་པར་གསུངས།) ཅིའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨོས་ཏེ། དེའི་དམིགས་པར་ཐལ། དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ।ཅིའི་ཕྱིར་རྫུན་ཡིན་ཞེ་ན། གཅིག་ཚའང་མི་འཚལ་ཕྱིར་ན་རྫུན། ।ཅེས་སྨོས་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྟོན་པོ་དེ་དབང་ཤེས་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ཀྱུར་བའི་ཆ་ཡིན་པས། དུས་མཉམ་ཡིན་ནའང་རྫུན་དུ་འགྱུར། ཁོ་ཡུལ་དུ་ཡོད་ན་སྒྲ། མེད་ན་མི་སྒྲ་བས། ཁོ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་སྟོག་མི་འཚལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ।ཞེས་འབྱུང

2 གོང་མཚུངས། ཕྱི་ཀ ༣ ཤོག ༡༧ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥ ཨ།

ཞེས་དབང་ཤེས་སྤ་མ་སྤ་མའི་སྟེང་གི་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་རྒྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིམ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་པར་གསུངས། འདི་ནི་དམིགས་རྒྱན་དངོས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་སྤ་མའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྒྱན་དུ་བཞག་པ་དེ་ཡང་། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱན་ཀྱང་ཡིན་པས་དེའི་དམིགས་རྒྱན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེ་རང་གི་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོའི་རྒྱན་ཡིན་པས་དེའི་དམིགས་རྒྱན་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་དམིགས་རྒྱན་ལ་སྣང་བའི་དམིགས་རྒྱན་དང་ནུས་པ་འཛིན་པའི་དམིགས་རྒྱན་གཉིས་ལས་སྤ་མ་དམིགས་རྒྱན་བཏགས་པ་བ་དང་ཕྱི་མ་དམིགས་རྒྱན་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་དོ། །

དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་དུ། དམིགས་རྒྱན་ལ་ཚོས་གཉིས་དང་ལྡན་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྟོན་པོ་སོགས་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་པའི་ལུགས་ལ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱན་ཀྱང་ཡིན་པ་ཚོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ནུས་པ་དམིགས་རྒྱན་དུ་འདོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་བྱེད་ཡིན་པ་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ཡིན་པ་ཉིད། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་ཚོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་ལ། དབང་ཤེས་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཡང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས། བ་ལྟའི་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་ཚ་འདི་སྐྱེས་པ་དང་། བ་ལྟའི་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནུས་པ་ལས་ཕྱི་མའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས་གསལ་རིག་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བའི་ཤེས་པའི་རྒྱུན་སྔ་ཕྱི་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འགྲོ་མདོ་ཙམ་འཆད་པ་ལ།

དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་ཉེར་ལེན་དང་ལྡན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བ་ལྟའི་རྣམ་ཤེས་འདིའང་རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་མཐུན་པའི་རྒྱ་ཞིག་ལས་བྱུང་ཞིང། ༡ རྒྱ་དེ་ལའང་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་། ༢ ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་མིན་ཡང་ཉེར་ལེན་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་རང་འབྲས་སྐྱེ་བའི་རྒྱན་བྱེད་པའི་ལྡན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གཉིས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མཇའ་ཉེར་ལེན་དང་ལྡན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཚུལ་ལ་བསམས་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་གིས་འགྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན། མི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་གཉིས་ལས། འབྱུང་ལུས་རགས་པའི་གཟུགས་ཕུང་འདི་ནི་རྡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང། རང་གི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཕ་མ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་ལས་བྱུང་ཞིང། དེ་ལྟར་ལུས་འདི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་སྔ་མ་གང་དང་གང་ནས་ཡོད་བ་བཏགས་ཤིང་དབྱུད་ན་ཐོག་མའི་མཐའ་ཐུག་ས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི། གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་པའི་འཕགས་

པ་ལྔའི་བཞི་བརྒྱ་པར།

གང་ཚེ་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང་། །ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་སྲིད་མིན་པ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་ཉེར་ལེན་ལ། རང་དང་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུན་ཞིག་དགོས་པ་བཞིན། ཚེ་འདིའི་ཡིད་ཤེས་ཐོག་མའང་ངེས་པར་དུ་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་ཞིག་ལས་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པ་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། རང་བཞིན་ཆེས་མི་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འགྲུབ། །[2]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་ཡིད་ལས་འབྱུང་མི་དགོས་པར་འབྱུང་ལུས་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ན། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བློའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་ཀྱང་། འབྱུང་ལུས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཁོ་ནའི་དབང་ལས་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་མིན་པར་རང་རང་གི་རིགས་འདྲའི་བློ་སྔ་མ་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པར་མཐོང་ངོ་། །

1 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༩༤

2 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ ༡༨༨ ཤོག ༡༡༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༡༥

གལ་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྤྱ་མའི་སེམས་ཤེག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཕ་མའི་ སེམས་ཀྱི་ཚ་ཤས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ ཕ་མ་བཟོ་སོགས་ལ་མཁས་ན་བུ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་དེས་བར་ མངོན་སུམ་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། ཕ་མ་གཅིག་གི་བུ་རྒྱུད་ལའང་བསམ་སྦྱོང་མི་འདྲ་བ་ཆེན་ པོ་འབྱུང་བས་ཀྱང་གཅོད་དོ་ཞེས་སོགས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཚོག་གི་འཇིག་རྟེན་ཕ་ རོལ་གྱུབ་པ་ལས་སྨྲབ་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཐོ་གཞན་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་བུའི་ཐོ་ནི་མའི་ཐོ་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་ བ་ཅན་ཡིན་པོ། །ཞེས་གང་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་ རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ལས་སྤང་གྲོ་གོམས་པའི་ རྒྱུ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ཅན་དུ་བརྟག་པར་མི་ནུས་སོ། །མ་གཅིག་ ལས་སྐྱེས་ཤིང་གཟུགས་དང་ལང་ཚོ་དང་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་ལ་མངོན་པར་ ཐོ་ར་བ་དང་བཅས་པར་འདོད་པ་དག་ལས་གཅིག་ནི་ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ ཡིན་ལ། གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ।[1] ཞེས་སོ། ।

གཞན་ཡང་ཚེ་འདིའི་སེམས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྤྱ་མ་ཡོད་པར་གྱུར་པས་ ཐུ་བ་སྤྱ་མའི་སེམས་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཐུ་བ་སྤྱ་མའི་སེམས་ལ་ཡང་རང་གི་ རྒྱུན་སེམས་སྤྱ་མ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མཚུངས་པས། རང་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད་དང་ཐུ་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པར་འགྱུར་བོ། །

ཐུ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་ཚུལ་ནི། རང་གི་ཐུ་བ་སྤྱ་མ་སྤྱ་མའི་སེམས་ཚེ་འདིའི་བར་ དུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱར་ནས་འོངས་པ་ལྟར། ཚེ་འདིའི་འཆི་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠༨ ཤོག ༦-༷

ཁའི་སེམས་ཐ་མ་ལའང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་རྒྱ་མ་ཚང་བ་ཞེད་པ་ཡོད་པས། འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱང་སེམས་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བ་འགྲུབ་ལ། དེས་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡང་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ། །ཚེ་འདིའི་བདག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་། ཚེ་འདིའི་རྒྱས་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་རྒྱས་ཤེས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་ན། འགྲོ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ནས་འགྲོ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བར་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ཤོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། བདག་དེ་ཉིད་ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོའི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་ངོ་བོར་གནས་ཏེ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོའི་ནང་ནས་འཕོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོའི་ནང་འཛུལ་ཞུགས་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་ཚེ་འདིའི་བདག་དེ་འགྲུར་བ་མེད་པར་ཕྱི་མར་འཕོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱས་པར་ཤེས་པ་འགགས་ཏེ་རྒྱུན་ཡོངས་སུ་ཆད་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཚེ་འདིའི་རྒྱས་པར་ཤེས་པ་དང་། རགས་པའི་ཕུང་པོ་སོ་སོར་ཁ་བྱལ་ཏེ་ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་ཡོངས་སུ་ཉྭ་ནས། རྒྱས་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཛློས་རྒྱུན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་རྒྱས་ཤེས་དང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན། བདག་དེས་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཁང་པའི་གཞུང་རྒྱས་ལས་རིགས་པ་དང་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བ་ལྟ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་གཞན་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་རྒྱས་ཞིབ་པར་ལྟ་བྱ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

༤ རྟོག་པ་བང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་པར་བཤད་པ།

ཕྱི་ར་རྟོག་པའི་གོ་དོན་ལ་སྟོན་ཀྱི་ཁང་པའི་གཞུང་དུ་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་

འགལ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། དེས་ན། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྟོག་དང་དགྱེད་པ་རྣམ་ཞིག་ཉིད། ।[1]

ཅེས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རྣམ་བའི་རྣམ་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་རྟོག་པ་དང་། ཞིབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་དགྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དུ།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ནི། ।སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། ।[2]

ཞེས་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་རྟོག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཚད་མའི་གཞུང་དུ་ནི། སྟོན་དགོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

མིང་དང་རྩས་སོགས་སུ་སྟྲོར་བའི། ।རྟོག་པ་དང་བཅས་མངོན་སུམ་མོ། ।[3]

ཞེས་མིང་སྟེ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་རྩས་སམ་རིགས་ཏེ་སྟྲི་ས་ཁྲུད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་བློ་ལ་རྟོག་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་ཚད་མའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ་ལ། དེ་ནི་མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། "དེ་ལ་ཐོ་ཡོས་ཆེན་པོ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་གང་གི་མིང་དུ་བརྗོད་ཅིང། འདི་ནི་གླང་པོ་དང། ཏ་དང། ཤིང་ཏ་དང། ཤུད་ཐང་དང། སྐྱེས་པ་དང། བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གྱི་འདི་ནི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཚན་མ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ གནས་གཤིས་པ། ཐུཿ ཀ ། ཤོག ། ། ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲨᲧ ཤོག ᲧᲧ

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཅམ། པི། ལེའུ་དང་པོ། ཐུཿ ཀ ། ཤོག ᲫᲠ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲨᲠ ཤོག ᲫᲠᲩ

3 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཐུཿ ཀ ། ཤོག Შ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲫᲨ ཤོག Ჩ

གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །"[1] ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བོ། །

སྨྲི་ར་གོང་དུ་བཤད་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་རྟོག་མེད་དང་། ཡིད་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀའི་ཚ་ཡོད། ཤེས་པའི་རིགས་འགའ་ཞིག་རང་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་ཐད་ཀར་རིག་ཅིང་། དེ་ལ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཟེར། དགེ་མདུན་གྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། ཡང་ཤེས་པའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་དེ་ཐད་ཀར་སྣང་མི་ཐུབ་པར། ཡུལ་དེ་དང་ཚ་འབྲ་བའི་སྣང་ཚ་ཞིག་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན། དེ་འདྲའི་བློ་ལ་རྟོག་པ་ཟེར། དགེ་བ་ལྟའི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ཟས་བྱན་པའི་བློ་ལྟ་བུ། ད་ལྟའི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ཟས་དེ་ཐད་ཀར་མི་སྣང་ཡང། བྱན་ཤེས་དེ་ལ་ཁ་སང་གི་ཟས་དེ་དང་ཚ་འབྲ་བའི་སྣང་བ་ཞིག་འཆར་ཞིང་དེ་བརྫུད་ནས་ཁ་སང་གི་ཟས་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་བྱན་པ་ཡིན་མོ། །ཡང་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང། མིག་ཤེས་དེས་བུམ་པ་མཐོང་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་མིག་བཅུམས་པའི་ཚེ་བུམ་པ་ཡིད་ལ་འཆར་ཞིང། དེ་འདྲའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན། །[2]

ཞེས་དང། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང། །དེ་ནི་རྟོག་མེད།[3]

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྒྲ། ཅ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༥ ཤོག ३५५

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། མདོར་སྡུམ་ལེའུ། ཐྲྀཀ ३५३ ཤོག ༡३৫ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫৩ ཤོག ५५१

3 གོང་མཚན་དམ། ཐྲྀཀ ३৫৫ ཤོག ༡३० ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫৩ ཤོག ५५३

ཅེས་ལུང་སྤ་མས་ཡུལ་དེ་དང་དེ་སྣང་བ་ན་དོན་སྤྱི་དང་འདྲེས་ནས་སྣང་བསོས་པའི་བློ་ལ་རྟོག་པ་དང། ལུང་གི་མས་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་ཡུལ་ཐད་ཀར་སྣང་བའི་བློ་ལ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སྒྲ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློའི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། “རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དོན་གྱི་ནུས་པ་ཉེ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ལས། དབང་པོའི་དོན་མ་འདེས་པར་འཛིན་པ་ཅན། ཉམས་སུ་སྲོང་བ་འགལ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ལྡན་ཅིག་གམ། སོ་སོར་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །”[1] ཞེས་བློ་རྟོག་པ་རྣམས་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་ནུས་པ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། ཐོན་གྱི་གོམས་པའམ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བར་གསུངས། ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །འབྲེལ་དང་འཛིག་རྟེན་ཆོས་ལྷག་མ་ནི། །གཟུང་སྟེ་དེ་ལྟར་བཐོས་བྱས་ན། །དེ་ལྟར་རྟོག་ཀྱིས་གཞན་དུ་མིན། །ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དང་དེའི་འབྲེལ་པ་དང་འཛིག་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཤེས་ན་ནི་དེ་བཐོས་ནས་འཛིན་པས་འགལ་ཞེག་གིས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དགྱེག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དང་འབྲེལ་པ་དང་རྟོད་པར་བྱེད་པའི་གཙུག་ལག་རྣམས་མི་ཤེས་ན་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[2]

ཞེས་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་སྤྱར་བ་དང། ནུ་དང་ནུ་ཅན་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༩ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ² ཤོག ༦༡ཤ

2 གོང་མཚན་ངམ། ཤོག ༡༥༥ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ² ཤོག ༤ཁ๐

དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་ལྟར་གཙོ་བོ་དང་ཕལ་པ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཕན་ཚུན་བསྡོམས་ནས་འཇིན་པའི་དོན་སྤྱོར་གྱི་བློ་རྣམས་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་དགེ་འདུ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་དང་འབྲེལ་པ་དགེ་མི་སྣང་བས་སྤྱོར་བ་མི་དེགས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཚུ་དང་འོ་མ་དགེ་བཞིན་ནོ། །གང་ལ་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་འཇིན་པ་ནི། བཏང་བྱ་ལ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །མཐོང་བ་སྤྱད་པའི་བདག་ཅན་དེ། །སྤ་ཕྱི་འཇིན་པས་སྟོང་པ་ཡི། །མིག་ཤེས་ལ་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །གང་གི་ཕྱིར་འདི་ལ་འདི་ཙམ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་དོན་ཉེ་བའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པས་དབྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱོད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དག་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་དངོས་པོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་འཇིན་པ་དང་མི་འཇིན་པ་དང་དཔོག་པ་དང་མི་དཔོག་པ་དང་དོན་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་མི་ལྟོས་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། [1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ནི་རང་གི་རྒྱུན་གསུམ་ཚང་བ་ལས་སྐྱེ་ཡི་འདོད་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། བ་ལང་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཚང་བ་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་མིག་ཤེས་སྐྱེས་པའི་ཚེ། རང་གི་འདོད་པས་ཆེད་དུ་རྟར་སྤྲོ་བཏགས་ནས་བ་ལང་ཉིད་དུ་མཐོང་ལ། དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ་བ་ལང་འཇིན་པའི་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཝེཏྲདང་པོ། ཨོཾ ༧༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨོཾ ༨ཀ ཨོཾ ༨ཁ༠

བློ་རྟོག་པ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་པ་སྟེ་བློ་ཆེད་དུ་བཅོས་ནས་གཞན་དུ་སེམས་པའི་ཚེ་བ་ལང་གི་བློ་ལྟོག་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཞན་ཡང་འདི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པས་བསླང་བ་ཡིན་ན་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཅན་གྱི་འཇུག་པ་ཡང་འདོད་པས་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་པ་ལས་བཟློག་པར་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། དབང་པོའི་བློ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་པ་ཚང་བ་ལ་བ་ལང་གི་བློ་བཟློག་ཅིང་རྟར་རྣམ་པར་བརྟགས་ཀྱང་བ་ལང་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

སྟྲི་ར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་འཛིག་ཚུལ་ལ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲོན་འཛིན། ।དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། ।[2]

ཞེས་ཤེས་པ་གང་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེའི་སྒྲ་དོན་ཏེ་སྟྲི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་རྟོག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སྟེ། "རྟོག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྟོག་པ་མངོན་པར་བརྗོད་ཅན་གྱི། ।ཤེས་པ་རྟོག་པ་ནི་བརྗོད་པ་དང་འབྲེས་རྩུང་བ་སྟོང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ།"[3] ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འབྲེས་རྩུང་བར་སྟོང་བཞམ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་རྟོག་པར་གསུངས། ཚད་མ་རིགས་ཕྱིགས་ལས་ཀྱང་

1 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ༡༥༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤བ། ཤོག ༨༢།

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཐྲྀ། ཤོག ༢༧བ། ། ཤོག ༧༢ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤བ། ཤོག ༥༥།

3 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༧༥ཁ། ། ཤོག ༧ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤བ། ཤོག ༧ཀ།

དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སྒྲ་དོན་འཇུས་རྩང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། འཇུས་རྩང་ཞེས་སློས་པའི་དོན་ནི། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་བྱེས་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པས་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གང་རུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས། སྒྲ་དོན་འཇུས་པར་མི་འཛིན་ཀྱང་འཇུས་རྩང་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་གསུངས། འོན་ཀྱང་གཞུང་འགལ་ཞིག་ཏུ། སྒྲ་དོན་ཞེས་པ་ནི་བློ་ལ་ཤར་བའི་སྤྱི་ཉིད་ལ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ཞེས་སོ་སོར་ཕྱལ་ནས་འཆད་རྒྱུ་མིན་པར་ཡང་གསུངས།

རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གཉིས། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་ལ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཞེས། དཔེར་ན། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་པ་ལ། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ཞེས། དཔེར་ན། དེ་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། བྱམ་པ་དེ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཇུག་ཡུལ་དང། དེ་བོང་གི་རྩ་དེ་དེ་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཛོག་གོ།

ཡང་རྟོག་པ་ལ་དགོས་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། མིང་སྟོར་རྟོག་པ་དང་དོན་སྟོར་རྟོག་པ་གཉིས་ལས། བརྡ་དུས་ཀྱི་མིང་དང་ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་དོན་སྟེར་ནས་འཛིན་པའི་བློ་ལ། མིང་སྟོར་རྟོག་པ་ཞེས། དཔེར་ན། དཀར་ཟས་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཡུལ་དེ་ལ་དང་པོར་བཏགས་པ་བརྡ་དང་བརྡ་དེ་ཕྱིས་སུ་འཛགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ། ཁྱད་གཞིའི་དོན་དང་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དོན་སྟེར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་དོན་སྟོར་རྟོག་པ་ཞེས། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་འདི་དགྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ཁྱད་

གཞི་སྒྲེས་བྱ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དབྱེ་བ་སྦྱར་ནས་འཇོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྟོན་བདེན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས།

རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། མིང་དང་རིགས་སོགས་སུ་སྦྱོར་བའོ། །འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲོན་ལ་མིང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དོན་རྟོད་པར་བྱེད་དེ། ལྟ་སྤྱི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ལ་ཅི་སྟེ་བ་ལང་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲོན་ལ་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཏེ་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱ་བའི་སྒྲོན་ལ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་ཏེ་འཚེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྩ་ལ་ཀྱི་སྒྲོན་ལ་རྩ་ལ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཏེ། དབྱུག་པ་ཅན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ཡང་མིང་དང་ཞེས་པས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། རིགས་སོགས་ཞེས་པས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་སྤྱི་བ་བསལ་ནས། སྒྲེས་བྱ་འདི་ནི་ལྟ་སྤྱི་ནོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། ནོ་གོ་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། པཎ་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་འདི་ནི་དཀར་པོའོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། འབྲས་འཚེད་པའོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། སྒྲེས་བྱ་འདི་ནི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་དང་གཡག་འདི་ནི་རྩ་ཅན་ནོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྩ་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པར་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་རྟོག་པ་ལ་བརྗེ་ཅན་ཀྱི་རྟོག་པ། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ།ཿ ཕྱོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དང་གསུམ་དུ་འང་བཤད་ཅིང་། མིང་བརྗ་སྦྱར་བ་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེཌུ་དང་པོ། ཤོག ᲨᲧ ན། དགེ་བསྟར་མ། དེག ᲩᲬ ཤོག ᲧᲩ

བཏེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་ནི་བརྡ་རྙེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ལྷོ་ཕྱོགས་བ་ལའི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲལམ་བརྡ་ལ་བཏེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དོན་དེ་གཞན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པཉམ་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ནི་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལྟ་བུ། རང་ཡུལ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤེག་ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་ནི་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། འདས་པའི་དོན་དྲན་པ་དང་བུམ་པ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་འདི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

> བརྡ་རྙེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ། །སྒྲོ་འདོགས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག། །
> མངོན་སུམ་ཉིད་འདྲུག་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །ཚུལ་ཆོ་འཕྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་མོ། །
> ཇི་ལྟར་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་དོན་ཅན། །དྲན་པ་ལ་སོགས་རྟོག་པ་འདི། །
> བརྡ་ལ་ལྷོས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། །མངོན་སུམ་དོན་ལ་འཛིན་མི་བྱེད། །[1]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒྲ་དོན་འབྲེས་རྩང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གཉིས། རང་གི་འདྲུག་ཡུལ་ཡོད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་མཐུན་ཟེར། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཀ་བ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་འདྲུག་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཐོ་གྲངས་ ༩༥༠-༥༧ ཤོག ༧༩༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥᳀ ཤོག ༥༥༩

མི་མཐུན་ཟེར། དགེར་ན། གང་སར་རེ་སྟོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །

མདོར་ན་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་དང་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་གཉིས་ལ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་མི་སྣང་། སྒྲོན་དོན་འཇེས་རྒྱང་དུ་འཛིན་མི་འཛིན། བརྡ་ལ་བརྟེན་མ་བརྟེན། ཡུལ་དེ་དང་དེ་སྣང་བ་ནི་དོན་སྤྱི་སོགས་དང་འཇེས་ནས་སྣང་མི་སྣང་། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཐ་དད་དུ་སྣང་མི་སྣང་། ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ཕན་ཚུན་སྤྱར་ནས་འཛིན་མི་འཛིན། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་སྤྱར་མ་སྤྱར། བརྡ་དྲན་པས་རྒྱུ་བྱས་མ་བྱས། དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་མ་བྱས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དུས་སྔ་ཕྱི་འཇེས་པར་འཛིན་མི་འཛིན། གཟུང་དོན་གྱི་ཡུལ་ཉེ་བའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །

༤ ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བྱེ་བཤད་པ།

གསུང་རབ་རྣམས་སུ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་མི་འདོད་པའི་སྦྱིག་བསྡལ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ཞིང་། ཚད་མ་ཡང་དག་པ་ཞིག་རྟེད་ན། དེ་ལ་ཡིད་རྟོན་བཅས་ནས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་གང་ལ་དཔྱད་ཀྱང་ལོག་པར་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིགས་ཝིགས་ལས། “ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་སྟོན་དུ་འགྱོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་

ན་དེ་བསྟན་ཏོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་པྲ་ཞེས་པ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་པྲ་ཞེས་པ་དང་པོ་དང་། མ་ཎ་ཞེས་པ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས། སྔར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་དང་པོར་ཏེ་གསར་དུ་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ཚད་མ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །ཞེས་པ་དང་བསྟུན་པའི་བཤད་པའོ། །ཡང་ན་པྲ་ནི་པ་ར་མ་ཐ་སྟེ་མཆོག་གམ་རབ། མ་ཎ་འཇལ་བྱེད་དེ། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བས་འཇལ་བྱེད་མཆོག་ཡིན་པས་ཚད་མ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའོ། །

གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་ཞེས་སྨོས་པས་བཅད་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་། མི་བསླུ་བ་ཞེས་པས་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། རིག་པ་ཞེས་པས་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་པར་གསུངས། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། །
མི་བསླུ།[2]

ཞེས་དང་།

མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །[3]

1 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༡༧༣
2 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ།༡ ཤོག ༡༠༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༠༠
3 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༥ ཤོག ༡༠༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༠༠

ཞེས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་ཤེས་པས་མི་བསླུ་བ་དང་། ཡུལ་དང་པོར་ཤེས་པའམ་རང་དབང་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པས་གསར་རྟོགས་སུ་གསུངས་སོ། །

ཡང་ན་རང་དབང་དུ་རང་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་སླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཇོག་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ཅེས་བྱ་བའོ། །འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚུལ་འདི་མདོ་སྡེ་པ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་དགོངས་པ་མ་ཐུན་པར་གནས་སོ། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དབུ་མ་ཚོགས་ལ་དུ། ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་མངོན་སུམ་འདོད་ཚུལ་སོགས་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་གཞིར་བྱས་པའི་བཤད་པ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་བཀག་ཅིང་། རང་ལུགས་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་མི་བསླུ་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་འཇོག་པས། མི་བསླུ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་དོན་རྫོགས་པ་དང་། ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟེ་དགོས་པ་སོགས་ཚད་མའི་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞེག་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས།

སྟེར་ཚད་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ས་ལ། ཤེས་པ་ཚད་མ། སྐྱེས་བུ་ཚད་མ། ལུང་ཚད་མ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཚད་མ་དངོས་མིན་ཞིང་། ཤེས་པ་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་དོན་གཅིག་ཡིན། ཚད་མའི་དབྱེ་བ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ནི་བློ་རིག་བདུན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༩ ཁ། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ༥᳚ ཤོག ༦᳚᳓

གྱི་སྐབས་སུ་འཚང་རྒྱ། །

ནང་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་བུ། ཚད་མའི་བར་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ཚད་མའི་བར་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་ཡང་དག་པ་མཐའ་དག་བདོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་རྩལ་བུ་བཏོན་ནས་སྣྲུབ་པར་མཛད་དོ། །

ཚད་མིན་གྱི་ཐོག་ཏེ་ཝོ་ནི། ཡུལ་ལ་གསར་བུ་མི་བསྟུ་བ་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ་ལ་བྱ་ཞེད། མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་། སྒྲ་རྟག་འཇོན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་པས་མི་བསྟུ་བའི་དོན་ཚང་ཡང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་གསར་བུ་རྟོགས་པ་མིན་པས་གསར་རྟོགས་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་ལ། སྒྲ་རྟག་འཇོན་རྟོག་པ་ནི་སྒྲ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཐོ་ཚོས་ཡིན་པས་མི་བསྟུ་བ་དང་གསར་རྟོགས་གཉིས་ཀའི་དོན་མ་ཚང་ངོ་། །ལོག་ཤེས། ཟེ་ཚོས། ཡིད་དཔྱོད། བཅད་ཤེས། ལྷང་ལ་མ་ངེས་པའི་ཐོ་རྣམས་ཚད་མིན་གྱི་ཐོ་ཡིན་ནོ། །

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཝོགས་ཀྱིས་ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་མི་དགོས་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་བསྡུན་ནས་མི་བསྟུ་བའི་ཤེས་པ་ཅམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་པས། བཅད་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྟུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཚད་མར་འདོད་པར་མ་ཟད། རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བཅད་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐོ་ལྟོས་ཀྱིས་རྟོགས་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་ལ། དེ་ནི་དགེར་ན། འཇིག་རྟེན་

ན་སྦར་གོ་མས་འདྲེས་སུ་གྱུར་པའི་མི་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་མ་ལྷོས་པར་རྟོགས་ཆུས་པ་ལ། མི་དེ་ངས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ལུགས་འདིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་འདོད་པས། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བའི་ཚད་མ་སྟེ་དང་ལྟག་པར་མངོན་སུམ་འཛིག་ཚུལ་ལ་དགག་པ་མཛད་དེ་རང་ལུགས་འཛིག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱས་པར་ལྟ་བྱའི་གྱི་སྒྲུབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

། འཁྲུལ་ཞིས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཞིས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

སྟེ་ར་འཁྲུལ་ཤེས་ལ། སྣང་ཡུལ་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། སྣང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཛིན་ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད། དཔེར་ན། བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། བུམ་པ་རྣག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཛིན་ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་བུམ་པ་མ་ཡིན་ཡང་བུམ་པ་ཡིན་པར་སྣང་བས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ། བུམ་པ་རྣག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་རྣག་པ་ཡིན་པར་སྣང་བ་མ་ཟད། བུམ་པ་རྣག་པ་ཡིན་པར་སྣང་བ་ལྟར་འཛིན་པས། དེ་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཛིན་ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའོ། །དེ་ཡང་འཁྲུལ་ཤེས་ལ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཅེ་རིགས་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །དབྱེ་ན། རྟོག་པ་འཁྲུལ་ཤེས་དང་། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།

གང་སར་རི་སྟོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། རྟོག་པ་རྣམས་དོན་སྤྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཚ་ནས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཛིན་བ་དང་། ལོག་ཤེས་རྣམས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེར་འཛིན་པའི་ཚ་ནས་འཇུག་ཡུལ་ལ་འཛིན་བར་འཇོག

འཛིན་ཤེས་རྣམས་འཕལ་གྱི་འཛིན་རྒྱ་དང་ཕྱགས་ཀྱི་འཛིན་རྒྱ་གང་རུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཛིན་ཞིང་། འཕལ་གྱི་འཛིན་རྒྱ་ལ། ༡ འཛིན་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། ༢ འཛིན་རྒྱ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ། ༣ འཛིན་རྒྱ་གནས་ལ་ཡོད་པ། ༤ འཛིན་རྒྱ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་བཅས་བཞི་ཡོད། དེ་ལ་དང་པོ་འཛིན་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་ནི། མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པ་ལས་ཟླ་གཉིས་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། ཟླ་དེ་འཛིན་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ནི་རྟེན་མིག་དབང་གིས་བྱེད་པས། འཛིན་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས། འཛིན་རྒྱ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་ནི། ཡུལ་མཐའ་མེ་ཐུར་དུ་བསྐོར་བ་ལས་འཁོར་བོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། འཛིན་རྒྱ་གནས་ལ་ཡོད་པ་ནི། བྱང་ཞུགས་པ་ལས་ལྷོ་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། འཛིན་རྒྱ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་ནི། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཞེ་སྡང་གིས་ཡིད་དཀྲུགས་པ་ལས་ས་གཞི་དམར་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རིགས་ཕྱིགས་ལས། “རབ་རིབ་དང་། སྨྱོན་དུ་བསྐོར་བ་དང་། བྱང་ཞུགས་པ་དང་། འཛིན་པ་ལ་སོགས་པས་འཛིན་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །”[1] ཞེས་གསུངས།

ཡང་འཛིན་བའི་རྒྱུན་དེ་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུན་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུན་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༦༧ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཁ། ཤོག ༡᳘᳘᳘

པ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱན་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་དང་། ནང་ན་ཡོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མེ་ལོང་དང་། བྲག་ཕུག་ལ་སོགས་པའི་ནང་ནས་སྣྲ་བརྙོད་པ་དང་། སོས་ཀའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བྱེ་མ་སྣྲ་གོའི་ཡུལ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱན་ནང་ན་མེད་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་བརྙན་ལ་བྱད་བཞིན་དང་། བྲག་ཆ་ལ་སྣྲ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱན་ནང་ན་ཡོད་པ་ནི། རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་དང་རིམས་ནད་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱན་ཕྱི་ན་མེད་ཀྱང་དེ་དག་གིས་དབང་ཤེས་འཕྲལ་བར་བྱེད་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དང་གྲངས་དང་ཚད་སོགས་ལ་འཕྲལ་བ་ནི། དཔེར་ན། མཁལ་མེ་ལྟར་དུ་བསྐོར་བ་ལས་འཁོར་ལོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་དབྱིབས་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། དུང་དཀར་སེར་བོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཁ་དོག་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་གྲངས་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། སྒྲ་ཤད་འཛིག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། ནམ་མཁའ་ནི་ཉི་མ་ཤར་བར་སྣང་བའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་བལྟས་པའི་ཚེ་གོང་བུ་ཆེན་པོ་ཡང་ཆུང་དུར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཚད་ལ་འཕྲལ་བ་ཡིན། འདི་དག་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ལ་གཞན་རྣམས་དབང་ཤེས་ཡིན། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། “རྣམ་པ་ལྔས་འཕྲལ་བའོ། །རྣམ་པ་ལྔས་འཕྲལ་པ་གང་ཞེ་ན། འདུ་

ཤེས་འཚལ་བ་དང་། བྱངས་འཚལ་བ་དང་། དགེ་བསྔོ་འཚལ་བ་དང་། ཁ་དོག་འཚལ་བ་དང་། ལས་འཚལ་བཞི། །"[1] ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་འཚལ་བ་ནི། ལྷས་བྱིན་མཐོང་བ་ན་དེ་མཚོད་སྦྱིན་ནོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ། ལས་ལ་འཚལ་བ་དང་། བྱ་བ་ལ་འཚལ་བ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །

ཕུགས་ཀྱི་འཚལ་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི་དབུ་མ་རྒྱན་ལས།

ཇི་སྟེ་ཐོག་མ་མེད་རྒྱུད་ཉིད། །བག་ཆགས་སྨིན་པས་སྤྱལ་པ་ཡི། །
རྣམ་པ་དག་ནི་སྣང་བ་ཡང་། །ཏོར་བས་སྣུ་མའི་རང་བཞིན་འདྲ། །[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བྱུང་བའི་འཚལ་པའི་རྒྱུ་བརྟན་པོ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རང་དང་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལྟོས་མེད་ཚུགས་ཐུབ་ལྟ་བུར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་རིང་ནས་གོམས་པའི་དབང་གིས། མི་འདོད་པའི་ཡུལ་དགྲ་ལྟ་ཁོང་ཁོ་སྐྱེ་བའི་ཚེ། དམིགས་ཡུལ་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལྟོས་མེད་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་མི་སྡུག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མདོ་ལང་གར་གཤེགས་པ་ལས་ཀྱང་། "དེ་བཞིན་དུ་ཐོག་ཁོས་ཆེན་པོ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྲོས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེས་པའི་ཐོག་ཏན། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་གི་མེས་ཡོངས་སུ་གཏུངས་པའི་ཡིད་ཏན།"[3] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུན་ནི། རྨི་ལམ་དང་ཚང་འཐུང་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་བཅུ་བདུན་པ། ཤོག ༡༥༧ ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢'༩ ཤོག །།།༩༠

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ས། ཟློ་ཀ ༩༥ ཤོག ༡༥ པ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༥ཧ

3 སྡེ་དགེ་བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ཧ༧ ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཧ ཤོག ༢༣༨

བ་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་དག་གིས་ཡིད་ཤེས་འཕྲལ་བར་བྱེད་དོ། །

ཚད་མའི་གཞུང་དུ་འཕྲལ་ཤེས་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མཛད་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འཕྲལ་ཤེས་དང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཕྲལ་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

འཕྲལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང། །རྟེས་དཔག་རྟེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང། །
དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་བའོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་རང་རིག་བཅས། །[1]

ཞེས་ནང་གསེས་བདུན་དུ་གསུངས། དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན། ༡ སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་འཕྲལ་པའི་རྟོག་པ་དང། ༢ རགས་པ་དང་རྒྱུན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་པ། ༣ རྒྱས་འཛིན་སེམས་ལྟ་བུ་རྟེས་དཔག་གི་རྟོག་པ། ༤ རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་ལྟ་བུ་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ། ༥ འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་དྲན་པའི་རྟོག་པ། ༦ མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་མངོན་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ། ༧ མིག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་འཛིག་ལ། རྒྱས་འཛིན་སེམས་ལ་རྟེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྒྱས་འཛིན་སེམས་དེ་རང་འབྲས་རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྒོས་བཤད་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ནི། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བདུན་པོ་དེ་དག ༡ བཏུན་ཅན་ཀྱི་བློ་དང། ༢ དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང། ༣ ཕྱོགས་ཏུ

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཐུགས། ༢ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཁ། ཤ། ཤོག ༥

གྱུར་བའི་དོན་ཅན་བཅས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གསུམ་དང། ༼ རྟེན་དབང་པོ་
བསླབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཅས་བཞིར་བསྡུ་བར་མཛད།

མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་
པའོ། །མདོ་སྡེ་པ་དང་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ། མངོན་སུམ་རྣམས་མ་
འཁྲུལ་བར་འདོད་པས། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་
མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་རྣམས་ཡུལ་དེའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅན་དུ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་
པས་འཇིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་རྣ་ལྟར་ཡང་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་དགོས་
ལ། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ནི་རང་གི་འཇིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ན་སྣང་ཡུལ་ལའང་
མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་དགོས་པས། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་དགོས་
སོ། །ཡང་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་རྣམས་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་
བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཚད་མཐའ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། ། །

དེ་ལྟ་ནའང་སེམས་ཅམ་པ་དང། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ། དབུ་མ་
ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའང། ཕྱུགས་
ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱས་བསླད་པས་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་ལ། ཡང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི།
ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་
འདོད་ཀྱང། ཤེས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གི་སྣང་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱ་མོ་རྣམས་ལྟ་བུར་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འཚང་རྒྱ། ། །

སྐབས་བརྒྱད་པ། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༧ སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཙོ་བོར་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོས་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བར་མཛད་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་། དབྱས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

དེ་ལ་དོན་མཚོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །[1]

ཞེས་པའི་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ཞིང་། གཞུང་འདིར་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་པའི་དེ་སྐྱེ་དེ་སེམས་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་སེམས་དེའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། འགྲེལ་ཚུལ་སྔ་མ་ལྟར་ན་སེམས་བྱུང་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རམ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་འཛིག་དགོས་པ་དང་། འགྲེལ་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སེམས་བྱུང་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་རིག་ཅམ་མིན་པར་ཡུལ་དེའི་ཁྱད་པར་རིག་པའི་ཆ་ནས་འཛིག་དགོས།

དེ་ཡང་འགྲེལ་ཚུལ་དང་པོས་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མ་བཞག་པར་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བཞག་ཅིང།

---

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་གྱི་ལེའུ་དང་པོ། ཕྱི་གཅིག ཤ་ཡིག ཅ། ཡིག་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཡིག ཤ།

གཙོ་བོ་སེམས་སམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་དོ། །དཔེར་ན། གཟུགས་འཇིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཙོ་འཁོར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གཙོ་བོ་གཟུགས་འཇིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ལྷར་རྟོགས་ཟིན་གྱི་ཡུལ་མི་བརྗེད་པར་བྱེད་པ་སོགས་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་ཞིང། ཁྱད་པར་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞག་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ་ལ་གཙོ་སེམས་དང་། ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་གཞིར་བྱས་ནས་བྱེད་ལས་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རིག་པ་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་འཇོག་གོ།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྡ་མཚུངས་ཡིན་པས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་རིག་པར་ཁྱད་པར་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་ཚོར་བ་ལས་གཞན་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་གཙོ་སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་སྟོང་བ་ནི་རང་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་ཚོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པ་དང་། ཡང་འདུ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་དང་གཙོ་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་སྣུ་རིས་འབྱེད་པཡང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་བསྟོའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། གཙོ་སེམས་དེ་བུམ་པ་འཇོག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན། དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་།

སེམས་པ་དང་། རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱང་གཞན་ཡོད་ན་ཡང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱམ་པའི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱང་ཚོར་བ་དེ་རང་ཡུལ་ཕན་གནོད་བར་མ་གང་རུང་ཉམས་སུ་ཚུད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་བཞིན་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དད་པ་ལ་སོགས་སེམས་བྱང་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཡུལ་ཕན་གནོད་བར་མ་གང་རུང་ཉམས་སུ་ཚུད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

ཉེན་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་དུས་དང་རྒྱས་མཚུངས་པ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེན་གང་གིས་སེམས་སྐྱེ་བའི་ཉེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་གང་གིས་སེམས་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེའོ། །རྣམ་པ་གང་གིས་སེམས་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་སྟེ། གལ་ཏེ་སེམས་ལྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེའོ། །སེམས་དུས་གང་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ནར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཞེད་དོ། །

འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་པས་ནི། གཟུགས་སྣ་སོགས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་དང་། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་བྱང་དུ་བཤད། དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། གཟུགས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། ཨོཾ ༢༩ཅ་ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཨོཾ ३०ཅ

རིང་ཐུང་དང་མཇེས་མི་མཇེས་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ངོ་བོ་དང་། དེ་སྟན་མི་སྟན་སོགས་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ནི་སེམས་ཡིན་ཞེད། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་བདེ་སྡུག་གི་གནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ན། དེའི་འཁོར་ཚོར་བས་པན་གནོད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་ཅིང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཆོགས་སུ་གདགས་པར་བྱ་བའི་མཚན་མའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་དང་། རེག་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་ལ། ཚགས་སྦྱང་གིས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བར་འཛིན་པ་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་ལའང་རེགས་བསྟེའོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། “དེ་ཉིད་ལ་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་དང་གཉིས་ཀ་ལས་བཟློག་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རེག་པས་རིག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཉིད་ལ་ཕན་པ་དང་གནོད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་བཟློག་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོར་བས་རིག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཉིད་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱེད་དོ། །”[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞེད་དོ། །

དེ་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་གང་ལྟར་ནའང་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཚུལ་གཅོ་བོ་རྒྱལ་པོ་ཞེག་གི་འཁོར་དུ་བློན་པོ་ཐ་དད་པ་མང་པོ་འཛོམས་ནས་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གོ་རྒྱུ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། “སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཚི། གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་ས། ཨོཾ། ༣༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཁ ཨོཾ། ཥ་ཅ་

པར་ཤེས་པ་ནི་རྒྱུན་རེ་རེ་བཅོ། །"[1] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། ।[2]

ཅེས་པ་ལྟ་བུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མར་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། ।འོ་ན་གཅོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་ཅིག་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་ཚེ་ཡིད་ཀྱི་མྱོང་བ་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིག་དགོས་པས། དེ་ནི་གཅོ་སེམས་ཡིན་ལ། མྱོང་བ་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གང་རུང་གི་མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལྟ་བུ་ནི་ཚོར་བ་དང་། འདི་སྔོན་པོ་དང་འདི་སེར་པོའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྣུ་རིས་འབྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་འདུ་ཤེས་དང་། རོ་ཁབ་ལེན་གྱིས་ལྟགས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་སེམས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཚོས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་མོད་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་གཏོད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། སེམས་དེ་ཡུལ་དང་འཕྲད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་རེག་པ་དང་། དམིགས་པ་དེ་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་བྱེད་ལ་དྲན་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་སེམས་གནས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་སོགས། མདོར་ན་ཐོག་བྱེད་ལས་དང་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་གི་ངོས་

1 མདོ་ལྡང་འདི་ཡིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་མོད། མདོ་གང་ལས་ཡིན་ངོས་འཛིན་གཞུང་གང་དུའང་མཛད་པ་མ་མཐོང་། སྒྲགས་འགས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱུད་རེ་རེ་བཅོ། ।ཞེས་དང་། ཡང་སྒྲགས་འགས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཏེར་ཅིག་ཚར་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞེང་ སྒྲགས་མེད་དོ། ।ཞེས་དང་པར་ལས་ལའང་འབྱུང་བས་བརྟག ।

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ᲘᲨ᲼Ჾ ཤོག ᲘᲢᲤ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲧᲨ᲼ ཤོག ᲧᲫᲢ

འཇོན་དང་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས། ཡུལ་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཞེག་ལ་དབྱེ་བ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དྲན་པ་གཉིས་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་ཀྱང་སོ་སོར་འཇོག་པ་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་རིག་པ་སེམས་དང། སྣང་མི་བཟློད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་དྲན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཡང་གོང་དུ་དཔལ་པའི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་གཞུང་དང། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དོན་ཙམ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །དོན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །"[1] ཞེས་དང། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་བཤེས་གཡོན་པའི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བར་ཤད་ལས།

> དེ་ལ་དོན་ཙམ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཙམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི། ཁྱད་པར་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་ཁྱད་པར་མི་འཇོག་གྱི་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དོན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོ་དེ་དང་དེས་དེར་མངོན་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་གང་དངོས་པོ་དེའི་ཁྱད་པར་སེམ་པ་དང། གཏུང་བ་ཉིད་ཡིད་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འཇོན་པ་ནི་ཚོར་བའོ། །བྱད་མེད་དང་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པར་ཐ་སྙད་གཏགས་པའི་མཚན་མ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་འཇོན་པ་ནི་འདུ་ཤེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །[2]

ཞེས་གསུངས་པའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བོ། །

---

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། བི། ལེ་ཌུ་དང་པཎྜི་ཏའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ३ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᵓᵓᵢ ཤོག ᵓᵓ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ལེ་ཌུ་དང་པཎྜི་ཏའི་འགྲེལ་བ་ཤད། ཤོག ᲨᲘᲔ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᵓᵓᵢ ཤོག ᲧᲨᵓ

ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ནི།

སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་སེམས་དང་སེམས་བྱང་དང་། ।
རྟེན་དང་དམིགས་དང་རྣམ་བཅས་དང་། ।མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་རྣམ་པ་ལྔ། ।[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རང་གི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱང་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་ཤེས་པ། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་འཁོར་དུ་འགྲོ་ཡུལ་ཀྱི་གཙོ་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་རིག་པ། སེམས་བྱང་གི་ངོ་བོར་འཛིག་གོ ।སེམས་སེམས་བྱང་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ཚུལ་ནི། ༡ རྟེན་མཚུངས་པ། ༢ དམིགས་པ་མཚུངས་པ། ༣ རྣམ་པ་མཚུངས་པ། ༤ དུས་མཚུངས་པ། ༥ ཟས་མཚུངས་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྟེན་མཚུངས་པ་ནི། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཀ་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཙོ་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་བདག་རྫུན་དབང་པོ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱང་ཡང་བརྟེན་པའོ། ।དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ནི། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱང་གིས་ཀྱང་དམིགས་པའོ། ।རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་པ་སྟེ། སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཁོར་སེམས་བྱང་ཡང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་རྣམ་པའམ་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པའོ། ।དུས་མཚུངས་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱང་གཉིས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མཉམ་པ་ནི་དུས་མཚུངས་པའོ། ।ཟས་མཚུངས་པ་ནི། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱང་གཉིས་ཟས་རེ་རེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བ་ནི་ཟས་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༣༥ ཤོག ༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲜᲚᲔ ཤོག ᲚᲚ

མཚུངས་པ་སྟེ། གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་གཅིག་དང་། འདུ་ཤེས་ གཅིག་ལས་མེད་པ་སོགས་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཟླས་རེ་རེ་བར་མཚུངས་པའོ། །

དེ་ཡང་དགེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་བདག་རྫུན་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ན་དེའི་ འཁོར་གྱི་ཚོར་བཉང་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་དམིགས་ པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་ བཉང་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནམ་བྱུང་བ་ན་དེའི་ འཁོར་གྱི་ཚོར་བཉང་བྱུང་བ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རྫས་རེ་རེ་བ་ཡིན་པས་ན་དེའི་ འཁོར་གྱི་ཚོར་བཉང་རྫས་རེ་རེ་ལས་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ གང་སྟེ་ལ་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་མཚན་ཉིད་རྟེན་རྟེས་འབྲང་ལས།

ཉེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་། དུས་དང་། རྫས་མཚུངས་པ་དག་ གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་སྐད་ཅིག་གིང་དག་རྣམ་པར་ ཤེས་པའི་ཉེན་ཡིན་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་ པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཉེན་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་ཐ་མི་དད་པའི་ ཕྱིར་ན་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་དོ། །དུས་གང་ན་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་ན་ སེམས་ཡོད་པ་ནི་དུས་མཚུངས་པའོ། །རྫས་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་ མཉམ་པའོ། །[1]

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཐུ། གནས་གཉིས་པ། ཨོཾ ཀ་ཅ། ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ། ཨ། ཨོཾ ३ᳬᳬ

ཞེས་སོ། །

སྨོན་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ནི།

མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་རྣམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་མཐུན་པར་རྟོགས་པའོ། །མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ཡང་གཞན་གྱི་དངོས་པོས་ཡིན་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མཐུན་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དུས་འདྲ་བ་གཉིས་ཡིན་གྱི་དུས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མཐུན་པའི་ཁམས་དང་། ས་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་། ས་པ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་རྒྱས་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ། ངོ་བོ་མཚུངས་པ། དུས་མཚུངས་པ། ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པའི་སྨོན་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུངས་པས་མཚུངས་ལྡན་འཇོག་ཚུལ་ཐུང་ཟད་མི་འདྲའོ། །

འདིའི་རྒྱས་མཚུངས་པ་དང་དུས་མཚུངས་པ་སྔར་དང་འདྲ་ལ། དམིགས་པ་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇོན་པས་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་དང་། ངོ་བོ་མཚུངས་པ་ནི། གཅོ་བོ་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་སོང་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གཅོ་བོ་སེམས་དགེ་བའི་བྱོར་སོང་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡང་དགེ་བར་འགྱུར་བའི་དོན་ནོ། །ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཟུགས་ཁམས་པའི་སེམས་བྱུང་འབྱུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སེམས་བྱུང་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཚོགས་ཕ/ཟ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཕ/༧ ཚོགས། ༧ཥ།

འབྱུང་བ་ལྔ་བྱ་མ་ཡིན་པར། གཙོ་བོ་སེམས་དེ་ཁམས་དང་མ་གང་ཡིན་པ་འགོར་ སེམས་བྱུང་ཡང་ཁམས་དང་མ་དེ་དང་དེ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའོ། །འདིར་མཇོད་ ལས་བཤད་པའི་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་གྲངས་ལ་མེད་པ་ངོ་བོ་མཚུངས་ པ་དང་ཁམས་དང་མ་མཚུངས་པ་རྣམས་བགྲངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་འཆད་པའི་ ཚེ། རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས་ འདི་ལྟར་བྱུང་སྟེ།

> མཐུན་པར་རྟོགས་པས་སྨྲོར་བ་གང། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་ རྣམས་དམིགས་པ་གཅིག་མཐུན་པར་རྟོགས་པའོ། །མཐུན་པར་རྟོགས་པས་སྨྲོར་ བ་དེ་ཡང་གཞན་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ཀྱི། བདག་གི་དངོས་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ ལྟར་སེམས་ནི་སེམས་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མ་ཡིན་ཞིང། ཚོར་བ་ཡང་ཚོར་ བ་གཞན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཐུན་པ་ གཅིས་ཡིན་ཀྱི། མི་མཐུན་པ་གཅིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་དང་ ཞེ་སྡང་གཅིས་དང། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གཅིས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་ ཐུན་པ་གཅིས་ཡིན་ཀྱི། དུས་མི་ཐུན་པ་གཅིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། ད་ལྟར་ ད་ལ་འོངས་པ་གཅིས་ དང། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གཅིས་སོ། །མཐུན་པའི་ ཁམས་དང་ས་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱི། མི་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཅིས་ནི་མ་ཡིན་ ནོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྲོད་པ་གཅིས་དང། བསམ་གཏན་དང་ པོ་དང། གཅིས་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ।[1] ཞེས་སོ། ।

འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བར། "སྐྱེས་ པ། ཕྱིས་མཚུངས་པ་དང། ཡུལ་མཚུངས་པ་དང། དུས་མཚུངས་པ་དང། བྱ་བ་བྱེད་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༡༥༨ ནা དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༩༡༠

པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། དགེགས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[1] ཞེས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པས་རོགས་བཞི་ཙམ་མཚུངས་པར་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་བཤད་དབྱུས་མཐའི་འགྲེལ་བར་ཡང་ལས་ཀྱང་། "རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རྣམ་པ་མཚུངས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[2] ཞེས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་གོ་དོན་ཚང་ལ། དེའི་འཁོར་སེམས་པ་ལྟ་བུ་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་སེམས་བྱུང་གི་གོ་དོན་མི་ཚང་བར། སེམས་ཡུལ་ལ་སྲུལ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཆོས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལས་ཕྱི་ར་རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པར་གསུངས་པའི་དོན་མིན་ནོ། །

རང་སྟེ་མདོ་སྟེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཙོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་ཀྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཤས་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པར་བཞེད་ཅིང་། གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་སེམས་བྱུང་ནང་པན་ཚུན་ཡང་ཤས་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ནང་པན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྡ་མཚུངས་ཡིན་ཡང་བྱེད་ལས་སྟོན་པས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། སེམས་བྱུང་དད་པ་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་དད་ལྡན་དང་། འདུན་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དོན་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཚོག ༦༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཅ ཚོག ༡ཅ།

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ལེ་ཌུ་དང་ཡོའི་འགྲེལ་བཤད། ཚོག ३०ཅ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཨ ཚོག ५३३

གཞིར་ཅན་དང་། དྲན་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དྲན་རིག་ཅན་དང་། ཏིང་འཛིན་ཤས་ཆེ་བ་ལ་ཐུགས་བརྟན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དབང་རྟོན་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ས་མས་བྱང་གི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཆུ་ལས་ཆུ་རྒྱས་འབྱུང་བ་ལྟར་ས་མས་ལས་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་བྱུང་བཞམ་ས་མས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་མས་བྱང་ཞེས་བྱའོ། །

ས་མས་གཅིག་གི་འགོར་དུ་ས་མས་བྱང་ཚོར་བ་མེད་ན་ཡུལ་རྫོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་ལ། ས་མས་པ་མེད་ན་ས་མས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་པ་སོགས་ཡིན་པས་ས་མས་དེ་ཉིད་རང་གི་འགོར་ས་མས་བྱང་ཅི་རིགས་དང་དེས་པར་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་དགོས་ཤིང་འབྲལ་མི་རུང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ས་མས་དང་ས་མས་བྱང་དེས་ལྟན་ཅིག ། [1]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༢ མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་ས་མས་ཟླུང་ང་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག

སྟོན་གྱི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སོགས་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་དུ་གཏོགས་པའི་གསུང་རབ་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱ་བྲག་བཤད་མཚོ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་ཀྱང་ས་མས་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་འབྱུང་ལ། འདིར་ནི་གོང་གི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་གཞིར་མཛད་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེ་བ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༡༦ ཨོཾ ཀ་ དགེ་བསྟུར་མ། ཅེག ༣/৫ ཨོཾ ৭০

མཇོད་གཉིས་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་སེམས་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཕྱིར་ལྷའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ ཕེབས་པ་ནི། ཚོར་བའི་ཕྱིར་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱིར་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ ལས་འོག་ལས་སུ་སྟོན་ཅིང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་ལ་མཚུངས་ལྡན་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་ ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་ འཛིན་སྐྱེས་སེམས་བྱང་ལྷག་མ་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་གྲོལ་ར་སེམས་བྱང་གི་གྲངས་ ང་གཅིག་ཏུ་གསུངས། སེམས་བྱང་ང་གཅིག་གསུངས་པ་དེའི་ནང་དུ་སེམས་བྱང་ ཐམས་ཅད་འདུས་སམ་ཞེ་ན། འོག་ཏུ་འཛིན་འགྲུང་ལྟར་གཞི་ཐུན་ཚོགས་ལས་བཤད་ པའི་ཁྲོ་གཉིར་སོགས་ལུས་ངག་གི་གཡོ་བ་འབྱུང་བའི་ཉེས་རྩོམ། སེམས་ཤིན་ཏུ་ ངམའ་བའི་ཞུམ་པ། འཆི་བའི་འཇིགས་པས་མི་དོགས་པའི་མི་འཆི་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་ པ། སེམས་རྟློག་པ་ལྟ་བུ་སེམས་བྱང་གི་རིགས་དུ་མ་ཞིག་དང་། གཞན་ཡང་གཞི་ བསྡུ་བ་དང་། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་གཞུང་གཞན་དུ་གསུངས་པ་མང་པོ་ ཞིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གྲངས་འཇིན་དེའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པར་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ འགའ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༧) ཀུན་འབྱོར་ལྟ།

འདིར་ཐོག་མར་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་པའི་སེམས་བྱང་ང་གཅིག་ གི་རྣམ་གཞག་འདི་གྲགས་ཆེ་བས། ཆུང་ཟད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཞུང་དེར་ བཤད་པའི་སེམས་བྱང་ང་གཅིག་རྣམས་སྟེ་ཚན་དུ་བསྡུས་ན། ཀུན་འབྱོར་ལྟ་དང་། ཡུལ་ ངེས་ལྟ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག ཅ་ཊིན་དྲུག ཉེ་ཊིན་ཉི་ཤུ། གཞན་འགྲུང་བཞི་རྣམས་

སོ།། །དེ་ལ་སྟེ་ཚན་དང་པོ་ཀུན་འགྲོ་ལྟ་ནི། ༡ ཆོས་བ་དང་། ༢ འདུ་ཤེས་དང་། ༣ སེམས་པ་དང་། ༤ ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ༥ རེག་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཆོས་བས་ཡུལ་བའི་སྡུག་བར་མ་གསུམ་གང་རུང་ཉམས་སུ་ཐོང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་སྟོན་པོ་དང་འདི་སེར་པོའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྣ་རིས་འབྱེད་པ་དང་། རྗོ་ཁབ་ལེན་གྱིས་ལྷག་གཡོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་པས་སེམས་དང་སེམས་བྱེད་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། རེག་པས་སེམས་དེ་ཡུལ་དང་འཕྲད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །

སྨོན་ལ།

[1]ཆོས་བ་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་དང་། །རེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་རྣམས་ལ། །
སེམས་བྱེད་ཀུན་འགྲོ་ལྟ་ཞེས་བཤད། །

ཅེས་སོ། །

དང་པོ་ཆོས་བའི་ངོ་བོ་ནི། སིམ་གཏུང་བར་མ་ཅི་རིགས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ཐོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱེད་ངོ་། །དེ་ནི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཆོས་བའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། ཐོང་བའི་མཚན་ཉིད་དེ།"[2] ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། ཆོས་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ལུས་ཆོས་དང་སེམས་ཆོས་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཐོང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་

1 འདིར་སེམས་བྱེད་ངང་གཉིག་གི་ངོས་འཛིན་གྱི་ཐད་དུ། སྨོན་ལ། ཞེས་སོགས་དྲངས་པའི་ཆོགས་བཅད་རྣམས་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སེམས་དང་སེམས་བྱེད་གཅིག་སྨོན་ཆོག་ལས་བཀོད།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན། དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་སོ། ཤོག ༥༤ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲫᲨ ཤོག ᲫᲫᲩ

པ་ནི། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བདེ་སྡུག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བཏང་སྙོམས་དང་གསུམ་ཡོད་པས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཕོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་རྣམས་ལ་ལུས་ཚོར་ཞེས་བྱ་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཕོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་རྣམས་ལ་སེམས་ཚོར་ཞེས་བྱའོ། །འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བཏྲ་པ་ལས་ཀྱང་།

ལུས་ལ་ལུས་དབང་རྟེ་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་གྱུར་ཏེ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་ནི་སྲོ་པོ་ནས་ཤད་མཐའ་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་ཤེས་གཞན་བཞིའི་འཕོར་དུ་ཚོར་བ་གང་སྐྱེས་ཀྱང་ལུས་ཚོར་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ཚོར་བ་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ། སྡུག་བསྔལ། ཡིད་བདེ། ཡིད་མི་བདེ། བཏང་སྙོམས་དང་ལྔར་ཡང་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད།

གཉིས་པ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རང་སྙོམས་ཀྱིས་མཚན་མར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །མཚན་མར་འཛིན་ཅེས་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྣ་རིས་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། འདུས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། བཀྲ་བར་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་གང་གིས་རྟེ་ལྟར་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའོ། །”[2] ཞེས་གསུངས། འདུ་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན། མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་རྒྱུག་པ། ཕྱོགས་ ༧༠ ཤོག་ ༢ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག་ ༢༥༧

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག་ ཅ༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག་ ༢༢༥

དང་། བཀྲ་བར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དབང་ཤེས་ལྷའི་འགོར་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྷ་བུས་སྟོ་ས་ར་སོགས་ཀྱི་དོན་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་ན་དང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འགོར་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྷ་བུས་འདི་ནི་སྟོན་པོའོ། །འདི་ནི་དཀར་པོའི་ཞེས་སོགས་ཐ་སྙད་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་ན་གཉིས་པར་འཇོག་གོ། ། །འདུ་ཤེས་དེ་གཉིས་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་ནི། མཐོང་བ་སོགས་བཞི་ལས་མཐོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང་། ཐོས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་རྟོག་པ་ནི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པའི་དོན་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པའི་དོན་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའོ། །མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་དཀྲ་ལས་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་། རྣ་བས་ཐོས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དང་། སྣ་ལྟེ་ལུས་གསུམ་ཀྱིས་རྟོག་པ་ཞེས་སྨྲ་བ

གསུམ་པ་སེམས་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "སེམས་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཏེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་སེམས་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བར། "སེམས་པ་ལས་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས། དགེར་ན། ཁབ་ལེན་ཀྱི་རྟོས་ལྟགས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ৩১ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ৮৬ ཤོག ৭৪৫

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ৫৫ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ৮৩ ཤོག ৭৩০

སེམས་སེམས་བྱུང་གང་ཡིན་ཡང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་སེམས་བྱུང་འདིའི་མཐུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་རྗེན་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་པའི་བར་དྲུག་ཡོད། སྤྱིར་ལས་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སེམས་པའི་ལས་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་པ་ལ་འཇོག་ཅིང། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་བསམ་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ནོ། །

དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །″[1]

ཞེས་གསུངས་ཤིང།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་གཏོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །འདི་དང་སེམས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སེམས་པས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཡུལ་སྤྱི་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སེམས་ཐོགས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ནི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྟེ། དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་བཞི་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༡༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༩ ཤོག ༣༩

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༤༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༦ ཤོག ༡༣༥

གསུངས་སོ། །

ལྷ་པ་རེགས་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཚོར་བ་བདེ་བ་སོགས་གང་སྤྱོང་འགྱུར་དང་རྟེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དོན་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ན་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་བྱའོ། །ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ཞེས་པ་ནི་དུས་མཉམ་དུ་འདུས་པ་ལ་བྱ་མི་རུང་སྟེ། བདག་ཏུ་རྟེན་དབང་པོ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སྤ་ཕྱི་བ་ཡིན་པས་དུས་མི་མཉམ་མོ། །དེས་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཚང་བ་ལ་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས།"རེག་པ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་འདུས་ནས་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་སྟེ། ཚོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་དྲུག་ཡོད་དོ། །

དེ་ལྟར་ཚོར་བ་སོགས་སེམས་བྱུང་ལྷ་པོ་དེ་ལ་ཀུན་འཛོལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་དག་སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་འཛོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཀུན་འཛོལ་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་ན། ཡུལ་ལ་ཇོགས་པར་ཡོངས་སྨྱོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚོར་བ་མེད་ན་ཐོང་བ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་ན་ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མ་འཛིན་པའམ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་ལ། སེམས་པ་མེད་ན་ཡུལ་ལ་ཕྱོགས་པ་མེད་

1 གོང་མཚན་ཞེས། ཞོག ༥༤ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེ། ཤ་ཅ་ཞོག ᲘᲐᲔ

ཅིང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་ན་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཡིད་གཏོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རེག་པ་མེད་ན་ཡུལ་དང་འཕྲད་པར་མི་ནུས་པས་སེམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཀུན་འགྲོ་ལྟ་ཀ་ཚང་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཇི་ན་མི་ཏྲས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས།

ཅིའི་ཕྱིར་ལྟ་ཁོ་ན་ཞེ་ན། དེ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མེད་ན་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཉུང་བར་ཡང་མ་ཡིན་ལ་དྲན་པ་དང་། འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འཕྲལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་རང་འགྱུར་ཏེ། ཚོགས་པ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་པ་མེད་ན་མ་བསྟུན་ཤིང་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་མེད་ན་ཡུལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། སྡོང་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །རེག་པ་མེད་ན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་དག་ཀྱང་མི་འབྱུང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །

༢) ཡུལ་འདས་ལྟ

སྟེ་ཚན་གཉིས་པ་ཡུལ་འདས་ལྟ་ནི། ༡ འདུན་པ་དང་། ༢ མོས་པ་དང་། ༣ དན་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅི། ཤོག ᲨᲨ ན། དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། དེབ། ᲨᲫ ཤོག ᲧᲨᲦ

པ་དང། ༥ ཏིང་འཛིན་དང། ༦ ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟན་པ་ལས། “ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་མངོན་མཐོང་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་ལྟ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདུན་པ་དང། མོས་པ་དང། ཏན་པ་དང། ཏིང་འཛིན་དང། ཤེས་རབ་བོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཡུལ་དང། ངེས་པའི་ཡུལ་དང། འཇིས་པའི་ཡུལ་དང། ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་ཡུལ་ཏེ་ཕྲག་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པས་ན་ཡུལ་ངེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟན་པ་ལས། “ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདོད་པ་དང། ངེས་པ་དང། འཇིས་པ་དང། ཉེ་བར་བརྟགས་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟེ། དེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་ཐ་མ་ལའོ། །ལྟག་མ་རྣམས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གོང་མ་གསུམ་ལའོ། །”[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྡོམ་ལ།

ཡུལ་ངེས་ལྟ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ।འདུན་པ་མོས་པ་ཏན་པ་དང། ।
ཏིང་འཛིན་ཤེས་རབ་རྣམ་ལྟ་བོ། ।

ཞེས་སོ། །

དང་པོ་འདུན་པ་བཤད་པ་ལ། འདུན་པའི་རྒྱུ་ནི་ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སོགས་ལ་བྱ་ཞིང། འདུན་པའི་ངོ་བོ་ནི། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༥༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་༥ ཤོག ། ཟ།

2 གོང་མཚན་ཅན། ཤོག ༥ཁ་ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་༥ ཤོག ། ༩༠

རང་སྟོངས་ཀྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བྱང་ངོ། །དེས་ན། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མ་རྫོགས་པ་རྣམས་རྫོགས་བའི་ཚེད་དུ་ཡོན་ཏན་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བྱང་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྨོན་ནས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱང་ཐམས་ཅད་རང་ཡུལ་ལ་འདུན་པར་བྱེད་པས་ན་འདུན་པ་ཞེས་བཤད། དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “འདུན་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ། དེ་དང་དེ་ལྡན་པར་བྱེད་འདོད་པ་ཉིད་དེ། བཙོན་འགྲས་རྩོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། འདུན་པའི་བྱེད་ལས་ནི། དངོས་སུ་བཙོན་འགྲས་སྒྲུབ་ཅིང་བརྒྱུད་ནས་ཤེས་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང། “འདུན་པ་ལས་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན། བཙོན་འགྲས་རྩོམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[2] ཞེས་གསུངས།

འདུན་པ་ལ་དབྱེ་ན། འཕྲད་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ། མི་འབྱལ་བར་འདོད་པའི་འདུན་པ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་གསུམ། ཡང་འདུན་པ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་ཚུལ་འདི་ཡུལ་ངེས་གཞན་ལའང་འདྲ།

གཉིས་པ་མོས་པ་བཤད་པ་ལ། མོས་པའི་རྒྱུ་ནི། ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་རྟན་པ་སོགས་སོ། །མོས་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྤར་ངེས་པའི་ཡུལ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོངས་ཀྱིས་དེ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་སེམས་བྱང་ངོ། །དེས་ན། རང་གིས་དོན་ཞིག་ལ་དཔྱད་ནས་ངེས་པ་རྟེན་པ་ལྟར་དེ་ཀ་རང་ཡིན་སྙམ་པའི་སེམས་བྱང་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “མོས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཨོཾ ཀ་ དགེ་བསྡུར་མ། ཏེགས། ᲨᲬ ཨོཾ ᲨᲨᲬ

2 སྡེ་དགེ་ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། ཨོཾ ᲧᲫ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེགས། ᲨᲭ ཨོཾ ᲨᲮᲦ

པ་གང་ཞེ་ན། ངེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྟེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། མི་འཕྲོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་སོགས་ལས། ངེས་པ་ལྟར་སྣང་བྱང་ཆུབ་ཟླའི་ཡུལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འཛིན་པའི་མོས་པ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པས། མོས་པ་ལ་རང་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐོག་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

སྒྲ་བཤད་ནི། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་ཙ་ཏྲ་མོ་ཏ:ཞེས་པ་རང་ཡུལ་ངེས་པས་ན་མོས་པ་ཞེས་པའོ། །མོས་པ་དང་འདུ་ཤེས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མོས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཡུལ་ལས་མི་འཕྲོག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་མོས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་དེར་འཛིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་དེའི་སྒྲ་རིས་ཙམ་འབྱེད་པའོ། །

མོས་པའི་བྱེད་ལས་ནི། རང་གི་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་མོས་ནས་གཞན་དུ་མི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཆོས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང། "མོས་པ་ལས་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན། དམིགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ནམ། རྒྱོན་ནམ། གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་ལ་མོས་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

མོས་པ་ལ་དབྱེ་ན། གོང་གི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་པའི་མོས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུན་ལ་དམིགས་པའི་མོས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུན་ཡོན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་པའི་མོས་པ་དང་གསུམ་མོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ৩১ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮৬ ཤོག ১২৬

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ৭৫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮৩ ཤོག ১৩০

གསུམ་པ་དྲན་པ་བཤད་པ་ལ། དྲན་པའི་རྒྱུ་ནི། ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང། དྲན་པ་རང་ཉིད་འཇིན་པར་བྱེད་པའི་སྤར་འཇིས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ཡིན་པ་ཡང། སྨོན་དཔོན་ཞེ་བ་ལྟའི་བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ཚིག་ལེ་ཤུར་བྱས་པ་ལས།

དྲན་པ་ཤིན་ཏུ་གུས་ལས་འབྱུང། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང། དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཞན་ཡང་སྨོན་དཔོན་ཞེ་བ་ལྟའི་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བློ་མ་དང་ནི་འཕྲོགས་པ་ལས། །མཁན་པོས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང། །

འཇིགས་པས་སྐྱལ་ལྟན་གྱས་བྱེད་ལ། །དྲན་པ་བདེ་བློག་ཉིད་དུ་སྐྱེ། །[2]

ཞེས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འཕྲོགས་པ་དང། མཁན་པོས་གཙམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཉན་པ་དང། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་གཞན་གྱིས་སྨད་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་དང་ལྟན་པ་དང། སྐྱལ་བ་དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་གི་བསླབ་པ་ལ་གུས་པར་བྱེད་པ་ལས་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དྲན་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྤར་འཇིས་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མི་བརྗེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱང་ངོ་། །དཔེར་ན། སྤར་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་འཇིས་པའི་ཕ་མ་དང་སྤུན་མཆེད་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "དྲན་པ་གང་ཞེ་ན། འཇིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་ཀྱི་བརྗེད་པ་མེད་པ་སྟེ།"[3]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཁི། ཐུགས་ཆ ། ཞོགས ། ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཞོགས །།༠༠༨

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ལ། ལེའུ་བྱ་པ། ཐུགས་ ༣༠ ཞོགས །།། ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༶།། ཞོགས ཀ་།།

3 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཞོགས ༩། བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཞོགས །།།

ཞེས་གསུངས། དྲན་པ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འཕྲོས་པའི་དངོས་པོ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བརྗེད་པ་མེད་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེམས་ཡུལ་ལས་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་སྦར་མ་འཕྲོས་པ་ལ་དྲན་པ་མི་སྐྱེ་བས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་འཕྲོས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་དང་། སྦར་འཕྲོས་ཀྱང་ད་ལྟ་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་ན་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བས་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ལ་སེམས་ཀྱི་བརྗེད་པ་མེད་པ་ཞེས་དང་། དྲན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བས་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་མི་གཡེང་བའི་ལས་ཅན་ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོར་པ་མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་སོགས་ལས་འདི་ལ་མི་དགེ་བཞང་ཡོད་པར་བཤད་པས། མི་དགེ་བའི་དྲན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲན་པ་ཙམ་ལས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་བརྗེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་མ་ཡིན་ལ། མི་དགེ་བའི་བརྗེད་དས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་དགེ་བའི་དམིགས་པ་གང་རུང་ཞིག་བརྗེད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཞིག་ལ་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་ཡུལ་བརྗེད་པ་མེད་པར་དྲན་པས་ན་དྲན་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །

དྲན་པའི་བྱེད་ལས་ནི། དམིགས་པ་ལས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང། “དྲན་པ་ལས་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བསམས་པ་དང་། བྱས་པ་དང་། སླེས་པ་དྲན་པ་རྗེས་

སྲུ་དྲན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་སྤར་ཡུན་རིང་དུ་ཡང་ཡང་བསམས་པའི་དོན་དང་། སྤར་བྱ་བ་བྱས་པ་དག་དང་། སླུས་པའི་དོན་དེ་དག་རྟེས་སྲུ་དྲན་པའི་སྨོ་ནས་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་དུ་གསུངས།

དྲན་པ་ལ་དབྱེ་ན། གོང་གི་བསྡུ་བའི་གཞུང་ལྟར་སེམས་ཀྱིས་བསམས་པ་དྲན་པ། ལུས་ཀྱིས་བྱས་པ་དྲན་པ། ངག་གིས་སླུས་པ་དྲན་པ་དང་གསུམ། དྲན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ལ་བཏེན་ནས་རང་ཡུལ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱུད་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་སྨྲོད་འདུག་ལས།

སེམས་བསྡུང་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། །དྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དག། ।
ཐམས་ཅད་འབད་པས་སྡུངས་ཤིག་ཅེས། ।བདག་ནི་དེ་ལྟར་ཐལ་མོ་སྨྲོ་བ། ।[2]
ཞེས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། ।

བཞི་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ནི། ལུས་འདུ་འཛིས་དབེན་པ་སྟེ་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་འདུ་ཚོགས་མེད་པ་དང་། སེམས་རྣམ་རྟོག་རགས་པས་དབེན་པ་སྟེ་རྟོག་པ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྟེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། "ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ལུས་དབེན་པ་དང། སེམས་དབེན་པས་བསྡུས་སོ། །"[3] ཞེས་གསུངས་ཤིང། གཞན་ཡང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པ་དང། རང་གི་དམིགས་པ་མི་བརྗེད་པར་དྲན་པ་དང། དམིགས་པ་ལ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༥༥ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་བ། ཀ་ ཤོག ༩༠

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀ། ལེའུ་གླུ་པ། ཕྲོག ༩༣ ཤོག ༧༧ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་བ། ཁ་ ཤོག ཁ་ཀ

3 སྒེ་དགེ་ བཀའ་མདོ་སྒྲ། ཀ། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༣༧༣ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། ། དེ་ནི། ཁ་ ཤོག ༡༠༥

སེམས་ཡང་ཡང་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

> སེམས་ནི་ནང་དུ་གནས་པ་དང། །དྲན་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་པ། ।[1]
>
> ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཏིང་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། དམིགས་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་། །དགེར་ན་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ཞིག་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་པའི་ཚེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཏིང་འཛིན་གང་ཞེ་ན། བརྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ། ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས། རྩེ་གཅིག་པར་བྱེད་པ་ནི་དམིགས་པ་གཉིས་པ་མེད་པར་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང། ཏིང་འཛིན་དང་ཡིད་བྱེད་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་རང་ཡུལ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་ཀྱང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ལ། ཏིང་འཛིན་གྱིས་དེ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱ་བཤད་ནི། ཏིང་འཛིན་གྱི་སྐད་དོད་ས་ལྷ་ཏེ་ཞེས་པ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཡང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་སྟོང་ཆགས་སུ་ཚུགས་ཀི་འཛིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བཤད། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་ལས་ནི། རང་འབྲས་ཤེས་རབ

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། པི། ལེཨུ་བཅུ་བདུན་པ། ཕྱོ་ཀ ३५ ཤོག ९९ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲚ ᲧᲫᲨ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ᲫᲧ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲘ ᲧᲫᲘ

ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས་ཀྱང་། "ཏིང་འཛིན་ལས་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན། ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་ནོ། ।"[1] ཞེས་གསུངས།

ཏིང་འཛིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ཏིང་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སེམས་ཆགས་པ་དང་ཆོད་པ་དང་འཕྲོ་བ་དང་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུ་བ་རགས་པས་སེམས་འཁྲུག་པ་སོགས་ཞི་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་སོགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཕྱོང་འདས་ལས། "རིགས་ཀྱི་བུ། གང་ཞིག་ཏིང་འཛིན་བསྒོམས་ན་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟེ།"[2] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ।

ལྟ་བ་ཤེས་རབ་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། ཐོས་པ་དང་རིགས་འདྲ་གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འཕེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་བློ་མ་ལས།

ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ཀུན་སྤོང་དེ་ཡི་ཕྱིར། ।
འདི་མཚོག་ཉིད་དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་ཐོས་པ་ཡིན། ।[3]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། ।

ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན། རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་སྒྲབས་སུ་ལེགས་པར་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེས་རབ་ཏོག ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༥༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༩༥༠

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཏ། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག ༧༥༧ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཀ ཤོག་ཀ༥ཀ

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཕི། སྒྲགས་ལྟ་བ། ཕྱོགས་ ༨ ཤོག ༢ཁ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ཅ༢༨

སེམས་བྱུང་ལྔ་བུ་སྟེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “ཤེས་རབ་གང་ཞེ་ན། བརྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཚོས་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་སྟེ། སོམ་ཉི་བཟློག་པའི་ལས་ཅན་གོ། ।”[1] ཞེས་གསུངས། བྱེད་ལས་ཀྱང་རང་ཡུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སོགས་བློག་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིག་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཡུལ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ཤེས་རབ་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དོན་སོ་སོར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་ལ། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་བ་དང་དགྱོད་པ་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའམ། ཡང་ན་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་གྱུར་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཅེས་སྒྲ་བཤད་དུ་རུང་དོ། །

ཤེས་རབ་ལ་དབྱེ་ན། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྒྲུས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཐོ་རང་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་གསུམ། དེ་ཡང་མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། “གང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྒྲུས་ནས་ཐོབ་པ་རྟེས་སུ་

1 ཐེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ৩১ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩/৬ ཤོག ৭২৬

འབྲང་བ་དང་བཅས་པའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ।དང་པོ་ནི། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་གང་ཟག་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངང་གིས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། གཉིས་པ་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་སྡུར་མ་ཐོས་པ་ཉན་པ་དང་། མི་བརྟེད་པར་བློ་ལ་འཛིན་པ་དང་། བཟུང་བ་བྱང་བའི་ཆེད་དུ་ཁ་ཏོན་དང་གཤད་སྦྱང་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒྲ་སྒྱུ་ཙམ་གྱི་དེས་པ་ཆེད་བའི་ཤེས་རབ་དང་། གསུམ་པ་ནི། རྗེ་ལྟར་ཐོས་པའི་དོན་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་མཐར་ཚད་མས་དེས་པ་ཆེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བཞི་པ་ནི། བསམ་བྱང་གིས་དེས་པ་ཆེད་པའི་དོན་ལ་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གོགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅི་གཅིག་པའི་ཤེས་རབ་བོ། ।དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ་ལས། "ཐོས་པས་ནི་སེམས་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། ।བསམས་པས་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་སོ། ।བསྒོམས་པས་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་གིས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སོ། ।"[2] ཞེས་གསུངས་སོ། ।གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ལ། ཤེས་རབ་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་སྦྱང་བ། ཤེས་རབ་ཟབ་པ། ཤེས་རབ་གསལ་བ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དོ། ।

ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྐྱེ་བོའི་ཟློང་པ་བསལ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོང་ཡུལ་གྱི་ཐབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ གནས་བདང་པོ། ཤོག ༢᳘ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳘᳘᳘ ཤོག ᳘᳘᳘

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཕི། ཚོས་ཚོགས་བཤད་སྒྲགས། ཤོག ᳘᳘᳘ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳘᳘᳘ ཤོག ᳘᳘᳘

ཤེས་རབ་འཕགས་པ་འདི་ནི་སྣང་ལྡེ་བུར། །རྒྱ་ཏུ་སྒྲ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་མྱན་པ་སེལ། ། དེ་ནི་སྨྲོན་མ་ལྡེ་བུར་སྣང་ཕྱིར་བྱང་། །ཉོན་མོངས་ཚོགས་ལ་འདི་ནི་སྣང་བར་བྱེད། ། སྲེད་དང་རྨོངས་པའི་རྩ་རྣམས་བསལ་བའི་ཕྱིར། །[1]

ཞེས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་སྣང་བ་ལྡེ་བུར་དུས་རྒྱ་ཏུ་སྒྲ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་འདུན་པའི་མྱན་པ་སེལ་བ་དང་། བླང་དོར་གྱི་གནས་མ་ཧོར་བར་སྟོན་པའི་སྨྲོན་མེའི་སྣང་བ་ལྡེ་བུ་དང་། སྲེད་པ་དང་རྨོངས་པའི་རྩ་བ་བསལ་བའི་སྨྲོ་ནས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མྱན་པ་སེལ་བའི་སྣང་བ་ལྡེ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨོས་པའི་འདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ལྔ་པོ་དེ་དག། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཡུལ་ངེས་སུ་བཤད་ཅིང་ཀུན་འགྲོར་མི་འཛིག་པ་ཡང་། དེ་དག་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། འདུན་པ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བྱེའི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་ཡང་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ་དང་། མོས་པ་སྤར་ངེས་པ་དང་པོ་པའི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་ལ་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཏན་པ་འཇེས་པའི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བས་སོ། །མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀུན་འགྲོར་བཤད་པ་ནི། དགེ་རྒ། ཞེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལའང་ཤེས་རབ་ཆུང་ཟད་ཡོད་མོད། ཤེས་རབ་ཤས་ཆུང་ཞིང་ཞེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བས་ཡིན་པ་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

1 སྲེ་དགེ་ བཀའ་མདོ་སྡེ། པ། ཙེ།ཁ་གཉིས་པ། ཙོག ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཡ་ཨ་ ཙོག ༢༩༩

༢) དགེ་བ་བཅུ་གཅིག

སྤྲེ་ཚན་གསུམ་པ་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་ནི། ༡ དད་པ་དང་། ༢ ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ དང་། ༣ ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ༤ འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ༥ ཞེ་སྡང་མེད་པ་ དང་། ༦ གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ༧ བརྩོན་འགྲུས་དང་། ༨ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ དང་། ༩ བག་ཡོད་པ་དང་། ༡༠ བཏང་སྙོམས་དང་། ༡༡ རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་སེམས་ བྱང་རྣམས་སོ། །

སྡོམ་ལ།

དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་འདི་ལྟ་སྟེ། །དད་དང་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་། ། ཆ་ཚགས་མི་སྡང་གཏི་མུག་མེད།།བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་སྦྱངས་བག་ཡོད་དང་། ། བཏང་སྙོམས་མི་འཚེ་བ་རྣམས་སོ། །

ཞེས་སོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དད་པ་ནི། རང་ཉིད་གང་ལ་དད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་ ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་བ་དང་། འདོད་པ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡུལ་དོན་དུ་གཉིད་ བའི་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ཡང་མདོར་ན་ཀུན་བཏུས་ལས། "དད་པ་གང་ཞེ་ན། ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ནུས་པ་རྣམས་ལ་མངོན་ པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་བ་དང་། འདོད་པ་སྟེ་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། འདིར་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པའི་དམིགས་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཚོག ཅ། བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཚོག ༡༢༨

ཡུལ་བསྟན་ཏེ། བདེན་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་། མི་བསྟུ་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྟེན་པའི་ དད་པ་དེ། ཡིད་ཆེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དད་པ་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་ ཅན་དང་ཞེས་པས་དང་བའི་དད་པའི་དམིགས་ཡུལ་བསྟན་ཏེ། རང་ཉིད་གང་ལ་དད་ པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་ཚུའི་རྟོག་པ་དཔལ་པ་བཞིན་དུ་ ས་མས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རྟོག་པ་སངས་ནས། ཡོན་ཏན་གོང་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་རྒྱང་དུ་ སོང་བའི་དད་པ་དེ། དང་བ་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དད་པ་ཡིན་ནོ།། །ཁྱས་པ་ ཞེས་པས་མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པའི་དམིགས་ཡུལ་བསྟན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ ནུས་དང་། ཡོན་ཏན་གོང་མ་ཐོབ་ནུས་སུ་ཤེས་ནས་ངེས་པར་འཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ པའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ་དེ། འདོད་པ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དད་པ་ཡིན་ ནོ།། །དེ་ཡང་སྤྱིར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་བཙོན་འགྲུས་ཡིན་ལ། བཙོན་འགྲུས་ སྐྱེ་བ་ལ་དོན་གཉིར་གྱི་འདུན་པ་དགོས་ཤིད། འདུན་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མཐོང་ཞིང་ ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དགོས་པས། དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གསུང་རབ་ དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་ཡང་ཡང་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ངོ་ཚ་ཤེས་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་ ཨ་ཐོ་བ་ལ་འཇོམ་ཞིང་། བྱེད་ལས་ནི་ཉེས་སྤྱོད་སྤོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ ངོ་། །དེ་ནི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ངོ་ཚ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ལས་ཁ་ ན་ཨ་ཐོ་བས་འཇོམ་པ་སྟེ། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་སྤོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

1 གོང་མཚན་ཞོགས་ ཅ། ཤ། དགེ་བསྟན་འགྱུར། དེ། ཀ ཁོག ᲨᲘ

གསུམ་པ་ཁྲེལ་ཡོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའམ་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པ་དང་། བྱེད་ལས་ནི་ཉེས་སྤྱོད་སྡོང་ཞིང་ལེགས་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཁྲེལ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། གཞན་ལས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་འཛེམ་པ་སྟེ། དེའི་ལས་ཅན་ཉིད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། གཉིས་ཀ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའམ་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པར་འདྲ་ཡང་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཉེས་སྤྱོད་འདི་ལ་ཞུགས་ན་འཕྲལ་ཕུགས་གང་དུའང་མི་ཕན་པར་མ་ཟད། གནོད་པ་འོང་བས་འདི་ནི་བདག་གི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་ནི། བདག་ཉེས་སྤྱོད་འདི་ལ་ཞུགས་ན་དམ་པ་རྣམས་ཐུགས་ཁྲེལ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་སྨད་པ་སོགས་འབྱུང་བས་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པའོ། །སེམས་བྱུང་འདི་གཉིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། ལྷག་པར་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་མི་དགེ་བ་ལས་སྡོམ་པའི་ཐབས་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་នོ། །

བཞི་པ་འདོད་ཆགས་མེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། སྲིད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ཙིང་ཉེས་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མ་ཆགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྲིད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༩༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༣༨

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༩༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༣༨

ལྷ་པ་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བ་འཇོམས་ཤིང་གཙོད་པ་བྱ་འདོད་པ་སོགས་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ་ནི། སེམས་ཅན་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་རྣམས་ཡིན། མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཞེ་སྡང་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

དྲུག་པ་གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། སྐྱེས་ཕོ་དང་སྤྲོ་ར་བྱུང་གང་རུང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "གཏི་མུག་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་སམ། ལུང་ལས་སམ། བསམ་པ་ལས་སམ། རྟོགས་པ་ལས་ཤེས་ཤིང་སོ་སོར་བརྟགས་པ་སྟེ། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོ། །གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་ལ་སྐྱེས་ཕོ་དང་སྤྲོ་ར་བྱུང་གཉིས་ཡོད་པས། སྐྱེས་ཕོ་ནི་སྟོན་གྱི་སྒྲུབས་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནི་རྣམ་སྨིན་ལས་སམ་ཞེས་པས་བསྟན། སྤྲོ་ར་བྱུང་ལ་ཕོས་བསམ་སྦྱོར་གསུམ་གྱི་དེ་གསུམ་ཡོད་པས་དེ་གསུམ་ལུང་ལས་སམ། བསམ་པ་ལས་སམ། རྟོགས་པ་ལས་ཤེས་ཤིང་ཞེས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏོ། །འོན་ཀྱང་གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གཏི་

1 གོང་མཚན་ཞེས། ཤོག ৩১ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮ ཤོག ১২৬

2 གོང་མཚན་ཞེས། ཤོག ৩১ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮ ཤོག ১২৬

ལུག་མེད་པའི་སེམས་བྱང་ནི་རྣམ་པ་མ་རྟོངས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚོག་ཅིང་། བྱེད་ལས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ཅམ་གྱི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ནི་ཚོས་རྣམས་སོ་སོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བྱེད་ལས་ཐེ་ཚོམ་རྒྱོག་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་ཆ་ནས་བཞག་པ་ཡིན། འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་ཞེ་སྡང་མེད་པ་གཉི་ལུག་མེད་པའི་སེམས་བྱང་འདི་གསུམ་ནི་དགེ་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ། ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ་བརྩོན་འགྲུས་ནི། དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མངོན་པར་སྤྱོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། བྱེད་ལས་ནི་དགེ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་ངོ་། །མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “བརྩོན་འགྲུས་གང་ཞེ་ན། གོ་ཆ་དང་། སྟོན་པ་དང་། མི་འགོངས་པ་དང་། མི་ལྷོག་པ་དང་། ཚོག་པར་མི་འཛིན་པ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྤྱོ་བ་སྟེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། བརྩོན་འགྲུས་ནི་དགེ་བ་ལ་སྤྱོ་བ་ཞེག་དགོས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་ཕལ་པར་འབད་པ་རྣམས་བརྩོན་འགྲུས་མ་ཡིན། བརྩོན་འགྲུས་ལ་དབྱེ་ན་ལྔ་བཤད་དེ། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ལྷ་རོལ་ནས་མངོན་པར་སྤྱོ་བ་ནི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བར་སྟོན་པའི་ཚེ་རྒྱ་བྱོན་སྟོན་པ་ཀྱི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་སྤྱོ་བ་ནི་སྟོན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་མི་ཞུམ་པར་སྤྱོ་བ་ནི་མི་འགོངས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། གང་ཟག་གཞན་ལ་སོགས་པའི་འགལ་རྐྱེན་གྱིས་དགེ་བ་ལས་མི་ལྷོག་པར་སྤྱོ་བ་ནི་མི་ལྷོག་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བ་ལ་ཚོག་མི་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ᠔᠓ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠈᠓᠘ ཤོག ᠈᠓᠘᠈

ཤེས་པར་སྤྱོ་བ་ནི་ཚོག་པར་མི་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་དུ། གོ་ཆ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏོ། །

བཏུད་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་སེམས་བྱང་ནི། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་ལག་རྩེས་འཛིགས་ཅིང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་ངོ་། །མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་གཅོད་པའི་ཕྱིར། ལུས་དང་སེམས་ལས་སྙུང་བ་ཉིད་དེ། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། སྒྲིར་ཤིན་སྦྱངས་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་དང་། སེམས་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་ལས་འདིར་བཤད་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ནི་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཡིན་ལ། ཤིན་སྦྱངས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འོག་ཏུ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

དགེ་བ་བག་ཡོད་པའི་སེམས་བྱང་ནི། དུག་གསུམ་མེད་པ་དང་བཅོན་འགྲུས་བཅས་ལ་བཏགས་ཤིང་དགེ་བའི་ཚོས་གང་རུང་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་སྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན། བྱེད་ལས་དགེ་བ་སྒྲུ་བ་གནས་པ་འཕེལ་བ་ཅི་རིགས་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་ངོ་། །མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “བག་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། མ་ཚགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་བཅོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས། གང་དགེ་བའི་ཚོས་རྣམས་བསྐྱེམ་པ་དང་།”[2] ཞེས་

1 གོང་མཚན་ངས། ཤོག ᠔᠓ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠈᠓᠘ ཤོག ᠈᠓᠓᠈

2 གོང་མཚན་ངས། ཤོག ᠔᠓ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠈᠓᠘ ཤོག ᠈᠓᠓᠈

སོགས་གསུངས། བག་ཡོད་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང། ཕྱི་མའི་
མཐའ་དང། དབུས་ཀྱི་མཐའ་དང་ལྡན་པར་སྦྱོང་བ་གསུམ་དང། ལྷ་ནས་བྱ་བ་དང།
ལྷན་ཅིག་རྟེས་སུ་སྦྱོང་བའི་བག་ཡོད་དང་བཅས་ལྡར་གསུངས་ཤིང། དེ་དག་རིམ་པ
བཞིན་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཚིག ཕི་དགེ་བ་འདས་པ་སྦྱོང་བ་དང། མ་འོངས་པ
སྟོམ་པ་དང། ད་ལྟ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང། ཀུན་སློང་ལ་བརྟག་པ་དང། རྒྱུན་དུ་བག
ཡོད་པར་གནས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་གསུངས།

བཅུ་པ་བཏང་སྙོམས་ནི། ནང་དུ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིག
པའི་ཐབས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགེ་རིམ་གྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ། སེམས
གནས་དགེ་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་བྱིང་རྩོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པའི་ཆོལ་བ་བྱ་མི་དགོས
པར་སེམས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེག་གོ །མདོར་བ
ཀུན་བཏུས་ལས། “བཏང་སྙོམས་གང་ཞེ་ན། མ་ཚགས་པ་དང། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང།
གཏི་མུག་མེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ
ཅན་དུ་གནས་པ་དང་མི་མཐུན་པ། སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང། སེམས་རྣལ་དུ་འདུག
པ་ཉིད་དང། སེམས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པ་ཉིད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི
སྐྱབས་མི་འབྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི།
བྱིང་རྩོད་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་སྐྱབས་མི་འབྱེད་པའོ། །སྤྱི་བཏང་སྙོམས
ཅམ་ལ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས། ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་བཅས
གསུམ་ཡོད་ཀྱང། སྐྱབས་འདིར་བཤད་པ་ནི་དང་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ས་ལས་ཀྱང

1 གོང་མཚན་མ། ཤོག ᠔᠕ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠈᠓᠘ ཤོག ᠈᠓᠓᠈

"དེ་ལ་བཏང་སྟོམས་གང་ཞེ་ན། ཞེ་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་རྣལ་བུ་འབབ་པ་དང་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་སེམས་ཉམས་བདེ་བ་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་རྟེས་སུ་རྩོལ་བ་མེད་པའི་བྱ་བས་གཏོང་པ་གང་ཡིན་པའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཅུ་གཅིག་པ་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་སེམས་བྱུང་ནི། ཞེ་སྡང་མེད་པའི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙིང་བུ་མི་བཟོད་པཉམ་བཅུ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། སེམས་ཅན་གསོད་པ་དང་རྟེག་པ་སོགས་སྤོང་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དོ། །མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཞེ་སྡང་མེད་པའི་ཚར་གཏོགས་པ། སྙིང་རྗེ་བའི་སེམས་ཉིད་དེ། མཐོ་མི་འཚམ་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན། སྙིང་རྗེ་ནི་སེམས་བྱུང་འཚེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་གོ། །

༤) འཕྲོས་དོན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་བཤད་པ།

ཀ) སྒྲོ་བཤད།

བྱམས་བརྩེའི་ཕན་ཡོན།

སྐབས་འདིར་འཕྲོས་དོན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བཤད་པ་ལ། བྱམས་པ་དང་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅོག ཏོ། བམ་པོ་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༩༩ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢'ཇ ཤོག ཇ༥༦

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅོག ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢'༤ ཤོག ༡ཇ'

སྟོང་རྟེའི་ཁེ་ཕན་དང་པོ་དེ་ནི་རྒྱུ་ཏུ་རང་ཉིད་ལ་ཧོང་ཞིང་། སོ་སོའི་རྒྱུད་ལ་བྱམས་པ་
དང་སྙིང་རྗེ། བཟོད་བསྒོམ་དང་ཚོག་ཤེས་སོགས་བཟང་པོའི་བློ་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར
པའི་ཚེ་འཇིགས་སྟང་ཉུང་བ་འགྲོ་བ་དང་། གཉིད་ཚོད་གོང་མཐོར་འགྲོ་བ་སོགས་ནང
གི་སྟོབས་ཤུགས་སྤྱི་ནི་ཡོད་ལ། གཞན་དང་ལྷན་དུ་ཉེ་འབྲེལ་གྱི་ཚོར་བ་སྤྱི་ཞིན
མི་ཚེའི་ནང་དམིགས་ཡུལ་དང་དོན་སྟོང་ལྷན་པའི་ཚོར་བ་རྣམས་ཡོང་བར་མ་ཟད
བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་རང་ཉིད་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་སྒྲུབས་བལ་གསོལ་བ་སྤྱི་ཞིན
ཡོད།

མི་སྡུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ན་གཞན་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་སོ
སོའི་མི་ཚེ་སྐྱིད་ལ། སོ་སོ་སྦྱོད་སའི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་ནང་ལའང་ཞི་བདེ་བག་ཕེབས
ཡོང་ཐུབ། གལ་ཏེ་ང་ཚོ་མི་རེ་ངོ་རེས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གལ་གནད་ལ་བརྩེ་མཐོང་བྱེད
པ་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ། བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་ནང་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ
སོའི་མི་ཚེའི་ནང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཚ་ཤས་ཤིག་ཏུ་སྣུར་ཐུབ་པ་ན། དེའི
འབྲས་བུ་གཡུར་དུ་ཟ་བ་ཞིག་ཡོང་དེས།

མི་རྣམས་ནི་ཕ་མའི་བརྩེ་བའི་འོག་ནས་སྐྱེས་ཤིང་ཉམས་ལོངས་བྱུང་བ
ཞིག་ཡིན་སྟབས། གཞོན་ནུའི་སྒྲུབས་ཀྱི་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་ཤུགས་ཟུངས་ཁྲག་གི
ནང་དུ་ཞིམ་ནས་བསྡད་ཡོད། མི་ཚེའི་ནང་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང
སེམས་ལ་ཞི་བདེ་ཡོད་ཚེ་ལུས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་ཕན་པ་དང་། སེམས་འཁྲུགས
ནས་བསྡད་ཚེ་ལུས་པོའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལའང་གནོད་ཀྱི་ཡོད་པར་གསོ་རིག་སློན་པས
ཉམས་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱུད་བཏོས་སུ་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད།

བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་བྱམས་བརྩེ་ལ་ཐུག་ཚུལ།

བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ནི་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་གཞན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡིད་སྨོན་བྱ་ཡུལ་ཞིག་དང་། ནང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེའི་ཁྱད་ཧོར་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ང་ཚོའི་བདེ་ཐབས་དང་མཛའ་མཐུན་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་ཡིན། དེར་བརྟེན་གལ་ཏེ་སོ་སོའི་ཆེད་དུ་བདེ་སྐྱིད་འཚོལ་བའམ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདེ་སྐྱིད་འཚོལ་ནའང་དེས་པར་དུ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་ཉམས་ལེན་དགོས། ནང་གི་ཀུན་སྨོང་བཟང་པོའི་ཁྱབ་ཚད་ནི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཀུན་སྨོང་ལྟག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་གཞན་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་སྐབས། རང་བཞིན་གྱིས་སོ་སོའི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་ནས་ལྟད་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཐུག། དེས་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ནི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཚུགས་སའི་གཞི་རྟེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་དེས། ཞི་བདེ་ཞེས་པཉྚ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པ་ཅམ་མིན་པར་བྱམས་བརྩེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་མངོན་པ་ཞིག་ཡིན།

འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་བྱམས་བརྩེ་ལ་ཐུག་ཡོད་པས་འཇམ་གྲྀང་སྟེང་གི་ཚོས་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བ་མཐའ་དག་གིས་བྱམས་བརྩེའི་ཉམས་ལེན་རྩལ་འདོན་བྱས་ནས་གསུངས་ཡོད། བྱམས་བརྩེ་ལ་མི་རྣམས་ལྟ་ཅི་དུད་འགྲོས་ཀྱང་དགའ་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མི་ལ་རིན་ཐང་བྱས་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སེམས་བཟང་པོ་འདི་ཡིན་ལ། གཞན་ལ་ཕན་པ་སྐྱེས་པ་དང་ཡ་རབས་དང་སེམས་བཟང་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། མི་ཚེའི་ནང་གི་སྙིང་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་མེད་པར་གྱུར་ན་མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་བརླག་ས་

པ་ཡིན།

བྱམས་བརྩེ་གོང་འཕེལ་གཉིང་ཐྱོགས།

བྱམས་བརྩེ་ཞེས་པ་འདི་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་མིན་པར་མི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལུས་པོའི་གྲྭབ་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་བྱམས་བརྩེའི་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང། ནུས་པ་དེ་རྣམ་དགྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་གཉིང་དགོས། མི་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྲོག་ཆགས་གཞན་ལའང་བྱམས་བརྩེས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དང། ཚོས་ལ་དད་པ་མེད་ནའང་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པ་ནི་མི་ཚེའི་ནང་གལ་ཆེན་པོ་དང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་དགོས། གཞོན་ནུའི་དུས་སྒྲགས་སུ་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་དང་ཐོང་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ནའང། རིམ་གྱིས་འཚར་བོངས་བྱུང་བའི་དུས་རིམ་ནང་ཕྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཤུགས་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱམས་བརྩེའི་ནུས་ཤུགས་ལ་འགོག་རྒྱན་བཟོ་བཞིན་ཡོད། ཚོས་ཁས་ལེན་མིན་རྗེ་ལྟར་ཡང་རང་ཉིད་དང་ཁྱིམ་ཚང། སྲོ་ཚོགས་བཅས་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་བ་ལ་བྱམས་བརྩེ་དགོས་ཤིང། བྱམས་བརྩེ་ནི་སེམས་ནང་བདེ་སྐྱིད་དང་ཞི་བདེ་སྐྱེན་བྱེད་ངོ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

སྲོ་ར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་རིམ་པ་གཉིས་འབྱེད་དགོས་ཤིང། གཅིག་ནི་ལུས་པོའི་གྲྭབ་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་འོངས་པ་ཨ་མ་ཞིག་གིས་རང་གི་བྷ་ཏུར་བཅངས་པའི་བརྩེ་དུང་ལྟ་བུ་དང། གཉིས་པ་ནི་བརྩེ་བ་དེ་ཉིད་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྟེ་ཆེད་དུ་བསྒོམས་ནས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའོ། །

ཕྱི་མ་དེ་ཡོང་བ་ལ་ཐོགས་རིས་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་དགོས། དེ་ཡང་

དགོན་པོ་དང་གཡོག་པོ། ཕྱུག་པོ་དང་དབུལ་པོ། མཁས་པ་དང་བླུན་པོ། གཟུགས་པོ་སྡུག་ཅེས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཤ་མདོག་དཀར་ནག་གང་ཡིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། འཇམ་གྲིང་འདིའི་སྟེང་གི་མི་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཐུ་ལྟག་ཡོད་པ་རྣམས་མི་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་དགོས་པ་ཤེས་ཏུ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་དེ་ཡོད་ན་ང་ཚོ་དང་ཁོང་ཚོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་ཆགས་སྡང་གི་བློ་རྣམས་ཤུགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཐུབ། ཡང་ལུང་ཚན་དང་མི་རིགས། སྐྱབ་ཡིག ཚོས་ལུགས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་བས་པའི་འདུ་ཤེས་དམ་དུ་འཛིན་པཱན། དེ་དག་གི་ནང་གསེས་ལའང་དབུལ་ཕྱུག་དང་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དམ་དུ་བཟུང་ཚེ་ང་ཚོ་དང་ཁོང་ཚོ་ཞེས་རིས་སུ་གཅོད་པ་དེ་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཡོང་གི་ཡོད། ང་དང་ཁྱོད་ཅེས་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་བརྩེ་བ་ཞེག་སྐྱེས་ཀྱང། དེ་ནི་ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་ཡིན་ཞེད། ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་ཡོད་པ་དེར་སྟང་སེམས་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོ་ཟེར་སའི་ཕྱོགས་ལ་བརྩེ་བ་དང་ཁོང་ཚོ་ཟེར་སའི་ཕྱོགས་ལ་དོགས་པ་དང་། གནག་སེམས། གཞོད་སེམས་རྣམས་ཡོང་གི་ཡོད། མི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཟུང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྩེ་བ་དེ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་བྱམས་བརྩེ་ཡིན། དེས་ན་ང་ཚོར་དགོས་པའི་བྱམས་བརྩེ་ནི་མི་གཅིག་གྱུར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཡོང་བའི་བརྩེ་བ་དེ་ཡིན།

ཕྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ། །བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་ལ།

བདག་དང་ཁྱོད་པར་ཅི་ཡོད་ན། །གང་ཕྱིར་བདག་གཅིག་བདེ་བར་བརྟོན། །
གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་གཅིག ।སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་མཚུངས་པ་ལ། །
བདག་དང་ཁྱོད་པར་ཅི་ཡོད་ན། ।གང་ཕྱིར་གཞན་མིན་བདག་སྙིང་བྱེད། །[1]

ཅེས་གང་གི་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ བདག་དང་གཞན་ཁྱོད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པས། བདག་གཅིག་པུ་བདེ་བར་བརྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་མི་བརྟོན་པ་མི་རིགས་ཞེས་པ་དང་། ཡང་གང་གི་ཚེ་ བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་བདག་དང་ གཞན་ཁྱོད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པས། གཞན་གྱི་བདེ་བ་བསྙུང་བ་མིན་པར་བདག་གི་བདེ་ བ་གཅིག་པུ་སྙུང་བ་མི་རིགས་པར་གསུངས།

ཡང་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཐན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ནས་ཡོད་པའི་ གནས་ཚུལ་དག་ཤེས་ནའང། ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་བྱམས་བརྩེ་དེ་ཡོང་ཐུབ། མིའི་ ལྟེ་ཚོགས་ནི་འདུས་སྟོང་ཀྱིས་འཚོ་དགོས་པ་ལས་ཁེར་རྒྱང་གིས་འཚོ་མི་ཐུབ་པ་ ཡིན་ལ། འགྲོ་བ་མིའི་ཁྱད་ཚོས་ཐུན་མོང་བ་ལུས་ཕོའི་གྲྭབ་ཆའི་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ ནས་ཀྱང་རང་གི་བདེ་སྐྱིད་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་དགོས་པས། ཆེ་ས་རྒྱལ་ཁབ་ ནས་ཆུང་ས་ཁྱིམ་ཚང་བར་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང་འཕྲོད་བསྟེན། ཚོང་དང་དཔལ་འབྱོར་ བཟའ་བཏུང་རྒྱན་གོས་སོགས་དགོས་མཁོ་ཡོད་དོ་ཅོག་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པ་གཅིག་ ཀྱང་མེད་ལ། རང་བཞིན་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་བཞིན་དུ་གཅིག་གིས་ གཅིག་ལ་མ་དགའ་བ་དང་དོགས་པ་བྱེད་ཅིང། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མགོ་སྐྱོར་དང་།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་བཅུ་མ། ལ། ས་ཕུ་བརྒྱད་པ། ཐུགས་ ৫৫ ཤོག ৪২' ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬৭ ཤོག ৭০০৫

གཙོད་འཚེ་བྱེད་རེས་ཀྱིས་གནས་ན་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་ཐབས་མེད།

བདེ་སྡུག་གི་འཐུང་རྒྱུན།

དེང་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲྭ་ཀུན་ཏུ་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་ཅམ་གྱིས་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་མི་ཚེ་གཅིག་གི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད། ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་ཕྱིན་ཡོད་ལ། ཚན་རིག་དང་ལག་རྩལ་རྣམས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། ཕར་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་དེར་མིག་དཔེ་བལྟས་ནས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེང་དུས་འཛམ་གླིང་གི་ཤེས་ཡོན་སྟོན་སྟོང་སྟོང་སྟངས་དེ་འང་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་ཡོན་སྟོང་སྟངས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་དེ་ལྟ་བུའི་འོག་འཚར་ལོངས་བྱུང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་བསམ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། རང་རང་གི་སེམས་ནང་རང་གཅེས་འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། གཙོད་སེམས། ཕྱག་དོག འཁྲན་སེམས། རེ་དོགས། ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བསམ་བློ་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ཙམ་བྱུང་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོང་མི་ཐུབ་པ་དང་། གཞན་གཅེས་འཛིན་དང་། ཕན་སེམས། ཆོག་ཤེས། བྱམས་བརྩེ། བཟོད་སེམས་སོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མེད་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པས་མི་ཆེར་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མིན་དེ་གཙོ་བོ་ནང་བསམ་བློའི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་

པར་བསྟོན་དུ་མེད། དེས་ན་ཁྲིམ་ཚང་རེ་རེའི་ནང་བསམ་བློའི་བདེ་སྐྱིད་མེད་ན་ཁྲིམ་ཚང་ཡང་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མི་ཐུབ་པ་དང་། དེ་མེད་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱང་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མི་ཐུབ།

སྡུག་བསྔལ་ཡོང་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ཙམ་ཆད་དུ་དངོ་སྣམ་པའི་ངར་འཛིན་དང་རང་གཅེས་འཛིན་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །
འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་བདག་འཛིན་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་བདག་གཞན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་དང་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ལས་རང་ཕྱོགས་ལ་འཛིན་ཅིང་ཆགས་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྡང་བར་འགྱུར་ལ། ཆགས་སྡང་འདི་དག་དང་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་རང་ཕྱོགས་བདེ་བའི་ཕྱིར་དང་གཞན་ཕྱོགས་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྲོག་གཅོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་གསུངས།

དེ་བཞིན་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །
འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །[2]

1 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༢༡ ཤོག ༡༡༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༠
2 སྡེ་དགེ། བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༢༩ ཤོག ༢༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༡

ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞན་བདེ་བར་འདོད་པ་གཞན་དོན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་ལ། འཇིག་རྟེན་ན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་རང་བདེ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་བས་བདག་གཅེས་འཛིན་སྨོ་དུ་མ་ནས་དགག་དགོས་པར་གསུངས།

མདོར་ན་ཇི་ཙམ་གྱིས་གཞན་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པ་དང་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཡོད་ཚེ། སོ་སོ་མ་སྐྱེད་པ་བཟོ་མཁན་གྱི་ཆགས་སྡང་གི་བློ་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཇི་ཙམ་གྱིས་རང་གཅེས་འཛིན་དང་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ངར་འཛིན་གྱི་བློ་རྣམས་ཡོད་ཚེ་རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྡང་བའི་བློ་རྣམས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོང་བ་དང་དེས་རང་ཉིད་མ་སྐྱེད་པ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། འཕྲལ་གྱིང་ནང་ཆེ་ས་དམག་འཕྲུག་དང་ཆུང་ས་བཟའ་ཚང་ཁ་འབྲལ་བ་ཚུན་ཚད་རང་གཅེས་འཛིན་གྱིས་བྱས་ཤིང་། གཞན་ལན་གྱི་བསམ་བློ་ཡོད་ན་དྲང་པོ་དང་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པ་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་རྣམས་ཡོང་ཐུབ། དེ་དག་ཡོད་ན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་དགའ་ཉེ་མང་པོ་ཡོང་ཐུབ་པོ། །

(བ) བྱམས་པ་བཤད་པ།

བྱམས་པའི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་། ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་འཕགས་པ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཏིང་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། "སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག|ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བྱམས་པ་དང་།"[1] ཞེས་གསུངས། བྱམས་པའི་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ན། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ??? ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ५८ ཤོག??

བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་གཞོན་སེམས་དང་། ཁོ་བ་དང་། འཕོན་འཛིན་ཞེ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། "བྱམས་པ་ནི་བདག་སྙིང་ཞིང་གཞན་ལ་ཕན་པར་གནས་པ་སྟེ། མཚོག་ཏུ་རྩོད་པ་མེད་པ་དང་། གཞོན་སེམས་ཀྱི་ཐ་བའི་རྒྱོན་དང་། ཁོ་བ་དང་། འཕོན་དུ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འཇོམས་པའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། ངན་སྤྲོད་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཏེ། སྨོན་དཔོན་སའི་ཙ་ལག་གི་ཕུང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ་ལས། "སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་བྱམས་པ་ཡང་ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ལས་ཀྱང་ངན་པར་སྤྲོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་དེ། ཞེ་མི་སྡང་བ་ཡོད་ན་སྨོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོག་པའི་ལས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

བྱམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ཕྱག་དོག་དང་འགྲན་སེམས་དང་གཞོན་སེམས་རྣམས་ཞི་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་། སེམས་མི་ཞུམ་པ་དང་། སྙིང་སྟོབས་དང་སྨོན་པ་བཏུས་པ་དང་། བཟོད་བསྟན་ཆེ་བ་དང་། སེམས་ཞི་ཞིང་བདེ་བས་ཁྱབ་རྒྱུང་གི་འཕོར་རྒྱུ་སྟོམས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་བདེ་བ་དང་ཚེ་རིང་བ་སོགས་ཡིན། དེ་ཡང་མདོ་ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ལས། "སེམས་ཅན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལའང་ཕན་པར་འདོད་པ་དེ་ནི། མཚོག་ཏུ་ཁྱབ་རབ་ཏུ་དང་བར་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་རབ་ཏུ་དང་བར་གྱུར་པས་བཞིན་གྱི་མདོ་གང་ངོ་། །དེའི་བཞིན་གྱི་མདོ་རབ་ཏུ་དང་བས་བལྟ་ན་མཇོ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་འགྱུར་ཏེ།

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཝ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཚོག ༢༦ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༠ ཚོག ༣༩ཧ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ཚོག ཅ་ཆ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ་ཀ ཚོག ཅ০ཧ

མཐོང་བའི་ཚོས་ལ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

བྱམས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་ནི། དཔེར་ན། གཞན་ཀྱིས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལས། རང་གིས་གནོད་བྱེད་དེ་ལ་ཁོས་ནས་ལན་སྟོགས་ན། གནོད་པ་བྱས་ཟིན་པ་སླར་ལྡོག་ཏུ་མེད་པས། དེ་ལ་གནོད་ལན་བྱས་པ་དོན་མེད་ཚུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན། །
དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྡོག་གམ་ཅི། །
དེ་ཕྱིར་དེར་བཀོན་དེས་པར་འདིར་དོན་མེད། །[2]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་གཉེས་འགལ་བ་ནི། གནོད་ལན་བྱས་པས་འཚུག་རྩོད་སོགས་ཆེ་རུ་སོང་ནས་རང་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རང་གི་གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་ལའང་གནོད་པ་དང་། ཐ་ན་རང་གི་སྲོག་ཀྱང་འདོར་དགོས་པའི་མཐོང་ཚོས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་སླན་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་སུ་གཙུགས་བུ་རྩོན་པོས་གཏར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་པ་ལྟར། ཕུགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའཡས་པ་ལྟོག་པའི་དོན་དུ། འཕྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་བསྒོམ་བསྟེན་དགོས་ཤིང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་མི་རིགས་སོ་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ᲜᲐ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲜᲧ ཤོག ᲨᲬᲧ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ། ཕྱི་ཀ Ე ཤོག ᲩᲠᲢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲬᲠ ཤོག ᲧᲨᲜ

སྟོམ་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པའོ། །

ཡང་སྟོ་ནད་ཀྱིས་ཟིན་པ་འགལ་ཞིག་སྨན་བཅོས་བྱེད་མཁན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་ཀྱང་སྨན་པའི་ངོས་ནས་འདི་རང་དབང་མེད་པའོ་སྟོམ་ནས་མི་ཁྲོ་བར་སྟོ་ནད་སེལ་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་ལྟར། གནོད་བྱེད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་འདི་ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པས་དབང་མེད་དུ་བསྐྱལ་བས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྟོམ་ནས། ཉོན་མོངས་དང་དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱི་སྟེ། གང་ཟག་དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་འདི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དང་དབྱལ་བར་བྱའོ་སྟོམ་དུ་བསམས་ནས་ཁྲོ་བ་དགག་ཚུལ་ནི། སྟོག་དགོས་འཕགས་པ་ལྟའི་བཞེ་བརྒྱ་པ་ལས།

ཁྲོ་ཡང་འབྱུང་པོས་བཟུང་བ་ལ། །སྨན་པ་འཁྱག་པ་མིན་པ་ལྟར། །
ཐུབ་པ་ཉོན་མོངས་དགྲར་གཟིགས་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དང་འབྲེལ་གང་ཟག་མིན། །[1]

ཞེས་དང་། ཆུ་བ་གྲགས་པའི་བཞེ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

འདི་འདིར་སེམས་ཅན་སྐྱོན་མིན་གྱི། །འདི་ནི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྐྱོན་ཞེས། །
རྣམ་པར་དབྱེད་ནས་མཁས་པ་རྣམས། །སེམས་ཅན་དག་ལ་འཁྱག་མི་བྱེད། །[2]

ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་གྱིས་བཏེག་པའི་ཚེ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་དབྱུག་པ་དང་མཚོན་ཆ་ལའང་ཁྲོ་རིགས་ལ། བརྒྱད་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བ་ལ་ཁྲོ་ན་གནོད་བྱེད་དེ་ཞེ་སྡང་གིས་བསྐྱལ་བས་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་ལ་དངོས་བརྒྱད་གང་གི་དབང་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཚ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་བ། ཕྲིན་ཀ ཅ ས་ཁ ། ཀ། དམེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཡ་ ས་ཁ ། ཅ།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཡ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་པའི་འགྲེལ་པ། ཁ ། བ། དམེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཆ ས་ཁ ། ཀ།

དུ་བྱས་ཀྱང་ཁོ་མི་རིགས་ཚུལ་ནི། སྨྲོ་བ་འཇུག་ལས།

དགྱེ་བ་ལ་སོགས་དངོས་བཀོལ་ཏེ། །གལ་ཏེ་འཚེན་པ་ལ་ཁོ་ན། །
དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་སྨད་པས། །ཉེ[1]ས་ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁོ་རིགས། །[2]

ཞེས་སོ། །

གཞན་ལ་གནོད་འཚེ་བྱེད་པ་བྱེས་པ་མི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་མེ་ཚ་ཞིང་སྲེག་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཁོ་མི་རིགས་པ་དང་མཚུངས་ལ། གློ་བུར་བ་ཡིན་ན་ནམ་མཁར་དུ་བ་འཕྲལ་བའི་སྒྲོན་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་ཁོ་མི་རིགས་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཚུལ་ནི། སྨྲོ་བ་འཇུག་ལས།

གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཚེ་བྱེད་པ། །བྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ན། །
དེ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་ཏེ། །བསྲེག་པའི་རང་བཞིན་མེ་བཀོན་འདྲ། །
འོན་ཏེ་སྒྲོན་དེ་གློ་བུར་ལ། །སེམས་ཅན་རང་བཞིན་དེས་པ་ནཱ་ཧ། །
འོ་ན་ཡང་ཁོ་བར་མི་རིགས་ཏེ། །མཁའ་ལ་དུད་འཕྲལ་བཀོན་པ་བཞིན། །[3]

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་དགྲའི་མཚོག་ཁོང་ཁྲོ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་བཀག་ན་ཁོང་ཁྲོའི་ནང་ཚན་གྱི་རིགས་དུ་མ་ཁེགས་ཤིང་བཟོད་པ་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྐྱེའོ། །

1 སྔོ་དགེར་ཉེས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཅིན་དང་སྣར་ཐང་དཔར་མར་ཉེས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།
2 སྔོ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀ། ཝེ་ཌུ་རྒྱ་བ། ཕྱོགས་ ༩། ཤོག ༡༦ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ་༢
3 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༢ཁ-༣༠ ཤོག ༡༦ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ་༢

ཀ) བཟོད་པ་བཤད་པ།

ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་ལ་བྱམས་པ་དང་བཟོད་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་བཟོད་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། "འཇམ་དཔལ་ཀྱིས་སྨྲས་པ། བྱ་མོ། ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན། བྱ་མོས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ། གང་གི་ས་སེམས་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་མ་མཆིས་ཤིང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་གནོད་པ་མི་བཀྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་བཟོད་པ་ལགས་པར་རིག་པར་བཀྱེའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་ལ། ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་།

གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན། ।ཚུལ་ཁྲིམས་གཏུང་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོད། ।
ཁྲོ་མེད་མཚན་ཉིད།[2]

ཅེས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུང་སྒྲགས་བཟོད་པ་ཞེས་པ་ཁྲོ་བ་མེད་པ་སྟེ་གཙོ་བོ་བྱེད་བདང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་མི་འཁྲུག་པ་ཞིག་ལ་གསུངས་སོ། །

བཟོད་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་བཟོད་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པའི་མངོ་ལས་བཤད་པ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཚོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་དང་། གཞན་ཞིག་གིས་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པའོ་ཞེས་སོ། །"[3] ཞེས་གསུངས།

། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་ནི། སོ་སོའི་འཚོ་གནས་དང་ཁ་འབྲལ་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཁ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣། བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༨༢།

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ས་མ་བསྟོད་རྒྱག་པ། ཐྲོག ༢༠། ཤོག ༢༹། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག །ཀ།

3 སྟེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་རྒྱག་པ། ཤོག །།། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨། ཤོག །།།

ཐབས་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་རྣམས་དང་ལེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། གལ་ཏེ་སོ་སོར་དཀའ་ངལ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་བཟོད་བསྲན་བསྟེན་མི་ཐུབ་ན་དེ་ལ་སྨྲོ་བ་ཧ་ཅང་ཏུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགའ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན། །[1]

ཞེས་གང་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དེ་གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ལ་མི་དགའ་བར་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་མ་ཐག་བཅོས་པས་སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ཡང་དེ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་པས་ཅི་ཕན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

། ཆོས་ལ་ངེས་མེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་ནི། བསྟོམ་བྱའི་དོན་ལ་དགྱེད་པ་དང་མེམས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། མཚན་ཉིད་པས་རྟགས་གསལ་ཙོད་པའི་སྒྲུབས་རྟགས་གསལ་གྱི་དོན་མེམས་པ་ལྟ་བུ།

། གཞོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྣྲན་པའི་བཟོད་པ་ནི། དགྲ་སོགས་གཞན་གྱིས་རང་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་ན། དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་བཟོད་པ་བསྟོམ་པའོ། །དེ་ཡང་ཁོང་ཁྲོས་ནི། རང་གི་མེམས་ཀྱི་ཞེ་བའི་དེ་མ་ཐག་གཏོང་བཤིག་གཏོང་བ་དང་མེམས་ཁམས་མི་བའི་བ་བཟོ་བ། རང་གི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞོད་སྐྱེན་གཏོང་བ་སོགས་བྱེད་པས། ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་བཟོད་པ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལ། ལེའུ་རྒྱུན་པ། ཕྱི་ཀ ༧༠ ཤོག ༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༥༧

བསྟེན་དགོས་ཤིང་། ཁོང་ཁྲོ་མ་བྱང་གོང་ནས་དང་། བྱང་བའི་ཚེ་རྒྱུན་ཐུབ་པར་བྱས་ཏེ་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམ་དགོས།

བཟོད་པ་འདི་གསུམ་ལས། ཕྱི་མ་འདི་གཞོད་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང་། གཞན་གཉིས་ནི་སྒྲགས་ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། སྨོན་ཁྱད་ཀྱི་དུས་སུའང་རྒྱུན་རིང་བ་སོགས་བཟོད་པར་བྱས་ཏེ། ཆེ་གཅིག་ཏུ་ཉན་ནས་དོན་སེམས་པ་དང་། ཐ་ན་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་སྒྲགས། ལུས་ཀྱི་སྡུག་ལམ་ལ་གཟབ་ཅིང་། བཀྲེས་སྐོམ་བཟོད་པ་ཚུན་ལ་བཟོད་པ་དེ་གཉིས་ཚང་བར་བྱར་ཡོད་དོ། །

བཟོད་པ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྲུང་རྟེ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། “བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེ་སྡང་བའི་སེམས་མེད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བ་སྟེ།”[1] ཞེས་དང་། མདོ་དན་པ་ཉིར་བཞག་ལས། “བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་བ་རྣམ་པར་སྦྱངས་པའི་རྒྱས་བྱ་ལ་རྒྱ་གོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དང་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ། །ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མཐོང་ན་དགའ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པའི་ས་དང་བཞིན་གྱི་མདངས་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་དང་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །”[2] ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

སྨོན་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

ཞེ་སྡང་ལྟ་བའི་སྤྲོ་བ་མེད། །བཟོད་པ་ལྟ་བའི་དགའ་ཐུབ་མེད། །[3]

ཅེས་སེམས་དཀྱུག་པ་དང་དགེ་བ་འཛིན་པ་ལ་ཞེ་སྡང་ལྟ་བའི་སྤྲོ་བ་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། པ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག།ᲘᲤᲧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲧᲥ ཤོག ᲯᲨᲧ

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ་ཤོག ᲯᲧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲥᲨ ཤོག ᲨᲦᲯ

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ལྷ། ལེའུ་ཏུག་པ། ཕྲིན་ཀ Ჩ ཤོག ᲨᲯ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲬᲨ ཤོག ᲫᲩᲦ

གཞན་མེད་ཅིང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཚ་གདུང་འཇོམས་པ་ལ་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་དམ་པ་གཞན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།

བཟོད་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ། །
བཟོད་པས་མཛེས་ཤིང་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ལ། །
ཕངས་དང་ལུགས་དང་ལུགས་མིན་ཤེས་པ་ལ། །
མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་།[1]

ཞེས་བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་གཟུགས་མཛེས་པ་ཐོབ་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕངས་ཤིང་གཅེས་པ་དང་། རིགས་པ་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་སོགས་གསུངས། འདིར་ལུགས་ཞེས་པ་རིགས་པ་ལ་གོ་དགོས།

བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡང་སེམས་ལ་རག་ལས་ཚུལ་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་ཏེ།

སེམས་ཅན་མི་སྲུན་ནམ་མཁའ་བཞིན། །དེ་དག་གཞོམ་གྱིས་ལོང་མི་ལང་། །
ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་བཅོམ་ན། །དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་དང་འདྲ། །
ས་སྟེངས་འདི་དག་ཀོས་གཡོགས་སུ། །དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་། །
ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི། །ས་སྟེངས་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་འདྲ། །[2]

1 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ། ཤློཀ ༤ ཤོག ༢༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༡༢

2 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༢-༡༣ ཤོག ༡༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༢༡

ཞེས་སེམས་ཅན་མི་སྡུག་པ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མཐའ་ཡས་པས་དེ་དག་ཀུན་གཞོམ་པས་མི་ལང་བས། ཁོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་བུ་བཅོམ་ཞིང་བཏུལ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཚོམས་པ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན། ཤིང་པ་ལ་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བསྡུང་བའི་དོན་དུ་ས་སྟེང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀོ་བ་འཇམ་པོས་གཡོག་དགོས་ན་དེ་སྟེད་ཀྱི་ཀོ་བས་མི་འདང་ལ། དེ་ལྟར་ནཱའ་ལྟམ་མཐེལ་ཅམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི་རང་རང་གི་ཤིང་པ་གཡོགས་ན་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་གཡོགས་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །གང་ལྟར་ཡང་ཞེ་སྡང་གི་ཉེས་དམིགས་དང་གཉིན་པོ་བཟོད་པ་བསྟེན་ཚུལ་སོགས་ནི། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ང) སྙིང་རྗེ་བཤད་པ།

སྟེང་རྗེའི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་། བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། ཉམ་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་མཐོང་ནས་དེ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའི་བརྩེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་དེ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་བརྩེ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་སྟེང་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བདག་གིས་བྱའོ་ཞེས་སྤྱོད་འདོད་ཀྱི་སྟེང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་ཡང་གཞུང་དག་ལས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། “སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་

བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

སྟོང་ཉིའི་སྐད་དོད་ཀ་རུ་ཏྲའི་ཀོ་བདེ་བ་དང་། རུ་ཏ་ལགས་ཀ་ལ་ལ་ལ་ཏ་ཡ་ཀ་ལས། གཞན་གྱི་ལྷག་བསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མཐོང་ན་མི་བཟོད་ཅིང་རང་གི་བདེ་བ་ལགས་ཀུས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཀ་རུ་ཏ་སྟེ་བདེ་བ་ལགས་པ་ཞེས་གསུངས།

སྟོང་ཉིའི་བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་མི་ལྟཙེ་བའི་ལས་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ནས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། "རྣམ་པར་མི་ལྟཙེ་བ་གང་། ཞེ་སྡང་མེད་པའི་ཚ་ཤས་སྟོང་ཉིའི་སེམས་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྟཙེ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བྱམས་པ་ནི་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །" ཞེས་དང་། "སྟོང་ཉིད་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །"[3] ཞེས་པ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་དང་བྱམས་པ་གཉིས་སེམས་བྱང་ངར་གཅིག་གི་ནང་ཚན་སེམས་བྱང་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ། སྟོང་ཉིས་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཆ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། བྱམས་པ་ནི་བདེ་བའི་ཆ་ནས་དམིགས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །

སྟོང་ཉིའི་རྒྱུ་ནི། རང་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་བློས་གཏོང་མི་རུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་སྲོན་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རང་གི་གཉེན་དུ་གྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་དག་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྒྲེ། ནཱ། ཨེཏཱ་གཉིས་པ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ११९ ནཱ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ९৬ ཤོག ३११

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། མི། ཀུན་ནས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག १३৬ ནཱ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৮ ཤོག ११३৬

3 སྒེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བརྒྱད་པ། ཤོག ৩৩ ནཱ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৫ ཤོག ১৬৬

སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མནར་ཚུལ་སེམས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་སེམས་པ་དང་། མདོ་ཉི་ཁྲི་ལས་ཀྱང་། "སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མའི་སེམས་དང་། ཕའི་སེམས་དང་། ཕུ་ནུའི་སེམས་དང་། སྲིང་མོའི་སེམས་དང་། གྲོགས་པོ་དང་། གཉེན་པ་དང་། རུས་གཅིག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །"[1] ཞེས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕ་མ་སོགས་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་སྙིང་རྗེའི་རྒྱུ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །

སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལ་སེམས་ཅན་རང་གི་གཉེན་དུ་འདུ་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། རང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བར་མའི་སེམས་ཅན་དང་། གཞན་ཡང་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་དགྲ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་སྙིང་རྗེའི་བློ་སྦྱོང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རང་གི་གཅེས་པའི་གཉེན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་ཤི་བའི་ཕྱུ་དང་གྱིས་གདུངས་པའི་ཕྲུ་གུ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་སྙིང་རྗེ་སྦྱང་མི་དགོས་པར་ངང་གིས་སྐྱེ་འོང་བ་ནི་སློས་མི་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་སྐབས་བར་མའི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་ལ་གཉེན་གྱི་བློ་སྐྱེད་དགོས་པའི་གནད་ནི། དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་མི་བཟོད་པའི་བློ་མེད་ཚེ་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་མི་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་སོ༑ །དེ་ལྟ་ནའང་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། རང་གཞན་བདེ་བ་འདོད་པར་མཉམ་པ་དང་། སྡུག་

---

[1] སྡེ་དགེ བཀའ། ཉི་ཁྲི། ཁ། ལེའུ་སོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༥༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༤༣

བསྟལ་མི་འདོད་པར་མཉམ་པའི་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བློ་སྦྱང་བ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ། དེ་ནས་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བློ་བསྒྱེད་དེ་སྙིང་རྗེའི་བློ་སྦྱོང་བའི་མན་ངག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྙིང་རྗེའི་འབྲས་བུ་ནི། མདོ་དན་པ་ཉིད་བཞག་ལས། "སྙིང་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོས་ནི། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང་། འགོད་བའི་འཇིགས་པས་འཇིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པའི་ས་གཞི་དང་། ལེགས་པར་བསྟན་པའི་ཡིད་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། སྐྱོབ་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱི་ས་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་དང་། རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་སྟོས་པ་ཁྱོད་རྣམ་ཀུན་པོའི་མདོ་ལས།

དེས་ཤེད་བཏུལ་ཞུགས་བཟང་ལ་རྟག་ཏུ་ཞེ། །
བདག་ལ་ཕན་ཞེང་མེམས་ཅན་གཞན་ལ་ཕན། །
བྱམས་པ་དང་ནི་སྙིང་རྗེ་བསྟོམ་པར་གྱིས། །[2]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

སྟོན་དགེ་བ་ལ་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ། ཀུན་སྟོང་གི་དགེ་བ། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་དགེ་བ་བང་ལྡར་གཞུང་རྣམས་སུ་བཤད་པ་ལས། གོང་དུ་དབུས་པའི་མེམས་བྱང་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བར་འཇོག་སྟེ། ཀུན་སྟོང་དང་མཚུངས་ལྡན་སོགས་གཞན་ལ་མ་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ། ཤོག །།།༨

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། བ། ལེའུ་སོ་བཏུད་པ། ཤོག །༥༠ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ཟ༧།

ལྟོས་པར་རང་གྱུབ་ཅམ་ནས་དགེ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བཤད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྟོམས་ནས་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དག་པར་འགྱུར་བས་དགེ་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་དགེ་བ་དངོས་ནི་མིན་ནོ། །མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ་ནི་དད་སོགས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བའི་སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་སོ། །ཀུན་སློང་གི་དགེ་བ་ནི་སྟེང་རྟེ་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལྟ་བུ། རྟེས་སུ་འཛིན་པའི་དགེ་བ་ནི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །

༤) རྩ་ལྟོན་བྱུག

སྔ་ཚན་བཞི་པ། རྩ་ལྟོན་བྱུག་ནི། ༡ འདོད་ཆགས་དང་། ༢ ཁོང་ཁྲོ་དང་། ༣ ང་རྒྱལ་དང་། ༤ ལྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ༥ ལྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཕེ་ཚོམ་དང་། ༦ ལྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་རྣམས་སོ། །

སྡོམ་ལ།

རྩ་ལྟོན་བྱུག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། །འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་དང་། །
མ་རིག་པ་དང་ཕེ་ཚོམ་དང་། །ལྟ་བ་ལྟོན་མོངས་ཅན་རྣམས་སོ། །

ཞེས་སོ། །

དེ་ལ་ལྟོན་མོངས་སྟྲི་ལ་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱང་སྟེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “ཚོས་གང་འབྱུང་བ་ན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་

བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[1] ཞེས་དང་། རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། "རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་འི་མཚན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་གཡེང་བས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་དང་། ཆོད་པས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་དང་། རྒྱགས་པས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་དང་། བག་མེད་པས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་དང་། འཇོམ་པ་མེད་པས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྩ་ཉོན་དྲུག་གི་དང་པོ་འདོད་ཆགས་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་དུ་ཞེན་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བྱུང་རོ། །དེ་ཡང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལྷས་དང་ཟས་གོས་ནོར་སོགས་མཐོང་བ་ན། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཞེན་ཞིང་དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་རས་སྐྲམ་པ་ལ་རྡུལ་ཞུགས་པ་བཞིན་དབྱུང་སླ་ཡང་། འདོད་ཆགས་ནི་སྙུམ་གྱིས་བཏྲན་པའི་རས་ལ་རྡུལ་ཞུགས་པ་དབྱུང་དཀའ་བ་བཞིན་དུ། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཞེན་ཞིང་ཆགས་པ་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་འཇིན་པ་དང་། ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་བལྟ་བ་དང་རེག་པ་ལ་སོགས་པར་འདོད་པས་ཆགས་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་ཇི་ཆེར་འཕེལ་ཏེ་འབྲལ་དཀའ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ཡིན་ལ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཕྲལ་གྱི་གཉེན་པོར་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་དགོས་པར་གསུངས།

བྱེད་ལས་ནི། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དེ་ཡང

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ᲥᲧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲥᲬ ཤོག ᲨᲫᲫ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ᲨᲨᲥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲥᲬ ཤོག ᲨᲮᲨᲨ

མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “འདོད་ཆགས་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་རྟེས་སུ་ཆགས་པ་སྟེ། ཕྱུག་བསྡལ་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁོང་ཁྲོ་ནི། ཁོང་ཁྲོའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་མི་བཟོད་ཅིང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པཉམ་གཅོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱང་སྟེ། ། དེ་ཡང་དགྲ་སོགས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཚུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་ཚོ་ག་རྩྭ་སྨྲས་པ་ན་དེ་མ་ཐག་སེམས་ལ་མི་བཟོད་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “ཁོང་ཁྲོ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། ཕྱུག་བསྡལ་དང་། ཕྱུག་བསྡལ་གྱི་གནས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་སྟེ། རེག་པར་མི་གནས་པ་དང་། ཉེས་པར་སྤྱོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[2] ཞེས་སོ། །ཁོང་ཁྲོའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་གྱི། སེམས་ཅན་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱུག་བསྡལ་དང་། མཚོན་དང་ཚེར་མ་སོགས་ཕྱུག་བསྡལ་དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་རྣམས་སོ། །

ཁོང་ཁྲོ་སྟེ། བའི་ཡུལ་ལ་མངོ་ལས་གསུངས་པའི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི་དགུ་ནི། ཟློག་དགོས་ཀྱི་ཕྱུག་བསྡལ་དེ་ཅིན་ཆེན་ལྷོང་བར།

གཞོན་སེམས་བདག་དང་གཅིག་དང་དགྲའི། །ཕྱོགས་ལ་དུས་གསུམ་དོན་མེད་པ། ། གཞོན་བྱས་གཞོན་པ་གཞོན་དོགས་ཕྱོགས།།དོགས་པའི་གཞན་ལ་གཞོན་པའི་ སེམས། །རྒྱུ་དགུ་ལས་ནི་བྱང་བ་ཡིན། །[3]

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཚོག ༥༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ཚོག ༢༢ཀ

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཚོག ༥༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ཚོག ༢༢ཀ

3 སྒེ་དགེ་བསྟན་རྒྱས་རབས། ཀ། ལེའུ་སྡུ་པ། ཕྲིན། ༢༧ ཚོག ༢༢༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ/ཚོག ༦ཀ

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདག་ལ་འདས་པའི་དུས་སུ་གཤོད་པ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟ་བྱེད་དོ། །མ་ཡིན་པ་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར་སྲིད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་དང་། བདག་གི་གཉེན་ལ་དེ་བཞིན་གསུམ་དང་། བདག་གི་དགྲ་ལ་འདས་པ་དང་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་ལྟ་བའི་དུས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་པན་བཏགས་སོ། །འདོགས་སོ། །གཙུགས་པར་འགྱུར་སྲིད་སྙམ་དུ་དོགས་པ་གསུམ་བཅས་དགུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཁོང་ཁྲོའི་བྱེད་ལས་སམ་ཉེས་དམིགས་ནི། མདོ་ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ལས། “དེ་ལ་ཁྲོ་བ་ཉིད་སྐྱེས་པར་གྱུར་ན་དེ་སྲིད་དུ་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །བཞིན་འགྱུར་བར་བྱེད་དོ། །ཁྲག་ནམས་ངོར་ལྷོག་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ལ་བག་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་པ་འཇིགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡུལ་ལྷོངས་པ་ནམས་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་མི་མཐུན་པ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། སྨྲ་བར་ཡང་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །”[1] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁོང་ཁྲོའི་དབང་དུ་སོང་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་མཐོང་ཚོས་ལ་དགེ་བའི་རྩེན་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདོ་གཅེ་མི་མཛེས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་རང་ཉིད་བཀུ་མེད་པར་མཐོང་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཀུན་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། སྣོ་གསུམ་མི་གཙང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་མང་། སྲོག་འཛིན་ལས་ཀྱང་།

ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔའི་སེམས་འཚང་ན། །ཡིད་ནི་ཞི་བ་ཉམས་མི་ཚུད། །
དགེ་བདང་བདེ་བཞང་མི་འཚོག་ལ། །གཉིད་མི་འོང་ཞིང་བརྟན་མེད་འགྱུར། །
གང་དག་ནོར་དང་བཀུར་སྟི་ཡིས། །དེན་བྱེད་དེ་ལ་བརྟེན་གྱུར་པ། །

1 སྡེ་དགེ་ བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀཱ་ཥོག ཅ་ བ། དམེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ་ཀ ཥོག ༧༠༦

དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྔོན་ལྟར་བའི། །རྟེ་དགོན་དེ་ལ་གསོད་པར་རྣོལ། །
དེ་ཡིས་མཛའ་བར་ཤེས་སྐྱོ་བར་འགྱུར། །སྨྲི་ན་བས་བསྡུས་ཀྱང་བསྟེན་མི་བྱེད། །
མདོར་ན་ཁྲོ་བས་བདེ་རགན་པ། །དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཁྲོ་བའི་དགྲ་ཡིས་དེ་ལ་སོགས། །སྡུག་བསྔལ་དག་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་དག་པོ་སྤྱིད་པར་བྱེད་པས་ཞེ་སྡོང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཞེ་སྡོང་གི་སེམས་འཚང་ན་ཡིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་དགའ་བ་དང་། ལུས་བདེ་བཉང་མི་འཐོབ་ལ། གཉིད་མི་འོང་ཞིང་སེམས་བག་ཕེབས་པའི་བརྟན་པཉང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཁྲོ་བའི་དབང་དུ་སོང་ན་རང་ལ་ནོར་དང་བཀྲར་སྟོས་ཏིན་ཀྱིས་བསྒྲངས་པའི་རྟེ་དགོན་དག་ཀྱང་གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་། མཛའ་བཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་སྲུན་ནས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་ལ། སྐྱེ་བོ་གཞན་སྨྲི་ན་བས་བསྡུས་ཀྱང་དགའ་བས་བསྟེན་པར་མི་འགྱུར་བ་སོགས་མདོར་ན་ཁྲོ་བའི་དབང་དུ་སོང་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་མེད་པས། ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སྐབས་མི་སྨྲི་ན་སྙན་པས་ཁྲོ་བ་དགག་པར་བྱ་བ་སྟེ་རྒྱས་པར་བྱམས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་ནི། རྒྱུ་ནོར་རམ་ཡོན་ཏན་སོགས་རང་གི་ཕུན་ཚོགས་ཅི་རིགས་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་།། །དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་འགྲོར་རིགས་རུས་ཡོན་ཏན་ཐ་ན་སྐད་བཟང་བ་དང་ཤེད་ཤུགས་ཆེ་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཡུལ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པ། དགེར་ན། རི་མཐོན་པོའི་རྩེ་ནས་ལྟ་བ་ན་གཞན་རྣམས་དམའ་ཞུམ་ཞུམ་བྱེད་པ་བཞིན་རང་ཉིད་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུ་མ། ལ། ལེཉ་ཏུག་པ། ཕྱོགས། ३-৬ ཤོག ৭৩ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬৭ ཤོག ৫১০

མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། ཕ་རོལ་པོ་དམའ་བར་བཟུང་ནས་མཐོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུའི། ཁྱེད་ལས་ནི། གཞན་ལ་མ་གྱས་པ་དང་ཡོན་ཏན་གོང་མ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཅིང། ཐུག་བསྡལ་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་བའི། ང་རྒྱལ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བསྟོམ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གིས་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཚུལ་དང་རང་ལས་ལྟག་པའི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ང་རྒྱལ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕེམས་ཁེངས་པ་སྟེ་མི་ཀུས་པ་དང། ཐུག་བསྡལ་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་བའི་ལས་ཅན་གོ། ।"[1] ཞེས་གསུངས། འདིར་འཇིག་ལྟ་ལ་བརྟེན་ཅེས་པ་ནི། ང་རྒྱལ་གང་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངའོ་སྙམ་པའི་ངར་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །

དབྱེ་ན། བདུན་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། ང་རྒྱལ་དང། ལྟག་པའི་ང་རྒྱལ་དང། ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང། ཅུང་ཟད་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བདུན་གོ། །དང་པོ་ང་རྒྱལ་ནི། དམན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་བདག་མཆོག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །གཉིས་པ་ལྟག་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། རང་དང་མཉམ་པ་ལས་ལྟག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ནི། རང་ལས་ལྟག་པ་ལས་ཀྱང་བདག་མཆོག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །བཞི་པ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །ལྔ་པ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་

1 ལྷ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཚོག ཅ། ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲨᲬ ཚོག ᲨᲪᲧ

པར་རློམ་ནས་སེམས་ཁེངས་པའོ། །དྲུག་པ་ཅུང་ཟད་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། རང་ལས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ལས་བདག་ཅུང་ཟད་དམན་པ་ཙམ་མོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །བདུན་པ་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཏུ་རློམ་ནས་སེམས་ཁེངས་པའོ། །གཞན་ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

བདག་དགོས་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས། །བདག་ཉིད་སྨོད་པ་གང་ཡིན་དེས། །
དམན་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །[1]

ཞེས་བདག་གསོན་ཡང་དགོས་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བདག་ཉིད་ལ་སྨོད་པ་ནི་དམན་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་མ་རིག་པ་ནི། སྤྱིར་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་མ་མཐོང་མ་རིག་ཟེར་བ་ལྟར་རིག་པ་ལ་དགག་སྒྲ་སྦྱར་བས་མ་རིག་པ། མ་མཐོང་བ། མི་ཤེས་པ། མི་གསལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། མིག་བཙུམས་པ་ལྟ་བུའི་ནག་ཐོམ་མེ་བའམ་མུན་པས་ཁྱབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སོགས་མི་ཤེས་པའོ། །ངོ་བོ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ལ་ལོག་པར་ངེས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

མ་རིག་པ་འདི་ལ་སེམས་བྱུང་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ

1 སྡེ་དགེ བསྟན། སྤྲིངས་རབས། གེ ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༢ ཤོག ༡༢༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༨ ཤོག ༣༢༨

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༥༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༢༩

འཇོན་པའི་བློ་གཉིས་ལས། སློབ་དཔོན་ཐོག་མེད་སྒྲ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་སེམས་བྱུང་མི་ཤེས་པ་ལ་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇོན་པའི་ཆོང་པ་ལ་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་བང་པོས་ནི་མ་རིག་པ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་ཐོག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་། གཉིས་པས་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀས་མ་རིག་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་གཙོ་བོ་ལ་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཇོག་པ་ནི་འད�། །དེ་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས། “དེ་ལ་མ་རིག་པ་ནི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་རྟོགས་ན་ལོག་པའི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།”[1] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ། ལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་པར། །གསུངས་ཕྱིར་གཞན་ནི་རིགས་མ་ཡིན། །[2]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་རིག་པའི་བྱེད་ལས་ནི། མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་དང་། ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་བསྟན་རྣམས་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ། ཞོག ༡༩ ན། དགེ་བསྟུང་མ། དེག ཀ་ཞོག ༢༠༧

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་ཀྱིས་བཤད་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ༢༧༥ ཞོག ༧༧༥ ཨ། དགེ་བསྟུང་མ། དེག ཁ་ཞོག ༥ཀ་ ཞོག ༥༧ཁ

ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན། །

དེ་མ་རིག་དེར་དེ་ལ་ཚགས། ।དེ་ལས་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་འབྱུང། །

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། ।རྒྱུ་ནི་གཏི་མུག་ཡིན་པར་གསུངས། །[1]

ཞེས་དང། དགེ་ལྟན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང།

ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །

ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ་ཞེབ་པར་འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འཛིན་པའི་སྒྲགས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ནི། བདེན་བཞི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་དགེ་གས་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། ।དགེར་ན། བདག་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་དུ་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་ལྟ་བུ། ལམ་དུ་འགྲོ་འདོད་པའི་ཚེ་ལམ་དངོས་གནས་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཀྱིས་ཀྱང་གནས་ལུགས་སོགས་མཐོང་བའི་གེགས་བྱེད་དོ། ।དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཐེ་ཚོམ་གང་ཞེ་ན། བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བ་སྟེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ।"[3] ཞེས་གསུངས། བྱེད་ལས་ནི། ཟླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་སོགས་སོ། ।ཕྱི་ར་ཐེ་ཚོམ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚར་མ། ཅ། རང་དོན་ལེའུ། ཕྲོག ༢༢༩ ཤོག ༧༠༦ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ་ ཤོག ༩༡ཤ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་བ། ཕྲོག ༧༢༠ ཤོག ༢༧༠ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༦༠ ཤོག ༥ ཅ ཅ

3 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་ཡོ། ཤོག ༩ཤ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ་ ཤོག ༧ ཅ ཅ

ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མི་འདི་བཀྲ་ཤིས་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པ་དང་། ས་ང་ཉིན་གནམ་གཤིས་ཇི་འདྲ་ཡོང་སྙམ་པ། ཁང་པ་འདི་ཚེ་རིང་གི་ཁང་པ་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས་སོ། །

དྲུག་པ་ཉིན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྷ་བ་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ། འཇིག་ལྷ་དང་། མཐར་ལྷ་དང་། ལོག་ལྷ་དང་། ལྷ་བ་མཆོག་འཇོན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཏུལ་ཞུགས་མཆོག་འཇོན་རྣམས་སོ། །དང་པོ་འཇིག་ལྷའི། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངང་ངང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་དབང་བའི་ང་དང་ང་ཡིའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིན་མོངས་ཅན་ཞིག་གོ །དེས་ན། རང་ཉིད་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟོད་སྨད་སོགས་བྱེད་པའི་ཚེ་ང་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་དུ་ཟློ་ཕྱུགས་སུ་ང་ལིང་ལིང་བ་ཞིག་ཤར་ཡོང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པར་འཇོན་པ་སྟེ། འཇིག་ཅིང་ཚོགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བས་ན་འཇིག་ལྟ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ཡང་དག་པར་རྟེས་སུ་ལྟ་བའི་བཟོད་པ་དང་། འདོད་པ་དང་། ཐོག་གི་ལ་ལ་ལ། ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། འདིར་ཀུན་བཏུས་སུ་འཇིག་ལྟའི་ངོ་བོ་འཆད་པའི་སྒྲབས་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་ལ་མི་སྒྲག་པས་ན་བཟོད་པ་དང་། ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པས་ན་འདོད་པ་དང་། ཡུལ་དེ་རབ་ཏུ་འབྱེད་པས་ན་ཐོག་གོས། ཡུལ་དེར་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན་ཐོག་

1 གོང་མཚན་ཞོག ཅ། བ། དགེ་བསྟན་མ། དེག ᲜᲚ ཞོག ᲠᲜᲧ

པ། ཡུལ་དེར་དམིགས་པར་བྱེད་པས་ལྷ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

གཉིས་པ་མཐར་ལྷ་ནི། འཇིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་རྟག་པའམ་ཆད་པ་གང་རུང་དུ་འཇོག་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “མཐར་འཇོག་པར་ལྷ་བ་གང་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དག་ལ་རྟག་པའམ་ཆད་པར་ཡང་དག་པར་རྟེས་སུ་ལྟ་བའི་བཟོད་པ་དང་།”[1] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བར་བྱེད་པས་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོའོ། །མཐར་ལྟ་ལ་དབྱེ་ན། རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། ཆད་པར་ལྟ་བ་གཉིས་སོ། །

གསུམ་པ་ལོག་ལྟ་ནི། ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། བྱ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་ཚོས་ཤེག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་མེད་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞེག་གོ། །འདིའི་བྱེད་ལས་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། དགེ་རྩ་གཅོད་པ་དང་། མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་ཅིང་སྲོག་མེམས་དམ་འཚའ་བ་སོགས་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “ལོག་པར་ལྟ་བ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་འམ། འབྲས་བུའམ། བྱེད་པ་ལ་སྐྱོར་བ་འདེབས་པ་དང་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་འཇིག་པ་སྟེ། ལོག་པར་ནམ་པར་རྟོག་པའི་བཟོད་པ་དང་།”[2] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ནི། ལྟ་ངན་གཞན་རྣམས་དང་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་གནས་ཕུང་པོ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ৩৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮ ཤོག ১২১

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ৩৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮ ཤོག ১২৫

མཚ�་ཏུ་འཇོན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞེག་གོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ལྷ་བ་མཚོ་ཏུ་འཇོན་པ་གང་ཞེ་ན། ལྷ་བ་དང་ལྷ་བའི་གནས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་པོ་དག་ལ་མཚོ་དང་གཅོ་པོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་དམ་པར་ཡང་དག་པར་རྟེས་སུ་ལྷ་བའི་བཟོད་པ་དང་།"[1] ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིར་མཚོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་གསུངས་པ་ནི། ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་རྟོམ་པས་ན་མཚོ་ཏུ་འཇོན་པ་དང་། འདི་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པར་འཇོན་པས་ན་གཅོ་པོར་འཇོན་པ་དང་། གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འཇོན་པས་ན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། འདི་དང་མཉམ་པ་གཞན་མེད་པར་འཇོན་པས་ན་དམ་པར་ལྷ་བའོ། །

ལྷ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཏུལ་ཞུགས་མཚོ་འཇོན་ནི། ལྷ་ངན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་པས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པཉམ་ཚུལ་འཆལ་གྱི་དམ་བཅའ་དང་། ལུས་ངག་གི་བཏུལ་ཞུགས་ངན་པ་དང་། དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དག་གོལ་གྱི་རྒྱུའམ་མཚོ་ཏུ་ལྷ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཏུལ་ཞུགས་མཚོ་ཏུ་འཇོན་པ་གང་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཏུལ་ཞུགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཏུལ་ཞུགས་གྱི་གནས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་པོ་དག་ལ་འདུག་པ་དང་། གྲོལ་བ་དང་། ཏེས་པར་འབྱིན་པར་ཡང་དག་པར་རྟེས་སུ་ལྷ་བའི་བཟོད་པ་དང་།"[2] ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨོས་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་བཅས་ལྷ་མེན་ལྷ་ལ་རྩ་ཉོན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདི་བཅུ་པོ་གང་རུང

1 གོང་མཆུངས། ཤོག ᠔᠒ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག། ᠈᠓᠘ཤོག ᠓᠕᠔

2 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཝེམས་ཅམ། ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ᠔᠒ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག། ᠈᠓᠘ ཤོག ᠓᠕᠔

ལས་མ་སྒྲུབ་པའི་ཉེ་ཁོན་མེད་ཅིང། ཉེ་ཁོན་རྣམས་འདི་བཅུ་པོ་གང་རུང་དང་ཉེ་བ་ཤཱ་སྟྲ་ཡིན་པའམ། སེམས་ཁོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ན་རྙེད་ཁེས་བྱའོ། །

༨) ཉེ་ཁོན་ཁྱི་ཐུ།

སྟེ་ཚན་ལྔ་པ་ཉེ་ཁོན་ཁྱི་ཤུ་ནི། ༡ ཁྲོ་བ་དང། ༢ ཁོན་འཛིན་དང། ༣ འཚབ་པ་དང། ༤ འཆོག་པ་དང། ༥ ཕྲག་དོག་དང། ༦ ཕེར་སྨྲ་དང། ༧ ཟློ་ཕྱུ་དང། ༨ གཡོ་དང། ༩ རྒྱགས་པ་དང། ༡༠ རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང། ༡༡ ངོ་ཚ་མེད་པ་དང། ༡༢ ཁྲེལ་མེད་པ་དང། ༡༣ རྒྱུགས་པ་དང། ༡༤ ཏོད་པ་དང། ༡༥ མ་དད་པ་དང། ༡༦ ལེ་ལོ་དང། ༡༧ བག་མེད་དང། ༡༨ བརྗེད་ངས་དང། ༡༩ ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང། ༢༠ རྣམ་པར་གཡེང་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །

སྡོམ་ལ།

ཉེ་ཁོན་ཁྱི་ཤུ་འདི་ལྔ་སྟེ། །ཁྲོ་དང་ཁོན་འཛིན་འཚབ་པ་དང། །
འཆོག་པ་ཕྲག་དོག་སེར་སྨྲ་སྟེ། །གཡོ་རྒྱགས་རྣམ་འཚེ་ངོ་ཚ་མེད། །
ཁྲེལ་མེད་རྒྱུགས་དང་ཏོད་པ་དང། །མ་དད་ལེ་ལོ་བག་མེད་དང། །
བརྗེད་ངས་ཤེས་བཞིན་མིན་པ་དང། །རྣམ་གཡེང་དང་ནི་ཉི་ཤུ་ཡོ། །

ཞེས་སོ། །

དང་པོ་ཁྲོ་བ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པའི་གཞི་དགུ་གང་རུང་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་གཙོ་བ་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་

ཞེག་སྟེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཁོ་བ་གང་ཞེ་ན། གཞོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཉེ་བར་གནས་ན་ཁོང་ཁོ་བའི་ཚར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་སྟེ། མཚོན་ཆ་ལེན་པ་དང། ཚད་པས་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང། གཞོད་པ་ཤོས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། ཁོང་ཁོ་དང། ཁོ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཁོང་ཁོ་ནི་ཁོ་བའི་ཡུལ་ཉེ་བར་མི་གནས་ཀྱང། སེམས་ལ་ཤར་བ་ཙམ་གྱིས་མི་བཟོད་པར་ཁོང་ནས་འཚུགས་པ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཁོ་བ་ནི་ཁོ་བའི་གཞི་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་ཁོང་ཁོ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ་ལུས་ཀྱིས་རྡེག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱ་འདོད་པ་མེ་ལ་མར་ཁུ་ཆུགས་པ་ན་མེ་ལྟེ་ཆེར་འབར་བ་ལྟ་བུ་ཞེག་གོ།

གཉིས་པ་ཁོན་འཛིན་ནི། ཁོང་ཁོ་བའི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་གཞོད་ལན་བྱེད་འདོད་པ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །ཁོན་པའི་རྒྱུན་དམ་དུ་འཛིན་པས་ན་ཁོན་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཁོན་དུ་འཛིན་པ་གང་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཁོང་ཁོ་བའི་ཚར་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཤར་གཉེར་བའི་བསམ་པ་མི་གཏོང་བ་སྟེ། མི་བཟོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་འཚབ་པ་ནི། གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་གཞན་ཀྱིས་པན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་ཉེས་པ་གླིང་བ་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐུད་པ་སྟེ་སྦྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བྱེད་ལས་ནི་དངོས་སུ་འགྱོད་པ་དང། བརྒྱད་ནས་ལུས་སེམས་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་མི་གནས་པཉམ་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འཚབ་པ་གང་ཞེ་ན། ལེགས་པར་བསྒྲལ་བ་ལ་གཏི་མུག

1 གོང་མཚན་དམ་ཀོག ༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཀ-ཀོག ༢༦

2 གོང་མཚན་དམ་ཀོག ༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ཀ-ཀོག ༢༦

གི་ཚར་གཏོགས་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐུན་པ་སྟེ། འགྱོད་པ་དང། རེག་པར་མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་འཚོག་པ་ནི། གཞན་གྱིས་རང་གི་ཉེས་པ་བླེང་བ་ན་ཉེས་པ་ལ་འགྱོད་པ་དང་མཐོལ་བ་ཤཱཀྱས་ཀྱི་བསམ་པ་མེད་པར་ཁོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་གྱི་དབང་གི་ས་ཞེ་འགྲས་པའི་བསམ་པས་ཚོག་རྩྭ་པོ་སྣ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །འདིའི་བྱེད་ལས་ནི་ཚོག་རྩྭ་སོགས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དུ་མར་འཇུག་པས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འཚོག་པ་གང་ཞེ་ན། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཚར་གཏོགས་པ་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་སྟེ། ཚོག་རྩྭ་པོ་བརྒྱང་ཞིང་དྲག་པོའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་དང། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་འཕེལ་བའི་ལས་ཅན་དང། རེག་པར་མི་གནས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

ལྔ་པ་ཕྲག་དོག་ནི། ཞེ་སྡང་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་ཆེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་བཟོད་པར་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྱུག་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཕྲག་དོག་གང་ཞེ་ན། ཆེད་པ་དང་བཀུར་སྟེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས་གཞན་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་མི་བཟོད་པར་གྱུར་པ་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྱུག་པ་ཞེ་སྡང་གི་ཚར་གཏོགས་པ་སྟེ། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང།རེག་པར་མི་གནས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[3] ཞེས་གསུངས། ཕྲག་དོག་ལ་དབྱེ་ན་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ५० བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་৮-ཤོག ৭২০

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ५० བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་৮ ཤོག ৭২৭

3 གོང་མཚུངས། ཤོག ५० བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་৮ ཤོག ৭২৭

རང་དང་མཉམ་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཐུགས་དོགས་དང། རང་ལས་ལྷག་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཐུགས་དོགས་གཉིས་ཀྱི། སེམས་ཀྱི་ཐུགས་གམ་བར་དོགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཐུགས་དོགས་གོ།

དྲུག་པ་སེར་སྣ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་རྟེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་ཡོ་བྱད་གཏོང་མི་ནུས་པར་འཛིན་པར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བྱེད་ལས་ཡོ་བྱད་མ་བསྡུངས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་སོགས་མི་འདོད་པ་ཆེན་པོ་སྟེངས་དོ། །ཡོ་བྱད་མ་བསྡུངས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཡོ་བྱད་མི་མཁོ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱང་དུ་མ་བཏང་བར་བསགས་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "སེར་སྣ་གང་ཞེ་ན། རྟེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས། ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་པ་སྟེ། ཡོ་བྱད་མ་བསྡུངས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདུན་པ་སྐྱེ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་གང་རུང་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་རྟེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་གཞན་བསྐུ་བའི་བསམ་པས་རང་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །འདིའི་བྱེད་ལས་ནི་ལོག་འཚོ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "སྐྱེ་གང་ཞེ་ན། རྟེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས། འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པས་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་སྟེ། ལོག་པས་འཚོ་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

1 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༢༨ ཤོག ༢༦

2 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༢༨ ཤོག ༢༦

བརྒྱད་པ་གསོ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་གང་རུང་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་རྟེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་མགོ་ཟློངས་པར་བྱེད་འདོད་ཅིང། རང་གི་ཉེས་པ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བྱེད་ལས་ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་རྟེད་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “གསོ་གང་ཞེ་ན། རྟེད་པ་དང་བཀུར་སྟེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ནས། འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པས་ཉེས་པ་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་རྟེད་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།[1] །” ཞེས་སོ། །

དགུ་པ་རྒྱས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་རང་ཉིད་ལ་ནད་མེད་པ་སོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་མ་གང་རུང་མཐོང་ནས་དགའ་ཞིང་ཡིད་བདེ་བས་མེམས་ཁེངས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “རྒྱས་པ་གང་ཞེ་ན། ནད་མེད་པ་དང་ལང་ཚོ་ལ་བབ་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཚེ་རིང་བའི་མཚན་མ་དང། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་མཐོང་ནས། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་པའི་དགའ་བ་དང། ཡིད་བདེ་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[2] ཞེས་གསུངས།

རྒྱས་པའི་བྱེད་ལས་ནི། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས།

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༥༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ᲫᲚ ཤོག ᲨᲜᲩ

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༥Ხ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ᲫᲚ ཤོག ᲨᲜᲩ

རྒྱགས་འདི་བཀা་མེད་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྟེ། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀা་མེད་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་དེ། ।

བཅུ་པ་རྣམ་འཚེ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་གཞན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་སོགས་མེད་པར་ཐོ་འཚམ་པར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། ।དེ་ཡང་མདོར་ན་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྣམ་པར་འཚེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཚར་གཏོགས་པ། སྙིང་བརྩེ་བ་མེད་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་བ་མེད་པ་དང་། བརྩེ་བ་མེད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཐོ་འཚམ་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ।"[2] ཞེས་གསུངས། འདིར་སྙིང་བརྩེ་བ་མེད་པ་སོགས་རྣམ་གྲངས་འགའ་གསུངས་པ་ནི། རང་གིས་ཐོ་འཚམ་པར་འདོད་པས་ན་སྙིང་བརྩེ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་ལ་ཐོ་འཚམ་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་འདོད་པས་ན་སྙིང་རྗེ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་མཐོང་ངམ་ཐོས་ན། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བས་ན་བརྩེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ।བྱེད་ལས་ཐོ་འཚམ་པའམ་གཏོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ।

བཅུ་གཉིག་པ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་། རང་ངམ་ཚོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་མི་འཇེམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། ।ངོ་ཚ་མེད་པ་འདི་ངོ་ཚ་ཤེས་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ནོ། ।དེ་ཡང་མདོར་ན་ཀུན་བཏུས་ལས། "ངོ་ཚ་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་བདག་ལས་མི་འཇེམ་པ་སྟེ། ཉོན་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅེགས། ཅ། ལེའུ་ཉེར་ལྔ་པ། ཤོག ༡༩༩ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩ཨ ཤོག ཨ৫৫

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཛི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་ཡོ། ཤོག ৭৮ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮ ཤོག ৭ঠঠ

སོང་པ་དང་ཉེ་བའི་ཁྱོན་སོང་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཅུ་གཉིས་པ་ཁྲོལ་མེད་པ་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་མི་འཛེམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །ཁྲོལ་མེད་པ་ནི་ཁྲོལ་ཡོད་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཁྲོལ་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་གཞན་ལས་མི་འཛེམ་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

བཅུ་གསུམ་པ་རྨུགས་པ་ནི། དམིགས་པ་གང་ལ་རྣམ་པ་རྟོག་ལྟར་བཟུང་ཡང་ལུས་སེམས་ལྷི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་བར་ཉོན་ཉོན་པོར་བྱེད་པ་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བྱེད་ལས་ནི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྨུགས་པ་གང་ཞེ་ན། གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་དེ།"[3] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བཅུ་བཞི་པ་རྩོད་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་འདོད་ཡོན་སོགས་སྤྱག་པའི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མ་ཞི་བར་ཕྱིར་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པའི་བར་ཚད་བྱེད་

1 གོང་མཚན་ངག་ཚོག ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ་ཚོག ཀ ३३

2 གོང་མཚན་ངག་ཚོག ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ་ཚོག ཀ ३३

3 གོང་མཚན་ངག་ཚོག ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ་ཚོག ཀ ३३

པའོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཀྲོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྡུག་པའི་མཚན་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་བ་སྟེ། ཞི་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

བཅོ་ལྔ་པ་མ་དད་པ་ནི། གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་ཤིང་དད་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་། མི་དང་བ་དང་། མི་འདོད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི་ལེ་ལོའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མ་དད་པ་གང་ཞེ་ན༑ གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། མི་འདོད་པ་སྟེ། ལེ་ལོའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །"[2] ཞེས་སོ༑ །

བཅུ་དྲུག་པ་ལེ་ལོ་ནི། གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་ཤིང་ཉལ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས།

ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་ནི། །ལེ་ལོ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད། །
གང་ལ་ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཆོས་ནི་མེད་པ་ཡིན། །[3]

ཞེས་དང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ལེ་ལོ་གང་ཞེ་ན། ཉལ་བ་དང་། སྙེས་པ་དང་། འཕྲེས་པའི་བདེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༣༣
2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༣༣
3 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཡ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཤོག ༣༩༠

མི་སྤྲོ་བ་སྟེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྨྲོར་བའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལེ་ལོ་ལ་དབྱེ་ན། སྨྲོད་ལྡན་པའི་ལེ་ལོ། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ། བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ལེ་ལོ་དང་གསུམ་ཡོད། སྨྲོད་ལྡན་པའི་ལེ་ལོ་ནི། དགེ་བ་གང་ཡང་ཕྱི་བཟོ་ལ་གྱི་དབང་དུ་ཟོར་ནས་ཉིན་འགྱངས་ཞག་འགྱངས་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་བྱེད་སྟེང་མི་འདོད་པའོ། །བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཕལ་བ་སོགས་ལ་ཞེན་ཏེ་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའོ། །བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ལེ་ལོ་ནི། དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྨྲོད་ལྡན་ནས་བདག་ལྟ་བུས་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །དཔེར་ན། ང་ལྟ་བུས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་བྱེད་ནུས་སྙམ་པའི་ཡིད་ཞུམ་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སྨྲོད་འཇུག་ལས།

ལེ་ལོ་ངན་ལ་ཞེན་པ་དང། ।སྨྲོད་ལྡན་བདག་ཉིད་བརྟེན་པ་ཡིས། ।[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཅུ་བདུན་པ་བག་མེད་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་ལེ་ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་པའི་ཚོགས་རྣམས་ལས་སེམས་མི་སྲུང་བར་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་རོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “བག་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཚགས་པ་དང། ཞེ་སྡང་དང། གཏི་མུག་ལེ་ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས། དགེ་བའི་ཚོས་རྣམས་མི་བསྒོམ་ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཚོས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ५७ ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ३८ ཤོག ७३३

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱུར་བ། ལེའུ་བདུན་པ། ཐུགས། ३ ཤོག ३० ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ६७ ཤོག ९९३

རྣམས་ལས་སེམས་མི་སྲུང་བ་སྟེ། མི་དགེ་བ་འཕེལ་བ་དང་། དགེ་བ་འགྲིབ་པའི་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

བཅོ་བརྒྱད་པ་བརྗེད་ངས་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་པ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་གསལ་ཞིང་རྗེད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་རྣམ་རྣམས་ལ་སེམས་གཡེང་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "བརྗེད་ངས་པ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དྲན་པ་སྟེ། གཡེང་བའི་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

བཅུ་དགུ་པ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་གང་ཞིག་སྒོ་གསུམ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གང་རུང་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །འདིས་སྟོན་པ་དང་ལྡུང་བའི་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡིན་གོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེས་ལུས་དང་། ངག་དང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། ལྡུང་བའི་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གོ། །"[3] ཞེས་སོ། །

ཉི་ཤུ་པ་རྣམ་གཡེང་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང་དམིགས་པ་ལས་སེམས་འཕྲོ་ཞིང་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྣམ་པར་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་དང། ཞེ་སྡང་དང། གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕྲོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ངོ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཌི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ཥ། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཤ ཤོག ། ཟ ཟ

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ཥ། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཤ ཤོག ། ཟ ཟ

3 གོང་མཚུངས། ཤོག ཥ། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཤ ཤོག ། ཟ ཟ

བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཡེང་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བ་དང་། ནང་གི་གཡེང་བ་དང་། མཚན་མའི་གཡེང་བ་དང་། གནས་དན་ལེན་གྱི་གཡེང་བ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཡེང་བའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་སོགས་རྣྲག་གི་ངོས་འཛིན་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་ལ་དབང་ཤེས་ལྷ་འཛིགས་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བ་ལ་འཕྲོ་བ་ཕལ་ཆེར་དང་ཆོད་པ་འཛིག་ལ། ནང་གི་གཡེང་བ་ནི་བྱེད་བ་ཐ་རགས་དང་ཉིང་འ་འཛིན་གྱི་རོ་ཚྱོང་བའི་སྟེད་པ་དང་། མཚན་མའི་གཡེང་བ་ནི་རང་ལ་གཞན་གྱིས་འདི་ནི་བསམ་གཏན་པའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ཆེས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་ནས་དགེ་བ་ལ་ཕྱོར་བ་ལྟ་བུ་དང་། གནས་དན་ལེན་གྱི་གཡེང་བ་ནི་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཡེང་བ་ལ་ལས་མཆོག་དང་ཉིང་འ་འཛིན་མཆོག་བཏང་ནས་དམན་པ་ལ་འཇུག་གོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འཛིག་ལ། འདི་དག་ནི་རྣམ་གཡེང་གི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཙམ་ལས་ཉེ་ཉོན་གྱི་རྣམ་གཡེང་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །བྱེང་ཆོད་ཐ་རགས་དང་རྣམ་གཡེང་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཞེས་ཏུ་ཞེ་གནས་ཀྱི་སྒྲས་སུ་འཛད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁོ་བ་ནས་རྣམ་གཡེང་གི་བར་ཉི་བོ་འདི་རྣམས་ལ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རང་ཉིད་གང་གི་ཚར་གཏོགས་པའི་རྩ་ཉོན་དེ་དང་ཉེ་ཞིང་སེམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་དེ་དག་ནང་པན་ཚུན་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་ཚུལ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས།

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ५७ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᳬᳬ ཤོག ᳬ३३

མཆུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་རྟེ་ལྡ་བར་ཕེ་ཚོམ་དང་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ལྷག་མ་ནི་དེ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་རྟེ་ལྡ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་དང་ལྡ་བ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ང་རྒྱལ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ཕེ་ཚོམ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ།ཿ །མ་རིག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་དང། མ་འཇེས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །མ་འཇེས་པ་ནི་བདེན་པ་རྣམས་མི་ཤེས་པའོ། །ལྷ་བ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ཕེ་ཚོམ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕེ་ཚོམ་ནི་འདོད་ཆགས་དང། ང་རྒྱལ་དང། ལྷ་བ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་བན་ཆུན་མཆུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ།ཿ །ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ནི་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་ནོ། །རྒྱུགས་པ་དང། ཏོད་པ་དང། མ་དད་པ་དང། ལེ་ལོ་དང། བག་མེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་ནོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་། དེ་དག་གི་དོན་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་བན་ཆུན་མཆུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་གཉིས་བློ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་དུས་གཅིག་ལ་མི་འབྱུང་བས་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཆགས་དེ་ཉིད་ཕེ་ཚོམ་དང་མཆུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ཐོ་ཕེ་ཚོམ་པར་གྱུར་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གནས་པ་མེད་ན་ཡུལ་དེ་ལ་ཆགས་པ་མི་རིགས་པས་ཡིན་ལ། ཆ་ཉོན་ལྷག་མ་ང་རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་དང་ལྡ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་མེད་པས་མཆུངས་ལྡན་དུ་རུང་ངོ། །ཁོང་ཁྲོ་དེ་ཉིད་ང་རྒྱལ་དང་ལྡ་བ་དང་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། ཐེམས་ཅམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཨོཾ ཨ་ཡ ནི། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ་ཆ ཨོཾ ༧༥༥

མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། རིམ་པ་ལྔར་གང་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་དེས་ སེམས་ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་ལྟ་བའི་སྐོ་ནས་རྟོག་པར་མི་བྱེད་པས་ ཡིན་ནོ། །

ང་རྒྱལ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། འཇིན་སྡུངས་འགལ་བ་གཉིས་བློ་གཅིག་གི་འཁོར་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་འབྱུང་བས་ ཡིན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གང་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་ བ་དེས་སེམས་ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་བས་ཡིན་ནོ། །

མ་རིག་པ་ལ་ནི། ཀུན་གཞི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། ཉོན་མོངས་གཞན་ ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། མ་འཇེས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ ཕྱེ་ཞིང་། ཕྱི་མ་མ་འཇེས་པའི་མ་རིག་པ་ལའང་མཚུངས་ལྡན་མ་འཇེས་པ་སྟེ། དྲུག་པ་ ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ལ་རྟོངས་པའི་མ་རིག་པ་རྣ་ ཉོན་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། རྟེན་མ་འཇེས་པའི་མ་རིག་པ་སྟེ། ཉོན་ཡིད་འབབ་ཞིག་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་མ་རིག་པ་བཅས་བཞིད་མོད། །ཁང་པའི་ ས্ক্ষ্ম་དགོན་ཕལ་མོ་ཆེས་ནི། མ་རིག་པ་དེ་རྣ་ཉོན་གཞན་ལྟ་ཀ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་ འགྱུར་བར་འདོད་པའི་ལུགས་བཟུང་།། །

ལྟ་བ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་དང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཐེ་ཚོམ་དེ་ཉིད་འདོད་ཆགས་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ལྟ་བ་དང་མཚུངས་ པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་པ་དག་གིས་ཤེས་ནུས་སོ། །

ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁོང་ཁྲོའི་ཚར་གཏོགས་པའི་ཉེ་ཉོན་རྣམས་སེར་སྣ་

སོགས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཉེ་ཉོན་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ཁོ་ཆགས་བཞིན་དུ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པས་ཡིན་ནོ། །དོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རང་དང་གཞན་ལ་དམིགས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་མི་འཇུག་པ་མེད་ན་མི་དགེ་བ་མི་བྱེད་པས་ཡིན་ནོ། །རྒྱགས་པ་དང་། ཁོང་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། སེམས་མི་གསལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཕྲོ་བ་དང་། རྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་སྨོ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་ལས་སེམས་མི་སྡུད་བ་རྣམས་མེད་ན་ཉོན་མོངས་སུ་མི་རྟོད་པས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱགས་པ་དང་ཁོང་པ་གཉིས་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་ནི། ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཅམ་དང་མ་ཞེ་བ་ཅམ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཀུན་བཏུས་ལས་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་སྨོ་བསྡུན་ཏེ་ལྟར་གསུངས་པར་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་པ་དག་ལས་བཤད་དོ། ། །

༧) གཞན་འགྱུར་བཞི།

སྤེ་ཚན་དྲུག་པ་གཞན་འགྱུར་བཞི་ནི། ༡ གཉིད་དང་། ༢ འགྲོད་པ་དང་། ༣ རྟོག་པ་དང་། ༤ དགྱོད་པ་རྣམས་སོ། །

སྤྲོས་ལ།

གཞན་འགྱུར་བཞི་ནི་གཉིད་དང་ནི། ।འགྲོད་པ་དང་ནི་རྟོག་དགྱོད་དོ། །

ཞེས་སོ། །

དང་པོ་གཉིད་ནི། ལུས་ལྷོ་བ་དང་ཉམ་ཆུང་བ་དང་ངལ་བ་དང་མྱུན་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ནང་དུ་སྣྱུད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་ངོ། །འདི་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། “གཉིད་གང་ཞེ་ན། གཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་དང་། རིགས་པ་དང་། མི་རིགས་པ་ལ་སེམས་སྦྱོང་པ་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་སྟེ། བྱ་བ་ཤོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། དུས་ཞེས་པ་ནས་ཀྱི་གྱང་ཐུན་ལ་དུས་ཀྱི་གཉིད་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་དུས་མ་ཡིན་པ་དང་། རིགས་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱས་ནས་དགེ་བ་ལ་འབད་འཛིན་པ་དང་། མི་རིགས་པ་ནི་དུས་སུ་ཡིན་ཡང་མ་གནང་ཞིང་བཀག་པའི་གཉིད་དོ། །གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་ཞེས་པ་དང་། བྱ་བ་ཤོར་བའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱ་བར་ཕྱིན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་མདོར་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། “གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་ཚོགས་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཏི་མུག་གི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །” ཞེས་དང་། “བྱ་བ་ཤོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །”[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༥༧ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ༡༨ ཤོག ༧ཁ།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཕི། ཤོག ཀ་ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ༡༨ ཤོག ༥ཀ།

གཞིས་པ་འགྲོད་པ་ནི། བྱ་བར་རྒྱང་བ་དང་མི་རྒྱང་བ་གང་རྒྱང་རང་གིས་བསམས་པའམ་གཞན་ཀྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་གཅགས་པའི་སེམས་བྱུང་།། ཞེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འགྲོད་པ་གང་ཞེ་ན། བསམས་པ་དང་། མ་བསམས་པའི་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། དུས་དང་། དུས་མ་ཡིན་པ་དང་། རིགས་པ་དང་། མི་རིགས་པ་ལ་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་སྟེ། སེམས་གནས་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་མོ།།"[1] ཞེས་སོ།།

འགྲོད་པ་ལ་དབྱེ་ན། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཀུན་བཏུས་ལས་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་ཞེས་པ་ནི་འགྲོད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། "གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པས་བསྡུས་པའོ།།"[2] ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་རྟོག་པ་དང་བཞི་པ་དཔྱོད་པ་ནི། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གང་ཡང་རྒྱང་བ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཅམ་འཆོལ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྟོག་པ་དང་། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དཔྱོད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པར་འཇོག་གོ།། ཞེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས།

1 སྒྲེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ཥ། ནས་བསྡུར་བ། དེར། ༢༧ ཤོག ༧ ३९

2 སྒྲེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན། ཡི། ཤོག ། ནས་བསྡུར་བ། དེར། ༢༧ ཤོག ९२

རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་པའམ། ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས། ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་རྩིང་བའོ། །དཔྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་པའམ། ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཞིབ་པའོ། །རིག་པར་གནས་པ་དང་། རིག་པར་མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་དག་གོ།[1] ཞེས་སོ། །

རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་རིག་པར་གནས་པ་དང་། རིག་པར་མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི། འདི་གཉིས་ལ་དགེ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཡིད་འོང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་བདེ་བ་ལ་རིག་པར་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། མི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་བདེ་བ་ལ་རིག་པར་མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །སེམས་བྱུང་འདི་བཞི་གྲོགས་སྟོབས་དང་ཀུན་སློང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་བས་ན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གོང་དུ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་པོ་དེ་རྣམས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་གཞན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ཀྱང་མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་བྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

གྲོགས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་དང་། འདུན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། དད་པ་དང་། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་

[1] སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༥༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༦ ཤོག ༡༣༩

ཡོད་པ་དང་། མ་ཚགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་
དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། བག་ཡོད་པ་དང་། བཏང་
སྙོམས་དང་། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། མ
རིག་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཟེ་ཚོམ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་པ
དང་། འཚབ་པ་དང་། འཚོག་པ་དང་། ཟ
་ཏོག་དང་། ས་ཅར་ལྡ་ཅར་
དང་། རྒྱུ་ཕན་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ
དང་། ཟློག་ཕ་དང་། ཚོད་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པ
དང་། བརྗེད་དམ་པ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ
དང་། འཁྱོད་པ་དང་། གཉིད་དང་། རྨི་ཟ་པ་དང་། དགྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་དང
མཐུན་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ
རྣམས་ཀྱི་གྲོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེ་གས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་། ལྟན་ཅིག
འབྱུང་བ་རེ་རེ་བྱུང་བ། རང་གི་ས་བོན་ལས་འདས་པར་འབྱུང་བ། མཚུངས་པར
ལྟན་པ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ། དགེ་གས་པ་དང་བཅས་པ། གནས་དང་བཅས་པ
དག་གོ། [1] ཞེས་སོ། །

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྟའི་རབ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། མངོན་པ་ཀུན
བཏུས་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་གསུངས་པ་བཞིན། སེམས་བྱུང་བ་ཅིག
པོ་རེ་རེ་ནས་བཤད་པའི་མཐར། འདི་ལྟར། "དེ་རྣམས་ལས་ལྟ་ནི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ
བའོ། །ལྟ་ནི་ཡུལ་སོ་སོར་དེས་པའོ། །བཅུ་གཅིག་ནི་དགེ་བའོ། །དྲུག་ནི་ཉོན་མོངས
པའོ། །ལྔག་མ་རྣམས་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའོ། །བཞི་ནི་གཞན་དུ་ཡང་འགྱུར
བའོ། །" [2] ཞེས་སྟོན་དུ་མཛད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཚི། གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་ས། ཨོཾ ཤ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲥᲐ ཨོཾ ᲧᲪᲨ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཨི ཨོཾ ᲨᲐ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲥᲑ ཨོཾ ᲜᲧ

གཞུང་དུ་མར་འབྱུང་བོ། །ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འདི། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཀུན་བཏུས་ལེ་ཊུ་དང་པོར་རྒྱས་པར་བྱུང་བའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རྣམ་གཞག་གི་བསྟན་བོན་ལྟ་བུར་ཡོད་ཅིང། དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་བཤད་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ལྟ་བུར་མཛད་ཅིང། གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་དབུར་ཚོས་མངོན་པའི་མཛོད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཞེས་སྨོས་པའི་ཚོས་མངོན་པ་དེ་ཀུན་བཏུས་ལ་གོ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་བཏུས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རྣམ་གཞག་ཞེས་ཏུ་ཤེས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་དང། ཕྱང་པོ་ལྷའི་བཤད་པ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་གཞུང་དུ་མཐོང་བོ། །

༢ མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱང་ཞེ་བྱ་གི་རྣམ་གཞག

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་ལས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

སེམས་བྱང་རྣམ་ལྔ་སྟེ། །ས་མང་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཕྱིར། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་བ་དང། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་པོ་བ་དང། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང། ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་ཞེས་འོས་པའི་སྟེ་ཚན་ལྔ་དང། ཞར་ལ་མ་འོས་པའི་སྟེ་ཚན་གཅིག་བཅས་སྟེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་གསུངས།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ ཁྲག་ས་གཉིས་པ། ཕྱི་ཀ ༥༦ ཨོག ཅ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ ༣/৫ ཨོག ৭০

༧) སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ།

དེ་ཡང་སྲེ་ཚན་དང་པོ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དེ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ ཚོར་བ། ༢ སེམས་པ། ༣ འདུ་ཤེས། ༤ འདུན་པ། ༥ རེག་པ། ༦ བློ་གྲོས་སམ་ཤེས་རབ། ༧ དྲན་པ། ༨ ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ༩ མོས་པ། ༱༠ ཏིང་འཛིན་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཚོར་དང་སེམས་པ་འདུ་ཤེས་དང། །འདུན་དང་རེག་དང་བློ་གྲོས་དྲན། །
ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མོས་པ་དང། །ཏིང་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ། [1]

ཞེས་གསུངས།

ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དང་ཟུང་པོ་ལྟའི་རབ་བྱེད་ལྟར་ན། འདུན་པ་དང། ཤེས་རབ་དང། དྲན་པ་དང། མོས་པ་དང། ཏིང་འཛིན་རྣམས་ཡུལ་འོས་སུ་བཤད་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དུ་མི་འདོད་ལ། ལུགས་འདིར་དེ་དག་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཡང་མཚོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བློ་གྲོས་ནི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའོ། །དྲན་པ་ནི་དམིགས་པ་མི་བརྗེད་པའོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་འཛུག་པའོ། །མོས་པ་ནི་འདོད་པའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །" [2] ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཐེ་ཚོམ་དང་

1 སྲེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༩ ཨོཾ ། ། དགེ་བསྡུར་མ། ཅེས། ཨ/ཤ ཨོཾ ༱༠ མཚོད་ལས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་སྟེ་ཀུན་འགྲོའི་སེམས་བྱང་བ་ཆུ་གསུངས་པ་པ་མངོ་ཏན་ཅ་ཉན་བཞག་དང་མཐུན་པ་ཉན་ཐན་ཆ་ཤུན་ལ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀུ་ནི་གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར། ཀུན་འགྲོའི་སེམས་བྱང་ལྟར་བཞེད། གནས་བརྟན་པའི་ཚོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ལས་ནི། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སེམས་བྱང་ཀུན་འགྲོ་ལྟའི་སྟེང་། འཚོ་བའི་དབང་པོ་དང། ཏན་པ་བསྟན་ཏེ་ཀུན་འགྲོ་བདུན་དུ་གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད།

2 སྲེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཨོཾ ༦ ། ། དགེ་བསྡུར་མ། ཅེས། ཨ/ཤ ཨོཾ ༡༦༧

མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འང་ཤེས་རབ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཐེ་ཚོམ་རྟོག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལའང་ཤེས་རབ་ཆུང་ཟད་ཡོད་མོད་ཤས་ཆུང་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བ་དེས་ན། བ་ཚྭ་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲེས་པའི་ཆུ་ཐུན་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཁོ་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་འདུན་པ་དང། རྣམ་གཡེང་དང་ལྡན་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང། བརྗེད་ངས་དང་ལྡན་པ་ལ་དྲན་པ་དང། མ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་མོས་པ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་སྐོར་ནས་འཇོག་དགོས་པར་བཤད། དེ་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དུ་འདོད།

༢) ངན་བའི་ས་མང་བཞུ།

སྟེ་ཚན་གཉིས་པ་དག་བའི་ས་མང་པོ་བ་ལ་བཞུ་ཡོད་དེ། ༡ དད་པ། ༢ བག་ཡོད། ༣ ཤིན་སྦྱངས། ༤ བཏང་སྙོམས། ༥ ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ༦ ཁྲེལ་ཡོད་པ། ༧ འཇོད་ཆགས་མེད་པ། ༨ ཞེ་སྡང་མེད་པ། ༩ རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ། ༡༠ བརྩོན་འགྲུས་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ངང་ངང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །བཏང་སྙོམས་ངོ་ཚ་ཤེས་ཁྲེལ་ཡོད། །
རྩ་བ་གཉིས་རྣམ་མི་འཚེ་ངང། །བརྩོན་འགྲུས་རྣ་ཏུ་ངན་ལ་འབྱུང། །[1]

ཞེས་གསུངས།

1 སྟེ་ངན་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༥༥ ཤོག ༥ ན ངས་བསྡུར་མ། དེབ། ༣/๙ ཤོག ༧༠

དེ་དག་ལས་གཞན་རྣམས་ཀུན་བཏུས་དང་འདྲ་ལ། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་མ་གྱས་པའི་ངོ་ཚ་མི་ཤེས་པ་དང། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཇིགས་པར་མི་ལྟ་བའི་ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྟོག་ཕྱོགས་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང། ཁྲེལ་ཡོད་པར་འཇོག་ལ། བྱུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་རིམ་པ་ལྟར་བདག་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་སྟོག་པ་ལ་མི་འཇོམ་པར་འཛིན་པ་རི་རིམ་པ་བཞིན་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ལ་འཇོག་པ་ཀུན་བཏུས་ལྟར་རོ། །འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང། ཞེ་སྡང་མེད་པ་སྟེ་ཙ་བ་གཉིས་དང། གཞན་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་མི་འཚམ་པའི་རྣམ་པར་མི་འཆེ་བ་དང། དགེ་བ་ལ་སྨོ་བའི་བཙོན་འགྲམ་བཅས་སོ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་རྣམས་ལ་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆུ་མཚན་གྱི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད།

༢) ཏོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་བྱུག

སྟེ་ཚན་གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་པོ་བ་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། ༡ ཆོངས་པ་དང། ༢ བག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང། ༣ ལེ་ལོ། ༤ མ་དད་པ། ༥ ཆུགས་པ། ༦ ཏོད་པ་རྣམས་སོ། །དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུ་འདོད། དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཆོངས་དང་བག་མེད་ལེ་ལོ་དང། །མ་དད་པ་དང་ཆུགས་དང་ཏོད། །

ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྣམ་ཏུ་འབྱུང་། [1] ཞེས་སོ། །

༩) མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས།

སྤྱ་ཚན་བཞི་པ་མི་དགེ་བའི་ས་མང་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མི་དགེ་ལ་ནི་ཁྲིལ་མེད་དང། །ངོ་ཚ་མེད་པའོ། ། [2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༧ ཁྲིལ་མེད་པ་དང། ༨ ངོ་ཚ་མེད་པ་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཀུན་བཏུས་སུ་བྱང་བ་དང་ཆུང་མི་འདྲ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མ་གུས་ངོ་ཚ་མེད་ཁྲིལ་མེད། །ཁ་ན་མ་ཐོ་འཇིགས་མི་ལྟ། ། [3]

ཞེས་ངོ་ཚ་མེད་པའི་སེམས་བྱང་ནི། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་མ་གུས་པའི་སེམས་བྱང་དང། ཁྲིལ་མེད་པའི་སེམས་བྱང་ནི། སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཇིགས་པར་མི་ལྟ་བའི་སེམས་བྱང་དུ་གསུངས། དེ་གཉིས་ནི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགོར་དུ་འབྱུང་བས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་དུ་འདོད།

༥) ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུ།

སྤྱ་ཚན་ལྔ་པ་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༧ ཁྲོ་བ་དང། ༨ ཁོན་

1 གོང་མཆུངས། ཕྱོགས་ ༢༧ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེས། ཀ/ ཤོག ༧༠

2 གོང་མཆུངས། ཕྱོགས་ ༢༧ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེས། ཀ/ ཤོག ༧༠

3 སྤྱ་དགེ བསྡན། མངོན་པ། ཀུ ཀན་ས་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༣༨ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེས། ཀ/ ཤོག ༧༧

དུ་འཇོན་པ། ༣ གཡོ། ༤ ཕྱག་དོག ༥ འཚོག་པ། ༦ འཆབ་པ། ༧ ས་ར་སྣ། ༨ ཟླུ། ༩ ཆུགས་པ། ༡༠ རྣམ་འཚེ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཁོ་བ་དང་། །ཁོན་དུ་འཇོན་དང་གཡོ་དང་ནི། །ཕྱག་དོག་འཚོག་འཆབ་ས་ར་སྣ་དང་། ། ཟླུ་དང་ཆུགས་དང་རྣམ་འཚེ་ནི། །ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་པ་རྣམས། །[1]

ཞེས་གསུངས།

དེ་རྣམས་གྲོགས་མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་རྩ་ཉོན་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པས། མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་ཆུང་བ་དང་། བདེན་པ་ལ་ལོག་པར་མི་རྟོག་ཅིང་སྡང་བྱ་སྨོས་སྡང་ཁོ་ན་ཡིན་པས། སྡང་བྱ་རིས་ཀྱིས་ཆུང་བ་དང་། ཡིད་ཀེས་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་དབང་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་བས། འབྱུང་ས་རྟེན་ཀྱིས་ཆུང་བ་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་པར་གསུངས།

(४) མ་ངེས་པའི་སེམས་ཕྱུང་བརྒྱད།

སྟེ་ཚན་དྲུག་པ་ཞར་བྱུང་མ་ངེས་པ་དེ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ༡ རྩོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་རྟོག་པ། ༢ དཔྱོད་པ། ༣ འཚོད་པ། ༤ གཉིད། ༥ ཁོང་ཁྲོ། ༦ འདོད་ཆགས། ༧ ང་རྒྱལ། ༨ ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སོ། །མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་མཚན་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་ལས།

རྩོག་དང་དཔྱོད་དང་འཚོད་པ་དང། །གཉིད་དང་ཁོང་ཁྲོ་ཆགས་རྣམས་དང། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ གན་པ་གཉིས་པ། ཕྲུག ༢༧ ཤོག ༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༥ ཤོག ༧༠

ང་རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྒྱད་ནི་མ་དེས་པར་བཤད་དོ། ། [1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་དག་ལས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ཉིད། ། [2]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྟོག་པ་ནི་ཡུལ་ལ་རགས་པར་འཇུག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་ཞིབ་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་འདི་གཉིས་སེམས་གཅིག་གི་འཕོར་དུ་སོང་བའི་ཚེ། ཉི་འོད་ཟེག་པའི་ཚུ་གྲང་གི་ནང་དུ་མར་བཙུག་པ་ན་ཉི་འོད་ཀྱིས་ཁ་ཅང་ཚ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ལ་ཚུ་གྲང་གིས་ཁ་ཅང་གྲང་བར་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན། རྟོག་པས་ཁ་ཅང་རགས་པར་མི་བྱེད་ལ་དཔྱོད་པས་ཁ་ཅང་ཞིབ་པར་མི་བྱེད་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་དོན་ཀྱི་ངོ་བོ་བརྗོད་པའི་ཚོག་ཀུན་ནས་སྟོང་བ་རྟོག་པ་དང་། ཁྱད་པར་བརྗོད་པའི་ཚོག་ཀུན་ནས་སྟོང་བ་དཔྱོད་པར་འཇོག་ཅེང་། སེམས་ཙམ་པས་རྟོག་པ་ནི་དོན་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་དོན་དེས་པར་བྱེད་པ་ལ་འདོད་པར་ཡང་བཤད་དོ། །འདི་བརྒྱད་ལ་མཛོད་ལུགས་སུ། མ་དེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྡེ་ཚན་དང་པོ་ལྟ་བོ་གང་དུ་ཡང་མ་དེས་པས་མ་དེས་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། གོང་དུ་སྟོས་པའི་སེམས་བྱང་བཞི་བཅུ་རྩ་བདུན་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བྱེད་ལས་རྣམས་ཕལ་ཆེ་བ་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྟོས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཐུ། གནས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ᲗᲔᲚ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲙᲐ ཤོག ᲜᲧᲧ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཕྲིན་ཏ ᲜᲜ ཤོག Ყ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲤᲫ ᲗᲗ

ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་ ༢ གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། ༣ རྩ་ཁོན་གྱི་ལྷ་བ། ༤ ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། ༥ བརྗེད་ངས། ༦ རྣམ་གཡེང་བཅས་ལྷ་པོ་དེ་མཇོད་ཀྱི་གྲངས་འཇེན་དུ་མ་བྱུང་ལ། མཇོད་ལས་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ཏু་མཛད་པ་གཙོ་བོ་སེམས་བྱུང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིད། གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། རྩ་ཁོན་གྱི་ལྷ་བ། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བཅས་གསུམ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བརྗེད་ངས་དང་། རྣམ་གཡེང་གཉིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་དག་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཡོཏན་སུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པར་སྟོང་། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ལ་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཁོན་མོངས་ཅན་ལ་ལྷ་བ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁོན་མོངས་ཅན་ལ་བརྗེད་ངས་དང་རྣམ་གཡེང་དུ་བཏགས་པར་བཤད་དོ། །

༢) སེམས་གཅིག་གི་འགྲོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འཆྱང་བ།

སེམས་གཅིག་གི་འགྲོར་ལ་གོང་དུ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ལས་ཇི་ཙམ་འབྱུང་ཞེ་ན། སེམས་གཅིག་གི་འགྲོར་དུ་མང་མཐའ་ཁྱེ་ཤུ་རྩ་གསུམ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་འགྱོད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དགེ་སེམས་ཀྱི་འགྲོར་དུ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས། འགྱོད་པ་བཅས་ཉིར་གསུམ་འབྱུང་བ་ཡོད་ལ། ཉུང་མཐའ་བཅུ་ཙམ་འབྱུང་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་མ་བསྒྲིགས་ལྷང་མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འགྲོར་དུ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་ཙམ་འབྱུང་ངོ། །དེ་ལས་མང་བ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དཔྱོད་

པ་བསྟན་པས་བཅུ་གཅིག འདོད་པའི་མ་བསྒྲིས་ལྷང་མ་བསྟན་ལ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ་དང་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་བཅས་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བ་སོགས་ཤེས་དགོས་སོ། །

ཅ ཀུན་ལྡན་ཆོགས་ལས་བཤད་པའི་ཁ་ཁོན་ཁེར་བཞི།

གཞན་ཡང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཉེ་ཉོན་འཚང་པའི་ཞར་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ལྡན་ཆོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཉེ་ཉོན་ཉེར་བཞིའི་གྲངས་འདྲེན་ཡང་འབྱུང་བས་དེ་དག་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

དེ་དག་ཀྱང་གཞི་ལྡན་ཆོགས་ལས་འབྱུང་བ་གང་དག་ཡིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆ་གཞི་ལྡན་ཆོགས་ལས་འབྱུང་བ་གང་དག་ཡིན་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་དགའ་བ་དང་། ལྷག་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཞུམ་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་བ་དང་། ཟས་ཀྱི་རྡོད་མི་ཟིན་པ་ཉིད་དང་། ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། རྡ་གཏུགས་དང་། འཕྱ་སྨོད་དང་། གནས་པ་ཉིད་དང་། མི་གནས་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་དུ་མི་འདུག་པ་ཉིད་དང་། འདོད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། འཚེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཉེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་འཆི་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བརླམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རིགས་སྟེམས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐུ་བདན་དང་། ཕྲུག་བསྡལ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཁྲུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ཡིན་ནོ། ། [1]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཏུ། གནས་ལྡན་པ། ཤོག ༧ ༣༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༡༠ ཤོག ༧༧ཁ ༠

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

༤ བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཕྱུང།

དེ་ལ་སྟོན་བདེན་བཏྱོག་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་གང་ལ་གཞིར་མཛད་པའི་བྱེ་སྨྲའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོར། སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འཇིན་མངོན་པ་མཛོད་དང་ཁྱད་མི་འཕྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་ལ། དེར་སེམས་བྱུང་རྣམས་སྤེ་ཚན་བདུན་དུ་མཛད་དེ་བསྟོམས་པས་སེམས་བྱུང་གྲངས་ ༤༷ ནས་ ༥ ས྄ོར་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་མོད།[1] བ་ཡོད་བོད་འགྱུར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བྲིས་མ་དེའི་ནང་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་བཤད་པའི་ཐད་ཀྱི་གཞུང་ཚད་འདུག་པས་མཐའ་ཚོད་པ་ཞིག་ཞུ་མ་ནུས། གཞན་ཡང་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚོས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་སེམས་བྱུང་གི་སྐོར་ལ། མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགྲོར་དུ་འགྲོ་བའི་ཀུན་འགྲོ་བཅུ། མི་དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེ་ས་སུ་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་བཅུ་བཅས་སུམ་ཅུའི་སྟེང་། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གཟུགས་ལ་ཆགས་པ། གཟུགས་མེད་ལ་ཆགས་པ། གཏོད་སེམས། ཐེ་ཚོམ་བཅས་སྒྲིག་པ་ལྟ་དང་། ལྟ་བ་ལྟ། རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ལྟ། དབང་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ལྟ་སྟེ། ཡིད་ཚོམ་པ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ། ཚོག་ཤེས། ཡིད་ཞུམ་པ། བཏང་སྙོམས་བཅས་དང་། འདུ་བྱེད་པའི་ཚོས་ལྟ་སྟེ། རྟོག་པ། དཔྱོད་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ། ངོ་ཚ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ་བཅས་དང་། དེའི་སྟེང་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། སྲེད་པ་བཅས་ས྄ོ་ས྄ོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་

1 རྒྱ་གར་ཀྱི་ལྷ་ཐུབ་རིག་པའི་སྟེ་མང་ཚིག་མཛོད། དེ་བ། ཥ ཥོག ༢༢༥

པ་སོགས་ཡོད་ཚུལ་བཤད།[1]

༤ གཞི་བསྟུ་བ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག

ལུང་ལྷན་ཚོགས་ལས་སེམས་ཉེ་བར་ཞོན་མོངས་པར་བྱེད་པས་ཉེ་བའི་ཞོན་མོངས་སྤུ་གཟུངས་པའི་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་དུ་མ་ཞིག་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞི་བསྟུ་བར་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་གསུངས་ཤིང། དེ་དག་གི་ནང་དུ་མངོན་པ་མཛོད་དང་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འདྲེན་ལ་མེད་པཱཊ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་ངོ། །

དེ་ལ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞི་བསྟུ་བར་གསུངས་པའི་ཉེ་བའི་ཞོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི། ༡ ཚགས་པ་དང་། ༢ ཞེ་སྡང་དང་། ༣ གཏི་མུག་དང་། ༤ ཁྲོ་བ་དང་། ༥ ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། ༦ འཆབ་པ་དང་། ༧ ཞོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཡིད་ཡོངས་སུ་གཏུང་བ་དང་། ༨ ཕྲག་དོག་དང་། ༩ སེར་སྣ་དང་། ༡༠ རྒྱུ་དང་། ༡༡ གཡོ་དང་། ༡༢ ངོ་ཚ་མི་ཤེས་པ་དང་། ༡༣ ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ༡༤ ང་རྒྱལ་དང་། ༡༥ ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༡༦ ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང་། ༡༧ བདེ་སྡུག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༡༨ མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༡༩ ཆུང་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༢༠ ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༢༡ རྒྱགས་པ་དང་། ༢༢ བག་མེད་པ་དང་། ༢༣ ཁེངས་པ་དང་། ༢༤ འཕགས་རྒྱུད་སོགས་སློང་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་རྩོམ་དང་། ༢༥ ཞོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་རང་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆེད་དུ་ཐྲོ་ལམ་མཛེས་པ་ལྟར་ཐོན་པའི་ཚུལ་འཆོས་པ་

1 མངོན་པ་སྡེ་བཏུན་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོར་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་གི་སྒོར་ཀྱི་བཤད་པ་འདི་རྣམས། རྒྱ་གར་ཀྱི་ལྷ་བྱིན་རིག་པའི་སྡེ་མང་ཚོགས་མཛོད། དེ། ༢ ཤོག ༣༥༢ ནས་ ༣༥༠ བར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྒྲས་དང་པོའི་སྟེང་དོན་ཞིག་བྱུང་བ་ལས་བཏུས།

དང། ২৮ ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཚོག་འཇམ་པོ་སྨྲ་བར་བྱེད་པའི་ཁ་གསག་
དང། ২৯ ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་རང་གི་འདོད་པའི་བསམ་པ་སྟོན་པའི་
གཞོགས་སློང་དང། ৩১ ཡོ་བྱད་ནན་ཏྲིས་སློང་བའི་ཐོབ་ཏྲིས་འཇལ་བ་
དང། ৩৫ ཆེད་པ་ལྷག་པར་སློང་བའི་ཆེད་པས་ཆེད་པ་འདོད་པ་དང། ৩০ མ་ཀུས་པ་
དང། ৩৭ གཞན་ཏྲི་ཐན་པའི་ཚོག་མི་བཟོད་པའི་བཀའ་བློ་མི་བདེ་ན་
དང། ৩৩ གཞན་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་སྤྲོག་པའི་གོགས་པོ་
དང། ৩৩ ཟང་ཟིང་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་སྤྲོག་པ་འདོད་པ་དང། ৩৮ ཆེ་ན
ཆུམས་ལས་ཆེད་པཀུར་ཆེན་པོ་འདོད་པའི་འདོད་ཆེན་དང། ৩৭ ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང
གིས་མི་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་འདོད་པའི་འདོད་པ་ཅན
དང། ৩৮ གཤེ་ན་ལ་ཕར་གཤེ་བར་འདོད་པ་དང། ৩৯ ཁྲོས་པ་ལ་ཕར་ཁྲོ་ན
དང། ৩১ རྟེག་པ་ལ་ཕར་རྟེག་པར་འདོད་པ་དང། ৩৫ མཚང་འབྱ་ན་ལ་ཕར་མཚང
འབྱ་བར་འདོད་པ་སྟེ་འདི་བཞི་ནི་མི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ৪০ བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ
ཆགས་པའི་ཞེན་པ་དང། ৪৭ གཞན་ཏྲི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པའི་ཡོངས་སུ་ཞེན
པ་དང། ৪২ ཡུལ་ཆུམས་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང། ৪৩ ཉེས་སྤྱོད
ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་ཚོས་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཆགས་དང། ৪৪ བདག་གཞན་ཏྲི
ལོངས་སྤྱོད་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པའི་མི་བཟད་པའི་ཆགས་པ་དང། ৪৫ འཇིག་ལྟ
དང། ৪৬ འདུ་བྱེད་ཆུམས་རྟག་པར་ལྟ་བའི་སྲིད་པའི་ལྟ་བ་དང། ৪৭ ཆད་པར་ལྟ་ན
དང། ৪১-৫২ སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང། ৫৩ དུས་མ་ཡིན་པར་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པའི་སྟོམ་པ
དང། ৫৪ གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འདོད་པའི་དགའ་བ་མ་ཡིན་པ་དང། ৫৫ ས་མས

ལས་སུ་མི་རུང་བར་གྱུར་ནས་ལུས་ཀྱིང་སྡུམ་བྱེད་པའི་བྱ་རྒྱུངས་དང། ५८ ཟས་
མངས་ཉུངས་མི་ཤེས་པའི་ཟས་ཀྱི་ཚོད་མི་ཤེས་པ་དང། ५९ བག་མེད་པའི་དབང
གིས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང། ५१ སེམས
དམིགས་པ་ལ་གཏད་པའི་ཚེ་ཡུར་བའི་གཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པའི་མི་རིགས་པར་འཇུག་པ
དང། ५९ བདག་ཉིད་ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སེམས་ཞུམ་པ་དང། ८० ཕ་རོལ་ལ
གནོད་པའི་གཏུག་པ་དང། ८१ གཞན་ལ་འཕྲུ་བར་བྱེད་པའི་འཕྲུ་སྐྱེན་པ
དང། ८२ སྨོན་དགོན་དང་གྲོགས་སོགས་ལ་སྨྲ་བར་བྱེད་པའི་མི་དྲང་བ
དང། ८३ ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་ཆུབ་པའི་མེ་མཉེན་པ་དང། ८९ ལྷ་སྲོད
སོགས་མི་མཐུན་པའི་མི་མཐུན་པར་འཛིག་པ་དང། ८५ཆགས་པའི་དབང་གིས
འདོད་པའི་ཡུལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་འདོད་པའི་ཏྲི་ཀ་ཝ
དང། ८८ གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པའི་ཚུལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི
གནོད་སེམས་ཀྱི་ཏྲི་ཀ་ཝ་དང། ८९ གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱ་འདོད་ཡང་དང་ཡང་དུ
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་འཚེ་བའི་ཏྲི་ཀ་ཝ་དང། ८१ ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས
ཀྱིས་གཉེན་རྣམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཉེན་ལ་ཏྲི་ཀ་ཝ་དང། ८९ ཉོན
མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི
ཡུལ་གྱི་མི་ལ་ཏྲི་ཀ་ཝ་དང། ९० ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དུས་རིང་དུ
གནས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་མི་འཆི་བའི་ཏྲི་ཀ་ཝ་དང། ९१ གཞན་ཁྱད་དུ་གསོད་པ
དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་ཏྲི་ཀ་ཝ་དང། ९२ ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས
སྟོན་བདག་སོགས་ཀྱི་འབྱོར་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་འབྱོར

པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྟོག་པ་དང། །པ་རྣ་ཏན་དང། །པ་ཇ་ཐུ་ལ་ཁ་
པ་དང། །པ་ཡ ཐུག་བསྟལ་བ་དང། །པ་ཨ ཡིད་མི་བདེ་བ་དང། །པ་པ ཡིད་འཕྲུག་པ་
བཅས་ས། །དེ་སྐད་དུ་གཞི་བསྡུ་བ་ལས།

ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་ཆགས་པ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང། དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་
སྡང་དང། གཏི་མུग་དང། ཁོ་བ་དང། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་ནི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅོགས་ཀྱི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཏེ། དེ་ལ་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀུན་
ནས་སྐྱོང་བ་ནི་ཆགས་པ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེ་སྡང་དང། གཏི་མུग་
ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཁའི་ཉེས་རྩོམ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་
པ་ནི་ཁྲོ་བའོ། །ཆང་གི་བསམ་པ་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཁོན་དུ་འཛིན་པའོ། །སྡེ་གཅིག་པ་མཐུན་
པ་ནི་འཆབ་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཡི་ཆད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་
གཏུང་བའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་འབྱོར་པ་ལ་མངོན་
པར་མི་དགའ་བ་ནི་ཕྲག་དོག་གོ། །ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་སེར་
སྣའོ། །སྐྱེ་བའི་བསམ་པས་བདག་ཉིད་གཞན་དུ་སེམས་ལ་གཞན་དུ་སྟོན་པ་ནི་
སྒྱུའོ། །སེམས་མི་དྲང་བའི་ཕྱིར་མི་མཚོན་པ་དང་མི་གསལ་བ་དང་བརྣ་ཕྲད་པར་
མི་བྱེད་པ་ནི་གཡོའོ། །བདག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མི་འཛེམ་པ་ནི་ངོ་ཚ་
མི་ཤེས་པའོ། །གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མི་འཛེམ་པ་ནི་ཁྲེལ་མེད་
པའོ། །ཚུང་དུ་བས་བདག་ཆེའོ་སྙམ་པཱཊ་མཚུངས་པ་དང་མཚུངས་སོ་སྙམ་པའི་
སེམས་ཀྱིས་འགྱོད་པ་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། །མཚུངས་པ་བས་བདག་ཆེའོ་སྙམ་པཱཊ
ཆེ་བ་དང་མཚུངས་སོ་སྙམ་པའི་འགྱོད་པ་ནི་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །ཆེ་བ་བས་ཀྱང
བདག་ཆེས་ཆེའོ་སྙམ་པའི་འགྱོད་པ་ནི་ང་རྒྱལ་བས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལོ། །འདུ་བྱེད
རྣམས་ལ་བདག་གམ་བདག་གིར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བའི་འགྱོད་པ་ནི་ངའོ་སྙམ་པའི
ང་རྒྱལ་ལོ། །ཁྱད་པར་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པར་བདག་གིས་ཐོབ་བོ་སྙམ་པའི་འགྱོད
པ་ནི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བས་བདག་ཕྱང་ཟད

ཙམ་གྱིས་ཆུང་ངོ་སྙམ་པའི་འགྱིང་བ་ནི་ཆུང་བའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་བདག་ནི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ་སྙམ་པའི་འགྱིང་བ་ནི་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །འབྱོར་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཏེགས་པ་ནི་རྒྱགས་པའོ། །དགེ་བའི་རྩོགས་ལ་མི་རྙེམ་པས་སྟོག་པ་མི་དགེ་བའི་ཚོས་རྣམས་ལས་སེམས་ཀུན་ཏུ་མི་སྦྱང་བ་ནི་བག་མེད་པའོ། །བློ་མ་དང་ཡོན་གཏན་ལ་མི་འདུད་པ་ནི་ཁེངས་པའོ། །མཚོན་ཕོགས་པ་དང་། དབྱུག་པ་ཕོགས་པ་དང་། འཕད་པ་དང་། མཚང་འདྲུ་བ་དང་། འགྲེད་པ་དང་། ཆོད་པ་ཀུན་ཏུ་སློང་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ནི་ཉེས་ཆོས་མོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱོད་ལམ་བསྟན་པ་ནི་ཚུལ་འཆོས་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་གྱིང་བལམ་བཏེན་པའི་ཚུལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པས་ཚོག་གི་ལམ་འཇམ་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི་ཁ་གསག་གོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་མཚན་མས་འདོད་པའི་བསམ་པ་སྟོན་པ་ནི་གཞོགས་སློང་ངོ་། །ཉན་ཀྱིས་སློང་བ་ནི་ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བའོ། །ཅི་ཆེད་པ་ཙམ་ཀྱིས་ཚོག་མི་ཤེས་ཏེ། གཞན་ཀྱི་ཆེད་པ་བསྟན་པས་ཆེད་པ་ལ་ལྷག་པར་སློང་བ་ནི་ཆེད་པས་ཆེད་པར་བྱེད་འདོད་པའོ། །ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དང་། ཏ་ཙང་བྱམས་ཆེས་པས་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཞེ་ས་མེད་པ་ནི་མ་གུས་པའོ། །ཚོག་མི་བཟོད་པ་ནི་བཀའ་ཐུབ་མི་བདེ་བའོ། །གཞོན་པ་ལ་འཇུ་བ་པའི་བཟློག་ཤེས་ཀྱི་སྟོག་པའི་ཁྲོག་པོའོ། །ཟང་ཟིང་ལ་འཛུམས་པས་མི་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་ནི་སྟོག་པ་འདོད་པའོ། །ཆེ་བ་རྣམས་ལས་ཆེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ཆེན་པོ་འདོད་པ་ནི་འདོད་ཆེན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་མི་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་འདོད་པ་ནི་འདོད་པ་ཅན་ནོ། །གཤེ་བ་ལ་ཕྱིར་གཤེ་བ་ནི་མི་བཟོད་པའོ། །ཁྲོ་བ་དང་རྟེག་པ་དང་མཚང་འདྲུ་བ་ལ་ཕྱིར་མཚང་འདྲུ་བ་ཡང་དེ་དང་

འད�། །བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ལ་རྟེས་སུ་ཆགས་པ་ནི་ཞེན་པའོ། །གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ལ་རྟེས་སུ་ཆགས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཞེན་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཟང་པོ་རྣམས་དང་ངན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་མ་ཐུན་མ་ཐུན་དུ་སྣང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཡུལ་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་ནི་འདོད་ཆགས་སོ། ། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་ནི་ཚོས་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཆགས་སོ། ། བདག་དང་ཕ་མ་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། ཡང་དག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། གཞན་གྱི་ཟས་གཏམས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་མི་བཟད་པའི་ཆགས་པའོ། ། འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་བདག་གམ་བདག་གི་ར་མཐོང་ནས་རྟོག་པ་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ལྟ་བ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའོ། ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་རྣམས་རྟག་པར་ལྟ་བ་ནི་སྲིད་པའི་ལྟ་བའོ། ། ཆད་པར་ལྟ་བ་ནི་མེད་པར་ལྟ་བའོ། ། སྒྲིབ་པ་ལྔ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་ལས་འབྱུང་བ་དང་འཇུ་བར་རིག་པར་བྱའོ། ། མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དུས་མ་ཡིན་པར་གཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པས་ནོན་པ་ནི་སྟོམ་པའོ། ། གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་དགའ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རགས་པས་ས་མས་ལས་སྡུ་མི་རྒྱང་བར་གྱུར་ནས་ལུས་བརྩུང་བསྐྱེལ་བྱེད་པ་ནི་བྱ་རྒྱུངས་སོ། ། ཁ་ཟས་ཉུངས་པ་དང་མངས་པ་མི་ཤེས་པ་ནི་ཟས་ཀྱི་ཚོད་མི་ཤེས་པའོ། ། བྱ་བའི་རིགས་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། བྱ་བའི་མི་རིགས་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་དང་། བསྒོམས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་བག་མེད་པ་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས་མི་འཇུག་པ་ནི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའོ། ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་ཡུར་བའི་གཉིད་ཀྱིས་ཅོན་པའི་ཕྱིར་མི་རིགས་པར་འཇུག་པ་དང་། བདག་ཉིད་ལ་ཁྱད་བ་གསོད་པ་ནི་སེམས་ཞུམ་པའོ། ། པ་རོལ་ལ་གཞོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་གཏུག་པའོ། ། འཕྲུས་འདོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་འཕྲུ་སྐྱེན་པའོ། ། སྒྲོག་དགོན་དང་། ཆ་མ་དང་། ཡོན་གནས་དང་། ཚོས་མ་ཐུན་པ་པ་ལ་ནི་ཆུ་བ་མི་དྲང་

བའོ། །ལུས་དང་དག་གི་ལས་བརྟན་ལ་སེམས་རྩྭབ་ཅིང་མི་དེས་པ་ནི་མི་མཉེན་
པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལྷ་བ་དང་། སྨྲོད་པ་དང་། འཚོ་བ་མི་མཐུན་པ་ནི་མི་
མཐུན་པར་འཇོག་པའོ། །ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་
ནས་ཡིད་ཀྱིས་རྟོག་ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་པ་ནི་
འདོད་པའི་རྟོག་པའོ། །གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ལ་དམིགས་ནས་སྡང་
བའི་སེམས་ཀྱིས་རྟོག་ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་པ་ནི་
གནོད་སེམས་ཀྱི་རྟོག་པའོ། །རྣམ་པར་འཚེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གནོད་པ་
བྱ་བ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་ཀྱིས་སྡ་མ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་འཚེ་བའི་རྟོག་
པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་གཉེན་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་
ཀྱིས་སྡ་མ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ནི་གཉེན་ལ་རྟོག་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་
ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྡ་མ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་མི་ལ་
རྟོག་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་དོན་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
དུས་གཞན་ལ་ལྷ་བ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་ཀྱིས་སྡ་མ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མི་འཚེ་
བའི་རྟོག་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཐ
མ་དང་རབ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་ཀྱིས་སྡ་མ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་དུ་གསོད་
པ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་རྟོག་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྨྲ་ན
བདག་དང་འདྲེས་པའི་ཁྱིམ་རྣམས་ཀྱི་འབྱོར་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་ཀྱིས་རྟོག
ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་རིགས་ཀྱི་འབྱོར་པ
དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་རྟོག་པའོ། །སྲུ་ངན་ལ་སོགས་པ་ནི་སྡ་མ་བཞིན་དུ
རིག་པར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེ། བསྟུ་བ་གཉིས་པ། ཁོག ᲨᲫᲜ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ᲨᲮ ཁོག ᲨᲪᲪᲮ

དེ་ལ་སྦྱོག་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཆ་ཤས་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཀཱཏིར་བ་ནི་ཆ་ཤས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོག་བརྗོད་པ་ནི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་འདོན་པའོ། །བྱང་བརྟུང་བའི་ཕྱིར་ནི་སྦྱོག་བསྡལ་བའོ། །ཁོང་གི་ཡིད་གཏུང་བའི་ཕྱིར་ནི་ཡིད་མི་བདེ་བའོ། །ཀུན་ཏུ་ཟློར་བར་འགྱུར་བ་ནི་འཁྱུག་པའོ། །གཞན་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་དང་ནད་མེད་པ་དང་། གཉེན་གྱི་སྦྱོག་བསྡལ་ལས་གང་ཡང་རུང་བའི་སྦྱོག་བསྡལ་གསར་དུ་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཡིད་མི་བདེ་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆ་ཤས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྟེས་ཐོགས་སུ་ཚོག་ཏུ་བརྗོད་པ་དང་ལུས་ཡོངས་སུ་གཏུངས་པ་ནི་སྒྲ་སྦྱོར་འདོན་པ་དང་སྦྱོག་བསྡལ་བའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་སྦྱོར་འདོན་པ་དང་། ལུས་ཡོངས་སུ་གཏུང་བར་བྱེད་པའི་ཡིད་མི་བདེ་བ་ལས་འདས་པ་དེའི་ཉིན་པར་ཆུང་ཟད་ཞེ་བར་གྱུར་ཏེ། སེམས་མི་དགའ་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་སོ། །དང་པོའི་ཉིན་མོ་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་དེའི་རྒྱས་ཉིན་ཞག་གཉིས་སམ་གསུམ་མམ། ལྔའམ་བཅུའམ། ཟླ་བ་བྱེད་དམ། ཟླ་བ་གཅིག་གམ། དེ་ལས་ལྷག་པའི་བར་དུ་སེམས་མི་དགའ་བ་ནི་འཁྱུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེམས་བྱུང་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མངོན་པ་མཛོད་དང་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འཛིན་དུ་མེད་པ་ཉེས་རྩོམ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

༢ སེམས་ཟུང་རྣམས་ཀྱི་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར།

སེམས་བྱུང་རྣམས་ལ་གཞུང་ལས། རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་རྒྱ་བཞམ་སེམས་བྱུང་གཞན་གྱི་ཆཞམ་བྱེད་ལས་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་མི་འཇོག་གི་

1 གོང་མཚན་དམ། བསྡུ་བ་དང་པོ། ཤོག ༡༢༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༢༩ ཤོག ༡༡༢

སྟེང་ནས་ཕྱས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་གཉིས་སུ་གསུངས། སྒྲོ་ར་ཕྱས་བཏགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གསུང་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང། གཙོ་བོར་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་བཤད་ན། རང་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་ངོས་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཆོས་ལ་བཏགས་ཡོད་དང། རང་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་ངོས་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཆོས་ལ་ཕྱས་ཡོད་དུ་འཇོག་དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས།

མདོར་ན་ཕྱས་སུ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་བ་ནི་གང། བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་བ་ནི་གང་ཞེ་ན། གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་བརྟེན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་ཕྱས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་ལྟོས་ཤིང་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའི། ཕྱས་སུ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན།[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱས་ཡོད་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ༡ རིགས་པས་བྱུབ་པའི་ཕྱས་ཡོད། ༢ དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱས་ཡོད། ༣ བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱས་ཡོད། ༤ རང་རྒྱུ་ཐུབ་པའི་ཕྱས་ཡོད་དང་བཞིར་གསུངས་པ་ལས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་པོ་དང། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཉིས་པ། རྟག་པ་ཐམས་ཅད་གསུམ་པར་འཇོག ཕྱས་བཏགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱས་ཡོད་ནི་བཞི་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་བཞིན་བཏགས་ཡོད་ལའང་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ༡ ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང། ༢ གཞན་སྒྲབས་ལ་

1 ཕྱེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་ཉིར་གཉིས་པ། ཤོག ༧৫৫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᳚ᳰ ཤོག ᳰᳰ

བཏགས་པ། ། མེད་བཞིན་དུ་བཏགས་པ། ༄ དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏགས་ཡོད་དང་
བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་སེམས་བྱུང་རྣམ་བཏགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བཏགས་ཡོད་ལ་བྱ་
ཞེད། གཉིས་པ་ནི་གནས་སྐབས་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་བཏགས་པ་བུམ་པ་མི་རྟག་པ
ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་མེད་བཞིན་དུ་ཆོས་བཏགས་པ་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་རྣམ
འཇོག་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་གང་ཟག་ལྟ་བུའོ། །

གང་གས་གཞིའི་ཚོས་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ
འཛིན་ནུས་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་ཡོད་དུ་འཇོག རང་གི་ངོ་བོ
བློའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་གང་གས་གཞིའི་ཚོས་ཤེག་བློ་ལ་འཛིན་པ་ལ་ལྟོས་པས
བཏགས་ཡོད་དུ་འཇོག དེ་ཡང་མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་མངོན་པ་གོང
མ་སྟོན་དགོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། སེམས་བྱུང
ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ལས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང། ཡུལ་དེས་ལྔ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དང
པ། ཤིན་སྦྱངས། ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ཁྲེལ་ཡོད་པ། ཞེ་སྡང་མེད་པའི་དགེ་རྩ། འདོད་ཆགས
མེད་པའི་དགེ་རྩ། བརྩོན་འགྲུས་བཅས་དགེ་བ་བདུན་དང། ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པའི་རྩ
ཉོན་ལྔ་བཅས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་རྣམ་ཡོད་དང། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་གཏི་མུག་མེད
པ་དང། བག་ཡོད། བཏང་སྙོམས། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་བཅས་བཞི་དང། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ
བ་དང།ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་དང། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཅས་ཉི་ཤུ་རྣམ་བཏགས་ཡོད་ཡིན
ནོ། ། ། །

དེ་ལྟར་མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་མར་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་བཏགས་ཡོད་དུ
བཤད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་རྣམ་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་སའི་རྩ་ལག་གི

ཕྱང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ་ལས། “དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམ་པར་སྣང་བ་པ་རྣམས་ནི་ཉེ་བའི་ཁོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་ལྟ་བས་ཉེ་བའི་ཁོན་མོངས་པ་རྣམས་ཁོན་མོངས་པ་དུག་གི་ཤས་ལས་འབྱུང་བས་ན་དེ་དག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱི་རྫས་སུ་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །”[1] ཞེས་གསུངས།

དེ་དག་གང་དང་གང་ལ་བཏགས་ཚུལ་ནི། གཏི་མུག་མེད་པ་དང། ཁོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དང། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ནི་ཤེས་རབ་ཀོ་ན་ལ་བཏགས། བག་ཡོད་དང། བཏང་སྙོམས་ནི་དགེ་རྩ་གསུམ་དང་བཙོན་འགྲམས་ལ་བཏགས། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་ལ་བཏགས། ཁྲོ་བ་དང། ཁོན་འཛིན་དང། འཚོག་པ་དང། ཕྲག་དོག་དང། རྣམ་འཚེ་ལྟ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་ལ་དང། སེར་སྣ་དང། རྒྱགས་པ་དང། ཏོད་པ་གསུམ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་དང། འཚབ་པ་དང། རྒྱགས་པ་དང། མ་དད་པ་དང། ལེ་ལོ་བཞི་གཏི་མུག་ལ་དང། གཡོ་སྒྲ་གཉིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་ལ་བཏགས་པ་དང། ངོ་ཚ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ། རྣམ་གཡེང་གསུམ་དུག་གསུམ་ག་ལ་དང། བག་མེད་ནི་དུག་གསུམ་ལེ་ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པ་དང། བརྗེད་ངས་ནི་དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་དང། གཉིད་དང་འཁྱོད་པ་ཉེ་ཉོན་གྱིས་བསླུས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་གཏི་མུག་ལ་བཏགས་པ་དང། དགེ་བ་དང་མ་བསྟེན་ལྷང་མ་བསྟན་ནི་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་དང། རྩོག་དཔྱོད་གཉིས་ནི་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། སི། ཨོཾ ༥༤ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཀ ཨོཾ ༡༩༩

པའི་ཚུལ་ཡང། གོང་དུ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་སོ། །

རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་ནི། བཏགས་ཡོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

དགེ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ལས་དུ་ཞིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད། དུ་ཞིག་ནི་ཇས་སུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། བག་ཡོད་པ་དང། བཏང་སྙོམས་དང། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའོ། །བག་ཡོད་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ནི་མ་ཚགས་པ་དང། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང། གཏི་མུག་མེད་པ་དང། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོས་དེ་དག་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་བཏང་སྙོམས་ཡིན་པ་དང། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོའི་དོན་གྱིས་བག་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ ।རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་ནི་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ।[1] ཞེས་སོ། །

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ''ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ལས་དུ་ཞིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན། དུ་ཞིག་ནི་ཇས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ལྷ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ।ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཇས་སུ་ཡོད་པ་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ཡིན་གོ། ।''[2] ཞེས་དང། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ལས་དུ་ཞིག་ནི་བརྟགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། དུ་ཞིག་ནི་ཇས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁྲོ་བ་དང། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང། འཚོག་པ་དང། ཕྲག་དོག་དང། རྣམ་པར་འཚེ་བ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཞི། ཬོག ༦༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཅ ཬོག ༩ཅ།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཞི། ཬོག ༦ཁ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཅ ཬོག ༩ཅ།

བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །སེར་སྣ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། ཏོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཀྱང་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །འཚབ་པ་དང་། སྨྱུ་དང་། གཡོ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། གཉིད་དང་། འཆྱོད་པ་ནི་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཀྱང་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་ནི་རྩོལ་སྤྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །བག་མེད་པ་ནི་སྦྱ་མ་བཞིན་དུ་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །བརྗེད་ངས་པ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། འཚལ་བའི་ཤེས་རབ་ནི་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩོག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་དག་ཀུན་ནས་སྐྱོང་བའི་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཆར་གཏོགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་བསྟན་པ་ལས་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་ཐུང་ཟད་མི་འདྲ་བར་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་ཚན་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ཉེ་ཉོན་གྱི་ནང་ཚན་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ། མ་དད་པ། ལེ་ལོ་རྣམས་ཤེས་ཡོད་དུ་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་གཞན་ལས་ཁྱས་པ་ཆེ་བ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པར་བཤད།

མངོན་པ་འདིག་མའི་གཞུང་དུ་སེམས་བྱང་ལ་ཤས་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བཤད་ཚུལ་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་ངེས་པའི་སྟེ་ཚན་ལྔ་དང་། མ་ངེས་པ་བརྒྱད་བཅས་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་། དེའི་སྟེང་གཞུང་གཞན་གཞི་ཐན་ཚེགས་ནས་བཤད་པའི་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ་བདུན་ཐུ་ཤས་ཡོད་དང་། གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་ རྩ

1 གོང་མཚན་ཤོག ৬৫ ནི། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ৩৮ ཤོག ৭৫৮

ཉོན་ཀྱི་ལྷ་བ། ཆོས་མངོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་མ་མང་པོ་པ་ཤེས་བཞིན་ཡ་ཡིན་པ། བརྗེད་ངས། རྣམ་པར་གཡེང་བ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ལོག་པར་མོས་པ་ལྟ་སྟེ་བདུན་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ཁོ་ན་གཏི་མུག་མེད་པ་དང། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་ལྟ་བ་དང། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་བརྗེད་ངས་དང། ཏིང་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་གཡེང་དང། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། མོས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་ལོག་པར་མོས་པར་གསུངས།

འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང། རྣམ་པར་འཚེ་བ་གཉིས་བཏགས་ཡོད་དུ་འཇོག་དགོས་པར་མངོན་ཏེ། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་ལ་བཏགས་པ་དང། རྣམ་འཚེ་ཞེ་སྡང་ལ་བཏགས་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཞེ་སྡང་མེད་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཡང། ।[1]

ཞེས་ཞེ་སྡང་མེད་པའང་སྙིང་རྗེར་བཤད་ཅིང། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང། རྣམ་འཚེ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བར་འདོད་པ་ལ་བཤད་དོ། །

དེ་བཞིན་གཞི་ལྷན་ཚེགས་ལས་འབྱུང་བའི་མི་དགའ་བ་དང། ཐ་དན། སྡུག་བསྔལ་བ། ཡིད་མི་བདེ་བ་བཞི་ཚོར་བ་ལ་བཏགས་པ་དང། སེམས་ཤུམ་པ་ལེ་ལོ་དང། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང། འཁྲུག་པ་ཁོང་ཁྲོ་ལ་སོགས་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་མངོན་པ། ཀུ གནས་བཅུད་པ། ཕྱི་གཅ ২৫ ཤོག ২৬ བ། དང་བསྟུར་མ། དེབ། ৩'৫ ཤོག ৫৩'

པ་ལ་བཏགས་པར་བཤད་པས། སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་དང་
བཏགས་ཡོད་བཅུ་དུག་ཏུ་འཇོག་དགོས་སམ་བརྟག་གོ །[1]

༢ གཞུང་གཞན་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག

༧) མདོ་ཌན་པ་ཉིར་བཞག་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་།

མདོ་སྡེ་ཌན་པ་ཉིར་བཞག་ལས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སྡེ་ཚན་དུ་བསྡུས་ཏེ་
གསུངས་པ་དང་། ཐོར་བུར་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ། སྡེ་
ཚན་དུ་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་ལ། སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་
བཅུ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆེན་པོ་བ་བཅུ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆུང་ངུ་པ་བཅུ། དགེ་བ་
བཅུ་བཅས་སྡེ་ཚན་བཞི་ཡོད་པ་ལས།

སྡེ་ཚན་དང་པོ་སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་བཅུ་ནི། ༡ ཚོར་བ། ༢ འདུ་
ཤེས། ༣ སེམས་པ། ༤ རེག་པ། ༥ ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ༦ འདུན་པ། ༧ མོས་པ། ༨ ཏིན་
པ། ༩ ཏིང་ངེ་འཛིན། ༡༠ ཤེས་རབ་བཅས་བཅུའོ། །

དེ་དག་གི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ནི། མདོ་ཌན་པ་ཉིར་བཞག་
ལས། "འདི་ལྟར་ས་ཆེན་པོའི་ཚོས་བཅུ་ནི་ཚོར་བ་དང། འདུ་ཤེས་དང། སེམས་པ་
དང། རེག་པ་དང། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། འདུན་པ་དང། མོས་པ་དང། ཏིན་པ་དང།
ཏིང་ངེ་འཛིན་དང། ཤེས་རབ་སྟེ།"[2] ཞེས་དང། ཡང་མདོ་ཌི་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་ཚོར་བ་

1 སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་པ་ལུ་འཇོག་ཚུལ་སྒོར་ཏི་ཏོགས་དཔྱོད་འདི། མཆིམས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཛོད་འགྲེལ་མཛོན་པའི་ཕྲན་ཏུ་འགྲྀང་
བ་ལྟར་བགོད། མཛོད་འགྲེལ་མཛོན་པའི་ཕྲན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཏེར་བཏུས། ཕོད་ཐེང། ༢༣ ཤོག ༡༡༨

2 སྡེ་དགེ་བཀའ། མདོ་སྡེ། ཡ། བམ་པོ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༠༢ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༢'༣༥

གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲོང་བའོ། །"[1] ཞེས་དང། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཚོས་དེ་དག་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟར་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། ཚོས་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ནི་མི་མང་མི་ཁྱང་བར་སེམས་དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་ངོ། ། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ནི་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཚོས་རྣམས་སོ་སོའི་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འདུ་ཤེས་ཡིན་ནོ། ། སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བའོ། ། ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ལུས་ལ་རྟེན་པའམ་ངག་ལ་རྟེན་པའམ་ཡིད་ལ་རྟེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་འདུས་པ་ལས་རེག་པ་སྒྲོང་བར་འགྱུར་བ་གསུམ་འབྱུང་ངོ། ། སྒྲོང་བར་འགྱུར་བ་གསུམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེ་བ་སྒྲོང་བར་འགྱུར་བ་དང། ལྡུག་བསྔལ་སྒྲོང་བར་འགྱུར་བ་དང། ལྡུག་བསྔལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བཞང་མ་ཡིན་པ་སྒྲོང་བར་འགྱུར་བའོ། ། གཙོ་བོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།ཿ ། འདུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བའི་བསམ་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། གཙོ་བོ་མོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གིས་སྨོན་པར་འགྱུར་བའི་སྨོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པ་ཅན་ཉིད་དོ། ། གཙོ་བོ་བརྩོན་འགྲུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨོ་བའོ། ། དྲན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པ་མངོན་པར་མ་བརྗེད་པ་ཉིད་དེ། སེམས་རྩོངས་པ་མེད་པའོ། ། གཙོ་བོ་ཏིང་འེ་འཛིན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ།ཿ ། ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཚོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ། [2]

ཞེས་ཞེར་ལ་དང་པ་དང་བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅས་གསལ་བར་གསུངས་

1 གོང་མཚུངས། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༥ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥ ཤོག ३९३

2 གོང་མཚུངས། བ། བམ་པོ་ཞེ་གཅིག་པ། ཤོག ३९९ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥ ཤོག ५ᵊ५

སོ།། །

སྤྲེ་ཚན་གཉིས་པ་ཉིན་མོར་བལེ་ས་ཆེན་པོ་བ་བཅུ་ནི། ༡ མ་དད་པ། ༢ ལེ་ལོ།། ༣ བརྟེད་ངན། ༤ གཡེར་ནས་པ། ༥ ཤེས་རབ་འཚལ་བ། ༦ ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད། ༧ ལོག་པར་མོས་པ། ༨ ཏོད་པ། ༩ མ་རིག་པ། ༡༠ བག་མེད་པ་བཅས་བཅུའོ། །མདོ་ལས་མདོར་བསྡུན་སྒྲགས་མ་དད་པའི་རྟེས་ལ་འགྱོད་པ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། རྒྱས་བཤད་སྒྲགས་ལེ་ལོ་ཞེས་འབྱུང་བས་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་འདི་རྒྱས་བཤད་དང་བསྡུན་པའོ། །

དེ་དག་གི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་མདོ་ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ལས། “མ་དད་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་། བརྟེད་ངས་པ་དང་། སེམས་གཡེངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་འཚལ་བ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལོག་པར་མོས་པ་དང་། ཏོད་པ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། བག་མེད་པའོ། །ཚོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་ཉིན་མོར་བལེ་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡིན་ཏེ།”[1]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མ་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཚོས་རྣམས་ལ་མོས་པ་མེད་པའོ། །ལེ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་གཏོང་བ་ལེ་ལོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བརྟེད་ངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་རྣམས་ལ་མི་ཏན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །སེམས་གཡེངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པ་

1 གོང་མཚུངས། བམ་པོ་ཞེ་གཉིག་པ། ཤོག ༢༩༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ཀ ཤོག ༤ཅ/ཁ ཕདེར་མདོ་ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ཏུ་སེམས་བྱང་ཕདེ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་པ། མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་རྩེ་མ་སྟེ་ལྔའོ། བས་ཆེན་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་མིན་བརྟག།

དུ་མར་འགྱུར་བའོ། །ཤེས་རབ་འཚལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་མི་མཁས་
པའོ། །ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ནི་ལམ་མ་ཡིན་པས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་སེམས་པར་མི་བྱེད་ཅིང་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་
པའོ། །གཙོ་བོ་ལོག་པར་མོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོག་པར་འཇུག་པ་ལོག་པར་
བཟུང་ནས་དམ་དུ་བྱེད་པའོ། །གཙོ་བོ་ཏོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་རྣམ་པར་མ
ཞི་བའོ། །མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་ཆོས་མི་ཤེས་པའོ། །བག
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གིས་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན
མོངས་པ་དེ་རྣམས་ནི་ས་ཆེན་པོ་པའི་ཆོས་དམད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

སྟེ་ཚན་གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆུང་ངུ་པ་བཅུ་ནི། ༡ ཁྲོ་བ། ༢ འཁོན་
འཛིན། ༣ སྨོན་པ། ༤ འཚོག་པ། ༥ སྒྲུ། ༦ གཡོ། ༧ ཕྲག་དོག ། སེར་སྣ། ༩ ང
རྒྱལ། ༡༠ ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་བཅས་བཅུའོ། །

དེ་དག་གི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་མདོ་ཏན་པ་ཉེར་བཞག་ལས། "ཆོས
བཅུ་པོ་གཞན་ས་ཆུང་ངུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འབྱུང་སྟེ། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། འདི
ལྟ་སྟེ། ཁྲོ་བ་དང། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང། སྨོན་པ་དང། འཚོག་པ་དང། སྒྲུ་དང
གཡོ་དང། ཕྲག་དོག་དང། སེར་སྣ་དང། ང་རྒྱལ་དང། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ནོ། །"[2]
ཞེས་དང། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་ཁྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་འཁྲུགས་ཤིང་ཁྲོས་པ
ཉིད་ཡིན་ནོ། ། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགྲ་ལ་དམ་དུ་སེམས་པ་ཉིད་ཡིན
ནོ།། ། སྨོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་ཕ་གསུམ་གྱི་འཚེ་བའོ། ། རབ་ཏུ་འཚོག་པ་ཞེས་བྱ་བ

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། བ། བམ་པོ་ཞེ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ༧ཤ ཤོག ༥ཀ

2 གོང་མཚན་ངམ། ཤོག ༢༩༥ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ༧ཤ ཤོག ༥ཁ

ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་དམ་དུ་འཛིན་པའོ། །སྨྲ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སླུ་བ་ཡིན་ཏེ་གང་གིས་སླུ་བར་བྱེད་པའོ། །"[1] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གཙོ་བོ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གཡོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། འཁོར་བར་ཤིན་ཏུ་འཆིང་བར་བྱེད་པ་མ་རུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཕྲག་དོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཙོ་བོ་སེར་སྣ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནོར་རྫས་ཟད་དུ་དོགས་པས་འཛིགས་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་བརྙམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།"[2] ཞེས་ང་རྒྱལ་དང་ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་གཉིས་མ་གཏོགས་གཞན་བརྒྱད་ཀའི་ངོ་བོ་གསལ་བར་གསུངས།

སྔེ་ཚན་བཞི་པ་དགེ་བ་བཅུ་ནི། ༡ ཆགས་པ་མེད་པ། ༢ ཞེ་སྡང་མེད་པ། ༣ ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ༤ ཁྲེལ་ཡོད་པ། ༥ དད་པ། ༦ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ། ༧ བག་ཡོད། ༨ བརྟོན་འགྲུས། ༩ བཏང་སྙོམས། ༡༠ འཚེ་བ་མེད་པ་བཅས་བཅུའོ། །དེ་དག་གི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཀུང་མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས།

གཞན་ཡང་གཙོ་བོ་དགེ་བ་ཆོས་བཅུ་པོ་ས་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་ཡོད་དེ། གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆགས་པ་མེད་པ་དང་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་དད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་བག་ཡོད་པ་དང་བརྟོན་འགྲུས་དང་བཏང་སྙོམས་དང་འཚེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བ་འདི་དག་ནི་ས་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདི་དག་གི་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་ཆགས་པ་མེད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ༑ །ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་དབེན་པར་འདུག་ཅིང་བདག་ཉིད་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༩༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༥༧༥

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༩༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༥༨༣

འཇིགས་པར་སེམས་པའོ། །ཁྲིལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕ་རོལ་གྱི་ཁྲིལ་ཡོད་པའོ། །དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བའི་དང་བའོ། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་དང་། ལུས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སེལ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། རབ་ཏུ་སིམ་པར་བྱེད་པའོ། །བག་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པའོ། །བཏང་སྙོམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་དང་། མི་བྱ་བ་དང་། རྒྱུ་དང་། རྒྱུན་དག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །གཙོ་བོ་མི་འཚེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གནོད་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་དང་། ཡང་མདོ་དེ་ལས། “བཙོན་འགྲམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨྲོ་བའོ། །”[2] ཞེས་བཙོན་འགྲམ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ལུས་ཀྱི་ཆོས་དང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟར་དེ་ལས་སྲུ་རྩང་བ་ཉིད་དང་འཇམ་པ་དང་ཡང་བ་དེ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བདེ་བ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །”[3] ཞེས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྟེ་ཚན་གྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་བྱུང་བཞི་བཅུ་གསུངས་པའི་ནང་ནས། མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ། ང་རྒྱལ་དང་ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་གཉིས་མ་གཏོགས། སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་ཅེ་རེགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡང་གོང་གི་སྟེ་ཚན་དེ་དག་གི་གྲས་སུ་མེད་ཀྱང་། མདོ་ཏན་པ་ཉིད་བཞག་ལས་ཐོར་བུར་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་གཞན་རྣམས་སྟོས་ན། ༧ འདོད་

1 གོང་མཚན་ཌཱི ཨོག ༢༠᐀ ཀ། དཀེ་བསྟུན་མ། དེག ༨ཅ ཨོག ཅ་༢

2 གོང་མཚན་ཌཱི ཨོག ༢༠ཅ ཁ། དཀེ་བསྟུན་མ། དེག ༨ཅ ཨོག ཅ་༢

3 གོང་མཚན་ཌཱི ཨོག ༢༠ཅ ཁ། དཀེ་བསྟུན་མ། དེག ༨ཅ ཨོག ཅ᐀ཀ

ཚགས། ༣ ཞེ་སྡང་། ༤ རྟོག་པ། ༥ དགྱེད་པ། ༦ ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན། ༧ རྒྱགས་པ།ཿ ༨ ངོ་ཚ་མེད་པ། ༩ ཁྲེལ་མེད་པ། ༡༠ རྒྱུགས་པ། ༡༡ ལྟད་ཆེ། ༡༢ ལོག་པར་ལྟ་བ། ༡༣ འགྲོད་པ། ༡༤ དངངས་པ། ༡༥ འཇིགས་སྣུན། ༡༧ ཏེགས་པ། ༡༨ ཡིད་བྱེད། ༡༩ ཚོག་མི་ཤེས་པ། ༡༩ ཞུམ་པ། ༢༠ སྐྱོ་བ། ༢༡ ངོམས་པ་མེད་པ། ༢༢ མི་བཟོད་པ། ༢༣ ཞེ་འགྲས་པ། ༢༤ སེམས་གཡོས་པ། ༢༥ ཡི་མུག་པ། ༢༦ དམྱ་ཏོད། ༢༨ ཚོམ་པ། ༢༩ ཐྱ་དན། ༣༠ འགྱེད་པ། ༣༡ ཐྱོས་པ།ཿ ༣༢ ལོག་པའི་ང་རྒྱལ། ༣༣ ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ། ༣༤ མངོན་པའི་ང་རྒྱལ། ༣༥ ཧམ་པ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ ༣༦ ཕྲོ་བས་པ། ༣༨ བཟོད་པ། ༣༩ འདོད་པ་ཆུང་བ། ༣༩ དེས་པ། ༤༠ ཚོག་ཤེས། ༤༡ ཀུས་པ། ༤༢ ཕྲོན་ལམ། ༤༣ བྱམས་པ།ཿ ༤༤ ཕྱིང་ཟ། ༤༥ དགའ་བ། ༤༦ ཡིད་ཆེས། ༤༨ བསམ་པ་འཇམ་པ།ཿ ༤༩ ཕྱིན་པ། ༤༩ ཆུལ་ཁྲིམས། ༥༠ སེམས་དྲང་པོ། ༥༡ ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ༥༢ རྟེས་སུ་ཡི་རང་། ༥༣ ཤེས་བཞིན་སོགས་གོང་གི་ལྷ་ཚན་བཞི་པོའི་གྲངས་འདྲེན་དུ་མེད་པ་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལྷ་ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ལས་ སེམས་བྱང་གི་རྣམ་གྲངས་ལྷ་ཚན་དུ་ཕྱེ་བ་གྲངས་ཀ་དེས་པ་ཅན་བཞི་བཅུ་དང་། གྲངས་མ་དེས་པ་ཐོར་བུ་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལས་འདི་ར་དོས་འཇོན་བྱས་པ་ང་གསུམ་ བཅས་བསྡོམས་པས་སེམས་བྱང་གི་གྲངས་ཆོག་ཟིན་ལ་ཐོན་པ་དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ་ འབྱུང་དོ། །

༢) གནས་བརྟན་པའི་ཚོས་མངོན་པ་བསྡུས་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

གནས་བརྟན་པའི་སྒོ་བ་དགོན་མ་འགག་པས་མཛད་པ་གླ་ལྷའི་སྐད་དུ་

བཞུགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པའི་རབ་བྱེད་གཉིས་པ་ལས་སེམས་བྱུང་གི་ བསྡུ་བ་གསུང་བའི་སྐབས་སུ།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་དང་འགག་པ་དང། །དམིགས་པ་དང་ནི་དངོས་པོ་གཅིག །
སེམས་དང་ལྷན་པ་ལྟ་བཅུ་གཉིས། །ཆོས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བར་འདོད། །[1]

ཅེས་སེམས་བྱུང་ཞེས་པ་ནི། ༡ སྐྱེ་བ་དང། ༢ འགག་པ་དང། ༣ དམིགས་ པ་དང། ༤ དངོས་པོ་སྟེ། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་བཞིའི་སྨོན་ནས་སེམས་དང་མཚུངས་ པར་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད་ཅིང། འདིའི་དངོས་པོ་མཚུངས་པ་ ཞེས་པ་ནི་རྟེན་ནམ་བདག་རྒྱུན་མཚུངས་པ་ལ་བྱེད། སེམས་བྱུང་གི་དབྱེ་བ་ཡང་དེ་ ཉིད་ལས།

བཅུ་གསུམ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ། །བཅུ་བཞི་དེ་བཞིན་མི་དགེ་བ། །
དགེ་བ་ཉི་ཤུ་རྣལ་སྟེ། །ལྟ་བཅུ་རྣ་གཉིས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །[2]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སེམས་བྱུང་ལ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ་བཅུ་གསུམ་ དང། མི་དགེ་བ་བཅུ་བཞི་དང། དགེ་བ་ཉི་ཤུ་རྣལ་སྟེ་ལྟ་བཅུ་རྣ་གཉིས་སྟེ་ཚན་ གསུམ་དུ་བསྡུས་ཤིང། སྟེ་ཚན་དང་པོ་ལ་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ་བདུན་ དང། སེམས་བྱུང་ཐོར་བུ་བ་རྣམ་ལས། དང་པོ་བདུན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། “༡ རེག་པ་ དང། ༢ ཚོར་བ་དང། ༣ འདུ་ཤེས་དང། ༤ སེམས་པ་དང། ༥ རྩེ་གཅིག་པ་

1 གོང་འགྲེར་ལྷ་ཆ་མཐོ་སྨོན་གཡང་ནས་པར་དུ་བཏབ་པ། དེ་ཡ། སྟོང་ཚ། ཤོག ༢༢༦

2 གོང་མཚུངས། དེ་ཡ། སྟོང་ཚ། ཤོག ༢᳘᳘᳘ ཀཱཏ་ཏ་ཀ་ཏ་ཡ་ཐ་ཡ་ཐ་ཡ་ཐ་ཡ་ཐ་ཡ་ཐ་ཡ་ཐ་ཡ་ཐ་ཡ། འདིར་ཀུན་བཏུས་བློག་པ་ཡོས་ཐུབས་འཇིན་རྣམས་ངོས་འཛིན་ བདེ་བའི་སྒྲུབ་ཆར་ཐུབས་བཀོད་ཡོད།

དང་། ༦ འཚོ་བའི་དབང་པོ་དང་། ༧ ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ། བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ནི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལ། དེ་དག་ལས་འཚོ་བའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ནི། རང་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚོས་རྣམས་སྐྱོང་བའི་བྱ་བ་ལ་དབང་བྱེད་ཅིང་འཇུག་པའི་སེམས་བྱང་ཞིག་ལ་བཤད་དོ། །

སེམས་བྱང་ཕོར་བྱ་པ་བྱག་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "༡ རྟོག་པ། ༢ དཔྱོད་པ། ༣ མོས་པ། ༤ བརྩོན་འགྲུས། ༥ དགའ་བ། ༦ འདུན་པ་སྟེ། བྱག་པོ་འདི་རྣམས་ནི་སེམས་བྱང་ཕོར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །"[2] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་ལས་དགའ་བའི་སེམས་བྱང་གི་ངོ་བོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པའམ་དགའ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་ངོ། །བྱེད་ལས་ནི། ལུས་སེམས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང། ཚིམ་པར་བྱེད་པའོ། །དབྱེ་ན་དགའ་བ་ལྔན་ཚོགས་སོགས་ལྟར་བཤད།

སྟེ་ཚན་གཉིས་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་བཞི་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "༡ ཟློང་བ། ༢ ངོ་ཚ་མེད་པ། ༣ ཁྲེལ་མེད་པ། ༤ ཁོང་པ། ༥ འདོད་པ། ༦ ལྟ་བ། ༧ ང་རྒྱལ། ༨ ཞེ་སྡང། ༩ ཐེ་མུག ༱༠ ཕན་སྨྲ། ༱༡ འཁྲོད་པ། ༱༢ བྱིང་བ། ༱༣ གཉིད། ༱༤ ཐེ་ཚོམ་སྟེ། བཅུ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ནི་མི་དགེ་བའི་སེམས་བྱང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །"[3] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟེ་ཚན་གསུམ་པ་དགེ་བའི་སེམས་བྱང་ལ། དགེ་བའི་སེམས་ཐུན་མོང་བ་

1 གོང་མཚུངས། དེ་ཀ ས྄ོད་ཚ ཨོག ༡༡༦

2 གོང་མཚུངས། དེ་ཀ ས྄ོད་ཚ ཨོག ༡༡ཨ

3 གོང་མཚུངས། དེ་ཀ ས྄ོད་ཚ ཨོག ༡ཨ

བཅུ་དགུ་དང། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་གསུམ་དང། ཚད་མེད་པ་གཉིས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ དབང་པོ་བཅས་ཉི་ཤུ་ལྔ་ལས། དང་པོ་བཅུ་དགུ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

> ༡ དད་པ། ༢ བྱན་པ། ༣ ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ༤ ཁྲེལ་ཡོད་པ། ༥ འདོད་ཆགས་མེད་ པ། ༦ ཞེ་སྡང་མེད་པ། ༧ དེ་ལས་བར་དུ་གནས་པ་ཉིད། ༨ ལུས་ཤིན་ སྦྱངས། ༩ སེམས་ཤིན་སྦྱངས། ༡༠ ལུས་ཡང་བ། ༡༡ སེམས་ཡང་བ། ༡༢ ལུས་ འཇམ་པ། ༡༣ སེམས་འཇམ་པ། ༡༤ ལུས་ལས་སུ་རུང་བ། ༡༥ སེམས་ལས་ སུ་རུང་བ། ༡༦ ལུས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། ༡༧ སེམས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་ དང་ལྡན་པ། ༡༨ ལུས་དྲང་བ། ༡༩ སེམས་དྲང་བ་སྟེ། བཅུ་དགུ་པོ་འདི་རྣམས་ནི་ དགེ་བའི་སེམས་བྱུན་མོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། [1] ། ཞེས་སོ། །

དེ་དག་ལས་བར་དུ་གནས་པ་ནི་བཏང་སྙོམས་དང། ལུས་དང་སེམས་ཡང་བ་ གཉིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ལྷུ་བ་དང། དེའི་སྨོ་ནས་ལུས་དང་ སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ཞེ་བར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། ལུས་དང་སེམས་འཇམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རིམ་བཞིན། ལུས་ དང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་གྲོང་ཞིང་མཁྲེགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཞེ་བར་བྱེད་པའི་རང་ བཞིན་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་ སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རིམ་བཞིན། ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ རྣམས་ཞེ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། ལུས་དང་སེམས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་དང་ ལྡན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རིམ་བཞིན། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ ནད་མ་དད་པ་སོགས་རབ་ཏུ་ཞེ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། ལུས་དང་སེམས་

1 གོང་མཚན་དུས། དེ་ཏ། སྟོད་ཚ། ཤོག ༡༥༣

དང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅི་རིམ་བཞིན། གསོ་སྦྱོ་སོགས་ སེམས་མ་དང་བ་རྣམས་ཞེ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱང་ངོ། །

གཉིས་པ་ཚགས་པ་དང་བྲལ་བ་གསུམ་གྱི། དེ་ཉིད་ལས། "།ཡང་དག་པའི་ དག ། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། ། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་ རྣམས་ཀྱི་ཚགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། འདི་གསུམ་ ཀྱི་ངོ་བོ་ཅི་རིམ་བཞིན། ངག་དང་ལུས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་དང་ལོག་འཚོ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ ལྡོག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་དང་། བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་སྤྱོད་ལ་ངོ་ཚ་དང་འཇིགས་ ཤུང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ཚད་མེད་པ་གཉིས་དང་། བཞི་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། དེ་ ཉིད་ལས། "།སྙིང་རྗེ་དང་། ། དགའ་བ་གཉིས་ནི་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྡན་ཅིག་པའི་སེམས་བྱང་ཉིད་ལྷ་པོ་རྣམས་ནི། རྣམ་པ་ ཐམས་ཅད་དུ་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །"[2] ཞེས་གསུངས། སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོ་ ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གཞན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་དུ་འདོད་པ་དང་། བྱེད་ ལས་ནི་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པར་བྱེད་པའོ། །དགའ་བའི་ངོ་བོ་ ནི། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་མཐོང་ནས། སེམས་དཔས་ཤིན་དགའ་བར་གྱུར་ པའི་སེམས་བྱང་དང་། བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཕུན་ ཚོགས་མཐོང་བ་ན་ཕྱག་དོག་སོགས་མེད་པར་སེམས་དཔས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་ སོ། །།ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་ནི། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་

1 གོང་མཚུངས། དེགཀ ཤྲོད་ཆ། ཤོག །།ཁ།།

2 གོང་མཚུངས། དེགཀ ཤྲོད་ཆ། ཤོག །།ཁ།།ཅ

གནས་ལུགས་ལ་རྟོག་པའི་སེམས་བྱུང་དང། བྱེད་ལས་ནི། ཡུལ་སོ་སོར་སྣང་ཞིང་རབ་ཏུ་གཅོད་པའོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་བ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང། བྱེད་ལས། རྒྱུ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཚོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༢) ལྷོག་བཞོན་ཕྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་ཆུང་བའི་ཉེས་པ་འཆུང་བའི་གཞི་ང་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག

ལྷོག་བཞོན་ཀློག་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་ལས་ཁྲིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཐུན་མོང་གིས་སྣང་བར་བྱ་བའི་ཉེས་པའི་གཞི་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་གསུངས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཀོད་པའི་ནང་དུ། མངོན་པ་མཛོད་དང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འདྲེན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་དང་མ་འདུས་པ་ཅི་རིགས་ཤེགས་བྱུང་ལ། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་ལ་གཏམ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བར།

དེ་ནས་ཉེས་པ་ལྔན་ཚོགས་ཤེས། །ཉེས་པའི་གཞི་རྣམས་སྣང་བར་བྱ། །
ལྟ་བཅུ་རྩ་བདུན་བསྡུགས་པ་རྣམས། །འབད་དེ་ངེས་པར་བརྟག་པར་བྱ། །[1]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ལྟར་གཞི་ང་བདུན་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ངོས་གཟུང་ན། ༡ ཁྲོ་བ་དང། ༢ ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང། ༣ འཆབ་པ་དང། ༤ འཚོག་པ་དང། ༥ གཡོ་དང། ༦ སྒྲུ་དང། ༧ ཐུག་དོག་དང། ༨ སེར་སྣ་དང། ༩ ངོ་ཚ་མེད་པ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་སྒྲེས་རབས། ཀེ་ལེ㇖㇖㇖ལ། ཕྱོགས་ ༢ ཤོག ༧༢༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༦ ཤོག ༣༢༥

དང་། ༡༠ ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ༡༡ སྨོན་དཔོན་སོགས་ལ་འདུད་པར་མི་བྱེད་པའི་ཁེངས་པ་དང་། ༡༢ ཁྲོ་བས་ཀུན་ནས་བསླང་ཁ་ཁྲོ་གཉེར་སོགས་ལྷས་ངག་གི་བྱ་བ་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་ཚོམ་དང་། ༡༣ རྒྱགས་པ་དང་། ༡༤ བག་མེད་པ་དང་། ༡༥ ང་རྒྱལ་བདུན་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་དང་། ༡༦ ཆེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འཚོས་དང་། ༡༧ ཆེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་ཚོགས་འཛམ་སྒྲ་བའི་ཁ་གསས་ཀ་དང་། ༡༨ གཞན་གྱི་རྟས་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟས་དེ་ལ་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་གཞོགས་སློང་དང་། ༡༩ ཆེད་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་དུ་སེར་སྣ་ཆེ་བ་སོགས་གཞན་ལ་སློད་པར་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་དང་། ༢༠ རང་ཉིད་ལ་སྟར་ཐོབ་པའི་རྟས་ལ་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་པས་ཆེད་པ་འདོད་པ་དང་། ༢༡ གཞན་གྱི་ཉེས་པ་ཡང་ཡང་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ཟློས་པ་དང་། ༢༢ གཞན་ལ་ཡིད་མི་མཁྱ་བའི་སྡུངས་མེད་པ་དང་། ༢༣ ངན་པ་ལ་ཚགས་པའི་ལེ་ལོ་ཅན་དང་། ༢༤ ཚགས་སྦང་གིས་བསྒྲིས་པས་རང་གཞན་རིས་སྣ་གཅོད་པའི་བདག་གཞན་ཐ་དད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ༢༥ དགེ་མི་དགེ་གང་ལའང་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་མི་དབྱོད་པའི་སེམས་ལ་ལྟ་བ་མེད་པ་དང་། ༢༦ ལེ་ལོའི་དབང་གིས་ཆོས་མཐུན་པར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟི་ཉམས་པ་དང་། ༢༧ གཞན་གྱིས་བླ་མར་བྱས་པ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཚུལ་དང་ལྡན་པས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ངན་པ་དང་། ༢༨ ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་མངོན་གྱུར་ཆུང་ངུ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཞེན་པ་དང་། ༢༩ ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེ་བ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྟ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡོངས་ཞེན་དང་། ༣༠ རང་གི་ཕྱས་ལ་ཚགས་པ་དང་། ༣༡ གཞན་གྱི་

རྟས་ལ་ཆགས་པའི་མི་རིགས་པའི་ཆགས་པ་དང་། ༣༢ སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་ལ་ཆགས་ནས་ཚོག་གིས་བསྟོད་པའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་མིན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ༣༣ རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་སྟོན་པའི་ཚུལ་འཆོས་པ་དང་། ༣༤ རྟས་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩམ་པ་སྟེ་ཆོག་ཤེས་པ་ལས་འདས་པའི་འདོད་ཆེན་དང་། ༣༥ བདག་ཉིད་ཅི་ནས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་ཕ་རོལ་པོས་གོ་བར་འདོད་པའི་ཐོབ་འདོད་དང་། ༣༦ གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱེད་བ་དག་ཀྱང་མི་བཟོད་པ་དང་། ༣༧ སྨོན་དཔོན་དང་བླ་མའི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་མ་གྱོས་པའི་ཚུལ་མེད་པ་དང་། ༣༨ གཞན་གྱིས་ཕན་པའི་ཚོག་སྨྲ་བ་ན་ང་དགེ་ཡང་རྩང་སྟོག་ཀྱང་རྩང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མ་གྱོས་པའི་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བ་དང་། ༣༩ ཉེ་དུ་ལ་ཆགས་པའི་ཉེ་དུ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་རྟོག་དང་། ༤༠ ཡུལ་དེ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཡུལ་ངན་པ་ལ་ཡང་དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་དང་། ༤༡ འཆི་བའི་འཇིགས་པས་མི་དོགས་པའི་མི་འཆི་བའི་རྟོག་པ་དང་། ༤༢ ཇི་ལྟར་བྱས་ན་རང་ཉིད་གཞན་གྱིས་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་མཐོང་སྟེ་བཀུར་སྟི་བྱེད་པར་འགྱུར་སྟམ་པའི་རྒྱས་སུ་རྣམ་རིག་དང་ལྡན་པའི་རྟོག་པ་དང་། ༤༣ སྐྱེས་པའམ་བྱད་མེད་གཞན་དག་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་སུ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་། ༤༤ གང་ཟག་དེ་དང་དེས་རང་ལ་ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་སེམས་པའི་གནོད་སེམས་རིག་པ་དང་། ༤༥ སེམས་མི་དགའ་བའི་བརྡུན་པ་མེད་པའི་ཡིད་དང་། ༤༦ འདོད་པས་བརྟེགས་པའི་ཡིད་དང་། ༤༧ དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པ་མེད་པར་ལུས་སྐྱེད་ལུག་པའི་སྟོམ་པ་དང་། ༤༨ ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ལུས་དང་ཁ་དོག་

འགྱུར་བ་དང་། ༥༤ ཟས་ཟོས་དྲགས་པས་ལུས་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཟས་མི་འདོད་པ་དང་། ༥༠ སེམས་ཤུམ་པར་གྱུར་པའི་སེམས་ཤིན་ཏུ་དམའ་བ་དང་། ༥༧ འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ལ་འདོད་པ་དང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། ༥༨ གཙོད་སེམས་དང་། ༥༩ རྒྱགས་པ་དང་། ༦༠ གཉིད་དང་། ༦༡ ཁོང་པ་དང་། ༦༢ འཆྱོད་པ་དང་། ༦༣ ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སོ། །

དེ་དག་ལས་བཅོ་ལྔ་པ་ང་རྒྱལ་བདུན་པོ་ང་རྒྱལ་དུ་བསྟན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་དང་། བཅུ་དྲུག་པ་ནས་ཉི་ཤུ་པའི་བར་ལོག་འཚོ་ལྔ་སོ་སོར་བགྲངས་ཤིང། ང་གཅིག་པ་ནས་ང་བདུན་པའི་བར་༧ འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། ༨ གཙོད་སེམས་དང་། ༩ རྒྱགས་གཉིད་གཉིས། ༡༠ ཁོང་འཆྱོད་གཉིས། ༡༡ ཐེ་ཚོམ་བཅས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་སོ་སོར་བགྲངས་པས་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ཡོད་ལ། ང་བདུན་དེ་རྣམས་ལས་ཉེས་རྩོམ་དང། ལོག་འཚོ་ལྔ་དང། ཁྲོན་ཆོས་པ་དང། སྨྲངས་མེད་པ་དང། ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང། སེམས་ལ་ལྟ་བ་མེད་པ་སོགས་ནི། ལྷོག་དགོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཀུན་བཏུས་དང། ལྷོག་དགོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་མངོན་པ་མཛོད་གཉིས་ཀའི་སེམས་བྱང་གི་གྲངས་འཇིན་དུ་མ་བྱང་ངོ། །

༢) ཚོས་ཡང་དག་པར་བསྟོས་པ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཆུང་བཞི་བཅུ།

ཡང་ལྷོག་དགོན་ཀློ་ལྷུག་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཚོས་ཡང་དག་པར་བསྟོས་པ་ལས་སེམས་བྱང་བཞི་བཅུ་གསུངས་ཏེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

> སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་བཞི་བཅུ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚོར་བ། འདུ་ཤེས། སེམས་པ། འདུན་པ། རེག་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན། དྲན་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། མོས་

གས། ཏིང་འེ་འཛིན། དད་པ། བཀ་ཡོད། ཤེན་སྦྱངས། བཏང་སྙོམས། ངོ་ཚ། ཁྲེལ་ཡོད། མ་ཚགས་པ། མི་སྡང་བ། མི་འཚེ་བ། བརྩོན་འགྲུས། རྨོངས་པ། བཀ་མེད་པ། ལེ་ལོ། མ་དད་པ། ཆུགས་པ། ཏོད་པ། ངོ་ཚ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ། ཁྲོ་བ། ཁོན་འཛིན། གཡོ་བ། ཕྲག་དོག། འཚོག་པ། འཆབ་པ། སེར་སྣ། སྨྲ། རྒྱུགས་པ། རྣམ་འཚེ། རྟོག་པ་དང། དཔྱོད་པ་རྣམས་སོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་ཤིང། དེ་དག་ནི་འགྲོད་པ། གཉིད། ཁོང་ཁྲོ། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཚོམ་མ་གཏོགས་གཞན་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་དོ། །

༤) དབལ་ལྡན་ཟླ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ལྷང་བོ་ལྡའི་རབ་བྱེད་ལས་ཐུང་བའི་ས་ཡིག་ཐུང་གི་རྣམ་གཞག

སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ལྷང་བོ་ལྡའི་རབ་བྱེད་ལྟར་ན། རྟེན་དང། དམིགས་པ་དང། རྣམ་པ་དང། དུས་དང། ཐུན་མཚུངས་པ་སྟེ། མཚུངས་ལྡན་ལྡའི་སྒོ་ནས་མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་ས་མཚམས་བྱུང་རྣམས་ས་མཚམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད།

དེ་ལྟ་བུའི་ས་མཚམས་བྱུང་ལ་ནང་གི་ས། ༡ ས་མཚམས་པ་དང། ༢རེག་པ་དང། ༣ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། ༤ འདུན་པ་དང། ༥ མོས་པ་དང། ༦ དད་པ་དང། ༧ བརྩོན་འགྲུས་དང། ༨ ཏན་པ་དང། ༩ ཏིང་འེ་འཛིན་དང། ༡༠ ཤེས་རབ་དང། ༡༡ རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང། ༡༢ དཔྱོད་པ་དང། ༡༣ བག་མེད་པ་དང། ༡༤ བག་ཡོད་པ་དང། ༡༥

1 ཚོས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་འདི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་མི་བཞུགས་ཤིང། དུས་ཕྱི་ལེགས་སྒྲུབ་ནས་དབྱིན་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་ཐོག་བསྒྲུབ་འདུག

སྐྱོ་བ་དང་། ༡༨ རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ༡༩ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ༢༠ཤིན་ཏུ་མ་སྦྱངས་པ་དང་། ༢༡ རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། ༢༢ རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་། ༢༣ ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ༢༤ ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ༢༥ བཏང་སྙོམས་དང་། ༢༦ རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། ༢༧ དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། ༢༨ མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། ༢༩ ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་དང་། ༣༠ ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ༣༡ངེས་པར་འཆིང་བ་དང་། ༣༢ ཕ་རྒྱས་དང་། ༣༣ ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པ་དང་། ༣༤ ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དང་། ༣༥ ཟག་པ་དང་། ༣༦ ཆུ་བོ་དང་། ༣༧ སྦྱོར་བ་དང་། ༣༨ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༣༩ མདུད་པ་དང་། ༤༠ ཕྲེན་པ་དང་། ༤༡ ཤེས་པ་དང་། ༤༢ བཟོད་པ་སྟེ་བསྡུ་ན་བཞི་བཅུའི་གྲངས་འཇིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཞིག་གསུངས་ཤིང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ནས་བཟོད་པའི་བར་གྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བཞང་ཡོད་པས་བསྟོམས་ན་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས།

དེ་ལ་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ནི་སེམས་པ་དང་། རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། འདུན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཁམས་ཀྱི་དང་། བག་མེད་པ་དང་། བག་ཡོད་པ་དང་། སྐྱོ་བ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་མ་སྦྱངས་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ངེས་པར་འཆིང་བ་དང་། ཕ་རྒྱས་དང་། ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པ་དང་། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དང་། ཟག་པ་དང་། ཆུ་བོ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། མདུད་པ་དང་། ཕྲེན་པ་དང་། ཤེས་པ་

དང། བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མིང་བསྟན་ཟིན་ཏོ།[1] ། ཞེས་སོ། །

དེ་དག་ལས་སེམས་པ་དང། རེག་པ་དང། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། འདུན་པ་དང། མོས་པ་དང། དད་པ་དང། བརྩོན་འགྲུས་དང། དྲན་པ་དང། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང། ཤེས་རབ་དང། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང། ।དགྱོད་པ་དང། བག་མེད་པ་དང། བག་ཡོད་པ་དང། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང། བཏང་སྙོམས་རྣམས་ནི་གོང་དུ་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་བཤད་པས་ཤེས་ཏུས།

སྒྲོ་བ་ནི། འགོར་བའི་སྒྲོན་སྒྲ་ཏ་འཆིའི་སྦྱ་བསྡལ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོར་བར་ཡིད་སྲུན་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ངོས་བཟུང་ལ། དེའི་བྱེད་ལས་ནི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་བཤད་དེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། “སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་འགོར་བའི་སྒྲོན་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་འགོར་བ་ལས་སྒྲོ་བ་ཉིད་དེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་ལ་རྟེས་སུ་མཐུན་པས་དེས་པར་སྒྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ।”[2] ཞེས་སོ། །

རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི། བྱེ་བྲག་སྤྱ་ལ་ལྟར་ན་སེམས་བྱུང་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། “སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་མཏུ་བ་སྟེ། ཡིད་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཡ། ཤོག ༢༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༥༩

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༥༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༥᚜᚛

བདེ་བ་ལས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས། མངོན་པ་གོང་མ་ལྟར་ན་གཅོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱང་སིམ་པར་ཚྱོང་བ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་དབང་པོ་རྣྲན་བཅས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཚ་ནས་བདེ་བ་དང། ཡིད་ཤེས་འཁོར་བཅས་སིམ་པར་བྱེད་པའི་ཚ་ནས་དགའ་བར་བཞག་པ་ཡིན་པས་དགའ་བདེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ། །

ཤིན་ཏུ་མ་སྦྱངས་པ་ནི། སེམས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བགོ་ལ་དུ་རྩང་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་རང་གི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་བྱིང་རྒྱས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་བྱང་ཞེག་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཤིན་ཏུ་མ་སྦྱངས་པའི་ལུས་དང་སེམས་ལྷོ་བ་ཉིད་དེ། ལྷོ་ན་ནི་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནི་བྱིང་བ་དང་རྒྱས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

རྣམ་པར་གཡེལ་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "རྣམ་པར་གཡེལ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཏི་མ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ཁོན་མོངས་པ་རབ་ཏུ་སྦངས་པས་རྣམ་པར་གཡེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་འབྱུང་བ་གང་གིས་སེམས་ཏི་མ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེ་རྣམ་པར་གཡེལ་བའོ། །"[3] ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། ཁོན་མོངས་སྦངས་པའི་སེམས་བྱང་ཞེག་གོ།

དགེ་བའི་ཆ་བ་ནི། རང་འབྲས་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་མཚུངས་ལྡན་དང་ཀུན་སྦྱོང་ལ་མི་ལྷོས་པར་ཇོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱང་ངོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། མ་ཚགས་པའི་དགེ་ཆ་དང། ཞེ་སྡང་མེད་པའི་དགེ་ཆ་དང། གཉི་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༥༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥ᵃ᳘

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༥༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥ᵃ᳚

3 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༥᳘ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥ᵃ᳘

སྒྲག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་གསུམ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། མ་ཆགས་པ་དང། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང། གཏི་མུག་མེད་པའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི། ལུས་ངག་གི་ལས་མི་དགེ་བ་ཀུན་ནས་སློང་ཞིང་དགེ་རྩ་གཅོད་པ་ལ་སྟོངས་དང་ལྡན་པའི་མི་དགེ་བར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་མི་དགེ་བར་གྱུར་པའི་ཆགས་པ་དང། ཞེ་སྡང་དང། དེར་གྱུར་པའི་གཏི་མུག་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རིག་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། "དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ལས་བཟློག་པ་གསུམ་ནི་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྟེ། ཆགས་པ་དང། ཞེ་སྡང་དང། གཏི་མུག་གོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ནི། རང་འབྲས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་དགེ་མི་དགེ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུང་མ་བསྟན་དུ་གྱུར་པའི་སྲེད་པ་དང། དེར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང། དེར་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་དང་གསུམ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། "ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། སྲེད་པ་དང། མ་རིག་པ་དང། ཐོག་གཅིས་སོ། །"[3] ཞེས་སོ། །

ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི། ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ལྟག་པར་སྦྱོར་བཅམ་རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན་སྲུག་བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྟག་པར་སྦྱོར་བའི་སེམས་བྱུང་ཞེག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྟེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང། ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང། མ་རིག་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང། ལྟ་

1 གོང་མཚན་དམ་ཀོག ༢༥༨ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༦༠ ཀོག ༧༥ཨ་༥

2 གོང་མཚན་དམ་ཀོག ༢༥༨ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༦༠ ཀོག ༧༥ཨ་༥

3 གོང་མཚན་དམ་ཀོག ༢༥༨ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༦༠ ཀོག ༧༥ཨ་༦

བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། མཚོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྲག་དོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། སེར་སྣའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་སྟེ་དགུ་ཡོད་དེ། ཕྱང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། "ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དགུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རྟེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། མ་རིག་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ལྟ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། མཚོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྲག་དོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། སེར་སྣའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། །[1]"ཞེས་གསུངས།

དེས་པར་འཆིང་བ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་པས་པ་རྣམས་རང་དབང་མེད་པར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སུ་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བྱང་ཞིག་གོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན།འདོད་ཆགས་ཀྱི་དེས་པར་འཆིང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་དེས་པར་འཆིང་བ་དང་། གཏི་མུག་གི་དེས་པར་འཆིང་བ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཉིད་ལས། "དེས་པར་འཆིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེས་པར་འཆིང་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་དེས་པར་འཆིང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་དེས་པར་འཆིང་བ་དང་། གཏི་མུག་གི་དེས་པར་འཆིང་བའོ། །འཆིང་བ་འདི་དག་གིས།ཁམས་གསུམ་པོ་རྣམས་རབ་ཏུ་བཅིངས་པས་ན་འདི་དག་ནི་དེས་པར་འཆིང་བས།"[2] ཞེས་གསུངས།

ཕྱ་རྒྱས་ནི། འགོར་བར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་ཀའི་རྒ་བར་གྱུར་ཅིང་ངོ་བོ་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༥༨ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག །༥ཀ/ཁ

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༥ཁ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག །༥ཁ

ལྡན་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ཁོང་ཁྲོའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། མ་རིག་པའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ལྟ་བའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་ཏེ་དྲུག་གམ་ཡང་ན་ཁོང་ཁྲོའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། མ་རིག་པའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ལྟ་བའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱས་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། "ཕྲ་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་དྲུག་ནི་ཕྲ་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་བ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ཁོང་ཁྲོའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། མ་རིག་པའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ལྟ་བའི་ཕྲ་རྒྱས་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཕྲ་རྒྱས་དྲུག་པོ་འདི་དག་ལས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེས་བྱ་བས་འདོད་ཆགས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཡང་རྣམ་པ་བདུན་དུ་འགྱུར་རོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི། འཕེན་བྱེད་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཕྲ་རྒྱས་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་དང་ཉེ་ཞིང་རང་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་སྒྱུ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། འཆབ་པ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། གཡོ་སྟེ་དེ་མ་དྲུག་དང་། སོགས་ཁོངས་ནས་ཐོན་པ་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ཕྲག་དོག་དང་། སེར་སྣ་དང་། རྒོད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འགྱོད་པ་དང་། རྨུགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉིད་དང་། ཁྲོ་བ་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༥༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༥༨༢

དང་། འཚབ་པ་སྟེ་ཀུན་དཀྲིས་བཅུ་བཅས་བཅུ་དྲུག་དང་། གཞན་ཡང་། གཞི་ཐུན་ཚོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་འང་འདིའི་ཁོངས་སུ་འདུ་སྟེ། །གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་དེ་ལ་ཐུན་རྒྱུ་ཀུ་བརྗོད་པ་དེ་དག་ཉིད་དུ་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པས་འདི་དག་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །གཞན་གང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་དེ། དེ་དག་གིས་སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྲུ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། འཚོག་པ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། གཡོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་ཚོས་མངོན་པ་ལས་བྱུང་ངོ་། [1] ། ཞེས་སོ། །

ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ནི། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཐལ་པའི་སེམས་ལ་འཇུག་ནས་གནས་ཤིང་བྱེད་ལས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆུགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་གཉིད་དང་། ཆོད་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་། ཕྱག་དོག་དང་། སེར་སྣ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ཁོ་བ་དང་། འཚབ་པ་སྟེ་ཀུན་དཀྲིས་བཅུའོ། །དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། “ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ནི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་བཅུ་སྟེ། ཆུགས་པ་དང་། གཉིད་དང་། ཆོད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་འགྱོད་པ་དང་། ཕྱག་དོག་དང་། སེར་སྣ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ཁོ་བ་དང་། འཚབ་པའོ། ।”ཞེས་དང་། “ཀུན་ནས་འཁྲི་ཞིང་

1 གོང་མཚན་ཞེས། ཤོག ༢༨༧ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧ཁ།།

སེམས་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་དགེས་ནས་གནས་པས་ཀུན་ནས་དགེས་པ་སྟེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པའི་བར་ཚད་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

ཟག་པ་ནི། འཁོར་བར་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྒྱའི་སྒོ་ནས་ཟག་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ་དང་། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་དང་གསུམ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཟག་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཟག་པ་གསུམ་སྟེ། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ་དང་། མ་རིག་པའི་ཟག་པའོ། །"[2] ཞེས་དང་།

ཆུ་བོ་ནི། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཁམས་དང་འགྲོ་བ་དང་སྐྱེ་གནས་གཞན་དུ་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། སྲིད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། ལྟ་བའི་ཆུ་བོ་དང་། མ་རིག་པའི་ཆུ་བོ་སྟེ་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། "ཆུ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆུ་བོ་ནི་བཞི་སྟེ། འདོད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། སྲིད་པའི་ཆུ་བོ་དང་། ལྟ་བའི་ཆུ་བོ་དང་། མ་རིག་པའི་ཆུ་བོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །"[3] ཞེས་གསུངས།

སྦྱོར་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཕལ་པའི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་བ་དང་ཁམས་དང་འགྲོ་བ་དང་སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་པཉམ་ཡུལ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདོད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། སྲིད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ལྟ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། མ་རིག་པའི་སྦྱོར་བ་བཅས་བཞི་སྟེ།

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༨༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༥༠

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༨་༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༥༧

3 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༨་༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༥༩

ཕྱང་པོ་ལྟའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། “བཞི་པོ་འདི་དག་ཉིད་སྟོང་བ་བཞིར་རིག་པར་བྱའོ།”[1] ཞེས་སོ། །

ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐ་མལ་པའི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་བར་ཉེ་བར་ཞུགས་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ལྷ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྩལ་ཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ཕྱང་པོ་ལྟའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། “ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞི་སྟེ། འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ལྷ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྩལ་ཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའོ། །”[2] ཞེས་སོ། །

མདུད་པ་ནི། མ་གཡེངས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱང་ཞིག་གོ །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལོངས་སྤྱོད་ལ་བརྟན་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། གང་ཟག་ལ་གཞོད་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྩལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། འདི་བདེན་པའོ་ཞེས་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་བཅས་བཞི་སྟེ། ཕྱང་པོ་ལྟའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། “མདུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མདུད་པ་ནི་བཞི་སྟེ། བརྟན་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། གཞོད་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྩལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལུས་ཀྱི་

1 གོང་མཚན་དས། ཤོག ༢༥་༣ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༧༥ཆ

2 གོང་མཚན་དས། ཤོག ༢༥་༣ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༧༥ཆ

མདུད་པ་དང། འདི་བདེན་པའི་ཞེས་མངོན་བར་ཞེན་པ་ལྟས་ཀྱི་མདུད་པའོ།[1] །"ཞེས་སོ། །དེལེར་ན། མདུད་པས་དམ་དུ་བསྟན་པས་གྲོལ་བའི་བར་དུ་གཅོད་པ་བཞིན། འདི་དག་གིས་ཀྱང་སེམས་གལེང་བར་བྱེད་པས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པས་མདུད་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད།

སྒྲིན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་ཏིང་འཛིན་དང་སྙོམས་པར་འདྲུག་པ་ལ་སྒྲིན་པའི་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་། ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང། གཞོད་སེམས་དང། རྒྱུགས་པ་དང། གཀྱེད་དང། ཆོད་པ་དང། འགྲོད་པ་དང། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྔ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། "སྒྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིན་པ་ལྔ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང། གཞོད་སེམས་དང། རྒྱུགས་པ་དང། གཀྱེད་དང། ཆོད་པ་དང། འགྲོད་པ་དང། ཐེ་ཚོམ་མོ། །སྒྲིན་པ་ནི་འདོད་པར་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་མི་དགེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྒྲིན་པས་བསྒྲིས་པའོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་ལ། གཉན་པོ་སྟང་བའི་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དང། ཟས་སམ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྟོ་བ་དང། མི་དགའ་བ་དང། བྱ་རྒྱངས་དང། ཁ་ཟས་ཀྱི་ཚོད་མི་ཟིན་པ་དང། སེམས་ཞུམ་པ་ཉིད་རྣམས་གཅིག་པ་དང། བྱ་བ་སེམས་ཞུམ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་པས་རྒྱུགས་གཉིད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བཞུག་པ་དང། གཉན་པོ་ཞི་གནས་གཅིག་པ་དང། ཟས་ཉེ་དུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང། མི་འཚེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང། ལྷོན་དགོད་པ་དང་རྩེས་པ་དང་དགའ་མཁུར་སྤྱད་པ་དཔན་པ་རྣམས་གཅིག་པ་དང། བྱ་བ་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་གཅིག་པས་ཆོད་

1 གོང་མཚན་ཆེན། ཤོག ২৮৩ ཝ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮০ ཤོག ৭৫৫৩

2 གོང་མཚན་ཆེན། ཤོག ২৮৩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮০ ཤོག ৭৫৫৩

འགྱོད་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བར་དུ་གཅོད། ཆུགས་པ་དང་གཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ལ་བར་དུ་གཅོད། ཆོད་པ་དང་འགྱོད་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཅོད། ཐེ་ཚོམ་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལ་བར་དུ་གཅོད་དོ། །

ཤེས་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་རང་གི་སྡང་བྱ་ཐེ་ཚོམ་སྤངས་པའི་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་གང་རྟོང་ངོ། ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཚོས་ཤེས་པ་དང། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང། སྤྱི་བསྡུས་ཤེས་པ་དང། ཀུན་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང། འགོག་པ་ཤེས་པ་དང། ལམ་ཤེས་པ་དང། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་བཅུ་ཡོད་དོ། ། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། "ཤེས་པ་ནི་ཤེས་པ་བཅུ་སྟེ། ཚོས་ཤེས་པ་དང། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང། སྤྱི་བསྡུས་ཤེས་པ་དང། ཀུན་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང། འགོག་པ་ཤེས་པ་དང། ལམ་ཤེས་པ་དང། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

བཟོད་པ་ནི། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྡང་བྱའི་དངོས་གཉིན་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་སེམས་བླུང་ཞིག་གོ ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤྱི་བསྡུས་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང། སྤྱི་བསྡུས་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང། ཀུན་འབྱུང་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང། འགོག་པ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང། འགོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང། ལམ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་

1 གོང་མཚན་ཤོག ২৮৬ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৮০ ཤོག ৭৫৫৬

བཟོད་པ་དང་། ལམ་ལ་རྟེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། "བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་དེ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྟེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་རྟེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་རྟེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ལམ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ལམ་ལ་རྟེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

༣ སེམས་ཀྱང་གི་གྲངས་འདྲེན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ།

སྤྱི་ར་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་ལ་འདི་ཙམ་དུ་དེས་སོ་ཞེས་མཐའ་ཚོད་པའི་ཚད་གཟུང་མི་ནུས་མོད། འདིར་གོང་དུ་བཀོད་པའི་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། དབྱིག་གཞིན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ན། མངོན་པ་མཛོད་དང་ཀུན་བཏུས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ་ཚོར་བ་སོགས་སེམས་བྱུང་ ༥༨ དང་། དེའི་སྟེང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་པའི་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ལྷའི་ནང་ཚན་གྱི་བརྗེད་ངས། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། རྣམ་གཡེང་སྟེ་ལྔ་བསྣན་པས་ ༥༧ དང་། དེའི་སྟེང་གཞི་ཐུན་ཚེགས་ལས་གསུངས་པའི་མི་དགའ་བ་སོགས་ཉེ་ཉོན་ཉེར་བཞི་བསྣན་པས་ ༢༥ དང་། དེའི་སྟེང་མངོ་ཏྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས་བཤད་པའི་སྟེ་ཚན་རིས་པའི་གྲས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆེན་པོ་བ་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་

1 གོང་མཚན་ཞེས་གོག ༢༨༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག །༥ཁ།

ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དང། ལོག་པར་མོས་པ་དང། ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཚུང་དུ་པ་
བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་སྟོན་པ་སྟེ་གསུམ་བསྡུན་པས་ ༢༥ དང། དེའི་སྟེང་གླ་ལེའི་གཞུང་
ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ་བདུན་
གྱི་ནང་ཚན་གྱི་འཆོ་བའི་དབང་པོ་དང། ཐོར་བུ་པ་རྣག་གི་ནང་ཚན་གྱི་དགེ་བ་དང།
མི་དགེ་བ་བཅུ་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་བྱིང་བ་དང། དགེ་བ་ཉེར་ལྔའི་ནང་ཚན་གྱི་ལུས་
ཡང་བ་དང། སེམས་ཡང་བ་དང། སེམས་འཛམ་པ་དང། ལུས་འཛམ་པ་དང། ལུས་
ལས་སྦྱ་རྩུང་བ་དང། སེམས་ལས་སྦྱ་རྩུང་བ་དང། ལུས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་
དང། སེམས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང། ལུས་དྲང་བ་དང། ཡང་དག་པའི་དགེ
དང། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང། དགེ་བ་ཚད
མེད་དེ་བཅུ་རྣག་བསྡུན་པས་ ༤ ཅ་ དང། དེའི་སྟེང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་པའི
ཉེས་ཚོམ་དང། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་དང། ཆུང་སོགས་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་དབང་པོའི་སྒོ
ལྟོམ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འཆོས་དང། ཁ་གསགས་དང། ཆུང་པས་ཆུང་བ་འདོད་པ
དང། གཞོགས་སློང་དང། ཕྱོན་ཟོས་དང། ཕྱུངས་མེད་པ་དང། ལྟ་བ་མེད་པ་དང།
བཀུར་སྟི་ཉམས་པ་དང། ཤྲ་བོ་ངན་པ་དང། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར
སྟོན་པའི་ཚུལ་འཆོས་དང། མི་བཟོད་པ་དང། བཀའ་བློ་མི་བདེ་བ་དང། གཞོད
སེམས་རིག་པ་དང། བརྟེགས་པའི་ཡིད་དང། ཁ་དོག་འགྱུར་བ་དང། ཟས་མི་འདོད
པ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་བསྡུན་པས་ ༡༡༨ དང། དེའི་སྟེང་གཞི་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་པའི
སེམས་བྱང་སྦྱོག་པའི་ཐོག་པོ་དང། མི་རིགས་པར་འཇུག་པ་དང། མི་མཉེན་པ
དང། མི་མཐུན་པར་འཛིག་པ་དང། སྨྲ་སྡུགས་འདོན་པ་སྟེ་ལྔ་བསྡུན་པས་ ༡༡ཀ་ དང།

དེའི་སྟེང་དབལ་ལྡན་ཟླ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་བར་ཡིད་སྲུན་པའི་སྨྲོ་བ་དང། མདུད་པ་གཉིས་བསྡུན་པས་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་བཀོད་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་སེམས་བྱང་གི་གྲངས་འཇུག་མི་འབྱ་བ་གསུངས་པ་རྣམས་བསྟོམས་ནི་ ༡༡༥ བཅུ་རྩེ་བར་མཐོང་ཡང་དེ་དུང་ཞིག་ཏུ་བརྒྱ་གོ།

དེ་ཡང་དབལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཕུང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང། ཤེས་པ་དང། བཟོད་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་ལྷ་བྱ། གོང་དུ་བྱངས་པའི་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱང་རྣམས་དང་མིང་ཐ་དད་པ་ཅམ་ལས། རང་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཚོར་བ་དང། འདུ་ཤེས་དང། ཤེས་རབ་དང། འདུན་མོས་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་པས་མ་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ། ལུང་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ། ངེས་བར་འཆིང་བ། ཐ་རྒྱས། ཉེ་ཉོན། ཀུན་དཀྲིས། ཟག་པ། ཆུ་བོ། སྦྱོར་བ། ཉེ་བར་ལེན་པ། སྒྲིབ་པ་སོགས་ཀྱང་མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ཀར་བྱང་ཞིང། དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་སྐབས་གོང་དུ་བཤད་པའི་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་སེམས་བྱང་རྣམས་ལས་ལོག་སུ་མེད་པས་འདིར་ཕྱོགས་བསྟོམས་ཀྱི་གྲངས་སུ་ལོག་སུ་མ་བཤད། དེས་མཚོན་ནས་མདོ་ཏན་པ་ཉེར་བཞག་དང། ལྷ་ལྟེའི་གཞུང་ཚོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་དང། རིན་ཆེན་ལྷེང་བ་དང། གཞི་བསྡུ་བ་དང། རྒྱ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད་རྣམས་ལས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱང་འདིར་མ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང། རང་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མངོན་པའི་སེམས་བྱང་ང་གཅིག་དང་གཞི་ཐན་ཚེགས་ཀྱི་ཉེ་ཁོན་ཉེར་བཞི་

སོགས་གང་གང་དུ་འདུ་མེད་ཕན་ཚུན་གྱང་བསྟེགས་ནས་བརྟགས་པས་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །

དེ་ལྟར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་མར་སེམས་བྱང་གི་གྲངས་འདྲེན་དང་། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ལ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་བྱང་བ་ནི། སྒྲིར་ཕྱིའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་གཙོ་བོར་ནང་སེམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་རག་ལས་པ་དང་། སེམས་ཀྱང་གཙོ་བོར་རང་ཉིད་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སེམས་བྱང་གི་བྱེད་ལས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འབྲང་བས་ན། ནང་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བར་འདོད་པ་རྣམས། མ་མཐར་སེམས་བྱང་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་རགས་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། གཞུང་རྣམས་སུ་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།། ||

སྒྲབས་དགུ་པ། སེམས་ཕྱི་རགས་དང་འཚེ་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག

༧ ཕྱི་བ་པ་ཕྱོགས་ཚོང་བའི་གཞུང་ལས་སེམས་ཕྱི་རགས་གསུངས་ཚུལ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གིས་བསྡུས་པའི་བློ་དེ་དག་ལ་ནང་གསེས་ཕྱི་རགས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང། དེ་ཡང་མིའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ནས་གསོན་པའི་གནས་སྒྲབས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རགས་པ་དང། འཚེ་བའི་སྒྲབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་བ་ཡིན་ལ། གསོན་པའི་གནས་སྒྲབས་སུའང་ཉིན་ཞག་ཕྱུགས་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། སད་དུས་ཀྱི་གནས་སྒྲབས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རགས་ལ། དེ་ལས་མཆི་ལམ་གྱི་གནས་སྒྲབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་ཞིང། དེ་ལས་ཀྱང་མཆི་ལམ་མེད་པའི་གཉིད་མཐུག་པོའི་སྒྲབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་བ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང། སད་དུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ལས་དབང་ཤེས་རྣམས་རགས་ཤིང་ཡིད་ཤེས་རྣམས་ཕྱི་བར་འཇོག

ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབས་ཏེ། སེམས་ཕྱི་རྒྱ་བཏང་ནས་ས་གོང་མ་གོང་མའི་སེམས་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གསུངས་ཤིང། དེ་ཡང་སེམས་ལ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་དང། བསམ་གཏན་ནས་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སེམས། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་བཅས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་སེམས་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་གསུམ་ལས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཕྱ

ཤོས་ཡིན་པར་གསུངས། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཕྱ་ཤོས་དང་འོག་མ་འོག་མའི་སེམས་རྣམས་རགས་པར་འཛིན་གོ །སེམས་ཀྱི་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང། ལྷག་མ་བླ་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་ཤེས་པ་སོ་སོའི་བཞོན་པའི་རླུང་ཕྱ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ལ། པར་ཕྱིན་ཕེག་པའི་གཞུང་ལྟར་ན། ཐུགས་དེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དཀའ་ཐུ་དང། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཏྲེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བཏེན་པ་ཡིན་མིན་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང། ཐུགས་དེའི་ཡུལ་ཕྱ་རགས་དང། ཐུགས་དེའི་དམིགས་རྣམ་གྲངས་ལ་མི་གྲངས་ལ་སོགས་ལས་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དོ། །

དེ་དག་ལས་ཐུགས་དེ་ངོས་ཟིན་དཀའ་བ་རྣམས་ཕྱ་བ་དང། ངོས་ཟིན་ཐུ་རྣམས་རགས་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ནི། ཕྱ་རྒྱས་ཞེས་པའི་ཚོག་ཟུར་གྱི་ཕྱ་བའི་དོན་འཆད་པའི་ཐད་དུ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཤཱཀ་དོན་གསལ་ལས། “རླུང་བ་ཕྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པ་ཕྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །རི་ལྟར་འཇུག་པ་ཕྱ་ཞེ་ན། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །”[1] ཞེས་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་རྒྱས་ཏེན་མོངས་སོགས་ངོས་འཛིན་དཀའ་བས་ཕྱ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་ངོས་འཛིན་དཀའ་ཐུའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ནི། ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་བཞི་ལ་སྦྱར་ན། ཚོར་བ་ནི་བདེ་བ་ལྷས་ཀྱིས་ཚོར་རོ་ཞེས་པ་ལྟར་བློ་ལ་འཆར་ཐུ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཕྱང་པོ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལས་རགས་པ་དང། འདུ་ཤེས་ནི་མི་འདི་ནི་ཡོན་ཏན་ཆེའོ་ཞྱམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ་

1 ལྷ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཏུ། གནས་ལྷ་པ། ཤོག ༢༨ པ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༢༢᠄

ལྷར་བཀྲ་བར་འཇོན་པས་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལས་རགས་པ་
དང་། མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་ནི་བདག་བདེ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འཇོན་
པས་རྣམ་ཤེས་ལས་རགས་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ནི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་འཇོན་ཅིང་ཚུལ་
དེ་སྤྱ་མ་རྣམས་ལས་བློ་ལ་ཐུང་འཛར་དཀའ་བས་ཚོར་སོགས་སྤ་མ་གསུམ་ལས་ཐ
བར་འཇོག་སྟེ། དེ་ཡང་མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཉིད་ལས།

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་ཡང་ང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ
ལ། ཚོར་བ་ནི་རྒྱུ་བ་རགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་མེད་ཀྱང་རྟོགས་པར
ཆེས་སྣ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ངའི་ལག་པས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར
འབྱུང་ངོ་། །འདུ་ཤེས་ནི་གཉིས་པས་ཆེས་རགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུ་བྱེད
དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་པས་ཏེ། དེའི་བྱ་བ་རྟོགས་པར་ཆེས་སྣ་བའི་ཕྱིར
རོ། །འདུ་ཤེས་ནི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་འཇོན
པའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་བས་ནི་འདུ་བྱེད་དེ་ཅི་ཞེ་ན། རགས་ཏེ་འདོད་ཆགས་ལ
སོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཏེ་པོར་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐམས་ཅད
པས་བྱ་བའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ནི་མཐར་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམས་གཟུང་བ
དང་རྟེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ན་རིགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གོ་རིམས་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་ཟུང་པོ་ལྟ་ལ་ནང་གསེས་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གསུངས།

ཡང་ངོས་འཇོན་དཀའ་སྣའི་སྒོ་ནས་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་ཚུལ་དེ
ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ལ་སྣང་ན། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཚོར་བ
བདེ་སྡུག་གཉིས་རགས་པ་དང་བཏང་སྙོམས་བྱ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཞུ། གནས་དང་པོ། ཨོཾ།།ཅ། བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ། ཨོཾ། ཅ૪૬

གཉིས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཕན་གནོད་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཆོས་ལྟར་ལ་གསལ་བར་འཛིན་སྟབ་བས་རགས་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་ནི་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཕན་གནོད་དང་མ་འབྲེལ་ཞིང་ཆོས་ལ་སྤྱ་མ་གཉིས་ལྟར་གསལ་བར་མི་འཛིན་བས་ཐུ་བར་འཇོག །དེ་ཡང་མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་མཚན་ཉིད་རྟོས་འབྱང་ལས།

> ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཚོར་བ་གསུམ་པོ་ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་
> དང་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཚོར་བ་གང་ལ་
> གནས་པ་ལ་འཚེ་འགོ་དང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མི་ཤེས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཚོར་བ་ལ་ནི།
> འཚེ་འགོ་སྐྱེ་བ་བཏང་སྙོམས་ལ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །ཚོར་བ་གཞན་དག་ནི་
> གསལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
> ཏེ། དེ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཕན་འདོགས་པ་དང་གཙོད་པ་
> བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།[1] །ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཚོར་བ་ལ་ལའང་ནང་གསེས། མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་རྣམས། རང་ཉིད་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་ཡང་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པས་རགས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འགོ་བ་ཚོ་ཀྱི་ཚོར་བ་རྣམས་ནི། རང་ཉིད་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་ཞིང་རྟེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པས་ཐུ་བར་གསུངས་ཏེ། མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་དོན་གསལ་ལས། “ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པ་ནི་དབང་པོ་ལྟ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་ལ་ཡོད་པའི་རགས་པ་ཉིད་ནི་མེད་དོ། །ཐུ་བ་ནི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། རྟེན་ཀྱང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །”[2] ཞེས་བདག་ཏྲིན་དབང་པོ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཐ། གནས་གསུམ་པ། ཨོཾ། ཨཱ་ཡ། ནཱ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཨོཾ། ༡༩༩

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཏུ། གནས་དང་པོ། ཨོཾ། ཨ། ཏཱ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཨོཾ། ཅ། ཨ

གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་སྟོང་ནས་ཐུ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་སོ།། །

ཡང་བློ་དེའི་ཡུལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་སྟོང་ནས་ཐུ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས། "ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཡང་ཐུ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་ཚ་ཐུ་བ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །[1]" ཞེས་དོན་ཐུ་བ་སྟེ་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཡང་ཐུ་བར་བདོས་སུ་གསུངས་ནས། དོན་རྟོགས་སླ་བས་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་རགས་པར་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་རོ། །

གསོན་དུས་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡང། ནང་གསེས་དམིགས་རྣམ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་སྟོང་ནས་ཐུ་རགས་འབྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་རང་དབང་མེད་པར་ནང་དུ་སྤྱད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་དབང་ཤེས་རྣམས་ཐོག་མར་འགག་ཤིང། དེ་ནས་ཡིད་ཤེས་རགས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འགག་ཏེ་མཐར་ཡིད་ཤེས་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བ་ཞིག་གི་ངང་དུ་གནས་པའི་གཉིད་དུས་ཀྱི་སེམས་ནི། ས་ད་དུས་ཀྱི་སེམས་ལས་ཐུ་བ་དང། ཡང་གཉིད་དུས་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་རགས་ཤིང་གཉིད་མ་ཐུག་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དེ་ལས་ཀྱང་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བས་ཐུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་རྣམས་ཆུང་མཁྲིས་བད་ཀན་ཅི་རིགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཚེ་བའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བཞིའི་ནུས་པ་ཉམས་ཤིང། དོད་རིམ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཐི། བམ་པོ་སོ་གསུམ་པ། ཤོག ༧ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༢༥༥

གྱིས་བསྡུས་ཏེ་དབང་ཤེས་རྣམས་འགགས་ནས་མཐར་ཡིད་ཤེས་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱང་རགས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འགགས་ཏེ་མཐར་འཚེ་སེམས་ཕྱི་མོ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་འཚེ་བ་དངོས་ཡིན་ཞིང་། འཚེ་སེམས་ཕྱི་མོ་ནི་གཞིའི་གནས་སྣབས་སུ་སེམས་ཕྱི་ཤོས་སུ་འཇོག་གོ །

སྤྱི་ར་འཚེ་སེམས་ཕྱི་མོའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ནི་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་དང་། འཚེ་སེམས་ཕྱི་མོ་ལ་བྱེ་བྲག་སྟྲ་བས་དགེ་སོགས་གསུམ་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་རྣམས་ལྷང་མ་བསྟན་ཁོ་ནར་བཞེད། དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

འཚེ་འཛོ་སྐྱེ་བ་བཏང་སྙོམས་ལ། །[1]

ཞེས་སྤྱི་ར་འཚེ་སེམས་ཕྱི་མོའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་དེ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ལས་བཏང་སྙོམས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

> རིམ་གྱིས་འཚེ་བ་དག་ལ་བཞེ། །རིམ་གྱིས་འཚེ་ན་ལུས་དང་སྲོག་དང་ཡིད་དང་
> བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དབང་པོ་དག་དང་དབང་པོ་བཞི་འགག་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་ནི་སོ་
> སོར་འགག་པ་མེད་དོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་
> ཀྱིས་འཚེ་བ་ལ་ནི་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཚེ་དགེ་བའི་
> སེམས་ལ་གནས་ཏེ་འཚེ་བ་དེའི་ཚེ་ནི། དགེ་ལ་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་ལྟ། །དགེ་བའི་
> སེམས་ལ་གནས་ཏེ་འཚེ་ན་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེ་སྐད་བཤད་པའི་དབང་པོ་རྣམས་
> དང་། ལྟག་པར་དང་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་འགག་སྟེ། དེ་རྣམས་ནི་དགེ་བའི་སེམས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཕྲོག ༥༣ ཨོག ༡ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲨᲫ ཨོག ᲨᲡ

ལ་གཏོན་མི་ཐ་བར་ཡོད་དོ། །[1]

ཞེས་བྱེ་བྲག་སྟྭ་བའི་ལུགས་ལ་ཇོན་མོར་མས་ཅན་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་འཚེ་སེམས་བྱེད་པ་ཡོད་པར་གསུངས། ཆུལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་མ་ལས་ནི།

དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འཚེ་འཛོ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ན་ཁ་ཅིག་འཚེ་བའི་ཚེ། དགེ་བའི་ཚོས་སྤྱོན་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་པ་རྣམས་དྲན་ནས། གཞན་ཀྱིས་དྲན་པར་བྱས་ཀྱང་རྒྱང་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་ཚོས་གང་དག་སེམས་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་འབྱུང་བའི་བར་དུའོ། །འདུ་ཤེས་ཆ་ཕྲ་མོ་རྒྱུ་བར་གྱུར་བའི་ཚེ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་ལྟོག་ཅིང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་ཉིད་དུ་གནས་ཏེ། འདི་ལྟར་དེས་ནི་དེའི་ཚེ་སྟོན་གོམས་པར་བྱས་པའི་དགེ་བ་ལ་བརྩལ་བར་ཡང་མི་ནུས་ལ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །མི་དགེ་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འཚེ་འཛོ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་འདི་ན་ཁ་ཅིག་འཚེ་བའི་ཚེ། མི་དགེ་བའི་ཚོས་སྤྱོན་གོམས་པ་རྣམས་དྲན་ནས། གཞན་དག་གིས་དྲན་པར་བྱས་ཀྱང་རྒྱང་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ཚོས་གང་དག་སེམས་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་རྒྱུ་བའི་བར་དུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དགེ་བའི་སྐབས་སྦ་མ་དང་འདྲའོ། །[2]

ཞེས་སྤྱོན་དགེ་སོགས་ལ་ཇི་ལྟར་གོམས་ཀྱང་འཚེ་སེམས་ཐ་མོའི་ཚེ་ སེམས་ལུང་མ་བསྟན་ཉིད་དུ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མདོར་བསྡུ་ཀུ ཁྱད་གཞི་བཀའ་ཤོག ༦༠ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢/๙ ཤོག ๗๫๦

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཙམ། ཙཱ། ས་གཞི་བཀའ་ཤོག ༡ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢/๓ ཤོག ๖๑๔

ཡང་ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ནི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཀ་དང་ལྡན་པ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱིས་རགས་པར་འཛིན་ལ། དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་ནི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བས་ཕྱ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སེམས་ནི། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བས་དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱ་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་དགའ་བ་དང་བྲལ་བས་དེ་ལས་ཕྱ་བ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ནི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡང་བྲལ་ཏེ་བཏང་སྙོམས་འབའ་ཞིག་དང་ལྡན་པས་གསུམ་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱ་བར་བཤད། གཟུགས་མེད་བཞི་ནི། གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ཞིང་། དམིགས་པ་ཕྱ་རིམ་ནས་བཞག་སྟེ། དང་པོ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཉིས་པ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། གསུམ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དང་། མཐའ་མ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ནི་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བས་ཕྱ་ཤོས་སུ་གསུངས་ཏེ། མདོར་པ་མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་ནི། ཕ་བ་ཕ་བའི་མཏུག་ཐོགས་སུ། །སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཕྱིད་པའི་རྩེ་མོའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཕ་ཡིན་ཏེ།[1]" ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་འདོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་ཁ་ཅིག་ལ་ཁ་ཅིག་རགས་ཤིང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཕ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བའི་སེམས་རགས་པ་རྣམས། ཞི་གནས་ལ་བཏེན་ནས་ནང་དུ་བསྡུས་ཏེ་བྱིང་ཚོད་ཕ་རགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་ལས་སེམས་རིམ་གྱིས་ཕ་རུ་ཕ་རུ་འགྲོ་བར་གཞུང་ལས་གསུངས་སོ། །

༢ ལྷག་བཅུ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་ཟུང་བའི་སེམས་ཕ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

1 ལྷ་དགེ་བསྟན་མདོར་བ། ཁ། གནས་བརྒྱད་པ། ཨོཾ ཨ་ཏ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ་ཏ ཨོཾ ཤ་ཨ།

༧) སྒྲིང་བཤད་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། སྤྱགས་བླ་མེད་དུ་གྲགས་པའི་གཞུང་སྒྲ་དང་། ལྷག་པར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཚོས་སྐོར་དཔེར་ན་སྟོན་པར་བོད་གླུ་སྦྱར་ཀྱི་རིམ་ལྟ་དང་། འཕགས་པ་ལྷའི་སྒྲོ་བསྡུས་སྟོན་མ། ཀླུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ། དཔལ་ནྱ་ཏ་པའི་རིམ་ལྟ་བསྡུས་པ་སོགས་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དེ་ཡིན་ཞིང་། གཞུང་དེ་དག་གི་ནང་དུ་ནང་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་ལས་མ་ཐོན་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། རྣམ་ཤེས་རྣམས་བཞོན་པའི་ཆུང་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆུང་སེམས་ངོ་བོ་གཅིག་པས་མཐར་ཐུག་ཐ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་བཞོན་པའི་ཆུང་གི་སྟེང་ནས་འགྲེལ་བཤད་མཛད་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ནའང། ཆུང་གི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྐོར་ནས་ཕྱིའི་འབྱུང་བ་དང་ནང་གི་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་བཤད་པ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པས། འདིར་ཡང་སྤྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐོར་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པར་འདོད་དོ། །

སྒྲིང་སྤྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས་༧ བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་དང་། ༨ གཎྜ་མའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་དང་རྒྱ་བའི་ཤེས་

པ་སོོགས་དབང་ཤེས་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བའི་དོན་དྲན་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་རགས་པ་རྣམས་དང་། ཚ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་དང་། སྣང་བ་གསུམ་གྱི་སེམས་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་རྟེན་ལུས་རགས་པ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡོད་ཅིང། རྟེན་ལུས་རགས་པ་དེ་འགགས་པར་གྱུར་པ་ན་གློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་གྱིས་འགགས་པར་འགྱུར་ལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གཞུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་དང་དེའི་བཞོན་པའི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གཉིས། ཚུ་དང་རླུན་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དུས་རྒྱ་ཏུ་མི་འབྱལ་བར་གནས་པར་གསུངས།

དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་གཞུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་རགས་པ་གློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་འབྱུང་ཞིང། འདི་དག་འཚེ་སེམས་ཕྱ་མོ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་བར་དུ་ སྲོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གནས་ལ། འཚེ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ སྲོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་རགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རགས་པ་གློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཕྱ་བུ་སོང་སྟེ། གཞུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་དེ་ཉིད་ལ་ཐིམ་ནས་གཞུག་སེམས་ཕྱ་མོ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་འཚེ་བ་འོད་གསལ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང། དེ་ནས་སྣར་ཡང་གཞུག་མའི་ཤེས་པ་དེའི་རྟེན་སྲོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་ཕྱ་མོ་དེ་ལས་ཆུང་རགས་པ་གཡོས་པ་དང་མཉམ་དུ། ཚེ་འདིའི་ལུས་རྟེན་ལས་རྣམ་ཤེས་འཕོས་ཏེ་བར་དོ་བྱུས་པ་དང། གཞུག་མའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་རགས་པ་གློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས།

དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། འཚེ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཕྱི་

དབུགས་ཆད་དེ་སྣང་བའི་ནང་ཁྲག་གི་རྒྱུ་བ་མཚམས་ཆད་ནས་སྣང་བའི་བྱ་བྱེད་ཀྱང་འགགས་པ་ན། སྲིད་པར་བཏང་གསོ་རིག་གི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་ཤི་ཟིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མོད། གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་དེ་རྗེས་རིམ་གྱིས། སྣང་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཆེད་པའི་ཡེ་ཤེས། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཅས་རིམ་བཞིན་ཐིམ་སྟེ། མཐར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཤེས་པ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་འཆར་བར་གསུངས། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འགགས་ཟིན་པ་ཡིན་ལ། ནམ་རྒྱུན་གྱི་ཡིད་བློ་རགས་པ་ལ་སྣང་བ་འདྲ་མིན་འཆར་བ་དེ་དག་ཀྱང་འགགས་ཟིན་པས་ཡུལ་སྣང་དེ་དག་ཀྱང་མེད་པར་འཇོག་དགོས།

དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རིམ་པ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཡང་། དཔལ་ནཱ་རོ་པའི་རིམ་ལྔ་བསྡུས་པ་གསལ་བ་ལས།

དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །སེམས་དང་ལུས་ཀྱི་གནས་ཐབས་ལས། །
རགས་དང་ཕྲ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ། །ཐུན་མོང་དབྱེར་མེད་རིམ་ཞེས་བྱ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་རགས་པ་དང་། ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ་དང་། རྩ་རྗེན་དང་ཉེ་རྗེན་རྣམས་ཕྲ་བ་དང་། སྟོང་པ་བཞིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྟོང་པ་བཞི་པ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་སུ་གསུངས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུའི་རྟོག་པ་རྣམས་རགས་པ་དང་། གཞི་དུས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་པོ་གསུམ་སྟེ། སྣང་བ་དང་། མཆེད་པ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི། ཤློ་ཀ ༣ ཤོག ༣༢༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༨ ཤོག ༡༢ ༥༢

དང་། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ཕྱ་བ་དང་། ལྷོང་པ་བཞི་པ་འཚེ་བ་འོད་གསལ་གྱི་ སེམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་སེམས་སུ་གསུངས་སོ། །རྣམ་ཤེས་དེ་དག་ཕྱ་རགས་སུ་ འགྱུར་ཚུལ་ཡང་། རྣམ་ཤེས་སོ་སོ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟེན་ རྒྱང་ཕྱ་རགས་སམ་གཡོ་བ་ཤས་ཆེ་ཚུང་གིས་འཛིན་ལ། རྣམ་ཤེས་རྒྱང་གི་བཞོན་པ་ ཅན་ཡིན་པ་ཡང་། ལྷོག་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྟ་ལས།

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱང་གིས་རྣམ་ཤེས་གཡོ་བར་བྱེད་ པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་རྣམ་ཤེས་རྒྱང་གིས་གཡོ་བའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། རྣམ་ཤེས་ནི་ རྒྱང་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་ལ་འཛིན་འོང་གི་ནུས་པ་མེད་ལ། རྒྱང་དང་མཉམ་དུ་ཞུགས་ནི་ ཡུལ་བཟོད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷོག་དཔོན་འཕགས་པ་ ལྟའི་ལྷོ་ཕྱ་བསྡུས་ལྷོག་མ་ལས། “དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ་དེས་ནི་ ཆུང་གི་ཁམས་དང་ལྟན་ཅིག་མེལ་ཚེ་བྱེད།”[2] ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་དོན་ནི་སྣང་ མཚན་ཐོབ་གསུམ་གཟུགས་ཅན་མིན་མོད་ཀྱང་། ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་ནི་ ཆུང་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཛིན་འོང་བྱེད་ཅེས་པའོ། །དེས་ན་ཆུང་གི་ཁོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ པ་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཆུང་ལ་ཞོན་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་སེམས་ཡུལ་ ལ་གཡེང་བར་བྱེད་མི་བྱེད་གཉིས་ཡོད།

ཆུང་སེམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་འཇུག་ནས་ཡུལ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི།

1 ལྷ་དཀར་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ། དེ། རིམ་པ་དང་པོ། ཕྱོགས་ ༣ ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༥ ཤོག ༢༦༥

2 ལྷ་དཀར་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ། དེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ཅ/༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༥ ཤོག ༦༢༥

འཕགས་པ་ལྷའི་སྲོག་བསྲུས་སྒྲོན་མ་ལས། “ཁམས་ཐ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྣང་བ་དག་ནི། གཟུགས་མེད་པས་མར་གྱི་ནང་དུ་མར་བཅུག་པ་བཞིན་དུ་འཇུས་པར་གྱུར་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱའོ། །[1]” ཞེས་མར་ལ་མར་བཅུག་པ་བཞིན་དུ་འཇུས་པར་གསུངས་པས། ཆུང་སེམས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆུང་རགས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཐིམ་ནས་ཐ་བ་ཐ་བས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚེ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་དམིགས་རྣམ་ཐ་རྒྱ་འགྲོ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཏོ་རྗེ་ལྷེང་བ་ལས།

ཆུང་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཉམས་འགྱུར་བ། །སྟ་མ་བཞིན་དུ་གོང་ནས་གོང་། །
རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ཐིམ་པར། །བཏང་བཟུང་སླར་ཡང་འགྲོ་བར་བྱེད། །[2]

ཅེས་འཆི་བའི་ཚེ་ཆུང་སྟ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་ལ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས། སླར་ཡང་བཏང་བཟུང་ཞེས་པའི་སྔོག་ཆུང་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་ལྷའི་སྲོག་བསྲུས་སྒྲོན་མ་ལས་ཀྱང་། “དེ་ལྟར་ལུས་ལ་གནས་པའི་སྐྱབས་སུ་ཐམས་ཅད་བྱ་སྟེ། མཐར་མི་ཤིགས་པར་ཞུགས་ནས།[3]” ཞེས་འཆི་བའི་མཐར་ཆུང་རྣམས་སྟེང་གཅིག་མི་ཤིགས་པའི་ཆུང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐ་ལ་ཐིམ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པ་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་སྟགས་ཟླ་མེད་སྟྲི་འི་ལུགས་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཆུ་མེ་ཆུང་བཞི་

1 གོང་མཚུངས། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ᲨᲫ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲥ ཤོག ᲩᲨᲬ

2 སྟེ་དགེ་བཀའ། རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་རེ་བརྒྱད་པ། ཕྲིན་ཀ ᲪᲫ-ᲨᲦ ཤོག ᲩᲨᲬ པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲥᲨ ཤོག ᲫᲪᲥ

3 སྟེ་དགེ་བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ᲨᲦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲥ ཤོག ᲨᲫᲥ

སྤྱ་མ་ཕྱི་མ་ལ་ཐེམ་པའི་ཚེ། རྒྱང་གི་གཡོ་བ་ཇེ་ཚུང་ཇེ་ཚུང་དུ་སོང་བའི་མཐར། རང་བཞིན་གྱི་རྩོག་པ་གཡོ་བའི་རྒྱང་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པ་སྣང་བ་དང་བོ་ལ་ཐེམ་པ་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྩོག་པ་རྣམས་ལོག་པས། སྟོང་པ་གསུམ་དང་སྟོང་པ་བཞི་པ་འོད་གསལ་རིམ་གྱིས་འཆར་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱ་མ་སྤྱ་མ་ལས་རྒྱང་གི་གཡོ་བ་ཇེ་ཚུང་ཇེ་ཚུང་དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་འཆར་རོ། །དེ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཚེ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་ལས་རྒྱང་ཐུང་ཟད་གཡོས་པ་ན་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ནས་མཆེད་པ་དང་སྣང་བ་རྣམས་སྤྱ་མ་སྤྱ་མ་ལས་རྒྱང་གཡོ་བ་ཆེར་སོང་བའི་དབང་གིས་འབྱུང་ཞིང་། སྣང་བའི་རྒྱང་ལས་གཡོ་ཚབས་ཆེར་སོང་བ་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྫོག་རྣམས་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །

༢) སྣང་གསུམ་གྱི་སེམས་མཚོན་བྱེད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོག་བརྒྱད་ཐུ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཚོས་སྐོར་ལས་སྣང་བ་གསུམ་སྟེ། ༡ སྣང་བ་དང་། ༢ སྣང་བ་མཆེད་པ་དང་། ༣ སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ་བཅས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་གསུམ་འཆད་པའི་སྐབས། སྣང་བ་དེ་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྣང་བའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་དང་། མཆེད་པའི་རང་བཞིན་བཞི་བཅུ། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བདུན་བཅས་ཀུན་རྫོག་བརྒྱད་ཅུའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཅིང། ཀུན་རྫོག་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རོ་རྗེ་ཟེད་བ་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་རྫོག་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་སོགས་ནི། རང་གི་བཞོན་པ་ཙ་བའི་རྒྱང་སྲོག་འཛིན་གཡོ་བ་ཤས་ཆུང་བ་ལ་བརྟེན་པས་ཤེས་པ་ཐུ་མོ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོག་དེ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་བཞོན་པའི་རྒྱང་གིས་གཡོ་བ་ཡིན་ཚུལ་ནི། སྟོག་དཔོན་གྱུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རིམ་ལྟའི་དོན་གསལ་བྱེད་ལས། “གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱང་གིས། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག

པར་མི་རྒྱང་ངོ་ཞེས་རྒོལ་བ་དེའི་ལན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ། །ཞེས་སྨོས་ཏེ་འདི་ཞེས་པ་ནི་ཆུང་སྟེ་དངོས་སུ་ནི་ཆུང་ལ་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞོན་ནས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་ཅེའོ། [1]།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་ཀུན་རྫོག་བརྒྱད་ཐུ་པོ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་འཆད་པར། སྣང་བ་དང་པོའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་ནི་རིམ་ལྟ་ལས།

དེ་ཡི་རང་བཞིན་འཕྲོ་གསལ་བ། ।དཀའ་རབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱ། །
ཚགས་བྱལ་དང་ནི་བར་མ་ཉིད། ।དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཆེན་པོ་དག། །
ཡིད་ལ་འཕྲོ་ཞིང་ཧོང་བ་དང་། ।སྒྲ་ངན་ལ་སོགས་གསུམ་དེ་བཞིན། །
ཞེ་དང་རྣམ་རྟོག་འཛིགས་པ་དང་། ।འཛིགས་པ་བར་མ་ཤིན་ཏུ་འཛིགས། །
སྲེད་དང་སྲེད་པ་བར་མ་དང་། ।ཤིན་ཏུ་སྲེད་དང་ཉེར་ལེན་པ། །
མི་དགེ་བཅུས་དང་སྐྱོམ་ཉིད་དང་། ।ཚོར་དང་ཚོར་བ་བར་མ་དང་། །
ཤིན་ཏུ་ཚོར་བའི་སྐད་ཅིག་དང་། ।རིག་པ་པོ་དང་རིག་འཛིན་གཞི། །
སོ་སོར་རྟོག་དང་ངོ་ཚ་ཤེས། ।སྟོང་ཐེ་དང་ནི་བརྩེ་བ་གསུམ། །
དོགས་དང་བསགས་པ་ཉིད་དང་ནི། ।ཕྲག་དོག་ཅས་ནི་བྱ་བར་གྱུར། །
རང་བཞིན་སྲུམ་ཐུ་རྣ་གསུམ་གང་། ।ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རང་རིག་སྟེ། ।[2]

ཞེས་སོ། །

དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བཀྲངས་ན། ༡-༣ དེ་ལ་ཚགས་བྱལ་ཞེས་པས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅི། རིམ་པ་དང་ཡོའི་བཤད་པ། ཤོག ༢༢༢ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༡༣༣

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི། རིམ་པ་གཉིས་པ། ཐུགས། ཀ་--༢༢ ཤོག ཅ༥ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༡༣ཀ

ནི། ཡུལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ་དེ་ལ་ཤས་ཆེ་འབྲེང་ཚུང་གསུམ་མོ། །ཅ ཡིད་ལ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་འགྲོ་བ་ནི། ཡིད་ཕྱིའི་ཡུལ་ལ་བར་འགྲོ་བ་དང་། ཤ བོང་བ་ནི་ནང་གི་ཡུལ་ལ་ཚུར་འཛིན་པ་པའོ། །༧-ཤ ཐུ་བཏན་ནི་ཡུལ་ཡིད་དུ་བོང་བ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་སྟེ་ཆེ་འབྲེང་ཚུང་གསུམ་མོ། །ཉ ཞེ་བ་ནི་སེམས་ཞེ་བར་གནས་པའམ་སེམས་རྣལ་དུ་འདུག་པའོ། །༡༠ རྣམ་རྟོག་ནི་ཏོད་པའམ་སེམས་ཅིང་བར་རྟོག་པའོ། །༡༡-༡༣ འཇིག་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཕད་ནས་སེམས་སྨྲག་པ་སྟེ་དེ་ཆེ་འབྲེང་ཚུང་གསུམ་མོ། །༡ཅ-༡༧ སྲེད་པ་ནི་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་སྟེ་དེ་ལའང་ཆེ་འབྲེང་ཚུང་གསུམ་མོ། །འདིའི་སྲེད་པ་ཞེས་པ་ནི་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་མིན་པར་ཡུལ་དེ་ལ་གདུང་བ་ལ་སྲེད་པ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་མཆེད་པའི་རང་བཞིན་བཞི་བཅུའི་གྲས་ཀྱི་ཚགས་པ་དང་མི་འདྲ་བར་གསུངས། ༡ཁ ལེན་པ་ནི་འདོད་ཡོན་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པའོ། །༡ཤ མི་དགེ་བ་ནི་དགེ་བའི་ལས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའམ་རང་གི་ཡིད་གསོད་པའོ། །༡ཉ བཀྲེས་པ་ནི་ཟས་འདོད་པའོ། །༢༠ སྐོམ་པ་ནི་བཏུང་བ་འདོད་པའོ། །༢༡-༢༣ ཚོར་བ་ནི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཀྱི་སྣོ་ནས་ཆེ་འབྲེང་ཚུང་གསུམ་མོ། །༢ཅ རིག་པ་པོ་དང་། ༢ཤ རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། ༢ཉ རིག་བྱའི་ལས་ཏེ་དེ་གསུམ་ལ་རྟོག་པ་གསུམ་མོ། །༢༡ ས་སོར་རྟོག་པ་ནི་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དགྱེད་པའོ། །༢༢ ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ནི་རང་ངམ་ཚོས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཇེམ་པའོ། །༢ཅ ལྷིང་ཇེ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའོ། །༣༠ བརྩེ་བ་ནི་དམིགས་བྱ་ཡོངས་སུ་སྐྱང་བ་དང་སྡུག་པ་དང་ཐུན་པར་འདོད་པའོ། །༣༡ དོགས་པ་ནི་སེམས་ངེས་པར་མི་གནས་

བའོ། །རཿ བསགས་པ་ནི་ཡོ་བྱད་སྤྱད་པའི་སེམས་སོ། །རཿ ཕྱག་དོག་ནི་གཞན་གྱི་ཕྱན་ཚོགས་ལ་སེམས་འཕྲུག་པའོ། །སོ་གསུམ་གྱི་གྲངས་འཇིན་ཚུལ་ལ་ཡིད་གྱི་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་མ་བགྲངས་པར་བཀྲེས་སྐོམ་གཉིས་སོ་སོར་འཇིན་པ་དང། ཡང་ཡིད་ཀྱི་འགྲོ་བ་གྲངས་འཇིན་དུ་བཅུག་ནས་བཀྲེས་སྐོམ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པ་བཅས་ཚུལ་གཉིས་བྱང་ཞིང། གཞན་རྣམས་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་མཆེད་པའི་རང་བཞིན་བཞི་བཅུ་ནི། རིམ་ལྟ་ལས།

ཚགས་དང་ཞེན་དང་དེ་བཞིན་དགལ། །དགའ་བ་བར་མ་ཤིན་ཏུདགལ། །
རང་ས་དང་ཤིན་ཏུ་མགུ་བ་དང། །ངོ་མཚར་དེ་བཞིན་ཞོད་པ་དང། །
ཚོ་མ་དང་དེ་བཞིན་འཕྲུང་པ་དང། །འོ་བྱེད་དེ་བཞིན་འཇིག་པ་དང། །
བཏུན་དང་བཙོན་དང་ང་རྒྱལ་དང། །བྱ་དང་དབྱོག་དང་སྟོབས་དང་ནི། །
སྤྲོ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་ཉིད་དང། །དེ་བཞིན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་བར་མ། །
ཤིན་ཏུ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་དང་དྲག །རྣམ་པར་སྨིག་དང་ཞེ་འགས་ཉིད། །
དགེ་དང་ཚོགས་གསལ་བདེན་པ་དང། །མི་བདེན་པ་དང་དེ་བཞིན་ངེས། །
ཉེ་བར་མི་ལེན་སྦྱིན་པ་པོ། །སྐྱལ་དང་དེ་བཞིན་དཔལ་བོ་དང། །
ངོ་ཚ་མེད་དང་སྐྱ་དང་གདུག །མི་སྙན་པ་དང་ཁ་ལྟ་ཉིད། །
མཚན་ཉིད་བཞི་བཅུ་གང་ཡིན་པ། །ཤིན་ཏུ་སྡོང་པའི་སྐད་ཅིག་སྟེ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཀ ཚགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཚགས་

1 གོང་མཚན་ངེས། རིམ་པ་གཉིས་པ། ཕྲིན་ཀ ཀ--ཅ০ ཤོག ৩১ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ১ ཤོག ཀ২'

པའོ། །༢ ཞེན་པ་ནི་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆགས་པའོ། །༣-༥ ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་ནས་སེམས་དགའ་བ་ལ་ཆེ་ཆུང་འབྲེང་གསུམ་མོ། །༦ རང་ས་ནི་འདོད་དོན་གྱི་བས་བདེ་བའི་སེམས་སོ། །༧ རབ་ཏུ་མཐུ་བ་ནི་རང་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཐོང་བའོ། །༨ ངོ་མཚར་ནི་ལྷར་མ་བྱུང་བའི་དོན་ལ་སེམས་པའོ། །༩ ཚོད་པ་ནི་ཡིད་འོང་མཐོང་བས་སེམས་གཡེང་བའོ། །༡༠ ཚིམ་པ་ནི་ཡུལ་དེས་ངོམས་པའི་རྟོག་པའོ། །༡༡ འཐུད་པ་དང་། །༡༢ འོ་བྱེད་པ་དང་། །༡༣ འཛིན་པ་གསུམ་ནི་བྱ་བ་དེ་གསུམ་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་སོ། །༡༤ བརྟན་པ་ནི་རྒྱུད་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་སོ། །༡༥ བཙོན་པ་ནི་དགེ་བ་ལ་གཞོལ་བའོ། །༡༦ ང་རྒྱལ་ནི་མཐོ་བར་སེམས་པའོ། །༡༧ བྱ་བའམ་ལས་ནི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་རྣོགས་པར་བྱེད་པའོ། །༡༨ དགྲོག་པ་ནི་ནོར་འཕྲོག་པར་འདོད་པའོ། །༡༩ ལྟོངས་ནི་གཞན་གྱི་དགྱུར་འཛིན་པར་འདོད་པའོ། །༢༠ ལྟུ་བ་ནི་དགེ་བའི་ལམ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་སོ། །༢༡-༢༣ ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ནི་རྟེགས་པའི་དབང་གིས་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་འདོད་ཀྱི་སེམས་ཆུང་འབྲེང་ཆེ་གསུམ་མོ། །༢༤ དགྲ་པ་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་དམ་པ་ཆགས་དང་ཕྱོད་འདོད་པའོ། །༢༥ སྒེག་པ་ནི་ཡིད་འོང་མཐོང་བས་འགྱོད་བའམ་ཆེ་བར་འདོད་པའོ། །༢༦ ཞི་འགྲས་པ་ནི་འཚོན་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་སོ། །༢༧ དགེ་བ་ནི་དེའི་ལས་ལ་ཕྱོལ་བར་འདོད་པའོ། །༢༨ ཚོག་གསལ་བ་ནི་གཞན་གྱིས་གོ་བར་སྟྲ་འདོད་པའོ། །༢९ བདེན་པ་ནི་གཞན་ལ་འདུ་ཤེས་མ་བསྟུར་བར་སྟྲ་འདོད་པའོ། །༣༠ མི་བདེན་པ་ནི་འདུ་ཤེས་བསྟུར་ཏེ་སྟྲ་འདོད་པའོ། །༣༧ ངེས་པ་ནི་ཡི་དམ་ཤེན་ཏུ་བརྟན་པའོ། །༣༢ ཉེ་བར་མི་ལེན་པ་ནི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་མི་འདོད་པའོ། །༣༣ སྨྲེ་ན་པ་པོ་ནི་བདོག་པ་

གཏོང་བར་འདོད་པའོ། །༣༠ སྐྱེ་བ་ནི་གཞན་ལེ་ལོ་ཅན་སྐྱེ་བར་འདོད་པའོ། །༣༡ དབལ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་སོགས་ཀྱི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པའོ། །༣༢ ངོ་ཚ་མེད་པ་ནི་བདག་གམ་ཚོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འཇེམ་པར་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའོ། །༣༣ སྐྱེ་ནི་བཅོས་མས་གཞན་སྐྱེ་བའོ། །༣༤ གཏུག་པ་ནི་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བའོ། །༣༥ མི་སྙན་པ་ནི་གཞན་ལ་ཐོ་འཚམ་པའོ། །༥༠ ཀུ་ཀུ་ནི་མི་ཏང་བའོ། །

གསུམ་པ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བདུན་ནི། རིམ་ལྟ་ལས།

ཚགས་པ་བར་མའི་སྣང་ཅིག་དང། །བརྟེད་ངས་པ་དང་འབྲུལ་པ་དང། །
མི་སྣ་ཀུན་དང་ཀློ་བ་དང། །ལེ་ལོ་དེ་བཞིན་ཐེ་ཚོམ་སྟེ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །༧ ཚགས་པ་བར་མ་ནི་ཡུལ་ལ་འདོད་མི་འདོད་བར་མའོ། །༢ བརྟེད་ངས་ནི་ཏན་པ་ཉམས་པའོ། །༣ འབྲུལ་པ་ནི་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སོགས་སོ། །༤ མི་སྣ་བ་ནི་སྣ་མི་འདོད་པའོ། །༥ ཀློ་བ་ནི་ཡིད་སྡུག་པའོ། །༦ ལེ་ལོ་ནི་དགེ་བ་ལ་མི་སྨོ་བའོ། །༧ ཐེ་ཚོམ་ནི་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའོ། །

དེ་ལྟར་ཀུན་རྟོག་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཆུང་གི་མཐུས་ཀུན་རྟོག་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་བྱ་བ་ལྟུགས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ནང་གསེས་ཐ་རགས་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེལྟར་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ལུགས་ལྷོ་གཏུ་ཁོད་གསལ་ལས་ཉེར་ཐོབ་དང། དེ་ལས་མཆེད་པ། དེ་ལས་སྣང་བ་

1 གོང་མཆུངས། རིམ་པ་གཉིས་པ། ཤྲཱི་ཀ ༩༠--༩༥ ཨོཾ ༥ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༡ ཨོཾ ༧༣༡

བྱང་བའི་རྟེས་སུ་རྒྱང་ཆེས་ཆེར་གཡོས་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྫོག་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་སོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཞིག་བྱང་ན་སྟང་བའི་ལག་རྟེས་དང་། བཞི་བཅུ་པོ་གང་རུང་ཞིག་བྱང་ན་མཆེད་པའི་ལག་རྟེས་དང་། བདུན་པོ་གང་རུང་ཞིག་བྱང་ན་ཉར་ཐོབ་ཀྱི་ལག་རྟེས་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོག་དེ་དག་སྟང་བ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུར་གསུངས།

འདི་དག་ལ་སྟང་བ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཞེས་པ་ནི་སྟང་བ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་སྟང་བ་གསུམ་མཚོན་ཚུལ་ཡང་། ལྷོ་ཕྱོར་བ་བྱམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་མཚོན་ཚུལ་མེད་པར། བྱ་རོག་གིས་བྱ་རོག་དང་ལྷན་པའི་ཁང་པ་མཚོན་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་མཚོན་བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྫོག་ལ་རྒྱང་གི་གཡོ་བ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱ་སྟང་བ་ལའང་རྒྱང་གི་གཡོ་བ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད་པར་མཚོན་ཞིང་། ཁྱོག་པ་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བཅད་པ་ནི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་མེན་གྱི། རྒྱང་གི་མཐུས་ཀུན་རྫོག་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་བྱ་བ་ཤས་ཆེ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། དེ་འང་སྟང་བ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་ངོ་། །རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྫོག་ལ་དག་མི་དག་ལྷུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཀ་དང་། རྫོག་བཅས་རྫོག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་སྒྲོ་བོན་འཛིས་རྒྱང་དུ་འཛིན་པའི་རྫོག་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱང་མི་རྒྱང་ངོ་། །

༣) ཕྱ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

ཕྱ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱང་སེམས་ངོས་འཛིན་པ་ལ། སྟང་མཚན་ཐོབ་

གས་ལས་བཞིན་པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་ནི་ཕ་བ་དང་། གཉུག་སེམས་བཞིན་པའི་རྒྱུད་
དང་བཅས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕ་བར་འཛིག་ཅིང། ཕྱི་ར་སྣང་མཚན་ཐོབ་གསུམ་སོགས་ཤེས
པ་ཤིན་ཏུ་ཕ་མོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རང་གི་བདག་རྒྱན་ཡིད་དབང་ཕ་མོ་དང་।
བཞིན་པ་སྲོག་འཛིན་ཕ་མོ་གཡོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་རགས་པའི་སྣང་བ
ནུབ་པའི་ཡིད་བློ་ཏྲོག་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཕ་མོར་བཞག་པ་ཡིན། རྒྱུང་སེམས་ཕ་མོ
གཉིས་འཇུག་པ་གཅིག་ཅིང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་གསལ་བའི་ཚ་ཤེས་པ
དང་། གཡོ་བའི་ཚ་རྒྱུང་དུ་འཛིག་ཅིང། ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལགྷི་ཏི་རིམ་པ་ལྟའི་འགྲེལ
པར་ཞ་བོ་མིག་ཅན་དང་ལོང་བ་ཏོང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ
གཞན་དུ་བགྲོད་ནུས་པའི་དགེ་དང་སྡུར་ནས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བཀམ་བགྲོད་པ
ནི་རང་གི་བཞིན་པའི་རྒྱུང་གིས་བྱེད་ལ་ཡུལ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པས་དེ
གཉིས་ནས་ཡང་འབྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཚུལ་བོད་དང་པཎྜི་ཏ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

རིམ་ལྟ་ལས།

སྣང་དང་སྣང་བ་མཚན་པ་དང། །དེ་བཞིན་སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ་པའོ། །
སེམས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་བཤད་ནས། །[1]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྣང་མཚན་ཐོབ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ནི། ཀུན
ཏྲོག་གཡོ་བ་དང་ཐེམ་པའི་བར་དུ་འབྱུང་ཞིང། ནང་རྟགས་སུ་སྟོན་ཀའི་ནམ་མཁའ
གཡའ་དག་པ་ལ་ཟླ་བའི་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་སང་དཀར་ལམ་པའི་སྣང་བ
འཆར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ། ཏི། རིམ་པ་གཉིས་པ། ཐྲི་ཀ ३७ ཨོཾ ९৫ ན། དགེ་བསྟུང་མ། དེག ११ ཨོཾ ७३৫

ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ། སྣང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། ཐུ་བཤད་ནི། ཀུན་རྫོག་གཡོ་བའི་ཆུང་ཐིམ་ནས་ཟླ་འོད་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཐོ་ནས་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོག་བརྒྱད་ཅུ་ཆུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷའི་སྨྲོད་བསྡུས་སྒྲོན་མ་ལས།

> དེ་ལ་སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལུས་དང་ངག་མེད་པ་སྟེ། རྟེ་ལྟར་སྟོན་གྱི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ཏེ་མ་མེད་པ་ལ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་སྣང་བར་བྱེད་པས། ཁྱད་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གསལ་བའི་རྣམ་པར་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ན་སྣང་བ་སྟེ། འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་སྟོང་པ་དང་པོ་སྟེ།[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྣང་བ་མཆེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཀུན་རྫོག་གཡོ་བ་དང་ཐིམ་པའི་བར་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ནང་རྒྱས་སུ་སྟོན་ཀའི་རྣམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་སང་དམར་ལམ་པའི་སྣང་བ་འཆར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །ཐུ་བཤད་ནི། ཉི་འོད་བཞིན་དུ་ཆེས་གསལ་བའི་ཐོ་ནས་སྣང་བ་མཆེད་པ་དང་། སྣང་བ་ཆུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྟོད་བསྡུས་ཐོན་མ་ལས། “ཐུ་ཚ་མཆེད་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལུས་དང་ངག་མེད་པ་སྟེ། རྟེ་ལྟར་སྟོན་གཤེ

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ་པ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ᲨᲨᲨ ལ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲫ ཤོག ᲧᲨᲩ

དུས་སུ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་བྱེ་མ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དངོས་པོ་མ་ལུས་པར་དམིགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་གཉིས་པ་སྟེ།"[1] ཞེས་སོ། །

ཉེར་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བ་དང་ཐེམ་པའི་བར་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ནང་རྒྱས་སུ་སྟོན་ཀའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་མཚམས་ཀྱི་སྣག་འཕྲུག་པོས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ས་ནང་ནས་ཀྱང་ལས་པའི་སྣང་བ་འཆར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱན་མཚམས་ཀྱི་སྣག་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བར་སྣང་ཞིང་འོད་གསལ་དང་ཉེ་བས་སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ་དང་། མཆེད་པ་རྣྲ་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་དང་། མི་གསལ་བས་མ་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བཏགས་ཏེ། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མིང་ངོ་། །དེ་ཡང་སྒྲོ་བསྡུས་སྒྲོན་མ་ལས།

> སྣང་བ་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པའི་གཟུགས་ཅན་ལུས་དང་དག་མེད་པ་སྟེ། རྟེ་ལྟར་མཚམས་ཀྱི་སྣག་ལ་བབ་པའི་ངོ་བོར་ཁྱབ་པ་ཕ་ཞིང་བདག་མེད་པ་སྟོག་དང་ཚོལ་བ་མི་རྙེ་བས་རྙེ་བ་མེད་པ་སྟེ། སེམས་མེད་པ་མི་གཡོ་བ་ངག་གི་ས་བོན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྣང་བ་ཐོབ་པ་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་དུ་བཤད་དོ། །[2] ཞེས་སོ། །

ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ་ཤར་བ་ནི། རྒྱང་འགག་ཤུགས་ཆེར་སོང་བའི་རྒྱུན་

1 གོང་མཆན་དུས། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ᲥᲥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲫ ཤོག ᲩᲫᲩ

2 སྡེ་དགེ། བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ᲥᲫ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲫ ཤོག ᲩᲫᲪ

གྱིས་ཡུལ་སྣང་ནི་སྟོན་ཀའི་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་ལ་མཚམས་གྱི་སྣག་གིས་ཁྱབ་པ་འདྲ་བའི་ནག་པོའི་རྣམ་པ་འཚར་ལ། སེམས་དེའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཐོག་མའི་ཚ་ལ་དྲན་པ་ཡོད་ཅིང་།རིམ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ཉམས་ནས་དྲན་མེད་དུ་འགྲོའོ། །

ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་སེམས་བཤད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བདག་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་རིམ་པ་ལས།

ས་ནི་ཚུ་ལ་ཐིམ་འགྱུར་ཏེ། །ཚུ་ནི་མེ་ལ་ཐིམ་པར་འགྱུར། །
མེ་ནི་ཐུ་བའི་ཁམས་སུ་ཞུགས། །རླུང་ཡང་སེམས་ལ་ཐིམ་འགྱུར་ཏེ། །
སེམས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་ལས་འགྱུར། །སེམས་བྱུང་མ་རིག་པར་ཞུགས་ནས། །
དེ་ཡང་འོད་གསལ་བར་སོང་སྟེ། །སྲིད་པ་གསུམ་པོ་འགག་པར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རྒྱུ་ཉེར་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་བཞིན་པའི་རླུང་དང་བཅས་པ་ཐིམ་སྟེ། འོད་གསལ་ཤར་བའི་ཚེ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་སྣང་བྱན་མེད་དེ་སངས་ནས་གཉིས་སྣང་རགས་པ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྟོན་ཀའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་སློབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཟླ་ཉི་སྣག་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་རང་མདོག་ཏེ་ལྟ་བ་བཞིན་སྟོང་ས་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་སྣང་བ་འཚར་ཞིང་། རང་གི་བཞོན་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་རླུང་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་དུས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་དེ། གཞི་དུས་ཀྱི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཛིན། དེ་ནི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྣང་ཅིག

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ་བ། ཕྱོགས་ ༢༠-༢༧ ཤོག ༢༢༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ३०५

ཀྱང་རྒྱན་མི་ཚད་དུ་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ། རང་གི་རང་བཞིན་དྲི་མས་མ་བསླད་ཅིང། དྲི་མ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བས་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་དང་འབྲལ་རྩང་གི་གློ་བུར་བ་ཡིན་ལ། གཉུག་སེམས་དེ་ཞི་གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཕྱི་ཤོས་ཡིན་པོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་གཉུག་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་དང། དེའི་བཞོན་པར་གྱུར་པ་གཉུག་སེམས་དེ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་རྒྱུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟེ། ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྒྱུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་གཉིས་ལ་གཉུག་མའི་ཡུས་སེམས་ཞེས་བྱ་ལ། གཉུག་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུང་དེ་ལ་སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་ཞེས་བྱ། སྒྲིར་སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་ལས་གཉུག་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རྒྱུང་གི་སྒོག་འཛིན་ཕྱ་བ་དེ་ཡིན་པོ། །ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྟེན་སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་སྟེང་གར་གནས་པར་བཤད་པའི་སྟེང་གི་མི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་ཀུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཕད་ཏང་སྣལ་པ་དང་ཉེ་བ་ནི། ཙ་དབུ་མར་རོ་རྒྱང་གི་མདུད་པ་སྟེང་འོག་གཉིས་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་མི་ཤིགས་པའི་ཕེག་ལེ་གནས་པ་དེ་ལ་སྐྲབས་འདིའི་སྟེང་གར་བཤད། སྒོག་འཛིན་རགས་པ་ནི། གཞི་དུས་ནས་སྣ་བུག་ལ་འབྱུང་འཛུག་བྱེད་ཅིང་སྟེང་གི་ཙ་འགོར་ལ་གནས་ཀྱང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟེང་གི་ཙ་མདུད་ཀྱི་རྒྱུ་ཏྲེའི་ནང་ན་གནས་པ་མིན་ལ། སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་ཕ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཅིང། སེམས་དེའི་བཞོན་པར་གྱུར་པ་འོད་ཟེར་ལྟ་འབར་བའི་མི་ཤིགས་པའི་རྒྱང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟེང་གི་ཙ་འགོར་གྱི་དབུས་ཙ་མདུད་ཀྱི་རྒྱུ་ཏྲེའི་ནང་ན་གནས་པར་གསུངས་ཏེ། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྟ་མོ་བཞིས་ཞུས་ལས།

ཕྱིད་ཚད་ཙམ་གྱི་ཕྱི་མཚོའི་མཚོག །ཡིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཕྱོགས་ལེའུ་གཉིས། །

རྒྱུ་ཏུ་སྟོང་གི་དབྱེས་གནས་པ། །འོད་ཟེར་ཆེན་པོ་འབར་བ་ཅན། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྒྱུ་གཞན་རྣམས་ཕན་ནས་ལྟར་ཅི་གལ་སྐྱེས་པའི་ཆུང་རང་གནས་སུ་གནས་པ་ཡང་སྲོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་ཤིན་ཏུ་ཕ་འདི་ཉིད་ཡིན་མོ། །

༥) ཆུང་སེམས་ཕྱིས་པའི་རིམ་པ་དང་འཚེ་རིམ་བཤད་པ།

འོ་ན་སེམས་རགས་པ་ཕ་མོར་ཕྱིས་ཚུལ་དང་། སེམས་ཕ་མོ་ལས་རགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཁམས་བྱག་ལྟན་གྱི་མི་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་ཁམས་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་འཚེ་བའི་ཚེ་ཐོག་མར་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་མེའི་ཁམས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་སའི་ཁམས་ཀྱང་ཆུ་ལ་ཞུགས་ཏེ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་ཆུའི་ཁམས་ཀྱང་ཆུང་གིས་སྐེམ་པར་བྱེད། དེ་ནས་ཆུང་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་སྟེ་མི་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ཙ་དབྱ་མའི་མདུད་པ་རང་གྲོལ་བྱས་ནས་ཇོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱི་ཆུང་གི་རྒྱ་བ་འགག་ཅེ་ཆུང་དབྱ་མར་ཞུགས་ཤིང་ཐིམ་པ་ན། ཐུགས་བྱང་ཡུལ་སྣང་གི་རྟོག་པ་མ་ལུས་པ་འགག་པས། རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་རང་གི་ངང་གིས་འཛར་ཞིང་། འདི་ལ་འཚེ་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དུས་འཁོར་སྒྲུབ་ཐབས་ལེ ཏུའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ལེ ཏུ་དང་གོ། ཐུཿ ༧༥ ཤོག ༩᐀ᐄ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེགས།༧ ཤོག ཉ᐀ཉ

ཆུ་ཡིས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་མིའི་འཇིག་རྟེན་འདིར་མངལ་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་འཆི་བའི་དུས་སུ་ཆུ་ཡིས་མེ་རྣམ་པར་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆུ་ཡིས་མེ་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་པ་དང་པོར་འདིར་ནི་ལུས་ཀྱི་དབུས་སུ་སྲོག་བརྩོན་རྣམས་ཀྱིས་བྱ། ཕྱི་ནས་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་འཛིན་མ་དག་ནི་ས་བ་ཉིད་སྦྱངས་ཏེ་ལན་ཚྭ་བཞིན་དུ་ཞུ་བར་གྱུར་ནས་ཆུར་འགྱུར་ཏེ་ཆུའི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་ཞུགས་སོ། །དེ་ནས་ཆུང་ནི་ཆུ་དེ་རྣམས་མཐའ་དག་སྐམ་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་སྣུར་དུ་རྣམ་པར་ཉམས་ཏེ་ནས་སེམས་ནི་མེ་དང་ལྡན་པའི་མཐའ་སྟེ་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཡུལ་བར་རྣམ་པར་བྱས་པ་དབུས་ཀྱི་ས་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་པར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས། འདིའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་། སེམས་ནི་མེ་དང་ལྡན་པའི་མཐའ་སྟེ་ཞེས་པའི་ལྡན་པ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཉེར་ཐོབ་དང་། མེ་ནི་ཉེར་ཐོབ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། འཆི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ཚོར་ཡང་དེས་མི་ཀུས་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་གཞི་དུས་སུ་དབང་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྣབས་དབང་ཤེས་རྣམས་རགས་པ་དང་། དབང་ཤེས་འགག་ནས་ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱང་མ་ཐིམ་པའི་བར་གྱི་སེམས་ནི་ཐུ་མོ་དང་། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱང་ཐིམ་ཞིང་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱང་མ་ཐིམ་པའི་བར་གྱི་སེམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་དང་། སྣང་བ་གསུམ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱང་ཐིམ་པའི་སེམས་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་འོད་གསལ་འཆར་བའི་དུས་སུ་གསུངས་སོ། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ་བ། མདོར་བསྡུས་དང་སོ། ཤོག ༣༨ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༢'༥'

བླ་མེད་སྨྱོ་འི་ལུགས་ལྟར་ན། མངལ་སྐྱེས་ཁམས་བྱུག་ལྟན་གྱི་མི་ཞིག་རིམ་གྱིས་འཚེ་བ་ན། རྣམ་ཤེས་རགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་འབྱུང་བ་སོགས་ཐིམ་པའི་རིམ་པས་རྣམ་ཤེས་རགས་རིམ་ནས་ཐིམ་རིམ་དང་། གྲི་ནང་གི་རྩགས་འཚར་ཚུལ་སོགས་གཞུང་གང་གིས་བསྟན་པ་ནི། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས།

མཚན་མའི་ཁམས་ནི་རྣམ་པ་ལྔ། །བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེས་གསུངས་པ་ཡིན། །
སྨིག་རྒྱུ་འདྲ་བ་དང་པོ་སྟེ། །དུ་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན། །
མཁའ་སྟོང་འདྲ་བ་གསུམ་པ་སྟེ། །མར་མེ་ལྟར་འབར་བཞི་པ་བོ། །
སྨྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི། །རྣག་ཏུ་སྟོང་བ་ལྔ་པ་བོ། །
བཏུན་འགྱུར་རྡོ་རྗེའི་ལམ་ནས་ནི། །ནམ་མཁའི་ཁམས་སུ་སྦྱོ་བར་བྱ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ཐིམ་པའི་རིམ་པ་ནི། དེ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐིམ་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་ན། སའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཎཱུགས་ཆུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ས་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་ཉམས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་རེ་གསལ་རེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། རིམ་པ་འདི་ལ་ས་ཁམས་ཆུ་ཁམས་ལ་ཐིམ་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ས་ཁམས་ཆུ་ཁམས་ཀྱི་ངོ་བོར་སོང་བ་ནི་མ་ཡིན། མེ་རླུང་ལ་ཐིམ་པའི་བར་དུའང་དེ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་ཕྱི་ཏུགས་ལ་ཀུང་ལག་ཐ་ཀུ་འགྲོ་བ་དང་། ཀུད་དུ་འགྲོ་བ། མདངས་ཤོར་བ་དང་། རང་གི་ལུས་མ་འོག་ཏུ་ཐིམ་པའི་སྟོང་བ་འབྱུང་བ་དང་། མིག་མི་གསལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་འབྱུང་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ཤོག ༧༥ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༥ཁ

བར་གསུངས། ནང་རྒྱས་ལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལྟར་ན་སྒྲིག་རྒྱ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་བར་གསུངས་ཏེ། སྨོན་དཔོན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས།

ཏེ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་མཚན་མ་ལ་མཁས་པས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཕྱ་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཉམ་ཆུང་ཞིང་ལྷོད་པར་འགྱུར་རོ། ।མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཐིམ་པ་ན་རབ་རིབ་དུ་འགྱུར་རོ། ।སའི་ཁམས་འགག་པ་ན་ལུས་ཐམས་ཅད་སྐམས་པར་འགྱུར་རོ། ।མིག་གི་དབང་པོ་འགག་པ་ན་མིག་འགྱུར་ཞིང་ཟླུམ་པར་འགྱུར་རོ། ।གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་འགག་པ་ན་རང་གི་ལུས་ཀྱི་མདངས་མེད་ཅིང་ཉམས་ཟད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ।[1]

ཞེས་སོ། ।

གཟུགས་ཕུང་གི་རྟེས་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་ཐིམ་ཞིང། སྐབས་འདིར་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་དང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེའི་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་མངོན་གསལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཞིང། ཕྱིའི་རྣམས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྒྱན་གཡེར་སྐམ་འགྲོ་བར་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ཁ་སྐམ་པ་དང། མིག་ནང་གི་རྒྱན་གཡེར་དེ་ཡང་ཕན་བུ་སྐམ་ཞིང། མིག་འགྱུལ་ཤུགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལྟར་ན་འདིའི་ནང་རྒྱས་ལ་དུ་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་བར་གསུངས་ཏེ། སྨོན་དཔོན་གྱི་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས།

ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་ཐིམ་པ་ན་རྒྱུ་དང་མཁྲིས་པ་དང་བད་ཀན་དང་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཚོར་ཉམས་སུ་ཚུད་བར་མི་འགྱུར་རོ། ।མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐིམ་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་ཚོར་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཏན་བར་མི་འགྱུར་རོ། ।ཆུའི་ཁམས་སྐམ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ། ཅི། རིམ་པར་ཕྱེ་བ་བཞི་པ། ཤོག ༧༣༠ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༥ ཤོག ३५५

པ་ན་རང་གི་ལུས་ལ་ཁ་ཚུ་དང་ཁྲག་དང་ཁུ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །རྣ་ཡི་དབང་པོ་ཐིམ་པ་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་སྒྲ་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སྒྲའི་ཡུལ་ཐིམ་པ་ན་རང་གི་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་རོ། [1] །ཞེས་སོ། །

ཚོར་ཕུང་གི་རྟེས་སུ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐིམ་ཞིང་། འདིའི་སྐབས་མེའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆུང་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་མངོན་གསལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཞིང་། ཕྱིའི་རླུགས་ལ་ལུས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པའི་སྲོག་ནས་དོན་ཀྱི་སྲོང་ཚོར་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། སོ་སོར་ཉེ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱང་དྲན་མི་ནུས་པར་དྲན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལྟར་ན་ནང་རླུགས་ལ་མཁའ་སྟང་མེ་འཁྲེར་རམ་མེ་སྟག་འཐོར་བ་ལྟ་བུའི་སྟང་བ་འཆར་རོ། །དེ་ཡང་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས།

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐིམ་པ་ན་ཤུང་གཉིས་པ་ལ་སོགས་སེམས་ཅན་རྣམས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐིམ་པ་ན་ཁ་དང་མ་དང་བྱ་དང་གཉིན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་མི་དྲན་ནོ། ། མེའི་ཁམས་ཐིམ་པ་ན་བཟའ་བ་ཐམས་ཅད་མི་འཛུའོ། ། སྲའི་དབང་པོ་ཐིམ་པ་ན་སྲེད་གྱི་ཆུང་ཆེག་ཅིང་ཆེག་ཅིང་སར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། ། དྲི་ཡི་ཡུལ་ཐིམ་པ་ན་རང་གི་ལུས་ལ་དྲི་ཡི་ཡུལ་བོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། [2] ། ཞེས་གསུངས།

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྟེས་སུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐིམ་ཞིང། དེའི་སྐབས་ཆུང་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཞིང། ཕྱི་རླུགས་ལ་དབུགས་འགགས་པ་དང། ནང་རླུགས་ལ་མར་མེ་ཏ་ལ་ལ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་སྟང་བ་

1 གོང་མཚན་དུས། ཤོག ༧༣༠ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ३५९

2 གོང་མཚན་དུས། ཤོག ༧༣༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ३५९

འཚར་བར་གསུངས། སྤར་མེ་སྐྱག་འཕོར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ཡོད་པ་དེ་ཐུ་རུ་སོང་ནས་ དམར་ལྟང་ལྟང་གི་སྣང་བ་ཅམ་ལྟག་ལ། རླབས་དེར་སྲིད་འགྱུ་ལ་མཚམས་དང་ དབུགས་ཀྱི་འགྲོ་འོང་ཆད་པས་ཡོངས་གྲགས་ལ་ཤེ་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད། དེ་ལྟར་ ཡང་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས།

"དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐིམ་པ་ན་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པར་ མི་འགྱུར་རོ། །བྱ་བ་གྱུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐིམ་པ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་དང་དགོས་ པ་བྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ।རྒྱུང་གི་ཁམས་ཐིམ་པ་ན་སྲོག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུང་བཅུ་ བང་གི་གནས་ནས་འཕོའོ། ।ལྷུའི་དབང་པོ་ཐིམ་པ་ན་ལྷུ་ལྷོ་ཐིམ་པ་དང་ཐུང་བ་དང་ཆ་ ཀ་ལྟོན་པོར་འགྱུར་རོ། ।རོའི་ལུས་ཐིམ་པ་ན་རོ་ཏུག་ཉམས་སུ་མི་ཚུད་ངེ། ।"[1]

ཞེས་སོ། ।

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྟེས་སུ་རྣམ་ཤེས་རགས་པ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་ཐུ་བར་ ཐིམ་ཚུལ་ཡང་། རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཀུན་རྫོག་བཞོན་པའི་རྒྱུང་དང་བཅས་པ་ཐིམ་ ཟིན་པ་ན། ལྟོང་པ་ཞེས་པ་སྣང་བ་དང་པོ་འཚར་བར་གསུངས་ཏེ། ནམ་མཁའ་སྟོན་ མེད་པ་ལ་རླུང་འོད་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འབྱུང་། དེ་ནས་སྣང་བ་དེ་བསྡུས་པའི་རྟེས་སུ་ ཤིན་ཏु་ལྟོང་པ་ཞེས་པ་སྣང་བ་མཆེད་པ་འཚར་ཏེ། ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་ཉི་ ཧོད་ཤར་བ་བཞིན་དུ་དམར་པོའམ་དམར་སེར་གྱི་སྣང་བ་འཚར། དེ་ནས་སྣང་བ་ དེ་འང་བསྡུས་པའི་རྟེས་སུ་ལྟོང་ཆེན་ཞེས་པ་སྣང་བ་ཉིར་ཐོབ་འཚར་ཏེ། ནམ་མཁའ་ གཡའ་དག་པ་ལ་མཚམས་ཀྱི་སྨུག་གིས་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ་ནག་ལམ་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་ ཞིང་དྲན་པའང་ཉམས་ནས་འགྲོའོ། ।དེ་ནས་ནག་ཐོམ་གྱིས་སོང་བའི་དྲན་མེད་དེ་

1 གོང་མཚན་རྣམ་ཤོག ༧༣༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༣༥ཧ

སངས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཞེས་པ་འོད་གསལ་འཚར་ཏེ། ནམ་མཁའ་སྟོང་བྱེད་ཟླ་ཉི་ཟེའི་འོད་དང་ནགས་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་བྲལ་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ཞིག་འཚར་ཞིང་དེ་ནི་འོད་གསལ་དངོས་གཞིའོ། །

གཞུང་དུ་ཆུང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཐིམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་དངོས་སུ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་ཆུང་གིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པ་བྱེད་པའི་ཁུས་པ་འོག་ནས་དེའི་ཁུས་པ་སྣང་བའི་ཆུང་ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆུང་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་པར་གསུངས་ཀྱི་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཐིམ་པ་མིན་ནོ། །ལྟོན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆུང་ཐ་མོ་གཅིག་བུས་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་ཆུང་རགས་པས་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་དུས་ནི། འབྱུང་བ་སྤྱད་པའི་ཚེ་ཆུང་སེམས་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་མཚེད་པ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་ཉིར་ཐོབ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་ལ་ཐིམ་པའི་དུས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

སེམས་ཕྱ་མོ་ལས་རགས་པ་སྐྱེ་ཚུ་ལ་ཡང་། འདུས་པའི་བཤད་ཆུད་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

གང་འོད་གསལ་ལས་ལས་འབྱུང་བ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་སེམས་དང་། ཡིད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙ་བ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་བདག་ཉིད་དེ་ལས་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་ཏེ་བདག་དང་། གཞན་དག་ཏུའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་བཞོན་པ་ཆུང་ངོ། །ཆུང་ལས་མེའོ། །མེ་ལས་ཆུའོ། །ཆུ་ལས་སའོ། །དེ་རྣམས་ལས་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། སྐྱེ་མཚེད་དྲུག་དང་། ཡུལ་ལྔ་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆུང་དང་འདྲེས་པའོ། །དེ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྣང་བ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པ་རྡེས་སུ་ཚོང་བར་བྱེད་དེ། སྣང་བའི་ཆུས་རང་བཞིན་རྣམས་

ཡང་དག་པར་འབྱུང་བོ།[1] །ཞེས་སོ། །

འོད་གསལ་ལས་ཆུང་ཙུང་གཡོས་ཏེ་ལངས་པ་ནི། དང་པོར་ཉེར་ཐོབ་དང། དེ་ནས་མཆེད་པ་དང། དེ་ནས་སྣང་བ་སྲིད་ལ། དེ་ནས་མར་མེ་ལྟར་འབར་བ་ནས་སྨིག་རྒྱ་ལྟ་བུའི་བར་བཞི་ལྷགས་ཕྲོག་ཏུ་འབྱུང་བར་གསུངས། དེ་ཡང་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཞི་ཀ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་འབྱུང་བ་རགས་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དང་པོར་ཆུང་མེ་ཚུ་ས་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་འབྱུང་ཞིང། དེ་ནས་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་རྣམས་དང། མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས།

དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལྟར་ན། མངལ་སྐྱེས་ཁམས་བྱུག་ལྟོན་ཀྱི་མིའི་ལུས་འབྲྀབ་ཚུལ་སོགས་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕ་མ་གཉིས་སྡོམས་འཛུག་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་བར་དོ་འགགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཟླ་བའི་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་ཀུན་གཞིའི་མིང་ཅན་དེ་ཞུགས་པའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མའི་མངལ་དུ་འཇུས་པ་ལས། སེམས་ཅན་ཀྱི་ལུས་འབྲྀབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་འཇའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འཇུས་པའི་གོང་བུ་དེ་མའི་མངལ་ཀྱི་སའི་ཁམས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྡུད་པར་བྱེད། མེའི་ཁམས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འགེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་མངལ་ཀྱི་སྒོང་པའི་ཆ་དེས་འགེལ་བའི་གོ་སྒྲབས་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །མངལ་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་འཇུས་པ་དེའི་ཚོགས་པའི་སའི་ཁམས་ཀྱིས་ལྷ་ཞིང་སྲ་བར་བྱེད། ཆུས་གཤེར་བ་ཉིད་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ཤོག ༢༥༢ ཁ། དང་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ཁ-༦

དུ་བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། མ་ཧོངས་པ་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུང་བ་ཅུའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་ལུས་དེ་འཕེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱིས་ལུས་དེ་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་རྒྱུད་རྒྱལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཚོས་སྐོར་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། གཞི་ལ་འཚེ་བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་དང་སྦྱར་ནས་རགས་རིམ་ནས་ཕྱ་རིམ་ལ་ཐིམ་ཚུལ་དང་། ཕྱ་རིམ་ནས་རགས་རིམ་འགྲྀབ་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་ཚུལ་འདི། སྲིད་པར་སྐྱེ་འཚེ་འབྱུང་ཚུལ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཉིན་ཞག་ཕྱོགས་གཅིག་གི་ ༡ སད་པ་དང་། ༢ ཟླ་ལམ་དང་། ༣ གཞིད་འཕྲུག་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་ལའང་ཤེས་པ་རགས་རིམ་ནས་ཕྱ་རིམ་ལ་འཛོ་བར་འཛོག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐ་ན་ཆས་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལའང་། གཞིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ཟླ་ལམ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ས་ད་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་མངོན་གྱུར་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེར་རྩད་བ་སོགས་ གསུངས། དེ་ཡང་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྲ་དང་རྣམ་རྟོག་དང་། གཟུང་འཛིན་གྱི་གཞིས་སྣང་རགས་པས་བསྟན་པ་ལས་ཆེས་འདས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ས་མ་གཏུག་མའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཤེག་ཡོད་པ་ནི། རྒྱུན་གྱི་ཐ་མལ་པའི་སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འང་སྐབས་འགར་མཚོན་རྟགས་ཅམ་མངོན་ཐུབ་པ་ནི། ས་ངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་རིམ་པ་གཞིས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྟོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཞལ་ལུང་དུ།

ཚོས་སྐུ་རབ་དགའ་མཁའ་མཉམ་པ། །ཤེ་དང་བརྒྱལ་དང་གཞིད་ལོག་དང་། །

བླལ་དང་འཁྲིག་དུས་སྐད་ཅིག་ཙམ། །སྲོང་བར་འགྱུར་བས་རབ་བསྭོམས་ནི། ।[1]

ཞེས་ཤེ་བ་དང་། བརྒྱལ་བ་དང་། གཉིད་འཐུག་པོའི་གནས་སྐབས་དང་། བླལ་བ་དང་། འཁྲིག་དུས་ཏེ་འཛོག་གས་བདེ་སྲོང་བའི་གནས་སྐབས་རྣམས་སུ། ཐ་མལ་བ་རྣམས་ལའང་རང་བྱུང་གིས་གཞུག་སེམས་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་སྐད་ཅིག་ཙམ་སྟེ་ཡུན་ཐུང་ངུ་ཞིག་ལ་འཚར་བར་གསུངས་སོ།། ||

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྱེལ་བ། ཤོག ༧༥ ན། དགེ་བསྟུན་མ། དེག ༩༧ ཤོག ༡༶༧

རྒྱབས་བཅུ་པ། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

༧ སྔོང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་བློའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག

གོང་དུ་ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ནས། དེ་ནི་བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་བློས་རིག་པར་བྱ་བ། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། བློའི་ཡུལ་ལ་དབྱེ་ན། ༧ སྔོ་ཡུལ། ༢ གཟུང་ཡུལ། ༣ ཞེན་ཡུལ། ༤ འཇུག་ཡུལ་དང་བཞི་ཡོད། སྔོ་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཅིང་དེ་གཉིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྔོ་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་གང་ལ་ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་བའི་སྣོ་ནས་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཡིན། རྟོག་པའི་སྔོ་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་པ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་རྟོག་པ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་ལ་སྤང་སྒོ་བློ་དུ་བཤད་པའི་སྔོ་བ་རྣམས་ཡིན། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཀྱི་རང་ལྡོག་དངོས་མེད་ཡིན་ཡང་། ཕྱོན་ཀྱི་ཚད་མ་སྒྲ་བ་འགལ་ཞིག་གི་བཞེད་པ་ལྟར། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་མི་འགལ་བས། རྟོག་པའི་སྔོ་ཡུལ་དང་དངོས་ཡུལ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སོ། །

ཞེན་ཡུལ་ནི། རང་འཛིན་རྟོག་པཧམ་སྐྱེས་བྱའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་

ལ་འཛིགས་ཅིང། དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ལ་ཡོད། དགེར་ན། བུམ་པ་ནི་བུམ་པའི་སྟེམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པཉམ་སྐྱེས་བུའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཞེན་སྟངས་དོན་དང་མ་ཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་ལ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཞེན་སྟངས་དོན་དང་མི་མ་ཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཞེན་ཡུལ་མེད་དོ། ।རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཅིང། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་འདི་དང་འདིའི་སྟེམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་ཞེན་ཡུལ་མི་འཛིགས་པོ། །

འཇུག་ཡུལ་ནི། ཐོ་དོན་མཐུན་དང། གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཡོད། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཛིག ཇོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལའང་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཇོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བཇོད་བྱ་དེ་ཉིད་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཛིག་དགོས་སོ། ། །

འོ་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡུལ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡུལ་བཞི་ཀ་དང། ལ་ལར་ཡུལ་གཉིས་དང་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་ལྡན་པ་ཡོད། དེ་ཡང་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་བཞི་ཀ་ཡོད་ཅིང། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྟང་བ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྟང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཤེར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལ་ཡུལ་གསུམ་ཙམ་ཡོད་དེ། ཤེར་པོ་དེ་ཤེར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་འཇུག་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན། རི་བོང་རྡ་འཛིན་

རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་གཉིས་ཙམ་ཡོད་དེ། རེ་གོང་རྣ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རེ་གོང་གི་རྣ་སྒང་བ་དེ་རྟོག་པ་དེའི་སྒང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན། རེ་གོང་གི་རྣ་དེ་རྟོག་པ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཡང་དེ་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་དོ། །

གཞན་ཡང་། ཡུལ་ལ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ། དངོས་ཡུལ། ཤུགས་ཡུལ། དམིགས་ཡུལ་སོགས་ཀྱང་ཡོད། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་མངོན་སུམ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། རེ་གོང་གི་རྣ་དེ་རེ་གོང་རྣ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། ཐོ་དོན་མཐུན་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱུབ་པས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་ལ། ཐོ་དོན་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་མ་གྱུབ་པས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་དོ། །

དངོས་ཡུལ་དང་ཤུགས་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི།[1] ཐོ་དེ་ལ་སྒང་བཞམ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཡུལ་དེ་ཐོ་དེའི་དངོས་ཡུལ་དང་། ཐོ་དེ་ལ་མི་སྒང་ཞིང་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་ཐོ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཐོ་དེའི་ཤུགས་ཡུལ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་ཤིང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པས། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཤུགས་ཡུལ་དུ་འཇོག་ དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་

1 གོང་ཀྱི་ཚད་མ་པའི་ཁྱོད་ནས་པ་བཏ་རྡེ་ས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཐོ་ལ་ཤུགས་ཡུལ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཛད་ལ། ཐོ་བ་དགོན་སྡུ་པ་དང། བཅོམ་ལྡན་རིག་རལ། རྡེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡན་སྲས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་ཐོ་བ་དགོན་ཚོས་མཚོག་དང། ཞི་འཚོ་ཡན་སྲས་སོགས་འཕགས་ཡུལ་ཀྱི་ཚད་མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་བླངས་ཏེ་ཐོ་ལ་ཤུགས་རྟོགས་ཡོད་པར་བཤད་དོ།།

རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་རྟེས་དཔག་དེའི་དངོས་ཡུལ་དང་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་རྟེས་དཔག་དེའི་ཤུགས་ཡུལ་དུ་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །

བློ་དེའི་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བློ་དེས་སྟོང་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞིའམ། བློ་དེས་སྟོང་འདོགས་སའི་གཞི་སོགས་སྐབས་སྟོངས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། སྒྲ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་སྟོང་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་འཇོན་པའི་རྟོག་པས་སྟོང་འདོགས་སའི་གཞི་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཀའི་དམིགས་པར་འཇོག་ཅིང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་འཇོན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཇོན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་བློར་འཇོག་དགོས།

ཕྱི་ར་བློ་དེས་ཡུལ་ལ་བཅད་དོན་ཐོབ་མ་ཐོབ་ལས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ས་སྐྱམ་པ་ལ་ཕྱར་བ་བཙུགས་པ་བཞིན་བརྟན་པོར་གནས་པའི་བློ་ཆོས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་ཀྱི། འདམ་ལ་བཏབ་པའི་ཕྱར་བ་བཞིན་མི་བརྟན་པའི་བློ་ཆོས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་མི་ནུས་སོ། །རྟོགས་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་མདུན་གྱི་བུམ་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་དང་། ཐག་རིང་ནས་འཁེང་དུ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཟམ་རྟེས་དཔག་གིས་རྟོགས་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དོ། །

། བདང་ཤེས་ཆུམ་པ་བང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་ཆོད་པ།

བྱེ་བྲག་སྒྲ་བས་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཇོན་པའི་ཚེ་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་

རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྣམ་མེད་རྟེན་ཅེར་དུ་འཛིན་ཅེས་འདོད་ཀྱང། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྣོ་ནས་མཐོང་བར་འདོད། དེ་ཡང་ཁྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ནི་དབང་པོ་ལ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཤར་བ་མི་སྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ལ་སྟོང་སེར་སোགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མི་འདོད་དོ། །ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལའང་ནང་གསེས། ཤེས་པ་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཡང་ཤེས་པ་མིན་ཟེར་བ་དང། ཡང་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

དབང་ཤེས་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་དགེར་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཚ་དང། རང་གི་ངོ་བོ་སྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཚ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞེད། དེ་དང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཁྱད་མེད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པའི་དོན། རང་རྒྱུ་ལས་རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའི། རང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཚ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞེད། རང་རིག་འདོད་པ་ལྟར་ན་དེ་དང་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་སྲོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །

སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བའི་གཟུང་བ་ནི་སྟོན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཞེས་པ་ནི་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་གཟུང་བ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་འདོད་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཐུན་ཡང་། མདོ་སྡེ་པས་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་རང་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་བཀག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔེར་ན། ཤོག་བུའི་ངོས་ལ་ཐེལ་ཙེའི་རི་མོ་འབེབས་པའི་ཚེ་རི་མོ་དེ་ཉིད་ཐེལ་ཙེའི་ངོས་ནས་པར་ཤོག་བུའི་ངོས་ལ་གཏད་པ་ལྟར། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་དེ་ལ་ཤར་བའི་སྟོན་པོའི་འཕྲུལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པོས་ཚུར་གཏད་པར་འདོད་ལ། གལ་ཏེ་འཕྲུལ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མིན་ན་སྟོན་པོ་མེད་པའི་སར་ཡང་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འདོད། ཕྱི་དོན་མི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྟོན་པོའི་འཕྲུལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པོས་ཚུར་གཏད་པ་མ་ཡིན་ཡང། མེ་ལམ་དུ་སྟོན་པོ་སྣང་བ་བཞིན་ནང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་བཀག་ཆགས་སྣོན་པའི་དབང་གིས་ཤར་བར་འདོད་དོ། །

བྱེ་བྲག་སྣ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ནི་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་རྟེན་པར་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བར་ན་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ཞེག་མེ་དགོས་པས། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ལ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཚེ་གོ་ས་དེར་གནས་པའི་བུམ་པ་རང་མཚན་པ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོས་རྟེན་པར་མཐོང་བ་དང། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་

དབང་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་འཛིན་པཱལམ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད། མདོ་སྡེ་པས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། གང་གིས་གཟུགས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད། བྱ་སྨྲས། གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མིག་ཤེས་ཁོ་ནས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས། ཅིག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བརྗོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

> མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན། ། གང་ཕྱིར་བར་དུ་ཆོད་པ་ཡི། ।གཟུགས་ནི་མཐོང་ཕྱིར་ལོ། ।[1]

ཞེས་བྱ་སྟེ་འདོད་པ་བཀོད་པ་ལྟར་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། "རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྟེ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་པས་བསྟོན་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་སྐྱེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་མིག་གིས་མཐོང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲྭལ་བོ། ।[2]" ཞེས་སོ། ।

བྱ་བྲག་སྟེ་བས་མིག་ཤེས་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་བསགས་པ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཞིང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་མ་རྟོགས་ཀྱང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པར། ཐུགས་ཀར། ཕྱི་ཀ ᠔᠓ ཤོག ᠒ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠈᠌᠕ ཤོག ᠈᠌

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པར། ཤུ གནས་དང་པོ། ཤོག ᠈᠌᠓ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠈᠓ ཤོག ᠈᠌᠈᠌

བསགས་པའི་རགས་པའི་གོང་བུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འདོད་དེ། དགེར་ན། ཐག་རིང་ནས་སྣུ་དང་བྱ་མ་ལ་སོགས་པའི་ཉག་མ་རེ་རེ་ནས་ཡན་གར་དུ་གནས་པའི་ཚེ་མི་མཐོང་ཡང་། མང་པོ་ཚོགས་པའི་གོང་བུ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འདོད། དེ་ཡང་སྟོན་དགེན་རྡོ་རྗེའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས།

རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབང་སྐྱེས་བློས། །མངོན་སུམ་དུ་ནི་ཐུ་བས་གསོ་རིག །
ཁ་ཚེ་བྱེ་བྲག་སྟུ་བ་ཡི། །གཞུང་འདི་ཡིན་པར་མཁས་རྣམས་བཞེད། ।[1]

ཅེས་དང་།

ཡང་སྟོན་དགེན་དེའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཤད་པ་ལས།

འོན་ཏེ་རྟེ་ལྟར་མདོ་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདི་དག་གི་ལྟར་ན་ཡང་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་། རྣམ་པ་མེད་པའི་དབང་སྐྱེས་བློ། ।རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་དངོས་སུ་རིག ।དབང་པོ་ལྟ་དབང་བྱེད་པ་རྣམས་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བའི་བློ་གྲོས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པས། དེ་དག་གི་བཞིན་རྣམ་པས་བར་དུ་ཚོད་པ་བཏགས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་རྡུལ་ཕྲན་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ཕུང་པོ་རིག་ལྟ་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ན་རྟེ་ལྟར་དེ་དག་སྣང་དུ་རུང་ཞེ་ན། དེ་དག་རེ་རེ་བ་ནི་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ་རིགས་མ་ཟུན་པ་གཞན་དང་ལྡན་ཅིག་པ་ནི་དབང་པོའི་ཕྱོགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནའོ། ।སོ་སོར་སྣང་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་བཅུད་མ། ཞ། ཚོགས ༢ ཀོག ༣ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ནི། ༥ རེ ཀོག ༡༡༥

དུ་མི་རྒྱང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་འདུས་ཀྱང་སྟོང་དུ་མི་རྒྱང་བའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། སྐྱ་ལ་སོགས་པ་གྲགས་པ་རྣམས་ཐག་རིང་པོ་ནས་མི་མཐོང་བ་ཡང། སྟོན་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང།

དེ་ལྟར་བྱེ་བྲག་སྟོ་བས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚེ་རྣམ་པས་བར་མ་ཚོད་པར་རྣམ་མེད་རྟེན་ཆེར་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་བཅས་སུ་གྱུར་ན་དེས་དངོས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་སྣང་བར་བསམས་ནས། གཙོ་བོར་དབང་ཤེས་རྣམ་བཅས་སུ་སྣང་བོ། །དེ་ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་རིག་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་མེད་པར་ཡུལ་ཁོ་རང་གསལ་བར་རིག་ན་ཡུལ་དེ་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོར་ཐལ་བར་འགྱུར་བར་བཤད་དོ། །

རྣམ་བཅས་འདོད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཡུལ་རིག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ཤེལ་དག་པ་ཚོན་གྱིས་ཁ་དོག་བསྒྱུར་ཏེ་བལྟས་པའི་ཚེ། ཚོན་དང་ཤེལ་གཉིས་ཀ་མཐོང་བར་འདྲ་ཡང། ཤེལ་ནི་རང་ངོས་ནས་དང། ཚོན་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རིག་པ་ལྟར། དབང་མངོན་ལ་ཡུལ་གྱི་འདྲ་རྣམ་བར་མ་ཚད་པར་འཚར་ལ། གཟུགས་སྣ་སོགས་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྟོང་བར་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་དབང་ཤེས་རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་མཁན་ཐུན་མོང་གིས་འདོད་ལ། དེ་དག་གིས་མིག་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པ་ནི་མིག་ཤེས་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཞི་ཤོག ३५ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ४३ ཤོག ९४१

རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱེད་ཅིང། མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་མིག་ཤེས་ལས་འོག་སུ་མེད་པར་འདོད། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་གྱི་བཤད་སྦྱར་ལས། “དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པ་འདི་དག་ནི་ཤེལ་དག་པའི་ཟླུང་གི་ཚོན་གྱི་ཁ་དོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བའི་ཚེ་ཤེལ་དང་ཚོན་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་དེའི་མིག་གིས་གཟུང་བ་ན་ཤེལ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བ་ཡིན་ལ། ཚོན་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱིས་གཟུང་བ་ཡིན་པས་སྐྱེས་བུས་གཟུང་བ་གཉིས་བ་ཟླུང་བ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བ་འདི་ནི་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་སྣང་བའི་གཞི་ནི་ལོག་ཤེད་ཉིད་ཀ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་བར་མེད་པ་མ་རེག་པ་དག་གི་ངོ་བོར་འདོད་པས་གཟུང་བ་གཉིས་སུ་སྣྲོའོ། [1]” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་ན་སེམས་ཙམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཤེས་པ་རྣམ་མེད་བཀག་ནས་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་གོང་བུའི་གཟུགས་ཡོད་མེད་མི་མཐུན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། “ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་ན་དེའི་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ཁྱད་པར་ཡང་བསགས་པའི་གཟུགས་མེད་མིན་ཞེས་སྨོས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གྱད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་གོང་བུའི་གཟུགས་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་སྟེ། [2]” ཞེས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཚ། ཨོག ๙๔ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེ། ๔ᵓ ཨོག ๑๙๗

2 གོང་མཚན་ངམ། ཨོག ๙๔ ཁ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེ། ๔ᵓ ཨོག ๑๙๔

ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་སྟོན་པོ་དང་སྟོན་འཛིན་མེད་ཅེས་གཉིས་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་། སྟོན་པོ་དང་སྟོན་པོ་དེས་བཞག་པའི་ཅེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་གཉིས་འདྲ་བ་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས། སྟོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་སྟོན་པོ་སྣང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་ཤིག ཇི་ཙམ་གྱིས་དོན་སྟོན་པོ་དེ་ཚོར་བཞམ་སྒོང་བར་ཡང་བཤད་ཚོག་གོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མ་རྒྱན་ལས།

ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་ཕྱོགས་ལའི། །དངོས་སུ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཀྱང། །
དེ་དང་གཟུགས་བརྙན་འདྲ་བས་ན། །བརྟགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོར་བར་རྟོག། [1]
ཞེས་དང་། ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།
དོན་གྱི་རྣམ་པས་བསྟུར་ལྟན་པའི། །རྣམ་ཤེས་སུ་ཞིག་མི་འདོད་པ། །
དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་རིག་པ་ཡི། །རྣམ་པ་འདི་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། [2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཕྱིན་ཆད་ངེས་པར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་ན་གང་ཞིག་གསལ་བར་སྣང་བས་ཕྱི་དོན་གསལ་བར་སྣང་བར་འཛིག་པའི་འབྲས་མེད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ན། ཕྱི་དོན་རིག་པར་འཛིག་པར་རྟོགས་ཡང། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཅི་འཛིག་མི་ནུས་པར་བཤད་ཅིང། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་རང་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པས། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛིག་ཚུལ་སེམས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ས། ཕྱི་ཀ ༧༥ ཤོག ༥༦ ཕ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༥᐀

2 གོང་མཚན་ངེས། ཕྱི་ཀ ༩༠ ཤོག ༥༦ ཕ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༥᐀

ཅམ་པ་དང་མ་ཐུན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །

༢ རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་བདག་མཉམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྩོད་པ།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྣོན་ནས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། འོན་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། ཡུལ་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ཡུལ་དེ་དང་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བས་ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མི་རུང་བས། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་སྙེད་བྱུང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་དེ་སྙེད་འབྱུང་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ།

 ༡ ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་གཟུང་འཛིན་གྱིས་མཉམ་པ་དང་། ༢ ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ་དང་། ༣ ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་བཅས་ལན་འདེབས་ཚུལ་གྱི་སྣོ་ན་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་བ་ཞིབ་པར་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་ཚུལ་དེ་དབུ་སེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་པལ་ཆེ་བས་འཕད་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་ཅིང་། འདི་ལྟར་ན་ཡུལ་ཁྱོད་ལྟ་བའི་སྟེང་གི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་འཛིན་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སོགས་མི་དགོས་པར་ཁྱེད་མིག་ཤེས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འདོད་དོ། ། ། །

༥ སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག

བློ་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱི་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། བློ་ལ་ནང་གསེས་སེལ་བས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང། སྒྲུབ་པ་སྟེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་དང། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་པ་དེ་ཡིན་པས། འདིར་ཚུལ་འདི་རགས་ཙམ་བཤད་པར་བྱའོ། །

དེ་ཡང་གོང་དུ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་སྒྲབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར། ཡུལ་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྟོག་པའི་བློ་རྣམས་ནི། ༡ རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མདུན་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་རྫས་གྱིས་བསྟེད་པ་མ་ཡིན་པར། ནང་གི་བློའི་གོམས་པཉམ་བཏགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དང། ༢ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་རང་མཚན་བྱེ་བྲག་པ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དོན་སྤྱི་ཉམ་རྟོག་པས་བཅོས་པའི་ཚོས་ཤིག་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང། ༣ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འཇེས་པར་སྣང་བའི་སྟོན་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ནམས་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ཡང་སེལ་བས་འཇུག་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུས་བུམ་པ་མཐོང་བའི་ཚེ་བུམ་པ་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བུམ་མེ་རྟག་སོགས་ཚད་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་མིན་ཞིང་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཚ་གཅིག་ཙམ་མཐོང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཡུལ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ། རང་གི་ཁྱད་ཆོས་བུམ་པ་བུམ་པ་ཡིན་པ་དང། མེ་རྟག་པ་ཡིན་པ། བྱས་པ་ཡིན་པ། ཆོས་བྱུང་ཡིན་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡུལ་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་བུམ་པ་བུམ་པ་མིན་པ་

སེལ་བའི་སྨོ་ནས་འཇུག་པ་ལས། བྱམ་པ་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་དང་བྱམ་པ་མ་བྱས་པ་ཡིན་
པ་སོགས་སེལ་བའི་སྨོ་ནས་བྱམ་པ་མི་རྒྱ་པ་དང་བྱམ་པ་བྱས་པ་སོགས་ལ་འཇུག
པ་མིན་པས། ཏོ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པཉམ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ
ཞེས་བྱའོ། །ཚུལ་འདི་ནང་པའི་ཚད་མའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས
པས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ཆུང་རྒྱས་པར་བཀོད་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ
ལས།

རྟེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །འཇིན་ན་ཆོས་གཅིག་ངེས་གྱུར
པས། །ཆོས་ཀུན་འཇིན་ཏེ་སེལ་བ་ལ། །ཉེས་པ་འདི་ནི་ཐལ་མི་འགྱུར། །གང་ཞིག
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལ་ཚད་མ་གཞན་མི་འཇུག་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི
གང་གི་ཚེ་རྟེས་སུ་དཔག་པས་ཀྱང་བསྟན་པས་དངོས་པོ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི
རྣམ་པར་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཆོས་གཅིག་ངེས་ན་དེ་དང་ཐ
མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངེས་པས་ཚད་མ་གཞན་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ངེས
ན་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ངེས་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་རྟེས་སུ་དཔག
པས་སྨོ་འདོགས་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་ནི་གཅིག་གིས་སྨོ
འདོགས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་པ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི
ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་དུ་གཞན་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །མ་རྟོགས་པ་ངེས་པར་འགྱུར
བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོན་དུ་འགྱོ་བ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དཔེར
ན་དུ་བ་གློ་བུར་བ་ལས་མེ་རྟོགས་པ་ལ་ལུ་བ་སྟེ། དེ་ལ་ནི་མེ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་འདོགས
པར་མི་སྲིད་དོ། །དེ་བས་ན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན
ནོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཆོས་ཅན་རྟོགས་ན་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར
འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་ཐ་དད་ན་མ་འཁྲོལ་པ་ནི་དེ་ལ་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད
ཟིན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡང་དེ་མཐོང་བ་ལ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་ངེས་པ་ནི་ཀ

> ལས་ཤེ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ན་ལས་ཡིན་ནོ། །དེ་[1]ཡང་ཕྱོགས་དེ་བློ་མེ་དང་ལྡན་པར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བས། དེས་དབེན་པའི་ངོ་བོར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ན་ཇི་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། དེའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་ཟློ་ཚོམ་དང་བྲལ་བ་ནི་དེ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་ཡང་མི་བྱེད། དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ལ་གྲུབ་པར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྟགས་སེལ་བའི། །ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གྲུབ་གྱུར་ན། །དེ་ལས་མ་གྲུབ་གཞན་ཅི་ཡོད། །[2]

ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། བསྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།[3]" ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུས་བུམ་པ་མཐོང་བའི་ཚེ་བུམ་པ་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཆ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ལ་མཐོང་བར་འཇོག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ཡང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དང་། དེ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། བློ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡུལ་བུམ་པ་དེ་དང་ཕྲད་ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་དེས་བློ་ལ་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་སྣང་བ་དེ་དབང་ཤེས་དེར་འཕོས་པ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་བློ་རྣམས་ནི།

1 སྔེ་དགེར་ད་ཡང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་སུ་དེ་ཡང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

2 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོའི་བཤད་པ། ཤོག ༢༧༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༤༣༩

3 གོང་མཚུངས། ཤོག ༢༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༤༣༢

ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་ཡུལ་རང་མཚན་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་སྨོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་དེས་ཤིད། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། །
ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཚ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །[1]

ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེ་དག་ཀྱང་གཙོ་ཆེར་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

གཞན་ཡང། གོང་དུ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། ཐོས་གང་དང་གང་ཡིན་རྟེད། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རིགས་ཤམ་སྦྱོ་དང། ཡོན་ཏན་ནམ་ཁྱད་ཚོས། ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ། ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པ་རྣམས་སེལ་བས་འཇུག་པར་འཛིན་དགོས། དེས་ན་དཔལ་ལྡན་བའི་དབྱ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང། “དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བོ་རྣམས་ཐུན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།[2]” ཞེས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཐུན་པ་དང། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་གྲུང་བའི་ཁྱད་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སེལ་བས་འཇུག་པ་དང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ་གོ་དོན་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་འཛོན་རྟོག་པ་ཡུལ་ཤིང་ལ་འཇུག་པ་ན་ཤིང་གི་ཁྱད་ཚོས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ༥༦ ཨོག ཁ༧ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ᳘ ཨོག ༥᳘᳘᳘

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ལ། རབ་ཏུ་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཨོག ३५ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳘᳘ ཨོག ५ཁ

ཤེད་མི་རྟག་པ་དང་། བྱས་པ་སོགས་ཆ་ཤས་གཞན་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་དུ་བསལ་ནས་ཡུལ་ཤེད་གི་ལྷོག་པ་གཅིག་བུ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཡུལ་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་གཏན་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པ་མིན་པར་ཡུལ་ཅན་རང་གི་ངོས་ནས་ཕར་བཙལ་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་པས། གང་བཙལ་བཞམ་གང་ལ་སེམས་གཏད་པའི་ཚོས་དེ་ལ་འཇུག་གི་དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི། དམིར་ན། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་བསམ་པ་ན་བློ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱམ་པའི་མཚུ་དང་། ཞབས་ལྟོ་བ་སོགས་མཐོང་བ་དང་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིད་ལ་འཆར་ཡང་དེ་ནི་བློའི་འཇུག་པ་སྐྱར་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ལས། རང་གི་རྣམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་པ་ན་བྱམ་པའི་མཚུ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་ཚེ་ཞབས་དང་ལྟོ་བ་མི་འཛིན་ལ། ཞབས་ལ་ཡིད་གཏོད་པ་ན་ཞབས་གཅིག་བུ་ལས་གཞན་མི་འཛིན་ཅིང་། ཆ་ཤས་ཚོགས་པའི་བྱམ་པ་སྤྱི་ཙམ་པ་ལ་ཡིད་གཏོད་པའི་ཚེ་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་མི་འཛིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པཞམ་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་རྗེ་སྟེང་བ། །དེ་བསལ་ཕྱིར་ན་དེས་པ་དང་། ।
སྒྲ་ཡང་དེ་སྟེང་ཁོན་དེས། ।དེ་དག་སྒྲོ་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན། ।[1]

ཞེས་སོ། ।

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པར་བཤད། སྤྱི་འི་ཆ་ནས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེགས། ཕྱོགས་ ༥༠ ཤོག ༥༨ བ། དམེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤᳘ ཤོག ᳘᳘᳘

ཚེ་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་འཛིན་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་སྟོངས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལས། ཡུལ་ཅན་རང་གི་ངོས་ནས་ཕར་ཞེན་པའམ་བརྟགས་ནས་འཇུག་པ་མིན་པར། ཡུལ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཡུལ་དེའི་མཐོང་རྒྱང་གི་ཚ་ཤས་སམ་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པས་ཚ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །[2]

ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་བརྗོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་སེལ་འཇུག་ཏུ་འཇོག་སྟེ། ཕྱི་ར་བརྗེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས། མིང་བརྗོད་ཀྱིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་བརྗེས་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་བརྗོ་ཞེས་པ་དང་། བརྗོད་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཅེས་སོགས་སྐབས་མང་པོར་གསུངས་ལ། གཞན་སེལ་བ་ཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་རྣམས་བརྗོད་དབང་གིས་འཇུག་ཅེས་པ་ནི། སྒྲའི་དོན་ཏེ་བརྗ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱི་ལ་བྱས་ནས། དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་ནས་ཡུལ་ལ་ཕར་འཇུག་པའི་ཐོ་ལ་སེལ་འཇུག་དང་། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཡུལ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་སྟོངས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཐོ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འཇོག

དེ་ལྟར་ན་སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་ཚ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ། སེལ་འཇུག་གི་ངོ་བོ་དང་། རང་ཡུལ་ལ་ཚ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་

1 གོང་མཚུངས། ཐྲི་ཀ ༥༤ ཨོ་ཀ ཁ༦ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ་ཨ ཨོ་ཀ ༥ཨ་ཨ

2 གོང་མཚུངས། ཐྲི་ཀ ༥༤ ཨོ་ཀ ཁ༦ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ་ཨ ཨོ་ཀ ༥ཨ་ཨ

འཇུག་པ། སྒྲུབ་འཇུག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། སྤྱིར་སེལ་འཇུག་ལ་སྒྲ་བློ་གཉིས། སེལ་འཇུག་གི་སྒྲ་ནི། ཇོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང་། སེལ་འཇུག་གི་བློ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། སེལ་འཇུག་ལ་གང་ཟག་འཇོག་མི་འཇོག་གི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། སྒྲུབ་འཇུག་གི་བློ་ནི། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། སེལ་འཇུག་གི་བློ་དང་རྟོག་པ་དོན་གཅིག །སྒྲུབ་འཇུག་གི་བློ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པ་དང་། གཞན་སེལ་བས་འཇུག་པ། འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། བརྡའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། དོན་སྤྱིའི་དབང་གིས་འཇུག་པ༑ དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ། ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ་སོགས་དོན་འདྲ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ། དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། རང་ཡུལ་ལ་གསལ་སྣང་དང་བཅས་ཏེ་འཇུག་པ། དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇུག་པ། ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་བུམ་པའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་སྣང་ཞིང་འཇུག་ལ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་ནི་བུམ་པའི་སྟེང་གི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྱི་རིས་ཕྱེ་ནས་བུམ་པ་བུམ་མིན་ལས་ལྡོག་པ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མཐོང་བ་འཁག་ལའང་ཤེས་པ་གང་། །སྤྱི་ཡི་དོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་པ། །

གཞན་གྱི་ཚ་སྨོ་མ་བཏགས་པ། །དེ་ཙམ་སེལ་བའི་སྨྲོ་ད་ཡུལ་ཅན། །[1]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

གང་དག་གི་ཚོག་དངོས་པོའི་དབང་། །ལྷུར་བརྟེད་བརྟེད་འདོད་མི་བརྟེན་པ། །[2]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་སེལ་བའི་ དབང་གིས་འཇུག་པར་བཞེད་པ་འདིས། བཏ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་ བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལའང་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་གོ་ནུས་ཏེ། དགེར་ན། བ་ ལང་དཀར་ཟལ་ཞིག་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། ཆོག་དང་ལྷོག་ཤལ་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་ འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བརྗོ་བྱས་པ་ལས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་སྲུར་མཐོང་བ་ན། འདི་བ་ལང་ ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་གིས་སྐྱེ་བ་འོང་བ་འདི་ཡང། ཆུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་བཤད་པ་ལྟར་ ཀྱི་བ་ལང་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཕྱི་དོན་གཞན། བ་ལང་གི་བྱེ་ བྲག་དེ་གཉིས་ལས་འོག་ཆུ་བྱུབ་པའི་རྒྱུ་བའི་ཚོས་ཤེག་ཡོད་པ་དེའི་དབང་གིས་ མིན་པར། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྲུར་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུ་ཐོ་ངང་གིས་སྐྱེ་ཁུས་ པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བ་ལང་གི་དོན་བྱེད་པར་འཇུ་བ་སྟེ་འབྲས་བུ་འཇུ་ བར་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཞིག་གཞིར་བྱས་ཏེ་བརྒྱ་པ་ལས། ཕྱིས་ཅིག་ཤོས་ལ་ དམིགས་ནས་འདི་བ་ལང་ངོ་སྟམ་པའི་ཐུ་སྐྱེ་ཁུས་པར་བསྒྲུབས། དེ་ལྟ་ན་ནང་པའི་ ཚད་མ་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། ཕྱི་ཐུ་ཞེས་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་འཇུ་ཐུ་ལ་འཇོག་

1 གོང་མཚན་བསྡུ་ཐུ། ༩༢ ཤོག ཕ། བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཕ་ཤ ཤོག ༩ཤ་༩

2 གོང་མཚན་བསྡུ་ཐུ། ༧༥ ཤོག ཕ། ཕ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཕ་ཤ ཤོག ༩ཤ་༥

ཅིང་། དེ་ཡང་རིགས་མཐུན་གྱི་ཚོས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་བློ་སྐྱེ་བ་ནི་རང་ཅག་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དང་། དོན་བྱམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་དོན་སྟེང་ནས་བྱུབ་པའི་འཇུག་པ་གཏན་ནས་འཛིག་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འཇུག་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པས། སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་སྟ་བ་པོའི་བཙོ་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྟོས་ཚབས་ཆེ་བར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་གཞན་སེལ་དང་བརྡ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་ཤོར་འདི། ནང་པའི་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་བླང་དང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིར་ལྟ་བྱུབ་རིག་པ་དང་། ཁྱད་པར་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་བྱུབ་རིག་པར་བཞག་པའི་མཛད་རྟེས་བློན་མེད་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་པར་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

༤ ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བང་སྒར་རྣམ་བཤད་ཀྱི་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག

དེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་དབྱུད་པ་བྱེད་ཚུལ་ལྟ་བུར་མཚོན་ནས་བློ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ། སྤྱི་ར་བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ནི་གཙོ་བོ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛིག་ཅིང། དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེ་ཚུལ་འདི་གོང་ཀྱི་ཚད་མ་པ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཕྱི་པས་སྟོལ་བཏོད་པར་གྲགས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱི་པས་བློ་རིག་བདུན་གྱི་གྲངས་དེས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། སྤྱི་ར་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདེས་འགལ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་ཕྱེད་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པར་འཇུག་པ་དང། ཐ་དད་པར་གནས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེ་ཚོམ་སྟེ་མི་

རྒྱ་བར་དོགས་པ་ཉིད་ནི་རྒྱ་བར་ཡང་དོགས་པས་དེ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་ཕྱེད་པས་ སོ།། །གཉིས་པ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ དང་། མཐུན་པར་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ལོག་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ལའང་ལྷོག་ཟློག་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ཚུལ་ལ་མི་གནོད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། གནོད་ པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ ལའང་ཡུལ་རྟོགས་ཟིན་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་སྤང་མ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་བཅད་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ལའང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསལ་བར་མཐོང་ བས་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལ་གནོད་པ་དང་། གསལ་བར་མ་མཐོང་བས་གནོད་པ་གཉིས་ ལས། དང་པོ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །གཉིས་པ་ལའང་རྟོགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ པ་དང་མ་འབྲངས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ དཔྱོད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་དང་། ཚད་མའི་བློ་གཉིས་ཏེ་དེ་ལྟར་བློ་ ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བདུན་དུ་དབྱེ་བར་གསུངས་སོ། །[1]

དེ་ཡང་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་གི་བློ་ལ་ལྷོས་ཏེ། བློ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་ན། དང་པོར་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ ཟོར་བས་པའི་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྒྲུར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ བློ་བང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་ རྟོག་ཤུགས་ཆེ་བ་དག་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཅོམ་ནས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བློ་སྐྱེད་ཅིང། དེ་ནས་ རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་སོགས་རྒྱ་མཚན་བསམས་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བློ་དེ་

1 བློ་པའི་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུན་སེལ། ཤོག ༢ ཐད་དུ་གཟིགས།

ཡང་བཟློག་ནས་ཡིད་དགྱོད་སྐྱེ་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་ཚེམ་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་ཡང་བསམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དེས་པ་བརྟན་པོ་རྟོག་པའི་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེའོ། །དེ་ལྟར་དོན་དེ་ལ་དེས་པ་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་འགྲིག་པར་གོམས་པ་རྒྱུན་བསྟེངས་ཏེ་རང་གི་བློའི་གོམས་གཤེས་ལྟ་བུར་འགྱུར་དགོས་པས། དེ་ལྟར་གོམས་པའི་བློའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་བཅད་ཤེས་འབྱུང། རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་འགྲུབ་པའང་མཐར་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་པ་དང་། ཡང་ཚད་མས་དེས་པ་རྟོག་ནས་གོམས་པའི་བློ་དེ་ཡང་ཡང་གོམས་པས་མཐར་དོན་སྟོ་དང་མ་འདྲེས་པར་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་དགོས་ལ། མངོན་སུམ་དེ་ཡང་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མ་དེས་པའི་སྣང་ལ་མ་དེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིག་པ་བཅས། ཆེ་ལོང་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གོ་རིམ་དེ་དང་བསྡུན་ནས་བློ་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་འཚད་ལ།[1]

བློ་རིག་བདུན་མཚན་གཞི་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་དང་སྦྱར་ནས་ངོས་བཟུང་ན། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་མེ་མེད་སྣམ་པ་ལྟ་བུ་ལོག་ཤེས་དང་། ལ་དེའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་དམ་མེད་པལ་ཆེར་ཡོད་སྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཐེ་ཚོམ། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་སྣམ་ཡང་ཡོད་པར་དེས་པ་མ་རྟེད་པའི་བློ་ལྟ་ཡིད་དགྱོད། དུ་བའི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་དེས་པའི་བློ་ལྟ་རྟེས་དཔག་ དེ་འདྲའི་རྟེས་དཔག་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་བཅད་ཤེས། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མེ་ཡིན་པར་མ་དེས་

1 བློ་རིག་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བཤད་ན་འཇུག་པ་བདེ་བར་ཨ་གོང་ས་མཚོག་གིས་བཀའ་སྩལ།

པའི་བློ་ལྡན་གྱི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློར་འཛིན་གོ། །

༧) ལོག་ཤེས།

ལོག་ཤེས་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་བློ་རིག་བདུན་ལས་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གིས་ཡུལ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་ན། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པའི་བློའི་དབང་གིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་ལྟ་བའི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་འབྱུང་ལ། དེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་སོགས་སྡུ་ལྟག་པར་གྲོ་བཏགས་ནས་ཆགས་སྡང་ཤུགས་ཆེར་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང། ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་སྡོད་ངན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཞུགས་ནས་རང་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྡོར་བར་བྱེད་པས། ལོག་ཤེས་ཞེས་པ་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བློ་རྣམས་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་འཇིན་བྱེད་དང། མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བློ་དེ་འགོག་པའི་ཐབས་སུ་དང་པོར་མི་ཤེས་པཉམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བློ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་འགོག་པ་གལ་ཆེ་བས། དེ་ལ་བློ་ཡང་དག་པ་དང། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པཉམ་མི་ཤེས་པའི་བློ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བློ་དེ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་དང། བློ་དེས་ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འབྱེད། དཔེར་ན། ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ནས་འོད་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་སྟེ། འོད་དེ་དོན་ལ་འཁྱག་པའི་འོད་ཡིན་ཡང་ཤེལ་སྐོའི་འོད་ཡིན་འདུག་སྟམ་པའི་བློ་ཞིག་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། བློ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། ཉེ་སར་སོང་ནས་བལྟས་པས་སྤང་གྱི་བློ་དེ་དེ་མ་ཐག་འགག་ནས་འོད་དེ་འཁྱག་པའི་འོད་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན། བློ་དེ་བློ་

ཡང་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་བློ་སྒྲོ་མའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ། བློ་ཕྱིས་མས་གནོད་པ་ཞུགས་པས་ན། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་འགྱུར། །[1]

ཞེས་དང་།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

ཚད་མས་གནོད་ན་ཚད་མའི་བདག །ཡིད་བརྟན་དུ་ནི་མི་རུང་འགྱུར། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་རིག་པ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

ཅི་སྟེ་ཤེས་པས་མི་རྟོགས་ན། །དེ་ནི་ལོག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན། །[3]

ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་ལོག་ཤེས་ནི་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དང་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་བློ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཤོག ༩༩ ཤོག ༡༨༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༣

2 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༤ ཤོག ༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༧

3 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༦༥༨

རྣམས་སོ། །ལོག་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། མཚན་ཕྱེད་ན་ནམ་ལངས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་། རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམས་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཡིན། གང་རས་རི་སྟོན་པོར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་དང་། དུང་དཀར་སེར་པོར་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དང་། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ཚུར་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། ལྷོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་སོགས་ནི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་ནོ། །

༢) ཐེ་ཚོམ།

ཐེ་ཚོམ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲ་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ལྟུགས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ཤིང་། གཞན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བཀོད་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ལྟོད་དུ་སོང་ནས་སྒྲ་ཕལ་ཆེར་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་འབྱུང་བ་དང་། ཡང་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་རྟག་དགྱུད་ཞིབ་ཏུ་བྱས་པ་ལས། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་པའི་ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་འབྱུང་ལ། ཡང་བསྒྲུར་དེའི་དོན་ལ་སྤར་ལས་ལྟག་པའི་དགྱུད་པ་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་གམ་སྙམ་པའི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །

ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་ཞེས་པའི་མཐའ་གཉིས་ནི་དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་མཐའ་དང་། མི་རྟག་པ་མིན་པའི་མཐའ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་ཡིད་གཉིས་དང་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་མ་འེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། [1]" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐེ་ཚོམ་ལ་དབྱེ་ན། ༧ དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། ༨ ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ། ༩ དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་རྟག་གམ་སྟམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་རྡོ་འདྲ་ཞེག་སྟམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་སྟམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུའོ། །

༣) ཡིད་དཔྱོད།

ཡིད་དཔྱོད་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་དཔེར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློའི་ངོ་བོར་འགྱུར་ཐབས་སུ། གཞན་གྱིས་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་བཀོད་པ་དང་། རང་གིས་བསམ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་རྟག་གོ་སྟམ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། ཚད་མས་དེས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་བར་གྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམིགས་པའི་བློ་དེར་ཡིད་དཔྱོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཙོ་བོར་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོག་གྱུར་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༧༧༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲜᲚ ཤོག ᲧᲬᲢ

དམིགས་པའི་ཡིད་དགྱོད་སྒྲ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོའི་ཚོས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཡང་བཅད་དོན་མ་ཐོབ་པའི་ཞེན་རིག །ཡིད་དགྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོའི་ཚོས་ཞེས་པས་ལོག་ཤེས་དང་ཡིད་དགྱོད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅིག། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་པས་ཐེ་ཚོམ་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅིག། ཞེན་ཡང་ཞེས་པས་མངོན་སུམ་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅིག། བཅད་དོན་མ་ཐོབ་ཅེས་པས་བཅད་ཤེས་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་དང་རྟེས་དཔག་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་རྣམས་གཅོད་དོ། །དེ་ཡང་ཡིད་དགྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ཡང། སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ལས།

གཞན་ནི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བཡི། །ཤེས་པས་དོན་རྟོགས་སྒྲ་ལས་བྱུང། །
དེ་ཡང་བྱེད་པས་མ་བྱས་པཉམ། །ཡང་ན་ཡིད་ཆེས་ཚོགས་ཡིན་ཟེར། །
འདི་ནི་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡི། །ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན། །
རྟེས་དཔག་ཏུ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བྱལ་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་པས་ཡིད་དགྱོད་དོན་གྱིས་བསྟན་པར་སྟོང་རོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་ཀུན་ཏུ་ཀྱང་ཅན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ཞིག་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཀྱིས་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་ལ། རང་ལུགས་ལ་འང་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོག་ཏུ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཉིར་གསུམ་པ་ཚད་མ་གཞན་བཏུག་པའི་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༣-༥ ཨོག ༤༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། ངེས། ༧༠᾽ ཨོག ༧ ༣༤ ཐུ་པས་ཡིད་དགྱོད་ཀྱི་ཕྱོ་བཞག་པ་ལ་ས་བཏུ་ཀྱིས་ཚད་མ་རིགས་གཉིར་དུ་དགག་པ་མཛད་ཡོད་ལ། རྟོག་ལུགས་ཚད་མ་པ་རྣམས་དང་། རྟེ་ཚོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་རྟེ་པ་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཡིད་དགྱོད་ཞལ་ཀྱིས་བཞེས་སོ།།

གྱུར་པའི་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཞེག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་མངོན་རྟེས་གང་རུང་དུ་འཇོག་དགོས་ཞིང་ཡིད་དགྱོད་ལས་འོས་མེད་པས། བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་མོ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཚད་ཆེན་གྱི་གཞུང་འདི་ཡིད་དགྱོད་བསྟན་པའི་ཁྱབས་སྒྲུབས་པ་ལྟར་འདིར་བྱས་པའོ། །

ཡིད་དགྱོད་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དགྱོད། ༢ རྒྱུ་མཚན་དང་འགལ་བའི་ཡིད་དགྱོད། ༣ རྒྱུ་མཚན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དགྱོད། ༤ རྒྱུ་མཚན་མ་གྲུབ་པའི་ཡིད་དགྱོད། ༥ རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ཀྱང་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པའི་ཡིད་དགྱོད་དང་ལྔ་བཅས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་བྱམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དགྱོད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མ་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་བྱམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དགྱོད་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ལས་བྱམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དགྱོད་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ལས་བྱམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དགྱོད་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི། སྒྲ་བྱས་པ་དང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དགྱོད་ལྟ་བུའོ། །ཐ་མ་འདིའི་དོན་ནི་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཡང་འགོད་ཡུལ་གྱི་ཆོས་བས་སྒྲ་བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་གཏན་ནས་མ་ཆེད་པར་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཇོན་པའི་ཡིད་དགྱོད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད། ཡང་ཡིད་དགྱོད་ལ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དགྱོད། རྒྱུ་མཚན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དགྱོད། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་ལ་བཏེན་པའི་ཡིད་དགྱོད་དང་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་ཡོད།

མདོར་ན་ཕུང་སོགས་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་ཞིང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མི་རྟག་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དེས་རང་ཡུལ་བདེན་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཡང་ཚད་མའི་ངེས་པ་མ་ཐོབ་པས། དེ་ལྟ་བུའི་བློའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡིད་དཔྱོད་མ་གཏོགས་བློ་རིག་གཞན་དྲུག་གང་དུའང་འཛོག་ཏུ་མེད་དོ། །

༩) རྗེས་དཔག

རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལྟ་བུས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཤེས་འདོད་ཡོད་པར་བརྟེན་དེས་དྲན་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དཔྱད་སྒོམ་ཤུགས་དྲག་བྱས་པའི་འབྲས་བུར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་ཡང་ཐོག་མ་སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་ལ་ཐུག་ཅིང་། མཐའ་མ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན།

རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་བའོ།[1] །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

1 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤

རྒྱས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྟེས་སུ་བསྟུབ་བྱ་དཔག་པས་ནི་རྟེས་དཔག་ཅེས་བྱ། རྟེས་དཔག་ལ་གང་དུ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག ཐུགས་པའི་རྟེས་དཔག ཡིད་ཆེས་རྟེས་དཔག་དང་གསུམ།

དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཆུང་ཟད་ལྟོག་ཀྱང་ལ་མི་སྣུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྟེས་དཔག་རང་གི་སྟོང་ཡུལ་ལ། །ལྷང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བཤད། ། [1]

ཅེས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་ལྷང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐུགས་པའི་རྟེས་དཔག་ནི། ཐུགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྒྲ་བྱུང་ཐུགས་པ་ལ་མི་སྣུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་ཐུགས་པའི་རྟེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། རི་གོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་དུ་ཏོགས་པའི་རྟེས་དཔག་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེས་ན་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ལས། ।ཐུགས་པ་ཐ་དད་ཡུལ་ཅན་ཉིད། ། [2]

ཅེས་གསུངས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༥༠ ཤོག ༡༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ་ཤ ཤོག ༥ཤ་༥

2 གོང་མཚན་དེས། ཕྱོགས་ ༡༡༠ ཤོག ༡༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ་ཤ ཤོག ༥༥༥

ཡིད་ཆེས་རྟེས་དཔག་ནི། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཕྲོག་གྱུར་ལ་མི་སྣུ་བའི་ཞེན་རོག། ཡིད་ཆེས་རྟེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། དབྱུད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཕྲོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཡིད་ཆེས་ཚོགས་ནི་མི་སྣུ་བའི། །གྲྭ་ལས་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །[1]

ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༤) བཅད་ཤེས།

བཅད་ཤེས་བཤད་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཚད་མའི་རྒྱུན་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་བཅད་ཤེས་ཡིན། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྤྱ་མས་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་ཚད་མ་སྤ་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྣང་ཡང་རྟོགས་པའི་རིག་པ། བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན།དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི། །མི་འདོད།[2]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདིའི་ཚོགས་དོན་ཡང། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དྲན་པ་བཅད་ཤེས་ནི། རང་འདྲེན་

1 གོང་མཚན་ངེས། རང་དོན་ལེའུ། ཕྲོག་ ༢༧༩ ཤོག ༧༠༢ བ། དགེ་བསྟུན་མ། དེབ། ཤ་ཀ ཤོག ཅ་དད

2 གོང་མཚན་ངེས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཕྲོག་ ༣ ཤོག ༧༠ཤ་ བ། དགེ་བསྟུན་མ། དེབ། ཤ་ཀ ཤོག ཤ་ཀ

བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྤྱ་མས་བཟུང་ཞིང་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཧཱ་ལས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྣང་ཡང་དྲན་པས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས། བཅད་ཤེས་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་མི་འདོད་ཅེས་པའོ། །

བཅད་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས། མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་ལ། བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་དབང་མངོན་གྱི་བཅད་ཤེས་དང་། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མངོན་གྱི་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་ལ། རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་ལ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས། རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཐོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ཐོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དྲངས་པའི་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གོང་དུ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་གྱི་མ་རྣམས་བཅད་ཤེས་སུ་བཤད་པ་ཡང་། གཙོ་བོར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། “དང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་ནུས་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱུན་ངེས་པས་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྟངས་པ་ཡིན་ནོ། །[1]” ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །

1 སྐོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཇ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ৫ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৭০৩ ཤོག ১'১'৫ བོད་ཀྱི་ཚད་མ་པའི་ཁྲོད་ནས་མ་བཏ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་ཚད་མས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་ངོས་གཟུང་མངོན་སུམ་ལེའུར། འཕྲལ་པ་མེད་ཕྱིར་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་མ་འཕྲལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མར་སྟྲུབ་པ་དང་། བཅད་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་དྲན་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་བཞེད་ཅེས། མངོན་སུམ་ལ་སྦྱང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་བཞེད། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་སྒོ་བདུན་གྱི་རྒྱུན་ལེ་ལ་དུལང་ཚུལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་མོད། རྗོག་ལུགས་ཚད་མ་པ་

४) མངོན་སུམ་བཤད་པ།

མངོན་སུམ་བཤད་པ་ལ། དགེར་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་གོམས་འཇུས་བསྟེན་ཏེ་མེམས་གནས་དགུ་ལ་སོགས་པ་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་པའི་མཐར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དོན་གྱི་ངང་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །

རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ནི། བྱམ་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མངོན་པའི་མངོའི་དོན་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་ལས། "མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོའི་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[1]" ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཞེས་པས་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ་བསྟན། སྟོན་པོའི་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་རྟོག་བྲལ་དེ་བསྟན་པས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་ཚད་མ་རིགས་ཐེགས་ལས་ཀྱང་། "དེ་ལ་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། །[2]" ཞེས་གསུངས།

རྟོག་བྲལ་ཞེས་པ་ནི། རྟོག་པའི་རང་ལྡོག་དང་བྲལ་བ་དང་རྟོག་པའི་ཕྱས་དང་བྲལ་བ་སོགས་ལ་མི་བྱ་བར། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རྒྱང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བ་

རྣམས་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ཚད་མ་པ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་མ་འབྱང་དང་བཅས་པས་ཉི་མངོན་སུམ་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། སྒང་ལ་མ་ངེས་སོགས་ཡོད་པར་བཞེད།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༧༥ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ང་། ཤོག ༤༠

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༨༦༧ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ང་། ཤོག ༥༧༨

ལ་བྱ་ཞིང། དེ་ཡང་བློ་རང་ཉིད་སྒྲོ་དོན་འཇེས་རྒྱང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་མ་ཡིན་པས་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་འཛིན་ཚུལ་གོང་དུ་སྟོས་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །མ་འགྲུལ་བའི་དོན་ནི་སྟོང་ཡུལ་ལ་མ་འགྲུལ་བ་ལ་བྱའོ། །མངོན་སུམ་གང་དང་བྲལ་རྒྱུའི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང། རྟོག་པའི་ཐོ་རྣམས་སྒྲ་དོན་དང་བཅས་ཚུལ་སོགས་ནི། གོང་དུ་ཐོ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པའི་ཐད་དུ་བཤྱད་ཟིན་ཏོ། །

མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང། རྟོག་བྲལ་མ་འགྲུལ་བའི་རིག་པ། དབང་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་དང། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྟ་ཡོད། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་མིག་དབང་དང་དམིགས་རྫུན་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འགྲུལ་བའི་རིག་པ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་ངོ་བོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ། བཅད་ཤེས། སྟང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་དང་གསུམ་དང་བོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་བོ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ངས་གཟུགས་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །དེས་དབང་མངོན་ལྟག་མ་བཞི་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེ་བྱའོ། །

ཡིད་མངོན་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫུན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འགྲུལ་བའི་རིག་པ། ཡིད་

མངོན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "ཡིད་ཀྱང་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ཤིང་ཉམས་སུ་ཐོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་སྟེ། རྟོག་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ།[1]" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲིབ་ཆུང་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ལ་གང་འཛིན་དང་། ཆུང་མཐོང་གི་ཡིད་མངོན་དེས་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་མི་ནུས་སོགས་ལ་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི། འཛིན་རྣམ། རང་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འགྲུལ་བའི་འཛིན་རྣམ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། རང་རིག་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ། །རང་རིག་ནི་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་པའོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་བློའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། "འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་བློ་སྟ་མ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བློ་དེ་ནི་རང་རིག་པར་གྱུར་པར་འགྱུར་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །[2]" ཞེས་སོ། །རང་རིག་གི་རྣམ་གཞག་བྱ། ནང་པའི་གྲྭ་མཐའ་ནང་ཁུལ་དུ་རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྫོན་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། ཝེ་ཌུ་དང་པོ། ཤོག ༧༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ² ཤོག ༤༠

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། མངོན་སུམ་ལེ་ཌུ། ཤོག ༩༥᠂ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ¹ ཤོག ༤᠂᠂

ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྤང་བཤད་པ། ।དེ་དག་གི་དེ་བསྟོམས་བྱུང་ཡིན། ।
རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་བས། ।གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན། ।[1]

ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་སྤང་ལེ ཞུ་གཉིས་པ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ ཞུར་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྟོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྱས་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །

གོང་གི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་དེ་དག་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གྲོ་བྱེད་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་འཁྲུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཏུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཚགས་བརྟན་བྱུང་གི་རིག་པ། དབང་མངོན་གྱི་ངོ་བོར་འཇོག་པ་སོགས་གཞན་ལའང་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་སྒྲོན་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། “གཞན་ནི་བག་ཚགས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་འགོར་བ་རྗེ་སྲིད་པར་མི་འབྱལ་བར་རྟེས་སུ་འབྲེལ་པ་ནི་ཐ་སྙད་ལ་མི་སྣུ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་འདིར་ཚད་མ་ཡིན་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་ཁ། སྒོ་གོ ༢༦༧ ཤོག ༢༦᠄ ནི། དགེ་བསྟུར་མ། དེ་ནི ᠄᠄᠄ ཤོག ᠄᠄᠄

ནོ། །[1]" ཞེས་གསུངས། རང་རྒྱུ་དེགས་མ་ཐུན་གྱི་བག་ཆགས་སོགས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུན་གནས་པའི་བག་ཆགས་བརྟན་པོ་སད་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་ཞེས་བྱ། མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སོགས་བཞི་དང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན་གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྟ་ཡོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འད�། །

༢) སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་བཤད་པ།

སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་ཡང་དེ་ལ་ངེས་པ་འདེན་མི་ནུས་པའི་རིག་པ། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློའི་ངོ་བོ་ཡིན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པས་ན་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རིག་འདོད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་དེར་གྱུར་པའི་དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྣ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་སྙན་པ་ཐོས་པ་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུ། དེ་ས་སྣ་ཤེས་སོགས་ལའང་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་འཛིག་ཚུལ་རིགས་འགྲེ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨༢ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨ཀ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལེའུ། ཐུགས། །།ཁ ཤོག །།། ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༧༠

བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་ཕལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་རྟེས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། གང་ཟག་ཕལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཉམས་སུ་ཚོར་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ།། །།

སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ། བློས་ཡུལ་འཛལ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཅིང། དེ་ལ་ཡང་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་སོགས་བཤད་ཟིན་ནས། དཀའ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛལ་བའི་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་གང་དག་ཡོད་ཅེ་ན། འདིར་བློས་ཡུལ་འཛལ་བའི་ཐབས་ལ། ༡ རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ མཐའ་གཅིག་འཛིན་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་དང་། ༣ མཐའ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཕྱི་ཚོམ་སེལ་བྱེད་སྒྲུབ་བཀོད་དང་། ༤ ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་དེ་དག་བསལ་ནས་ཡུལ་དེ་ངོས་སུ་རེས་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ༥ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་དབྱེ་འཛིན་གྱི་སྒོམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ། །

༡ ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ས་ལོགས་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག

དང་པོ་རིགས་པ་བཞི་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་གོང་དུ་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ལས།

བསྟེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །

ཞེས་སོགས་བཀའ་སྩལ་པ་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར། སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབས། དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་འཇུག་པ་རྩལ་འདོན་མི་བྱེད་པར། ཡང་དག་པའི་རིགས་པས་བརྟག་པ་བྱས་ཏེ་ངེས་པ་རྟོག་པའི་སྟོབ་ནས་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས། དེ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཐབས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རིགས་པ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་པར་དཔལ་ན་ལེ་ཆྭའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གང་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ཆོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་ནམ་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་གཞིར་བྱས་ནས། རང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཤིས་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། དེའི་སྟེང་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་རྗེ་ལྟར་ལྟོས་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འཛིན་པ་དང་། ཚ་དང་ཚ་ཅན། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་ལྟོས་པའི་ཤུགས་རྣམས་གྲུབ་ལ། རིགས་པ་དེ་གསུམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དཔྱད་པ་བྱེད་སྒྲུབས། འདི་ཡིན་པས་ན་འདི་ཡིན་དགོས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་ཡོད་དགོས། འདི་མ་ཡིན་པས་ན་འདི་མ་ཡིན་དགོས། འདི་མེད་པས་ན་འདི་ཡང་མེད་དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་གི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་དེ་བསྟན་བྱའི་དོན་རྣམས་བསྟན་ཏུ་རྩད་བས། ཚུལ་དེ་ལ་འཐད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས། ༡ ཆོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དང་། ༢ རང་བཞིན་དེའི་སྟེང་ནས་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། ༣ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་ལ་

གཅིག་ཏུ་ལྷུར་ལྷོས་ནས་ཡོད་པ་དང། ཇ དེ་ལྷུར་ལྷོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་རིགས་པ་སྟེ་ རིགས་པ་བཞི་འཛིག་དོན་དེ་ལྷུར་རོ། །

དེ་ལྷར་ཡང་སྨྲོ་ར་རིགས་པ་བཞི་པོ་རེ་རེའི་ཐ་སྙད་དང་བཅས་པའི་ངོས་འཛིན་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ། “རིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ལྷོས་པའི་ རིགས་པ་དང། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ དང། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །[1]” ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིད། མངོན་པ་ཀུན་ བཏུས་ལས་ཀྱང། “ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ཆོས་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ན་རིགས་པ་དུ་ཞིག་ ཡིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་ཅེ་ན། བཞིས་དཔྱོད་དེ། ལྷོས་པའི་རིགས་པ་དང། བྱ་བ་བྱེད་ པའི་རིགས་པ་དང། གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ པའོ། །[2]” ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་ བཞི་པོ་རེ་རེའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་འགྲེལ་བའི་ཚེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་བ། དང་ པོ་ལྷོས་པའི་རིགས་པའི་སྐོར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

> དེ་ལ་ལྷོས་པའི་རིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ལྷོས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་བའི་ལྷོས་པ་ དང། གཙགས་པའི་ལྷོས་པའོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་ལྷོས་པ་ནི་རྒྱ་གར་དག་དང། རྒྱན་ གར་དག་གིས་ཕྱང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱང་པོའི་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་རྒྱ་དེ་དག་ དང། རྒྱན་དེ་དག་ལ་ལྷོས་པ་ཡིན་ནོ། །མིང་གི་ཚོགས་དང། ཚིག་གི་ཚོགས་ དང། ཡི་གེའི་ཚོགས་གང་དག་གིས་ཕྱང་པོ་རྣམས་གང་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱང་ པོའི་གང་དག་པ་དེ་ནི་མིང་གི་ཚོགས་དང། ཚིག་གི་ཚོགས་དང། ཡི་གེའི་ཚོགས་ དེ་དག་ལ་ལྷོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཕྱང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ལྷོས་པ་དང། གཙགས་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཅུ་པ། ཤོག ༥༧ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩ཤ ཤོག །།ཤ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཝི། ཀུན་ལས་བཏུས་གསུམ་པ། ཤོག །།ཀ། ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཨ ཤོག ཟ།།

པའི་ལྷོས་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱེ་བའི་ལྷོས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གཙགས་པའི་ལྷོས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་། ཕུང་པོར་གཙགས་པའི་རིགས་པ་དང་། སྲོར་
བ་དང་ཐབས་ཡིན་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་ལྷོས་པའི་རིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། ཉན་ས་ལས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་རང་གི་རྒྱུ་དང་། རང་གི་རྒྱན་གྱིས་
བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་དང་དེ་དག་ལ་སྲོར་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དབེར་ན། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་
པ་དང་། ཤ་བས་སྣ་རྣམས་ཉན་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་བར་
བྱེད་པའི་བར་ལྟ་བུ་དང་། གཟུགས་ཀྱིས་མིག་གི་སྲོད་ཡུལ་དུ་གནས་བར་བྱེད་པ་
དང་། སྒྲས་ཤ་བའི་སྲོད་ཡུལ་དུ་གནས་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་
ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་སྲོད་ཡུལ་དུ་གནས་བར་བྱེད་པའི་བར་དག་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་
དེ་ལྟ་བུ་དང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་དེ་དང་དེ་དག་གཅིག་ལ་གཅིག་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་རིགས་པ་དང་། སྲོར་བ་དང་། ཐབས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་རིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། ཉན་ས་ལས། "འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་
རིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པའམ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བའམ། ལྟུག་བསྟལ་བའམ། ཞེས་པ་ནས། དེའི་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཞེས་བྱ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཏོ། རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་གཞས་དང་པོ། བཤད་པོ་ཏྲུག་པ། ཥོག ༥༣ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣ ཨ ཥོག ༧ ཨ།

2 གོང་མཚན་ངེས། ཥོག ༥༣ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣ ཨ ཥོག ༧ ཨ།

བདོ། [1]" ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། ཉན་ས་ལས།

ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ཡིན། འཇིག་རྟེན་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་སལི་མཚན་ཉིད་སྟ་བ་ཡིན། ཆུའི་མཚན་ཉིད་གཡོར་བ་ཡིན། མེའི་མཚན་ཉིད་ཚ་བ་ཡིན། ཐུང་གི་མཚན་ཉིད་གཡོ་བ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཡིན། ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་སྲོར་བ་ཡིན། འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཚོས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཚོས་ཉིད་དེ་གང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་རིགས་པ་དང་། སྨྲོར་བ་དང་། ཐབས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟ་བུལམ། གཞན་ནམ། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི་མེམས་ལ་གཞག་པར་བྱ་བ་དང་། མེམས་ལ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཚོས་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་ཁོ་ནའི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། [2]

ཞེས་གསུངས།

ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་ས་སྡ་བ་ཆུང་ཡང་བ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཚོས་ཉིད་དང་། པལ་བའི་བློས་བསམ་པར་མི་ནུས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་

1 གོང་མཆུངས། ཤོག ༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ'ཇ ཤོག ༧ཇ૯

2 གོང་མཆུངས། ཤོག ༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ'ཇ ཤོག ༧૦૦

ཁྱབ་པའི་ཚོས་ཉིད་དང་། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལྟ་བའི་གནས་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་གསུམ་ཉན་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་ནི། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ཉིད་དང་། གྲགས་པའི་ཚོས་ཉིད་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚོས་ཉིད་དང་། གནས་པའི་ཚོས་ཉིད་ལ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་པར་མི་བྱེད། རྣམ་པར་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་རིགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་བྱེད་དོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཉན་ས་ལས་རིགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཞིབ་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟ་ན་ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་དགེར་ན། ཐུ་གུ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ས་བོན་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྐྱེ་བའི་ལྟོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུའི་ཚོས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པའི་གཤིས་སམ་རང་བཞིན་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ན་གདགས་པའི་ལྟོས་པ་སྟེ། ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ། དགེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་སམ། དེ་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་དང་། མིང་དང་། ཚིག་དང་། བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའི་ལྟོས་པའི་གཤིས་དང་ལྡན་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་གོ་དགོས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གཤིས་ཤིག་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་བྱ་སྟེ། དགེར་ན། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་པ་དང་། མེས་སྲེག་པའི་དོན་

1 གོང་མཚུངས། རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་གནས་གསུམ་པ། བམ་པོ་བཅུ་གསུམ་པ། ཤོག ༧༦༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢'༦ ཤོག ༦༦༧

བྱེད་པ་ནས། ཆུང་གིས་སྐྱོང་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ལ་གོ་དགོས།

འཕད་སྣྲོན་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། གང་བསྣྲོན་པར་བྱ་བའི་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྒྱུ་འབྲས་ཅོ་བོ་སོགས་ལ་དགོངས་པ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་དང་མི་འགལ་བར་སྣྲོན་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྟེ། བྱས་པ་ལས་མི་རྟག་པ་དང་། དུ་བ་ལས་མེ་ཡོད་པར་སྣྲོན་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ཚ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཆུ་གཝེར་བ་ཡིན་པ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པ་སོགས་ནི། ཚོས་དེ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོའང་དེ་ལྟར་དུ་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་གཝེས་སམ་རང་བཞིན་དེ་ལ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྟེང་དུ་བབ་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱེད་དམ་གསལ་བ་ཤཱཀ་ཀྱི་མཐའ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཅིའི་ཕྱིར་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན། ཚ་བ་མེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་གཟུགས་ཅན་རགས་པ་རྣམས་ཅིའི་ཕྱིར་ཐོགས་བཅས་ཡིན། ཤེས་པ་གསལ་རིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན། ཞེས་སོགས་དྲིས་ནའང་། དེ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་དོ། །

། མཐའ་གཅིག་འཇོན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག

མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཟློག་པའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པ་རྣམས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་དམ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པའི་ནང་ཚན་སུན་འབྱིན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་རིགས་པར་འཇུག་པའི་སྒོ་ལས།

སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱིན་ཉིད། །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་ཕྱིར། །
མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་བདག་རིག་ཕྱིར། །[1]

ཞེས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་། མངོན་སུམ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་། རྗེས་དཔག་ཡང་དག་དང་ལྟར་བཅས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མཛད་ཅིང་། དེ་རྣམས་བསྡུས་ན་རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། ངེས་ནས་གཞན་གྱིས་ངེས་སུ་འཇུག་པའི་ཐབས་གཉིས་སུ་འདུས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ལྐོག་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྐྱོན་མེད་རྗེས་དཔག་དང་། མངོན་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྐྱོན་མེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་གསུངས་ལ། བློ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་བསླུ་བར་འགྱུར་བས་གོལ་ས་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མངོན་རྗེས་ལྟར་སྣང་གཉིས་གསུངས་

1 བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་སྡེ་དགེ་དང་ཅོ་ནེ་བསྟན་འགྱུར་གཉིས་སུ་མི་བཞུགས་ཤིང་། པེ་ཅིན་དང་སྣར་ཐང་བསྟན་འགྱུར་གཉིས་སུ་བཞུགས་པས་འདིར་ཤོག་གྲངས་སོགས་སྣར་ཐང་དང་དཔེ་བསྡུར་མ་ལྟར་འགོད་པར། སྣར་ཐང་། བསྟན། མདོ། ཅེ། ཤོག།༡༨༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༢ བསྟན་འགྱུར་ཁག་ཏུ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེར། སྒྲུབ་ནུས་པ་དང་སུན་འབྱིན་ནུས། །ལྟར་སྣང་བཅས་པས་གཞན་གོ་བྱེད། །མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྣང་བཅས་པས་བདག་རིག་བྱེད། །ཅེས་གོང་དུ་དྲངས་པ་དེ་དང་ཚིག་རིས་ཅུང་འདྲ་བ་འབྱུང་ལ། རྒྱ་ནག་སྐད་ལས་བསྒྱུར་བའི་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་གླང་གི་རིགས་སྐོར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་འདུག་པ་འཐད་མིན་བརྟག་ཅིང་། གཞུང་དེའི་རྒྱའི་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཏུ་དེ་ཕྱོགས་གླང་གི་སློབ་མ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་སྟེ། ཤཾ་ཀར་སྭཱ་མིན་བྱ་བས་མཛད་པར་ཡང་བཤད་པས་བརྟག་དགོས།

ཤེད། རང་གིས་ངེས་ནས་གཞན་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་དག་དང་ལྡན་སྟང་གི་མ་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྟོ་ངན་རྣམས་ཚར་གཅོད་ཅིང་། སྨྲས་དགེ་གིས་གདུལ་བྱ་རྣམ་སུ་འཇོན་པར་བྱེད་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇོན་པའི་ལོག་རྟོག་གི་དབལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྲུན་འབྱིན་བསྟན་ལ། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྨྲས་དགེ་གསུངས་ཤིང་། དེ་དག་གི་གོ་ལ་ས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ལྟར་སྟང་གཉིས་གསུངས་སོ། །ཡང་མགོན་པོ་གླུ་སྨྲས་ཀྱི་ཞེས་མོ་རྣམ་འཐག་ལས་ནི། "ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ནི་གཉིས་ཀ་འདྲེས་པ་ཡིན་ནོ། [1]" ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་ལ། ༡ ཚད་མ་དང་། ༢ གཞལ་བྱ། ༣ ཐེ་ཚོམ། ༤ དགོས་པ། ༥ དཔེ། ༦ བྱང་བའི་མཐའ། ༧ ཡན་ལག ༨རྟོག་གེ ༩ གཏན་ལ་དབབ་པ། ༡༠ རྩོད་པ། ༡༡ བརྗོད་པ། ༡༢ སྲུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་ཆོལ་བ། ༡༣ གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྟང་། ༡༤ ཚིག་དོར། ༡༥ ལྟག་ཚོད། ༡༦ ཚར་གཅད་པའི་གནས་བཅས་བཅུ་དྲུག་གི་དོས་འཇོན་མཛད་ཡོད།

སྒྲོ་ར་བློ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལའང་ཡུལ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ། ཐེ་ཚོམ་དང་གསུམ། ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་ལྟ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་ལྟ་བའི་སྐྱོར་འདེབས་གཉིས། སྒྲོ་འདོགས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ནམ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་འཇོན་པའི་བློ་ཀུན་བཏགས་དང་། དེ་ལྟར་འཇོན་པ་མ་ཡིན་པའི་བློ་ལྟན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་ནི། གཅོ་བོ་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་དང་སྐྱོར་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཙ། ཨོཾ། ༢༢ ཤ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཨོཾ། ༥ཇ

འདེའི་མས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

২) ཐལ་འགྱུར་གྱི་གོ་དོན་དང་བཟློ་བ།

ཐལ་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་དེས་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་རྒྱས་སུ་བཀོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར། ཞེས་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་ནས་པ་རོལ་པོའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྟོང་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་དགེ་ཅིག་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། པ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། འོ་ན་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། པ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཤིང། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲ་དེ་རྟག་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་དེ་མ་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པའི་དོན་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ་མི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲ་མ་བྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཏ་ཅང་གི་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ཀྱང་། པ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ལ་མི་རིགས་པ་ཐལ་བར་བརྗོད་པཞམ་དེ་ལྟར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པས་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་གསལ་ཙོད་གཞི་སོགས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་འང་བཤད་ཟིན་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ནི། སྒྲ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཙོད་གཞི་དང་། མ་བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གསལ་བཞམ་ཐལ་ཚོས། རྟག་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཙོད་གཞི་སྒྲ་དེ་ཐལ་ཚོས་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དམ་བཅའ་

དང་། རྒྱ་པ་ཡིན་ནི་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྱབ་ཡིན་ལ། ཐལ་ཆོས་མ་བྱས་པའི་ལོག་ཕྱོགས་བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་ལོག་དང་། རྒྱས་རྒྱ་པའི་ལོག་ཕྱོགས་མི་རྒྱ་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་ལོག་ཡིན་རྭ། །

ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་འདེ་བས་ཚུལ་ལ། འདོད། ཅིའི་ཕྱིར། རྒྱས་མ་བྱུག་ཁྱབ་པ་མ་བྱང་ཞེས་པའི་ལན་འདེ་བས་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན།

ཐལ་འགྱུར་ལ་དབྱེ་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གཉིས། རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་ཕ་རོལ་པོའི་བློ་ངོར་བྱུག་པའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་ཞིང། རང་ཉིད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བས་ལན་དོན་མ་ཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། "ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་ཅན་གྱི་དོན་གྱིས་ཕ་རོལ་པོའི་མི་འདོད་པ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཐལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ།[1]" ཞེས་འབྱུང་ངོ། །

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ༢ སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས། བཟློག་དོན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ། རྒྱ་པ་ཡིན་ནི་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱི་ཆོལ་ལ་བཀོད་པའི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། གཞན་གྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་པ། ཥཱོག ༣༥༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ༧༠ཇ ཥཱོག ཁ་ཇ

བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། ཐལ་འགྱུར་དེས་ཐལ་ཆོས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་བྱས་པ་དེ་རྟགས་དང་། རྟགས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོར་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་བློའི་ཡུལ་དུ་འཕེན་པས་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྟགས་པ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་དགོས་ཀྱང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྟོར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་འབབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྟོར་གྱི་ལྷོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྟོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཟློག་དོན་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ལ་བཀོད་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། ཐལ་འགྱུར་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་ལོག་རྟག་པ་རྟགས་དང་། རྟགས་ལོག་མ་བྱས་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་རྟགས་སྟོར་ཡང་དག་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་བྱེད་ལས་ནི། རྟགས་

ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་ཤིང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་འབབ་པའི་ལན་གྱིས་རྒྱོག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་ན། དངོས་སུ་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་འཇོན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་ཞིང། བརྒྱུད་ནས་སྣྲོན་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་འཕངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཇོན་པ་ཡིན་ལ། སྣྲོན་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་བྱེད་ལས་ནི། སྐབས་བབ་ཀྱི་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་ལ་ལན་གྱིས་བློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས། དངོས་སུ་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་འཇོན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མཐའ་གཅིག་འཇོན་གྱི་ལོག་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་མགོ་གནོན་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག ཐལ་འགྱུར་ལྔར་སྟང་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། ༡ སྤ་ཏོལ་ཐལ་འགྱུར་འགོད་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་དབང་གིས་གསལ་བ་ཅམ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང། ༢ ཏྲགས་ཅམ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང། ༣ ཏྲགས་གསལ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཆགས་ཡོད། དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུའོ། །

འགོར་གསུམ་དངོས་འགལ་བློའི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་ལ། དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐྱེས་སུ་བབ་པའི་གང་

ཟག་གིས། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་ཁས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བྱེད་པས། རྒྱས་མ་བྱུས། ཅེས་པའི་ལན་འདི་བས་མི་ནུས། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་བྱེད་པས། མ་ཁྱབ། ཅེས་པའི་ལན་འདི་བས་མི་ནུས། ཆོས་ཅན་དེ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་དམ་བཅས་པས། འདོད། ཅེས་པའི་ལན་ཡང་འདི་བས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ལན་གྱིས་བློ་གཏར་མི་ནུས་ཤིད། དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་ཐེབས་པའི་ཚེ། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བ་ཞེས་བརྗོད། དེའི་ཚེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན། དེ་ལ་ཐ་རོལ་པོས་འཁོར་གསུམ་དངོས་སུ་འགལ་བར་མཐོང་སྟེ་དམ་བཅའ་དོར་བའི་ཚེ། བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་ཚེ་བསལ་བྱའི་མཐའ་གཅིག་འཇོན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཞིག་ཟིན་པས། སྔར་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །

༣) ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྐོ་བཏུད།

ཡང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ངེས་ཚུལ་ལ་ཁྱབ་པ་སྐོ་བཏུད་བཤད་པ་ཡོད་དེ། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅེས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་དང་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ངེས་པའི་ཐབས་སུ། ༡ རྟེས་ཁྱབ། ༢ ཐུར་ཁྱབ། ༣ ལྡོག་ཁྱབ། ༤ འགལ་ཁྱབ་བཅས་ལ་རྣལ་མ་བཞི་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྟེ། ༡ རྟེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག ༢ ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག ༣ ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག ༤ འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཅས་བསྡོམས་པས་ཁྱབ་པ་སྐོ་བཏུད་དོ། །

དེ་ཡང་རྟེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ༡ ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༢ རྟེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱས་དེ་ཡིན་

ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༣ ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༤ ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༥ ལྷོག་ ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ དང་། ༦ ལྷོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༧ འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༨ འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་ འགྱུར་གྱི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བཅས་ཁྱབ་པ་ རྣལ་མ་བཞི་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད།

ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ངེས་ཚུལ་དགེར་བཤད་དང་བཅས་པའི་རེའུ་ ཡིག

༥ འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ པས་ཁྱབ། དཔེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ ཐལ། བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༥ འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ངེས་པ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་ མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་ པར་ཐལ། མ་བུམ་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
༣ ལྷོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པ། ཚོས་ལོག་དེ་ཡིན་ན། རྟགས་ལོག་དེ་ཡིན་ པས་ཁྱབ། དཔེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ ཐལ། བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༣ ལྷོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ངེས་པ། ཚོས་ལོག་དེ་ཡིན་ན། རྟགས་ལོག་དེ་མ་ ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ ཡིན་པར་ཐལ། མ་བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༢ ཐུན་ཁྱབ་རྣལ་མ་འདས་པ། གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན། རྒྱས་དེ་ཡིན་པས་ ཁྱབ། དམེ། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༢ ཐུན་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འདས་པ། གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན། རྒྱས་དེ་མ་ཡིན་ པས་ཁྱབ། དམེ། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ ཐལ། མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
༣ རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་འདས་པ། རྒྱས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་ ཁྱབ། དམེ། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༣ རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འདས་པ། རྒྱས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ པས་ཁྱབ། དམེ། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་ཡིན་པར་ ཐལ། མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་དང་རྒྱས་གཉིས་ཀ་མ་གྱུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་ཁོ་ན་མ་གྱུབ་པ་དང་། རྒྱས་ཁོ་ན་མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྟང་གི་རྣམ་དབྱེ་དང་། ཁྱབ་པ་དང་རྒྱས་གཉིས་ཀ་གྱུབ་པ་ལའང་། ནང་གསེས་ཁྱབ་རྒྱས་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྱུབ་པ། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུབ་ལ་རྒྱས་ཚད་མས་གྱུབ་པ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྱུབ་ལ་རྒྱས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུབ་པ་སོགས། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་རྣམ་དབྱེ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་བསྟན་བྱའི་གཞུང་དག་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །[1]

༣ མཐའ་གཉིས་སྤྱ་ངོགས་པའི་ཕྱི་ཚོམ་སེལ་བའི་ཐབས་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག

1 བསྟན་བྱའི་གཞུང་གྲགས་ཆེ་ཞིང་ཤིན་རྒྱ་རྒྱ་མ་ཅི། འཇམ་དབྱངས་ཐོགས་ལྷ་ཡོད་ཅིང་ཀྱི་ར་སྟོང་བསྟན་བྱར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང། རྒྱ་བསྟན་འཚམ་ཞིང་རིགས་ལམ་ཆེ་ཕྱུང་གསུམ་གཤི་ལྷ་འཛིན་མཁན་པ་ཞིག་ཅི། རྗེ་བྱམས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་བྱར་གྲགས་པ་དེ་ལཱཡ་ལ། བོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཞུང་བྱང་རིམ་སྒོར་ཅི། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་ཕོ་བང་ཁེང། ༡༧ དཔལ་དགེ་ལྡན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁྱེ་གི་འབེལ་གཏམ་དུ་གསལ།

སྒྲུབ་ངག་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇོན་པའི་ལོག་རྟོག་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བསལ་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ན། སྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེ་ཚོམ་མེད་དགོས་སོ། །སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། རྫུགས་ཚོག་རྣམ་དག ।གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། རྫུགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ཚོག་ཡིན་པས་རྫུགས་ཚོག་རྣམ་དག་དང་། རང་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གི་ས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་ཅིང་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་སྟོན་དགོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། “གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་དོན་ནོ། ।གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚོག་གི་བདག་ཉིད་དེ། ཚུལ་གསུམ་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚོག་ནི་ཕ་རོལ་པོ་རྟོགས་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་ཀེས་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅེས་བྱས་ནས་ཚོག་ཀྱང་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དོ། ।[1]” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ।

སྤ་ཏོ་ལ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྫུགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ཏོ་ལ་ལ་སྒྲ་ཏྲི་དོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་གྱི་དགེ་རྣམ་དག་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། ཡན་ལག་གཉིས་ནི་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་སོ། ।

སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཞི། ཥོག ३९८ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ११८ ཥོག ৫৫১

པའི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ནི། ༡ རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རང་གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ། ༢ བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་རང་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་ལྡན་མེད་པར་བརྗོད་པ། ༣ ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་སྒྲ་བློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་དང་བྱལ་བ། ༤ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་འབྲས་རྟེས་དཔག་སྟེད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །

སྒྲ་བློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནི། སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་པ་ན་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཀྱང་རྣོལ་ཕྱི་རྣོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་བློ་སྟོན་དང་། ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་དོན་སྟོན་དང་། ཚུལ་གསུམ་ལྷག་ཆད་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་ན་སྒྲ་སྟོན་ཡིན། དེས་ན་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །[1]

ཅེས་གསུངས།

དེ་ཡང་རང་གིས་མཐོང་། ཞེས་པས་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཕྱི་རྣོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་རྣོལ་ཕྱི་རྣོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་རྟེས་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། དོན། ཞེས་པས་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ལྷན་ཅམ་གྱིས་བཞག་པས་མི་ཆོག་པར་དོན་ལ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། རབ་གསལ་བྱེད། ཅེས་པས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་རྣོལ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན་ཚུལ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་དང་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་སྟོན་དང་བྱལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཐྲི་ཀཱ ། ཥོག ༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཕ་ཥ ཥོག ། ༣

གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང་ཕྱིར། །བདག་མཐོང་མེད་ཡང་གཞན་དག་གིས། །
མཐོང་བ་སྣྲུབ་བྱེད་ཅེས་ཁ་ཅིག །དེ་སྐད་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག །[1]

ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྣྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་སྐྱ་ཟླ་དོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་དང་བཅས་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །

སྐྱ་སྟོན་ཅན་གྱི་སྣྲུབ་ངག་ནི། སྐྱ་ནི་མི་རྣག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱས་པ་བཞིན། བྱས་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྣག་ཅེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ངག་ལྟག་ཚད་ཀྱི་སྟོན་དང་བཅས་པའི་སྣྲུབ་ངག་ཡིན། དེ་ཡང་སྣྲུབ་ངག་དེས་བསྟན་བྱ་སྐྱ་མི་རྣག་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་སྐྱ་ལྟག་པའི་སྟོན་ཅན་དང་། ཁྱབ་པ་མ་བརྗོད་པས་སྐྱ་ཚད་པའི་སྟོན་ཅན་དང་། ཉེར་གཏོད་བྱས་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་ནི། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་བླྗོས་ཤིད། མཇུག་སྡུད་དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྣག་ཅེས་པ་དམ་བཅའ་སྐྱ་མི་རྣག་སྟེ་ཞེས་པ་དང་བླྗོས་པས་སྐྱ་བླྗོས་སྟོན་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་སྣྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔན་ཞེས་པར། འདིར་བཀོད་པའི་སྣྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔན་ཞེས་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ནི། ༡ དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག །༢ ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག།།༣ མཐུན་དགེ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག།།༤ ཉེར་གཏོད་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག།།༥ མཇུག་སྡུད་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ་ལྔ་ལ་བྱའོ། །སྟོན་དགོས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ལྟར་ན། སྣྲུབ་ངག་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་བྱས་པ་སྐྱོན་ཅན་དང་། སྣྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ། ༡ ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་དང་། ༢ ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་སྟེ། ཡན་ལག

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཐོ་གོ ༡ ཤོག ༡ ཁ། ནས་བསྡུར་མ། དེ། ཤོག ཀ་ཀ

གཞིས་དང་ལྡན་པར་བཞེད།

སྒྲུབ་བཀོ་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་མ་ཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་བཀོ་ཡང་དག་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་བཀོ་ཡང་དག་གཞིས། རྒྱས་དེ་སྤྱོར་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྒྲ་ཏློ་དོན་གསུམ་གྱི་རྒྱོན་དང་བྱལ་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཞིས་ལྡན་གྱི་བཀོ་རྣམ་དག་དེ། དང་པོའི་ངོ་བོ་ཡིན། དེས་ན། གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེས་ན་བྱས་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བཀོ་ལྟ་བུ། དེ་དང་རྒྱས་པ་ཞིག་ལ་ཅི་ལ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཁ་ལ་ཅི་ཡང་ཟ། ཆོས་མ་ཐུན་གྱི་ཕྱོགས་ལ། ཀུན་ཏུ་ཁ་ཅན་ཕྱ་ཏློ་དོན་གསུམ་གྱི་རྒྱོན་དང་བྱལ་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཞིས་ལྡན་གྱི་བཀོ་རྣམ་དག་དེ། གཞིས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དེས་ན། གང་རྒྱ་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱོ་ནས་མཁའ་བཞིན། སྒ་ནི་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བཀོ་ལྟ་བུའོ། །དེས་དང་རྒྱས་གཞིས་བཀག་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྱུ་དེ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པར་དེས་བཀོད་པའི་ཁྱོ་ནས་སྟོ་ཏློ། ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་སྒྲུབ་བཀོ་ཡང་དག་ཅེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་ཐོག་བཤོད་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་རིགས་པར་འཇུག་པ་ལས། “ཆོས་མཐུན་པའི་དེས་ནི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཏན་ཚིགས་སུ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་སྟེ། དེས་ན་བྱས་པ་དེ་མི་རྒྱ་པར་མཐོང་སྟེ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དེས་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བསྟན་པའོ། །དེས་ན་གང་

རྒྱ་བ་དེ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །[1]"ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲུབ་པའི་ཚོས་མ་ཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྣྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལྟ་བུ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཡང་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲུབ་པའི་ཚོས་མི་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྣྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལྟ་བུ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲུབ་པའི་མ་ངེས་པའི་རྒྱས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "རེ་ཞིག་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉི་ག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རིགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།[2]" ཞེས་སོ། །

སྒྲ་ར་སྣྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཡུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དགེ་ལའི་ཡི་ངོ་བོ་དང། །རྒྱ་ཏངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། །
སྟོན་ཏེ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད། །
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འགྲེལ་ཤེས་ནི། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྨྲས་པས། །
དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ། །དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །[3]

ཞེས་མ་ཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་རྒྱས་ཚོས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་པ་དང། སྐྱེད་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ་ཤོག ཅ་༥ཅ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༧༡ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ་ཤོག ༦༡༡

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཐོག ༢ཨ-༢༡ ཤོག ཤ་ཅ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ་ཤོག ཅ་ཨ

བྱེད་རྒྱུའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པའི་ཆོས་བ་རྣམས་ལ་ནི་འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་དགོས་པ་དང་། ཁྱབ་པ་དང་འབྲེལ་པ་གཉིས་ལ་མཁས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་པའི་ཆོས་བ་རྣམས་ལ་ནི། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་གམ་ཕྱོགས་ཆོས་ཁོ་ན་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་དགོས། ཁྱབ་འབྲེལ་གཉིས་དང་ཕྱོགས་ཆོས་ཤེས་ཟིན་ན་དེ་དག་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་མི་དགོས་ཀྱང་། ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་མ་ཐུན་སྤྱོར་དང་མི་མ་ཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཞིག་འགོད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཆོས་མ་ཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པས། རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ཤུགས་ལ་གོ་ནུས་ལ། ཆོས་མི་མ་ཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་དངོས་སུ་བསྟན་པས། རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཤུགས་ལ་གོ་ནུས་པས་ན། ཆོས་ལ་བ་གཅིག་ལ་ཆོས་མ་ཐུན་སྤྱོར་དང་མི་མ་ཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གང་རུང་རེ་རེ་བསྟན་པས་ཆོག་གི་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་འགོད་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན་ཕྱོགས་ཆོས་སྔར་དེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱབ་པ་བརྟོད་པ་དང་། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་དེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྟོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ལ་གཉིས་ཀ་བརྟོད་པ་དང་། སྒྲུབ་

ངག་དང་པོར་བཀོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་གཞི་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པ་རྣམས་ཡོད་ལ། ནམ་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པར་ནུས་པ་དེ་ཚེ་སྤར་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་དེ་ཉིད་གང་ཟག་དེ་ལ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ།། །

སྒྲུབ་ངག་གི་བྱེད་ལས་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པ་ཡང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །
དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཚོག་ལ་ཡང་དག་གནས། །[1]

ཞེས་ནང་གི་ཡན་ལག་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྒྱས་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་ཤིད། ཚུལ་གསུམ་དེ་ལ་དྲན་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པར་གསུངས་སོ། །

ཁ ཐུན་ངག་གི་ཀུན་གས་བསྡུན་བཐུན་ཕྱིའི་རྣམ་གཞན

དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག་ཐུང་ཟད་བཤད་ནས། སྒྲུབ་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རང་བཞིན་འཆད་པ་ལ། ཕྱི་ར་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ས་དོན་དུ་གཉིར་བྱཱའི་བྱ་བ་འཇུག་སའི་གཞིའམ་དམིགས་ཡུལ་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང། སྐབས་འདིར་གཏན་ཚིགས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཐོག་ ༢༠ ཤོག ༡༩༠ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤོག ཀ་༤ ཤོག ཀ་༥

རིག་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་བསྟན་བྱ་ཞེས་པ་ནི། དགེར་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་རྫུ་མཚན་དུ་བཟུང་ནས་ཁྱད་གཞི་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་མེ་ཡོད་པ་གོ་བར་བྱེད་པཉམ་སྟྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚེ། དུ་བ་དེ་སྟྲུབ་བྱེད་དང་། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་དེ། རྟགས་ཀྱིས་བསྟྲུབ་པར་བྱ་བས་ན་བསྟྲུབ་བྱ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་བསྟྲུབ་བྱ་དེ་ནི། རྫུ་མཚན་གྱིས་གོ་བར་བྱ་བས་ན་གོ་བྱ་དང་། རྟགས་ཀྱིས་དཔག་པར་བྱ་བས་ན་རྟགས་ཀྱི་དཔག་བྱ་དང་། ཚུལ་གསུམ་དེས་པའི་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བས་ན་རྟེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་། ཆོས་བས་ཕྱོགས་སུ་བྱས་པས་ན་ཕྱོགས། ཆོས་བས་དམ་བཅས་པས་ན་དམ་བཅའ་ཞེས་བྱ། མེ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་བསྟྲུབ་བྱ་ལའི་མེ་ཡོད་པའི་ཁྱད་ཆོས་སམ་སྟྲིན་གྱུར་པས་བསྟྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལྟ་བུ་ནི། ཕྱ་ཆོས་དང་ཕྱི་ཆོས་གཉིས་ཀྱིས་དེའི་སྟེང་མེ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པས་རྩོད་གཞི་དང་། བསྟྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་དཔག་སའི་གཞིར་གྱུར་པས་དཔག་གཞི་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག དེ་དག་ནི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

སྟྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་ལ་གོ་བར་བྱ་རྫུ་ཞིག་ལ་བསྟྲུབ་བྱ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལའང་སྟྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་བསྟྲུབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། སྟྲ་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་བསྟྲུབ་བྱ་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཡོད། རྫུ་མཚན་ནམ་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བསྟྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་ཡང་རང་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྟྲུབ་བྱ་ལྟ་བུ་རང་དོན་བསྟྲུབ་བྱ་དང་། གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྟྲུབ་བྱ་ལྟ་བུ་

གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་འདིར་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་བ་ཤད་པར་བྱ་བ་ལ།

ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། ཆོས་ལྔ་ནི། ༡ ངོ་བོ། ༢ ཁོ་ན། ༣ འདོད་པ། ༤ རང་ཉིད། ༥ མ་བསལ་བ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཞེས་པས་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན། ཁོ་ན་ཞེས་པས་རྒོལ་བས་དོན་དེ་དཔག་བྱར་འདོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན། འདོད་པ་ཞེས་པས་དོན་དེ་རྒོལ་བས་དག་ཏུ་སྣོས་མམ་མ་སྣོས་ཀྱང་རུང་རྟགས་དེའི་དཔག་བྱར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན། རང་ཉིད་ཅེས་པས་དོན་དེ་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། མ་བསལ་བ་ཞེས་པས་ཚད་མས་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས།

རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བསྟན། །རང་དང་འདོད་འགྱུར་མ་བསལ་བ། ། [1]

ཞེས་སོ། །

ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྟར་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་དུ་ངོ་བོ་ཞེས་སྨོས་པའི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་བཅད་ལ་སྤྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱི་རོལ་ཡང་དག་གིས་བྱུབ་ཟིན་པ་རྣམས་སྤྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ་ ཤོག ༢༦

བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། ཡོངས་གཅོད་ལ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱི་ཆོལ་ཡང་དག་གིས་ མ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་ བློའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། “རང་གི་ངོ་བོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་གྲུབ་པར་གཟུང་ངོ་། [1]།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེའི་ཚིག་རྒྱར་དུ་ཁོ་ནཱམ་ཉིད་ཅེས་སྟོས་པའི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ ཀྱི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་བཅད་ལ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་བཞིན་པའི་ ཏིགས་དང་དགེ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་ བཅད་ནས། ཡོངས་གཅོད་ལ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེའི་ སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ ཡིན། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། “རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་ པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའོ། [2]།” ཞེས་སོ། །

དེའི་ཚིག་རྒྱར་དུ་འདོད་པ་ཞེས་སྟོས་པའི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་ དགོས་པ་ནི། རྣམ་བཅད་ལ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྦྱོར་བ་ སྐོར་གཅིག་གི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་པ་བཅད་ནས། ཡོངས་གཅོད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཤུགས་ལ་བརྗོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་ དུ་ཡིན། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། “འདོད་པའི་སྒྲས་ནི་འདོད་པས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཆུ་ལས། ཆེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཨོཾ།།ཨ་པ། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ། ཨོཾ ཁ ཁ ཤ

2 གོང་མཚན་ངེས། ཨོཾ།། ཨ་པ། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ། ཨོཾ ཁ ཁ ཤ

ཡུལ་དུ་བྱས་པའོ།[1]།" ཞེས་གསུངས།

དེའི་ཚོགས་ཟུར་དུ་རང་ཉིད་ཅེས་སྨོས་པའི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་བཅད་ལ་རྣོལ་བས་ཁས་ཟློང་བའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་སྤྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། ཡོངས་གཅོད་ལ་སྤྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་གཞན་དོན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྦ་རྣོལ་ཀྱིས་བསྟན་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། "བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱིས་བསྟན་བྱར་འདོད་པ་གཟུང་བོ། །" ཞེས་གསུངས།

དེའི་ཚོགས་ཟུར་དུ་མ་བསལ་བ་ཞེས་སྨོས་པའི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་བཅད་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་ན་གཞན་དོན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། ཡོངས་གཅོད་ལ། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། "མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གི་ནི། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གཏོད་པ་མེད་པ་ཡིན་པོ། །" ཞེས་གསུངས།

བསྟན་བྱ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་དང་། ཤུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་སྤྱོར་ལུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དེ་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་དང་། སྒྲ་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་

1 གོང་མཚན་བསྡུས་ཤོག་ཁ་༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ཁ ཤོག ༦༦ཁ

2 གོང་མཚན་བསྡུས་ཤོག་ཁ་༡ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ཁ ཤོག ༦༦ཁ

3 གོང་མཚན་བསྡུས་ཤོག་ཁ ༢ཁ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ཁ ཤོག ༦༦ཤ

ཤེས་གས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

༤ སྒྲུབ་ངག་གི་ངངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༧) སྒྲོ་བཤད།

སྒྲུབ་ངག་གིས་ངངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ངངོས་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ལྷོག་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཅིག་པུ་དེ་ཡིན་པས་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེ་ཡང་མེག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་མཐོང་བ་བདང་རྟ་བའི་ཤེས་པས་སྒྲ་ཐོས་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་རྣམས་རྟོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་ཀྱང། གཟུགས་མེ་ཏོག་པ་བདང་སྒྲུབ་ཅིག་མ་ལྟ་བུ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་ཚོས་རྣམས་རྟོགས་པ། ཆུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་སྒྲོན་མེད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཚས་ཁྱབ་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད། །
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན། །[4]

ཞེས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཆུལ་གསུམ་དང་། ཆུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལའང། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ན་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་དང་། ལོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཆུལ་སོགས་གཏན་ལ་ཕབ་བོ། །

4 སྡེ་དགེ བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༧ ཀོག ཤ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ་ ཀོག ༥༧ཤ

སྒྲོ་ར་རྒྱགས་སུ་བཀོད་པ་རྒྱགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། གཞི་གཅིག་ལ་སྒྲ་ར་ནི། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲོབ་པའི་རྒྱགས་སུ་བཀོད་པ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲོབ་པའི་རྒྱགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། རྒྱ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་ལ་རྒྱགས་སུ་བཀོད་པ་ཟེར། དཔེར་ན། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲོབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲོབ་བྱེད་དང་། རྒྱགས་དང་། རྒྱ་མཚན་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། རྒྱགས་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱགས་ཡང་དག་དང་། རྒྱགས་ལྟར་སྣང་གཞིས། རིགས་པ་ཡང་དག་དང་། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག རྒྱགས་ཡང་དག་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། རྒྱགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོའོ། །དེ་ཡང་གཞི་ལ་སྒྲ་ར། བྱས་པའི་རྒྱགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲོབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། བྱས་པའི་རྒྱགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲོབ་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ།

২) ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་བཤད།

གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐབས་བསྒྲོབ་བྱ་སྒྲོབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་དགོས་པས། ཚུལ་གསུམ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པར་འཇུག་པའི་སྒོར། "གཏན་ཚིགས་ནི་ཚུལ་གསུམ་མོ། །ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་འགལ་བ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགལ་བ་ཡང་དོ། །[1]" ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཕྱོགས་

1 སྒྲར་ཕབ། བསྟན། མདོ་སྡེ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ² ཤོག ༩᠐᠓

ཚོས། ༢ རྟེས་ཁྱབ། ༣ ལྷོག་ཁྱབ་དང་གསུམ་མོ། །སྒྲུབས་འགར་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཚུལ་དང་པོ་དང་། ཚུལ་གཉིས་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འདོགས། དེ་ཡང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་རྟེས་ཁྱབ་ལྷོག་ཁྱབ་གསུམ་གཡིན་པས། དེ་ལ་སྒྲ་ར་ནས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རིམ་བཞིན་འཆད་པ་ལ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པ་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། གང་ཟག་དེས་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་དེས་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་ཞེ་ཚོམ་དང་བཅས་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུབ་པ་ཡིན། སྒྲ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན།

ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པ་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པ་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་བྱུབ་པ་ལ་སྒྲིས་ཀྱི་ཕྱི་ཆོལ་དེས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་དེས་པ་ཞིག་དགོས། དེ་བཞིན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་

པའི་ལྷོག་ཁྱབ་གྱུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱུ་པ་ལ་མེད་པ་དང་བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །

རྒྱས་དེ་ཉིད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀོ་ན་ལ་རྟེས་སུ་སོང་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་རྟེས་ཁྱབ་དང་ལྷོག་ཁྱབ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། སྤྱོ་ར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་པ་དེ་གཉིས་ཏློ་གཅིག་གིས་དངོས་ཀྱགས་ཅི་རིགས་པར་རྟོགས་ནུས་པར་གསུངས། རྟེས་ཁྱབ་དང་ལྷོག་ཁྱབ་གཉིས་གྱུབ་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མ་ཟད། རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡང་དེས་དགོས།

དེ་ཡང་ཚད་མ་གསུམ་ནི། ༡ དགག་ཆོས་དང་སྒྲུབ་ཆོས་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཚད་མ་དང་། ༢ རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དེས་པའི་ཚད་མ་དང་། ༣ དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྒྱས་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་མཚན་གཞི་དང་སྒྲུར་ནས་བཤད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་གྱུབ་པ་ལ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་ནི། རྒྱས་དེའི་དགག་བྱའི་ཆོས་རྒྱ་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྒྱ་པ་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་རྒྱ་པ་ལ་རྒྱས་བྱས་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཏེ་གཞན་ལ་རིགས་བསྟྲོའོ། །

ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོའི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྟོས་པ་ནི། དཔེར་ན། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་

ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་དུ་འགས་པ་སྟོས་པས་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་སེལ། དེའི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་དུ་འགས་པ་སྟོས་པས་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པ་སེལ། དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་དུ་འགས་པ་སྟོས་པས་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་འགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས།

> གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། ། དེ་ཡིས་མ་གྲུབ་བཟློག་དོན་
> དང་། ། འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། ། འགས་པ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན། ། འཇིལ་
> པ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འཇོ་བ་དང་ལྷོག་པ་འགས་པ་མེད་དེ། ། དེས་ན་དེ་ཉིད་སྟོན་
> པར་མཛད་པ་ནི་འགས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འཇོ་བ་འགས་པས་ནི་
> འགལ་བ་དང་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་བསལ་ལོ། ། ལྷོག་པས་ནི་མ་འགས་
> པ་དང་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། [1]

ཞེས་སོ། །

སྟེ་ར་འཇེལ་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྒོན་མེད་དུ་འཛིག་ཐུབ་པ་ནི། ཁྱབ་བྱ་འདི་ཡོད་ན། ཁྱབ་བྱེད་འདི་ཡོད་དགོས་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་འདི་མེད་ན། ཁྱབ་བྱ་འདི་མེད་དགོས་པའི་གནད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ཞིང། རྒྱུ་འདི་མེད་ན་འབྲས་བུ་འདི་མེད་དགོས་ལ། འབྲས་བུ་འདི་ཡོད་ན་རྒྱུ་འདི་ཡོད་དགོས་པ་སོགས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། དགེ་ན། ཀན་ཕྱོགས་ཀྱི་དུ་ལྷན་ཀྱི་ལའི་སྟེང་དུ། དུ་བ་ཡོད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེཉདང་པོ། ཤོག ༢༦༥ བ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༤᳘ ཤོག ༥᳘᳘᳘

ཡོད་པར་དགོས་སྒྲུབ་པ་ནི། དུ་བ་མེ་དང་དེ་བྱང་དུ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ། དགེར་ན། མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོའི་སྟེང་དུ་མེ་མེད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བ་མེད་པར་དགོས་སྒྲུབ་པ་ནི། མེ་དུ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུ་ཤ་པ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཤིང་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་པཡིན། ཤིང་དང་ཤ་པ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། འབྲེལ་པ་མེད་པར་རྟེས་ཁྱབ་དང་ལྷོག་ཁྱབ་འགྲུབ་མི་ནུས་པ་ནི། དགེར་ན། མི་དེ་ལ་ཐ་ཕྱུགས་ཡོད་པའི་རྟགས་ལས་རྟ་ཡང་ཡོད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང་། ཡང་མི་དེ་ལ་རྟ་མེད་པའི་རྟགས་ལས་ཐ་ཕྱུགས་ཀྱང་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ནི། ཐ་ཕྱུགས་དང་རྟ་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལྟ་མིན་ན་གཅིག་ལོག་པས། །རྟེ་ལྟར་གཞན་ནི་ལྷོག་པར་འགྱུར། །
> མི་ལ་རྟ་མེ་བདོག་ཅེས་ཏེ། ।ཕྱུགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་ནམ་ཅི། ।
> དེ་བཞིན་གཅིག་གཅིག་ཉེ་བའི་ཕྱིར། ।རྟེ་ལྟ་གཞན་ནི་ཉེ་བར་འགྱུར། ।
> མི་ལ་ཕྱུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ། ।དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདོག་གམ་ཅི། ।[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། ।

སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོར་དེའི་རྟགས་ཚོས་དོན་གསུམ་གྱི་རེའུ་མིག

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ་བར་དོན་མེའུ། ཐུགས་ ༢༩-༣༥ ཨོག ༥༥ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ༥ཨ་ ཨོག ༩ཨ་།

ཚོས་ཅན།	བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས།	རྟགས།	བསྒྲུབ་བྱ།
སྒྲ།	མི་རྟག་པ།	བྱས་པ།	སྒྲ་མི་རྟག་པ།

༣) རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ།

སྤྱི་ར་རྟགས་ཡང་དག་ལ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་བདོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག ।གྲགས་རྟགས་ཡང་དག ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། ཆོས་པའི་སྒོ་ནས་རང་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་བཅས་དབྱེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡོད་ནའང། རྟགས་དེ་ཐམས་ཅད་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་ནི། སྒོམ་དགོས་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རིགས་ཐེགས་ལས། “ཚུལ་གསུམ་པོ་དག་ནི་རྟགས་གསུམ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། མི་དམིགས་པ་དང། རང་བཞིན་དང། འབྲས་བུཡོ ।”[1]ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ।

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢༢ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ᎾᏍ ཤོག ᎽᏗᏓ

དེ་ཡང་རྒྱས་ཡང་དག་གི་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་དབང་གིས་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་འབྱས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་གསུམ་དུ་དེས་པ་ནི། སྒྲོ་ར་རྒྱས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་རྒྱས་དང་དགག་རྒྱས་གཉིས་སུ་འདུས་ཤིང་། དགག་རྒྱས་ལ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གང་གྱུབ་ཀྱང་དགག་རྒྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་སུ་འདུ་ལ། སྒྲུབ་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ། དེ་བྱུང་འབྲེལ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་སུ་དེས་པས། འབྲེལ་པ་དང་པོ་བྱུབ་པའི་རྒྱས་རྣམས་འབྱས་རྒྱས་དང་། གཉིས་པ་གྱུབ་པའི་རྒྱས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཀ) འཕྲས་རྒྱས་ཡང་དག

འབྱས་རྒྱས་ཡང་དག་བཤད་པ་ནི། འབྱས་བུའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་འབྱས་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞི་གཅིག་ལ་སྒྲུ་ར་ན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞེག ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྱས་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་འཛིག་ དེ་ཡང་སོང་ཚུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེའི་འབྱས་བུ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལ་འབྱས་རྒྱས་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དཔེར་ན། དུ་ལྷན་ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། དུ་བ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེའི་འབྱས་བུ་ཡིན་ཞིང་གཞི་ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པས་ན། འབྱས་བུའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འབྱས་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༢ རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྱས་རྒྱས་ཡང

དག ༢ རྒྱུ་སྟོན་སོང་སྣྲོན་ཀྱི་འབྲས་རྣགས་ཡང་དག ༣ རྒྱུ་སྤྱི་སྣྲོན་ཀྱི་འབྲས་རྣགས་ཡང་དག ༤ རྒྱའི་ཁྱད་པར་སྣྲོན་ཀྱི་འབྲས་རྣགས་ཡང་དག ༥ རྒྱུ་ཆོས་རྟེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྣགས་ཡང་དག་དང་ལྡན་ཡོད།

དང་པོ་རྒྱུ་དངོས་སྣྲོན་ཀྱི་འབྲས་རྣགས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན་ཆོས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས།

དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་ཤིད། །ཚུ་སྐྱོར་ལས་ནི་ཚུར་ཤེས་ལྟར། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཚུ་སྐྱོར་དང་ལྡན་པའི་ཤེར་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། ཚུ་ཡོད་དེ། ཚུ་བྱ་ཡུན་རིང་དུ་ཕྱིང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་རྟེ་སྟེང་ཅིག ।མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲས་བུ་ནི། ।

གཏན་ཚིགས།"[2]

ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱུ་སྟོན་སོང་སྣྲོན་ཀྱི་འབྲས་རྣགས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན། བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་རིག་པ་སྤ་མ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། ।འབྱུང་རྟེན་དབང་པོ་ཟློ་དག་ནི། ।

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་བཅོས་ཁ། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ᲘᲬᲐ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲜᲐ ཤོག ᲜᲪᲤ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཟློག Შ ཤོག ᲤᲜ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲤᲬ ཤོག ᲜᲪᲤ

རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་མེད་ཅན། །ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མིན། །[1]

ཞེས་པས་བསྟན།

གསུམ་པ་རྒྱུ་སྤྱི་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་རྣམས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན། ལྷག་བསྡལ་བའི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། །ལྷག་བསྡལ་ཉིད་རྒྱུ་བཅས་ཉིད་བྱུག ། [2]

ཅེས་སོ། །

བཞི་པ་རྒྱུ་འི་ཁྱད་པར་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་རྣམས་ཡང་དག་ནི། གཟུགས་འཇིན་དབང་མངོན་ཚོས་ཅན། རང་གི་བདག་རྫོན་དང་དེ་མ་ཐག་རྫོན་ལས་གཞན་པའི་རང་གི་རྫོན་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་རྫོན་དང་དེ་མ་ཐག་རྫོན་ཚང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་སྐྱེ་ཞིང་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྒྱུ་གཞན་དག་ནི་ཡོད་ན་ཡང། །དབང་པོའི་བློ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། །
ཐ་དད་རྒྱུ་ནི་རྟེས་དཔོག་འགྱུར། །"[3]

ཞེས་གསུངས།

ལྔ་པ་རྒྱུ་ཆོས་རྟེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྣམས་ཡང་དག་ནི། ཁ་ནང་བུ་རམ་གྱི་

1 གོང་མཚུངས། ཚད་མ་བྱུབ་པའི་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༣༧ ཤོག ༡༠༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥༠༣

2 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༢༥ ཤོག ༢༢ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥ཁ

3 གོང་མཚུངས། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༣ཁ-ཁ༩ ཤོག ༡༣༣ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥ཁ༠

གོང་བུའི་སྟེང་ན་ཆོས་ཅན། བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ༑ དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོས་རྟོགས་པ། །
རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། །དུ་བས་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་བཞིན། །[1]

ཞེས་གསུངས། འདིར་རྒྱུ་ནི་རོའི་ཉེར་ལེན་རོ་སྔ་མ་ཡིན་ལ། ཆོས་ནི་རོ་སྔ་མ་དེས་གཟུགས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ནུས་པ་དེ་ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པས་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཞེས་བྱ༑ དེ་ཡང་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་རོ་ཕྱི་མའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཕྱི་མའི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་ལ། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཕྱི་མའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་བུ་རམ་གྱི་རོ་ཕྱི་མའི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པས། བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་གཉིས་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན།

སྤྱིར་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མེ་དུའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། མེ་དུ་ཙམ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དཔེར་བྱས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་དག་གི་རིམ་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

1 གོང་མཚུངས། རང་དོན་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༩ ཤོག ༩༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༠

(བ) རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག

རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་བཤད་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་སྣྲོན་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་གསེར་མདོ་གི་སྟོན་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས། "གང་ཕྱིར་ཟད་སྐྱེ་བའི་ཚོས་དེ་ཐམས་ཅད་ནི། ཡུན་མི་རིང་བ་ཉིད་དུ་འགག་པའི་ཚོས་ཡིན་ནོ། །[1]" ཞེས་དང། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང། །འཇྱེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང། །"[2]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ཁྱད་པར་ལྔས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་དང། ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཚོས་རང་ཉིད་བྱེད་པ་པོ་འཕེན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང། དཔེར་

1 སྡེ་དགེ བཀའ་མདོ་སྡེ། ཙཱཥ ཥོག ५३ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ²/৬ ཥོག ११७

2 སྡེ་དགེ བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ५ ཥོག ৫৯ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫²/ ཥོག ৯²০

ན། དུང་སྦྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོ་ལ་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །ཁོད་དེ་སྦྲགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་འཕེན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ། ཁོད་དེ་སྦྲགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོར་འཇོག་ཅིང་། དཔེར་ན། སྦྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཆོ་ལ་བྱང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བྱེད་པ་པོ་སྐྱེས་བུ་འཕེན་ཞིང་། དངོས་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བྱེད་པ་པོ་གང་ཡང་མི་འཕེན་པས་སོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་ལ། །ལྟོས་པཉམ་ཏོན་ཏེ་འབའ་ཞིག་པ། །
བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་དེ། །འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། ।[1]

ཞེས་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ། སྒྲ་འཇིག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ། རྒྱས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཚོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འཕེན་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བ་དང། དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་འཕེན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་འབའ་ཞིག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བྱས་པ་རང་གྱུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཚས་སུ་རྟོས་སུ་འབྱེལ་བ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་ཉིད་ཡོད་ཅམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་གཞན་མེད་པར། རང་ཉིད་ཡོད་ཅམ་དུ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེགས། ཕྱོགས་ ༡༥༨ ཤོག ༡༥༧ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ་ ཤོག ཀ་ ༥༨

སྒྲིང་བའི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཇིག་པའི་ལག་རྩེས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་སོགས་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་པར་སྨྲའོ་པ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་རང་ལྷོག་དོན་ལྷོག་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས། མདོར་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་སྒྲུབ་རྟགས་ཤེག་ལ་ཟེར་རོ།།

ཀ) མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

༧) སྒྲུ་བཤད།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་ནི། མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞི་གཅིག་ལ་སྒྲུར་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན། དགག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། “དོན་གྱི་དབང་དེ་གཟེགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདི་སྐད་དུ་ཆོས་སྟོན་ཏེ། གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཚོད་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་ལ་ཚོད་བཟུང་ན་རྣ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ངའམ་གཞན་ཡང་ང་དང་འདྲ་བ་དག་གིས་གང་

ཟག་ལ་ཚོད་གཟུང་ངོ། ।[1]"ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི ।མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན། ।
ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྟྲུན་རྣམས་ཀྱི ।དོན་གྱི་བཟློག་པ་ཉིད་ལས་ཡིན། ।[2]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲས་ཀྱི་ཕྱི་ཆོས་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་དང་། དེ་ཡོད་ན་སྒྲས་ཀྱི་ཕྱི་ཆོས་ལ་སྣང་དུ་རུང་བས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་སུ་འཇོག་ཅིང་། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་ཡང་། དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་རྒྱས་སུ་སྦྱར་བ་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྒྱས་སུ་སྦྱར་བ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྒྱས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ། །

༢) མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག

དེ་སྦྱོར་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་སྦྱོར་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་སྤྱི་ར་ཡོད་ཀྱང་། ཁྱོད་དེ་སྦྱོར་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ལ་དེ་སྦྱོར་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་བསྐལ་དོན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་དེ། དེ་སྦྱོར་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། མ། བཤད་པོ་བང་པོ། ཤོག ༩བ་༥ ནི། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ཨ་༣ཇ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅང་ཤུས་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ༡༥ ཤོག ༢༩༧ བ། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ་ ཤོག ༥༣༣

དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཏེ། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཛིན་པ། ।མེད་ལ་མི་འཛིན་འབྲས་བུ་ཅན། ।[1]

ཞེས་གསུངས།

སྒྲོ་ར་བསྐལ་དོན་ལ་ཡུལ་ཀྱིས་བསྐལ་བ་དང་། དུས་ཀྱིས་བསྐལ་བ། ངོ་བོས་བསྐལ་བ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་ཤ་ཟའི་ངོ་བོ་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་སྟེ་ཚད་མས་མ་ངེས་ཤིང་། དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་དེས་ཤ་ཟ་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྒྲོ་གོ་རང་འགའ་བ་དག་གིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི་དང་འདི་ཡིན་མོ། ।ཞེས་རང་གིས་ཚད་མས་མ་ངེས་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་མི་རིགས་པ་དང་། གང་ཟག་པ་རོལ་གོ་དག་ལ་སྒྲོན་ཡོད་པར་རང་གིས་ཚད་མས་མ་ངེས་བཞིན་དུ་སྒྲོན་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་དང་བཅས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་ཚད་མས་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་སྒྲོ་སྐུར་བྱ་བར་མི་རིགས་པར་བསྟན་ཏོ། །

༣) སྐད་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་

1 གོང་མཚན་དུས། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ३ ཤོག ९९ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ९² ཤོག ९²০

ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་དག་གི་ཁྱེད་ཅིག་ཡོད་ན་སྒྲུབས་ཀྱི་ཕྱི་ཆོལ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང། དབྱེ་ན། ༡ སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་བྱེ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང། ༢ སྣང་རུང་གི་འགལ་བྱ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས། །འགལ་ཞིག་མེད་ཤེས་འབྲས་བུ་ཅན། །
འགལ་དང་འབྲས་བུ་དག་གྱུབ་དང། །རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བལྟར་རུང་བའི། །
བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྱུབ་པ། །མེད་དོན་ཅན་མི་དམིགས་རྣམ་བཞི། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཏན་པ་རྟགས་སུ་སྒྲུར་བ། སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། སྣང་རུང་གི་ ༡ རྒྱུ་མ་དམིགས་པ། ༢ ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ། ༣ རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ། ༤ དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་བཞི། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུ་དང། ཁྱབ་བྱེད་དང། རང་བཞིན་དང། དངོས་འབྲས་བཏགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་བཞག

དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་རིམ་པ་བཞིན། དང་པོ་ནི། མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཚོས་དུ་བའི་རྒྱ་མེ་བཏགས་པ་རྟགས་སུ་སྒྲུར་བའི་རྟགས་ཡང་དག་

1 གོང་མཚུངས། རང་དོན་མེད།། ཤློཀ་ ༣-༥ ཨོག ཁ۹ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཁ۲ ཨོག ۹۲۰

ཡིན་པས་སྣང་རྩང་གི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཅེས་རེར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེར་མེད་པའི་བྱག་རྗེར་ཆོས་ཅན། ཀ་པ་མེད་དེ། ཤེར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤེར་མེད་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀ་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཤེར་བཀག་པ་རྒྱས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རྩང་གི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཅེས་རེར།

གསུམ་པ་ནི། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་བུམ་པ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་བུམ་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་བཀག་པ་རྒྱས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རྩང་གི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཅེས་རེར།

བཞི་པ་ནི། དུ་བ་མེད་པའི་ར་སྒོར་ཐུ་གཅ་མེད་པ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་དེ། དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་དངོས་འབྲས་དུ་བ་བཀག་པ་རྒྱས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རྩང་གི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཅེས་རེར།

སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞེག་ དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྒྱས་སུ་སྟོན་པ། སྣང་རྩང་གི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་ན། ༢ ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། ༣ པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་

འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཞིས། དེ་གཞིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགལ་དེ་ཚོས་ནི་ཐ་དད་དམ། །ཐ་དད་མེད་ལ་རབ་སྦྱོར་ཏེ། །
ཁ་བ་མེད་པར་སྣང་བ་ལ། ।མེ་དང་རྫི་ལ་ཡོད་གཅོད་བཞིན། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཁ་བ་མེད་པར་སྣང་བ་ལ་མེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་གཞིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཤིད། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཐུ་གུ་ལྟ་བུ་སྟར་ཡང་རྫི་བ་དགོས་པ་མེད་པར་སྣང་བ་ལ་སྤང་ནས་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་གཞིས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དགོས་པར་གསུངས།

འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྣང་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། དེ་སྣང་ཀྱི་འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྣང་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དང་པོ་འགལ་བླུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ཐུ་འགལ་དམིགས། ༢ ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས། ༣ རང་བཞིན་འགལ་

1 གོང་མཚན་ངེས། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༥༥ ཤོག ༢༢༢ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥༣ཀ

དམིགས། ༥ འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། ༦ འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས། ༧ རྒྱུ་
དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་བྱུག་ཡོད། དཔེར་ན། མེ་
སྟོན་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ཧོན་པའི་ཤར་ཀྱི་གཞི་ན་ཚོས་ཅན། གང་འབྲས་སྣ་ལོང་
བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། མེ་སྟོན་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ཧོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་
པའི་ཚེ་ན་མེ་སྟོན་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ཧོན་པ་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱུ་འགལ་དམིགས་ཡིན་ལ།
མེ་དང་གང་རེག་གཧོད་བྱ་གཧོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ན། མེའི་གཧོད་བྱ་ལ་གང་རེག་གི་
རང་བཞིན་དང་། གང་རེག་གི་ཁྱབ་བྱ། གང་རེག་གི་འབྲས་བུ། གང་རེག་གི་རྒྱུ་
དང་། གང་རེག་གི་གཧོད་བྱེད་ལ་མེ་དང་། མེའི་ཁྱབ་བྱ། མེའི་འབྲས་བུ་རྣམས་འཛིན་
ལ། གང་རེག་གི་རང་བཞིན་ནི་བསེལ་རེག་དང་། ཁྱབ་བྱ་ནི་ཁ་བའི་རེག་པ། འབྲས་བུ
ནི་གང་འབྲས་སྣ་ལོང་བྱེད། རྒྱུ་ནི་གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དོ། །མེའི
ཁྱབ་བྱ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མེ་དང་། འབྲས་བུ་ནི་དུ་བ་དག་འཕྱར་བ་ལྟ་བུ་འཛིན་པས
འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྒྱས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འགོད་ཚུལ་ཤེས་སོ། །

གལ་ཏེ་མེའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་གང་རེག་འགོག་པ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད
པར་མི་འཐད་པས། མེའི་རྒྱུས་ཀྱང་གང་རེག་འགོག་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མེའི
འབྲས་བུ་དུ་བ་དག་འཕྱར་བས་གང་རེག་འགོག་པ་ནི། རང་ཉིད་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མིན
ཞིང་མེའི་རྗོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་དང་། དུ་བ་དག་ཏུ་འཕྱར་བཞིན་པའི་དུས
དང་། གང་རེག་འགོག་ནུས་ཀྱི་མེ་ལ་མི་འཚལ་བའི་གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐོ
ནས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །མེའི་རྒྱུས་གང་རེག་འགོག་མི་ནུས་པ་ནི། བུད་ཤིང་གིས
གང་རེག་འགོག་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགལ་འབྲས་ལ་ཡང་ཡུལ་དང་ནི། །དུས་ལ་སོགས་ལ་ལྟོས་པར་འདོད། ། [1]
གཞན་དུ་འགྲུལ་འགྱུར་མི་གྱང་བ། །སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཐལ་བ་བཞིག ། ।

ཞེས་སོ། ।

གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ འོས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། ༢ ལྟོས་པས་འོས་པ་འགོག་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་འཇིག་པ་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་རྫུན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། རང་གྲྭབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ་དང་། གོས་དཀར་པོ་ཚོས་ཅན། རང་གྲྭབ་ཙམ་ནས་ཚོན་ཅན་དུ་མ་འགྱུར་ཏེ། རང་ཉིད་ཚོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟར་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གིས། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཡོད་པས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་འགོག་པ་ཙམ་ལས། དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་མིན་ལ། གཞི་དགག་གཞིའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །སྣང་རུང་གི་རྒྱས་བཤད་པའི་སྒྲུབ་མེས་གྲུབ་རེ་ལ་གཞོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་ཁྲོད་ཁྲོ་ལ་གཞོད་པ་དང་། མི་རྒྱ་པ་རྟོགས་པའི་

1 གོང་མཚན་དུས། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༧ ཀོག ཅ། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ཤ་ཀ ཀོག ཅ་༠

བློས་རྟག་འཛིན་ལ་གནོད་ཚུལ་སོགས་བློ་ཡང་དག་པས་རང་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ལ་གནོད་ཚུལ་སོགས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

༥) རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༢ དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང། ༣ སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་པས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལ་བྱ་བུ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་བྱ་བའོ། །མ་དཔེ་གསུམ་པའི་རྟགས་དང་དགག་རྟགས་དོན་གཅིག་ཅིང། འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་སྒྲུབ་རྟགས་ཡིན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གཅིག་ནི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ།[1]" ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

༦) རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༢ ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༧༢ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ་ ཤོག ཁ༠༢

ཡང་དག་དང་། ༢ དོན་སྣྲོན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྣྲོན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་ དེ་སྣྲོན་གྱི་དངོས་གྱི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ན་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་ཐ་སྙད་སྣྲོན་གྱི་ རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ། དེ་སྣྲོན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་ དེ་སྣྲོན་གྱི་དངོས་གྱི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དོན་སྣྲོན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དང་པོས་ནི་རྩོད་གཞི་སྒྲའི་སྟེང་དུ་སྐད་ཅིག་ མའི་མཚོན་བྱེད་པ་སྟེ་མི་རྟག་པ་སྣྲོན་པར་བྱེད་པས་པ་སྟེ་སྣྲོན་གྱི་རྒྱས་ དང་། གཉིས་པས་རྩོད་གཞི་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་དོན་སྐད་ཅིག་མ་ སྣྲོན་པར་བྱེད་པས་དོན་སྣྲོན་གྱི་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །

༥) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བསྟན་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྒྱས་ཡང་དག་དེ་ལ་བསྟན་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ དངོས་སྟོབས་གྱི་རྒྱས་ ཡང་དག ༢ ཡིད་ཚེས་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག ༣ ཐུགས་རྒྱས་ཡང་དག་དང་གསུམ་ ཡོད། དེ་ཡང་སྟྲི་ར་ཏྲོའི་ཡུལ་ལ། དངོས་པོའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་དང་ཐུགས་ པའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་མེའི་ དངོས་པོ་ལ་གནས་པའམ་མེའི་རང་བཞིན་ལ་གནས་པའམ་མེ་ལ་དངོས་གནས་པར་ ཡོད་པ་ཡིན་ཞིང་། སྲུས་རེག་ཀྱང་ཚ་ཞིང་སྲེག་པའི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཚར་ བས། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དངོས་པོའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཞེས་བྱ་ལ། གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་གཙང་བྱེད་ཡིན་པ་དང་གཙུག་ཕུད་ཅན་ཡིན་པ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་

གྱུན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གཙང་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ནི་ཕགས་པ་དང་། གཙུག་ཕུད་ཅན་ཞེས་པ་ནི་ཟླ་བྱ་ལ་ཡང་གྲགས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གྱུན་པའི་ཡུལ་ལ་སྣ་བྱུང་གྲགས་པའམ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གྱུན་པའི་ཡུལ་ཞེས་བྱའོ། །

གྲགས་པ་དངོས་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད། དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་རེ་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱོར་འདོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་དང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླང་པས་པའི་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། གྲགས་ལུགས་ནི། ཐ་སྙད་གཏགས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟར་མིང་མེད་པ་ལ་ཐོག་མར་སྐྱེས་བུས་གང་འདོད་འདོད་དུ་མིང་ཞིག་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ལྟོ་ལྟེར་ཞུགས་ཞུས་པའི་གོང་བུ་ལ་འདི་ནི་བུས་པའོ་ཞེས་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་བ་བཞིན་ནོ། །

བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ནི་ལུང་ངམ་སྐྱེས་བུའི་ངག་ཚད་མ་སྒྲུབ་བྱེད་བྱུང་ནས་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་ཡང་ཡུལ་དེ་རང་ལ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ན་ལུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་། ལུང་རྒྱས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ཡང་ལུང་ཡིན་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། གསེར་གྱི་སྐྱོན་མངོན་གྱུར་མེ་ལ་བསྲེགས་ནས་ཁ་དོག་སོགས་ལ་བརྟག་པ་ལྟར། ལུང་གང་ཞིག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དབྱུང་ན་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། གསེར་གྱི་སྐྱོན་ཕྱང་ཟད་ལྷོག་ཏུ་བཅད་ཅིང་གཏན་ནས་ནང་གི་སྐྱོན་ལ་བརྟག་པ་ལྟར། ལུང་གང་གི་བརྗོད་

བྱ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཚད་མས་དབྱུད་ན་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། གསེར་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བ་བརྡར་ནས་བཟང་ངན་བརྟག་པ་ལྟར། ལུང་གང་གི་ཚོགས་ལ་སྦྱ་ཕྱི་དང་དངོས་ཀྱགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ན། ལུང་དེ་ཁས་ལེན་པར་འོས་པས་ལུང་ཚད་མར་འགྲོ་ཚུལ་དེར་ཆ་ཕྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་སོ། །

མདོར་ན་སྒྲུབས་བབ་ཀྱི་ལུང་དེ། ༡ མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། ༢ ཐུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་བསྟན་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། ༣ མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་ཁས་བླངས་སྤ་ཕྱི་འགལ་བ་དང་དངོས་ཀྱགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ། དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་བར་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་གསུངས།

དེ་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག །དེ་སྐྱེས་ཀྱི་བསྐྱེས་བྱ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚོས་མཚོག་གི་རྣམ་དེས་ཀྱི་ཏེ་ཀ་འཐད་ལྟན་ལས། "ཚུལ་གསུམ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་རྒྱས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་ལ་ནི་གཞན་འགའ་ཡང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་དོ། །[1]" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཚེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ཅ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞེག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲུ་བྱེད་གྱིས་པ་ཡིན་དགོས་པ་གྱིས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྒྱ་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱི་ཟ། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་རྒྱ་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་དེ་འདོད་པའམ་གྱིས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་ཏྲི། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན། །དེ་ཡང་འདོད་ཙམ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
སྒྲ་ཡིས་གྲུབ་པ་མི་འགྲུབ་མིན། །དེ་ལྟར་སྒྲ་བྱེད་གྱིས་པ་གསུངས། །
རྟེས་སུ་དཔག་པས་བསྒྲུབ་རྣམས་ལ། །འགལ་བ་འཕྲལ་པ་མེད་པ་ཅན། །
མེད་པར་སྟོན་ཡིན་དེ་ལྟ་བུའི། །གྱིས་པ་པའི་རྟེས་དགོས་ཡིན་ཕྱིར་རོ། ། [1]

ཞེས་གསུངས། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་བཞིན་དུ་རྒ་བ་ལ་མིག་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། སྨོན་དགོན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་བཤད་སྒྲུར་དུ། "མིང་དེས་པ་མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔེར་ན་འགྲོ་ལྡེང་བ་རྣམས་རྒྱ་བ་ལ་མིག་ཅེས་ཟེར་བ་དང་། འབྲས་ཆན་ལ་ཚོམ་ཀུན་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། མཚུ་ལ་ཐ་དད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །" [2] ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་འདོད་རྒྱ་ལ་དུ་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྒྲུར་བ་དང་། ཏྲི་ལ་བསྟན་བཅོས་ལས་གཏུར་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྒྲུར་བ་དང་། སྨན་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་དཏུ་ལ་ཚུ་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་

1 ཐེ་དཔེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ᠀᠀᠄᠀᠀᠅ ཤོག ᠀᠀᠂᠓ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠀᠀᠅ ཤོག ᠄᠀᠓

2 ཐེ་དཔེ་བསྟན། ཝེམས་ཙམ། ཏི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ᠓᠓᠓ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠀᠀᠅ ཤོག ᠄᠀᠀

པའི་སྒྲ་སྒྲུར་བ་དང་། སྟན་དང�ས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་གཞོན་ནུ་མའི་གདོང་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྒྲུར་བ་ལྟར་ཤེས་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་རྩད་། དེ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩད་ངོ་། །

དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་བྱགས་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་བརྟའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཤད་དེ། ཚོས་མཚོག་གི་རྣམ་ངེས་ཏེ་ཀ་འཐད་ལྡན་ལས། “གྲགས་པའི་ཡུལ་ནི་བརྟ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་གོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །[1]” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཕྲོག་གྱུར་ཡིན་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྲོན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྱིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་ཚོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་སྲོན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟོ་ཚོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་ཕྲོག་གྱུར་ཡིན་ཞིང། གང་ཟག་ཕལ་པས་དེ་རྟོགས་པ་ངེས་པར་དབྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་ལྟོས་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགྲེལ་པ་དང་ནི་རྟེས་མཐུན་ཕབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྟོད་བྱེད་དག། །[2]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཚེ། ལེཨུ་དང་པོ། ཨོཾ ༦༠ ཨ། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༠ཅ ཨོཾ ༧ཅ་ཟ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེཨུ། ཐྲི་ཀ ༢༧ཤ ཨོཾ ༧༠ཁ ཨ། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ་ཨ ཨོཾ ཅ་ཤ

ཅེས་པས་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྨྲོ་ར་བའི་ཚོས་ཅན་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་དང་། ། རྟེས་སུ་དཔག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། །གཞོན་མེད་འདི་ཡི་མི་བསྟུ་བའོ། ། [1] ཞེས་པས་སྨྲོ་ར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱས་འཛིན་པར་མཛད་དོ། །

།།) རྒྱས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དཔྱོ་བ།

རྒྱས་ཡང་དག་ལ་མ་ཐུན་པོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དཔྱོ་ན། ། ། མ་ཐུན་པོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། ། མ་ཐུན་པོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག ।དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་པོགས་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པ་མ་ཐུན་པོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག ।དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་པོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་མ་ཐུན་པོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། རྩོལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་རྩོལ་བྱེད་ལྟ་བུའོ། ।དེ་ཡང་བསྟྲུབ་བྱའི་ཚོས་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས་ན། བྱས་པ་དེ་སྨྲོ་ར་བ་དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་པོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་དང་། བསྟྲུབ་བྱའི་ཚོས་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྩོལ་བྱེད་ཡིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས། རྩོལ་བྱེད་དེ་སྨྲོ་ར་བ་དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་པོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་མོ། །

1 གོང་མཚན་དམ། ཐོག ༢༧༨ ཤོག ༡༥༢ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། ཅིག ཁ་ཤོག ཅ་༥

།) རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཆོས་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཆོས་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༢ རང་དོན་སྒྲུབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༣ གཞན་དོན་སྒྲུབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྨྲྭ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོར་མ་བཀོད་པ་རང་དོན་སྒྲུབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱ་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྨྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་མ་བཀོད་པར། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་བའི་རྒྱུ་མཚན་བས་མས་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་པ་དེ་སྨྲ་མི་རྟག་པར་སྨྲྭ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ལྟ་བུ། དེ་སྨྲྭ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག །ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོར་བཀོད་པ། གཞན་དོན་སྒྲུབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱ་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྨྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་དེ་སྨྲ་མི་རྟག་པར་སྨྲྭ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ལྟ་བུ། མདོར་ན་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ཀྱི་རྟགས་དེ་གཉིས་ཀི། དེ་སྨྲྭ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བར་འདུ་བ་ལ། རྟགས་འགོད་པ་པོ་སྤྱ་ཆོས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའོ། །

།) རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྷོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ།

ཀ) སྨྲྭ་བཤད།

རྟགས་ཡང་དག་གི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ། གོང་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པས། ཚུལ་གསུམ་མིན་པ་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པ་གོ་ནུས་ལ། དེ་ཡང་སྨྲྭ་རྟགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་

དང་མ་གྱུབ་པ་གཉིས་སུ་འགས་ཤིད། གྱུབ་པ་དེ་ལ་ཡང་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མར་འགས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགས་པ་གཉིས་སུ་འགས་པ་ལས། དང་པོ་རྣམས་ཡང་དག་དང། གཉིས་པ་དེ་ནི་འགལ་རྣམས་སུ་འགྱུར་ཞིང། ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་ཡང་མ་འགས་པ་ནི་མ་འགས་པའི་རྣམས་དང། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུབ་པ་དེ་ནི་མ་གྱུབ་པའི་རྣམས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཏན་ཚིགས་ལྔར་སྟོང་དེ་ལས་གཞན། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་རྣམས་ལྔར་སྟོང་གི་ངོ་བོ་ནི། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་རྣམས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག།ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པའོ། །དབྱེ་ན། ༡ འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས། ༢ མ་འགས་པའི་གཏན་ཚིགས། ༣ མ་གྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་གསུམ་ཡོད།

(བ) འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས།

དང་པོ། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་ཅིང་གཙོ་བོར་རྟེས་ཁྱབ་མ་གྱུབ་པའི་སྒོ་ནས། རྣམས་དེ་བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བ་ཞིག་ལ་འགལ་རྣམས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ན། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཞིག ར་ང ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགས་པ། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་འགལ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱང་དུ། ཕྱོགས་ཆོས། ཞེས་པས་མ་གྱུབ་པའི་རྣམས་ཡིན་པ་གཙོད། ར་ང ཕྱོགས་ཆོས་

1 གོང་མཚན་ངག། ར་ངངོན་ལེའུ། ཐུཿ ༧ ཤོག ། ནི། དགེ་བསྟུན་མ། དེག ㄹㅇ ཤོག ㄹㅂㄹ

ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་པ། ཞེས་པས་མ་འདས་པའི་རྒྱས་ཡིན་པ་གཅོད་དོ། །དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ) མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས།

གཉིས་པ། མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་ཅིང་གཙོ་བོར་ལྟོག་ཁྱབ་མ་གྱུབ་པཉམ་མ་འདས་པས་མ་འདས་པའི་རྒྱས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ན། རང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་རྩལ་མར་ཡང་མ་འདས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡང་མ་འདས་པ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་འདས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ༣ ཐུན་མོང་བའི་མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞེག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་འདས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་འདས་པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མཉན་བྱ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་རྟགས་མཉན་བྱ་དེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་འདས་སོད། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་འདས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས། སྒྲ་དང་མཉན་བྱའི་མིང་དོན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འདས་ཟིན་པས། རྟགས་མཉན་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་

རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པར་དེས་ན། གང་ཟག་དེས་སྒྲ་ཡང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་
པར་དེས་དགོས་པས། དེས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་
རོ། །མདོར་ན་རྒྱས་མཁན་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་
རྩོད་གཞི་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། རྩོད་གཞི་སྒྲ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་ཤིང་། གཞན་གཉིས་ལ་
ཡོད་པར་མ་དེས་པའི་ཚ་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་
བྱའོ། །

གཉིས་པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་
པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཡོད་པར་དེས་པཧམ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་དེས་པ་གང་རུང་ཡིན་
པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་སོང་བའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་
ན། ཤེས་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞེང་ཤེས་བྱ་དེ། དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པར་དེས་ནས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྒྱ་པ་ལ་
ཡོད་པར་མ་དེས་པའི་རྟོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོལ་བའི་
ངོར་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་རྒྱ་པ་དང་རྩོད་གཞི་སྒྲ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པར་དེས་
པའི་མ་དེས་པའི་རྒྱས་ཡིན་པས་ན། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཞེས་ཟེར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༧ དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ༨ ལྟག་ལྟོན་གྱི་
མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་

ཞེག །ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་རེས་པ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་མ་རེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། གཞན་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞེང་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་རེས་པའི་ཆོ་ལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་གཞན་བྱ་ལྟ་བུ།

ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་རེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞེག ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་རེས་ནས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཟེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་རེས་ནས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཟེ་ཚོམ་ཟ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ལྟག་ལྟན་གྱི་མ་རེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་སྣྲོན་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་ལ་ཟེ་ཚོམ་གྱི་ལྟག་མ་དང་ལྟན་པས་ན་ལྟག་ལྟན་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞེང། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ཅམ་ལ་ཡོད་པར་རེས་ཤིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་རེས་པའི་ཆོ་ལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་ལྟག་ལྟན་དང། ཡང་ཤེས་བྱ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞེང། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ཅམ་ལ་ཡོད་

པར་ངེས་ཤེང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་འགལ་བ་ལྟག་ལྟན་ཞེས་བྱའོ། །

ང) མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།

གསུམ་པ། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ན། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེ་ན། ༡ དོན་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ། ༢ ཐོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ། ༣ ཏོལ་བ་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་གསུམ།

དང་པོ་དོན་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལའང་ནང་གསེས་དཔྱེ་ན་བདུན་དུ་གསུངས་ཏེ། ༡ རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲུས་བྱ་འདི་ཚོས་ཅན། ཐུག་བསྟལ་བ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་གི་རྭས་ཐུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༢ ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། རི་བོང་གི་རྭ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༣ རྟགས་ཚོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༤ གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༥ གཞི་ཚོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༦ རྟགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་

ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༢ ཚོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་ལ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ལྷོན་ཤེང་ཚོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁྱམས་ནས་ཉལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལའང་ནང་གསེས་དབྱེ་ན་བཞི་ལས། ༡ རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྲོག་ཆགས་ཐུ་མོ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྲོག་ཆགས་ཐུ་མོའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༢ ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་ངོར། ཤ་ཟ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༣ རྟགས་དང་ཚོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཟ་བྱ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར། རི་སྲྭ་ལ་གསུམ་གྱི་དབྱུས་མ་ན་ཚོས་ཅན། ཟ་བྱ་ཡོད་དེ། ཟ་བྱས་སྒྲ་སྒྲོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༤ ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་སྒྲོན་མེད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྟེད་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ཆོལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་ནང་གསེས་དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། ༡ ལྷ་ཆོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ལྷ་ཆོལ་གྱིས་ཕྱི་ཆོལ་ཞེག་ལ་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ༢ ཕྱི་ཆོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ལྷ་ཆོལ་ཡང་

དགེ་གེས་སྒྲ་མི་རྣག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྣག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ཇ རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྣག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྤ་རྒོལ་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྣག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྣག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

༧༠) གཏན་ཚིགས་འགོར་ལོ།

དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་བློ་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་ཤར་བའི་ཆེད་དུ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུ་ལོགས་སུ་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་མཛད་ཡོད་པས། འདིར་མདོ་ཙམ་འགོད་པར། ཐོག་མར་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཏན་ཚིགས་འགྲོར་ལོ་ལས།

གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྣག་དང། །བྱས་དང་མཉན་བྱ་རྟོག་བྱེད་དང། །
མི་རྣག་རྟོག་བྱེད་ལུས་ཅན་མིན། །[1]

ཞེས་གཏན་ཚིགས་འགྲོར་ལོའི་ནང་གི་གཏན་ཚིགས་དགུ་པོ་རེ་རེ་ནས་ངོས་བཟུང། དེ་ནས།

རྣག་དང་མི་རྣག་རྟོག་བྱེད་དང། །རྣག་དང་རྣག་དང་རྣག་པ་དང། །
རྟོག་བྱེད་མིན་དང་མི་རྣག་དང། །རྣག་པ་ལའི་སྒྲུབ་པ་བཀོད། །[2]

1 ཕྱེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཐུགས་ ཅ ཤོག ཁ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ ཤོག ᠔᠘᠕

2 གོང་མཚན་ངེས། ཐུགས་ ཅ ཤོག ཁ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ ཤོག ᠔᠘᠓

ཅེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་ཆོས་དགུ་བསྟན། དེ་རྗེས། གཏན་ཚིགས་འགྲུལ་བཤོར་རྣམ་དགུ་ཡིས། །དགེ་ཡི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ། ནམ་མཁའ་བུམ་དང་བུམ་མཁའ་དང་། །བུམ་པ་གློ་བུ་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། ། མཁའ་དང་བུམ་པ་མཁའ་བུམ་དང་།[1] །མཁའ་དང་བུམ་པ་གློ་བུ་བཞིན་དང་། ། གློ་བུ་དང་ནམ་མཁའ་བུམ་བཞིན་དང་། །བུམ་དང་གློ་བུ་དང་མཁའ་བཞིན་དང་། ། ནམ་མཁའ་རྡུལ་ཕྲན་ལས་བུམ་བཞིན། །[2]

ཞེས་རྒྱས་སྦྱོར་དགུ་པོ་རེ་རེའི་མཐུན་པའི་དགེ་དང་མི་མཐུན་པའི་དགེ་རྣམས་བསྟན།

དེ་ལྟ་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཕོར་ལོར་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུ་ནི། སྒྲུབས་བབ་ཀྱི་རྒྱས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱིས་རིགས་གསུམ་སྟེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྒྱས་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིབ། དེ་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། དེ་ལ་གཏན་མེད། དེ་ལ་རྣམ་གཉིས་བཅས་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ་དགུར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དགུ་པོ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་ན། ༡ མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ། ༢ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ། ༣ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ། ༤ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་

1 ཚིག་ཤུད་འདི་སྟེ་དཀྱེ་དཔར་མར་མི་སྣང་བས་སྣར་ཐང་ལས་ཟླས་ཐད་བསྟན་འགྱུར་ནས་བསྣན།

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཕྱོག ༥-༡༡ཕོག ༥ཀ ནི། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༥ཨ་ ཕོག ༥༦༦

པ། ། ༥ མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་གཏན་མེད་པ། ། ༦ མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་ཅིང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ། ། ༧ མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་ཅིང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ། ། ༨ མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་ཅིང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ། ། ༩ མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་སོ།། །དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ་ལས།

མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་དེ་བཞིན་གཉིས་ཀ་དང་། །
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཏེ། ।[1]

ཞེས་སོ། །

དེ་ཡང་བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི།། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་དང་། བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པ་ནི། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་ཚུལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལའང་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པ་ནི། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །

1 གོང་མཚན་དམ་ཕྱོགས། ཟ-ཅ ཤོག ༥ཟ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ༥᳀ ཤོག ᳀᳖᳖

གཏན་ཚིགས་དགུ་པོ་དེ་དག་ལས་གཉིས་པ་དང་བརྒྱད་པ་རྟགས་ཡང་དག་ དང་། བཞི་པ་དང་དྲུག་པ་འགལ་རྟགས། དང་པོ་གསུམ་པ་བདུན་པ་དགུ་པ་རྣམས་ ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས། ལྔ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡིན། དེ་ཡང་ གཏན་ཚིགས་འགོང་འོ་ལས།

སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གོ ।འོག་གས་ལ་འགལ་བ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། ।
རྒྱང་བཞི་ཐུན་མོང་མ་ངེས་ཡིན། ।[1] དབུས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ।[2]

ཞེས་གསུངས།

གཏན་ཚིགས་འགོང་ལྷའི་རྟགས་སྒྲོང་རྣམས་ཀྱི་རེའུ་མིག[3]

༡ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། རྟགས་སྟེ། གཞན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་ནས་ མཁས། མི་མཐུན་དགེ་བྱས་པ།	༢ རྟགས་ཡང་དག ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། མི་རྟགས་སྟེ། བྱས་ པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་བྱས་པ། མི་ མཐུན་དགེ་ནས་མཁས	༣ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། དུད་ཕྱོགས་ཅན། ཆོས་བྱུང་ཡིན་ཏེ། མི་རྟགས་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་བྱས་ པ་དང་། མི་མཐུན་དགེ་ཁྱོག་དང་ ནས་མཁས

1 སྟེ་དགེར་བཞིན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཕྱར་གཉིས་ཀར་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

2 གོང་མཚན་དས། ཕྱོ་ཀ ९-५ ཤོག ८३ ན། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེག ८² ཤོག ९४५

3 ཕྱོ་གས་ཆོས་འགོང་ལོའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཆ་ལག་ཀ་བསྟན་དང་ལྷ་རམས་པའི་འགྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་རིན་ཆེན་ཕྲོན་མེ་བྱ་བ་ཞེག་ཡོད་ ཅིང་། དེའི་ནང་རེའུ་མིག་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་ཚུལ་ཀྱི་འགོང་ལོ། མཐུན་དགེ་ནས་དང་མི་མཐུན་དགེའི་འགོང་ལོ། རེའུ་མིག་ཏུ་བགོད་ཕྱའི་འགོང་ ལོ་བཅས། འགོང་ལོ་གསུམ་བཀོད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས་འཚལ།

༩ འགལ་རྐྱེན། དུང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྐྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་ནས་མཁན་མི་མཐུན་དགེ་བྱས་པ།	༨ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྐྱ་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་ནས་མཁན། མི་མཐུན་དགེ་བྱས་པ།	༧ འགལ་རྐྱེན། དུང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྐྱ་སྟེ། ཆོས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་ནས་མཁན། མི་མཐུན་དགེ་བྱས་པ་དང་གཏོག
༦ དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པ། དུང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། ཆོས་བྱང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྐྱ་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་གཏོག་དང་ནས་མཁན། མི་མཐུན་དགེ་བྱས་པ།	༥ རྐྱེན་ཡང་དག། དུང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྐྱ་སྟེ། ཆོས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་བྱས་པ་དང་གཏོག། མི་མཐུན་དགེ་ནས་མཁན།	༤ དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པ། དུང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྐྱ་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་མཁན་དང་རྟལ་ལྡན། མི་མཐུན་དགེ་ལས་དང་བྱས་པ།

གཏན་ཚིགས་དགུ་པོ་དེ་རྣམས་ལས། སྟེང་གི་རེ་ཞུ་མིག་དབྱས་མར་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དང། ཞོག་གི་དབྱས་མར་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་རྐྱས་ཡང་དག་དང། གཡས་ལོག་ཀྱི་རེ་ཞུ་མིག་དབྱས་མ་དང། གཡོན་ལོག་ཀྱི་རེ་ཞུ་མིག་དབྱས་མར་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་འགལ་རྐྱེན་དང། ཐུར་བཞིའི་རེ་ཞུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞི་པོ་རྣམས་ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང། རེ་ཞུ་མིག་དབྱས་མར་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །

ནམ་མཁའ་སོགས་ཉེར་བཞི་དགེར་འགོད་ཚུལ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་བྱམ་པ་གཉིས། ཕྱི་རྐྱ་བར་སྣྲོན་པ་ལ། གཞན་བྱ་རྐྱས་སུ་བཀོད་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང། འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དགེར་གསུངས་པའི་ཆུ་མཚན་ཡོད་དེ། ནམ་མཁའ་དེ་ཕྱི་པ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་འཇུག་པའི་

དགེ་དང་། བྱམ་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དགེ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས། ནམ་མཁའ་དང་བྱམ་པ་གཉིས་མཐུན་དགེར་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་། ནམ་མཁའ་དེ་གཞལ་བྱ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དང་། བྱམ་པ་དེ་གཞལ་བྱ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །གཏན་ཚིགས་ཐ་མར་ནམ་མཁའ་དང་། རྡུལ་ཕྲན། ལས། བྱམ་པ་བཞི། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པའི་དགེར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ནམ་མཁའ་དང་རྡུལ་ཕྲན་གཞིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ལས་དང་བྱམ་པ་གཞིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པའི་དགེ་ཡིན། དེ་དག་ཡིན་ཚུལ་ཡང་། ནམ་མཁའ་དེ་སྒྱེགས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་རྟག་ན་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་དགེ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དེའི་ངོར་རྟག་ན་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་དགེར་འཇོག་པ་ཡིན། ལས་དེ་དེའི་ངོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་དགེ་དང་། བྱམ་པ་དེ་དེའི་ངོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་དགེར་འཇོག་པ་ཡིན། དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བཤད་པ་ཇི་བཞིན་བར་པ་རྣམས་ལཱའང་དགེའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་འབྲས་བུ་གྱུབ་དོན་དུ། །གཏན་ཚིགས་གཉིས་དང་ལྡོག་པ་གཉིས། །

རྩོད་ཕྱིར་ཁྱད་པར་སྤྱི་དགེ་སྦྱོ། །ལྷག་མ་ལྟོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། ।[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། འབྲས་རྒྱས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོ་གི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འཕེལ་བ་ནི། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་འབྲས་རང་གི་སྟོར་བ་གཉིས་སློས་ལ། གལ་ཏེ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོ་ལའོད་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་ན། འགལ་རྒྱས་འདི་གཉིས་ཀྱང་འདོད་པའི་དབང་གིས་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ནའང། འདི་གཉིས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པ་ལ་འཕྲལ་བ་ཡིན་པས། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོ་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འཕེལ་བ་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྗེགས་པའི་ཕྱིར་དུ་འགལ་རྒྱས་གཉིས་སློས་ཞེས་གསུངས། འབྲས་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྟོ་གི་ཁྱབ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྱུབ་པར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཉིས་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པར་བདེ་བློ་ཀུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྟྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། འོག་གཉིས་ཀྱི་འགལ་རྒྱས་གཉིས་དང་། སྟེང་འོག་གི་ཡང་དག་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་བཞི་པོ་དེ་སློས་པར་གསུངས།

ལྟོ་གཁྱབ་རྒྱུང་པ་ཅན་དང་། རྟེས་འཇོ་རྒྱུང་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ། རྟེས་སུ་འཇོ་ལྟོ་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་གཅིག་གྱུབ་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་གྲུབ་པ་དགོས་པར་བསྟྲུབས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྟྲུབས་པས། རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཐོག་ ༡༥༨ ཤོག ༡༩བ། ནི། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ༥བ། ཤོག ༥༥༢

པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་མཉན་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་རྣམས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གཉིས་གསུངས་ཤིང། དེ་ཡང་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱང་བ་ཅན་གྱི་རྣམས་ཡང་དག་ཡོད་ན། མཉན་བྱ་ཡང་སྒྲ་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ནའང། ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷོག་ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པ་ནི། མཉན་བྱ་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མཉན་བྱ་སྨོས་ལ། རྗེས་འཇུག་ཀྱང་བ་ཅན་གྱི་རྣམས་ཡང་དག་ཡོད་ན། གཞལ་བྱ་ཡང་སྒྲ་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ནའང། རྗེས་འཇུག་ཀྱང་བ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་བྱུབ་པ་ནི། གཞལ་བྱ་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་མཚུངས་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གཞལ་བྱ་སྨོས་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་གསུངས།

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་བ་ཙམ་དང། རྗེས་འཇུག་གཅོ་བོར་བྱུབ་པ་ཙམ་དང། རྗེས་སུ་འཇུག་ལྷོག་ཆ་མཉམ་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། སྟོན་བདེན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་ལྟུག་མ་གསུམ་སྨོས་ལ། དེ་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་བ་ཙམ་གྱིས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ན། མི་རྟག་པའང་དུང་སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨོས་ལ། རྗེས་འཇུག་གཅོ་ཆེ་བ་ཙམ་གྱིས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ན། མི་རྟག་པ་དེ་འདང་དུང་སྒྲ་རྩོལ་མ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་མིན་ཏེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨོས་

སོ། །རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཆ་མཉམ་པ་ཅམ་གྱིས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ན། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་སྣོ་རྒྱ་རང་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱོན་རྣོགས་པའི་ཆེད་དུ། སྣ་ཚོགས་ཅན། རྒྱ་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྐབས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་བཅད་པ་བསྟན་བྱ་དང་། དེ་སྣྲོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚུལ་གསུམ་དུ་རེས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་རེས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། རྒྱས་ཡང་དག་དང་ལྡན་སྟང་གི་སྒོ་ར་བའི་དབྱེ་བ་རྣོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུའི་རབ་དབྱེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བློས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ལས་སྣྲོན་ངག་དང་རེས་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ། བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་སྒོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༧ ཇོན་མོང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བང་རྒྱུན་བཤད་པ།

འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་དང་། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་བསྟན་ཟིན་ནས། བ་ནི་ཡུལ་འཇལ་བའི་བློའི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བ་དང་། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་བསེགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་རྣམས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་རྣམས་བསྡུས་ན། ༧ ཚགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ལྟ་བུ་གཙོ་བའི་རིགས་ཅན་གྱི་བློ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ནུས་ཚུང་དུ་བྱས་ཏེ་སྦྱོང་བ་དང་། ༢ བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་ལྟ་བུའི་ཕན་བའི་རིགས་ཅན་གྱི་བློ་རྣམས་རིམ་གྱིས་གོང་དུ་སྐྱེལ་ཏེ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་གནས་པར་བརྗོད་ཚོགས། དེ་ཡང་གོང་དུ་སེམས་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། ཙ་ཇོན་དང་ཉེ་ཇོན་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཏེ་ངོས་བཟུང་བའི་ཇོན་མོངས་ཅན་གྱི་བློ་རྣམས་གཉིས་པོས་རིམ་གྱིས་བཟློག་པ་ལ། ཇོན་མོངས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པར། དེ་དག་སོ་སོ་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་ཡང་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན། ཕྱོན་གྱི་ནང་བའི་གཞུང་དུ་མར། ཇོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུན་གང་ཡིན་དང་།

ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་ཉེས་པཧམ་སྦྱོན་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་མདོ་ཙམ་བཤད་པར་བྱའོ། །སྒྲིར་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་པའི་ས་ལས་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དྲུག་གསུངས་པ་འདིར་འགོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། འདུ་འཛི་དང་། བཤད་པ་དང་། གོམས་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེའོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནི་བག་ལ་ཉལ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྣང་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་འདུ་འཛི་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེས་སུ་སློབ་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་བཤད་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་གོམས་པ་ནི་སྔོན་འཇུག་པའི་སྙོམས་པས་ཐམ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དང་པོ་རྟེན་ནི། ས་བོན་ནས་བག་ལ་ཉལ་ཏེ་དགེ་བ་ནད་ཀྱི་ས་བོན་དྲུངས་འབྱིན་མ་ཐུབ་ན་ཟས་སྦྱོང་སོགས་ཆུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ནད་སྟོང་བ་བཞིན། རྒྱུན་དང་ཐུན་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཚོག་ཚོག་གི་རྟེན་ནས་ས་བོན་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། གཉིས་པ་དམིགས་པ་འཐམ་ཡུལ་ནི། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སོགས་ཏེ། གང་དང་ཐུན་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པའོ། །གསུམ་པ་འདུ་འཛི་ནི། དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་གྲོགས་ངན་པའི་རྟེས་སུ་སློབ་པའོ། །བཞི་པ་བཤད་པ་ནི། ཆོས་ལོག་པ་དམག་གི་བསྟན་བཅོས་དང་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་

1 སྔོ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༡༣ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ᲐᲚ ཤོག ᲐᲚᲝ

སོགས་ཉན་པའོ། །ལྷ་པ་གཅིམས་པ་ནི། སྟོན་ཉིན་མོངས་ལ་ཡང་ཡང་འཇིས་པར་བྱས་པའོ། །དྲུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་སོགས་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྒོ་བཏགས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གོས་ལྟ་བུར་མདོ་གལ་ལེགས་པ། དབྱིབས་མཛེས་པ། ཐགས་བཟང་བ་སོགས་བསམ་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་དགྲ་ལྟ་བུས་རང་ལ་སྟོན་ཆད་གཅོད་པ་དེ་དང་འདི་བྱས། རྟེས་སུ་ཡང་དེ་དང་འདི་འདྲ་བྱེད་ངེས་སྙམ་པ་སོགས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་ལ་ཡང་ཡང་སེམས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པར་གྱུར་པ་དང། ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱང་སྤང་བར་གྱུར་པ་དང། དེ་ལ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]" ཞེས་སོ། །དེ་དག་ལས་ ༡ ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པ་ནི། རྒྱུའི་སྟོབས་ཐ་རྒྱས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མ་སྤངས་པའི་དོན་དང། ༢ ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱང་སྤང་བར་གྱུར་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྟོབས་དམིགས་རྒྱུན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་དོན་དང། ༣ ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ནི། སྤྱོར་བའི་སྟོབས་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་དོན་ནོ། །ཀུན་བཏུས་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དེ་དང་མཚུངས་པར་མདོར་བ་མཇོད་རྫ་འགྲེལ་དུ་འབྱུང་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཨོཾ ༣།༥ ཨ དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣།༥ ཨོཾ།།ཀ།ཀ

སྟེ།[1] མཇོ་ངང་འགྲེལ་ལས།

རྒྱ་བ་ནི་རྒྱ་གར་གྱིས་རྒྱ་སྟེ། ཐ་རྒྱས་སྦངས་པ་མ་ཡིན་དང་། ཡུལ་ནི་ཉ་བར་གནས་པ་དང་། ཆུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། ཁྱོན་མོངས་རྒྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཐ་རྒྱས་མ་སྦངས་ཤིང་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ཡིན། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དང་། མ་ཐུན་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱང་སྟོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་ལ་ཡང་ཆུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་ཡུལ་དང་སྤྱོ་བའི་སྟོབས་དག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོན་མོངས་པ་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་། དེ་ལ་སྤྱི་ར་ཁྱོན་མོངས་སོགས་ཉེས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ལས་དང་ཁྱོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་ལས།[2]

ཞེས་སྦྱོག་བསྡལ་སྡ་ཚོགས་འཇིན་པའི་ལས་ནི་ཁྱོན་མོངས་ལས་འབྱུང་ལ། ཁྱོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་སོགས་ལ་གནས་ཆུལ་ལས་ལྷག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཆུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལས་འབྱུང་ཞིང། ཆུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་སྤྲོས་པ་ཡིན་པར་གོང་མས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་དགེ་བ

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ ཀནས་ལྟ་བ། ཨོཾ ༢༹༧ ནཱ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ཥ/ཅ ཨོཾ ༨༠ཀ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། ཙ། རབ་ཏུ་རིང་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཕྱོགས་ ༥ ཨོཾ ༷ ནཱ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ཥ/ཅ ཨོཾ ༢༨

མཛའ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཅམ་ལ་མི་འཛོག་པར། མཛའ་བ་དང་བདེན་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཤེག་ལ་འཛོག་པ་ལྟར། མ་རིག་པ་ཡང་རིག་པ་མེད་པ་ཅམ་དང་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཅམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟློའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འཛོག་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས། རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆོས་གཞན། །མ་རིག་མི་མཛའ་བརྟན་སོགས་བཞིན། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས།

> རྟེ་ལྟར་མཛའ་བོ་ཞེས་བཟློག་ནི་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་མི་མཛའ་བ་འགལ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། མཛའ་བོ་ལས་གཞན་པ་གང་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མཛའ་བོ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པཝོ། །དེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་ནི་མི་བདེན་པ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། དོན་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཆོས་ལ་སོགས་པའི་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་ཡང་རིག་པའི་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པ་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཏུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོན་མ་རིག་པ་ཅམ་ལ་འགྲོ་ལམ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་རགས་པ་ལ་ཟློངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཟློངས་པ་ལྟ་བུའི་བློང་དོར་ཀྱི་གནས་ལ་ཟློངས་པ་དང་། བདག་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཟློངས་པ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། ཟློངས་པ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོལང་སྒྲགས་ཐོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་རིག་པའི་ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཨོག ᲫᲨᲫ པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲫᲫ ཨོག ᲨᲨᲫ

མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་། སྐྱེ་ཞན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་རྒྱས་ལྟ་ཤེས་པ་ནི་མ་རིག་པ་ལས་བྱུང་ལ། དེ་ཡང་དང་པོར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཟློང་པའི་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་སྟེ། མ་རིག་པ་དེས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་བསྟན་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་དགྲ་གཉེན་སོགས་སུ་སྣོ་བཏགས་ནས་ཆགས་སྡང་འབྱུང་བོ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་ལྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའོ། །དཔེར་ན། ཆགས་པ་སྐྱེས་པ་ན་ཆགས་པ་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་གནས་ཚུལ་ལས་ལྟག་པར་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་བཟང་པོར་མཐོང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་སྐྱེས་པ་ན་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་གནས་ཚུལ་ལས་ལྟག་པར་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ངན་པར་མཐོང་བ་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་ན་ཡུལ་ལ་རྟོངས་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་ལས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བས་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། མ་རིག་པ་ཟད་ན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། "ཞེ་བའི་བློ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང། ཡལ་ག་ཐུན་ཐམས་ཅད་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་བའི་བློ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཅི་བར་ཞེ་ན་ཅོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཅི་བར་ཞེ་བར་འགྱུར་རོ།[1] །"

ཞེས་དང་། རྒྱ་བོ་ཤེས་རབ་ལས།

ལས་དང་ཅོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །ལས་དང་ཅོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །
དེ་དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུགས་པར་འགྱུར། ।[2]

ཞེས་དང་། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་གྱུར་ཏེ། ।
དེ་ཕྱིར་ཅོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། ।[3]

ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་གཏི་མུག་ཅེས་གསུངས་པ་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་ང་ལ་སྣྲེ་བར་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ང་ལ་ལེགས་པར་སྣྲེ་སོ་ཞེས་པ་སོགས་ང་ཞེས་པའི་ལེང་ལེང་པོ་ཞེག་བློ་ཕུགས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་འཛིན། དེ་ཡོད་པས་རང་གཞན་རིས་སུ་བཅད་དེ་རང་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་སྡང་བ་སྐྱེས་ཏེ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས། གནོད་པ་བྱེད་མཁན་ལ་ཁོང་ཁྲོ་དང་། བར་མ་ལ་གཏི་མུག་སྐྱེ་ལ། དེའི་དབང་གིས་སྒོ་གསུམ་ཀྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅུགས། ཀ ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༧༶༧ ནས་དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ནས། ३९ ཤོག ९३९

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཏ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཕྱོ་ག ५ ཤོག ११ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ནས། ५२ ཤོག ३४

3 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དྲུག་པ། ཕྱོ་ག १० ཤོག ३ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ནས། ५३ ཤོག ३५४

གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། ।ང་ཞེས་རྒྱུ་ཏུ་ཞེན་པར་འགྱུར། ।
ཞེན་པས་བདེ་ལ་སྡེད་འགྱུར་ཏེ། ।སྡེད་པས་སྐྱོན་རྣམས་སྐྱེ་བར་བྱེད། ।[1]

ཅེས་དང་།

བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། ।བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཇོན་དང་སྡང་། ।
འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འཛིན་ལ། ।ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། ।[2]

ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ।སྐྱོན་རྣམས་
ནི་སྲེ་བ་དང་ཆུ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་མྱ་ངན་ལ་སོགས་པ་དག་གོ ।དེ་དག་
ནི་མ་ཤུས་པར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་
མདོ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྩ་བ་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱ་ཅན།
འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཀུན་འབྱུང་བ་ཅན་དག་གོ་ཞེས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་
རྒྱ་ཅན་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་འདུ་བྱེད་
མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་ན། མ་ཤུས་པའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་གོ། ।[3]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ।

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆགས་པས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་
ཚད་ལས་འདས་པར་ཡིད་འོང་དུ་ཞེན་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གིས་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་
དམིགས་ནས་ཚད་ལས་འདས་པར་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། ཆགས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚད་མ། ཅ། ཚད་མ་བྱེད་པའི་ལེའུ། ཐོག་ཆ ༡༥ ཤོག ༡༡༤ བ དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ ཤོག ༤༧

2 གོང་མཆུངས་མ། ཐོག་ཆ ༡༦ ན དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ ཤོག ༥༩০

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུན་པ། ཤོག ༩ཀ༩ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨০ ཤོག ཁ་ཁ་ཅ

སོགས་སྐྱེ་བ་ན་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་དང་། ལོངས་སྤྱད་བྱའི་ཕྱང་པོ་དང་། ཟས་གོས་གནས་མལ་དང་། གཉན་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེའོ། །སྤྱི་བའོད་པ་འཕམ་འདུན་པ་ལ་གཞན་ཕན་གྱི་བྱ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཅིག་དང་། ཆགས་ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་མི་འདོད་པ་རྒྱབ་ཏུ་སྲོག་ཕྱོགས་པའི་བློ་ལ་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པ་གཅིག་དང་། ཕྱུག་བསྟལ་དང་ཉོན་མོངས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་མི་འདོད་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་སོགས་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ།

གཞན་ཡང་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་མ་རིག་པ་ལས་རྩ་ཉོན་གཞན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པ་ལས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ལོག་པར་ཐོས་ཤེང་བསམས་པ་ལས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དེ་དང་དེ་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་ལྟ་དང་། ལོག་ལྟ་ལས་ཕྱང་སོགས་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་འཛིག་ལྟ་དང་། འཛིག་ལྟས་བདག་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། དེ་ལས་མཐར་ལྟས་གང་ལ་མཐར་བཟུང་བ་དེས་དག་པ་དང་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྩལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་སྐྱེ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྩལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་དག་པ་དང་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཡིད་ཆེས་པ་དེ་ལས་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་སྐྱེ་བ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ལས་རང་གི་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་ཤིང་སེམས་ཁེངས་པའི་ཆགས་པ་དང་ང་རྒྱལ་དང་།

གཞན་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་སྤང་བའི་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྩོངས་ལས་ཐེ་ཚོམ་དེ་ནས་ནི། །ལོག་ལྟ་དེ་ནས་འཇིག་ཚོགས་ལྟ། །
དེ་ནས་མཐར་འཛིན་དེ་ནས་ནི། །ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་དེ་ནས་ལྟ། །
རང་གི་ལྟ་ལ་ང་རྒྱལ་ཆགས། །གཞན་ལ་ཞེ་སྤང་དེ་ལྟར་རིམ། ।[1]

ཞེས་གསུངས།

སྲོག་ར་གོ་རིམ་འདི་བཞིན་སྐྱེ་བར་མ་ངེས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་གོ་རིམ་འདི་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་སྲིད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

རྩ་ཉོན་ལས་ཉེ་ཉོན་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་། འདོད་ཆགས་ལས་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁོད་པ་དང་སེར་སྣ་དང་སྨྲ་དང་རྒྱགས་པ་རྣམས་འབྱུང་ལ། འཚབ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་ནི་གཉེ་ལུག་གིས་བསྐྱེད་པ་དང་། ལ་ལས་གཉིས་ཀས་བསྐྱེད་པར་འདོད། མ་རིག་པ་ལས་རྒྱགས་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉིད་དང་ཁྲེལ་མེད། ཐེ་ཚོམ་ལས་མི་དགེ་བའི་འགྱོད་པ། ཁོང་ཁྲོ་ལས་ཁྲོ་བ་དང་ཕྲག་དོག་དང་ཁོན་འཛིན་དང་རྣམ་འཚེ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ལས་འཚོག་པ། ལོག་ལྟ་ལས་གཡོ་རྣམས་འབྱུང་བར་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་དུ།

འདོད་ཆགས་ཀྱིས། །ངོ་ཚ་མེད་ཁོད་སེར་སྣ་བསླུ། །
འཚབ་པ་རྩོད་དོ་མ་རིག་ལས། །རྒྱགས་དང་གཉིད་དང་ཁྲེལ་མེད་དོ། །

1 སྐེ་དགེ བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ གནས་ལྷ་པ། ཕྱི་ཀ ༢༨-༢༢ ཥོག ᲨᲐ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ཅེག ᲨᲥ ཥོག ᲨᲫ

ཐེ་ཚོམ་ལས་འགྱོད་ཁྲོ་བ་དང་། །ཕྲག་དོག་ཁོང་ཁྲོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། །

ཞེས་དང་།

སྙུ་དང་རྒྱགས་པ་ནི། །འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་ཁོན་འཛིན་དང་། །

རྣམ་འཚེ་ཁོང་ཁྲོ་ལས་སྐྱེས་སོ། །འཚོག་པ་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ལས། །

གལོ་ནི་ལྟ་བས་ཀུན་ནས་བསླང་། [1] །

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

༢ སེམས་ཐུང་རིགས་ཁག་ཅིག་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་བྱེད་འཇུར་འགའི་ཚུལ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སེམས་བྱུང་ལ་ནང་གསེས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་དང། ཆ་ཏོན་ཏེ་ཏོན་སོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཚུལ་དང། དེ་དག་སོ་སོའི་བྱེད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱུང་ཏོན་མོངས་ཅན་རྣམས་རྒྱ་དང་རྒྱན་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་སོགས་བཤད་ནས། དཀའ་ཁོང་ཁྲོ་དང་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་འགལ་ཤས་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟློག་ལྟར་རྗེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱའོ། །གྲོང་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བློ་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ལ་ཟློག་ལྟར་འགྱུར་ཚུལ་འཆད་པའི་ཚེ། ཞེ་སྡང་གི་གཞན་པོར་བྱམས་པ། གནོད་སེམས་ཀྱི་གཞན་པོར་སྙིང་རྗེ། ཁོང་ཁྲོའི་གཞན་པོར་བཟོད་པ། ཕྲག་དོག་གི་གཞན་པོར་དགའ་བ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཞན་པོར་མི་སྡུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། རྣམ་རྟོག་གི་གཞན་པོར་དབྱུགས་འབྱུང་རྟག་སྒོམ་པ། ང་རྒྱལ་གྱི་གཞན་པོར་ཕྱུང་ཁམས་སྐྱེ་མཚན་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བས་མ་པ། མི་ཤེས་པའི་གཞན་པོར་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ་གཞས་ལྟ་པ། ཤྲཱི་ཀ ৯১-৭৭ ཨོཾ ৭৮ པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৮৫ ཨོཾ ৯০

ཐོས་པ་བསྟེན་པ། བྱིང་བའི་གཉེན་པོར་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པ། ཆོད་པའི་གཉེན་པོར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སེམས་ཞུམ་པ་དང་སྐྱོ་ཤས་དང་ཡིད་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་རྣམས་བསམ་པ་སོགས་གཉེན་པོའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟློག་ལྟར་ཁམས་གཅིད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་འདི་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་དགེར་བྱས་ནས་བཤད་ན། གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། སྣང་བ་དང་ཕུན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚ་རིག་དང་གང་རིག་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། ཡང་ཚ་རིག་དང་གང་རིག་གི་འབྲས་བུ་སྤུ་ལོང་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་ནས་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། དེ་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡང་ཟེར། ཟློའི་རིགས་ལ་དགེར་ན་སྟོང་རྟེ་དང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་འདུན་པའི་རིགས་ཀྱི་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དང་། ཤེས་རབ་དང་མ་རིག་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་དབྱེ་དགོས།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ནི། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། ། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། ।སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་གྱུར། ।[1]

ཅེས་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་འཇོན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་ལྟོག་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འབྱུར། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ། ཐུགས་ཀ ༢༥ ཤོག ༡༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ༥᳚ ཤོག ༥᳚᳚᳚

དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

འདས་པ་དང་མི་སྲོག་ལངས་ཡིན། །གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཅོའི་ཕྱིར། །[1]

ཞེས་སྟོན་པོ་འདས་པའི་འདས་ཤེས་དང་སྟོན་པོ་སྟོན་པོ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲ་འདོགས་ལྟ་བུ་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་གསུངས་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ཡུལ་སྲུན་ཕྱུང་མེད་པར་མི། །དེ་སྦྱོང་བའི་ནུས་མ་ཡིན། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོ་དེས་གང་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་པའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོ་དེའི་འཛིན་སྟངས་སམ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་སྲུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་མི་རྟག་པ་འདས་པའི་ཆོས་རྟག་འཛིན་གྱི་ཆོའི་ཞེན་ཡུལ་སྲུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐག་ཁ་སྣྲོལ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐག་ཁ་སྣྲོལ་འཛིན་གྱི་ཆོའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་འདས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟ་ནའང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཅམ་གྱིས་ཆོ་དེ་གཉིས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཡུལ་བྱ་བཀུ་པ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཉིས་ཡུལ་དེ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་དང་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བར་གྱུར་མོད། ཆོ་དེ་གཉིས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི། ཚད་མ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱི་གཅ ᠔᠓ ཤོག ᠓᠘ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠓᠓᠈ ཤོག ᠓᠓᠒

2 གོང་མཚན་ངེས། ཚད་མ་བྱང་བའི་ལེའུ། ཕྱི་གཅ ᠓᠓᠓ ཤོག ᠓᠓᠓ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠓᠓ཤོག ᠓᠓᠐

རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐར་བར་ནས་ཡང་གཞོད་མ་ཡིན། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་ལ། དེས་ན་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཉིས་ལྟ་བུ་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ཅིག་ཤོས་མངོན་དུ་འགྱུར་མི་ཐུབ་པ་ཡང་དེ་གཉིས་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ནས་མ་ཡིན་པར། གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ཅིག་ཤོས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་མ་ཚང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

བློའི་ནང་གསེས་འདུན་པའི་རིགས་དགེ་བར་ན་བྱམས་པ་དང་ཞེ་སྡང་བྱ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྟོན་ནས་ཡིན་གྱི། བློ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་གནས་མེན་གྱིས་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །བྱམས་པ་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཅན་དང་ཞེ་སྡང་ནི་གཞན་ལ་གཞོད་པའི་བསམ་པ་ཅན་ནོ། །

ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་བསྟེན་པ་ལྟ་བུ་ལ། དང་པོ་ཉིད་ནས་དངོས་སུ་ཞེ་སྡང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ལྷོག་ཕྱོགས་སྤྱན་པའི་ཐོ་ཀྱེད་པའི་ཐོ་ནས་ཐད་ཀར་དེའི་འགལ་ཟླ་མི་བྱེད་ཀྱི། ཐོག་མར་ཞེ་སྡང་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མི་འབྱུང་བཞམ། བྱུང་ཡང་དེའི་རྒྱུན་མི་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བསྟེན་པའི་ཐོ་ནས་དེའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པར་གཞུང་ལས་གསུངས་ཏེ། དགེ་ར་ན། ཐྲི་ད་འཇུག་ལས།

མི་འདོད་བྱས་དང་འདོད་པ་ཡི། །གེགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་གྱུར་པ། ।

1 གོང་མཚན་བསྟན་ཐུགས། ༢༧༣ ཤོག ༧༧༥ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ་ ཤོག ༥༧ཀ

ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྣྲེད་ནས། །ཞེ་སྡང་བརྒྱས་ཏེ་བདག་འཛིན་མས་སོ། །

དེ་ལྟར་བདག་གི་དགྲ་བོ་དེའི། །ཟས་ནི་རྣམ་པར་གཞོམ་པར་བྱ། །[1]

ཞེས་རང་ངམ་རང་གི་གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་མི་འདོད་པ་བྱས་པ་དང་། འདོད་པའི་གེགས་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མི་བདེ་བ་དེ་ཟས་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ལས་ཞེ་སྡང་གི་བློ་སྐྱེས་ཏེ་བདག་ཉིད་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་བརྟེན། ནང་གི་དགྲ་བོ་ཞེ་སྡང་དེའི་ཟས་ཡིད་མི་བདེ་བ་དེ་ཉིད་འགོག་དགོས་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་སྦྱོང་འཇུག་ཏུ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྱེད་ལས་ལ་བརྟག་པ་དང་། ལྟག་པར་གནོད་བྱེད་ཀྱིས་བཟོད་པ་སྒོམ་པའི་གྲོགས་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ལྟོག་ཕྱོগས་ཀྱི་བློ་ལ་གཉེན་པོ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ཡང་ཡང་བསམ་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོན་པ་དང་སེར་སྣ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཚུལ་འཆལ། བཟོད་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ། བརྩོན་འགྲུས་དང་ལེ་ལོ་སོགས་འདུན་པའི་རིགས་ཀྱི་গནོད་བྱ་গནོད་བྱེད་গཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་དང་འདུན་པའི་ཕྱོগས་ཀྱི་গནོད་བྱ་গནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ། ཚ་རིག་ཇི་ཙམ་འཕེལ་བ་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ལྟོག་ཕྱོগས་གྲང་རིག་ཤུགས་ཚུང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར། গནོད་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཇི་ཙམ་འཕེལ་བ་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་গནོད་ལ་গནོད་པའི་བསམ་པ་འགྲིབ་པའམ་ཚུང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུར། ཡང་སྟོང་བ་ཤར་བ་དང་དེའི་བསལ་བྱའི་ཐུན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པ་ལྟ་བུའི་গནོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་গནོད་བྱ་গནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་དེ།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཕྱོགས་ ᲥᲐ-Ყ ཤོག ᲙᲔ བ། དམེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲪᲙ ཤོག ᲫᲧᲐ

དེ་ལྟ་ནས་ལང་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ནི། གོང་དུ་ཕྱིན་མོངས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དུ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཏི་མུག་བདག་འཛིན་ནམ་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས་གཞི་བྱས་པར་བརྟེན། ཞེ་སྡང་དང་ཐག་དོག་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ་དང་གཞན་བདེར་དགའ་བའི་ཆོས་བསྟེན་པ་ལས། གང་གི་གཉེན་པོར་བསྟོས་པའི་ཞེ་སྡང་དང་ཐག་དོག་ལྟ་བུ་ཡང་གནས་སྐབས་མགོ་གཅོན་པར་བྱེད་ཀྱས་ཀྱི། གཏན་དུ་སྤོང་མི་ནུས་ལ། ཕྱིན་མོངས་མཐའ་དག་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ལ་ནི། ངེས་པར་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པར་བཞེད་པའི་ཚུལ་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཚད་དོ། །

། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཅིས་རབ་ཀྱི་འགྲོས།

དེ་ལྟར་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་དཔྱད་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང། དེའི་ཚུལ་ནི། རང་གི་བསླབ་བྱའི་དོན་དེ་ཉང་པོར་གཞན་ལ་ཉན་ནས་ཐོས་པ་ནི་ཐོས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། ཉན་པ་ལྟར་དོན་དེ་ལེགས་པར་གོ་བའི་ཤེས་རབ་ནི། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ནི་གཞན་སྟོན་པས་ཀྱེའོ། །དེ་ནས་སྔར་ཐོས་པའི་སྟོན་པས་ཀྱིས་གོ་བའི་དོན་དེ་རང་གིས་ལུང་དང་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱོད་པ་ནི་བསམ་པ་ཡིན་ལ། དཔྱད་པ་ལྟར་ངེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱེས་པ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ནི་རང་སྟོན་པས་ཀྱིས་ཀྱེའོ། །དེ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ངེས་པར་བྱས་པའི་དོན་དེ་བློ་ལ་ཡང་ཡང་འདྲེས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྒོམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་འདྲེས་པར་བྱས་པའི་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་སྒོམ་

བྱང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེའོ། །དེ་ལ་རིགས་བས་ཡང་ཡང་དགྱོད་ཅིང་འཇིས་པར་བྱེད་པའི་དགྱད་སྒོམ་དང་། དེ་ལྟར་མི་དགྱོད་པར་ཡིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་འཇོག་སྒོམ་གཉིས་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་ནི་བློ་ཡུལ་ལ་ཞུགས་ཏེ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་གལ་ཆེ་བར་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསུངས་སོ། །

དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་དེའི་བན་ཡོན་ནི། སྨོས་དཔོན་དཔལ་བོའི་སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས།

ཐོས་པ་གཏི་མུག་སེལ་ལ་སྨྲོན་མེ་ཡིན། །
ཤུན་པོ་ལ་སོགས་མི་འཁྲེར་ནོར་གྱི་མཚོག། །
ཀུན་ཏུ་རྟོངས་པའི་དགྲ་འཇོམས་མཚོན་ཆ་ཡིན། །
ཐབས་ཚུལ་མན་ངག་སྟོན་པའི་གྲོགས་ཀྱི་མཚོག། །
ཕོངས་པར་གྱུར་ཀྱང་མི་འགྱུར་མཛད་འཚོ་ཡིན། །
གནོད་པ་མེད་པའི་ཐུ་དན་ནད་ཀྱི་སྨན། །
ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ཡི་ནི་དགྱང་འཇོམས་པ། །
གྲགས་དང་དཔལ་གྱི་གཏེར་གྱི་མཚོག་ཀྱང་ཡིན། །
ཡ་རབས་རྣམས་དང་ཕྱད་ན་སྐྱེས་ཀྱི་མཚོག། །
ཚོགས་ཀྱི་ནང་ན་མཁས་པ་མཁྱེ་བར་འགྱུར། ། [1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོས་པ་ནི་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་སེལ་བའི་སྨྲོན་མེ་དང་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། རྒྱ། སྐྱེས་རབས་སོ་གཉིག་པ། ཤོག ༢༨༨ ན། དཀའ་བསྟུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༨༥༨

འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དགེ་རབ། ཡི་གེ་ཀ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཙམ་ཤེས་པས་ཀྱང་ཀ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་སངས་ནས་དེ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་གཅིག་རྒྱུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཀ་མང་ཐུམ་ཆུ་ཤེས་དུས་དེ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ཐུན་པ་རྣམས་སངས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱུ་བུ། དེ་བཞིན་ཐོས་པ་ཇི་ཙམ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་ཇི་སངས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱ་ཇི་ཆེར་འགྲོའོ། །གཞན་ཡང་ཐོས་པ་ནི་རྒྱན་པོ་ལ་སོགས་པས་འཕྲེར་མི་ནུས་པས་ནོར་གྱི་མཚོག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ནོར་རྣམས་ལ་ནི་རྒྱན་མས་འཕྲེར་བ་དང་། དགྲས་འཕྲོག་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་ཐོས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་རྒྱ་ལ་ཤོར་བ་སོགས་མི་སྲིད་ལ། ཆོར་བ་པའི་དགྲ་བོ་འཇོམས་པའི་མཚོན་ཆ་དང་ཡང་འདྲ་ཞིང་། ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ནས་འབྱུང་ནུས། རང་ལ་བསླབ་བྱ་མ་ཁོར་བ་བྱེད་མཁན་གྱི་གོགས་ཀྱི་མཚོག་ཀྱང་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་ཞིག་ལ་འཇུག་རན་པ་ན་བྱ་རྒྱུང་མི་རྒྱང་། རྒྱང་བ་བྱེད་ལུགས། མི་རྒྱང་བ་འགོག་ལུགས། ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་སོགས་སྟང་ཐོས་པ་བྱས་པའི་རྒྱན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་འོང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐོས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཀྱི་སྨན་དང་། ཉེས་པའི་དགྲ་དགྱུང་འཇོམས་པའི་དམག་དགྱུང་། སྟན་གྲགས་དང་། དཔལ་དང་། གཏེར་གྱི་མཚོག་ཀྱང་ཡིན་ལ། དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུང་དུ་ལེགས་སྐྱེས་དང་། ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མཁས་པ་མཁུ་བ་སྐྱེད་པའི་མཚོག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསུངས་ཚུལ་ཡང་། གཞན་བཤེས་གཉེན་ནམ་ལུང་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོས་རྣམ་པར་འབྱེད་

པའི་བློ་དེ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དགེ་རྩ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྟོན་པའི་ལུང་ཐོས་པའམ་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲ་ཐྱི་འི་གོ་བ་ནི་ངེད་པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ། ཐོས་པའི་དོན་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ལས་ངེས་པ་ནི་ངེད་པའི་བློ་དེ་བསམ་བྱུང་གི་དོན་དང་། དགེ་རྩ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ། ཐོས་བསམ་གྱིས་མྱོང་བ་ཐོན་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་འཛིག་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་ཡང་ཡང་འཇོས་པར་བྱེད་པཉམ་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེན་སྒྲུབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བློ་དེ། སྒོམ་བྱུང་གི་དོན་ཡིན་ལ། དགེ་རྩ་ནི། ཞེ་ལྟག་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ནི་ཡིད་ཚེས་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པའི་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་རིགས་པས་ངེས་པར་བརྟགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འདི་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་སྟང་ངོ་ཞེས་རྗེར་རོ། །”[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལུང་དེར་ཞེ་གནས་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པས་ནི། ལྟག་མཐོང་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཞི་གནས་ཤས་ཆུང་བ་ན་ཆུང་ནང་གི་མར་མེ་བཞིན་དུ་སེམས་རབ་ཏུ་གཡོ་བས། བསྒོམ་བྱའི་དོན་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུལམ་མཚན་མ་སེམས་ནང་དུ་སྦྱུད་པའི་ཐབས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྤ་མ་ལས་བཟློག་པའི་ཚེ་གཉིད་ལོག་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་མི་མཐོང་བས། དེའི་ཚེ་རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མཚན་མ་སེམས་གཟེར་བསྟོད་པའི་ཐབས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། གང་གི་ཚེ་ཞི་ལྟག

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར། མདོ་རྒྱ་པ། ཤོག ཅ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་བཅ ᲨᲔ ᲨᲔᲨ ᲪᲔᲨ

གཞིས་ཆ་མཉམ་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དེའི་ཚེ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

སྒྲོ་ར་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཙམ་གྱིས་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། གཙོ་གོར་བསམ་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་གཞིས་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྒོམ་བྱུང་གི་ཐོབ་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱུང་ན། རྒྱུན་གྱི་བསམ་པའི་འཁྲེར་སོ་དང་གོམས་གཤིས། ཕྱི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་འགྲོ་ཐུབ། དེས་ན་བསམ་སྒོམ་གཞིས་ནི། ཐོས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྣམས་གང་ཟག་དེའི་ཤེས་རྒྱུད་དང་འཛིས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཐོས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་དང་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་བར་གྱི་སྒྲེལ་ཐག་ལྟ་བུར་ཡང་འཛིན་དགོས་སོ། །དེ་ལ་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལེགས་ཕྱོགས་སུ་སྤྱུར་བ་ལ་བསམ་སྒོམ་གཞིས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བརྗེན། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རིགས་པ་རྩལ་དུ་འདོན་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཟློ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་སྒོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་ཡོད་དོ། །

ཁ ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་བྱིན་པ་བང་ཅིས་བཞིན་བསྟེན་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ།

དེ་ཡང་བློང་དོར་གྱི་དགེ་གས་རྣམ་མེ་བརྟེད་པའི་དྲན་པ་དང་། འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་སྒོ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་ལེགས་ཉེས་གང་ལ་འཇུག་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་གཞིས་ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་ཐོས་པ་སོགས་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་

གལ་ཆེ་བར་མ་ཟད། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་འཚོ་བའི་ཁོད་དུ་འང་ཤེན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ནི། དགེར་ན་རྒྱུན་དུ་ཐུབ་དོར་གྱི་གནས་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། དན་པས་མི་བཟོད་པར་བཟུང་ཞིང་། སྨོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོད་པ་གང་གི་སྐབས་སུའང་། ཐུབ་དོར་གྱི་གནས་དེ་དག་ལས་གང་ལ་འཇུག་པ་དང་གང་ལས་ལྡོག་དགོས་པ་ཤེས་ནས་འདི་དང་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱས་ཏེ། དན་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྨོ་ནས་ཞུགས་ན་ཐུབ་དོར་མ་ཧོར་བ་ཞིག་འབྱུང་། དེ་ལྟ་བུའི་དན་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལའང་རྒྱ་ཆུ་བག་ཡོད་བསྟེན་དགོས། བག་ཡོད་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་བག་ཡོད་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་དེ་དག་བསམ་དགོས། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བག་ཡོད་པ་བྱུང་ན་དན་ཤེས་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱོན་ཡོན་ལ་ཐུགས་ཧོར་མ་ཧོར་བ་ཡོང་བ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ན་འདིར་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་དུས་སུ་དན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། སེམས་དེ་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་ནའང་རྩ་བའི་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་དང་། གཡེང་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་གཉིས་དགོས་ལ། དེའི་དང་པོ་ནི་དན་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱེད་ལས་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན་སྨོ་བ་དགོན་དབྱིག་གཉན་གྱི་མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་གྱི་བཤད་པ་ལས། "དན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནི་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གཅིག་གིས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པས་འཕྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། [1]" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རང་རྒྱུད་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་བཅུ་དགུ་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཨོཾ་ཟ་ཧཱ་ཏ། དེས་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ཀ/ཅ ཨོཾ་ཀ/ཇ/ཀ

བསྟེན་ན་གཞུང་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང་། དེའི་དོན་ཤེས་པ་རྣམས་མི་བརྟེད་པར་མ་ཟད་ཡོན་ཏན་སྤར་མེད་སྒྲེ་ཞིང་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོའོ། །

དྲན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱོང་ཐུབ་ན་ཉེས་པས་བརྗེ་མི་ནུས་པ་ཡང་མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས།

དྲན་པ་ལེགས་པར་ཉེར་བཞག་སྟེ། །ཤེས་རབ་ལེགས་པར་བསྒོམས་བྱས་ནས། ། ཤེས་བཞིན་དུ་ནི་སྤྱོད་པར་བྱ། །ཆོས་ངན་ཁོད་ཀྱིས་ཅི་བྱར་ཡོད། །[1]

ཅེས་རང་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡང་དག་པ་ལ་དམིགས་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་དཔྱད་ཅིང་། དོན་དང་ལྡན་པའི་བྱ་བ་དེར་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་གཡེང་མི་གཡེང་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ཞུགས་ན། ཆོ་ངན་པ་ལེ་ལོ་དང་རྣམ་གཡེང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་པ་ཅི་ཡང་བྱར་མི་ནུས་པར་གསུངས། དེ་ལས་བརྒྱ་གསུམ་དྲན་ཤེས་བཀལ་ཡོད་མ་བསྟེན་ན། ཐོས་བསམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཤེས་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་། ལག་ལེན་དངོས་ལ་ཞུགས་ཚེ་སྤར་སྦྱངས་པ་དག་དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་མི་གནས་པ་ནི། དཔེར་ན། བུ་ག་ཅན་གྱི་བུམ་པའི་ནང་དུ་ཚུ་ཐུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ། ལེཊུ་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཥོག།१५९ བ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེག ९४ ཥོག ३१३

ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་སེམས་ལྟན་པའི། །ཐོས་དང་བསམ་དང་བསྒོམས་པ་ཡང། ། ཚོ་ཏོལ་བྱམ་པའི་ཚུ་བཞིན་དུ། །དྲན་པ་ལ་ནི་དེ་མི་གནས། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་དྲན་ཤེས་ཉམས་ན་ཉོན་མོངས་པས་སེམས་དགྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གཉིར་སོགས་བྱ་བ་གང་ལ་ཞུགས་ཀྱང། བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་ཤུགས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བས་ཕན་འདྲས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། ལུས་ཁམས་ནད་ཀྱིས་དགྱེས་པའི་མིས་ལས་གང་བྱས་ཀྱང་ནུས་པ་ཆུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྦྱོང་འཇུག་ལས།

ནད་ཀྱིས་དགྱེས་པའི་མི་དག་ནི། །ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་མཐུ་མེད་པ། ། དེ་བཞིན་ཟོངས་པས་སེམས་དགྱེས་པ། །ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་མཐུ་མེད་དོ། །[2]

ཞེས་གསུངས། མདོར་ན་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་མེད་ན་ཡོན་ཏན་སྡུར་ཡོད་ཉམས་ཤིད། གསར་དུ་འཛིན་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་སྦྱོངས་ལས།

དྲན་པ་ཉམས་པས་ཚོས་ཀུན་འཇིག་པར་འགྱུར། །[3]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་སྐྱོན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ཕྱི་ནང་ཟག་ལས་དང་པོ་པས་སེམས་བསྲུང་

1 སྡེ་དགེ་ བསྟན་འགྱུར་ ལ། ལེའུ་སྡུ་པ། ཕྱོགས་ ༢༥ ཤོག་།།། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ་༢

2 གོང་མཆུངས། ཕྱོགས་ ༢ཀ ཤོག་།།། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ་༢

3 སྡེ་དགེ་ བསྟན་ སྦྱོངས་ཡིག་ཌཱི། ཕྱོགས་ ༥ཀ ཤོག་ཅ་རེ ། ། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ་༥

དགོས་པའི་ཚུལ་ནི། དེས་པར་ན། སྒྲ་བོ་ཏོད་བཀা་ཅན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་མ་བསྡུམས་པའི་ཁྱོད་ན་ལུས་ལ་རྩ་ཡོད་པའི་སྒྲ་བོ་དག་གནས་པ་ན་བསྒྲིམས་ཏེ་རྩ་ལ་བཀা་ཐོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། སྒྲ་བོ་ངན་པ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་སྒྲ་བའི་རྒྱན་བྱེད་པའི་ཁྱོད་ན་གནས་པས་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་རྩ་འདི་དྲན་པས་སྐབས་བཅས་ཀྱི་བླར་དོར་མི་བརྗེད་པར་དྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་བ་འདི་རིགས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་བྱ་ར་བྱས་ནས་རྒྱུ་ཏུ་བསྡུད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བསྡུངས་ན་དེའི་རྒྱན་གྱིས་ཐོས་བསམ་གནད་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་སོགས་ཀྱི་ཚ་བ་འཚང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྨྲོད་འཇུག་ལས།

ཐ་གྲངས་དྲོལ་བའི་ཁྱོད་གནས་ན། །བསྒྲིམས་ཏེ་རྩ་ཡི་བག་བྱེད་བཞིན། །
སྒྲ་བོ་ངན་ཁྱོད་གནས་པས་ཀྱང་། །སེམས་ཀྱི་རྩ་འདི་ཏུ་ཏུ་བསྡུད། །[1]

ཞེས་གསུངས།

ཡང་དྲན་པ་བསྟེན་ཚུལ་དེས་པར་ན། འཇིག་རྟེན་དུ་དགྲ་བོ་དང་གཡུལ་འགྱེད་པའི་དུས་སུ་ལག་ནས་རལ་གྲི་ལྟུང་ན་གཞན་གྱིས་གསོད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་ལོང་ཡོད་མི་བྱེད་པར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ལེན་པ་ལྟར། བག་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པའི་ཚེ་ཡང་བློང་དོར་གྱི་འཇུག་ལྟོག་གི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ཤོར་ན་ལོག་ལམ་དུ་ལྟུང་བའི་འཇིགས་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དྲན་པ་བསྟེན་དགོས་པ་ནི། སྨྲོད་འཇུག་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཕྱི་ཀ ༡༥ ཤོག་༢༢ ན། དེས་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢ ཤོག ཅ་༢

གཡུལ་དུ་རལ་གྲི་ལྟང་གྱུར་ན། །འཇིགས་པས་མཐུ་རྒྱ་ལེན་པ་ལྟར། ।
དེ་བཞིན་དྲན་པའི་མཚོན་ཤོར་ན། ।དགྲལ་བའི་འཇིགས་དྲན་མྱུར་དུ་ཟློང་། ।[1]

ཞེས་སྨོ་དུ་མ་ནས་དྲན་པ་བསྟེན་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། ।
ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ཚུལ་ཡང་སྦྱོང་འཇུག་ལས།

རེ་ཞིག་དང་པོ་འདི་འད�eའི་སེམས། ।འདི་ནི་སྒྲོན་བཅས་ཤེས་བྱས་ནས། ।
དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཤིང་བཞིན་བྱ། ।ཟུངས་ཐུབ་པར་ནི་གནས་པར་བྱ། ।[2]

ཞེས་ལས་གང་དང་གང་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། རེ་ཞིག་དང་པོར་བྱ་བ་དེར་འཇུག་པའི་ཀུན་སློང་དང་། བྱ་བ་དེའི་དགོས་པ། ཚུལ་མཐུན་ཡིན་མིན་སོགས་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། དེའི་ཚེ་ཀུན་སློང་སོགས་སྒྲོན་ཅན་བྱུང་ན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་རིག་པར་བྱས་ནས་ཤིང་བཞིན་དུ་སེམས་ཉེས་པས་མི་གཡོ་བར་བརྟན་པར་འཛིན་ཐུབ་པར་བྱ་བ་སྟེ། བྱ་བའི་ཐོག་མར་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ཚུལ་གསུངས། གཞན་ཡང་འགྲོ་འཚག་ཉལ་འདུག་དང་། གཏམ་སྨྲ་བ། བསམ་བློ་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་དེ་དག་རྩང་བ་དང་མི་རྩང་བ་གང་ཡིན་དྲན་པས་ཟིན་པར་བྱས་ནས། སྨོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོང་པ་རྣམས་དེ་དག་དང་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྟགས་ཏེ་བྱ་ར་བྱེད་པ་སྟེ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་ཤེས་བཞིན་སྒྲོང་ལུགས་གསུངས་སོ། ।དེ་ཡང་སྦྱོང་འཇུག་ལས།

ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ། ।ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག་བྱ་བ། ।

1 གོང་མཚན་ངེས། ཝེཌུ་བདུན་པ། ཕྱོགས་ ༥༤ ཤོག་༢༦ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ९९९
2 གོང་མཚན་ངེས། ཝེཌུ་གླ་པ། ཕྱོགས་ ༦ ཤོག་།། ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ९᳘᳘᳘

དེ་ཉིད་གོང་མདོར་བཅའ། །ཤེས་བཞིན་བསྡུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། [1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོར་ན་མི་ཤེས་པ་དང་བཀུ་མེད་པ་རྣམ་གཡེང་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཏེ་ལྟར་བསྟེན་སྙམ་ན། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཡུངས་མར་བཀང་བའི་སྟོད་བཀུར་ལ། །རལ་གྲི་ཐོགས་པས་དྲུང་བསྡད་དེ། ། བོ་ན་གསོད་བསྟེགས་འཇིགས་པ་ལྟར། །བརྒྱལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་བསྟེམ། ། [2]

ཞེས་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོས་ཡུངས་མར་གྱིས་བཀང་བའི་སྟོད་ལག་ཏུ་བཀུར་ནས་ལམ་ལ་འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་ཞིང་། རལ་གྲི་ཐོགས་པའི་མི་ཞིག་གིས་དེའི་དྲུང་དུ་བསྡད་དེ་མར་ནག་ཐིགས་པ་གཅིག་ཙམ་བོ་ན་ཡང་དལ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཁྲོད་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་པར་བྱའོ་ཞེས་སྨྲ་བས་ན། གསོད་པའི་འཇིགས་པས་འབད་རྩོལ་ཤུགས་ཆེན་པོས་སྟེམ་པ་བཞིན། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནའང་རྩད་མི་རྩད་གི་ཚུལ་རྣམས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བཟུང་ནས་བསྟེམ་དགོས་པ་དང་། དང་བཅས་གསུངས། སྐབས་དེར་མི་དེས་གཟབ་ནན་དང་གྲུང་ཤ་དོད་པོ་ཇི་ཙམ་བྱས་ཡོད་པ་ཚོད་དབགས་བྱེད་ཟུག། དྲན་ཤེས་སོ་སོའི་རྒྱུ་དང། ངོ་བོ། བྱེད་ལས། དབྱེ་བ་རྣམས་གོང་དུ་སེམས་བྱུང་བཤད་པའི་སྐབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

1 གོང་མཚན་ཉིས། ཝེཏྱ་ལྷ་པ། ཕྱོགས་ ༧༠༥ ཤོག་༧༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ཅ་ཅ

2 གོང་མཚན་ཉིས། ཝེཏྱ་བདུན་པ། ཕྱོགས་ ཅ་༧ ཤོག་༢༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ཅཅ

༤ ལྷ་ཐོས་སྒོམ་གྱི་ཚུལ།

སྤྱི་ར་བློའི་རིགས་རྣམས་རྒྱུ་རྒྱན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཚོས་ཡིན་པས། རང་ཉིད་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་རྒྱན་ལ་འཛེལ་འགྲིབ་སོང་ན་དེའི་འབྲས་བུ་ལའང་འཛེལ་འགྲིབ་འགྱོ་བ་དང་། རྟེ་ཙམ་གྱིས་གོམས་པ་བསྟེན་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་བློ་དེ་སྐྱེ་སླ་བ་དང་རིམ་གྱིས་བློ་དེའི་རྣམ་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ལྟ་བུར་འགྱུར་ལ། ཁྱད་པར་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བ་འགྱོ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལས། ཆེད་དུ་བློ་སྦྱངས་པ་ལས་ནང་གི་སེམས་དང་ཕྱིའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་རམ་སྤྱོད་པ་ལ་འགྱུར་བ་རྟེ་ལྟར་འགྱོ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ལ་རེས་པ་རྟེད་ཐུབ། དེས་ན་ནང་སེམས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་འགྱུར་བ་རྟེ་ལྟར་ཐེབས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གཞན་དང་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་ལ་ལྟ་ཚུལ་དང་། དེ་གཞི་ལ་བྱས་པའི་འདུན་པ་དང་མོས་པ་རྟེ་ལྟར་ཡོད་པ་དེས་རང་གཞན་དང་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་དང་འབྲེལ་པ་བྱེད་ཚུལ་ལ་ཤེས་རིག་རྒྱུན་པ་ཞིག་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ། ཡུལ་ལ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་ཞུགས་ཏེ་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པཉང་དེའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་འཛིན་སོ་དང་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལས། རིམ་གྱིས་རང་གི་བློའི་རྒྱུན་གྱི་གཤིས་ཀྱང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བར་བརྟེན། ཐོག་མར་རང་གི་ལྟ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་རྣམས་ལ་བསྟུར་བཅོས་ཀྱིས། དབྱད་འཛོག་གི་སྒོམ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་ཕྱོགས་སུ་ཆེད་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས།

ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་ལེགས་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་ཐབས་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།

སྤྱི་བསྟོན་ཀྱི་ནང་པའི་མཁས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཤེས་པ་ནང་པན་ཚུན་འགལ་ཟླ་དང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྟེང་ནས་བློ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་མང་དུ་གསུངས་པ་ནི། དགེར་ན། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ཚིག་ལེ་ཤུར་བྱས་པ་ལས།

དེ་ཡང་རྒྱུ་ཏུན་པས་འགྱུར། །དུན་པ་ཤིན་ཏུ་གུས་ལས་འབྱུང་། །
གུས་ནི་ཞི་བའི་ཆེ་བ་ཉིད། །ཤེས་པར་གྱུར་ནས་བརྟན་པས་སྐྱེ། ། [1]

ཅེས་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་སྤྲོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ནི། དུན་པ་བསྐྱེད་དེ་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་ཐུབ་པའི་དུན་པ་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་གུས་པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་། གུས་པ་དེ་ཡང་སྦྱིན་བསྟལ་དང་དཀའ་ཐུབ་གཞིས་དབེན་པའི་ཞི་བདེའི་ཕན་ཡོན་ཤེས་པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཞི་བདེའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་གུས་པ་དང་། གུས་པ་དེས་དྲངས་པའི་དུན་པ་བསྐྱེད་ན་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་སྤྲོས་པའི་བྱ་བ་དེ་སྒྲུབ་པའི་བཙོན་འགྲུས་ངང་གིས་སྐྱེ་བར་གསུངས། ཞོ་ན་འདིར་གུས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་འཇོག་ཅེ་ན། བསླབ་བཏུས་ལས། "དེ་ལ་གུས་པ་ནི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་སྟེང་ནས་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་ཏེ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །[2]" ཞེས་ངོས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། གི། ཕྲྀ་ ༢' ཤོག ༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ཀ ཤོག །།༠༠ཆ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། གི། ལེའུ་རྒྱག་པ། ཤོག ༥༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ཀ ཤོག །།༦ཅ

འཛིན་གསལ་བར་མཛད་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་སྦྱོང་འཇུག་ལས། ཆུ་མ་དང་ནི་འགྲོགས་པ་ལས། །ཞེས་སོགས་སྤར་སེམས་བྱང་འཚང་སྒྲགས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བདེ་ཆེ་ལ་ལྟ་ཤེ་ཆུ་ཀྱེན་གཞན་ཡང་གསུངས། ཐོན་ཀྱི་ནང་བའི་སེམས་ཁམས་སྟོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བློའི་འགྱུར་བའི་སྟེང་ནས་ཕྱིའི་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྦྱོང་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། ཆུན་རིང་པོར་འཛིགས་པའི་གོམས་གཤེས་རྣམས་ཀྱང་བློ་སྦྱངས་པ་ལས་བསྟུར་ཐུབ་པར་བཞེད་པའི་ཆུ་མཚན་དང་དགོངས་པ་བཞེས་སའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་སོགས་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་བསྟན་བཅོས་དང་སྦྱོང་འཇུག་གཉིས་སུ་གསལ་བར་བྱང་བས་འདིར་ཟུར་ཙམ་ལས་མ་སྨོས་སོ། །

ལྷ་སྒོམ་སྦྱོང་གསུམ་ལས། གྲྭ་ར་སྒོམ་ཞེས་པ་ནི་བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེ་ལ་སེམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཛིས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཚོས་བཅེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་འགྲེལ་བཤད་ཚོག་གསལ་ལས། "སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡིད་དེའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་པཉམ་དེའི་དངོས་པོར་བྱེད་པའོ། [1]།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ।སྒོམ་ལ་ནང་གསེས་རིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། ༡ སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་སྒོམ་པའི་དཔྱད་སྒོམ་དང་། ༢ མི་དགྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་འཇོག་སྒོམ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྟེང་ཞི་གནས་འཇོག་སྒོམ་དང་། ལྷག་མཐོང་དཔྱད་སྒོམ་ཡིན་མོད། འཇོག་སྒོམ་ལ་ཞི་གནས་དང་། དཔྱད་སྒོམ་ལ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་མི་དགོས་ཤིང་། དཔྱད་སྒོམ་ནི་བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་མོ་སོགས་མང་པོ་བསམས་ནས་སྒོམ་པ་ལ་བྱེད་པ་སྟེ་འོག་ཏུ་འཆད།

1 ཐེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཀེར་ཕྱིན། ཀ། སྒྲགས་རྒྱུན་པ། ཨོཾ། ༡༥ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༥༢ ཨོཾ། ཥ་ཀ

གཞན་ཡང་སྒོམ་ལ། མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་འཇོག་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་བསྒྲེད་ནས་སྒོམ་པ་དང་། ས་འོག་མ་པས་ས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་མཐུན་གྱི་རྣམ་པས་མམ་མཚན་ཉིད་རྗེས་དགྱེད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་དང་། ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་རྣམ་སྒོམ་པ་དང་། སྟོང་རྗེ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་གང་གི་ས་ལས་ཐོབ་ཏེ་ཉིད་སྟོང་རྗེའི་ངོ་བོར་བསྒྲེད་པར་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རྣམ་སྒོམ་པ་སོགས་ཡོད།

སྒོམ་ཀྱི་དམིགས་པ་ལའང་ཉན་ས་ལས། "དེ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྣྲས་པ། དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། སྤྱད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པའོ། [1]" ཞེས་དམིགས་པའི་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞིར་གསུངས་ཏེ་ཞིབ་པར་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལས་ཤེས་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་གཞུང་དེ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པ་པོའི་གང་ཟག་ལའང་། དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབང་པོ་རྣོ་རྩལ་དང་། ཕྲོན་ཉོན་མོངས་ལ་སྤྱད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ༡ འདོད་ཆགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༢ ཞེ་སྡང་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༣ གཏི་མུག་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༤ ང་རྒྱལ་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༥ རྣམ་རྟོག་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༦ ཚ་མཉམ་པར་སྤྱད་པ། ༧ ཉོན་མོངས་ཚུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་བཅས་རིགས་བདུན་ཡོད་པ་དང་། [2] ཡང་སྟོར་བའི་སྒོ་ནས་དད་པའི་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གཞན་ལུགས་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཏོ་ བམ་པོ་བདུན་པ། ཥོག ༢༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཥོག ༧༥༣

2 དེང་རབས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་བས་ནི། ཚེན་པོ་ལྟ་ཞེས། མིའི་རྒྱུན་ཀྱི་གཤིས་ཀ་ལ་རིགས་ལྟའི་རྣམ་དབྱེ་འཕྲེད་དེ། ༧ གཤིས་ཀ་ཡང་མ

དགྱོད་པའི་རིགས་པའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བའི་ཚོས་ཀྱི་རྟེས་འབྲང་སོ་སོར་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང། གང་ཟག་གི་རིགས་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་སོ་སོར་སྒོམ་གྱི་དམིགས་པ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་ལ་འགྱུར་ཁྱད་ཆེ་བར་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་སྒོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གང་གིས་སྒོམ་པའི་གང་ཟག གང་སྒོམ་པའི་དམིགས་པ། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། བསྒོམས་པས་བློ་རིམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་སོགས་དང། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཙ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་བསྟན་བཅོས། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་བསྒོམ་རིམ་སོགས་སུ་འབྱུང་བས་ཞིབ་པར་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་ཤེས་དགོས་ལ། ཕྱིར་ཟད་ཅིག་འོག་ཏུ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་མཐོང་ནས་ཀྱང་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་འང་འཚད་དོ། །

༥ གང་ཟག་ལ་སྦྱང་བའི་སྒོ་ནས་རིགས་བདུན་དུ་འཇོག་པ།

ཉོན་མོངས་ལ་སྦྱང་བའི་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་གང་ཟག་ལ་རིགས་བདུན་གསུངས་པ་རྣམས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་རེ་རེ་ནས་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མཛད་ཅིང། དེ་དག་སོ་སོའི་རྒྱས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིར་བསྡུས་ཏེ་འགོད་པ་ལ།

དང་པོ་གང་ཟག་འདོད་ཆགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྦྱང་བའི་རྒྱས་ལ་གཞུང་དེར། གང་ཟག་དེ་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཆུང་ངུ་ལའང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་

པའི་རང་བཞིན་ཅན། (openness) ། བག་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (conscientiousness) ། གཡེས་ཀ་ལྷུག་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (extraversion) ། གཞན་ལ་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (agreeableness) ། འཚབ་འཚུབ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན། (neuroticism) བཅས་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞིས་ཏུ་བཤད་ཅིང། དེ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གང་ཟག་རེ་རེའི་གཡེས་ལ་འཇོག་མི་དགོས་པ་དང། མི་གཅིག་ལའང་རང་བཞིན་དུ་མ་འཇོམས་རྩང་བ་སོགས་བཤད།

ནས་དཀྱིས་པ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱང་ཡུན་རིང་དུ་སེམས་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དང་། རྟེས་སུ་འཇུག་ལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་བ་དང་། དབང་པོ་མཉེན་པ་དང་། དབང་པོ་འཛམ་པ་དང་། དབང་པོ་མི་རྩུབ་པ་དང་། གཞན་ལ་ཤིན་ཏུ་ཐོ་འཚམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་མིན་པ་དང་། འབྲལ་བར་དཀའ་བ་དང་། ཡིད་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་དང་། དམན་པ་ལ་མོས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་དམ་པ་དང་བཏུན་པ་དང་། བརྩལ་ཞུགས་དམ་པ་དང་བཏུན་པ་དང་། སྟོ་རིང་བ་དང་། འཚོག་ཆས་དང་ཡོ་བྱད་ལ་བརྩམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་གཏུ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་མང་བ་དང་། ཀུན་དགའ་བ་མང་བ་དང་། ཁོ་གཉིར་མེད་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདོག་གསལ་བ་དང་། འཕྲོ་མ་པ་སྤར་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པར་གསུངས། དེ་རྣམས་ནི་ཉན་ས་ལས། “དེ་ལ་གང་ཟག་འདོད་ཆགས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ན་གང་ཟག་འདོད་ཆགས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཆུང་ངུ་དང་། ངན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་དཀྱིས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱན་པོ་དང་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ན། འབྲིང་དང་བཟང་པོ་དག་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ།” ཞེས་པ་ནས། “དེ་ལྟ་བུ་དང་མ་ཐུན་པ་དག་ནི་གང་ཟག་འདོད་ཆགས་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། [1]།” ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག་ཞེ་སྡང་ལ་ཤས་ཆེར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ནི། ཁོང་ཁྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཆུང་ངུས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྱིས་པ་མང་པོ་སྐྱེ་ཞིང། སྡུག་འདོད་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། ས་མས་ཅ་མ། ཕྱི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཁོག ᲫᲨ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ᲫᲨ ཁོག ᲨᲫᲨ

ཆགས་ལ་བཤད་པ་ལྟར། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དེ་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང། རྟེས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ། ཁོང་ཁྲིའི་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་ཚུར་ཟིལ་གྱིས་བོན་པ་སོགས་དང། དབང་པོ་མི་མཉེན་པ་དང། མི་འཛམ་པ། རྩྭ་པ་སོགས་སྡར་འདོད་ཆགས་ལ་བཤད་པའི་བཟློག་ཕྱོགས་དང་ལྡན་པ་དང། དེ་བཞིན་འབྲལ་བར་སྣ་བ་དང། ཡིད་འབྱུང་བར་སྣ་བ། ཐུ་ཅོར་སྣ་བ་དང། ཕྱི་བརྟོལ་ཆེ་བ་དང། མི་ཚོས་པ་མང་བ་དང། ལས་ཀྱི་མཐའ་དམ་ཞིང་བརྟན་པ་དང། བ་རྒྱལ་ཞུགས་དམ་ཞིང་བརྟན་པ། ཡིད་མི་བདེ་བ་མང་བ་དང། འཚུག་པ་མང་བ་དང། བཟོད་པ་མེད་པ་དང། ཕྱོ་ཐུང་བ་དང། མི་མཐུན་པའི་ར་ང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པ་དང། ཁོ་བ་མང་བ་དང། བཟློག་དཀའ་བའི་ར་ང་བཞིན་ཅན་དང། བསམ་པ་ཁོ་ཞིང་གཏུམ་པ་དང། འཚོག་ཅིང་བརྩང་པོར་སྣ་བ་དང། དེ་ནུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་སྣས་ནའང་ཆོར་ཞིང་འཚུག་ལ་གཅོད་མེམས་སྐྱེད་པ་དང། གཅོད་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང། འཚུག་པ་སྐྱེད་པ་དང། ཁོ་གཉེར་དང་ལྡན་པ་དང། བཞིན་གྱི་མངོག་མི་གསལ་བ་དང། གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་ལ་ཞེ་སྡང་ཞིང་ཕྱག་དོག་མང་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་མཐུན་པ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་སུ་གསུངས། དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། "དེ་ལ་གང་ཟག་ཞེ་སྡང་ལ་སྦྱོད་པའི་རྒྱས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ནི་གང་ཟག་ཞེ་སྡང་སྦྱོད་པ་ནི། ཞེ་སྡང་བར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཆུང་དུས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྡུག་པོ་དང་མང་པོ་སྐྱེ་བར་བྱེད་ན། འབྲེང་པོ་དང་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ།" ཞེས་པ་ནས། "དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་དག་ནི་གང་ཟག་ཞེ་སྡང་སྦྱོད་པའི་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་ནོ། [1]" ཞེས་

1 གོང་མཚུངས། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ᲜᲚ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᲜᲚᲔ ཤོག ᲘᲜᲔ

པའི་བར་འབྱུང།

གསུམ་པ་གང་ཟག་གཏི་མུག་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པའི་རྒྱས་ནི། རྟོངས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཚུང་དུ་ལའང་གཏི་མུག་གི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྤྱི་པོ་མང་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང། དེ་རྒྱུད་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང། ཡུན་རིང་པོར་རྟེས་སུ་འཇུག་ལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་གོང་དུ་ཚགས་སྦང་གཉིས་ཀྱི་ཐད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང། གཞན་ཡང་དབང་པོ་མི་སྙན་བ་དང། དབང་པོ་ཟློན་པ་དང། དབང་པོ་ཞན་པ་དང། ལུས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཐའ་ལྟོད་པ་དང། ངག་གི་ལས་ཀྱི་མཐའ་ལྟོད་པ་དང། ཉེས་པར་བསམས་པ་སེམས་པ་དང། ཉེས་པར་སྨྲ་བ་བརྗོད་པ་དང། ཉེས་པར་བྱ་བའི་ལས་བྱེད་པ་དང། ལེ་ལོ་ཆེ་བ་དང། སྨྲེང་མི་ཕོད་པ་དང། སྨྲ་བ་ཞན་པ་དང། ཡིད་མི་གཞུངས་པ་དང། བརྗེད་ངས་པ་དང། ཤེས་བཞིན་དུ་མི་སྲོད་པ་དང། ལོག་པར་འཛིན་པ་དང། འབྲལ་བར་དཀའ་བ་དང། ཡིད་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་དང། དམན་པ་ལ་མོས་པ་དང། ཟློན་པ་དང། དེག་པ་དང། ལག་པས་བརྡུང་བྱེད་པ་དང། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དོན་ཤེས་མི་ནུས་པ་དང། རྒྱུན་གྱིས་འཕྲོག་པ་དང། གཞན་ལ་རག་ལས་པ་རྣམས་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། "དེ་ལ་གང་ཟག་གཏི་མུག་སྤྱད་པའི་རྒྱས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ན་གང་ཟག་གཏི་མུག་སྤྱད་པ་རྣམས་ནི་རྟོངས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཚུང་དུ་ལ་ཡང་གཏི་མུག་གི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྤྱི་པོ་དང་མང་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། འཕྲེང་དང་ཆེན་པོ་དག་ལ་ལྷ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ།" ཞེས་པ་ནས། "དེ་ལྟ་བུ་དང་མ་ཐུན་པ་དག་ནི་གང་ཟག་གཏི་མུག་སྤྱད་པའི་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་ནོ། [1]།"

1 གོང་མཚན་ངེས། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༢༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༢ ཨ ཤོག ༩༢།

ཞེས་པའི་བར་འབྱུང་།

བཞི་པ་གང་ཟག་ང་རྒྱལ་ལ་ཤས་ཆེར་སྦྱད་པའི་རྒྱས་ནི། མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ཚུང་དུ་ལའང་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྤྱན་པོ་དང་མང་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་རྒྱུད་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། ཡུན་རིང་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་སོགས་གོང་དུ་འདོད་སྤང་སོགས་ལ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་དབང་པོ་ཆོད་པ་དང་། དབང་པོ་འདམ་བུ་ལྟར་མཐོ་བ་དང་། དབང་པོ་ཁེངས་པ་དང་། ལུས་ཆེར་བརྒྱན་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྟེས་སུ་བཙོན་པ་དང་། བཅན་ངག་ཏུ་སྨྲ་ཞིང་མི་འདུད་པ་དང་། ཁེངས་པ་དང་། ལུས་མི་འདུད་པ་དང་། ཐལ་མོ་སྦྱོར་བ་དང་འདུད་པར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་། གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་། རྟེད་པ་འདོད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་འདོད་པ་དང་། ཐྲག་པ་འདོད་པ་དང་། ཐམ་ཐོམ་གྱི་སྨོད་དུ་གྱུར་པ་དང་། འབྲལ་བར་དཀའ་བ་དང་། ཡིད་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་དང་། སྟེང་རྟེ་ཚུང་བ་དང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཁོ་གཏུམ་ཆེ་བ་དང་། འཕྲུག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། “དེ་ལ་གང་ཟག་ང་རྒྱལ་སྦྱད་པའི་རྒྱས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ན་གང་ཟག་ང་རྒྱལ་སྦྱད་པ་ནི་ཁེངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ཚུང་དུ་ལ་ཡང་ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྤྱད་པོ་དང་། མང་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དག་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ།” ཞེས་པ་ནས། “དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་དག་ནི་གང་ཟག་ང་རྒྱལ་སྦྱད་པའི་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་ནོ། [1]།” ཞེས་པའི་བར་འབྱུང་།

1 གོང་མཚན་དམ་གོ་བདུན་པ། ཤོག ᲨᲐᲨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᲨᲐᲩ ཤོག ᲨᲐᲪ

ལྷ་པ་གང་ཟག་རྣམ་རྟོག་ལ་ཤས་ཆེར་སྦྱོང་པའི་རྒྱས་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མ་ཐུན་པའི་དངོས་པོ་ཆུང་ངུ་ལའང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྤྱོད་པོ་དང་མངོ་སོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། ཡུན་རིང་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སོགས་འདོད་སྡང་སོགས་ལ་བཤད་པ་ལྟར་ལ། གཞན་ཡང་དགའ་པོ་མི་བརྟན་པ་དང་། དགའ་པོ་གཡོ་བ་དང་། དགའ་པོ་འགྱུར་བ་དང་། དགའ་པོ་འཐུག་པ་དང་། འབྲལ་བར་དཀའ་བ་དང་། ཡིད་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་དང་། སྨྲོས་པ་འདོད་པ་དང་། སྨྲོས་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། ནེས་ནུར་མང་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་མང་བ་དང་། འདུན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། བརྩལ་ཞུགས་མི་བརྟན་པ་དང་། བརྩལ་ཞུགས་མ་ངེས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་མི་བརྟན་པ་དང་མ་ངེས་པ་དང་། དོགས་པ་མང་བ་དང་། བརྗེད་ངས་པ་དང་། དབེན་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་བ་མང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྣ་ཚོགས་པ་དག་ལ་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། མཁས་པ་དང་། ལེ་ལོ་མེད་པ་དང་། སྒྲུབ་པོད་པ་རྣམས་སུ་གསུངས། དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། “དེ་ལ་གང་ཟག་རྣམ་རྟོག་སྦྱོང་པའི་རྒྱས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདི་ན་གང་ཟག་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྱོད་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མ་ཐུན་པའི་དངོས་པོ་ཆུང་ངུ་ལ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་སྤྱུག་པོ་དང་མངོ་སོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དག་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ།” ཞེས་པ་ནས། “དེ་ལྟ་བུ་དང་མ་ཐུན་པ་དག་ནི་གང་ཟག་རྣམ་རྟོག་སྦྱོང་པའི་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།”[1] ཞེས་པའི་བར་འབྱུང་།

1 གོང་མཚུངས། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༢༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༢ ཤོག ༩༢

དྲུག་པ་ཆ་མཉམ་པར་སྦྱད་པ་དང་། བདུན་པ་ཕྱོགས་མཚར་ཆུང་བའི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་གོ་སྒྲ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཉན་པར། "ཆ་མཉམ་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆ་མཉམ་པར་སྦྱད་པའོ། །ཕྱོགས་མཚར་ཆུང་བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཕྱོགས་མཚར་ཆུང་དུ་སྦྱད་པ་ཡིན་ནོ། [1]།" ཞེས་པ་ཅམ་ལས། གང་ཟག་གི་རིགས་དེ་གཉིས་སོ་སོའི་རྒྱས་རྣམས་ལོག་ས་ལ་ས་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན་སྦྱད་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་ལ་རིགས་བདུན་དུ་ཕྱེ་བ་ནི། གཙོ་བོར་ཐོག་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཁྱུན་གྱི་གཤིས་ཆུད་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཛིག་པར་སྣང་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཟག་ལ་ཁྱུན་གྱི་གཤིས་ཆུད་ཀྱི་སྟེང་ནས། ༡ ཆགས་པཉམ་སྟེང་རྡོ་ཆེ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། ༢ ཡང་གཤིས་ཆུད་ཅུག་ཅིང་ཆྱིན་ཆུང་དུས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བས་སྨོ་ཐུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། ༣ ཡང་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བློ་ལ་བ་དང་། བརྟེད་ངས་དང་ལེ་ལོའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རིགས་དང་། ༤ ཡང་ཁེངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན། དབང་པོ་ཆོད་པ་དང་། རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་ཅན་གྱི་རིགས་དང་། ༥ ཡང་རྣམ་རྟོག་དང་དོགས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དང་། ༦ དེ་དག་ཆ་མཉམ་པ་ལས། གང་རུང་ཞིག་ཀས་ཆེར་མི་མངོན་པའི་རིགས་དང་། ༧ མཐར་རང་བཞིན་གྱིས་ཕྱོགས་ཆུང་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་རྣམས་སུ་ཕྱེ་ནས་རིགས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པར་གྱུར་པོ། །

༥ སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སེམས་ལ་ཐུར་རགས་

1 གོང་མཚུངས། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༢༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༢'༣ ཤོག ༧'༢'༣

ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་དུ་ཕྱེ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ལས་འདས་ནས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཏེ་ཕ་བའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སེམས་སྣོན་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་སྣོན་པའང་གཙོ་བོ་དྲན་ཤེས་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དམིགས་པ་ལ་ཆེད་དུ་གཏད་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་བསྟུན་པ་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་ཞི་གནས་སྣོན་པ་ལ་རག་ལས་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསུངས་པས། འདིར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཐབས་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་ར་ཞི་གནས་བསྟུན་པའི་དགོས་པ་ནི། སེམས་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྲོས་པའི་དབང་གིས་ཆགས་སྡང་བསྐྱེད་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་འཇིན་པ་ཡིན་པས། སེམས་གང་སར་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྲོས་ནས་ཡོད་པ་འདི་ནང་དུ་བསྡུ་བ་དང་། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་ལས་རྒྱུད་སྣོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཕྲོ་བས་སེམས་གསལ་རིག་གི་ནུས་པ་རྣམས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་སུ་གྱུར་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གྲིམ་རྒྱུར་འགྱོ་ཀྱི་བཟོ་ཞིབ། ཞི་གནས་གྲུབ་ན་སེམས་ཀྱི་ནུས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་དང་ཡོན་ཏན་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་། ས་ཚོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཐོག་མར་འདི་བརྟན་པོ་ཞིག་སྣོན་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས། སེམས་ཀྱི་ནུས་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གྲོལ་ནུས་ན་སྐབས་བབས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་རྩད། དམིགས་པ་དེར་གཏོད་པའི་སེམས་དེ་ནུས་པ་ཅ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། ཕྱི་ར་སེམས་ནང་དུ་བསྡུ་བ་ཙམ་གཉིད་མཐུག་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་འབྱུང་བས། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མ་གཡེངས་པ་ཙམ་ལས་སེམས་ལ་གསལ་ཚ་དང་

ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་མེད། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ཞི་གནས་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་པ་ལ་ནི། སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པོར་གནས་པའི་གནས་ཆ་དང་། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་གསལ་ཆ་ཆེ་བ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུངས་ཤིང་གྱང་པའི་ངར་ཆ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པས། གཉིད་དང་ཏིང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་པར་འདུ་ན་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༧) ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ།

ཐོག་མར་སྨོན་རྒྱ་མཁན་གྱི་སེམས་ནི་རྒ་ཆོད་ཅིག་དང་འདྲ་ཞིང་། ལྷེང་མ་འཇགས་པ་དང་མ་དུལ་བར་དུ་དུས་ཡུན་བསྲིངས་ནས་གོམས་གཤིས་བསྟེན་དགོས། ངང་རྒྱུད་རིང་པོས་འབད་བརྩོན་བསྟེན་པ་ཁོ་ན་བརྒྱུད་སྨོས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ངོ་མ་དེ་ཡོང་ཐུབ། ཕྱི་ར་བཏང་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཞོག་གནས་པ་སྤྱ་པོ་སེམས་ཀ་ཅང་གྱང་པོ་དང་གསལ་པོ་ཡོད་པས་དུས་དེར་སྨོས་རྒྱ་རྒྱ་གལ་ཆེ། གལ་ཏེ་ངང་ཉིད་ཀྱིས་ཞོག་པ་སྤྱ་པོར་ཉམས་ལེན་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ན། མཚན་མོ་དུས་ཐོག་ཉལ་རྒྱ་དང་དགོངས་ངོར་ཟས་ཀ་ཅང་མང་པོ་ཟ་མི་རུང། ཐོག་མའི་སྒྲུབ་ཐུན་གྲངས་མང་ལ་ཡུན་ཐུང་བ། ཐུན་རེ་རེར་སྒྲུབ་མ་བཅུ་ནས་བཅོ་ལྔ་བར་ལྟ་བུ་བྱས་ཀྱང་ཆོག

ཕྱི་ར་གཞུང་དུ་མ་ལས། ཞི་གནས་སྒྲུ་བའི་རྒྱ་ཚོགས་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང། རྒྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱ་ལའི་བསྟོན་རིམ་བར་པ་ལས། “དེ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། མ་ཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། ཚོག་ཤེས་པ་དང་། བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་དང་། ཆུ་ལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་

དང་། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའོ། །[1]" ཞེས་ཞེ་གནས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་མི་ཉམས་པ་དང་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་བསྡུས་ནས་བྱུག་ཏु་གསུངས་ལ།

དེ་དག་ལས་ ༢ མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་ནི། ཟས་གོས་སོགས་རྟེད་སྨྲ་བ་དང་། གཅན་གཟན་དང་ཀུན་པོ་སོགས་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་འཚེ་བ་མེད་པས་གནས་བཟང་བ་དང་། ས་ཆུ་འཕྲོད་ཅིང་ནད་མི་བསྐྱེད་པས་ས་བཟང་བ་དང་། ལུ་སྦྱོང་མཐུན་པའི་གྲོགས་བཟང་བ་དང་། ཉིན་མོ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་མེད་ཅིང་མཚན་མོ་སྒྲ་ཆུང་བས་རྣལ་འབྱོར་བའི་བ་བཅས་ཁྱད་ཚོས་ལྟ་དང་ལྟན་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

ཐོ་ལྟན་གང་དུ་སྣྲུབ་པའི་ཡུལ། །ལེགས་པར་རྟེད་དང་གནས་བཟང་དང་། །
ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་ལྟན། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

 ༣ འདོད་པ་ཆུང་བ་ནི། ཟས་གོས་སོགས་ཕྱི་འི་འདོད་ཡོན་བཟང་པོ་དང་མང་པོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་། ༤ ཚོག་ཅེས་པ་ནི། ཟས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་རྟེད་པས་ཚོག་ཅེས་པ་སྟེ། འདོད་ཆུང་ཚོག་ཅེས་བྱེད་པ་ཞེག་མ་བྱུང་ན། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་ཏེ་ནོར་ཟས་གསོག་སྦྱང་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཡེངས་ན་ཏིང་འཛིན་མི་སྐྱེ་བའོ། ། ༥ བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ནི། འདུ་འཛི་མ་སྤངས་ན། དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དང་གཏམ་སོགས་ཀྱིས་དུས་འདའ་བར་འགྱུར་བས་དགོས་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་མང་པོ་སྤོང་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༥༤ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༦༥ ཤོག ༢༣ཨ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཝེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་བཅུ་བཞི་པ། ཐུགས། ཀ་-ཁ ཤོག ༢ཀ། ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ་༠ ཤོག ཁ༥ཁ

བའོ། ། ༥ ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། ནང་གི་གཡེང་བ་ཕྱི་མོ་ཞེ་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ གཡེང་བ་རགས་པ་སྤོང་བ་ལ་ལྟོས་ཤིང་། རྣམ་རྟོག་རགས་པ་ཤས་ཆེ་ན་སེམས་རྣལ་ དུ་མི་གནས་པས་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྤྱོད་བསྡོམས་ནས་ཞེ་བར་ བྱེད་པའོ། ། ༦ འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ནི། ཕྱིའི་ དངོས་པོ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཐམས་ཅད་ནི་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མི་རིང་ བར་བདག་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་ངེས་པར་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ན་བདག་དེ་ལ་ཅིའི་ ཕྱིར་ལྷག་པར་ཆགས་སྡུམ་དུ་སྐྱོས་པ་སོགས་སོ། །གཞན་ཡང་ཉན་ས་ལས། ཞེ་ གནས་ཀྱི་ཚོགས་བཅུ་གསུམ་གསུངས་ཏེ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་གནས་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་སོགས་སུ་ཞེ་གནས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས་ ཚང་བར་བྱས་ཏེ། སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་རྣམ་སྦྱང་གི་ཚོས་བདུན་ལྟན་ནས་བརྒྱད་ལྟན་ ཀྱིས་འདུག་པར་བྱ། ། ། ། དེ་ཡང་རྒྱབ་ངོས་ཕྱང་མཐོ་བ་ཡོད་པའི་གདན་ཞིག་གི་སྟེང་ ཤང་པ་ནི་སྐྱིལ་མོ་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པལམ་སྐྱིལ་ཀྱང་ཕྱེད་པ་གང་རུང་བྱ་ལ། དེའི་ དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྐྱིལ་ཀྱང་གི་སྤྱོད་ལམ་ལ་ལུས་བསྒྲིམ་དགོས་པས་ལུས་ ཤིན་སྦྱངས་སྐྱེ་བ་ལ་ལན་པ་དང་། དུས་ཡུན་རིང་པོ་འདའ་བར་བྱེད་ནུས་ཤིང་ལུས་ མི་ངལ་བ་འོང་། ལག་གཡས་པའི་རྒྱབ་ངོས་གཡོན་མའི་ལག་མཐིལ་དུ་བཞག་སྟེ། བྱ་ མོ་གཉིས་ལུས་པོའི་ཕྱོགས་ནས་ཕྱང་ཟད་ཕྱིར་ཐོན་པ་ལྟར་བདེ་མོར་བཞག་པ་ནི། སྟོང་ཆ་ཞིག་ཐོན་ནས་རྒྱང་ཡར་མར་འགྲོ་བ་ལ་པན།

༢ མིག་ནི་ཅ་ཅང་མི་ཅེར་ཅ་ཅང་མི་འཛུམ་པར་སྟེའི་རྩེ་མོར་གཏད། དེ་ཡང་ མིག་གིས་སྟ་གཡོག་པན་ཚུན་མཐོང་ཅམ་གྱི་ཚོད་དུ་བྱས་ན་བྱིང་ཆོད་གཅོད་སླ་བ་ལ་

ཕན་པར་གསུངས། ཡང་མིག་ཏུ་ཅང་ཅེར་ན་སེམས་མིག་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་
གཡེང་བའི་ཉེན་ཆེ་བ་དང་། མིག་བཙུམས་ན་སྣང་བ་དམར་པོ་འཆར་བས་དམིགས་པ་
གསལ་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་གཉིད་དང་རྒྱགས་པ་ཡང་འབྱུང་བའི་ཉེན་ཆེ་བར་
གསུངས། ། ལུས་ནི་ཏུ་ཅང་རྒྱབ་ཏུ་མི་དགྱེ་ཏུ་ཅང་མདུན་དུ་མི་སྒྲུར་བར་དང་བོར་
བསྲངས། དེ་ཡང་ལུས་དགྱེ་སྒྲ་འཚམ་པར་དང་བོར་བསྲངས་པས་གཉིད་རྒྱགས་མི་
འབྱུང་བ་ལ་ཕན། ཡང་ལུས་དང་ན་ཙ་དང་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཙར་རྒྱ་བའི་རྒྱང
ཡང་དང་བས་དེས་སེམས་ལས་སྙ་རུང་བ་ལ་ཕན། ། ཕྱག་པ་ནི་ཐད་ཀར་མཉམ་པར
འཛོག་ཅིག ། མགོ་ནི་མི་མཐོ་མི་དམའ་ཞིང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མ་ཡོ་བར་གཞག །
སོ་དང་མཚུ་ནི་རྒྱུན་ལྡན་ལྟར་རང་བབས་སུ་འཛོག། ། ལྟེ་ནི་ཡ་སོའི་དྲུང་དུ་སྟོར། དེ
ཡང་ལྟེ་རྩེ་ཡ་སོའི་དྲུང་དུ་སྟོར་ན་ཁ་མི་སློམ་ཞིང་མཉམ་གཞག་འཕྲུག་པོའི་སྐབས་ཁ
ཚུ་མི་འཛོག་པ་ལ་ཕན།

། དབུགས་བཏང་བ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་རྣམ་སྟང་གི་ཚོས་བརྒྱད་ལྡན་ལྟ་བུ
བསམ་གཏན་དང་རྟེས་སུ་མཐུན་པའི་སྒོ་ལམ་གྱིས་འགོད་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ལེགས
པར་བཏགས་པ་ན། ཀུན་སློང་ཆགས་སྤང་ལྟ་བུའི་བློ་ངན་པའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་འདུག
ན། སློམ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་དཀའ་བས། རེ་ཞིག་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སུ
འགྱུར་བར་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་ཞེས་པ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ
གང་དུ་ཡང་མ་སོང་བ་སྟམ་བུ་དཀར་པོ་ཏྲི་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེས་ན
དབུགས་བཏང་ནས་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བསྒྲུར་ལུགས་ནི། དབུགས་སྟ་བུག
ནས་སྒ་ཅན་དང། ཤུགས་ཅན་དང། ཏོད་བཀ་ཅན་སོགས་མ་ཡིན་པར་དལ་བུས

ཕྱིར་གཏོང་ཞིང་ཕར་སོང་ངོ་སྙམ་པ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་ནང་དུ་རྒྱས་ཤིང་ཚུར་འོངས་སོ་སྙམ་པ་བྱེད། དེས་ལན་གཅིག་སོང་སྙམ་པ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་ནས་བདུན་དགུ །བཅུ་གཅིག །བཅོ་ལྔ། ཉིར་གཅིག་སོགས་བགྲང་ཕྱིང་ལ་མི་བགྲང་བར་འགྲོ་འོང་སོགས་སེམས་མ་ཡེངས་པར་བགྲངས་པས། ཚགས་སོགས་ཞེ་ནས་སེམས་ལྷུང་མ་བསྟན་དུ་འགྱུར་བར་བཤད།

སེམས་ལྷུང་མ་བསྟན་དུ་གྱུར་ནས་བློ་བཟང་པོ་རྣམས་གསལ་འདེབས་སྨྲ་བ་ནི་དགེར་ན། དགེན་དུས་གནམ་གཤིས་གྲང་བའི་སྐབས་རང་གི་གདན་གཅིག་ལས་མེད་པའི་སྟེང་དུ་མི་ཞིག་བསྡད་འདུག་པར། ལོངས་ཞེས་བཙན་ཐབས་སུ་ཏེ་ཙམ་བསྐྱལ་ཀྱང་མི་ལང་ན། ལོངས་ཞེས་མི་བརྟེད་པར་ཕར་ཙམ་ན་ལྟད་མོ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་བརྟེད་ནས་རང་བལྟ་བར་འགྲོ།ཁྱོ་བྱས་ན་ཁོ་ཡང་ལངས་ནས་འོང་བས། དེ་མ་ཐག་སྟན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་བསྡད་ན་སྲོད་ནུས་པ་བཞིན་སེམས་ལ་ཆགས་སོགས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱབས་ཕུ་ཚུགས་བྱས་ཀྱང་འགྲོ་གཅིག་དཀའ་ཞིང་། དེ་བས་དབྱུགས་འགྲོ་འོང་ལ་སེམས་གཏད་ན་དེ་ལ་མགོ་འགོར་ནས་བློ་ངན་རྣམས་ཞེ་ནས་བློ་བཟང་པོ་གསལ་འདེབས་བདེ་བ་ཡིན།

ཡང་ཆུང་ངོ་དགུ་ཐུགས་སུ་བསལ་བ་ནི། སྣ་བུག་གཉིས་ནས་ཆུང་ཕྱིར་བྱས་པ་དང་མཉམ་དུ་ཆགས་སྡང་དང་གཏོད་སེམས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་བློ་ངན་ཐམས་ཅད་དུ་བ་ནས་པོའི་རྣམ་པར་ཐོན་ནས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་ཡལ་སོང་སྙམ་པ་བྱ། སྣ་བུག་གཡས་པ་ནས་ཆུང་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་ཚེ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་མཚོན་པའི་བློ་བཟང་པོའི་རིགས་ཐམས་ཅད་འོད་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་སྟེང་གར་ཐིམ་པས་

དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་དུ་གྱུར་སོང་སྙམ་པ་དང་། སྣ་བུག་གཡོན་པ་ནས་རླུང་ཕྱིར་གཏོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྔར་བཞིན་བྱ། དེ་ལྟར་གཡས་ནས་བརྡུབས་ཏེ་གཡོན་ནས་འབུད་པ་གསུམ། གཡོན་ནས་བརྡུབས་ཏེ་གཡས་ནས་འབུད་པ་གསུམ། གཉིས་ཀ་ནས་བརྡུབས་ཏེ་གཉིས་ཀ་ནས་འབུད་པ་གསུམ་སྟེ་རླུང་རོ་དགུ་ཕྱུགས་སུ་བསལ་བའི་མོས་པ་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཐོགས་འདོན་ཙམ་ལས་ངེས་པར་དགོས་པ་མེད།

སེམས་ཆགས་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་སེམས་གསལ་འདེབས་སླ་ན་དབུགས་བགྲང་བ་ངེས་པར་མི་དགོས་པས་ཆོས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཅེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེའི་འཕྲེང་བ་ལས།

སྐྱབ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་ནས། །མིག་གཉིས་སྣ་རྩེར་གཏད་བྱས་ནས། །
སྣ་ནི་ལྟེ་ཡི་ཚད་དུ་བཞག །ཁྲག་གོང་བསྙམས་ལ་ལྕེ་ཀན་སྦྱར། །
སོ་དང་མཆུ་ནི་བདེ་བར་བཞག །[1]

ཅེས་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་བསྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས་ཀྱང་།

སྟན་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པོ་བདེ་བ་ལ་རྗེ་བཙུན་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ལྟ་བུའམ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ཕྱེད་དུ་ཡང་རུང་སྟེ། མིག་ཧ་ཅང་ཡང་མི་དབྱེ་ཧ་ཅང་ཡང་མི་གཙུམ་པར་སྣའི་རྩེ་མོར་གཏད་ཅིང་། ལུས་ཧ་ཅང་ཡང་མི་སྒུ་ཧ་ཅང་ཡང་མི་དགྱེ་བར་དྲང་པོར་བསྲངས་ལ་དྲན་པ་ནང་དུ་གཞག་སྟེ་འདུག་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་

1 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༤༣-༤༩ཤོག ༢༧༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༩༣༩

ཐུག་པ་མཉམ་པར་གཞག་ལ་མགོ་མི་མཐོ་མི་དམའ་ཞིང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མ་ཡོ་བར་གཞག་སྟེ་སྣ་ནས་ལྟེ་བའི་བར་དུང་པོར་གཞག་གོ། །སོ་དང་མཆུ་ཡང་ཐ་མལ་པར་གཞག་གོ། །ལྟེ་ཡང་ཡ་སོའི་དྲུང་དུ་གཞར་རོ། ।དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ཡང་སྒྲ་ཅན་དང་། རྩམས་པ་ཅན་དང་། དབུགས་ཆོད་པ་ཅན་དུ་མི་བཏང་གི ।ཅི་ནས་ཀྱང་མི་ཚོར་བར་དལ་བུ་དལ་བུས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབུགས་ནང་དུ་རྟག་པ་དང་ཕྱིར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་བྱའོ། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ।

༢) ཞི་གནས་ཀྱི་བསྒོམས་པ།

སྤྱི་ར་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་མེ་ཏོག་དང་ལྷོན་ཤིང་སོགས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་བས་སོ་སོའི་མོས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་གང་བདེ་བྱ་རུང་། དམིགས་རྟེན་ལྟའི་སྐུ་ལྟ་བ་བྱེད་ན་རང་གང་ལ་མོས་པའི་ལྟའི་སྐུ་བོངས་ཚོད་མཐེབ་སོར་ཀྱི་ཚད་ཙམ་པ་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བ་འོད་འཕྲོ་ཞིང་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་རང་གི་མདུན་ནས་འདོམ་གང་ཙམ་གྱི་ས་ར། མཐོ་དམན་སོ་སོའི་སྟེན་མཚམས་དང་ཐད་ཀར་ལེལ་ས་བཟློམ་མོ། ।ཡང་ན་སྟོམ་པ་པོ་རང་གི་ཁམས་དང་བསྟུན་ནས་མཐོ་དམན་སོ་སོའི་སྟེན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དམ། སྟེང་གཤམ། ལྟེ་བའི་ཐད་སོགས་གང་བདེ་བྱ། སྐུ་དེ་གསལ་བར་དམིགས་ཐུབ་ཆེ་ཐུན་བུ་ཆུང་ན་སེམས་ཀྱི་འཕང་དམའ་རྒྱ་གཏོང་བ་དང་ནང་དུ་བསྡུ་སྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམས་པས་སེམས་མི་འཕྲོ་བ་ལ་ཕན་ཞིང་ཆོད་པ་འགོག་ཐུབ་ཅིང་། ཁོད་ཟེར་རབ་ཏུ་འཕྲོ་བ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམས་ན་བྱིང་བ་འགོག་

1 ལྟེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཨོག ๔๘ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ๔๙ ཨོག ๑๓๑

ནུས་པར་གསུངས། སྒོམ་པའི་ཚེ་དང་པོ་ནས་དམིགས་པ་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོང་དཀའ་བས་དམིགས་རྟེན་དེའི་དབུ་དང་ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཆ་ཤས་རགས་པ་ཙམ་ཡིད་ཕོར་ཤར་བ་ནི། དེ་ཉིད་མི་འཚོར་བར་དྲན་པས་འཛིན་དགོས་ཤིང་དྲན་པས་ཡུལ་མི་འཚོར་བ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་ཐུན་གྲངས་མང་ལ་ཡུན་ཐུང་བའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་རྒྱུན་བསྐྱེངས་ན་ནམ་ཞིག་དམིགས་པ་རྟེ་གསལ་རྟ་ལས་ལ་ཏུ་འགྲོ་བར་གསུངས། འཛིན་སྟངས་དམ་པས་བྱེང་བ་གཅོད། མ་གཡེངས་པས་ཆོད་པ་གཅོད། གྲངས་མང་བས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྐྱེད་སྟེར། ཡུན་ཐུང་བས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཡང་ཡང་འཇུག་འདོད་པར་གསུངས། ཞི་གནས་མ་གྲུབ་བར་དུ་དམིགས་རྟེན་ཁ་མ་སྒོས་པར་བསྒོམ་དགོས་པ་ལས་དམིགས་རྟེན་སྒོས་ན་ཞི་གནས་འགྲུབ་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྒོག་དཔོན་དཔལ་གོའི་པར་ཕྱིན་བསྟན་པ་ལས་ཀྱང།

དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བརྟན་ཚུལ་དུ། །ཡིད་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པར་བྱ། །
དམིགས་པ་མང་པོ་བརྒྱུད་པ་ལས། །འདི་ནི་ཉོན་མོངས་འཁྲུགས་པར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་དང། དེ་བཞིན་དུ་ཇོ་བོ་རྗེའི་ལམ་སྒྲོན་ལས།

དམིགས་པ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡང། །ཡིད་ནི་དགེ་ལ་གཞག་པར་བྱ། །[2]

ཞེས་གཅིག་ལ་ཞེས་པའི་ངེས་གཟུང་གི་ཚིག་གིས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དང་པོར་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་དགོས་ལ། ཕྱིས་ནི་མང་པོ་ལ་ཡང་དམིགས་རུང་སྟེ། ཀ་མ་ཤྱ་ལའི་བསྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། "གང་གི་ཚེ་ཡིད་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཀི། བསམ་གཏན་ལེ་ཁྱ། ཕྱོ་ཀ ༧༢ ཤོག ༢༢༥ ན། དགེ་བསྟུན་མ། དེབ། ༤ཅ ཤོག ༧༦༧༠

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཀི། ཕྱོ་ཀ ཅ་ཁ ཤོག ༢ཅ༠ ན། དགེ་བསྟུན་མ། དེབ། ༤ཅ ཤོག ༧༤ཅ༥

བྱེད་པ་ཁུགས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྲག་གིས་རྒྱས་པར་ཡང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་སྐད་དགོངས་པ་ཅིས་པར་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྲག་གིས་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བཀའ་སྩལ་ཏོ།[1] །" ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཐོག་མར་སེམས་གང་ལ་འཇོག་པའི་དམིགས་རྟེན་རྣྲེད་པའི་ཚད་ནི། དགེ་རང་ན་ལྟའི་སྐུ་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་ཡོད་ན། དབུ་དང་ཕྱག་གཉིས་དང་སྐུའི་ཁོག་གཞན་དང་ཞབས་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལན་འགའ་ཟུང་གསལ་གཏན་ལ། དེའི་མཐར་སྐུའི་སྤྱི་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་ཡིད་ངོར་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་ཆ་ཕྲེད་ཙམ་ཞིག་འཆར་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་འོད་དང་བཅས་པའི་གསལ་པོ་མ་བྱུང་ཡང་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཚོག་ཤེས་བྱས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཟུང་དགོས། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ཤེས་བྱས་ནས་སེམས་མི་འཇོག་པར་དེ་ལས་ཀྱང་གསལ་ན་ཞིག་འདོད་ནས་ཡང་ཡང་གསལ་བཏབ་ན་དམིགས་པ་ཐུང་ཟད་གསལ་དུ་འགྱོ་ཡང་སེམས་གནས་ཆའི་ཏིང་ངེ་འཇོག་མི་རྟེད་པར་མ་ཟད་རྟེད་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་ལ། དམིགས་པ་ཆེར་མི་གསལ་ཡང་ཆ་ཕྲེད་ཙམ་གྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་བཟུང་ན་ཏིང་ངེ་འཇོག་སྤྱར་དུ་རྟེད་ཅིང་། དེ་ནས་གསལ་བ་ལ་བོགས་བཏོན་པས་གསལ་ཆ་བདེ་ཟློག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །སྐུ་དེའི་ཆ་ཤས་འགལ་ཞིག་ཆེས་གསལ་བར་སྣང་ན་དེ་ལ་གཟུང་། དེ་མི་གསལ་བར་སོང་ན་ཡང་སྤྱི་ལ་གཟུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་སེར་པོ་སྨོན་འདོད་པ་ལ་དམར་པོ་ཤར་བ་དང་།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཀི ཤོག ३७ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ৫৩ ཤོག ১১

བཞུགས་པར་སྨོན་འདོད་པ་ལ་བཞེངས་པར་ཤར་བ་དང་། གཅིག་སྨོན་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཤར་བ་དང་། ཆེ་བ་སྨོན་འདོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་ཤར་བ་སོགས་བྱང་ཆ་དེ་དག་གི་རྟེས་སུ་འབྲང་བུ་ཡེ་མི་རྒྱང་བས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ཏེན་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

༣) ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རྗེ་ལྟར་འདོད་འདོད་བུ་འཇུག་པའི་སྒོམ་བྱང་གི་ཏིང་འཛིན་ནོ།། ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

> དེ་གཅིག་པུ་དབེན་པར་འདུག་སྟེ། ནང་བུ་ཡང་དག་བཞག་ནས་རྗེ་ལྟར་ལེགས་པར་བསམས་པའི་ཚོས་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། སེམས་གང་གིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སེམས་དེ་ནང་བུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡིད་ལ་བྱེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ལན་མང་བུ་གནས་པ་དེ་ལ་ཞུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞི་གནས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཞི་གནས་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བ་ཞི་ནས་ནང་བུ་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ། ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་དབྱད་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

1 སྒྲ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༨༧ བ། དང་པོ་བསྡུར་མ། དེ་བ། ཤོག ༦༢

༩) ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ཚུལ།

བྱམས་ཚོས་ཀྱི་གཞུང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཞེ་གནས་སྣྲུབ་པའི་མན་ངག་ཏུ་ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་སྦྱོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་སྒོས་ཆུལ་གསུངས་ལ། ཆུལ་འདི་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་ཉེས་པ་ལྔ་ནི། ༡ ཏིང་འཛིན་ལ་ཐོག་མར་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཏིང་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་མི་འདོད་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་རྒྱུན་མཐུད་མི་ནུས་པའི་ལེ་ལོ་དང་། ༢ ཏིང་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཟོར་བའི་གཏམས་ངག་བརྗེད་པ་དང་། ༣ དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཟིན་པ་ན་བྱིང་རྩོད་བྱུང་བ་དང་། ༤ བྱིང་རྩོད་གང་རུང་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ། ༥ བྱིང་རྩོད་མ་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ཡིན། དེ་དག་ཀྱང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

ཉེས་པ་ལྔ་སྦྱོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། །བསྟེན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བཟོ། །
ལེ་ལོ་དང་ནི་གཏམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྩོད་པ་དང་། །
འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གོང་གི་ཉེས་པ་དེ་དག་སྦྱོང་བའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་གསུངས་ཏེ། ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་བཞི་དང་། ཉེས་པ་ལྷག་མ་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞི་བཅས་ཡོད། དེ་ལ་དང་པོ་བཞི་ནི། ༡ ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དངོས་བཙོན་འགྲས་དང་། ༢ དེའི་རྒྱུ་ཏིང་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་། ༣ དེའི་རྒྱུ་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཤེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཕྱོགས། ༣-༥ ཟོག ༥༣ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲐ ཟོག ᲧᲝᲨ

དང་པ་དང་། ༼ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཤིན་སྦྱངས་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་དབྱུས་ མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་གོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

འདིར་གནས་ནི་འདུན་པ་དང་། དེ་ལ་གནས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དེ་ གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཤིན་སྦྱངས་ ལ་གོ་དགོས། ཉེས་པ་ལྟུག་མ་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞི་ནི། ༡ གང་མས་ངན་བརྗེད་པའི་ གཉེན་པོར་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ། ༢ བྱིང་ཆོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྱིང་ཆོད་ བྱུང་བ་ལ་བྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན། ༣ བྱིང་ཆོད་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་འདུ་མི་ བྱེད་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོར་བྱིང་ཆོད་སྤོང་བའི་སེམས་པ། ༤ བྱིང་ཆོད་མ་བྱུང་ བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོར་འབད་མེད་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ པའི་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་དབྱུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །བྱིང་དང་ཆོད་པ་ཉོགས་པ་དང་། །
དེ་སྤོང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་། །ཞི་ཚེ་རྣལ་དུ་འཇུག་པ་གོ། །[2]

ཞེས་སོ། །

དེ་ལ་བྱིང་ཆོད་གཉེས་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་ པས། དེའི་གཉེན་པོར་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་བསྟེན་

1 གོང་མཚན་དུས། ཕྱོགས་ ༥ ཤོག ༼ ཤ ། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ ཤོག ཅ་ ۱

2 གོང་མཚན་དུས། ཕྱོགས་ ཨ་ ཤོག ༼ ཤ ། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ ཤོག ཅ་ ۱

དགོས། དགེ་རང་ནི། དགྱ་འོང་ངམ་བསམས་པས་ལན་བཏང་བྱུང་བ་ན་འཐབ་པའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པ་ལྟར། བྱིང་ཆོད་འོང་བ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་རིག་པའི་ཚེ་ཇི་མི་སྣྲམ་པར་མི་འཛིག་པར། དེ་ལ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་བསྟེན་དགོས། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་ནི་བྱིང་ཆོད་མ་འོངས་ཙམ་ནས་ཤེས། འབྲིང་གིས་བྱུང་མ་ཐག་ཤེས། ཐ་མས་བྱུང་ཚར་ནས་ཤེས། བྱིང་ཆོད་དང་བླལ་བའི་ཚེ་ན་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྒྲོང་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་པས་བྱིང་ཆོད་དང་བླལ་བར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དེའི་ཚེ་བྱིང་ཆོད་འོང་མི་འོང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བལྟ་རྟོག་བྱེད་པ་དེས་གནས་ཚ་ལ་གཞོད་པས་དེ་མི་བྱེད་པར། དེའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་བསྟེན་དགོས།

བསྒྲབ་པར་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཚའི་ངར་དང་ལྡན་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པས། དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ནི་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་དང་། གཡེངས་མ་གཡེངས་ཤེས་པ་གཉིས་དགོས་པས། དང་པོ་ལ་ནི་དྲན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ནི་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་བྱིང་ཆོད་གཉིས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ནས། དྲན་པས་དམིགས་རྟེན་ཐུ་རེ་བཟུང་སྟེ་བྱིང་ཆོད་འོང་མི་འོང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱེད། ཤེས་བཞིན་འདི་སྐྲབས་སྐྲབས་ལས་རྒྱ་ཏུ་མི་དགོས། རྒྱ་ཏུ་དགོས་པ་ནི་དྲན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། ། དྲན་པས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྟོར་ཚུལ་ནི་དམིགས་རྟེན་གསལ་བཏབ་རྟེ་ས་བརྟེད་པར་སེམས་ཀྱིས་མ་གཡེངས་པར་བཟུང་བའི་འཛིན་

སྟངས་ཤུགས་ཅན་ཞིག་བསྐྱེད་ཅིང། དམིགས་པ་གསར་པ་གང་ལ་ཡང་མི་དགྱོད་པར་སྤང་གསལ་བཏབ་པའི་དམིགས་རྟེན་དེ་གা་རང་ལ་སེམས་ལྟན་ནེར་འཛིན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྦྱོང་འཇུག་ལས།

ཀུན་ནས་ཏན་པའི་ཐག་པ་ཡིས། །སེམས་ཀྱི་གླང་པོ་དམ་བཏགས་ན། །
འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་འགྱུར་ཞིང། །དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལག་ཏུ་འོང། །[1]

ཞེས་ཀུན་ནས་ཏན་པའི་ཐག་པ་ཡིས་སེམས་ཀྱི་གླང་ཆེན་སྒྲོས་པ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དམ་བཏགས་ན་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང། རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་པར་འགྱུར་བའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལག་ཏུ་གཏད་པ་བཞིན་འོང་བར་གསུངས་སོ། །

ཤེས་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་ནི། སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་མི་བརྟེད་པའི་ཏན་པ་ཡིན་པར་སྦྱོང་འཇུག་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

གང་ཚེ་ཏན་པ་ཡིད་སྨོན་ནས། །བསྟུང་བའི་དོན་དུ་གནས་གྱུར་པ། །
དེ་ཚེ་ཤེས་བཞིན་འོང་འགྱུར་ཞིང། །སོང་བ་དག་ཀྱང་འོང་བར་འགྱུར། །[2]

ཞེས་དུས་གང་གི་ཚེ་ཏན་པ་ཡིད་ཀྱི་སྨོན་ནས་ཉོན་མོངས་སོགས་ལས་སེམས་བསྟུང་བའི་དོན་དུ་གནས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ཏན་པ་དེས་རྒྱུ་བྱས་ནས་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན་འོང་བར་འགྱུར་ཞིང། ཤེས་བཞིན་ལན་གཅིག་ཉམས་པ་དག་ཀྱང་སླར་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །

1 ཐེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀ། ཝེ་ཌུ་ཡུ་པ། ཕྲྀ་ཀ ३ ཤོག ११० ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ४१ ཤོག ९ᵃ᲼Ჾ

2 གོང་མཚན་ངེས། ཕྲྀ་ཀ ३३ ཤོག ११ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ४१ ཤོག ९ᵃ᲼Ჿ

ཤེས་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་བོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཐུན་ཚོགས་འགྲེལ་པ་ལས། "ཤེས་བཞིན་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་ནོ། [1]" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱེད་ལས་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་པོ་དེ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་བྱ་ར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡུད་འདས་ལས། "ཁྱིམ་བདག་གལ་ཏེ་སེམས་མ་བསྡུངས་ན་ལུས་དང་ངག་ཀྱང་བསྡུངས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། སེམས་བསྡུངས་ན་ལུས་དང་ངག་ཀྱང་བསྡུངས་པར་འགྱུར་རོ། [2]།" ཞེས་གསུངས། ཤེས་བཞིན་ལ་བྱེད་ཆོད་མ་བྱུང་གོང་ནས་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཤེས་བཞིན་དང་བྱེད་ཆོད་བྱུང་རྗེས་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཤེས་བཞིན་སོགས་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས།

ཤེས་བཞིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་པོ་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྱོ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་ཆུང་ཟད་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་སོ། །

༤) འགལ་རྐྱེན་བྱོང་ཆོད་གཉིས་བཤད་པ།

ཉིང་རེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་རྒྱུད་ལ་སྒྲེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་བྱོང་ཆོད་གཉིས་སུ་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་དོས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཐོ་བཀྲད་པ། ཤོག ᠵᠠᠭᠤ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠷᠠ ཤོག ᠪᠤᠯ

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ᠵᠠ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ᠠᠪᠤ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠷᠠ ཤོག ᠪᠤᠭᠤ

ལ་སྒྲོར་འཕྲོ་བས་ཀྱང་བར་དུ་གཅོད་མོད། རྒྱུན་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཁོད་པ་གཅོ་བོར་གསུངས་སོ། །སེམས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལ་བྱེད་བས་བར་དུ་གཅོད། གསལ་ཆ་མི་འབྱུང་བའི་ཚེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པ་ལྟར་འགྱུར་བར་གསུངས།

དེ་ལ་བྱེད་བའི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་པ་དང་གཉིད་སོགས་ལྷས་སེམས་ལྷུ་བའི་གནས་ངན་ལེན་ལས་བྱུང་ཞེད། སེམས་ལ་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པའི་མ་བསྒྲིབས་ལྷང་མ་བསྟན་དང་དགེ་བ་ཅི་རིགས་སྤ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །དེ་ཡང་ཀ་མ་ལ་ཤྲ་ལའི་བསྒོམ་རིམ་བར་བར། “དེ་ལ་གལ་ཏེ་རྐྱེན་པ་དང་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་ནས་སེམས་བྱེད་ངམ། བྱེད་དུ་བོགས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ།” ཞེས་དང། “གང་གི་ཚེ་དགྱེས་ལོང་ལྟ་བུའམ། མི་སྒྲུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའམ་མིག་བཅུམས་པ་ལྟ་བུར་སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་བྱེད་བར་གྱུར་པར་རིག་པར་བྱའོ། །[1]” ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། གལ་ཏེ་སེམས་འཕྲོ་བ་དེ་བཀག་ནས་དམིགས་པ་ལ་ཆ་ཞིག་ཏུ་གནས་ཀྱང་གསལ་ཆ་མེད་ན་ནི། གདན་གྱི་སྟེང་གཉིད་ཞུག་ནས་ཅོག་ཏུ་བསྟད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས། སེམས་དེ་ནག་ཐོམ་མེད་གནས་ན་དེ་ནི་རྐྱེན་པའི་ངང་ཏུ་སོང་ཞིང་བྱེད་བའི་རྒྱུ་ཡིན།

རྐྱེན་པ་དང་བྱེད་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྐྱེན་པ་ཞེས་པ་མི་དགེ་བ་དང་སྒྲིབ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་དང་གཏི་མུག་གི་ཚར་གཏོགས་ཤིང། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ལུས་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཀི ཤོག ৩৮ ཕ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ৫৩ ཤོག ১২৩

སེམས་ལས་སྲུ་མི་རྒྱང་བ་ཞེག་ཡིན་ལ། བྱིང་བ་ནི་རྒྱུགས་པ་དང་གཉིད་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་འཇོན་པའི་འཇོན་སྟངས་ལྟོད་ནས་དམིགས་པ་ཤེན་ཏু་གསལ་བཞམ་དམ་པར་མི་འཇོན་པའི་སེམས་བྱང་སྟེ། བྱིང་བ་རྒྱུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱུགས་པ་བྱིང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་རང་འགྲེལ་ལས། “རྒྱུགས་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ལྷོ་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ལྷོ་བ་ཉིད་དང་། ལུས་ལས་སྲུ་མི་རྒྱང་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ལས་སྲུ་མི་རྒྱང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །[1]” ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། “གལ་ཏེ་རྒྱུགས་པ་དང་གཉིད་ཀྱིས་བྱིང་བཞམ། སྟོན་མས་པར་འཇུག་པའི་ཏོ་སྦྱོང་བཞམ། སྟོན་མས་པར་འཇུག་པའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རྒྱང་བས་ཉོན་མོངས་པར་གྱུར་ན། དེ་ནི་ནང་དུ་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་ནོ།། [2]” ཞེས་གསུངས།

བྱིང་བ་ལ་ཐུ་རགས་གཉིས་ལས། བྱིང་བ་རགས་པ་ནི། དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་གནས་ཀྱང་གསལ་ཚ་དང་དྭངས་ཚ་མེད་པ་སྟེ། སེམས་ལ་ཆུན་པ་བབ་པ་ལྟར་དམིགས་པ་ཆེར་མི་གསལ་བ་ཞེག་ཡིན། དེའི་སྐབས་དྭངས་ཚ་དང་ངར་ཚ་གཉིས་ཀ་མེད། བྱིང་བ་ཐུ་མོ་ནི། གསལ་ཚ་དྭངས་ཚ་གནས་ཚ་རྣམས་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཚའི་ངར་མེད་པ་ཞེག་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེའི་དབང་དུ་སོང་ན་རིག་པ་གློན་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡང་བྱིང་བ་ལ་ཐུ་རགས་འབྱིང་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ན། དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཟིན་པ་ན་གནས་ཚ་ཡོད་ཀྱང་དྭངས་ཚ་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་རགས་པ་ཡིན། སེམས་ལ་

1 ཐེ་དཀའ་བསྟན། མདོ་ན་པ། ཀུ ཁནས་གཉིས་པ། ཤོག ৬৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩/৫ ཤོག ৭৬৯

2 ཐེ་དཀའ་བཀའ། མདོ་ཐེ། ཅ། ལེའུ་བཅུད་པ། ཤོག ৩৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৯৫ ཤོག ১৭

གནས་ཆ་དང་དྭངས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་ངར་ཆ་མེད་པའི་གནས་སྣབས་བྱིང་བ་འབྱིང་ཡིན། དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ནའང་ཐོག་འཛིན་སྟངས་འཕང་དམའ་རྒྱ་སོང་ནས་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་གྲིམ་ཆ་མེད་ན་བྱིང་བ་ཐུ་མོ་ཡིན། སྒོམ་རྩམ་དགེ་སྦྱོ་བའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོའང་འདི་ཡིན་པར་གསུངས། དེས་ན་བྱིང་བ་རགས་པའི་སྣབས་སུ་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་། བྱིང་བ་འབྱིང་གི་སྣབས་སུ་གནས་ཆ་དང་དྭངས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་ངར་ཆ་མེད་པ་དང་། བྱིང་བ་ཐུ་མོའི་སྣབས་སུ་དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ནའང་དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་ནས་གྲིམ་ཆ་མེད་པ་ཡིན། ངར་ཆ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི་གནས་ཆ་ཡོད་པ་ལ་སེམས་གློད་ཆེ་དགས་པས་བྱིང་བའི་དབང་དུ་སོང་བ་ལ་བྱ། འདིའི་སྣབས་སུ་གནས་ཆ་བརྟན་དུ་སོང་ན་བྱིང་བ་ཐུ་མོར་འགྱོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་གསུངས།

གསལ་ཆའི་ངར་དང་ལྡན་པ་ནི་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་གྲིམ་སེང་ངེར་གནས་པ་དེ་ཡིན། གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ནི་རང་གི་ཡིད་རྟེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཉན་པ་ཅི་བ་ཅི་ལྟ་བ་ལ་གསུངས། གསལ་ཆ་འདི་ཡུལ་གྱི་གསལ་ཆ་མིན་པར་ཡུལ་ཅན་རང་གི་བློའི་གསལ་ཆ་ལ་བྱེད་དགོས།

བྱིང་བ་ཐུ་མོ་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་སུ་འཛིན་སྟངས་གྲིམ་པོ་ཞེག་དགོས། འཛིན་སྟངས་ལྟོད་དུ་སོང་ནས་མེམས་ལྟོད་ཤིག་ཙམ་བྱུང་བ་དང་བྱིང་བ་ཐུ་མོ་སྤེལ་བ་ཡིན། བྱིང་བ་ཐུ་མོ་དང་ཉིང་འཛིན་སྒྲོན་མེད་གཉིས་ལ་དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདུ་ནའང་། དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་མ་ཤོར་ཙམ་ལས་ཁྱད་མེད་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་བར་གསུངས།

ཏིང་འེ་འཛིན་གྱི་འགལ་རྒྱུན་གཉིས་པ་ཆོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཛོལ་བ་སྟེ། དགེར་ན། ཟས་ལ་ཆགས་ཏེ་ཟས་ཟ་སྙམ་ནས་དེའི་རྟེས་སུ་འཛོལ་བ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་འཛོལ་ཆོད་གཉིས་ཀ་ཡིན། ཆོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་ཤིག་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་འཛོལ་བ་དང་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཛོལ་བ་ནི་འཛོལ་བ་ཡིན་ཡང་ཆོད་པ་མིན། དེས་ན་ཆོད་པ་ལ་འཛོལ་བ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་འཛོལ་བ་ལ་ཆོད་པ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་གཡེང་དང་ཆོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་། ཆོད་པ་ནི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་འཛོལ་ཞིང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། རྣམ་གཡེང་ནི་ཡུལ་སྡུ་ཚོགས་ལ་འཛོལ་ཞིང་དུག་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཚར་གཏོགས་སོ། །འཛོལ་བ་དང་རྣམ་གཡེང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་། འཛོལ་བ་ནི་སེམས་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྱན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད། ཅི་ཉོན་གྱི་རྣམ་གཡེང་ནི་མི་དགེ་བ་ཁོ་ན་ལས་མེད་དོ། །

ཆོད་པ་ལ་ཐུ་རགས་གཉིས་ཡོད་དེ། དམིགས་རྟེན་ཤོར་ནས་འཛོལ་བ་ནི་ཆོད་པ་རགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་འཛོལ་བ་ནི་ཆོད་པ་ཐུ་མོ་ཡིན། དེ་ནི་དགེར་ན། འཕྲུགས་འོག་ནས་ཚུ་རྒྱུག་པ་ལྟར་དམིགས་རྟེན་ཡིད་ཀྱིས་མ་ཤོར་བར་བཟུང་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་གཅིག་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཚོས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཛར་ལ་ཁད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་གཡེང་བ་ཞིག་སྟེ། དེས་གློ་བུར་དུ་དམིགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་གཡོ་ཡང་བརྒྱུད་ནས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །

ཆོད་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་སྡུག་པའོ། །རྣམ་པ་ནི། སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་ཞིང་ཕྱིར་འཛོལ་བ་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་

ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པའི་བར་གཅོད་བྱེད་པའོ། །སེམས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ན་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་ཚགས་པའི་རྩོད་པས་དབང་མེད་དུ་ཡུལ་དེ་དག་ལ་སེམས་འཇུག་ཞིང་གཡེང་བར་བྱེད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ཙནྡ্রགོ་མིའི་བཤད་གས་བསྟོད་ལས།

རྟེ་ལྟ་རྟེ་ལྟར་ཞེ་གནས་ལ་དམིགས་ཤིང་། ཁེ་དང་དེར་ཡིད་ཡང་ཡང་གཏད་པ་ན། །དེ་དང་དེ་ལས་ཉོན་མོངས་ཞགས་པ་ནི། །ཡུལ་ལ་ཚགས་པའི་ཐག་པས་དབང་མེད་དྲངས། ། [1]

ཞེས་སོ། ।དེ་ལྟ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འགལ་རྒྱན་བྱེད་ཚོད་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས།

> བྱེད་པའི་མཚན་མ་གང་ཞེ་ན། དབང་པོའི་སྒོ་མ་བསྡུངས་པ་དང་། ཁ་ཟས་ཀྱི་ཚོད་མ་ཟིན་པ་དང་། ནམ་གྱི་ཚ་སྟོད་དང་། ནམ་གྱི་ཚ་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་མི་བརྩོན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པར་གནས་པ་དང་། གཏི་མུག་སྤྱོད་པ་དང་། གཉིད་ཆེ་བ་དང་། ཐབས་མི་ཤེས་པ་དང་། ལེ་བོ་དང་ལྡན་པའི་འདུན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། སེམས་དང་། དཔྱོད་པ་དང་། ཞི་གནས་ལ་མ་གོམས་པ་དང་། ཞི་གནས་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་མ་བྱས་པའི་ཞི་གནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་སྐྱན་པ་ལྟ་བུར་འདུག་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་གཏེར་བར་མི་དགའ་བའོ། ། [2]

ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་གསུངས་པ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་གོ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚོགས། ཀ ཕྲོག ३० ཤོག ३०९ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ། ཤོག ৬০৮

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཅོས་ཀྱི། ཤོག ། ३৮ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮'৩ ཤོག ৫৫০

བར་བྱའོ། །ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས།

རྒོད་པའི་མཚན་མ་གང་ཞེ་ན། སྡུ་མ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་སྒོ་མ་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང་། ཉེ་བར་མ་ཞི་བའི་ཚུལ་ཅན་དང་། སེམས་སྐྱོ་བ་མེད་པ་དང་། ཐབས་མི་ཤེས་པ་དང་། སྡུ་མ་བཞིན་ཏུ་ཅང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པའི་འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བཙོན་པ་ལ་མ་གོམས་པ་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་མ་བྱས་པ་དེའི་ཐོག་གི་བསྒོམ་པ་དང་། ཉེ་དུ་ལ་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་རྒོད་པ་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་གང་ཡང་རུང་བས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པའོ། [1] །

ཞེས་གསུངས། འདིར་ཡང་རྒོད་པའི་མཚན་མ་གསུངས་པ་སྡུར་བྱིང་བའི་སྐབས་ལྟར་རྒོད་པའི་རྒྱུ་ལ་གོ་དགོས།

བྱིང་བ་གཅོད་ཐབས་ལ། སྨྲེ་ར་སེམས་འཕང་མཐོ་བས་རྒོད་པ་དང་། དམའ་བས་བྱིང་བ་འོང་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྨྲེ་ར་བའི་ཚེ་བྱིང་བ་ཐུ་མོ་ཞུགས་ན་དེ་གྲིམ་དུ་བཏང་ནས་བསྟོམ། དེས་མ་སེལ་ན། སེམས་འཕང་མཐོ་རུ་གཏོང་ཐབས་ཞེ་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་སེམས་དགའ་བོ་ཡོང་བའི་ཡུལ་ལ་བསམས་ནས་སླར་འཇུག་དགོས། དེས་ཀྱང་མ་སེལ་ན་ཐུན་གྲོལ་ནས་ས་ཁད་ཡངས་པོའམ་སྟང་བ་དཀར་སར་འགྲོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དེ་ངོགས་སོགས་ལ་བསྐྱོད་དེ་མིག་གིས་ཐག་རིང་ལ་བལྟ་བ་དང་། མཁའ་རྒྱང་གཅོང་མ་རྟོག་པ། ཆུ་གང་མོས་གདོང་བཀྲ་བ་སོགས་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།

རྒོད་པ་གཅོད་ཐབས་ནི། དམིགས་རྟེན་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་སེམས་

1 གོང་མཚན་ཝོག ༡༦ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེག ᾽Ა ཝོག ৫৫০

ཡེངས་ན་ཆོད་པ་ཐུ་མོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་འཛིན་སྟངས་དམ་པའི་སྒྲོན་ཡིན་པས་ཆུང་ཟད་ལྷོད་དགོས། ད་དུང་མ་ཚོད་ན་ཆོད་པ་འབྲེང་ཡིན་པས་དམིགས་པ་དེ་བཞག་ནས། ཆོད་པ་ནི་འཕང་མཐོ་བ་དང་གྲིམས་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་སེམས་འཕང་དམའ་རྒྱ་གཏོང་ཐབས་མི་རུག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བསམས་པས་སེམས་ཞུམ་པར་བྱས་ནས་སླར་འཛིག་དགོས། དེས་ཀྱང་མ་ཚོད་ན་ཆོད་པ་རགས་པ་ཡིན་པས་ཆོད་པ་བཅན་ཐབས་སུ་གཅོད་པའི་གཏམས་ངག་དབྱུགས་འགྲོ་འོང་ལ་བཏེན་དགོས་པས། དེ་ལ་དབྱུགས་པར་འགྲོ་བའི་ཚེ་དབྱུགས་དང་པོ་དེ་པར་འགྲོའོ་སྙམ་པ་དང་། ཚུར་རྒྱབ་པའི་ཚེ་ཚུར་རྒྱབ་པོ་སྙམ་པ་དང་། དེས་ཚར་གཅིག་སོང་སྙམ་པ་སོགས་ཕྱིང་བ་ལ་མ་བཀྲངས་པར་སེམས་ཀྱིས་བཀྲངས་ན་ཆོད་པ་ཚོད་པ་འོང་། དེས་ཀྱང་མ་ཚོད་ན་ཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ཞིག་སླེབས་པ་ཡིན་པས་རེ་ཞིག་ཐུན་གྲོལ་ནས་ངལ་བསོས་ཏེ་སླར་འཇུག་དགོས།

སེམས་འཕང་མཐོ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་དང་། འཛིན་སྟངས་གྲིམས་ཏེ་གསལ་ཚའི་ངར་ཐོན་པས་བྱིང་བའི་ཉེས་པ་དང་བྲལ་ཡང་། ཆོད་པའི་ཉེན་ཚे་རྒྱ་འགྲོ་ དེ་བཞིན་ སེམས་ཏ་ཅང་ཞུམ་པ་དང་འཕང་དམའ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་འཕྲོ་ཆོད་ཁྱང་དུ་འགྲོ་ཡང་། བྱིང་བའི་ཉེན་ཚे། སེམས་མ་གཡེངས་པར་འཛིན་སྟངས་གང་གྲིམས་གྲིམས་ཤིག་བྱས་ན། མ་གཡེངས་པས་ཆོད་པ་གཅོད། གྲིམས་པས་བྱིང་བ་གཅོད་པས་འདི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེས་ན་སེམས་འདི་ཅམ་གྲིམས་ན་ཆོད་པ་སྐྱེ་བ་འདུག་སྟམ་པ་ལས་ཆུང་ཟད་གློད། འདི་ཅམ་གློད་ན་བྱིང་བ་ལ་འགྲོ་བར་འདུག་སྟམ་པ་དེ་ལས་ཆུང་ཟད་བསྒྲིམས་ཏེ་སྒྲོང་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་པར་

གསུངས། དེ་ཡང་གསལ་ཚ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་ཏོད་ཐོན་བྱས་ནས་གནས་ཚ་བཅལ། གནས་ཚ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་བྱིང་ཐོན་བྱས་ཏེ་གསལ་ཚའི་ངར་བཏོན་ནས་སྐྱོང་མཁས་པ་བྱེད་དགོས། སེམས་འཛིང་མཐོ་བ་དང་། གྲིམས་པ། དམ་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་ངམའ་བ་དང་། ལྟོད་པ། ཞུམ་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱིང་ཏོད་བྱུང་བའི་སྣབས་ལ་བྱིང་ཏོད་ངོ་ཤེས་པ་དང་། གཉན་པོ་བསྟེན་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས་ལ། བྱིང་ཏོད་མ་བྱུང་བའི་སྣབས་ལ་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགས་ན་དམིགས་རྟེན་འཚོར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས། བྱིང་ཏོད་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པའི་སྣབས་ལ་ལྷན་ཅེར་ལྟོད་པའི་ཐབས་འདི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། འཇོག་སྒོམ་དུ་མ་ཟད་དབྱུད་སྒོམ་རྣམས་ལའང་བྱིང་ཏོད་གཉིས་དང་བྲལ་བར་བྱས་ལ་བསྒྲུང་དགོས་སོ། །

ᠬᠤᠷᠪᠠ) ᠰᠡᠮᠡᠨ᠄ᠪᠠᠳᠠᠭᠠᠨᠳᠤ᠄ᠪᠠᠳᠠᠭᠠᠨᠳᠤᠬᠢᠨᠠᠮᠠᠭᠠᠴᠢᠨᠠᠭᠤᠷᠬᠠᠨ᠄

ᠳᠡᠭᠡᠷᠡᠨᠳᠡᠭᠡᠴᠢᠨᠠᠭᠠᠷᠠᠨᠳᠠᠳᠤᠬᠢᠨᠠᠮᠠᠭᠠᠴᠢᠨᠠᠭᠤᠷᠬᠠᠨ

དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏད་ནས། །[1]

ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཞག་ཙམ་བཞག་ཙམ་ལས་ཤས་ཆེར་མི་གནས་པས་རྒྱུན་མཐུད་མི་ཐུབ། འདིའི་སྐབས་རྣམ་རྟོག་མང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། རྣམ་རྟོག་མང་དུ་སོང་བ་མིན་པར། རྣམ་རྟོག་ངོས་ཟིན་པའི་ཉམས་ཡིན། སེམས་གནས་དང་པོ་འདི་ནི་སྟོབས་དྲུག་ལས་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། ...

གཉིས་པ་རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ་ནི། དང་པོར་གཏད་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པ་དེ་ལ་རྒྱུན་དུ་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

དེའི་རྒྱུན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ། །[2]

ཞེས་གསུངས། འདི་སྟོབས་དྲུག་ལས་བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ།

གསུམ་པ་གླན་ཏེ་འཇོག་པ་ནི། བརྗེད་ངས་ཀྱིས་ཡེངས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡེངས་ན་དེ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སླར་ཡང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་བྱ། དེ་ཡང་གནས་ཆ་དང་གཡེང་བ་གཉིས་ལས་གཡེང་བ་ཉུང་ཞིང་། གནས་ཆ་མང་བར་འགྱུར་ཏེ་སེམས་དམིགས་པའི་སྟེང་དུ་ཕལ་ཆེར་གནས་ཀྱང་། སྐབས་རེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མི་གནས་པར་ཕྱིར་འཕྲོ་ན། དེ་མ་ཐག་སླར་དམིགས་རྟེན་དེ་ལ་གླན་ཏེ་འཇོག་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད། དེ་ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཚིག་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ལེའུ་བཅོ་ལྔ། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༡༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༨༩༥

2 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༡༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༨༩༥

དེའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ།

རྣམ་གཡེང་སྣྱང་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །དེ་ལ་སྨར་ནི་ཆགས་པར་བྱ། [1]

ཞེས་འབྱུང་།

བཞི་པ་ཉེ་བར་འཇོག་པ་ནི། དྲན་པ་ཤུགས་ཅན་དུ་བསྐྱེད་ནས་དམིགས་རྟེན་ལ་འཇོག་པ་སྟེ། དྲན་པ་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་ནས་བྱིང་ཚོད་ཆོད་ཅང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་དྲན་པས་དམིགས་རྟེན་ཤོར་དུ་མི་འཇུག་པར་ནང་དུ་བསྡུ་གང་ཐུབ་བྱེད་པའོ། ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

བློ་ལྡན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡང། །སེམས་ནི་ནང་དུ་བསྡུ་བར་བྱ། [2]

ཞེས་གསུངས། འདི་ནས་དམིགས་རྟེན་ཤོར་མི་སྲིད་པས་སྤྱ་མ་གསུམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན། སེམས་གནས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་སྟོབས་རྣྲ་ལས་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ།

ལྔ་པ་དུལ་བར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསམས་ནས་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པའི་དགའ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བྱིང་བ་ཐུ་མོ་དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ལྡན་གྱི་བྱ་ར་དང་བཅས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

དེ་ནས་ཡོན་ཏན་མཚོར་བའི་ཕྱིར། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སེམས་གདུལ་ལོ། ། [3]

1 གོང་མཚུངས། ཕྱི་ཀ ༢༢ ཤོག ༢༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༣༠ ཤོག ༡༩༥

2 གོང་མཚུངས། ཕྱི་ཀ ༢༢ ཤོག ༢༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༣༠ ཤོག ༡༩༥

3 གོང་མཚུངས། ཕྱི་ཀ ༢༢ ཤོག ༢༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༣༠ ཤོག ༡༩༥

ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་བཞི་པའི་སྐབས་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་དགས་པའི་ཆུན་གྱིས་བྱིང་བ་ཐ་མོའི་ཉེན་ཡོད་པས་དེ་རིག་པར་བྱེད་པའོ། །འདི་ནས་བྱིང་བ་ཐ་མོའི་ཉེན་མ་གཏོགས་རགས་པའི་ཉེན་མེད།

དྲུག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། རྣམ་གཡེང་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མི་དགའ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་ལྷ་པའི་སྐབས་བྱིང་བ་ཐ་མོའི་ཐོན་བྱས་པས་ན་ཏོད་པ་ཐ་མོའི་ཉེན་ཡོད་པས་དེ་ཡང་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྟོང་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་གོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

རྣམ་གཡེང་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་ལ་མི་དགའ་ཞི་བར་བྱ། ། [1]

ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་དང་དྲུག་པ་གཉིས་སྟོན་པས་དྲུག་ལས་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོན་པས་ཀྱིས་འགྲུབ། འདི་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོན་པས་ཇི་གས་པར་གསུངས། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ལྷ་པར་བྱེད་པ་དང་། དྲུག་པར་ཏོད་པ་ཐ་མོའི་ཉེན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན།

བདུན་པ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། ཐུར་གྱི་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པའི་འཕྲོ་སྐྱོང་ཚེ་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ཟླུགས་པ་དང་གཉིད་སོགས་བྱུང་བ། རིམ་བཞིན་མི་སྡུག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་ལྷང་བ་སྟོས་པས་ཞི་བར་བྱེད་ཅིང་། བཙོན་འགྲས་ཀྱི་སྟོན་ཀྱིས་རྒྱུན་རིང་དུ་བཏང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

1 གོང་མཚན་དམ། ཕྱོགས་ ༡༦ ཤོག ༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༢༠ ཤོག ༡ཀ་

བརྟན་མེམས་ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས། །ལངས་པདེ་བཞིན་ཞེ་བར་བྱ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

མེམས་གནས་ལྟ་བ་དང་རྒྱུ་པའི་སྒྲགས་སུ། བྱིང་ཆོད་ཀྱིས་ཚུར་གཝོད་པའི་ངོགས་པ་ཡོད་ལ། བདུན་པའི་སྒྲགས་འདིར་བྱིང་ཆོད་བྱང་ཡང་བཙོན་འགྱུས་ཀྱིས་འགོག་ཐུབ་པས། བྱིང་ཆོད་ཀྱིས་ཚུར་བར་དུ་ཆེར་གཅོད་མི་ནུས་པར་གསུངས།

བརྒྱད་པ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ནི། འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པར་བྱེད་པ་ཞེག་སྟེ། ལྷར་གྱི་ཞེ་བར་བྱེད་པའི་དམིགས་པའི་རྒྱུན་སྐྱོང་སྒྲགས། འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ། ཐོ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བསྡུམས་ཤིང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྩོལ་བས་རྒྱུན་ལྟན་དུ་བསྟེན་ན། བྱིང་ཆོད་སོགས་ཀྱིས་བར་དུ་གཅོད་པ་མེད་པར་དམིགས་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཇུག་པའི་ཏིང་འཛིན་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

དེ་ནས་ཐོ་མ་བརྩོན་ཅན་ཀྱིས་ནི། །སེམས་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་བཅས། །
རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བ་འཕོག །[2]

ཅེས་གསུངས།

སེམས་གནས་འདི་དག་གི་སྒྲགས་སུ། རིམ་བཞིན་དབེར་ན། དགྲ་བོ་ཐོ་ཤས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐོ་ཤས་འགལ་ཞིག་ཉམས་པ་དང་། ཐོ་ཤས་ཡོངས་སུ་ཤོག་པར་ཉམས་པ་ལྟར། བྱིང་ཆོད་ཀྱི་ཐོ་ཤས་རིམ་བཞིན་ཉམས་པ་ཡིན་པས་བརྒྱད་པ་ནས་

1 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༡༣ ཤོག ༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ༠ ཤོག ༡༩༥

2 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༡༩ ཤོག ༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ༠ ཤོག ༡༩༥

བ་ཟུང་བྱིང་ཁོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཤེས་བཞིན་གྱི་རྩོལ་བ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་གསུངས། སེམས་གནས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སྟོབས་བྱུག་ལས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ།

དགེ་བ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི། ཐུར་གྱི་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་འབྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ལ་མ་ལྷོས་པར་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། །[1]

ཅེས་གསུངས། དགེ་བ་འདི་སྟོབས་བྱུག་ལས་ཡོངས་སུ་འབྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས། འབྱེས་པའི་སྟོབས་ཞེས་པ་བྱིང་ཁོད་དང་བླལ་བར་མ་ཟད། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་རྩོལ་བ་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་པར་རྒྱུན་འཁྱོང་བ་ལ་བྱའོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གནས་དགེ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་ནི་འབད་པས་བསྒོམ་དགོས་པས་བསྒོམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ནས་སེམས་གནས་ལྟའི་སྐབས་སུ་ནི་བྱིང་ཁོད་ཀྱིས་བར་དུ་བཅད་ནས་ཐུན་རིང་པོ་སྐྱོང་མི་ནུས་པས་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། དེ་ནས་སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་བྱིང་ཁོད་ཀྱིས་བར་གཅོད་མི་ནུས་པར་ཐུན་རིང་པོ་སྐྱོང་ཐུབ་པས་སྐབས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་ནས་མཐར་སེམས་གནས་དགུ་པ་ལ་ནི་བར་ཡང་མི་འཆད་ཅིང་རྩོལ་བ་ཡང་རྒྱུན་པར་བསྟེན་མི་དགོས་པས་རྩོལ་བ་

1 གོང་མཚན་ཐུགས་ཕྱོགས་ ༡༥ ཤོག ༡༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༡༥༤

མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། སེམས་གནས་དགུའི་ཚུལ་འདི་ཉན་ས་ལས།

དེ་ལ་སེམས་གནས་པ་དགུ་པོ་དག་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བསྟོམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། སྒྲུབ་སུ་འཚད་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། སྒྲུབ་སུ་འཚད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། རྩོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའོ། །དེ་ལ་འཇོག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་བསྟོམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །བསྟན་ཏེ་འཇོག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཉེ་བར་འཇོག་པར་བྱེད་པ་དང་། དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལ་ནི། སྒྲུབ་སུ་འཚད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་ནི་སྒྲུབ་སུ་འཚད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །ཏིང་འཛིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ནི་རྩོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

༢) བསྒོམས་པས་ཞི་གནས་བྱེད་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སེམས་གནས་པའི་རིམ་པ་དགུ་ལས་ཞི་གནས་དངོས་བྱེད་ཚུལ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཏིང་འཛིན་སྒོམ་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བསྒྲུངས་པས་སེམས་གནས་དགུ་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲུས་ཏེ་སེམས་གནས་དགུ་པར་བྱིང་རྩོད་ཟླ་མོ་དང་བྲལ་བར་ཐུན་རིང་པོར་སྒོམ་ནུས་ཤིང་། དེ་ཡང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྟེན་པའི་འབད་རྩོལ་ལ་མི་ལྷོས་པའི་ལྷུན་གྱིས་ཏུ་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཕི། རྒྱལ་འགྲོར་གྱི་གནས་གསུམ་པ། ཨོཾ། ༧རེ། ཀ། དཀའ་བསྡུར་མ། ཏེ། ཀ ཨོཾ། ཨ།

ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་ཐོབ་ན་ཞེ་གནས་རྟེས་མ་ཐུན་པ་ཡིན་གྱི། ཞེ་གནས་དངོས་མིན་ཏེ། མདོ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།

དགེ་སློང་ཡང་དགེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགེ་བ་དང་བདེ་བས་ལུས་དེ་ཉིད་མངོན་པར་རྟོག་པར་བྱེད། ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་བྱེད། ཡོངས་སུ་ཚིམ་པར་བྱེད་ཅིང། ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགེ་བ་དང་བདེ་བས་ཁྱབ་པར་མ་གྱུར་པ་དང། ཁྱབ་པར་མ་བྱས་པ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཀུན་དགེ་བོ། དེ་ལྟར་ན། དགེ་སློང། སེམས་ནང་ཁོ་ནར་འཛིག་པར་བྱེད། ཡང་དག་པར་འཛིག་པར་བྱེད། བསྡུས་ཏེ་འཛིག་པར་བྱེད། ཉེ་བར་འཛིག་པར་བྱེད། དུལ་བར་བྱེད། ཞི་བར་བྱེད། ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱེད། རྒྱུ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང། ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།[1]

ཞེས་དང། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ནང་དུ་ཡོད་ལ་བཏྱེད་པ་ན། ཇི་སྲིད་དུ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་བར་དུ་ཡོད་ལ་བཏྱེད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞེས་བཏྱེ། བྱམས་པ། ཞེ་གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་གནས་ཀྱི་རྟེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །"[2]

ཞེས་དང། མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

དེ་ནས་དེ་ཡིས་ལུས་དང་སེམས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། །

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀา-ཙོག ༢༥༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༷ ཙོག ༨༤།

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཙོག ༢༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཤ ཙོག ༨།

ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཤེས་བྱ།[1]

ཞེས་དང་། བསྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། "དེ་ལྟར་ཞི་གནས་གོམས་པར་བྱས་པ་དེའི་ལུས་ལ་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་གྱུར་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་ཞི་གནས་བྱུབ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།[2]" ཞེས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་གཉིས་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས་གཞུང་དུ་མ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འོ་ན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཐོབ་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྤྱི་ར་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི། མདོར་ན་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། "ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ལུས་དང་སེམས་ལས་སྲུ་རྩང་བ་ཉིད་དེ་སྤྲིན་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ལས་ཅན་གོ། །[3]" ཞེས་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ནི་ལུས་དང་སེམས་དགེ་བའི་བྱ་བ་སྤྲུན་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་དུ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི་ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གཉིས་དང་བྲལ་བས་ལུས་དང་སེམས་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་བཀོལ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལས་སྲུ་རྩང་བར་བྱེད་པའོ། །

ཤིན་སྦྱངས་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་དང་། སེམས་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ཏིང་འཛིན་གྱི་མཐུས་ལུས་ལས་སྲུ་མི་རྩང་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ནས་ལུས་ཤིང་བལ་ལྟར་ཡང་ཞིང་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཅི་འདོད་དུ་བཀོལ་དུ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན། ཕི། ལེའུ་བཅོ་ལྔ། ཐུགས་ཀ། ༡༥ ཤོག ༡༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་༠ ཤོག ༡ཀ་༥

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཀི ཤོག ཀ་ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ཀ ཤོག ༢ཀ

3 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ཀ་ ན། དེབ། ཀ་༧ དགེ་བསྡུར་མ། ཤོག ༢ཁ་

རྒྱང་བ་ཞིག་ལ་འཛོག།ས་མས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ཏིང་འེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་ས་མས་ཀྱི་ གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ནས་ས་མས་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་ ས་མས་ལས་སུ་རྒྱང་བ་ཞིག་ལ་འཛོག།དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་བློ་བཏན་གྱི་སྐུ་ཐུ་བའི་ བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་ལུས་ལས་སུ་རྒྱང་བ་ནི་ལུས་རང་གི་དགོས་པ་རྣམས་ལ་ལྷང་ བ་ཡང་བ་གང་ལས་འབྱུང་བའོ། །ས་མས་ལས་སུ་རྒྱང་བ་ནི་ཡང་དག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ པ་ལ་ཞུགས་པའི་ས་མས་ཀྱི་སེམ་པ་དང་། ཡང་བའི་རྒྱུ་ས་མས་ལས་བྱུང་བ་ཚོས་ གཞན་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་ནས་དམིགས་པ་ལ་ས་མས་ཐོགས་པ་མེད་ པར་འཇུག་པས་དེའི་ཕྱིར་ས་མས་ལས་སུ་རྒྱང་བ་ཞེས་བྱའོ། །[1]" ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ རོ། །

དེ་ལ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རིག་བྱ་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ ཞིག་ཡིན་གྱི་ས་མས་བྱུང་ནི་མིན་ཏེ། སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ལས། "ལུས་ཀྱི་ རིག་བྱའི་ཁྱད་པར་དགའ་བས་ཟིན་པ་ལ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་རིག་པར་བྱ་ སྟེ། ཡིད་དགའ་ན་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ ཕྱིར་རོ། །[2]" ཞེས་གསུངས། ས་མས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། དགེ་བ་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་ ས་མས་བྱུང་ཤིན་སྦྱངས་ལ་བྱའོ། །ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་སྐྱེ་བའི་སྤ་ལྟས་ ནི། ཏིང་འེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་དེའི་ཀུན་པ་ལྷི་བེམ་པ་སྟམ་ བྱེད་པ་སྐྱེ་སྟེ། མི་བདེ་བའི་ལྷི་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། དགེར་ན། སྐྱ་བཞད་མ་ཐག་པའི་མགོ་ དཀྱིལ་དུ་ལག་པ་ཚ་བོས་རེག་པ་ལྟ་བུའི་ལྷི་བེམ་པའི་བདེ་ཉམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། ས་མས་ཅོམ། ཤི ཤོག ༡༥༨ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ་ཀ ཤོག ༩༡༩

2 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ༡༥༨ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ་ཀ ཤོག ༩༡༩

ཡིན། དེ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཉོན་མོངས་སྤྱོང་བ་ལ་དགའ་བའི་བར་གཅོད་བྱེད་པའི་ས་མས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞིང། དེའི་གཉེན་པོ་ས་མས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྤོན་ལ་སྐྱེ་སྟེ། ཉན་ས་ལས།

ཇི་ཙམ་ན་དེའི་རགས་ཤིང་བརྟག་པར་སླ་བའི་ས་མས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་ས་མས་དང་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡང་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྤ་ལྷས་སུ་དེའི་སྤ་བ་ལྟེ་བར་སྣང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་གནོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་སྤྱོང་བ་ལ་དགའ་བའི་བར་གཅོད་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཆུད་པ་ས་མས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གང་ཡིན་པ་དེ་སྤྱོང་བར་འགྱུར་ཞིང། དེའི་གཉེན་པོ་ས་མས་ལས་སུ་རུང་བ་དང་ས་མས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས་ས་མས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ལུང་པའི་རླུང་དེས་ལུས་ལ་ཁྱབ་པ་ནི། དེས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ནས་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་སྐྱེ་ཞིང། ལུས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་ནས་ལས་སུ་རུང་བའི་རླུང་གི་མཐུས་གང་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ས་ལས། “དེ་སྐྱེས་པས་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རླུང་དག་ལུས་ལ་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་བའི་རྒྱས་ན་སྤྱོང་བ་ལ་དགའ་བའི་བར་གཅོད་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཆུད་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་འབྲལ་བར་འགྱུར་ཞིང། དེའི་གཉེན་པོ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་ལུས་

1 སྐེ་དགེ་བསྟན། ས་མས་ཙམ། ཤི། རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥ཨ། ནི། དམེ་བསྡུར་མ། དེག ༢ཨ ཤོག ༥༠ཨ

ཐམས་ཅད་རྒྱས་ཏེ་གང་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]" ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་ནས་ཆུང་གི་མཐུས་ལུས་ལ་བདེ་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཟེར། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལའང་དགའ་བདེའི་ཉམས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བ་ལ་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཟེར། དེས་ན་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་སྔོན་ལ་སྐྱེ། བདེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྔོན་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས། ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་དང་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཁྱད་འབྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་རྒྱུང་གི་མཐུས་ལུས་ལ་བདེ་བའི་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལ་ཡང་དགའ་བདེའི་ཉམས་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་སྦྱངས་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཤུགས་དེ་རིམ་གྱིས་ཆུང་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤིན་སྦྱངས་ཟད་ནས་འགྲོ་བ་མེད་གྱི། རགས་པ་དེས་སེམས་ཀ་ཅང་གཡོ་བས་དེ་ལོག་ནས་གྲོབ་མ་ལྟར་སྒབ་པའི་ཤིན་ཏু་སྦྱངས་པ་མེ་གཡོ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་ཡང་ལོག་ནས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་གནས་ཤིང་དགའ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་པའི་མ་ཞི་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཉན་ས་ལས།

དང་པོར་དེ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ན་སེམས་དགའ་བ་དང་། སེམས་ཤིན་ཏু་ཉམས་བདེ་བ་དང་། སེམས་མཚོག་ཏু་དགའ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། མངོན་པར་དགའ་བ་དང་བཅས་པ་ཡང་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕོག་ཏু

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༡༥ཨ། ནས། བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཨ། ཤོག ཅ་ཨ

ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ཤུགས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁད་ཀྱིས་ཁད་ཀྱིས་
ཤིན་ཏུ་ཐབ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ལུས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་གྲིབ་མ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པར་
འགྱུར་རོ། །སེམས་དགའ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྒོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སེམས་ཞི་
གནས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བརྟན་ཞིང་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་རྣམ་པས་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པར་
འགྱུར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པ་ལས་དང་པོ་པ་དེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་
བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོའོ། [1] །

ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྔར་བཤད་པའི་ཚོགས་ལ་གནས་པར་བྱས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་
པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྒྱུན་ལྟན་དུ་བསྟེན་ན་ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱི། ལན་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་
ཙམ་བསྒྲུབས་ནས་སླར་ཡང་སྦྱོར་བ་དོར་ན་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། དཔའ་བོའི་
པར་ཕྱིན་བསྟན་པ་ལས།

རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །བསམ་གཏན་སྒྲུབ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ། །
ཡང་དང་ཡང་ཞིང་ངལ་བས་ན། །གཅིག་པས་པས་མེ་ཕྱིན་མི་འགྱུར་ཏེ། །
རྣལ་འབྱོར་ཚུལ་ལ་ལངང་དེ་བཞིན་བྱ། །ཁྱད་པར་མ་ཐོབ་གཏང་མི་བྱ། [2] །

ཞེས་གསུངས་སོ། །

༤ སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ།

ཕྱི་ར་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཚུལ་

1 གོང་མཚན་རྣམ་ཀོག ༡༧ཨ་ ནི། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ཥ'ཨ ཀོག ཅ০ཅ

2 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཁི། བསམ་གཏན་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ཀྱི་ལེའུ། ཐུགས་ ༡০-༡༡ ཀོག ༢༢৫ ནི། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༧ཅ ཀོག ༡༧༡০

ནི། སྨོན་འཇུག་ལས།

ཞེ་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། ।
ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས། ।
ཐོག་མར་ཞེ་གནས་བཅལ་བྱ།[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ।

ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་ནི། ཞེ་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་པའི་ཤེན་སྒྲུབས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དགྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་ཅིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞེ་གནས་ལས་ལྷག་པར་ཏེ་ཁྱད་པར་མཐོང་བས་ན་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷག་ཚུལ་ཡང་ཞེ་གནས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མ་དབྱུང་པ་ལས་ལྷག་མཐོང་གིས་དབྱུང་ན་དོན་དེ་གསལ་བར་འཆར་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྟོམས་པས་ལྷག་མཐོང་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཞེ་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་ནས་སྟོམ་པའི་ཚེ། དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་པའི་ཤེན་སྒྲུབས་ཀྱི་བདེ་བ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པར་འཇུག|དེ་ཡང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་ནས་སྟོམ་པ་ན། སྤར་བཤད་པའི་ཤེན་ཏུ་སྒྲུབས་པ་དེ་མ་སྐྱེས་ཚུན་ཆད་དུ་ལྷག་མཐོང་རྟེས་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། ཤེན་ཏུ་སྒྲུབས་པ་དེ་སྐྱེས་པ་ནས་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེན་སྒྲུབས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་ལུགས་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། ।འདི་ཡང་སྤར་ཞེ་གནས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལེ་ཤུ་བརྒྱད་པ། ཐུགས་ ཅ་ཤོག ༢༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༸།། ཤོག །།།།

གྲུབ་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་དེས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱང་ཡོད་པས་ན། སྤྱིར་ཤིན་སྦྱངས་ཡོད་པ་ཙམ་མིན་ནོ། །འོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དཔྱད་སྒོམ་བྱས་པ་དེའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་ཐུབ་པ་ན་དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "བཅོམ་ལྡན་འདས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཇི་སྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་བར་དུ་ཇི་ལྟར་ལེགས་པར་བསམས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ནང་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས་བརྙན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞེས་བགྱི། བྱམས་པ༑ ལྷག་མཐོང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་མཐོང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། [1]" ཞེས་དང་། ཤཱནྟི་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྒོམ་པའི་མན་ངག་ལས་ཀྱང་། "ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ཏེ། ཇི་ལྟར་བསམས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པས་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་སྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་ལྷག་མཐོང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ནོ༑ [2]" ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀ་བསྒོམ་དགོས་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་བསྒོམ་རིམ་བར་པར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

ཞི་གནས་དང་བྲལ་བའི་ལྷག་མཐོང་འབའ་ཞིག་གིས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་སེམས་

1 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༩ ཤོག ༨༢

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཧི། ཤོག ༡༣༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༨ ཤོག ༣༣༩

ཡུལ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བར་འགྱུར་གྱི། རྒྱུང་གི་ནང་ན་འདུག་པའི་མར་མེ་
བཞིན་དུ་བརྟན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་
བར་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བས་ན་གཉིས་ཀ་དང་འདྲ་བར་བསྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་
སོགས་དང་། ཞེ་གནས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་མར་མེ་རྒྱུང་མེད་པར་བཞག་པ་བཞིན་
དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུང་རྣམས་ཀྱིས་མེ་མས་གཡོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ལྟག་
མཐོང་གིས་ནི་ལྟ་བ་ངན་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པས་གཞན་དག་གིས་མི་བྱེད
དེ། ཟླ་བ་སྨྲོན་མེའི་མདོ་ལས། ཇི་སྐད་དུ། ཞེ་གནས་སྟོབས་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པར་
འགྱུར། །ལྟག་མཐོང་གིས་ནི་རི་དང་འདྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

སྤྱི་ར་ཞེ་ལྟག་གཉིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཀུན་གྱི་སྔོན་བྱེད་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་
དགེ་ར་ན། ཤིང་སྟོང་ལ་ཡལ་འདབ་ལོ་འབྲས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་ཤིང་སྟོང་གི་རྩ་བར་འདུས་པ་ལྟར། སྨོན་གྱི་རིགས་ཇི་སྙེད་ཅིག
ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྡུས་ན། བསྟོན་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་
དགེ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམས་ཏེ་དགྱེད་ནས་སྒོམ་པའི་དགྱེད་སྒོམ་དང། ཡང་ན་མི་
དགྱེད་པར་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟན་ནེ་འཛིག་པའི་འཛིག་སྒོམ་གྱི
རིགས་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང། དེ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དགྱེད་སྒོམ་རྣམས་ལྟག་མཐོང་གི
སྒོམ་དང། གཉིས་པ་འཛིག་སྒོམ་རྣམས་ཞེ་གནས་ཀྱི་སྒོམ་གྱི་རིགས་སུ་གཏོགས
སོ། །དེ་ཡང་བསྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། “དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐ་དད་པ་ཚད་མེད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཀི་ཨོག ৫৭ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৫৫ ཨོག ১২৮

བསྟན་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་། ཞེ་གཤས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀྱིས་ཏིང་འེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན། ཞེ་གཤས་དང་ལྷག་མཐོང་རྒྱང་དུ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱའོ། [1]།" ཞེས་དང་། སྒོན་དགོས་གེ་མ་ལ་མི་ཏའི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་བསྒོམ་དོན་ལས་ཀྱང་། "དེ་གཉིས་ཀྱི[2]ས་ཏིང་འེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རེས་པར་ཞེ་གཤས་དང་ལྷག་མཐོང་བསྟན་བྱ་སྟེ།[3]" ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

༧ བསྒོམ་རྒྱུ་ལ་ཆེ་བའི་ཚུལ།

སྤྱི་རང་ཐོས་པ་རྣམ་ཏམ་མང་བ་དེ་ཙམ་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་མང་ལ། དེ་མང་བ་ཙམ་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མང་བ་དང་། དེ་རྣམ་ཏམ་མང་བ་བཞིན་དུ་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་མང་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྒྲོན་འགོག་པ་དང་ཡོན་ཏན་སྣྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་མང་བས། སྒོམ་བྱེད་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གཡོ་ཆེ་བར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་ཚངས་པ་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། "དེ་དག་ཚོས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྟང་དུ་ཆོ་གྲོས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། [4]།" ཞེས་དང་། བསྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། "ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱའི། གཞན་དུ་ནི་

1 གོང་མཚན་རྣམ་ཤོག ༥༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༢༥༥

2 སྒེ་དགེར་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ཀར་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

3 སྒེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༣༠༣ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ཁ༨༣

4 སྒེ་དགེ་བཀའ། མདོ་སྒྲེ། ཏ། ཤོག ༠༤ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཁ ཤོག ༢༠༥

མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དགུས་ཀྱི་མ་བསྟན་ནས་རྒྱུ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱའོ། [1]།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུད་སྒོམ་མི་བྱེད་པར་ཡིད་བྱེད་བཀག་ཅམ་གྱིས་འགྲོག་པར་བཟུང་ན། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་བ་སྤང་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི་བསྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། "འདི་ལྟར་ཅི་ཡང་མི་བསམ་མོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྤངས་ན་རྩ་བ་བཅད་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། [2]།" ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མི་འཇུག་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཤིན་ཏུ་ཟློང་པ་ཡིན་པས་དེ་རྣལ་འབྱོར་པར་རྗེ་ལྟར་འགྱུར། ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་མེད་པར་དེ་ལ་དྲན་པ་མེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ་གོམས་པར་བྱས་པས་གྲོན་པ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱང་རིང་དུ་བསྲིངས་པར་འགྱུར་རོ། [3]།" ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དབྱུད་སྒོམ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བློ་རྣམས་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས་ཀྱི། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་དབྱུད་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ཅམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཟློག་མི་ནུས་པ་ནི། དཔེར་ན། གཡུལ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། བསྟན་འགྱུར་གྱི་ཨོག ༥༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཡ ༥༠ ཨོག ᠵᠠᠭᠤᠯᠠ

2 གོང་མཚན་ཨོག ༥᠒ ཡ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཡ ༥᠓ ཨོག ᠵᠠᠭᠤᠯᠠ

3 གོང་མཚན་ཨོག ༥᠓ ཡ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཡ ༥᠓ ཨོག ᠵᠠᠭᠤᠯᠠ

སར་དགྲ་ཕམ་པར་བྱེད་པ་ལ་དགྲ་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས་ཀྱི། མི་སྡུར་མ་བཞིན་མིག་བཙུམས་ནས་བསྡད་པས་དགྲ་འཇོམས་མི་ནུས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། "འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། བུ་མོ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཡིན། བུ་མོས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་གང་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་འབྱེད་ཀྱང་མི་དམིགས་པ་ལགས་སོ། [1]" ཞེས་དང་། བསྟོན་རིམ་ཐ་མ་ལས། "དེ་ལྟ་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་བྱེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་རྣམས་པས་བྱ་སྟེ། འཇིགས་པ་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་སྡུར་མ་བཞིན་དུ་མིག་འཛུམས་པར་མི་བྱའོ། [2]" ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྟོན་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགྱུད་འཇོག་གང་བསྟེན་དགོས་པ་ནི་བསྟོན་བྱའི་དོན་དང་། དམིགས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སོགས་ལ་བསྡུན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་སྟོན་པ་དང་། སྲོང་རྗེ་དང་བཟོད་པ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། ཕྱོན་དུ་དགྱུད་སྟོན་གཅོ་ཆེ་མོད། དགྱུད་སྟོན་ཀྱི་མཐར་ཡིད་འགྲུར་གྱི་སྒོར་བཙོན་སྐབས་མི་དགྱོད་པར་ལྷན་ཅེར་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེ་བཞིན་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལྟར་དང་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དགྱོད་པ་ཅམ་བྱེད་ཅིང་སེམས་པའི་ཆོ་དགྱུད་སྟོན་གཅོ་ཆེ་ཡང་། དགྱུད་མཐར་དེས་པ་རྟེད་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་རྟེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ལ་འཇོག་སྟོན་གཅོ་ཆེའོ། །དེས་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྟོན་པ་གཅིག་ཉིད་ལའང་དགྱུད་སྟོན་དང་འཇོག་སྟོན་གཉིས་ཀ་འོང་བ་ཡིན་གོ། །

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཁ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཥོག ༢༦༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཥོག ༥༢༥

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཀི ཥོག ༥༦ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཥོག ༢-༧

དབྱུར་འཇོག་གི་སྒོམ་གཉིས་རྗེ་ལྟར་བྱ་ཚུལ་དང་། དེ་ལའང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཚང་དགོས་ཚུལ་དང་། དབྱུར་འཇོག་གཉིས་སྟེལ་ནས་བློ་སྦྱོང་དགོས་པ་སོགས་གཞུང་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱུན་ལས།

འདི་ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང་། ।
ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་ལས་ཡང་དག་དོན་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། ।[1]

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། “ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱའི། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དགུས་ཀྱི་སྟབས་ནས་རྒྱུ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱའོ། །[2]” ཞེས་དང་། པོ་མ་ལ་མི་ཏའི་རིམ་ཀྱིས་འཇུག་པའི་བསྒོམ་དོན་ལས།

ཡང་གང་གི་ཚེ་ལྟག་མཐོང་བསྒོམས་པས་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཞི་གནས་ཚུང་བའི་ཕྱིར། མར་མེ་རླུང་ལ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སེམས་གཡོ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཚེ་ཞི་གནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞི་གནས་ཀྱི་ཤུལ་ཆེ་ན་ཡང་གཉིས་ཀྱིས་ལོག་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེའི་ཚེ་ཡང་ཤེས་རབ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །[3]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན། ཝི། ལེའུ་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༧༠ ཤོག ༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༡༠།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། ཀཱ ཤོག ༥ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཁ ཤོག ༧།

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། ཀཱ ཤོག ३५० ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཁ ཤོག །

དེ་ལྟར་དབྱུད་སྒོམ་དང་འཛིན་གྲོལ་གཉིས་ཀ་གལ་ཆེ་ཚུལ་བང། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་སོ་སོའི་ཐུན་མིན་གྱི་ལག་རྟེས། དབྱུད་འཛིན་གྱི་སྒོམ་སྟོང་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་སྟོན་དགོས་ཀ་མ་ལ་ཤྲ་ལའི་བསྟོམ་རིམ་དུ་བྱུང་བས། འདིར་ཆུང་ཟད་ཅིག་བཀོད་ན། བསྟོམ་རིམ་བར་པ་ལས།

འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏེ[1]། དེ་ལྟར་སྟོན་ལ་མཁས་པ་དེས་སྟོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཟླལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟོམ་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བསྟོམ་པ་མང་བས་གནས་གང་དང་གང་དུ། སེམས་འཕྲོ་ཞིང་སེམས་མངོན་པར་དགའ་བའི་གནས་དེ་དང་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བཙལ་ན་སྟོང་པར་རྟོགས་སོ། །སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་བརྟགས་ན་སྟོང་པར་རྟོགས་སོ། །སེམས་གང་གིས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བཙལ་ན་སྟོང་པར་རྟོགས་ཏེ། དེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་གོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །འདིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་སྤོན་དུ་གཏོང་བ་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་བསྟན་ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཅམ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དབྱེད་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་མི་སྲིད་པར་ཤེན་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །[2]

ཞེས་དང། ཡང་བསྟོམ་རིམ་དང་པོ་ལས།

དེ་ལྟ་བས་ན་ཏིང་འཛིན་གྱི་ལག་གིས་སེམས་གཟུང་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཕྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་གྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལོག་པ་བསལ་བར་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་རྒྱུན་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡོད་པ་བསལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྩ་བ་ནས་

1 སྟེ་དགེ་རྒྱ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཙུར་གཉིས་ཀར་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཀི ཨོག ᠔᠕ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠓᠓ ཨོག ᠓᠓᠕

བྱུང་བའི་ཤེད་དགེ་ས་ལས་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་ཙ་བ་མེད་པས་ན་ལོག་པར་རྟོས་
པར་རྟོག་པའི་སེམས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སྒྲིག་པ་སྟོང་བའི་ཕྱིར
ཞེ་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རྒྱུ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པའི་ལམ་བཅོམ་ལྡན་འདས
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རྒྱུ
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ནི་གནས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཕེལ
སྟེ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྦྱོམ་པར་བྱེད། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡེ
ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་འཐོབ། །ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ
ཚོགས། །ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་ཞེ་གནས་ཀྱིས་དམིགས་པ
ལ་སེམས་བརྟན་པར་བྱས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བརྟགས་ནི་ཡང་དག
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་ཚེ་སྣང་བ་བྱུང་བས་ཕྱུན་པ་བས་ལ་བ
བཞིན་དུ་སྒྲིག་པ་འབྱུང་རོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མིག་དང་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག
པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་བན་ཚུན་མ་ཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། སྣང་བ་དང
ཕུན་པ་བཞིན་དུ་མི་མ་ཐུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཕུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ
ཡིན་ཏེ། ཅི་ཞེ་ན། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་ནི་མཉམ་པར་བཞག
ན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར་དེ
ཤེས་རབ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པ་ཡིན་གྱི། མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན
མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་དམ་པའོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེ
གནས་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འདྲ་བ་དེ་ནི་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕ
རོལ་ཏུ་བལྟ་བར་བྱ་བ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་བ་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ
སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་ཞེ་བའི
ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་ན་དངོས
པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡང་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དངོས་པོར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་

མི་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་དེ་ལ་མེད་པ་ཉིད་དོ།[1] ། ।

ཞེས་སོགས་སོ། ।

མདོར་ན་དབྱུད་སྒོམ་དགོས་པའི་ཚེ་དབྱུད་སྒོམ། འཇོག་སྒོམ་དགོས་པའི་ཚེ་འཇོག་སྒོམ། དབྱུད་འཇོག་སྦྱེལ་མ་དགོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་བྱེད་ཚུལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་སྐྱེབ་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་མདོའི་དོན་བྱམས་ཆོས་དང་། ས་སྡེ། བསྒོམ་རིམ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀླལ་པ་ལྟར། ཞེ་ལྟག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། དམིགས་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། དབྱུད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་དང་སྤྲོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམས་པས་ཞེ་ལྟག་བྱུས་ཚུལ། བྱིང་ཆོད་ཐ་རགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་། བྱིང་རྒྱུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དེ་བཞིན་འཕྲོ་ཆོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། དེ་དག་གཉིས་པོ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་སེལ་ཚུལ། དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་ཁྱད་པར། དེ་གཉིས་སྐབས་གང་དུ་བསྟེན་ཚུལ། ལས་དང་པོ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསར་དུ་སྐྱེབ་པའི་ཚེ་གནས་ཆ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཚུལ་སོགས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྦར་བཤད་པ་འདི་དག་ནི་རགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྒོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐུ་མོའི་སྐྱོན་ཡོན་རྣམས་ནི་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ཏེ། རང་གིས་ཀྱང་བསྒོམས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པས་རྒྱས་པར་མ་སྨྲོས་སོ། ། ।

། བྱང་པ་ཉིར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཀི ཨོག ३९ ཀ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེག ৬৫ ཨོག ৫৬

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་དབྱངས་འཛིན་གྱི་སྒོམ་གྱི་ཚུལ་བཤད་ནས། འདིར་དགེ་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་སྲུ་སྐད་མང་པོར། ལུས་སོགས་ལ་གཙང་བའི་རྒྱུ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་ཞེན་པ་འགོག་པའི་ཚེད་དུ། དན་པ་ཉིར་གཞག་བཞི་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་མདོ་ཙམ་འཚད་པར། ཐོག་མར་དན་པ་ཉིར་བཞག་གི་མདོ་ལ། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ལྟང་རིང་པོ་སྟེ་དྲུ་གཅི་ཀླ་ཡར་དན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པ་གཞུང་རྒྱས་པ་ཙམ་ཞིག་དང་། ལྟང་བར་མ་སྟེ་མ་ཏྲི་མ་ནི་ཀླ་ཡར་དན་པ་ཉི་བར་བཞག་པའི་མདོ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྟང་ཡང་དག་ལྡན་པ་སྟེ་ཥཊ་ནི་ཀླ་ཡ་དང་། གཅིག་ལས་འཕྲོས་པའི་ལྟང་སྟེ་ཞརྒ་ཏྲར་ནི་ཀླ་ཡ་ཥོགས་སྲུའང་དན་པ་ཉིར་བཞག་བསྟོམ་ཚུལ་འབྱུང་ཡོད་མོད། ཐུགས་ཆེ་བ་ནི་ལྟང་བར་མར་བཞུགས་པའི་དན་པ་ཉིར་བཞག་གི་མདོ་དེ་ཡིན། གནས་བརྟན་པའི་ལྟང་ཐུགས་ཅན་ལ། གོང་དུ་སྨོས་པ་བཞིའི་སྟེང་ལྟང་ཕན་ཚེགས་བསྟན་པས་ལྡ་ཡོད་པ་ལས། ཕན་ཚེགས་མ་གཏོགས་ལྟང་རིང་པོ་དང་བར་མ་ཥོགས་ནི་གོང་སྨད་དུ་མ་བསྟུར་བས་རང་རིའི་བཀའ་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས། དེ་ཡང་ལྟང་རིང་པོ་དང་། ལྟང་བར་མར་བཞུགས་པའི་དན་པ་ཉིར་བཞག་གི་མདོ་གཉིས་ཀྱི་གླེང་གཞི་ལྟར་ན། མདོ་དེ་གཉིས་ཀུ་རུའི་ཡུལ་དུ་བཀའ་སྩལ་བར་གསལ། དེ་ཡང་ལྟང་བར་མའི་དན་པ་ཉིར་བཞག་པའི་མདོར་འདི་སྐད་དུ།

དགེ་སློང་དག་འདི་ནི་ཞེས་ཅན་རྣམས་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐུ་རན་དང་སྟེ་
ངག་བརྨོག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤུག་བསལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཞི་བར་བྱེད་
པ། བདེན་པ་སྟེ་འགོག་པ་འཕོག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་དངོས་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་ཞེ་
ན། དན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །བཞི་པོ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་སློང་དག

རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་འཛིན་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་རྒྱན་ཞིང་
དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་བཅས་ཏེ་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པར་
བྱའོ། །མངོན་པར་འཛིན་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་རྒྱན་ཞིང་དྲན་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་དང་བཅས་ཏེ་ཚོར་བ་ལ་ཚོར་བའི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པར་
བྱའོ། །མངོན་པར་འཛིན་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་རྒྱན་ཞིང་དྲན་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་དང་བཅས་ཏེ་སེམས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པར་
བྱའོ། །མངོན་པར་འཛིན་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་རྒྱན་ཞིང་དྲན་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་དང་བཅས་ཆོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་མདོ་ར་བསྟན་ཏེ། རྒྱས་པར་ཤད་དུ་རིམ་པ་བཞིན་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལ། ཐོག་མར་དབུགས་འབྱུང་རྟག་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲན་པ་བསྟེན་ཚུལ། དེ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ས་ས་བཅིགས་ཏེ་ལུས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་རིག་པ་དང། དེ་ནས་སྟོང་ལམ་རྣམ་བཞིར་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་དང། མཐར་ལུས་མི་གཙང་བའི་རྣམ་སུ་རིག་པ་དང། ལུས་འབྱུང་བཞི་འདུས་པའི་གོང་བུར་རིག་པ་དང། ལུས་བམ་པ་དང་རྡུལ་བ་ལ་ས་ས་ཤོགས་པ་འཆི་བའི་མཚན་མ་དགུའི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་པར་བསྒོམ་པ་ཤོགས་བཀའ་སྩལ། མཐའ་ལྟོམ་དུ།

འདི་ལྟ་བུར། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནང་གི་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པ་དང། ཕྱི་དང་ནང་གཉིས་ཀའི་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་ཤོ། །ཡང་ལུས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པ་དང། ལུས་ཞིག་པའི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པ་དང། ཡང་ལུས་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་དང། ཞིག་པའི་རྟེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པར་

1 པ་ལི་ལས་སྐད་དུ་བཤད་གསུངས་པ། ལུང་བར་མ། སྡེ་ཚན་དང་པོ་ལས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ། ཤོག ༧༥ འདིར་བཀོད་པའི་མདོ་ལུང་རྣམས་དབྱིན་འབྱུར་ལས་གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྲོན་པ་ལ་ལགས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་པས།

བྱེད། །ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དེས་ཤེས་བཞིན་དང་བྲན་པ་ཅམ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་འདོ་ནི་ལུས་སོ་ཞེས་པའི་འདུ་ཤེས་ཅམ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུར་རང་དབང་བར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་གང་ལའང་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ལུས་ལ་ལུས་སུ་བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

མདོ་དེར་དེ་ནས་ཚོར་བ་ལ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་དང་། ཡང་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ། འདས་མ་འདས་གཉིས་ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་བཅས་སོ་སོར་དམིགས་ཏེ་ཚོར་བ་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྟོམ་ཚུལ་དང་། སེམས་ལ་ནི། དུག་གསུམ་རེ་རེ་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང་། དེ་གསུམ་སོ་སོ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་བཅས་བྱུག་གི་སྟེང་། སེམས་ཀུན་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་། ཆུམ་པར་གཡེངས་པ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་མ་འདས་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་། ཆུམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། ཆུམ་པར་མ་གྲོལ་བའི་སེམས་བཅས་སེམས་ཆུམ་པ་བཅུ་བྱུག་ལ་སྦྱར་ཏེ་སེམས་ལ་དམིགས་ཏེ་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྟོམ་ཚུལ་གསུངས[2]། དེ་ནས་ཚོས་ལ་རིམ་པ་བཞི་ན། ༡ འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། ༢ ཞེ་སྡང་། ༣ གཉིད་རྨུགས་གཉིས། ༤ རྒོད་འགྱོད་གཉིས། ༥ ཐེ་ཚོམ་བཅས་སྤྲིན་པ་ལྔ་དང་། ལྷང་པོ་ལྔ། སྐྱེ་མཆེད་བྱུག ཏྲང་ཚུན་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན། བདེན་པ་བཞི་བཅས་རེ་རེར་སྦྱར་ཏེ་སྟོམ་

1 གོང་མཚུངས། བྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ། ཤོག ༡༩ཁ

2 གོང་མཚུངས། བྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་མདོ། ཤོག ༡༩ཁ

ཚུལ་བཀའ་སྩལ། མཇུག་ཏུ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་བཅས་རེ་ཞིག་རྟོགས་པར་མཛད་འདུག ལའི་ར་ཙ་ཆེའི་མདོ་ལའི་ཉེད་ངོ་སྦྱོང་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དོན་བསྡུ་ཏམ་ཞིག་བཀོད།

དཀའ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་སྐོར་གཙོ་བོར་མངོན་པ་གོང་འོག་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཐུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ནི། དམིགས་པ་དང། ངོ་བོ་ཉིད་དང། ཁྱོགས་དང། བསྒོམ་པ་དང། བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱའོ། [1]།” ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་ཚན་ལྟས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་དམིགས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང། ཚོར་བ་དང། སེམས་དང། ཆོས་སོ། [2]།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། དེ་ལྟར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ལུས་སོགས་བཞིར་བཞག་པ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས། ༡ ལུས་མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང། ༢ ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ་དང། ༣ སེམས་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང། ༤ ཆོས་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་རྣམས་བཏོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཚོག ৫৮ ཏ། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮৮ ཚོག ২৩২ སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ৬৯ ཐོས་ཀྱི་མ། བམ་པོ་བཅུ་གཅིག་པ། ཚོག ৭০২ ནི། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮৩ ཚོག ২৬৫ ནང། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང། ཞེ་སྡང་དང་བཅས་པ་དང། ཞེ་སྡང་དང་བྲལ་བ་སོགས་སེམས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ལ་དམིགས་ཏེ་སེམས་བྱེད་པ་ཉེར་བཞག་བསྒོམ་ཚུལ་གསུངས།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཚོག ৫৮ ནི། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৮৮ ཚོག ২৩২

དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལ་གནས་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་རབ་ཏུ་སྤོང་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པས་མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པར་འདུ་ཤེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རབ་ཏུ་སྤོང་ངོ་། །ཚོར་བ་རྣམས་ལ་ཚོར་བའི་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རབ་ཏུ་སྤོང་ངོ་། །སེམས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རབ་ཏུ་སྤོང་ངོ་། །ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་གནས་པས་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རབ་ཏུ་སྤོང་ངོ་། །དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པས་ཡང་དག་པ་ཉིད་སྟོན་པོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་ངོ་བོ་ནི། དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཆོས་བཞི་པོ་གང་ཡིན་རྣང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་གཙང་བ་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་འི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་བརྟག་ཅིང་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རྣང་གིས་བསྡུས་པ་ཞིག་ལ་འཇུག་ པ་ཡང་ཀུན་བཏུས་ལས། "ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་དང་དྲན་པའོ། །[2]" ཞེས་དང། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ལུས་ཚོར་སེམས་དང་ཆོས་རྣམས་ལ། ।མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོངས་བརྟགས་པས། ། ཤེས་རབ་ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་བའོ། །[3]

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅུད་གསལ། ཚ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག་ཁ ༣༦ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེ་ན། ༥༥ ཤོག ༨ ༣།

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ཁ་ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེ་ན། ᲜᲐ ཤོག ᲨᲫᲨ

3 སྒེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ ཀུན་བཏུས། ཕྱི། ᲨᲫ ཤོག།ᲨᲫ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེ་ན། ᲜᲐ ཤོག ᲨᲫ

ཞེས་གསུངས་སོ། །

 དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཅེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། བྱེ་སྨྲ་རྣམས་ཤིང་གཤགས་པའི་བར་དུ་ཁྲི་ཙུ་བཙུག་ནས་འཛིན་པ་ལྟར་དྲན་པས་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་འདོད་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དང་པོར་དམིགས་ཡུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་དེའི་རྗེས་སུ་དྲན་པས་དེ་འཛིན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ཞེས་བཤད་ཅེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ་དྲན་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིང་གཤགས་པའི་ཁྲི་ཙུ་དག་གིས་འཛིན་པ་ལྟར་དྲན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལྟར་ནི་རུང་སྟེ༑ འདིས་དྲན་པ་ཉེ་བར་འཇོག་པས་ན་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ༑[1]" ཞེས་འབྱུང་།

གསུམ་པ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་གྲོགས་ནི། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བཏུས་ལས། "གྲོགས་གང་ཞེ་ན། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །[2]" ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་བསྒོམ་པ་བཤད་པ་ནི། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༥ ཤོག ༢༠༢

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ༤༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༩༩

ཅིང། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ལུས་མི་གཅང་བ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ། སེམས་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ། ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཚོས་སྤང་བྱ་དང་བཟོད་པ་སོགས་རྣམ་བྱང་གི་ཚོས་བླང་བྱར་ཤེས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད།

སྤྱི་འི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ནི་སྡུག་བསྔལ་བའོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་གཞུང་དམ་པ་ལས། “གནས་ཁང་དུ་ཞུགས་ཏེ་སྟན་ཕྱིང་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྱང་ཚོས་ཏེ་ལུས་བྱང་པོར་སྲོང་ལ་བྱན་པ་མངོན་དུ་བཞག་སྟེ་རེག་པར་བྱ་བ་བརྒྱད་ལ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །དེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནད་དོ། །སྐྲན་ནོ། །མཚོན་ནོ། །དུག་གོ། །མི་རྟག་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་བའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །བདག་མེད་པའོ་སྙམ་དུ་སོམས་ཏེ་འདུག་ལ།[1]” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ལུས་འདི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ནད་ལྟ་བུ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོའི་ནད་ཡིན་པས་སྐྲན་ལྟ་བུ། སྡུག་བསྔལ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པས་མཚོན་ཆ་ལྟ་བུ། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་ནས་སྐྱེད་པས་དུག་ལྟ་བུ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་པས་མི་རྟག་པ། ལས་ཉོན་གྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ། བདག་གི་བར་མ་བྱུས་པས་སྟོང་པ་ཉིད། བདག་ཏུ་མ་བྱུས་པས་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བརྟགས་ནས་སྒོམ་པའོ། །

འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་ནི། མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་སོགས་མི་སྡུག་པར་བསྒོམ་དགོས་ཤིང་མི་སྡུག་པ་དེ་སྒོམ་པའི་བློ་ནི་མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་དེས་ནི་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང། ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་འདུལ་བ། པ། བམ་པོ་ང་གཅིག་པ། ཤོག ༢༥༠ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧ ཇ ཤོག ༥ཀ

དང་། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ལུས་ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་སོགས་ལ་ཚགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་སོགས་ལ་ཚགས་པའི་འདོད་ཚགས་སོགས་རིགས་བཞི་ལས་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཚགས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། ཚགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་རྣམ་པར་སྟོན་པ་དང་། ལུས་རྣམ་པར་རྣག་པ་དང་། ལུས་རྣམ་པར་དམར་བ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །

ལུས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཚགས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། ཚགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་རྣམ་པར་ཐོས་པ་དང་། ལུས་རྣམ་པར་འཕོར་བ་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །ཚགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལ་ཚགས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། ལུས་རྣམ་པར་འབྲུས་གཞིགས་པ་དང་། ལུས་རྒྱུས་པས་བྱང་བྱེང་དུ་སྒྲོལ་བའི་ཀེང་རུས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །ལུས་ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་ལ་ཚགས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། ཤི་བའི་ཏོ་གཡོ་བ་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས།

རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་གི་ཚེ། དུར་ཁྲོད་ན་གནས་པ་ན། དུར་ཁྲོད་དུ་བོར་བའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་ཤི་ནས་ཞག་གཅིག་པོར་བཤམ། ཤི་ནས་ཞག་གཉིས་པོར་བཤམ། ཤི་ནས་ཞག་གསུམ་པོར་བཤམ། ཤི་ནས་ཞག་བཞི་པོར་བཤམ། ཤི་ནས་ཞག་ལྔ་པོར་བཤམ། རྣམ་པར་བམ་པཱ་བཤམ། རྣམ་པར་སྟོས་པ་བཤམ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བཤམ། རྣམ་པར་འབྲུས་གཞིགས་པ་དག་མཐོང་བ་ན། དེ་ལུས་འདི་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་དང་། འདི་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དེ་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུས་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཚུལ་དེ་དང་སྟོར་བར་བྱེད་དོ། །རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྒྱན་པ་ཤེས་བཞིན་ཅན། དབུ་བ་དང་ལྷན་
པས་འཇིག་རྟེན་ལ་བརྩེ་བ་སེམས་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་རྣམ་པར་བསལ་
ནས། ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྡེས་སུ་ལྷ་ཞིང་གནས་སོ། །རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་གི་ཚེ། དུར་ཁྲོད་དུ་མི་ཙོ་བོར་
བ། ཤི་ནས་ཞག་བྱུག་ལོན་པའམ། ཤི་ནས་ཞག་བདུན་ལོན་པའམ། བྱ་རོག་རྣམས་
ཟ་ཞིང་འདུག་པའམ། གོ་བོ་དང་། ཆུན་ལག་དང་། བྱ་ཁོད་དང་། སྐྱུགས་ཟ་
དང་། སྦྱང་ཀི་དང་། ཕ་དང་། ཁྱི་དག་གམ། ཕོག་ཚགས་ཀྱི་རིགས་གང་ཡང་རུང
བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དག་ཟ་ཞིང་འདུག་པ་དག་མཐོང་བ་ན་དེ་ལུས་འདི་ཡང་འདི་
ལྟ་བུའི་ཚོས་ཅན་དང་། འདི་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཉིད་དེ་དང་མ
བྲལ་བའོ། [1] །

ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ནི།

རྒས་པ་རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་ནི། །སྨོ་ཞིང་སྡུད་པས་ལས་དང་པོ། །
ཤུང་རྒས་ནས་ནི་ཐོད་ཕྱེད་བར། །བཏང་བས་སྦྱང་བ་བྱས་པར་བཤད། །
སྨིན་མའི་བར་དུ་སེམས་འཇིན་པས། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན། ། [2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལུས་ལ་ཀེང་རུས་སུ་སྨོ་བཏགས་ནས་མོས་པ་ཡིད་ལ
བྱེད་པའི་མི་སྡུག་པ་སྨོས་པའི་ཚུལ་ལ་ལས་དང་པོ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྨོས་ཚུལ
དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྨོས་ཚུལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་ཁྲིས་བཀྲད་སྟོང་པ། ཀཱལེ་ཌ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༣ ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཟ༥ ཤོག ཟ་༣་༣

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ ཀནས་དྲུག་པ། ཕྲྀ། ཀ ༡༠-༡༡ཤོག ༡༥ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ་༣༥ ཤོག ཅ་ཟ

རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་རང་གི་ཤུང་བའི་མཐེ་བོའམ་དབྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བར་སེམས་གཏད་དེ་ཤ་རུལ་ཞིང་ཚུགས་ནས་རུས་པ་ཀེང་རུས་ལྟར་དཀར་ལྟག་གེར་ཡོད་པར་མོས། དེ་རྟེས་རིམ་གྱིས་རང་གི་ལུས་རིལ་བོ་ཀེང་རུས་སུ་མོས། དེ་རྟེས་གནས་ཁང་དང་། མཐར་ཆུ་མཚོའི་བར་དུ་ཀེང་རུས་ཀྱིས་བར་ཁྱབ་པར་མོས། དམིགས་པ་ཚུར་སྡུད་པ་ན་ཕྱི་ནས་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་རང་གི་ལུས་གཅིག་བུ་ཀེང་རུས་སུ་མོས་ནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །

ཡང་ཕར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མོས་པ་ན་སྤར་བཞིན་དང་དམིགས་པ་ཚུར་སྡུད་པ་ན་རང་གི་ཤུང་པ་རུས་པར་མོས་པ་བོར་ནས་ཤུང་པ་ལས་གཞན་པའི་རང་གི་ལུས་ལྟག་མ་རུས་པར་མོས་ཏེ་དེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་དང་། དེ་རྟེས་རིམ་གྱིས་ལུས་བྱེད་རུས་པར་མོས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཏོད། དེ་རྟེས་ཐོད་པའི་བྱེད་ཀྱི་བར་རུས་པར་མོས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་བ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ། །ཡང་ཕར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མོས་པ་ན་སྤར་བཞིན་དང་དམིགས་པ་ཚུར་སྡུད་པ་ན་རང་གི་ལུས་ལྟག་མ་རུས་པར་མོས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ཡང་བོར་ནས་རང་གི་སྙིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རུས་པ་མཐེ་བོའི་ཁྱོན་ཙམ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ།། །

དེ་ལྟར་ན་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཚགས་པའི་གཉེན་པོར་ཚགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་རྣམ་པར་སྤོས་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་

གས་ལུས། ཀྱི་དབྱིབས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་རྣམ་པར་ཟོས་པ་སོགས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ལུས་རྣམ་པར་འབྱུས་གཞིགས་པ་སོགས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་བསྟེན་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཤི་བའི་རོ་གཡོ་བ་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གཅིག ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་སོགས་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ལུས་ཀྱང་རྒྱས་སུ་མོས་ནས་སྒོམ་པ་གཅིག་སྟེ་ལུས་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་བློ་དགུའོ། །ཀྱང་རྒྱས་ལ་ཁ་དོག་སོགས་ཆགས་པའི་གཞི་རྣམ་པ་བཞིའི་གང་ཡང་མེད་པས་གཉེན་པོ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་རྒྱས་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པ་སོགས་བཞི་ཀའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་པར་བྱར་རྒྱང་རོ། །མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་བློ་འདི་ནི་ཆགས་པའི་གཞི་ཞིག་ལ་སྒོ་བཏགས་ནས་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་གཟུགས་ཕུང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཏེ་ཚེ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེན་མོངས་པའི་མགོ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་གྱི་གཏན་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ནི་མ་ཡིན་མོ། །

རྣམ་རྟོག་ཅས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་ནི། རང་གི་དབུགས་ནང་དུ་རྟོག་པ་དང་ཕྱིར་འབྱུང་བ་བཏང་ནས་ནན་པ་ཅི་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་དེར་འཛིན་གཡེང་བ་མེད་པར་བསྒོམ་མོ། །དབུགས་རྟོག་འབྱུང་དེ་སྒོམ་ཚུལ་ལ་མངོན་པ་མཛོད་ལས་བྱུང་ཏུ་གསུངས་ཏེ།

ཀ རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་འདུག་སྟངས་ཚོས་བདུན་དང་ལྡན་པར་བྱས་ཏེ་དབུགས་

ནང་དུ་རྟག་པ་དང་ཕྱི་ར་འབྱུང་བ་གཉིས་ལ་སེམས་གཏད་ནས་དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་པའི་
ངང་ནས་རྟག་འབྱུང་གཉིས་ལ་ཁྱགས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་གཅིག་ནས་བཅུ་པའི་
བར་ཡིད་ཀྱིས་འཚོལ་ལྟག་ཚད་གསུམ་དང་བླལ་བར་རྩེ་བ་ནི་བགྲང་བ་དང། བཅུ་པོ་
དེ་ལས་ཉུངས་ན་བྱིང་བ་དང་མངས་ན་རྩོད་པ་འབྱུང་ཉིན་ཚེ་ཞིང་ཁྱགས་པ་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་བརྩེས་ན་ཚད་སྟོན་དང། ཡང་ཁྱགས་པ་གཅིག་གཉིས་སུ་བྱས་ན་ལྟག་
སྟོན། ཡང་རྟག་པ་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལ་རྟག་པར་བཟུང་ན་འཚོལ་བའི་སྟོན་
ཡོད། ༢ ཡང་དབུགས་ནང་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ལྷོག་མ་དང་སྟེང་གā་དང་ལྟེ་བ་དང་ཤེད་
པ་དང་བརྒྱ་དང་བྱིན་པ་དང་ཤུང་མཐེལ་དང་མ་ལ་སྟོབས་ཆེ་ན་འདོམ་གང་དང་སྟོབས་
ཆུང་ན་མཐོ་གང་གི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་དང། ཕྱི་ར་འབྱུང་བའི་ཚེ་ཤུང་པའི་
མཐེལ་ནས་བཟུང་རིམ་གྱིས་སྟླའི་བུ་ག་ནས་སྟོབས་ཆེ་ན་འདོམ་གང་དང་སྟོབས་ཆུང་
ན་མཐོ་གང་གི་བར་དུ་འབྱུང་བ་ལ་སེམས་མི་གཡེང་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་རྗེས་སུ་
འཛིན་པ་དང། ༣ ཡང་དབུགས་དེ་ཉིད་སྟ་ཅེ་ནས་ཤུང་མཐེལ་གྱི་བར་དུ་ཕྲེང་ཐུག་ལྟར་
གནས་པ་ལ་སེམས་མི་གཡེང་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་ཞེང་ལུས་ལ་ཕན་གཏོད་དང་གྲང་
དོ་གང་བྱེད་ལ་རྟོག་པ་ནི་འཇོག་པ་དང། ༤ ཡང་དབུགས་རྟག་འབྱུང་འདི་དག་ཆུང་
ངམ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གྱི་གཟུགས་རྣམ་བཏུད་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཡིན་ཞིང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བཅས་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ལྔན་ནོ་
སྟེམ་དུ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་རྟོག་པ་ནི་ཉེ་བར་རྟོག་པ་དང། ༥ ཡང་དེ་ནས་ཆུང་ལ་
དམིགས་པའི་བློ་བསྒྱུར་ཏེ་བྱན་པ་ཚེ་གཅིག་པའི་ངང་ནས་དགེ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་སྦྱོང་
བ་ནི་བསྒྱུར་བ་དང། ༦ ཡང་དེ་ལས་ཀྱང་བྱན་པ་ཚེ་གཅིག་པའི་ངང་ནས་དགེ་བ་གོང་

འཕེལ་དུ་སྤྱོང་བ་ནི་ཡོངས་སུ་དགེ་བའོ། །དེ་ཡང་མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས།

དབུགས་རྒྱ་དབུགས་འབྱུང་བྱན་པ་ནི། །བགྲང་དང་རྟེས་འཛིན་འཇོག་པ་དང་། ། རྟོག་པ་དང་ནི་བསྒྲུར་བ་དང་། །ཡོངས[1]དགེ་རྣམ་པ་བྱེ་ཀུ་འདོད། །[2]

ཅེས་སོ། །

དེ་ལ་དབུགས་རྒྱ་བ་དང་འབྱུང་བ་རྟེས་སུ་བྱན་པ་ནི་ཁ་ནང་དུ་བལྟས་ཤིང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་འཇུག་པ་དང་དམིགས་གཞིའི་དབུགས་ལ་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ་མེད་པས་རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཀྱས་ལ། གཞན་མི་སྡུག་པ་སྤོས་པའི་བློ་ནི་དམིགས་པ་ཁ་དོག་སོགས་སྣ་ཚོགས་ལ་འཇུག་ཅིང་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་འཇིན་པས་རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་ནི། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། “གང་ཞིག་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྱད་པ་དེ་ནི་དབུགས་རྒྱ་བ་དང་འབྱུང་བ་བྱན་པས་འཇུག་གོ། །[3]” ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚོར་བ་བྱན་པ་ཉེར་བཞག་སྤྲོས་ཚུལ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལས་དངོས་སུ་འདོད་སྲིད་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ལས་འཇིག་སྲིད་སྐྱེ་ཞིང་བརྒྱུད་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཚོར་བའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་ཆེད་དུ་རང་སྤྱི་འཆད་ཉིད་གཉིས་ལ་བརྟགས་ཏེ་བསྒོམ་མོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

དེ་བདེ་བའི་ཚོར་བ་ལ་རྟེས་སུ་ཆགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་སུ་ཆགས་པ་

1 སྒེ་དགེར་ཡང་ཞེས་འབྱུང་མོད་པེ་སྣར་གཉིས་ཀར་ཡོངས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། མདོར་བུ། ཤན་ས་ཏྲ་པ། ཥོག ༩༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ/ཕ ཥོག ཀ/༠༥

3 གོང་མཚན་ཐམ། ཥོག ཕ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ/ཕ ཥོག ཀ/༠༠

ལེགས་པར་འཇོམས་པར་ཡང་བྱེད་དོ། །དེ་སྦྱིན་བསྡལ་གྱི་ཚོར་བ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁོང་ཁྲོ་བ་ལེགས་པར་འཇོམས་པར་ཡང་བྱེད་དོ། །སྦྱིན་བསྡལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བའི་ཚོར་བ་ལ་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་མ་རིག་པ་ལེགས་པར་འཇོམས་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ཚོར་བ་གང་ཅི་སྲོང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་རྟག་པར་ཤེས་ཤིང་སྲོང་བར་བྱེད་དོ། །སྦྱིན་བསྡལ་དུ་ཤེས་ཤིང་སྲོང་བར་བྱེད་དོ། །བདག་མེད་པར་ཤེས་ཤིང་སྲོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་བདེ་བའི་ཚོར་བ་ལ་ནི་མི་རྟག་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྦྱིན་བསྡལ་གྱི་ཚོར་བ་ལ་ནི་ཟུག་རྔུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྦྱིན་བསྡལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བའི་ཚོར་བ་ལ་ནི་ཞི་བར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་བདེ་བ་དེ་ནི་མི་རྟག་པའོ། །གང་སྦྱིན་བསྡལ་བ་དེ་ནི་སྦྱིན་བསྡལ་བ་ཉིད་དོ། །གང་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྦྱིན་བསྡལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདག་མེད་པའོ། ། [1]

ཞེས་དང་། ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཚོར་བའི་དབང་གིས་འཛིང་བ་གསུམ། ། [2]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

སེམས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ནི། སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འཇིག་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྒྱུན་གྱི་ཚ་ནས་གཏན་དུ་རྒྱུན་མ་ཚད་པར་གནས་པ་སོགས་སུ་བརྟགས་ནས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་དེ། འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པའི་ལེ་ཁ་ལས། "འོད་སྲུངས་ སེམས་ནི་འབབ་ཆུའི་རྒྱུན་དང་མཚུངས་ཏེ་མི་གནས་པ་སྐྱེས་ནས་འཇིག་ཅིང་འཇུག་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་བཅོས་གསར། ཚ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག་ཀ།ཀ།ཅ།ཆ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཅཅ ཤོག ཆ།ཀ།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ ཀནས་ལྡན་པ། ཕྲིག ཅ། ཤོག །ཀ། པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག །ཀ། ཤོག ཅ०

བཤེ། །འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་ཆུང་དང་མཆུངས་ཏེ་རིང་དུ་འགྲོ་ཞིང་གཟུང་དུ་མེད་པར་ཆུ་བཤེ། །འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་མར་མེའི་འོད་འགྲོ་བ་དང་མཆུངས་ཏེ་ཆུ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བཤེ། །[1]" ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཉེས་དཔེགས་དང་། འབྲས་བུ་སོགས་རང་དང་སྤྱི་འི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྒྱགས་ཤིང་དགྲོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པའི་ལེ་ཊ་དེ་ཉིད་ལས།

> འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་སྦྱིག་བསྡལ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་མཛའ་བ་དང་མཆུངས་སོ། །འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བྱེ་མའི་ཁང་པ་དང་མཆུངས་སོ། །འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཟིན་པ་ལ་ཟས་ཀ་ཁ་ཐ་ཆད་ཀ་ལ་ཁ་ཐ་ཆད་ཀ་ལ་ཟ་ཤ་ཁ[2]

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ཆོས་ཏན་པ་ཉིད་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཚོར་བ་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལས། བྱམས་སྙིང་རྗེ་ལྟ་བུའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཉམས་སུ་ཟིན་བྱ་དང་ཆགས་སྡང་ལྟ་བུའི་ཉེས་པའི་རིགས་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་དགོན་བཅེགས། ཚ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག་ཀ ३८ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ९९ ཤོག ३२।५

2 གོང་མཚུངས། ཤོག་ཀ ३८ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ९९ ཤོག ३२।८

རྣམས་དོར་བྱར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱགས་ནས་དགྱོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ལྷ་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་གནས་ཤིང་ བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨྲས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་སྒོམ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་སྤྲོང་ཡང་དག་པའི་ཆོས་མངོན་པར་འདུ་ བྱེད་པས་རྒྱུ་བར་ལྷ་བར་ཡང་མི་ལྷུང་། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྤྲོང་ཡང་ཆད་པར་ལྷ་ བར་ཡང་མི་ལྷུང་སྟེ། གང་ལ་ཆད་པ་མེད་ཅིང་རྒྱུ་པ་མེད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ སེམས་དཔའི་རྒྱུ་པ་དང་ཆད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་དབྱུ་མའི་ལམ་མོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན་ལུས་གཙང་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་ལུས་རང་གི་ མཚན་ཉིད་མི་གཙང་བར་རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བར་ འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས། སེམས་ རྒྱུ་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་སེམས་སྣོད་ཅིག་མར་རྟོག་པའི་དྲན་ ཤེས། ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀུན་བདག་མེད་པར་ རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས། ཞེ་སྡང་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྲོད་པའི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ། ཕྲིན་པས་ ཤས་ཆེར་ཕེབས་པའི་གཉེན་པོར་རྡེན་འབྲེལ། ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་ཁམས་ ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤྱོམ་དགོས་སོ། །

ལུས་མི་གཙང་བ་སོགས་སྤྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་ རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་འདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་ཚུལ་ནི། མདོར་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅུགས། ཚ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག་ཀ།ཀ།ལ།ལ། ནི། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ཁ ཤོག ཁ།ལ

པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར།

ཡང་བསྟོམ་པ་ནི་འདུན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྩོལ་བ་དང་། སྦྱོ་བ་
དང་། མ་ཐན་པ་དང་། ཕྱིར་ཞུར་བ་མེད་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིས་བཞིན་
དང་། བག་ཡོད་བའོ། །ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་
འདུན་པ་བསྟོམ་མོ། །ལེ་བོ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་
མོ། །བྱིང་བ་དང་རྨུགས་པ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་རྩོལ་བ་བསྟོམ་
མོ། །སེམས་ཞུམ་པ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སྦྱོ་བ་བསྟོམ་མོ། །གཏེར་
བས་ཡོངས་སུ་གྱོ་བ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་མ་ཐན་པ་བསྟོམ་
མོ། །ཆུང་ཟད་ཅམ་གྱིས་ཚོགས་པར་འཛིན་པ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་
ཕྱིར་ཞུར་བ་མེད་པ་བསྟོམ་མོ། །གཏམས་ངག་བརྗེད་པ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་པའི་
གཉེན་པོར་དྲན་པ་བསྟོམ་མོ། །ལྷུང་བས་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་
པའི་གཉེན་པོར་ཏིས་བཞིན་བསྟོམ་མོ། །བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཉེ་བའི་ཁྱོན་མོངས་
པའི་གཉེན་པོར་བག་ཡོད་པ་བསྟོམ་མོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་པ་ལུས་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་བསྟོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། གཙུག་ན་རིན་
པོ་ཆེས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཀྱེ་མ་ལུས་འདི་ནི་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་
སྟེ། རིང་པོར་མི་གནས་པ། ཐ་མར་འཆི་བ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས། ལུས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་
མཐུན་པའི་འཚོ་བ་མི་སྤྱོད་ཅིང་སྙིང་པོ་ཉིད་ལེན་ཏོ། ། དེ་སྙིང་པོ་གསུམ་ལེན་
ཏེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་སྙིང་པོ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྙིང་པོ་དང་། འཚོ་
བའི་སྙིང་པོ་དང་གསུམ་མོ། ། དེ་ལུས་མི་རྟག་གོ་སྙམ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཏི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཨོཾ ཁ་ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲫᲪ ཨོཾ ᲩᲫᲩ

ཀྱི་བྱན་དང་སློབ་མར་ཁས་ཟློངས་ཏེ། ཅི་བྱའི་ཅོག་ལ་འབད་པ་ཡིན། ལུས་མི་རྟག་གོ་སྙམ་ནས་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡོན་པོ་དང་། གཡོ་དང་། ཚུལ་འཆོས་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱེད་དོ། །ལུས་མི་རྟག་གོ་སྙམ་ནས་སྲོག་ལ་བག་མི་རྟེན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་སྡིག་པ་མི་བྱེད་དོ། །ལུས་མི་རྟག་གོ་སྙམ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སྲེད་ཅིང་ཆགས་པར་མི་བྱེད་དེ། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། "འབྲས་བུ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཏན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ལ་གཙང་བ་དང་། བདེ་བ་དང་། རྟག་པ་དང་། བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་བ་སྟེ།[2]" ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཏན་པ་ཉེར་བཞག་དེ་རྣམས་བསྒོམས་པས་ལུས་གཙང་བ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། སེམས་རྟག་པ་དང་། ཆོས་རང་རྒྱ་བའི་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་རྣམས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

༢ ཞར་ཕྱུང་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྐོར་མས་བྱེད་ཚུལ།

ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་བློ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ཐབས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྐོར་མས་བྱེད་ཚུལ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ཕྱི་རས་མི་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི། རང་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་། མཐོ་བ་ལ་ཐུག་དོག མཉམ་པ་ལ་འགྲན་སེམས། དམའ་བ་ལ་ང་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་བཅོ་གཉིས་པ། ཚ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཨོཾ།།ཤ།ཅ། ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཅ། ཨོཾ། ཤ།ཅ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཨོཾ། ཤ། ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ།ཤ ཨོཾ། །།ཀ

རྒྱལ། བསྟོད་ན་ཏེ་གས་པ། མི་སྣན་པ་བརྟེད་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ཞིང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་རང་སེམས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆགས་སྡང་གི་དབང་དུ་མ་སོང་བ་ཞིག་དང། དེ་དག་གི་དབང་དུ་སོང་བའི་མི་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་མི་འགྲོགས་པར་རྒྱང་རིང་ཙམ་བྱ་དགོས་པ་ནི། སྒྲོ་འཛིན་ལས།

མཐོ་ལ་ཕྱག་དོག་མཉམ་དང་འགྲན། །དམའ་ལ་ང་རྒྱལ་བསྟོད་ན་ཏེ་གས། །
མི་སྣན་བརྟེད་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ། །ནམ་ཞིག་བྱིས་ལས་ཟན་པ་ཐོག །
བྱིས་དང་འགྲོགས་ན་བྱིས་པ་ལ། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང། །
འཁོར་བར་དགའ་བའི་གཏམ་ལ་སོགས། །མི་དགེ་ཅིས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཇིག་རྟེན་ཚོས་བརྒྱད་ནི། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོའི་མདོ་ལས། “འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་བརྒྱད་པོ་རྣམ་པ་དང་མ་རྣམ་པ་དང། གྲགས་པ་དང་མ་གྲགས་པ་དང། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང། བསྟོད་པ་དང་སྨད་པ།[2]” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་བཟང་ངན་ཁྱོགས་སུ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བའི་གེགས་སུ་འཇིག་རྟེན་རང་གི་བ་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་བརྒྱད་གསུངས་པ་རྣམས་ནི། ༡ རྣམ་པ་སྟེ་ཟས་གོས་གནས་མལ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་དང། ༢ མ་རྣམ་པ་ཟས་གོས་སོགས་ལག་ཏུ་མ་ཡོང་བ་ལ་དམིགས་པའི་མི་དགའ་བ། ༣ གྲགས་པ་གཏམ་སྣན་པ་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ། ༤ མ་གྲགས་པ་གཏམ་མི་སྣན་པ་ལ་དམིགས་པའི་མི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཕྲོག ༧༨ ཤོག ༨༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༠༠༧

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། ཚ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༧༥༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༤༨༥

དགའ་བ། ༥ ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ། ༦ ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་མི་དགའ་བ། ༧ ངོར་བསྟོད་པ་ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ། ༨ སྨད་པ་ལ་དམིགས་པའི་མི་དགའ་བ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །སྨོན་དཔོན་གྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་པའི་སྒྲིངས་ཡིག་ལས།

འཇིག་རྟེན་མཉྫོན་པ་རྟེད་དང་མ་རྟེད་དང། །
བདེ་དང་མི་བདེ་སྙན་དང་མི་སྙན་དང། །
བསྟོད་སྨད་ཅེས་བཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་པོ། །
བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་མགོ་སྟོམས་མཛོད། [1]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་པོ་འདི་རྣམས་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་རང་གི་སེམས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མ་བཏང་བར་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བ་ལ་ཟེར་ཞིང། དེ་ཡང་དགའ་བ་བཞི་དང་མི་དགའ་བ་བཞིའི་ཉེས་དམིགས་དང་གཉེན་པོ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་དང་གཉེན་པོ་གཉིས་སྒྲོད་འཇུག་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་སྐབས་སུ་གང་འོས་རེ་བདམས་ཏེ་རིམ་བཞིན་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བཤད་པར་བྱའོ། །

རྟེད་པ་ཟས་གོས་སོགས་ལ་ཏ་ཅང་དགའ་བ་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། རང་ཅག་སུ་ཡིན་ཡང་གལ་ཏེ་རང་གི་སེམས་རྟེད་པ་ཟས་གོས་སོགས་ལ་ཏ་ཅང་དགའ་བའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་ཚེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་བློ་ཁ་ནང་དུ་བསྐོར་ནས་འདི་ལྟར་བསམ་སྟེ། ཉིན་ཞིག་བློ་ངན་འདིའི་དབང་གིས་དཀའ་སྡུག་ལ་མ་འཛེམས་པར་ཟས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཡིག་ཆེ། ཐུཿ ཀོག ๙๑ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེག ๕๗ ཀོག ๘๓๑

གོས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་གལ་ཏེ་མཐར་དེ་དག་ལ་བདེ་བར་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ཞིག་བྱུང་ཡང་ནམ་ཞིག་དབང་མེད་དུ་འཆི་བའི་ཚེ་སྤར་གྱི་ཟས་གོས་སོགས་དང་དེ་རྣམས་ལ་སྨྱད་པའི་བདེ་བ་གཉིས་ཀ་དྲན་པའི་ཡུལ་ཅམ་ལས་ཕྱིར་ལག་ཏུ་འོང་བ་མེད་པ་ནི། དགེར་ན་རྟེ་ལས་ཐུན་གཅིག་ལ་ལྷའི་ཟས་གོས་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱད་སྤྱད་ནས་སླར་གཉིད་སད་པ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཡང་ཟས་གོས་སོགས་འཚོ་ལ་སྐྱབ་དང་འགེ་བས་སྲུང་གི་སྦྱིག་བསྡལ་ལས་ཐར་པའི་སྐབས་མེད་ཅིང་། ནམ་ཞིག་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་མི་འབྲེལ་མེད་གཞན་དག་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཐ་ན་རང་གི་ཏིན་ཙན་པ་མ་གསོད་པ་ལ་ཡང་ཡ་ང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་འོང་མི་སྲིད་པ་མིན་པའི་ཚུལ་ཞིན་ཏུ་བསམ་དགོས་ཚུལ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

རྟེ་ལམ་ལོ་བརྒྱར་བདེ་སྨོན་ནས། །ས་དང་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དང་། །
གཞན་ཞིག་ཡུད་ཙམ་བདེ་སྨོན་ནས། །ས་དང་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ། །
ས་དང་པ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་འང་། །བདེ་བ་དེ་ནི་ཕྱིར་འོང་མེད། །
ཚེ་རིང་ཚེ་ཐུང་གཉིས་ཀ་ཡང་། །འཆི་བའི་དུས་ནི་འཇར་ཟད། ། [1]

ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ནོར་ལ་ཆགས་པས་གཡེངས་པར་གྱུར་པ་རྣམས། །
སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་སྐྱབས་མེད་དོ། ། [2]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལ། ལེའུ་རྡུག་པ། ཕྱོགས་ ༤བ། ཨ་ཝ་ཏཱ་ར། ཤེས་རབ་ཕྱིན་པ། ༦༢ ཤོག ༤༥༥

2 གོང་མཚན་ངམ། ལེའུ་བཏུད་པ། ཕྱོགས་ ཀ།ཅ ཤོག ནཿ ཨ་ཝ་ཏཱ་ར། ཤེས་རབ་ཕྱིན་པ། ༦༢ ཤོག ༧༠༠ཀ

གང་ཞིག་ཁེ་དང་རིམ་གྱིའི་ཕྱི་བ། །ཐ་དད་མ་ཡིན་གསོད་བྱེད་ཅིད། ། [1]

ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་མཐོ་དགོན་པོ་དང་དམའ་སྨྱང་པོ་སུ་ཡིན་ཡང་རང་ཚོད་མ་ཟིན་པར་ཟས་གོས་སོགས་ལ་ཅ་ཅང་དགའ་བའི་དབང་དུ་སོང་ན། ཁེ་བཟང་མེད་པར་མ་ཟད་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྐྱོན་མང་པོ་ཞིག་གི་སྣ་འཛིན་པས་དེའི་གཉིན་པོ་ཟང་ཟིད་ལ་ཟས་གོས་སོགས་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བ་ཞིག་གིས་ཆོག་པར་འཇོན་པའི་ཆོག་ཤེས་བསྟེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེས་རང་གི་སེམས་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བར་མ་ཟད་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་གི་རྣམ་དགྱོད་དང་ལྡན་པ་སུས་ཀྱང་རང་ཏུ་རྟེད་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་དང། ཡང་ཟས་གོས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་འཚོལ་བ་ལ་བདེ་བ་མེད་ཅིང་དེ་དག་བསྡུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་སྤྱོང་བར་འགྱུར་བས་ལེགས་ཉེས་བློང་དོར་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་པ་སྤངས་ཏེ། གཉན་པོ་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་རན་པ་ཞིག་གིས་ཆོག་པར་འཇོན་པའི་ཆོག་ཤེས་བསྟེད་དགོས་པའི་ཚུལ་རྒྱད་དང་འདྲེས་དེས་སུ་བསམ་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི། སྦྱོང་འཇུག་ལས།

ཆོག་ཤེས་བདེ་སྤྱོད་གང་ཡིན་པ། ।དབང་པོས་ཀྱང་ནི་དེ་ཟློད་དཀའ། ། [2]

ཞེས་དང། འཕགས་པ་ཁྱིམ་བདག་དཔལ་བྱིན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

ཧོ་ར་ཆོལ་བ་ལ་བདེ་བ་གཅིག་ཡོད། །

1 གོང་མཚན་ངེས། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡༩༣ ཤོག ༩༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༤༧ ཤོག ༧༠༧

2 གོང་མཚན་ངེས། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༥༥ ཤོག ༩᾽ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༤༧ ཤོག ༧༠༠༥

བསྲུང་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྦྱིན་གསལ་ཁྱོད་བར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་མཁས་པས་ཆགས་པ་ཡོངས་སྤངས་ལ། །
ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་ཐོབ་པར་བྱོས། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་རྒྱད་པ་ཟས་གོས་སོགས་ལག་ཏु་མ་ཡོང་བ་ལ་མི་དགའ་བ་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་ད་ལྟ་དབལ་འབྱོར་དང་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་སྤར་ལས་ཡར་རྒྱས་སུ་སོང་བའི་སྒྲི་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཟས་གོས་སོགས་འཛིམས་པོ་མེད་པའི་མི་ལ་མིའི་ཆེ་མཐོང་མི་འཛོག་ཅིང་བརྟེས་སྟོང་བྱེད་ལ། དེ་དག་འཛིམས་མཁན་ལ་མཐོང་ཆེ་ཞིང་ངོར་བསྟོད་པ་མང་བས་རང་ཅག་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་མ་རྒྱད་པ་ཟས་གོས་སོགས་ལག་ཏु་མ་ཡོང་བ་ལ་ཤེན་ཏु་མི་དགའ་བ་བྱེད་འོས་སོ་སྙམ་ན། བསམ་ཚུལ་འདིའི་གཉེན་པོར་སྒྲི་ར་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྟེང་གི་བསྟོད་སྨད་བྱ་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་མ་མཆིས་པས་དབྱལ་གོར་མ་ཟད་ལྷག་གོ་ལ་ཡང་སྨོད་པ་བྱེད་པ་ཕྱོང་བས་གྲུབ་ལ། ཅི་བྱས་ཀྱང་མཉམ་དུ་ཡུན་རིང་འགྲོགས་པར་དཀའ་བའི་ཁང་བཞིན་ངན་པ་ཅན་གྱི་ཐ་མལ་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁང་ཉིད་ལ་དགའ་བ་སྐྱེ་དཀའ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་བསམས་ནས་མི་དགའ་བ་ཞེ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

སེམས་ཅན་རྟེད་པ་མེད་ལ་སྨོད། ।རྟེད་པ་ཅན་ལ་མི་སྣན་བརྗོད། །

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་གཙུག་ལག ཅ། ཤོག ༥༠༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཨ ཤོག ཀ(?)

རང་བཞིན་འཕྲོགས་དཀའ་དེ་དག་གིས། ।དགའ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ।[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། ।

གྲགས་པ་གཏམ་སྙན་པ་ལ་ཆ་ཅང་དགའ་བ་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་རང་གི་སེམས་ལ་བདག་པོ་རྒྱུ་མ་ཐུབ་པར་གྲགས་པ་གཏམ་སྙན་པ་ལ་ཆ་ཅང་དགའ་བའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། བློ་ཁ་ནང་དུ་བཀུག་སྟེ། བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འདིའི་རྒྱུན་གྱིས་ནམ་ཞིག་རང་ཉིད་གཏོང་པོད་ཅན་དུ་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་རྒྱུ་ཧོར་ཟོར་གས་ཟོར་བར་དུ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང། དཔའ་བོར་གྲགས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཅེས་པའི་སྲོག་ཀྱང་གཅོད་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད་ཅིང། དེས་ན་རང་ཉིད་ཆགས་སའི་སྙན་གྲགས་ཀྱི་ཚིག་སྒྲས་པོ་འདིས་སྡུག་བསྔལ་ལས་བདེ་བ་མི་སྐྱེད་ཅིང། ད་དུང་རང་ཉིད་ཤི་བའི་ཚེ་ན་དེས་ནི་སུ་ལ་ཡང་བདེ་བ་མི་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང། ཡང་རང་ཉིད་དགའ་སའི་གཏམ་སྙན་པ་དང་ཚིག་འཇམ་པ་ལ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་མེད་དང་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་མིན་གཡོ་སྒྲུས་ཀུན་ནས་བསླངས་མ་བསླངས་སོགས་ཅི་དེགས་ཡོད་པས། རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟང་ངན་གང་ཡིན་བརྟག་པ་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལ་དགའ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་བསམ་དགོས་པའི་ཚུལ་ཡང་སྦྱོང་འཇུག་ལས།

གྲགས་པའི་དོན་དུ་ཆོས་ཤོར་ཅིང། ।བདག་ཉིད་ཀྱང་ནི་གསོད་བྱེད་ན། ।
ཚོག་འབྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ।ཤི་ན་དེས་ཀོ་སུ་ལ་བདེ། ।[2][3]

1 སྒེ་དགེ། བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་བཏུད་པ། ཕྱི་ཀ ༢༦ ཤོག ༢༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༡༠༠༢

2 སྒེ་དགོངས་ཀནི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཡེ་ཤྲར་གཉིས་ཀར་ཤི་ན་ཞེས་འབྱུང་བ་ཤུར་བཅོས།

3 གོང་མཚན་ངམ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཕྱི་ཀ ཅ༢ ཤོག ༧༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ཅ༥༥

ཞེས་དང།

སྨོན་དགོན་མ་ཏི་ཅོ་ཏུས་མཛད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ས་ཀའི་སྒྲིངས་ཡིག་ལས།

ཚོགས་སྙན་ཕན་པ་མ་ལགས་དང། ।འཇམ་ཡང་བདེན་པ་མ་ལགས་པ། ।
དམ་པ་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས ।བྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་མ་བཟུང་ཞིག ।[1]

ཅེས་གསུངས་སོ། ।

མ་གྲགས་པ་གཏམ་མི་སྙན་པ་ལ་རབ་ཏུ་མི་དགའ་བ་མགོ་སྨོས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་རང་གི་སེམས་མ་གྲགས་པ་གཏམ་མི་སྙན་པ་ལ་ཆ་ཅང་མི་དགའ་བའི་དབང་དུ་སོང་བའི་ཚེ། བློ་ཞེན་མེའི་སྨོ་ནས་དེད་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་པོ་དང་མ་མཐུན་པའི་དབང་གིས་དེང་ཁོ་རང་གིས་བདག་ལ་མི་སྙན་པ་ཇོད་ཀྱིན་འདུག་ཀྱང། མི་སྙན་པའི་ཚོགས་སྐྱམ་པོ་དེས་བདག་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ལ་ཡང་སྤར་ཡང་མ་གནོད་ལ་ཕྱིས་ཀྱང་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན། རང་གི་སེམས་བཏང་སྙོམས་སུ་མ་གནས་པར་ཁོ་བའི་གཞན་དབང་དུ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་ཚུལ་དང། ཡང་རང་ཉིད་མི་དགའ་སའི་ཚོགས་མི་སྙན་པ་ལ་ཡང་ཕན་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་དང་དོན་རྣེ་བཞིན་དུ་ལག་ལེན་བྱས་ན་གནས་སྐབས་ཞེ་འཇམ་དང་མཐར་ཐུག་བདེ་བ་ཐོབ་པའང་ཡོད་པས། དོན་ལེགས་ཉེས་གང་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཅམ་ཡང་མ་སྐྱེས་པར་གཏམ་མི་སྙན་པ་ཅམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་དགའ་བ་བྱེད་མི་འོས་པའི་ཚུལ་ཞེས་ཏུ་བསམ་དགོས་པ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

1 ཐེ་དགེ་བསྟན། སྒྲིངས་ཡིག་རེ། ཐུགས་ ཤོག ༤༩ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༧ ཤོག ཨ/༠༥ ས་ཏི་ཅོ་ཏུནི་ཏུ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་ཀྱི་རྣམ་གྲངས།

མི་སྙན་པ་ཡི་ཚིག་དེ་ཡིས། །ལུས་ལ་གཅོད་པར་མི་འགྱུར་ན། །
སེམས་བྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་ཁྲོ། །[1]"

ཞེས་དང་། རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ས་ཀའི་སྨྲིར་ས་ཡིག་ལས།
བློ་གས་པོ་ཕན་པར་འདོད་པའི་ཚིག །མི་སྙན་ཡང་ནི་ཕན་པ་དང་། །
འཇམ་དང་བདེ་བ་ལགས་པ་དག ། ཐུགས་ལ་བཞག་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་ཆ་ཅང་དགའ་བ་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་རང་གི་ སེམས་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་ཆ་ཅང་དགའ་བའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་ཚེ། བསམ་བློ་ ཞེན་ཏུ་བཏང་ནས་ང་རང་གིས་ཐུག་བསྡལ་མི་འདོད་ཅིང་བདེ་བ་ཁོ་ན་འདོད་ན་ནི་ འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་དེ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་བསམ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཐབས་ གང་རུང་རུང་གིས་མི་ཚོག་པར་གང་མཛོས་ཀྱི་རྒྱན་དང་གང་ཞིམ་གྱི་ཟས་ཚང་ སོགས་འབད་པས་བཙལ་ནས་བསྟེན་དགོས་ཚུལ་དང་། ཡང་བདེ་བའི་དོན་དུ་ཐུག་ འཚོ་བ་དང་ཞིང་འདེ་བས་པ་ཚོང་རྒྱ་པ་སོགས་མདོར་ན་བདེ་བའི་དོན་དུ་ལས་ཅི་ བྱས་ཀྱང་དེ་དག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེ་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་མི་ཤེས་པའི་ ཚུལ་ཡང་ཡང་བསམ་དགོས་པ་ཡང་སྟོན་འཇུག་ལས།

ཡིད་བདེ་འབའ་ཞིག་འདོད་ན་ནི། །རྒྱན་སོགས་ཆང་ཡང་བསྟེན་དགོས་སོ། །[3]

1 སྡེ་དགེ་ བསྟན་འགྱུར་ ལ། ཝེ་ཌཱུརྱ་པ། ཕྱི་ཀ ༥༣ ཨོག ༡༧ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ༧༡ ཨོག ༥༥᐀
2 སྡེ་དགེ་ བསྟན་ སྨྲིར་ཡིག་རེ། ཕྱི་ཀ ༢༨ ཨོག ༥᐀ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ༥᐀ ཨོག ༣᐀᐀
3 སྡེ་དགེ་ བསྟན་ དཀྱ་མ། ལ། ཝེ་ཌཱུརྱ་པ། ཕྱི་ཀ ༥᐀ ཨོག ᐀᐀ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ᐀᐀ ཨོག ᐀᐀᐀

ཞེས་དང། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

བདེ་བའི་དོན་དུ་ལས་བྱས་ཀྱང། །བདེ་འགྲུར་མི་འགྲུར་གཏོལ་མེད་ཀྱི། ।[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ཀུན་ནས་མི་དགའ་བ་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་རང་གི་སེམས་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ཀུན་ནས་མི་དགའ་བའི་དབང་དུ་སོང་བའི་ཚེ། རང་གི་སེམས་རང་གི་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་བསྐོར་ནས་རང་ཉིད་མི་དགའ་བ་སྐྱེ་སའི་ཡུལ་སྡུག་བསྔལ་དེ་གལ་ཏེ་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་བཅོས་ཚོག་པས་དེ་ལ་མི་དགའ་བར་བྱ་མི་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་ཡུལ་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི་དེ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་ཕན་པའི་ཚུལ་བསམ་དགོས་པ་ཡང་སྟོན་འཇུག་ལས། །

གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི། ।དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་བྱར་ཡོད། ।

གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི། ।དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན། ।[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ངོར་བསྟོད་པ་ལ་ཆ་ཅང་དགའ་བ་མགོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ངོར་བསྟོད་པ་ལ་ཆ་ཅང་དགའ་བའི་དབང་དུ་སོང་བའི་ཚེ། རང་གི་སེམས་ནང་དུ་བཙན་ཀྱིས་བཟུང་ནས་གཞན་ཀྱི་ངོར་བསྟོད་པ་འདིས་ནི་བདག་གི་བསོད་ནམས་ཆེར་མི་གཏོང་ལ་ཚེ་རིང་དུ་ཡང་གཏོང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང། སྟོབས་ཆེ་བར་ཡང་མི་

1 གོང་མཚན་ངེས། ལེའུ་བདུན་པ། ཕྱོགས ༨༠ ཤོག ༩༩ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ།

2 གོང་མཚན་ངེས། ལེའུ་དྲུག་པ། ཕྱོགས ༧༠ ཤོག ༧ཅ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧། ཤོག ཁ།

བྱེད་ལ་ནད་མེད་པར་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ལུས་བདེ་བར་ཡང་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཁ་ཙམ་ཚོགས་ཙམ་དུ་མ་སོང་བར་བདག་གིས་གང་རང་དོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་གང་རང་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཞེས་ཏུ་དགྱོད་ཤེས་ནི་ངོར་བསྟོད་པ་དེ་ལ་རང་དོན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། ཡང་ཚེ་འདིའི་ངོར་བསྟོད་སོགས་ཀྱི་ཁེ་བཟང་ཚུང་དུ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་སེམས་བསྐྱེས་ཤིང་། འདི་སྔོན་གྱི་བླང་དོར་རགས་པ་ཙམ་ལ་ཡང་ཟོངས་ཏེ་ལག་ལེན་གོ་བཚོག་ཏུ་བྱེད་པའི་སྒྲ་བོ་ཤེས་རབ་འཚལ་བ་རྣམས་བསྟོད་སོགས་དེ་དག་ཁོ་ན་དོན་དུ་གཉེར་བས་ནམ་ཞིག་སེམས་གཡེང་བ་དང་དེའི་དབང་གིས་ཏྲན་པ་ཡང་མི་བརྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཡང་ཡང་བསམ་དགོས་པའི་ཚུལ་སྦྱོང་འཇུག་ལས།

> བསྟོད་དང་གྲགས་པའི་རིམ་གྱིས་ནི། །བསོད་ནམས་མི་འགྱུར་ཚེར་མི་འགྱུར། །
> བདག་སྟོབས་མི་འགྱུར་ནད་མེད་མིན། །ལུས་བདེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །
> བདག་ནི་རང་དོན་ཤེས་གྱུར་ན། །དེ་ལ་རང་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །[1]

ཅེས་དང་། ཕྱི་ཌ་ག་ཏ་མི་ཏ་ཡ་ནན্ཏས་མཛད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བའི་སྦྱིངས་ཡིག་ལས།

> ཚེ་འདི་བསྟོད་བའི་ཆེད་གྲགས་ཀྱི། [2] །གཉེ་བཟོད་འོད་ཀྱིས་སྟེང་བྲིད་པ། །
> འཚལ་རྣམས་དེ་དོན་གཉེར་བ་ཡིས། །སེམས་གཡེངས་ནས་ནི་ཏྲན་མ་མཆིས། །[3]

---

1 གོང་མཚུངས། ཝེ་ཌཱ་ཏྲ་གཱ་པ། ཕྱོགས། ཀ-ཁ ཤོག ༧༥ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ཁ་ཁ

2 སྡེ་དགེར་ཀྱིས་ཞེས་འགྱུར་ཡང་ཝེ་སྟོང་གཉིས་ཀར་ཀྱི་ཞེས་འགྱུར་བ་ལྟར་བཅོས།

3 སྡེ་དགེ བསྟན། སྦྱིངས་ཡིག ཅེ། ཕྱོགས། ༣༠ ཤོག ཀ'༣ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ་ཤོག ཀ'ཁ'

ཞེས་སོ། །

སྨྲད་པ་ལ་ལྷག་པར་མི་དགའ་བ་མཚོ་སྟོམས་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡང་རང་གི་ས་མས་ཕྱོགས་ཏུ་སྨྲད་པ་ལ་ལྷག་པར་མི་དགའ་བའི་དབང་དུ་སོང་བའི་ཚེ། རང་གི་ས་མས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་དབང་དུ་མ་བཏང་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་རྒྱུ་བོ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པས་བསྟོད་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ནི་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང། མ་མཐའ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་དང་གྲོགས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཡོན་ཏན་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་མ་མཐོང་ཡང་རྒྱན་ཆུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ངོར་བསྟོད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པས་མེ་མས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པས་བདག་ལ་མི་སྨོད་པས་དགའ་བ་སྐྱེ་ཚོག་ལ། བསམ་ཚུལ་མི་མ་ཐུན་པ་རེ་ཟུང་གིས་བདག་ལ་སྨད་པས་བདག་མི་དགའ་བར་བྱ་མི་འོས་པའི་ཚུལ་དང་། ཡང་རང་ཉིད་མི་དགའ་སའི་སྨད་པ་ལ་ཡང་མཁས་པ་དང་ཟླུན་པོས་སྨད་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་མཁས་པས་སྨད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཡོད་ངེས་པས་རང་ལ་སྨད་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཟེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མ་ཐོས་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་དགའ་བ་བྱེད་མི་འོས་པའི་ཚུལ་བསམ་དགོས་ཏེ། སྡོད་འཇུག་ལས།

བདག་ལ་སྨོད་པ་གཞན་ཡོད་ན། །བསྟོད་པས་བདག་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
བདག་ལ་བསྟོད་པ་གཞན་ཡོད་ན། །སྨད་པས་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད། [1] ། །
ཅེས་དང། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས།
བྱིས་པས་བསྟོད་པ་གང་ཡིན་དང། །མཁས་པས་སྨད་པ་གང་ཡིན་ལས། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ལ། ལེའུ་བཅུད་པ། ཐུགས་ ༢༧ ཤོག ༢༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག །།༠༠།།

མཁས་པས་སྨྲད་པ་ཆེས་རྒྱང་གིས། །བྱིས་པས་བསྟོད་པ་མི་རྒྱང་རོ། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

༧༠ བློ་ལ་འཛིན་བ་འགྲོ་བའི་ཏེས་ཟྭད།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་བསྟེན་པ་ལས་བློ་ལ་འཛིན་བ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནང་གི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཡིད་བློ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ནི། ལུས་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གཙོ་བོ་ཡིད་བློ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ལུས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་འགྲིབ་མེད་པར། །བློ་ཡི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །
ཤེས་རབ་ལ་སོགས་ཕུལ་བྱུང་དང། །འགྲིབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བཡིན། །[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྩེད་འགྲན་པས་མཆོང་རྒལ་སྦྱངས་ཏེ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་ཐུབ་པ་དང། རྒྱུག་རྒལ་སྦྱངས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་མགྱོགས་པོར་རྒྱུག་ཆུས་པ་ལྟ་བུ་སྦྱངས་ཤིང་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ཕྱི་ར་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་སྟེང་དུ་འང་ཡོད་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཚད་དེས་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང། རྩལ་གྱི་ཚད་ཇི་ཙམ་མཐོན་པོར་སོན་ནའང་མཆོང་རྒྱུ་སོགས་ལ་གནས་སྐབས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་པ་རེ་བསྟེན་དགོས་པས་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ས། ཉེར་ལྔ་པ་མཛད་བཅས་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས། ཕྱི་ཀ ༢༥-༢༧ ཤོག ༢༦༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/༢ ཤོག ༥༤༥

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅ། ཚད་མ་བྱང་བའི་ལེའུ། ཕྱི་ཀ ཀ/༩ ཤོག ༧༧༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཁ/ ཤོག ༥༠༥

མཐའ་མེད་དུ་འཚེལ་མི་ནུས་ལ། ཡང་ཚུའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཡིན་པས་ཚུ་ཏེ་ཙམ་བསྐོལ་ཀྱང་མཐར་སྐམ་འགྲོ་བ་ལས་མེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་མི་སྲིད་ཀྱང་། དེ་ལས་ལྷོ་གཡ་སྟེ་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བཀྲེ་བ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་གཉིས་པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་གོམས་པར་བྱས་ན་སེམས་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཏོ་དེ་དག་གི་རིགས་འཇུ་ཕྱི་མ་བསྟེད་པ་ལ་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཚོང་བ་ལྟར་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་མི་དགོས་པར་འབད་རྩོལ་གཅིག་ལས་ཀྱང་རིགས་འཇུ་དུ་མ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། མེས་བྱད་ཤིང་སྲེག་པའི་ཚེ་བྱད་ཤིང་ཐལ་བར་མ་སོང་གི་བར་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསེར་གཡའ་ཅན་དཏུལ་ཆུས་རང་གི་ངང་གིས་དག་སྦྱོང་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་ཇས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། ཆུའི་ཚ་བ་ལྟར་རྟེན་མི་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པར་རྟེན་གྱི་ཚ་ནས་ཀྱང་ཚད་ཅེས་མེད་དུ་འཚེལ་ནུས་པ་སོགས། ལུས་དང་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལ་གོང་འཚེལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚད་མཐོ་དམན་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སེམས་ལ་བརྟེ་སོགས་གོམས་སྐྱེ་བ། །རང་གི་ངང་གིས་འཇུ་འགྱུར་ཏེ། །
མེ་ལ་སོགས་པས་ཤིང་དག་དང་། །དཏུལ་ཆུ་དང་ནི་གསེར་སོགས་སོགས་བཞིན། །

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་སྐྱེས་ཏེ། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་ཡོན་ཏན་ཡིན། །
དེས་ན་རྩོལ་བ་ཕྱི་མ་དང་། ।ཕྱི་མ་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ।
གང་ཕྱིར་རིགས་མ་ཐུན་སྤྱ་མ་ཡི། ।ས་བོན་ལས་ནི་འཚེལ་བ་ཅན། ।

བཅུ་བ་ལ་སོགས་བློ་དེ་དག །གོམས་པར་གྱུར་ན་གང་ལ་གནས། ।
དེ་ལྟར་མཚོར་ཉིད་ལ་མཚོར་མེད། ।དེ་རྒྱུ་སྟོབས་དང་འབད་རྩོལ་དག ।
ནུས་པ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ।མཚོར་པ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན། ।[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། ।

དེ་ལྟ་ནའང་ནང་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ནི། དལེར་ན་ཁང་པའི་ནང་གི་ཡོ་བྱད་རྣམས་གོ་ས་བཟེ་བ་ལྟ་བུ་ཕྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་དངོས་པོ་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བ་ལྟར་མིན་གྱི། རང་དང་གཞན་དང་ཕྱིའི་ཡུལ་ལ་ལྟ་ཕྱོགས་དང་། རྒྱུན་གྱི་བསམ་པའི་འཕྲེར་སོ། སྲོང་ཚོར་གྱི་གོམས་གཤེས། མངོན་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་སོགས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོང་དགོས་པས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའང་གནད་འདི་དག་ལ་ཐུག།གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བློ་སྦྱོང་གི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར། ལེ་ལན་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་མེམས་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཏིན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་བལྟས་ཏེ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་། འཕྲལ་ལ་གང་ཐུག་བློ་སྦྱོང་བའི་ལམ་དུ་འཕྲེར་བ་དང་། རྒྱུན་ངན་གང་དང་ཐད་ཀྱང་བློ་སྦྱོང་བའི་གོགས་སུ་འཕྲེར་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་ཀུན་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེན་རེའི་མི་ཚེ་སྐྱེ་ལ་ནུས་ན། མི་དེ་སྐྱིད་པའི་སྐྱིད་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན། ཞེས་དམ་པ་གོང་མའི་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་བཞིན། མཐར་གཏུགས་ན་བདེ་སྐྱིད་བྱ་བ་འདི་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟེང་ནས་འཛིག་དགོས་པར་བྱེད་པོ། ।

1 གོང་མཚན་དུས། ཕྱོགས་ ༢༤༥-༢༤༥ ཤོག ༢༢༨ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ཥ་ ཤོག ༥༢༢

འོ་ན་ཉོན་མོངས་སོགས་བློ་ངན་པའི་རིགས་རྣམས་རྫོང་བ་ནས་སྤོང་ཐུབ་པཉམ། ཡང་ན་མགོ་གནོན་ནུས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་མགོ་གནོན་ནུས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྩ་བ་ནས་སྤོང་ནུས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགྲིབ་དང་ཕུལ་བྱུང་བརྟེན་པ་ཀུན། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བཅས་ཉིད་ཕྱིར། ། དེ་གོམས་པ་ལས་བདག་འགྱུར་བས། ।ལ་ལ་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར། ।[1]

ཞེས་སྒྲོས་བྱ་གང་ཞིག་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཕེལ་ན་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་རྣམས་འགྲིབ་པ་དང་། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་རྣམས་འགྲིབ་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་ཆགས་སོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་ཡང་གོམས་པ་ལས་བློ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་ལ། དེས་ན་གང་ཟག་ལ་ལ་ཟག་པ་ཉོན་མོངས་སོགས་རྩ་བ་ནས་ཟད་པ་ཡོད་པར་གསུངས།

གཞན་ཡང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བ་ཡིན་پས་སེམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་བདེན་པར་གྱུར་پས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་དྲི་མས་མ་བསླད་པར་མ་ཟད། སེམས་གསལ་ཙམ་རིག་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་ལའང་དྲི་མས་བསླད་པ་དང་བྲལ་ཞིང་། དྲི་མ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་བ་དང་། སེལ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་གོང་དུ་ཤེས་پའི་ངོ་བོ་སྟོན་པར་ཤཱཀ་پའི་སྐབས་སུ་བཤད་پ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་ཡོད་ན་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་འབྲེལ་

1 གོང་མཚན་དུས། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༤༩༧ ཤོག ༧༠ཅ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ ཤོག ཅ་༥ཀ

མི་རྒྱང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས། སེམས་དེ་གྲུབ་ཅམ་ནས་གཏན་དུ་སྤང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་དགོས་ན་ཡང། དེ་འདྲ་མིན་པ་ནི་ཚྭང་བས་གྲུབ་པོ། །རྒྱུན་ཞིག་དང་ཐུང་བའི་སྒྲུབ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་མོད། རྒྱུན་དང་མ་ཐུང་བའི་སྒྲུབ་ལ་ཁོང་ཁྲོའི་སེམས་མི་སྐྱེ། འདིས་ཞེ་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་ཤིང། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་དང་འབྲེལ་རྒྱང་ཡིན་པར་དགོས་ཐུབ། དཔེར་ན། འཕྲེལ་ཚུ་ཞིག་དགྱུགས་པས་རྟོག་མ་ཅན་དུ་གྱུར་ན་ཡང། ཚུ་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་རྟོག་མ་མིན་ཞིང། རིམ་གྱིས་འདམ་རྟོག་རྣམས་མར་བབས་ན་ཚུ་དཔས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །སྨོན་དཔོན་གྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང།

ཇི་ལྟར་མེ་ཡིས་དགེ་བའི་གོས། །སྣ་ཚོགས་ཏེ་མས་ཏེ་མ་ཅན། །
ཇི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བཅུག་ན། །ཏེ་མ་འཚོག་འགྱུར་གོས་མིན་ལྟར། །
དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ཏེ་མ་ཅན། །
ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་ཉོན་མོངས་བསྲེག། །དེ་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་རྗེ་རྒྱུས་ལས་གྲུབ་པའི་གོས་མི་གཙང་བས་གོས་པ་མེའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ན། མི་གཙང་བའི་ཏེ་མ་མེས་ཚོག་ཀྱང་གོས་མི་འཚོག་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཏེ་མ་ཆགས་སྦྱང་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པའི་བློས་བཅོམ་པ་ན་ཏེ་མ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཀྱི། འོད་གསལ་བའི་སེམས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

1 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཕྱི་ཀ ༢༠-༢༧ ཤོག ༥༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༧༡༠

ཡང་ཉེས་པ་མཐའ་དག་གི་རྩ་བ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་འཛིན་ཆུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་དང། དེའི་འཛིན་ཆུལ་ལ་ཚད་མའི་རྒྱབ་རྟེན་མེད་ཅིང། དེའི་ལྟོག་ཕྱོགས་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚོན་པའི་བློ་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པས་རྒྱུན་བསྲེངས་ཏེ་གོམས་ནུ། སེམས་སྟེང་གི་ཏི་མ་ཟད་རྩང་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

གོམས་ཏེ[1] སྟག་བར་མི་འགྱུར་བའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཐོ་ངན་པའི་རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ཐོ་ངན་དེ་ངོ་འཕྲོད་པ་དང། ཐོ་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། གོམས་འཇུས་ཡང་ཡང་བསྟེན་པའི་སྟོབས་དང། རྒྱབ་རྟེན་ཡོད་པ་དང། སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དང། འདུས་བྱས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་སོ་ན་མི་གནས་པ་ཡིན་ཚུལ་བསམས་ཏེ་ཐོ་ངན་པའི་རིགས་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་བ་ན། ཐོ་ངན་པའི་རིགས་རྣམས་ནུས་ཚུང་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེ་རུ་སོང་བ་ནི་གྲང་རེག་ནུས་ཚུང་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མི་ཤེས་པའི་རྩོངས་པ་དང། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་རྩོངས་པ་ལས་ཆུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་ཆུལ་དང། དེ་ལས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་ཆུལ། ཆགས་སྡང་ལས་ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐོ་ངན་རིགས་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང། དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་

1 སྔོ་དགེར་ནི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཝེ་སྟོང་གཉིས་ཀར་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

2 སྔོ་དགེ་བསྟན་བཅུ་མ། ལ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཕྱོགས་ ༡༩ ཤོག ༡༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ཁ་༡

བྱུང་བའི་ཆོད་པ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཟོར་བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་ཅིང་སེམས་མྱུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་རྨུགས་པ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་བཚོག་ཕྱོགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བཟོད་པ་དང་། ཕྱོགས་པ་དང་། དྲན་ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་ཕྱིང་བྱས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་འཕེལ་བའི་ཏིང་འཛིན་སོགས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱུང་ཚུལ། གློ་བུར་གྱི་ཟྭ་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདོད་གསལ་བ་དང་། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱུན་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་རྒྱུན་བརྟན་ཞིང་། གོམས་ཟིན་འབད་བཙོན་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྷོས་པས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཚུལ། སེམས་བྱུང་ནང་པན་ཚུན་འགལ་ཟློའི་གནད་ལས་བློ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བློ་གཞན་དེའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༧༧ ཕྱལ་འཇལ་བ་ཡོའི་བདག་གམ་གང་ཟག་བཤད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བ།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་པ་ལ་དོན་ཚན་ཆེ་ཁག་ལྔར་བྱས་ཏེ། དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་རྣམས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཅིང་། འདིར་གོང་དུ་གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་དང་། གསུམ་པ་

བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། བཞི་པ་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཐབས་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ནས། དཀའ་ལྡ་པ་ཡུལ་འཛིན་བ་པོའི་གང་ཟག་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ།

དེ་ཡང་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ནམས་ཀྱིས་བློས་ཡུལ་འཛིན་བའི་སྐབས་དང་། བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཐོང་བའི་སྐབས་སུ། དེ་ལྟར་འཛིན་བ་པོ་དང་ཐོང་བ་པོ་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་མེད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་ལ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ཐོང་བས་བྱེད་པས། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ངར་ཞེས་པ་དེ་གང་ཡིན་མིན་སོགས་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད་པས་དེ་དག་ཞིབ་པར་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ།

དེ་ལ་སྤྱི་བའི་སྡུག་ཐོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཞེས་རི་འཛོག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གམ་བདག་དེ་ལུས་སེམས་གང་རུང་ཡིན་ནམ་དེ་ལས་གཞན་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། བློ་ལྟན་སྐྱེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དས་མེ་ཏོག་འདི་མཐོང་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་མཐོང་བྱེད་མིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་། སོ་སོའི་བློ་ལ་ངས་མཐོང་བྱུང་བསམ་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལུས་ན་བ་ན་ང་ན་བྱུང་སྙམ་པ་དང་། སེམས་མ་སྐྱེད་པ་ན་ང་སྐྱེད་པོ་མི་འདུག་ཅེས་ཟེར་ཡང་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ང་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་མི་འཚར། དེ་བཞིན་ང་ཡི་ལུས་དང་། ང་ཡི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་ལུས་དང་སེམས་ལ་བདག་པོ་རྒྱུ་མཁན་དང་། ལུས་དང་སེམས་ལ་དབང་སྒྱུར་མཁན་གྱི་ངར་ཞིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བློ་ལ་འཚར་བ་ལྟར། སྟོན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པས་བདག་ཕུང་པོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་

པ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ནི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད།

འོ་ན་བདག་ཅེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་པར། ནང་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཚོས་ལུགས་ཐལ་མོ་ཆེས་བདག་གི་ངོ་བོ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྱུར་པར་འདོད་པ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གྱུར་པའི་བདག་ཏ་མ་ཞིག་འདོད།། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས།

ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟའི[1]བརྗོད་པ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་མེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བོ། །[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་འདོགས་ཀྱི། ཤིང་རྟའི་ངོ་བོ་འཇོག་པ་ལ་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པཱའ་ལ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇོག་པ་ཙམ་ལས། གཏན་ཚིགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལས་ལོག་ཕས་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་མི་དགོས་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་ནལངར་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བདག་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་རྒྱ་བའི་བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་ར་བདེ་

1 སྡེ་དགེར་རྟ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཙྪར་གཉིས་ཀར་རྟར་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

2 ཕུང་བའི་དབས་ལ་ལྟན་ཟླ་བའི་འཇུག་འགྲེལ་བ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས། ཞེས་དྲངས་པ་ལས་མངོའི་མཚན་མ་འགོད། སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱ་གཡ་ཡོག ༢༥༧ ཝ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ༨༠ ཡོག ཀ/༥༢ མངོ་འདི་ཚིག་ཇི་བཞིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གནས་བཏུན་པའི་མངོ་ས་ཡ་ཐུ་ནི་ཀླ་ཡའི་ཐ་ཚིགས་བམ་དང་ཡོའི་ནང། ཁ་ཀློའི་ས་ཡ་ཐུ་ཞེས་པའི་ནང་བཞུགས། ས་ཡ་ཐུ་ནི་ཀླ་ཡ། དཏྲི་ཏ་འགྲུར། ཡོད་དང་ཡོ། ཡོག ༢༢༥

སྦྱོ་ས་ཁ་པོ་དང། འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་པོའི་ བདག་མེད་པར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ པའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་བདག་པོའམ་ལུས་སེམས་ལ་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་བདག་རང་དབང་ བ་ཞིག་མེད་ན། དུས་སྔ་ཕྱི་འི་སྦྱོ་བ་རྣམས་ང་གཅིག་གིས་སྦྱོ་བར་རྗེ་ལྟར་འཛིག་པ་ དང། སྔར་གྱི་སྦྱོ་བ་ཕྱི་ནས་མཐོང་ནས་བྱས་ཞེས་སོགས་ངས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ ནས་རྗེ་ལྟར་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་དང། གང་ཟག་ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལུས་ཐ་དད་པ་འབའ་ ཞིག་གི་སྟེང་ནས་འཛིག་མིན་སོགས་དོགས་པའི་གནས་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་ལྟ་ བྱུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགྱེད་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གམ་བདག་དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ དང། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་པར་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་རང་ གི་རྒྱུ་དང་རྒྱན་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ནི། བདག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གང་གས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་ཐོག་མ་ ཡོད་མེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་འབྱེད་དགོས་ཤིད། གང་ཟག་གི་གང་གས་ གཞི་ཕུང་པོ་ལྟ་ལས་གཅོ་པོ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྣམ་ཤེས་སམ་ ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་གཟུགས་ཅན་དུ་མེད་པར་ ནང་སྲོང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན། སྲོང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚོས་ ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་ གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འཇོག་མི་ཐུབ། ཤེས་པ་སྟེ་དང་ཁྱད་པར་ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ཐུ་མོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་པ་སྤྱ་མ་ཐ་ཡ་ལ་ཡར་དེད་ན་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ཚུལ་གོང་དུ་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྟེ་བ་སྤ་ཕྱི་ཡི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་འཇོག་མི་ནུས་པས་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ལའང་ཐོག་མ་འཇོག་མི་ནུས་པར་བཞེད།

བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་མེད་ནི། ཆོས་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལའང་ནང་གསེས་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་པར་འདོད་མཁན་ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ནི་ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་བདག་ལའང་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པར་བཞེད་དོ། ।

གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞེག་ལ་འཇོག་ཅིང། ཕྱི་བདག་དང། ང་དང། གང་ཟག་གསུམ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་འཇོག

ལྷས་སྦྱིན་ལྷ་བུའི་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ང་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་འདི་ཚ་ཤས་དུ་མ་འཇོག་རུང་སྟེ། དགེ་རྩོང་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མི་ཡིན་པའི་ཚ་དང། སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཚ་དང། དགེ་སློང་ཡིན་པའི་ཚ་སོགས་སོ་སོར་དམིགས་ནས་འདོ་སྟྲམ་པ་བྱུང་བས། འདི་ཚ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན། གང་ཟག་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་ཚ་ཤས་དུ་མ་འཇོག་དགོས། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་མིའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དང། དུད་འགྲོའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུད་འགྲོ། མི་ལའང་པོ་

དང་མོ། ཆེན་པོ་དང་ཆུང་བ། མཁས་པ་དང་བླུན་པོ་སོགས་གང་ཚོགས་རྒྱུའི་ཕུང་པོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་སྨོ་ནས་འཛིགས་དགོས་སོ། །

བདག་གམ་གང་ཟག་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།

མདོ་སྡེ་གང་དག་བདག་དང། སེམས་ཅན་དང། སྲོག་དང། གསོ་ব་དང། སྐྱེས་བུ་དང། གང་ཟག་དང། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང། ཤེད་བུ་དང། བྱེད་པ་པོ་དང། ཚོར་བ་པོ་དང། སྣྲ་རྣམ་པ་སྟ་ཚོགས་སུ་བཤད་པ་དང། བདག་པོ་མེད་པ་ལ་བདག་པོ་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་ཤིང། དེ་དག་གི་གོ་དོན་ཡང། རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་ལས།

བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའོ། །སེམས་ཅན་ནི་ཡོད་པའི་ཚོས་དེ་དག་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པ་དང་དེ་དག་ལ་ཆགས་པའོ། །ཤེད་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པའོ། །ཤེད་བུ་ནི་ང་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བའོ། །གསོ་ব་ནི་ཡང་འབྱུང་བ་པའི་སྲིད་པའི་ལམ་གྱིས་རྒྱས་པར་བྱས་པའོ། །སྐྱེས་བུ་ནི་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་བྱེད་པའོ། །གང་ཟག་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཚོ་བ་ལ་ངོམས་པར་དང་ཚོག་མི་ཤེས་པའོ། །སྲོག་ནི་ཚེ་དང་ལྡན་ཅིག་གསོན་ཞིང་གནས་པའོ། །སྲེ་བ་པོ་ནི་སྲེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་སོ། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདག་འདོད་ཚུལ་དང་དེའི་སྐྱོན་བྱེད་སོགས་རྒྱས་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་བྱུག་པ། ཤོག ༡༥༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ཅ་༥

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཤོག ཅ༧ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་༥ ཤོག ཅ༧

འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དང་ཁྱད་པར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་རྗེ་སྟེད་ཅིག་བཞུགས་པ་རྣམས་ལས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང། ཟབ་མོ་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་གནད་སྟོན་པའི་ཚ་ཤས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཤིང། དེ་རྣམས་གོ་རིམ་དམིགས་བསལ་ཅན་དུ་བསྟེགས་ཏེ་འཕེལ་བརྗེད་དང་འབྲེལ་རྩོམ་སྟྲིག་བྱས་པ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱེད་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

། ལུང་འདྲེན་ཐུགས་དགེའི་མཚན་གཞུང་།

། བཀའ་འགྱུར།[1]

ཁྱིམ་བདག་དགལ་བྱིན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༢/། དཀོན་བཅོགས། ཅ།

རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༥ མདོ་སྡེ། ཁ།

དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ །༠༨ མདོ་སྡེ། ཅ།

ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས། སྡེ་དགེ །།།༨ མདོ་སྡེ། ས།

ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དབྱེར་མེད་པ་བསྟན་པའི་ལེ་ཨུ། སྡེ་དགེ ༥། དཀོན་བཅོགས། ཁ།

སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥ འདུལ་བ། ཅ།

ཚོས་བཅུ་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥།། དཀོན་བཅོགས། ཁ།

ཚོས་ཐམས་ཅད་བྱང་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ །།༠ མདོ་སྡེ། ས།

འཕགས་དགལ་ནམ་པར་རོལ་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༨ མདོ་སྡེ། ཁ།

མཉམ་པ་ཉིད་ནམ་པར་སྟོས་པ་མདོ་ཀྱི་དེ་འཛིན་རྒྱ་པོ། སྡེ་དགེ །།།/ མདོ་སྡེ། བ།

སྟོང་པ་ཉིད་ཆེན་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ །།ཅ། ཀ།

དམ་པའི་ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག།སྡེ་དགེ །།།/ མདོ་སྡེ། ཡ། ར། ཀ།

---

1 འདིར་བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་ནམས་ལ། སྡེ་དགེའི་ཨང་གྲངས་བཏབ་པ་ནི། ཉི་ཁོང་ཐོ་ཏོ་ཀུ་མཐོ་སྟོག་ནས་པར་དུ་བཏབ་པའི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་ཏུ་ཚོས་ཚན་རེ་རེ་ནས་ཨང་གྲངས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་གཞིར་བཟུང་ཡིན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟྲོང་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༢༥༤ མདོ་སྡེ། ཟ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟྲོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༩བ། མདོ་སྡེ། བ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༩བ། དཀོན་བཅོགས། ཀ

འདུལ་བ་གཞུང་དམ་པ། སྡེ་དགེ ༢ འདུལ་བ། པ།

འདུལ་བ་ས་པོ་ཚོར་ཐར་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༢ འདུལ་བ། ཅ།

ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པ། སྡེ་དགེ ༡༩༤ མདོ་སྡེ། པ།

ནམ་གྱས་ཞུས་པའི་མདོ་ཉན་ས་དྲངས་པ། སྡེ་དགེ ༩༠རྒ༧ ས།མས་ཙ་མ། ཏ།

བྱང་ས།མས་ཀྱི་སྒྲོ་ད་ཡུལ་གྱི་ཐབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་འཇུལ་བ་བསྟན་པ། སྡེ་དགེ ༡༩༧ མདོ་སྡེ། པ།

བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ། སྡེ་དགེ ༡༢༤ མདོ་སྡེ། མ།

སྒྲུབ་འབས་ཀྱི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༡༥ མདོ་སྡེ། ཊ། ཏ།

བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡རྒ རྒ མདོ་སྡེ། ན།

གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༡ དཀོན་བཅོགས། ཚ།

ཚངས་པ་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༧༠ མདོ་སྡེ། བ།

ཟླ་བ་སྒྲོན་མེའི་མདོ་བསྒོམ་རིམ་བར་པར་དྲངས་པ། སྡེ་དགེ ཨ༥༡༨ དབུ་མ། ཀི

རིན་པོ་ཆེའི་ལྷུང་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༡ དཀོན་བཅོགས། ཚ།

ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠བ། མདོ་སྡེ། ཅ།

ཤེར་ཕྱིན་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། སྡེ་དགེ ༡༠ ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། ཀ།

ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱད་སྟོང་པ། སྡེ་དགེ ༡ཨ བརྒྱད་སྟོང་པ། ཀ

ཤེར་ཕྱིན་ཉི་ཁྲི། སྡེ་དགེ ༥ ཉི་ཁྲི། ཀ།ཁ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྣང་བའི་རྒྱན། སྟེ་དགེ ༧༠༠ མདོ་སྡེ། ཀ

ཐུན་ཆུ་རྒྱས་པའི་ལེའུ། སྟེ་དགེ ༢༢༣ མདོ་སྡེ། ཏ།

གསང་འདུས་རྒྱུད་ཀྱི་མ། སྟེ་དགེ ༩༩༣ རྒྱུད། ཅ།

གསང་འདུས་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ། སྟེ་དགེ ༩༩༤ རྒྱུད། ཅ།

གསང་འདུས་བཤད་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བཏུས། སྟེ་དགེ ༩༩᳘ རྒྱུད། ཅ།

གསང་འདུས་བཤད་རྒྱུད་ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས། སྟེ་དགེ ༩༩༦ རྒྱུད། ཅ།

གསེར་མདོག་གི་སྟོན་ཀྱི་སྨྲོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། སྟེ་དགེ ༣༥༠ མདོ་སྡེ། ཨཱ

ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྡུལ་བའི་མདོ། སྟེ་དགེ ༨᳘ དཀོན་བཅུགས། ཅ།

། བསྟན་འགྱུར།

སྨོན་དགོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱ་ལ (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) བསྟོམ་རིམ་དང་གོ། སྟེ་དགེ ༣᳘᳘᳘᳘ དབུ་མ། ཀི

བསྟོམ་རིམ་བར་པ། སྟེ་དགེ ༣᳘᳘᳘᳘ དབུ་མ། ཀི ।དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ༣᳘᳘᳘᳘ དབུ་མ། ས།

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ (སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སུ་བྱོན་པའམ། ཡང་ན་དུས་རབས་གཉིས་པར་བྱོན་ཟེར་བ་གཉིས་སྣང།) ཐ་བ་ཤེས་རབ། སྟེ་དགེ ༣᳘᳘᳘᳘ དབུ་མ། ཅ།

---------- རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། སྟེ་དགེ ᳘᳘᳘᳘ སྐྱེས་རབས། ཀ

---------- བཤེས་པའི་སྦྱིངས་ཡིག་ སྟེ་དགེ ᳘᳘᳘᳘ སྦྱིངས་ཡིག།ངེ།

---------- ཟླ་ལམ་ཡིད་བཞིན་ཏོར་བུའི་གཏམ། སྟེ་དགེ ᳘᳘᳘᳘ སྐྱེས་རབས། ཀ

---------- ཚོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ། སྟེ་དགེ ᳘᳘᳘᳘ བསྟོད་ཚོགས། ཀ།

---------- བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ᳘᳘᳘᳘ རྒྱུད་འགྲེལ། ངེ།

---------- རིན་པ་ལྟ་བ། སྟེ་དགེ ༡༥༠༢ རྒྱུད་འགྲེལ། ཨ།

སྨོན་དགོན་གྱུའི་བློན་མ་གྱུའི་བྱང་ཆུབ། འདུས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་རིན་པ། སྟེ་དགེ ༡༥༠༤ རྒྱུད་འགྲེལ། ཨ

---------- རིན་ལྟའི་དོན་གསལ་བྱེད། སྟེ་དགེ ༡༥༣༣ རྒྱུད་འགྲེལ། ཅ།

སྨོན་དགོན་གང་བ་སྟེལ་བ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲས། སྟེ་དགེ ༥༠ཀ་༣ མདོན་པ། ཌ

སྨོན་དགོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན(དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མདོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། སྟེ་དགེ ༥༠ཤ་༥ ས་མས་ཅ་མ། ལི།

---------- མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ། སྟེ་དགེ ༥༠ཀ་༣ མདོན་པ། ཀུ

སྨོན་དགོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། (དུས་རབས་དགུ་པ་ཡས་མས།) ཕར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ། སྟེ་དགེ ༣²ཀ་ཀ་ ཤེར་ཕྱིན། ཀ།

སྨོན་དགོན་ཆོས་ཀྱི་ཐུགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ༥༢༧༠ ཚད་མ། ཅ།

---------- ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ༥༢༧ཨ ཚད་མ། ཅ།

---------- ཚད་མ་རྣམ་འདས། སྟེ་དགེ ༥༢༧༧ ཚད་མ། ཅ།

---------- ཚད་མ་རིགས་ཕྱིགས། སྟེ་དགེ ༥༢༧༢ ཚད་མ། ཅ།

---------- གཏན་ཚིགས་ཕྱིགས་པ། སྟེ་དགེ ༥༢༧༣ ཚད་མ། ཅ།

སྨོན་དགོན་ཆོས་མཚོག (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཚད་མ་རྣམ་འདས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་འཐད་ལྡན། སྟེ་དགེ ༥༢༢ཨ ཚད་མ། ཇ།

སྨོན་དགོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། རྟོག་གེའི་སྐད། སྟེ་དགེ ༥༢ཨ་ ཚད་མ། ཞ།

སྨོན་དགོན་ཐོགས་མེད། (དུས་རབས་བཞི་པ།) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས། སྟེ་

དགེ ༥༠༣༥ ཝེམས་ཅམ། ཆོ།

---------- རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༥༠༣༤ ཝེམས་ཅམ། ཞི། ཟེ།

---------- གཞི་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༥༠༣༥ ཝེམས་ཅམ། ཟེ།

---------- རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༥༠༥༧ ཝེམས་ཅམ། ཁི།

---------- ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས། སྡེ་དགེ ༥༠༥༥ ཝེམས་ཅམ། དེ།

---------- བྱང་ཆུབ་ཝེམས་དཔའི་མ། སྡེ་དགེ ༥༠༣᐀ ཝེམས་ཅམ། ཕི།

---------- ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༥༠༥᐀ ཝེམས་ཅམ། དེ།

དཔལ་ཆུ་རོ་པ། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) དེམ་ཕྱ་བསྡུས་པ་གསལ་བ། སྡེ་དགེ ༢༣༣༣ རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི།

དེགས་ལྷན་པཎ་ཏཱ་པོ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། སྡེ་དགེ ༣᐀ རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ

སྨོན་དཔོན་དཔའ་བོ། (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༣᐀᐀ དབུ་མ། ཁ

---------- སྒྲེས་པའི་རབས་ཀྱི་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ ཟ

སྨོན་དཔོན་སྦ্ལ་རས་གཟིགས་བ་ཀུལ་ཞུགས། ཤེས་རབ་སྨོན་མེའི་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ ཕ

སྨོན་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ། (དུས་རབས་གཉིས་པ།) དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ དབུ་ཟ། ཚ

---------- ཐོ་ད་པ་བསྡུས་པའི་སྨོན་མ། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ རྒྱུད་འགྲེལ། ཅ

----------བདག་ཉིད་ཀྱིས་བརྟན་པའི་རིམ་པ། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ རྒྱུད་འགྲེལ། ཅ

སྨོན་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) ཚད་མ་ཀུན་བཏུས། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ ཚད་

མ། ཅེ།

----------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥།༠༥ ཚད་མ། ཅེ།

----------དམིགས་བརྟག་རྩ་བ། སྡེ་དགེ ༥།༠། ཚད་མ། ཅེ།

----------ཚད་མ་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ ༥།༠། ཚད་མ། ཅེ།

----------གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ། སྡེ་དགེ ༥།༠། ཚད་མ། ཅེ།

----------ཚད་མ་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ། ལྷར་ཐང་དཔར་མ།

སྒོམ་དཔོན་ཙཏྟ་ཏ་རི། དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ ༣།།།། དབུ་མ། ཞ།

སྒོམ་དཔོན་གི་མ་ལ་མི་ཏ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) རིམ་ཀྱིས་འཇུག་པའི་བསྒོམ་རིན། སྡེ་ དགེ ༣།།༣། དབུ་མ། ཀི

སྒོམ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་ བཏུས་པའི་བསྟན་སྒྲ། སྡེ་དགེ ༣།།།༢ དབུ་མ། ཚ།

འཕགས་པ་བྱམས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱུན། སྡེ་དགེ ༥།༢༠ ས།མས་ཙ་མ། ཕ།

----------དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། སྡེ་དགེ ༥།༢། ས།མས་ཙ་མ། ཕ།

----------ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཕྱ་མ། སྡེ་དགེ ༥།༢༩ ས།མས་ཙ་མ། ཕ།

སྒོམ་དཔོན་ཐོ་ཁོས་བརྟན་པ། (དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས།) དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ཤད། སྡེ་ དགེ ༥།༣།། ས།མས་ཙ་མ། ཝ།

སྒོམ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། (དུས་རབས་བཞི་པ།) ཚོས་མངོན་པ་མཛོད། སྡེ་དགེ ༥།།ཀ་ མངོན་ པ། ཀ

---------- ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥།ཀ།། མངོན་ པ། ཀ ཁ

---------- ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད། སྡེ་དགེ ༥།ཀ། ས།མས་ཙ་མ། ཤ

---------- རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༣༥༥༤ མདོ་འགྲེལ། ཆི།

---------- མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༥༠༢༨ ས་མས་ཙམ། ཥི།

---------- དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༥༠༢᐀ ས་མས་ཙམ། བི།

སྒོམ་དགོན་མ་ཏི་ཅི་ཏ (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ས་ཀའི་སྒྲིངས་ཡིག་ སྡེ་ དགེ ༥᐀᐀᐀ སྒྲིངས་ཡིག ངེ།

སྒོམ་དགོན་ཙ་ཐྭ་ཚོ་མི། (དུས་རབས་བདུན་པ།) བཤད་གས་བསྟོད། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ བསྟོད་ ཚོགས། ཀ

སྒོམ་དགོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས། ཐན་ཚོགས་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ འདུལ་བ། ཏ།

སྒོམ་དགོན་ཌི་ན་མི་ཏ (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) ནལ་འབྱོར་སྒྲོད་པའི་ས་རྣམ་པར་བཤད་པ། སྡེ་ དགེ ᐀᐀᐀᐀ ས་མས་ཙམ། ལི།

སྒོམ་དགོན་ཇེ་ཏ་རི། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྲེད་ པ། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ དབུ་མ། ཙ

---------- བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་བཤད་པ། སྡེ་ དགེ ᐀᐀᐀᐀ དབུ་མ། ཙ

ཀོ་རི་ཡའི་སྒོམ་དགོན་ཕེན་ཚོག (དུས་རབས་བདུན་པ།) དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་ འགྲེལ། སྡེ་དགེ ᐀᐀᐀᐀ མདོ་སྡེ། ཕ

རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་ དགེ ᐀᐀᐀᐀ དབུ་མ། ལ

---------- བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ཚིག་ལེ་ཤུར་བྱས་པ། སྡེ་ དགེ ᐀᐀᐀᐀ དབུ་མ། ཁི

------------------- བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། སྡེ་དགེ ༣༩༤༠ དབུ་མ། ཁི།

མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༦༦ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ།

------------------- དབུ་མ་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༣༨༨༤ དབུ་མ། སa།

------------------- དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༥ དབུ་མ། ས།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༡ དབུ་མ། འ།

------------------- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༢ དབུ་མ། འ།

------------------- དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༠ དབུ་མ། འ།

------------------- བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༥ དབུ་མ། ཡ།

------------------- ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༦ དབུ་མ། ཡ།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༡ དབུ་མ། ས།

སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པའམ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བ། ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པའི་མན་ངག།སྡེ་དགེ ༤༠༧༨ སེམས་ཙམ། ཧི།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) དབུ་མ་སྙིང་པོ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༥ དབུ་མ། ཛ།

------------------- འགྲེལ་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༦ དབུ་མ། ཛ།

------------------- རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༣ དབུ་མ། ཚ།

སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས། (དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་) བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༧༢ དབུ་མ། ལ།

སྨོན་དགོན་ཕྱི་ང་གা་ཏ་མི་ཏ་ཨ་ནན্ཏ། (དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ཡས་མས།) རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བའི་ཐྲིང་ཡིག ཐུ་དགེ ᠔᠓᠕᠓ ཐྲིང་ཡིག ཇི།

སྨོན་དགོན་སའི་རྩ་ལག ཟུང་པོ་ལྷའི་བཤད་པ། ཐུ་དགེ ᠔᠓᠓᠕ ས་མས་ཅམ། སི།

སྨོན་དགོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཞལ་ལུང། ཐུ་དགེ ᠓᠕᠕᠓ རྒྱུད་འགྲེལ། དི།

སྨོན་དགོན་ལྷ་དབང་བློ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ནམ་འགྲེལ་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། ཐུ་དགེ ᠔᠓᠓᠓ ཚད་མ། ཆེ།

ཨ་ཏི་ཤ་ཏྲ་པཾ་ཀ་ར་ཕྱི་ཆ་ནི། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན། ཐུ་དགེ ᠓᠓᠔᠓ དབུ་མ། ཁི།

༢ ཀཱཏན་ཀཱཥན།

ཏན་པ་ཉིར་བཞག་གི་མདོ། མ་ཆེ་མ་ནི་ཀླ་ཡ་ས། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་ལུང་བར་མར་བཞུགས།

ཨརྒ་ཏ་ར་ནི་ཀླ་ཡ་ས། གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་ལུང།

དགེ་སློང་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡང་དག་ལྡན་པའི་མདོ། སོ་ཡུ་ཏྲ་ནི་ཀླ་ཡ་ས། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ཡང་དག་ལྡན་པར་བཞུགས།

ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པའི་མདོ། པ་ལྷི་ལི་སྐད་ལས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བསྒྱུར་བ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་འབུམ། དེ་ཝ ᠔

ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་པོ་ཐུ་བ་ཏློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐ་ཐུ་ཐུ་ཀྱིས་ ᠓᠓᠔᠔--᠓᠓᠔᠓ བར་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྒྱུར། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དགེ་མཛོད་ཀྱི་བྲིས་མ། ཀུན་གཱི་པོ་བོད་རིག་པའི་དགེ་སློན་ཁང་ནས་བཤུས་ཀྱིས་ ᠓᠓᠓᠓ ལོར་པར་དུ་བཏབ།

གནས་བརྟན་པའི་སྨོན་དགོན་མ་འགཱགས་པ། ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ། སྟོང་ཚ། པ་ལྷའི་སྐད་ལས་སེམས་དཔའ་ཏོ་ཏྲེས་བསྒྱུར་བ་ ༡༩༥༥ ལོར་ལྷ་ཆ་མཐོ་སྨོན་ཁང་ནས་པར་དུ་བཏབ།

ཐྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཤེར་གེ (༡༧༠༩ - ༡༧༨༩) ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་ཤེལ། བཀའ་གདམས་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཐེངས་དང་པོ། ཟླེགས་བམ་དགུ་པ། ཤི་ཁྲོན་མི་རིགས་དགེ་སྐྱེན་ཁང་ནས། དགེ་ལྡེང་ཁྲིས་མ་ལ་དབར་བཤུས་ཀྱིས་ ༢༠༠༨ ལོར་པར་དུ་བཏབ།

ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། (ལ་ལ་༣- ལ་ཅ་ཅ) ཤེམས་དང་ཤེམས་བྱུང་གི་སྟོམ་ཚོག བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་པོད་ཁྲེང་། ༢༢ མངོན་པ་གོང་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེམས་ཁམས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཞེས་བའི་ནང་དུ་བཞུགས།

བར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞེ་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཆུལ་དལ་འབབ་གླུང་། །
ཚོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དེ་མ་ཡོངས་འཁྱད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །

བར་དུ་བསྡུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གཙང་ས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྙུགས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྟམས་པའི་གླུ་ཐྲོའི་ཕྱིག་སྦྱོང་མི་བཟད་པས་གང་ས་ལྷོངས་ཚོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཕྱག་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་ཏུལ་ཕན་མཚོན་ཆ་སོགས་གཏུག་པའི་གཙོ་འཚེ་བ་ཁྱོའི་སྒོ་ར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྟ་བདེའི་རྒྱུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྩོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་

མེ་རོ་སྣར་ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྷོར་བདེ་ཡང་ཐུབ་
པའི་བཞེད་དགོངས་ཏེ་མ་མེད་པ་དང་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི
ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞེ་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཐེག
རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྱུབ
མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་པར་དུ་བསྒྲགས་དང་བསྒྲགས་འགྱུར་གང་ལའང་སྒྲུབ་ཚོག
པའི་དགེ་བསྟོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ལྷག་ཀྱི་དགེ་སློང་ཚོས་སྒྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན
འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ། ། དགེའོ།། ||

ཀཱཥ། ।ནམཱཥ་ཨ་ཏ་ཡ་ཏ་ཡ། ཨ་ཥ་ཏ་ཡ་ཏ་ཡ་ཏ་ཡ་ཏ་ཡ། ཨ་ཏ་ཡ་ས་ཏ་ཡ། ।

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དག་ཚའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོས་ཡུག་གི་ཉེས
པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །

དགར་ཐེངས་དང་པོའི་ཆོར་བཅོས་རེའུ་མིག

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་ཕྱི་ཟླ་ཐེངས་དང་པོར་བར་སྐྱེན་བྱས་པའི་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲྭ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆོར་བཅོས་རེའུ་མིག

		ཚེ་བྱག	
།	༡༥	གྲྭར་བཞིན།	འགྲྭར་བཞིན།
༡༦	༡༧	དངོས་པའི།	དངོས་པོའི།
༡༥	༦	བྱ་བ་འབྲས་བུ།	ཕྱིད་པ་འབྲས་བུ།
༡༥	༡༦	ལྷན་སྐྱེས།	ལྷན་ཅིག་སྐྱེས།
༢༠	༥	འཇུག་པའི།	འཇུག་པའི།
༢༩	།	གཞན་ཞིག	གཞན་ཅིག
༣༩	༡།	བཚོག་པར།	ཕྱོག་པར།
སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང། ཤེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར།			
༩༥	༧	སྟོན་ལྷོང།	x
སྐབས་དང་པོ།			
༥༡	༡༩	འདེབས་ནི།	པར་ནི།
༧༥	༢༠	དཔལ་ནུས།	དཔལ་ནུས།
༧༥	༢༢	དཔལ་མི་ནུས།	དཔལ་མི་ནུས།

ཁ་ཞན་ཀྱི་	༡༦	ཁ་ཞན་ཀྱི	༨༥
ཕོད་པ་མ་ཡིན་པས	༡༡	ཕོད་པ་ཡིན་པས	81
			སྐབས་གཉིས་པ
མཚན	མཚན་ཉིད་ལ་བཏགས་ཡོད	མཚོན་བྱ་ལ་བཏགས་ཡོད	༡༤༡
མཚན	མཚོན་བྱ་ལ་རྫས་ཡོད	མཚན་ཉིད་ལ་རྫས་ཡོད	༡༤༡
བྱམ	༡༡	བྱམ	༡༤༥
ཅིག་ཤོས	༡༨	ཁ་ཅིག་ཤོས	༡ཀ་
བཅད་དགོས	༡༨	བཅད་དགོས	ཀ་
			སྐབས་གསུམ་པ
x	ཀ	གོང་བུ་བཤད་པ་ལྟར	༢༢༡
			སྐབས་རྒྱ་པ
གསུན་བྱ	༡༡	ཀ་ལུན་བྱ	ཀ་ཀ
ལྷ་ཆ་ཟློག	༩	ལྷ་ཆ་ཟློག	༩༠༠
ཟློ་བ་ཟླ	༡༠	ཟློ་ཁ་ཟླ	༩༠༠
			སྐབས་བདུན་པ
ཁ	མཚན	ངེ་ཁ་ཤེ	ཁ

ཤོག	ལྷེད	ནོར	བཅོས
ཕ	༡ཕ	ཀ	ཁ
ཕ	༥	ལ	ལ
ཀ	༡ཀ	ཀ	ཀ
ཀ	ཀ	ཀ	ཀ
ཀ	ཀ	ཀ	ཀ
ཀ	ཀ	ཀ	ཀ
ཀ	ཀ	ཀ	ཀ
ཀ	ཀ	ཀ	ཀ
ཀ	ཀ	ཀ	ཀ

༩བ/༥	17	རྟགས་དེ་མ་ཡིན་ན།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན།
༩༡༠	རེའུ་མིག་ཏུ	བྱམ་པ་ཚོས།	བྱམ་པ་ཚོས་ཅན།
༩༡༠	རེའུ་མིག་མཐའ་མར།	མ་བྱས་པ།	མ་བྱས་པའི་ཚོས།
༩༡༧	༣	ཁས་ཟླངས་ཀྱིས་བྱུབ་པ།	ཁས་ཟླངས་ཀྱིས་བྱུབ་ལ།
༩༥༤	༩	བྱས་པ་དེ།	x
༩༥༤	༧༶	དགག་རྫོགས་དང་སྒྲུབ་རྫོགས།	དགག་ཚོས་དང་སྒྲུབ་ཚོས།
སྒྲབས་བཅུ་གཉིས་པ།			
༣བ/༡	༧༧	གནས་གཡེ།	གནས་གཡེས།
༥༩༩	༧༧	འབགས་པ་ཚོས་མངོན་པ།	ཚོས་མངོན་པ།
༥༣༧	18	འཇིག་སྲེད།	འཇིག་སྲེད།
༥༤༤	༨	ཡན་ཚོགས།	ཡན་ལག་ཚོགས།
༥༤༤	༡	འདོགས་གཞི།	གང་བགས་གཞི།
༥༤ཨ	༣	ནམས་ཀྱི།	ནམས་ཀྱི།
༥༤ཨ	༧༥	འཇོད་དགོས།	འཇོག་དགོས།
སྒྲབས་བཅུད་པའི་མཚན།			
༥ཨ/༣	༧༤	ཤོག ༤༧ ན།	ཤོག ༤༧ ཀ།
ལུང་འདྲེན་ལྷག་དགེའི་མཚན་གཞུང་།			
༥༤༡	༡	ཚོས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།	ཕོ་ཕོར་ཐར་པའི་མདོ།

གོང་གསལ་ཀུ་རྡུ་བའི་རྟགས་ཅན་གསུམ་པོ་ཚོག་ལྷག་ཡིན། ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པས། 2014-9-5

རྡོ་མ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ།

རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

རྡོ་མ་སྒྲིག་གྱི་ཁྲིད་སློབ་སྟོན་པ།

ཟླང་རི་ན་ཐུབ་བསྟན་གྱིན་པ།

རྡོ་མ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།

སེར་སྨད་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ།

ཐོ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།

རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བཏུས་རྡོ་མ་སྒྲིག་པ།

ཤར་ཇེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས།

ཐོ་གླིང་དགེ་བཤེས་བཀ་དབང་སངས་རྒྱས།

བྱང་ཇེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲང་ཆེན་སྒྲོལ་སྐྱ།

སྨོ་མང་དགེ་བཤེས་ཐོ་བཟང་མཁས་མཚོག

དེན་གཅིགས་བཀོད་སྒྲིག་པ།

རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།